

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

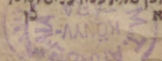
B. 73/II

חמש עשרה

בשים (טור א"ה סו' קעג) פוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן
 מן החליצה ומן היבום עד סוף העולם: ואלו הן בתו: וברת
 בתו וברת בנו: בת אשתו: וברת בתה וכת כנה: חמית:
 ואם חמותו: ואם חמיו: אחותו: ואחות אמו: ואחות
 אשתו: ואשרת אחיו מאמו: ואשרת אחיו שלא הורה
 בעולמו

חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן שאם היתה א' מבין
 כשואה לאחיו ולו אשה אחר' ומת בלא בני שתיהן
 פטורות ובגמרא יליף טעמא: וצרות צרותיהן עד סוף
 העולם ולקמן במתניתין מפרש: חמותו שמת בעלה וכשאה
 אחיו ומת בלא בנים וכן אם חמיו שכל אלו חסורות לו משום
 ערוה דכתיב ערות אשה וכתה לא תגלה את בת בנה ואת בת
 בתה ויש בכלל חמותו ואם חמותו ואם חמיו: וצתו וכת בתו
 וכת בנו דהכא בב' אנוסתו קמויורי וכן בת בתו וכת בנו דאלו
 בתו מנאשתו היוכו בת אשתו דכיון דכתיב ערו' אשה וכתה לא
 תגלה לא שנה' הימכו ולא שכח' מאיש אחר אבל בתו מאנוסתו
 לא נפיק מהכ' דאש' ע"י קדושי' משמ' (שהיא אישות) אלא
 כפקח מערות בת בנך או בת בתך וגומר: אחותו מאמו
 שגשאת לאחיו מאביו ומת וכן אחות אמו שאין יבום אלא
 באחיו מן האב כדילפינן בפרק ב' אחוה אחוה מבני ועקב
 מה להלן מן האב אע"פ שאינה מן האב הכא נמי לא שנת:
 ואשת אחיו מאמו שמת וכשא' אחיו מאביו שהיה נכרית אכלו
 ומת בלא בנים וכפלה לפני יבם (ליבום חסורה לו לפי שהיתה
 אשת אחיו מאמו תחילה) ואסורה לו עולמית דכתיב ערות
 אשת אחיך ודרשינן אשת אחיך בין מן האב בין מן האם:
 ואשת אחיו שלא היה בעולמו בגון ראובן שמת בלא בנים וכו'ל

חמש עשרה פרק א יבמות

בעולמו : וכלתו : הרי אלו פוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן
 מן החליצה ומן היבום עד סוף העול' : וכולן אם מתו או
 נתגרשו או מיאנו או שנמצאו אילוני' צרותיהן מותרות : ואי
 אתה יכול לומר בהמותו ובאם חמיו שנמצאו איילוני' או
 שמיאנו שכבר ילדו : גמ' מנא ה"מ : דת"ר (ויקרא יח) ואשה
 אחותה לא תקח לצרור : לגלות ערותה עליה בחייה מה ת"ל :
 לפי שנא' (דברי' כה) יבמה יבא עליה שומע אני אפי' על אחת
 מכל העריות האמורות בתורה הכתוב מרבר : נאמר כאן עלי'
 ונאמ' להלן יבמה יבא עליה מה להלן במקום מצוה אף כאן
 במקום מצוה ואמר רחמנא לא תקח : אין לי אלא היא צרתה
 מנין ת"ל לצרור : אין לי אלא צרתה : צרת צרתה מנין ת"ל
 לצרור ולא לצור : ואין לי אלא אחו' אשה שאר עריות מנין
 אמר'

לו אח לאחר מותה ושמן לוי ויבם שמעון את אשתו ולו אשה
 אחרת ומת בלא בנים וכפלו שתיבן לפני לוי שתיבן פטורות לפי
 שאת ראובן שנשאת לשמעון אחורה ללוי (וענוש כרת
 עליה) לפי שמעט רחמנא מייבום מלוי לפי שלא היה בעולמו
 דכתיב כי ישבו אחים יחדיו שהיה להם ישיבה אחת בעולם
 הלכך משמת ראובן נאסרה על לוי איסור עולם כאשת אח
 שיש לו בנים ואע"פ שעת' נפלה מכח נישואי שמעון שהיו
 בעולמו מכל מקום אסורה לו מחמת ראובן וכסס שהיא אסור'
 כך כרתה (אשת שמעון האחר' אסורה דילפינן לקמן על כל
 העריות העומדות עליו בכרת שנפלו לפניו ליבום עם צרותיהן
 ששתיבן פטורות ואם נשאן ענוש כרת דמאחר) שפטרן הכתו'
 מייבום עומד' עליו באיסור אשת אח שיש לו בנים : וכלתו
 שמת בנו ונשאה אחיו וכלתו אסורה לו לעולם אפילו אחר
 מיתת בנו : וכולן אם מתו שמתה בתו קודם לאחיו או מיאנו
 בו' ואם תאמר היכי משכחת מיאון בבתו בלא אין מיאון בלא
 ביתומה ויש לומר משכחת לה שהשיא אביה לאחד ונתגרסה
 בעודה קטנה ושבו אין לאביה רשות בה ונשאת לאחי אביה
 בעודה קטנה או יובאה במיאון דקרי ליה לקמן בפ'
 בות שמאי יתומב בחיי האב ואם מיאנה או נתגרסה מאחיו או
 כמכאת איילוכות שמקחה מקח טעות וכאלו לא בייטה אשת
 אחיו מעולם לכך מתייבמת כרתה : שכבר ילדו מאחר קוד'
 שנשאו לאחיו הילכך לאו איילוכי' כיכבו ומיאון כמי לוכ' שהרי
 גדולו הן דאין מיאון כי אם ביתומה קטנה : גמ' מנא
 הכי מילי דערזה וכרתה וכרת כרתה פטורות : עליה מה
 ת"ל לכתוב לא תקח לבנו' ערותה בחייה ומשמע כמי דבחי'
 אשתו נאמר' עליו ולאח' גייתס מותרת : שומע אני ואפי'
 כפלו

חמש עשרה פרק א' יבמות ב

אמר' מה אחות אשה מיוחד' שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגנתה חטאת אסורה ליבם אף כל שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגנתה חטאת אסור' ליבם : ואין לי אלא הן צרותיהן מנין אמרת מה אחות אשה מיוחדת שהיא ערוה וחייבין על זדונ' כרת ועל שגנתה חטאת ואסורה ליבם צרת' אסורה אף כל שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגנתה חטאת ואסורה ליבם צרתה אסורה : מכאן אמרין חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן מן החליצה ומן היבום עד סוף העולם : יכול שאני מרבה את שש עריות המורות מאלו שיהיו צרותיהן אסורות אמרת מה אחות אשה מיוחדת שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגנתה חטא' ואפשר לינשא לאחי' ואסורה ליבם צרתה אסורה אף כל שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגנתה חטא' ואפשר לינשא לאחי' ואסורה ליבם צרתה אסורה יצאו ו' עריות המורות מאלו הואיל וא"א לינשא לאחים צרותיהן מותרות שאין צרת אלא מאח : אוהרה שמענו עונש מנין אמ' קרא * כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלו ונכרתו : ור' נפקא לי צרת ערוה דאסור' מהכא דתניא ר' אומר * ולקח ולקחה לאסור צרות של עריות : והכי קאמר ליכתוב רחמנא ולקח מאי ולקחה כל היכא דאיכא תרי ליקוחין דאי בעי האי נסיב ואי בעי האי נסיב שריאן ואי לא תרויהו אסירן : ורבי האי עליה מאי עביד ליה מובעי ליה להא רת"ר ונודעה החטא' אשר חטאו עליה

כפל' לפכיו לייבום אחת מכל העריות האמורות בתור' תתויבם : לכרור ושמע כרות הרבה : זדונה כרת דצפר' עריות כתיב בתר כולכו ונכרתו הנפשות העושות וכל שזדונו כרת שגנתו חטאת : חמש עשרה נשים ותו לוכא עריות שהן בכרת בר משש עריות (המפורסו' לקמן במתני' שאין בהן כל ייבום לעול' יכול שאני מרבה כו' שנשאת לאחר' סיבו צרותיהן אסורות לינשא לזה :) שאין כרה אלא מאח כיון דפטרה הכתוב מזיקתו הרי היא עליו כאשת אח שיש לו בנים שהיא בכרת דכתיב ערות אשת אחיך וגומר אבל בעלמא דלא רמי איסור אשת אח עלה שריא : עונש מכיין חס' יבם ערוה או כרתה : מאי ולקחה דמשמע דשתי' נכלו לו מאחיו ואלו' רחמנא ולקחה לאחת ולא לשתי' דאי קרינן ולקחה בכל חדא מיניבו שרי חדא מיניבו ואי לא קרינן בכל חדא מיניבו כיון אחת ערוה תרווייהו אסירי וזרת' כרת' נמי מהכא נפקא דמשנפל' כרת ערוה מאחיו הרחשון ודחתה בערוה ממנו גאמר' עליו עולמי' משו' אש' אח' וכשנתויבת' לאחיו השני

חמש עשרה פרק א יבמות

עליה : עליה מה ת"ל ר' אומר נאמר כאן עליה ונאמר להלן עליה מה להלן דבר שהייבין על זדונו כרת ועל שנגת' חטאת אף כאן דבר שהייבין על זדונו כרת ועל שנגתו חטאת :

ורכנן דמפקי ליה להאי עלי' לצרות עדות במקום יבום דאסירא האי סברא דרבי מנא להו נפקא להו מדמקרי לה ריב"ל לכרייה (במדבר טו) תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה וכתוב (ס) והנפש אשר תעשה כיד רמה הוקשה כל התורה כולה לע"ז מה ע"ז דבר שהייבום על זדונו כרת ועל שנגתו חטאת אף כל דבר שהייבום על זדונו כרת ועל שנגתו חטאת :

ורבי האי תורה אח' מאי עבד ליה מיבעי ליה לכדתני' לפי שמצינו שהילק הכתוב בין יחידים למרובין יחידים בסקילה לפיכ' ממונן פלט ומרובין בסיוף לפיכ' ממונן אבר יכול נחלוק בקרבנותיהן ת"ל תורה אחת יהיה לכם וכו' :

האי שמעתא קשיא ליה לרבואתא וקא הוו בו טובא ולא סלקא להו כל עיקר איכא מיניהו מ"ד כי מדרש זה דר' בענין תורה אחת לא יתכן שהרי חילק הכתוב בין מרובין ליחידים גם בקרבן ע"ז שהרי יחידים מביאין שעירה וציבור שהן כ"ד מביאין פר לעול' ושעיר לחטא' וכיון שפירש הכתוב וחילק לא הוה ס"ד שצריבין אנו לחלוק חלוק' אחרת כדי שיהא צריך דנשמעים תורה אחת :

ואיכא מיניהו מאן דפירש' וכיון דהוא דלא סלקא ליה כהוגן א' ליכא למיפתר בה טפי מן הכין ואיכא מיניהו מאן דפירקא להאי קושי' וקאמר הכי ודאי שהמקרא חילק בין יחידים למרובין בקרבן ע"ז דכתוב (סס) וכי תשגו ולא תעשו ארת בל המצוות האלה וגו' וכתוב והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה ועשו כל העדה פר בן בקר א' לעולה ואם נפש אחת תחטא בשגגה והקריבה עז בת שנתה לחטאת :

ביחיד הוא דחלק הכתוב דכתוב ואם נפש אחת אבל ביחידים לא חילק : והאי דקתני בברייתא יכול נחלוק בקרבנותיהן לאו על יחיד דחילק ביה

וחזרה ונפלה עם אחר' שיש לו לפניו לא קרינא בון שנאסרה עליו ולקחה ולכך תרווייהו אסורו וכן לעול' : (ונודעה החטאת וכו' נפר העלם דבר של קבור כתוב :) ונאמר לכלן בחיות אשה גלויה (בחיים שבגו מופנה לדרשה : אף כאן כשהורו ב"ד לפכו' להתי' חוסו' כרת מביאין פר : האי סברא דר' דאין מביאין פר אם הורו בדבר שיש בו לאו או עשה אלא דנקא אם טעו בדבר שזדונו כרת :

תורה אחת לענין קרבן קמו' נפר' ע"ז תורה כל התור' נעשת' הוקשה כל התורה לענין קרבן ע"ז מה ע"ז על דבר שזדונו כרת ושנגתו חטאת' בדכתי

חמש עשרה פרק א יבמות ג

ביה קרא קאמר אלא על יחידים שהן רבים ומאי ניהו עיר
 שהוד' מיעוטה שהן בסקיל' כיהוד : וקאמר האי תנא
 שחילק הכתוב בעיר הנדחת בין מיעוט העיר שהן יחידים
 לרוב העיר שהן מרובים ואלו בסקילה וממנין פלט ולא בסייף
 וממנין אבד : ולענין קרבן לא חילק הכתוב אלא בין נפש
 אחת למרובין : אבל באלו מיעוט העיר במיתתן חילק : יכול
 הואיל וחילק במיתתן לרובו כיהוד בסקילה יכול נחלוק נמי
 בקרבנותיהן ולא יביאו קרבן צבור ת"ל תורה אחת : אלו
 הן תורה דבריו של מפרש זה וקאמר דליכא בה קושיא : וכך
 מעיינת בה בשמעתא אליבא דהאי פירושא משכחת לה כולה
 קושיא : חדא דהאי תורה אחת בענין יחיד כתיב ולא בענין
 ציבור וא"כ להאי פי' הוה ליה האי תנא מהר' אציבור' וקא
 נסיב ליה קרא דיהוד : ועוד אי האי תנא איחידים קא מהדר
 דליתו קרבן ציבור אמאי קאמרינן מאי ליתו ליתו פר לעולה
 ושעיר לחטאת ציבור בע"ז הוא דמיתו דשמע' מיניה דהני לאו
 ציבורא ניהו ולא איפשר דניתו האי קרבן : ולא הכין ה"ל
 למימר ליתו פר לעולה ושעיר לחטאת ציבור נמי היינו
 קרבנו וליכא חלוקה בקרבן דידהו מקרבן ציבור : ותו כי
 אמרי' ואלא מאי שעיר' אמאי פרכינן יחי' נמי היינו קרבנו
 לאו הכין ה"ל האי יחיד בע"ז הוא דמיתו ולא איפשר להני
 יחידים לאיתויי קרבן יחיד כדפרכינן בכלהו : ועוד בר מן
 כל דין היכי מיתו בין הני ובין הני קרבן ציבור והא ק"ל דלא
 מיתו קרבן ציבור אלא ציבור שעשו כהוראת כ"ד דכתיב
 והיה אם מעיני העדה נעשתה כשגגה ואמור רבנן נאמר כאן
 עדה ונאמר להלן עדה מה עדה האמורה להלן עד שיהו כולן
 ראויין להוראה אף עדה האמורה כאן עד שיהו כולן ראויין
 להוראה : ותנן נמי הורו כ"ד ועשו כל הקהל או רובן על
 פיהם מביאין פר ובע"ז מביאין פר ושעיר זכו' : ותנן נמי
 הורו כ"ד של אח' מן השכטים ועשה אותו שבט על פיהן אותו
 שבט חייב ושאר שבטים פטורים דברי רבי יהודה והכ"א אין

כדכתי' התם והנפש אשר תעשה ביד רמה אלמא כל הס' בדבר
 שזדונו כרת מסתעין : מרובין עיר הכהן : יכול נחלת
 בקרבנותיהן שאלו עבדו בני עיר אחת ע"ז בשוגג יהוה חלוקים
 בקרבנם שלא יביאו כל אח' שעירה כיהוד : ת"ל תורה אחת
 אין חילוק מתורת יחיד חלא רוב ישראל או כולו כדכתיב אם
 אעיני העד' אבל בני עיר אחת יחידו' ודוק בפירוש זה בעמוד
 כי האריך קצת : בהוראה היינו העלם דבר שהורו כ"ד
 שהע"א מותר' ועשו כבור על פיהם : א' כאפי' לא מסכתת

חמש עשרה פרק א יבמות

חייבין אלא על הוראת ב"ד הגדול שנא' ואם כל עדת בני
 ישראל ישנו ולא עדת אותו השבט : ואע"ג דהא קרא בשאר
 מצות הוא דכתיב הא קא נמרי' מעיני מעיני כנורה שוח: לא
 האי פירוש' ודאי פירוש' פריכא הוא ולא דסמכ' הוא: והכי
 פי' מצינו שחילק הכתוב בין יחידים למרובים שהיחידים
 בסקילה וממונן פלט ומרובין בסייף וממונן אבד יכול כשם
 שחילק במיתתן של מרובין ועשאה בסייף כך נחלוק
 בקרבנותיהן ולא יביאו קרבן היחידים שהיא שעירדה"ל
 תורה אחת יהי' לכם וגו' : כלומר תורה כל מי שאינו מביא
 קרבן ציבור בהוראה אחת היא ואין בה חלוקה אלא הכל
 מביאין קרבן יחיד שהיא שעירדה"ל והאי הוה פירושא דהא
 ברייתא ואתקיף לה רב חלקיה מהגרוניא טעמא דכתב רחמנא
 תורה אחת הא לאו הכי הוה אמינא נחלוק קרבן הני מרובין
 מקרבן יחיד מאי ליתו ליתו פר : משיח בשאר מצות הוה
 דמייתי : ליתו כשכה יחיד בשאר מצות הוא דמייתי :
 ליתו שעיר נשיא בשאר מצות הוא דמייתי : ליתו פר לעולה
 ושעיר לחטאת ציבור בע"ז הוא דמייתי ואי איפשר לאלו
 שיביאו קרבן ציבור דלא מיתו קרבן ציבור לא ציבור שעשו
 בהוראת ב"ד כדפרשינן אבל עיר הנדחת וכיוצא בהן לא :
 ואלא מאי ליתו שעירה כלו' מה נשאר לנו מן הקרבנות
 שאפשר להן שיביאו שעירה יחיד נמי היינו קרבנו ולא
 חילקנו בקרבנותיהן כלום : הילכך אי אתה מוצא דרך
 לעשות חלוקה בקרבנותיהן וא"כ לרבי למה הוצרך הכתוב
 לומר תורה אחת : ופרקינן איצטריך הואיל וצבור בהוראה
 מייתו פר לעולה ושעיר לחטאת הני מרובין דעיר הנדחת
 ליתו איפכא או שנאמר צריך ואין לו תקנה קמ"ל תורה אחת
 יהיה לכם ולומר לך שתקנתם בקרבן יחיד ואין את' חולק
 בקרבנותיהן : האי הוא פירושא דהאי שמעתא ופירושא
 ברירא ונהירא הוא וליכא בה קושיא כלל ולא ספק : ולא
 איצטריכין למכתבה להא דר' הכא אלא כי היכי לברורה :
 משום דקשיא להני רבואתא : מתני' דקתני ט"ו נשים פוטרות
 צרותיהן וצרות צרותיהן ד' יהוד' היא דאוסר באנוסת אביו:

לפיכך

לה קרבן לחלוק כינח כריכוס הכי מרובים חלוק בין יחיד
 ולכא כילכך אין להם כמר' קמ"ל : רבי יהודה הוא דאסור
 באנוסת אביו ולא משכחת לה שתפול לפניו ככה לייבוס אבל
 רבנן דשרו באנוסת אביו שם עשרה הן דהיינו אמו אנוסת
 אביו שנשאה אחיו מאכ אחרי כן ומת בלא בנים ונפלה לפני

בנה

ד חמש עשרה פרק א יבמות

לפיכך קתני ט"ו נשים ותו לא : וקתני לרה לאמו גבי שש
 עריות שצרותיהן מותרות : אבל רבנן דשרו באנוסת אביו
 שש עשרה נשים הן שפוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן : וכן
 תני לוי כמתניתיה : אמו פעמים פוטרת צרתה ופעמים
 שאינה פוטרת צרתה : כיצד היתה אמו נשואת אביו ונשאה
 לאחיו מאביו ומת זו היא אמו שאינ' פוטרת צרתה משום דלא
 תפסי בה לאחיו קידושי ולית ליה בה הויה משום דערוה היא
 היתה אמו אנוסת אביו ונשאת לאחיו מאביו ומת זו היא אמו
 שפוטרת צרתה ואע"ג ששנו חכמים במשנתנו ט"ו נשים יש
 לך להוסיף שש עשרה כגון זאת : וכולן אם מתו או מיאנו
 וכו' : ירושלמי וכתו ממאנת ולא נשואי תורה הן : תפתר
 בקטנ' שהשיא אביו ונתגרש' שהיא כיתומ' בחיו אביה : בבלי
 בפ' האיש מקדש בו ובשלוהו מותיב רב כהנא וכולן אם מתו
 או נתגרשו או שנמצאו אילוניות צרותיהן מותרות : שקדשה
 מאן אילימא שקדשה אביה במיאון סגי לה גט מעלי' בעיא :
 ואלא לאו דקדיש איחי נפש' וקתני דבעיא מיאון הוא מותיב
 לה והוא מפיק לה כגון שנעש' לה מעשה יתומה בחיו אביה :
 בעי רבי יוחנן המחזיר גרושתו משנשאה : צרתה מהו :
 ת"ש המחזיר גרושתו משנשא' היא וצרתה חולצת : היא
 וצרתה

צנה לוינו' : משו' דלא תפסי צה לאחיו קדושין צה שכרי
 אסת אב צכרת ואמרינן לקמן אין קידושין תופסין בחייבי
 כריות ד"ה כי לכך כסת רשע זה לא נפל' זו לוינוס לפני צנה
 דלאו אסת אח הואי ואין פוטרת צרתה : כיתה אמו נשוא'
 אביו וכו' קידושין תופסין צה ואפילו לרבי יסודה הקדושין
 תופסין בחייבי לאוין וכשמת נמלאת צרתה צרת ערוה
 ופטורה :) המחזיר גרושתו משנשאת לאחר ומת או גירשה
 דאסורה לחזור לראשון : צרתה מהו להתייבס : היא
 וצרתה ס"ד חלוכה לתרויבו למה לי :) צרתה ממלכת ביבס
 בפלו שקי יבמות מלח אחד אחת קטנה ואחת גדולה ומיאיכ'
 צה הקטנה : צרות איילוניות הרי שנשא שתי נשים והאחת
 איילונ' האיילונות אסור' ליבס שנ' אשר תלך פרט לאיילונות
 שאינה יולדת וכיון דפטורה קיימא עליה באיסור אסת אח
 וצרתה מותר' כמו שנפרש טעמ' לקמן : ואע"ג דלגבי יבס
 שמיאנה צה וכו' היא אסור' לו דמיאון עקר הזיקה וקיימא
 עליה באיסור אסת אח ואם תאמר מיאון קא עקר נישואי קתל
 וברי היא ככרית אכלו ותהא מותר' לו גזירה דרבנן היא הוא'
 ולא מיאכ' בראשון ומכא מיסואי שלו נפלה לפניו להתייב' נראי'
 באסת אח : חולצת המחזיר גרושתו הוא בלאו דלא יוכל

חמש עשרה פרק א יבמות

וצרתה ס"ד אלא או היא או צרתה : ולא תרוצי קא מתרצי
 לה תרוץ הכי היא חולצת : צרתה או חולצ' או מתיבמת :
 ומסקנא כי האי תרוצא בתרא : דאמרי' כי אתא רבין א"ר
 יוחנן אחד צרת ממאנת פירש ממאנת ביבם ואחת צרת אילוני'
 ואחת צרת מחזיר גרושתו משנשאת כולן מותרות : ודוקא
 צרותיהן : אבל אינהו גופיהו כדליכא בהדיהו צרות : כל
 חדא מיניהו אית לה דינא באנפי נפשה : ממאנת ביבם דלית
 לה צרה : אע"ג דלגבי יבם דמיאנ' בו לאו בת הליצ' ויבם
 צינהי לגבי אחיו של יבם שריא וחולצת או מתיבמת : דאמר
 שמואל מיאנה בזה מותרת לזה : ואילונית לא חולצת ולא
 מתיבמת דאמר קרא והיה הכבוד אשר תלד פרט לאילונית
 שאינה יולדת : ומחזיר גרושתו משנשאת ומת חולצת ולא
 מתיבמת : אמר רבא הילכתא צרת אילונית מותרת ואפילו
 הכיר בה : ואפילו צרת בתו אילונית : והא דקתני וכולן
 אם מתו או מיאנו או נתגרשו או שנמצאו אילונית צרותיהן
 מותרות שנמצאו אינן מעיקרא לא : תני שהיו : אמר רב יהודה
 אמר רב צרת סוטה אסורה מ"ט טומאה כתיב בה כעריורת :
 וותיב רב יוסף נכנסה עמו לסתר או לחורבנה ושהתה עמו
 כדי טומאה אסורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה ואם מת
 חולצת ולא מתיבמת : א"ל אמינא לך אנא סוטה ודאי ואת
 אמרת לי סוטה ספק : תניא רבי יוסי בן ביפא אומר משום

ר"א

ג' לא חלים הללו למזור' כולא כלום : אפילו הכיר בה אחיו
 במת שהיא איילוני' וקיימא ולא הויא מקח טעות וכוונא
 אשתו אפי' הכי צרתה מותרת ולא מיתסרא משום צרת הבת
 דכי אסור רחמנ' צרת ערוה במקו' מכה הוא דאסרה והאי
 כיון דאילונית היא דכלאו ערוה כמי לח רמזא קמיס לויב'
 הוי צרתה צרת ערוה שלא במקו' מכה וכן מפרש בה"ג :
 שנמצאו משמע שנמצאו לאחר כישואין ולא הכיר בה קודם
 דהוה מקח טעות ולא היתה אשתו מעולם : צרת סוטה הרי
 שהיא נשוי שתי נשים וזנתה האחת תחתיו ויש עדים בדבר ומת
 הבעל בלא בנים היא וצרתה פטורה אף מן החלוכה : טומאה
 כתיב בה ונסתרה ונטמאה כערייות דכתיב בהו אל תטמאו בכל
 אלה : נכנסה עמו המקנא לאשתו ואמר לה אל תסתרי עם
 איש פלו' : לביתה לבעלה : (שמואל זינתה) שרגלים לדבר
 שהרי קנא לה ונסתרה ואם כהנת היא אסור' לאכול בתרומה
 קדמ' במוסקת סוטה ונטמאה ג' פעמים כתוב ח' לבעל ואחד
 לבעל זא' לתרומה : (ולא מתיבמ' בפ"ה דסוטה מפ'
 ועמא : סוטה ספק מת קודם שאספיק להשקותה :)

חמש עשרה פרק א יבמות ה

ר"א בן עזריה (טור א"ה סי' י) המחוי' גרושתו מן הנשואין
 אסור' מן האירוסין מותרת : שנ' אחרי אשר הטמאה :
 וחכ"א אה' זה ואחר זה אסורה : אלא מה אני מקיים אחרי
 אשר הטמאה לרבות סוטה שנסתר' וק"ל כרבנן דאמרי בין
 מן הנשואין בין האירוסין אסורה : ואם החזיר הולך כשר :
 דכתיב כי תועבה היא היא תועבה ואין בניה תועבין : וה"מ
 ישראל אבל לכהן הולך חלל ואפי' לא נתארסה : וגרושה
 שזינתה לאחר שנתגרשה מותרת לחזור לבעלה מ"ט הויה
 ואישות כתיבה בה : ואי אתה יכול לומר בחמותו וכו' :
 תגי רב ביבי קמי' דרב נחמן שלש נשים משמשות במוך ואלו
 הן קטנה מעוברת ומניקה : קטנה שמא תתעבר ושמא תמות *
 מניקה * שמא תגמול את בנה וימות * מעוברת שמא יעשה
 עוברת סנדל * ואי זו היא קטנה מבת אחת עשרה שנה ויו' א'
 ועד שתיים עשרה שנה ויום אחד * פחות מיכן או יתר על כן
 משמשת כדרכה והולכת דברי ר"מ : וחכ"א זו וזו משמשות
 כדרכן והולכת ומן השמים ירוחמו שנא' (תלויס קיו) שומר
 פתאים ה' * מדקאמר שמא תתעבר ושמא תמות מכלל דאיכא
 קטנה דמיעברת ולא מתה א"כ מצינו חמות' ממאנת ותנן אי
 אתה יכול לומר בחמותו ובאם חמיו שנמצאו אילוני' או
 שמיאנו ופריש רב ספרא בניה הרי הן כסימנין : כלומר
 קטנה שילדה כנערה שהביאה סימנין דמיא ואינה ממאנת :
 ואיכא

מן הנשואין משכישת לחת' ומת או גירסה אסורה לחזור
 לראשון : מן האירוסין משנתארסה לאחר ומת או גירסה
 מותר לחזור לראשון : אחרי אשר הוטמאה כבעלה משמע :
 אחד זו וא' זו אסורה דכתיב וביקת לאיש אחר זהויה ביינו
 קידושין וכת' לא יוכל בעלה הראשון וגומ' : הויה ואישות
 זביקת לאיש אחר או כזימות האו' האחרון אשר לקח לא יוכל
 בעלה וגומר (אבל מזנה תחתיו לא) : משמשות במוך מותרת
 לתת מוך במקום קטנים כשממסת כדי שלא יתעברו :
 סנדל ולד שאין לו כורת פנים דכסהאסה מעובר' אם חוזרת
 ומתעברת דוחק האהד את חבירו ופחת כורתו : שמא
 תגמל את בנה אם תתעבר תהטרך לגמול את בנה מלהניק :
 ואיזו היא קטנה הראויה להתעבר ולמות : מבת י"ח שנה
 פחות מ"ח שנה ודאי לא תתעבר ויתר עליו' ב' אם תתעבר לא
 תמות לכך משמסת בלא מוך כדרכה והולכות : מדקאמ'
 ושמא תמות ולא תכא שמא תתעבר ותמות דאז ביו משמע שאם
 תתעבר ודאי תמות : מצינו חמות' ממואנת כגון שילדה בקטנות'
 בשנת י"ג ולא מתה וקדש אדם בתה (וכמאלת זאת חמות')

חמש עשרה פרק א יבמות

ואיכא דאמרי אמר רב ספרא בניס עדיפי מסימנין : למאי
נפקא מיניה אפי' לרבי יהודה דאמר עד שירכה השחור על
הלבן בכניס מורה : ורב זביר אמר אין בניס בלא סימנין :
ויבדוק חיישינן שמא נשרו : ואפי' למ"ד אין חוששין משום
צער לידה חוששין : מתני' (טור א"ה קעג) ביצד פטורות
צרותיהן היתה בתו או אחת מכל העריות האלו נשואה
לאחיו ולו אשה אחרת ומת כשכ שבתו פטורה כך צרתה
פטורה : הלכה צרת בתו ונישא' לאחיו השני ולו אשה אחרת
ומת כשם שצרת בתו פטורה כך צרת צרתה פטורה ואפי' הן
מאה : גמ' מגא ה"מ אמר רב יהודה אמר קרא לצרור
התורה ריכתה צרות הרבה אצל ערוה אחת : רב אשי אמר
צרת צרתה לא צריכא קרא סברא הוא צרה מ"ט אסירא
דבמקום ערוה קימא צרת צרתה נמי במקום צרה קימא :
מתני' ביצד (טור א"ה סס) אם מתו הן צרותיהן מותרות
היתה בתו או א' מכל העריות האלו נשואה לאחיו ולו אשה
אחרת ומתה בתו או שנתגרש' ואח"כ מת אחיו צרתה מותרת :
וכל שיכולה למאן ולא מיאנה צרתה חולצת ולא מתיבמת :
גמ' ל"ש גירש ולבסוף כנס ול"ש כנס ולבסוף גירש צרתה
מותרת

קטנה וראויה למאן עד אחר שנת י"ב : דאפי' לר' יהודה
דאמר אף מהשביאה שתי סערות ממאנת עד שירכה השחור
עד שיביו סס הרבה סערות : אין בניס בלא סימניס והיולדת
צקטנותה חזקה שהביאה כבר סימניס תוך שנת י"ב וסבירא
ליה רב זביר דתוך זמן כלאח' זמן (לענין סימנין) ולא אמרי'
שומא כיבדו : (ואפילו למאן דאמר פלוגתא בפ' יוטא דופן :)
מתני' כשם שצתו פטורה כך היא אסורה
לו ופטורה אם אין סס אח אלא הוא : ונשאת לאחיו השני
אם יש סס אח אחר ושתיהן מותרות לו ומייבס איזו שירכה
ופטור השני כתי' בית אחיו בית אחד בונה ואיכה בונה
שתי בתים ואם ייבס את הכרה ולו אשה אחרת ומת וחזרו
ונפלו לפני זה כסס שצרת צתו פטורה שנאסרה כבר עליו
כשנפל עם צתו מאחיו הראשון ופטרה אותה וכיון שפוטרת'
היא כאשת אח שיש לו בניס ואסורה עולמית כך צרת צרתה
וכן לעולם : גמ' מנא ה"מ דצרת צרתה פטורה : מתני'
צרותיהן מותרות שבע' זוקת יבס איכה צרתה : וכל היכולה
למאן שהיא קטנה ערוה והיתה יכולה למאן ולא מיאנה ומת
אחיו הואיל וקידושין שלה איכס אלא מדרבנן חולצת ולא
מתיבמת : גמ' לא שנא גירש בערוה לזה ואחר כך כנס
הנכרית ונמא' שלא היתה צרת ערוה מעולם לא שנא כנס
הנכרית

חמיש עשרה פרק א יבמות ו

מותרת : וכל שיכולה למאן ולא מיאנה וכו' : אמאי תמאן
השתא ותעקרינהו לנישואין קמאין ותתייבס צרתה : לימא
מסייעא ליה לד' אושעיא דאמר כפרק ב"ש אומר ממאנת
במאמרו ואין ממאנת בזיקתו : לא צרות ערוה שאני : דתני
דמי בר יחזקאל מיאנה כבעל מותרת לאביו מיאנה ביבס
אסורה לאביו אלמא בשעת נפילה נראית ככלתו ה"ג בשעת
נפילה נראית כצרת בתו : תוספת אימתי אמרו שאם מתו או
בתגרשו צרותיהן מותרות בחיי הבעל : אבל לאחר מיתת
הבעל צרותיהן אסורות : מיאנו בחיי הבעל צרותיהן מותרו' :
לאחר מיתת הבעל צרותיהן חולצות ולא מתיבמות : וכולן
שנמצאו אילונית או שהיו נשואות לאחריו צרותיהן מותרו' :
בין בחיי הבעל בין לאחר מיתת הבעל : וכל היכולה למאן
ולא מיאנה צרתה חולצת ולא מתיבמת : מתני' שש עריות
חפורות מאלו מפני שהן נשואות לאחרים צרותיהן מותרות :

אמר

הנכריות ואחריו כן גירש אותה שהיא ערוה לזה והיתה פעם
אחת צרת ערוה כיון דצטעת שכלו לייבוס לא היתה צרת
ערוה שכבר גירש בערוה צרתה מותרת : ותמאן הערוה
השתא ותאמר אי אפשי בקידושין שקידשני אחי ואמי לבטלי
המת ותעקור הנשואין הראשונים ותתייבס צרתה : למאמרו
אם עשה ייבוס מאמר ביבמתו קטנה ומיאנה בו המיאון הוא
מסקיט המאמר שלא תכטרך גט למאמרו (ואף על גב דגדולה
שעשה בה מאמר ולא רצה ליכנס קיומא לן בפרק רבן
גמליאל צריכה גט למאמרו וחליכה לזיקתו הכא מיאון עקר
למאמרו ולא בעינן גיטא) ואיכה ממאנת לזיקתו לעקור
נישואין הראשונים ולהסקיט זיקת ייבוס ולפוטרו בלא חליכ'
והכא כמי ממאנת לעקור נישואי קמאי להתיר צרתה : צרת
ערוה שאני רבנן גזור שלא תמאן להתיר צרתה שלא יבא
להתיר בעלמא צרת ערוה : מיאנה כלתו נכרית צדעלה מותרת
לחמיה דעקרתיהו לנשואין והווי כנכרי אכלו דהווי כדמסותת
בכו דשריח אבל מת בכו ומיאנה ביבס אסורה לאביו אע"ג
דעקרה לנישואי קמאי : בשע' נפילה שכלל' להתייבס וזקק'
לייבוס מחמ' נישואי הא' : נראו אשת המת ככלתו של זה :
ככא נמי בצרת הבת משעת נפילה שזקק' הבת לייבוס
והזכר' למאן מחמ' קדושי הראשון נראין כשואי גמורים
למהווי אשת המת וצרתה צרת הבת ואי שרית לה אתי למישרי
צרת הבת דעלמא : מתני' שש עריות חפורות מאלו ומהו
חומרן שלהן שנשואת לאחרים וא"א לינשא לאחרים מאביו
ואם מתו בעליה' שהן נכרים אכל זה : צרותיהן מותר' להנשא

לזה

חמש עשרה פרק א יבמות

אמו * ואשר אביו * ואחות אביו * ואחותו מאביו * ואשת
 אחיו מאביו * ואשת אחי אביו : גמ' הכא כרת והכא כרת
 הכא ממזר והכא ממזר מאי חמורות שאינן יכולין לינשא
 לאחים שלא בעבירה : מתני' ב"ש מתירין את הצרות
 לאחים וב"ה אוסרין : חלצו ב"ש פוסלין מן הכהונה וב"ח
 מכשירין : נתיבמו ב"ש מכשירין וב"ה פוסלין : ואע"פ שאין
 מכשירין ואלו פוסלין לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מב"ה וב"ה
 מב"ש * וכל הטהרות והטמאות שהיו אלו מטהרין ואלו
 מטמאין לא נמנעו מלהיות עושין טהרות אלו ע"ג אלו :

גמ' מקשינן הא דתנן ב"ש מתירין את הצרות לאחים * ותו
 אחא דתנן מגלה נקראת באחד עשר בשנים עשר בג' עשר
 בארבעה עשר בחמשה עשר * קרו כאן לא תתגודדו לא תעשו
 אגודות אגודות * ואסקה רבא כי אמרינן לא תתגודדו כגון
 ב"ד אחד בעיר אחרת פלג מורין כדבריה ב"ש ופלג מורין *
 כדבריה בית הלל * אבל שני בתי דינין בעיר אחת לית לן בה
 וב"ש שני בתי דינין בב' עיירות : ת"ר יש חולצות או
 מתיבמות * חולצת ולא מתיבמות * מתיבמות ולא חולצות *
 לא חולצות ולא מתיבמות * עריות שאמרו לא חולצות
 ולא

לזה : אמו אינו יכולה ליכנס לאחיו מאביו שהרי היא לו אשת
 אב וכן כולן אסורות לאחיו מאביו כשם שאסורות לזה ואין
 בהן כל ייבום על זה לעולם ואם נשאו לאחרים ולכן נשים
 אחרות ומתו מותרות ליכנס לזה שאין כרת ערוה אסורה אלא
 כשנפלה לפניו לייבום עם הערוה פעם אחת דכיון שפטר'
 סכתוב (לפרת ערוה) הרי עליו עולמו באיסור אשת אח שיש
 לו בנים : גמ' הכא כרת בט"ו עריו והכא כר' בשש עריו :
 מתני' ב"ש מתירין כרו' ערוה להתייב' לאחין דלית להו
 דרש' דלכרו' : חלכו הכרו' מן האחין ב"ש פסולין הכהונה
 דחליפתן חליפה : וב"ה מכשירין כי חליפה שלא לכורך היא
 והיו כחולפת מן הככרי : נתיבמו לאחין ב"ש מכשירין אותן
 לכהני אט נתאלמנו מידמיהן וב"ה פוסלין שנבעלו לאסור
 להן ועשאום זוכה : לא נמנעו אע"פ שבני הכר' שנתייבמו
 לב"ש ממזרין הן לב"ה (שהרי באיסי' אשת אח הוא עליהם
 ואשת אח נכרת ובני עריות שהן חייבו כריתות ממזרים הם)
 אפי' הכי לא נמנעו ב"ה מלישא לפי שהיו מודועין להן אותן
 הבנות מן הכרו' ופורשין : אלו ע"ג אלו שהיו משאילין
 בליהן אלו לאלו : גמ' לא תתגודדו לא תעשו אגוד' דכרחין
 כשתי תורות כשקורין בני כפרים ביום הכניסה ועיירו ביום
 ארבעה עשר ומוקפין בחמשה עשר : יש חולצות ומתיבמת

חמש עשרה פרק א יבמות ז

ולא מתיבמות מוסיף עליהן אשרת סריס חמרה ואשרת אנדרונינוס ואשרת אח מן האם ואשרת גר ואשרת עבר פשוהדר ואילונית לא חולצות ולא מתיבמות : החרש והשוטה מתיבמות ולא חולצות : איסור מצוה ואיסור קדושה חולצות ולא מתיבמות : עקרה וזקנה ושאר כל הנשים או חולצת או מתיבמות : יש או חולצין או מיבמין : חולצין ולא מיבמין : מיבמין ולא חולצין : לא חולצין ולא מיבמין : עריות שאמרו לא חולצין ולא מיבמין מוסיף עליהם סריס חמה ואנדרונינוס ואח מן האם וגר ועבד משוחרר : דהיכא דאיכא ב' אחין תאומין והיתרה הורתן שלא בקדושה ולידתן בקדושה לא חולצין ולא מיבמין : אבל חייבין משום אשת אח : החרש והשוטה מיבמין ולא חולצין הספיקות כגון שקידש אחת משתי אחיות ואין ידוע אי זוהי מהן קידש או שנתערב ולדה בולד כלתה או מי שלא שהתרה

אחר

כו' (ערות שאמרו כגון ט' ולשים : סריס חמה מפרש לקמן בפרק הערל שיכא לקוי ממעי אמו ויש בו סימני סריס דלקמן ואינו ראוי לזרע אנדרונינוס לא בר אולדי הוא וכתב ולא ימחה שמו מישראל פרט לחלו שחמס מחויו ועבד וגר כקטן שכולד דמו ואין להם קורבת אחיה : חרשת ושוטה מתיבמות דתקינו להו רבנן כשואין ולא חולצות דאין להן דעת לקרות ולחלוץ : אסור מוכה מוס' לקמן בפ' שני שניות מדברי סופרים אסור קדושה חייבו לאו חולצות דכיון דלאו בני כרת בייהו לא מפטרי בלא חליצה ואין מתיבמות כיון שיש בהם לאו בדמם טעמא לקמן : עקרה וזקנה מתיבמות דהא כמה עקרו וזקנו מנינו שנפקדו וראויין להקים סם משא"כ באילונית וגר ועבד משוחרר לא מיבמי ומ"מ אס נשא אשת אחיו גר או עבד אינו חייב משום אשת אח אפי' היו בניו לאחיו ממנו כיון שהיתה הורתן ולידתן שלא בקדושה אבל ביכא דהו תאומים והיתה לידתו בקדושה חייבין משום אחות ואשת אח ומשום דדמי לאחין מן האם ולא מן האב לכך אין מיבמין : החרש והשוט' מיבמין אשת אחיהם הפקה ולא חולצין דלא אלימא חליצתן להפקיע קדושי פקח : והספקות כגון שקדש אחיו וכו' אינו מיבס דכל אשת שמה אינה יבמתו ונמכ' שהיא אחו' וקוקתו : או שנתערב בדמפרש לקמן פ' כושאין על האנוסה כגון שילדו לאב ואשת ראובן בנה ב' זכרי' במחבוא ולא נודע אי זה בן ראובן ונת' אחד מהם ואח' כמת' ראובן כריק זה הספ' לחלוץ לאשתו שמה בן ראובן מת וזהו אחיו של ראובן ולא מיבס שמה אמו היא : או כגון שלא שהת'

וכו'

חמש עשרה פרק א יבמות

אתר בעלה שלשה חדשים חולצין ולא מיבמין : פצוע דכה
וכרות שפכה סרים אדם והזקן חולצין ולא מיבמין : ואם בעלו
קנו ואסור לקיימן (דברים כג) משום לא יבא פצוע דכה
וגומר : ושאר אדם כל חולחין או מיבמין :

סליק פירקא

וכו' וילד' והוא ספק בין ט' לראשון או בין שבע לאחרון ויש
לו אחין מן הראשון ומן השני חתן הולד אינו יכול ליבם אשת
אחיו מן הראשון סמא הוא בין השני ובני הראשון הם אחיו
מן האם ולא אשת אחיו מהשני מהאי טעמא גופא וחולץ
מספק : פצוע דכה וכו' לא מתויבמין דחייבי לאוין כינסו ומ"מ
כיון שהיתה להם שעת הכושר רמיא קמיבו לחלוכה והאי זקן
מיירי שתשס כחו וכסל שהוא רומיא דסרים ללאו בר ביאה
והקמ' סס הוא : ואם בעלו קנו ומגרשין בגט בלא חלוכה :

סליקו להו חמש עשרה

כיצד (טור א"ח קעג) אשרת אחיו שלא היה בעולמו ב'
אחין ומת אח' מהם ונולד להן אח ואח"כ יבם
השני את אשת אחיו ומת הראשונה יוצאה משום אשת אחיו
שלא היה בעולמו והשניה משום צרתה : עשה בה מאמר ומת
שניה חולצת ולא מתיבמת : שני אחין ומת אחד מהן ויבם
השני את אשרת אחיו ואח"כ נולד להן אח ומת מיובם :
הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו והשני'
משום צרתה : עשה בה מאמר ומת שניה חולצת ולא
מתיבמת : ר"ש אומר מייבם לאיזו שירצה או חולץ לאיזו
שירצה

כיצד אשת אחיו שלא היה בעולמו פוטרת צרתה : וכולד
לפן אח כמלא זקוקה לייבום והיא אסור' עליו משום
אשת אחיו ולו אשה אחרת ומת הראשונה זו אשת אחיו הראשון
שכבר נפלה לו פעם אחת יוצא' וכפטר' משום אשת אחיו שלא
היה בעולמו כו' : עשה בה זה שמת מאמר ולא הספיק לכנסה
עד שמת שנייה חולצת ולא מיפטר' משום צרת ערוה דלאו
צרתה מאם הוא : ולא מתיבמות דמאמר קו"ה במקלת
והויה צרת ערוה במקלת : מייבם לחינו שירכה ופטורה
חבירתה ולא לעשה בה מאמר קאי אלא ארישא דקתני
הראשונה יוצאה וקאמר רבי שמעון כיון דכאכולד כבר
בתיבמת

שורצה : גמ' אשת אחיו שלא היה בעולמו חיבא כתיבא
 אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא כי ישבו אחים : אחים
 שהיתה לה' ישיבה אחת בעול' פרט לאשת אחיו שלא היה
 בעולמו : יחדיו המיוחדי' בנחלה פרט לאחים מן האם : אמר
 רב יהודה אמר שמואל שומרת יבם שמתה אסור באמה :

אלמא קא סבר יש זיקא : ואזרא שמואל לטעמיה דאמר
 שמואל הלכ' כרבי יהודה בן בתירא דתנן (טור ח"ה סו' קנו
 קנט קעג) שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה משום רבי
 יהודה בן בתירא אמרו אומריין לו המתן עד שיעשה אחיך
 הגדול מעשה : וצריכא דאי אשמעינן יש זיקא הוה אמינא
 ה"מ בחד אבל בתרי אין זיקא קמ"ל הלכיה כר' יהודה בן
 בתירא : ואי אשמעינן הלכיה כר' יהודה בן בתירא הוה
 אמינא ה"מ מחיים אבל מיתה פקעה לה זיקא : קמ"ל דזיקא
 בכרי לא פקעה : וכן הלכתא : מתני' כלל אמרו ביבמת
 כל שאיסורא איסור ערוה לא חולצת ולא מתיבמת : איסור
 מצוה ואיסור קדושה חולצת ולא מתיבמת : אחותה שהיא
 יבמתה או חולצת או מתיבמת : איסור מצוה שניות מד"ס
 איסור

כתיבמת לשני ולא נאמר על זה בזיקת כישואי אחיו הראשון
 מעולם מותרת לו : גמ' היכ' כתיב דאסוריה : כמיחדיו
 בנחלה שראוין לירש זה את זה : אסוריה באמה דחמות' אסוריה
 בין מחיים בין לאחר מיתה : יש זיקא זיקת ייבום חשיב ככנוס'
 ואזכר' אמה על היבם משום חמותה : שומרת יבם ממקנת
 לובם : שקידש אחיו של יבם את אחות' אחר שנפלה זו
 לפניה' : אומרים לו למחרס המתן מלכנוס לפי שאחו' זקוקתך
 היא : עד שיעשה אחיך מעשה נד שייבם אחיך את היבמה
 או יחלץ לה ותפקע זיקתה ממך אלמא בזיקה חושרת אחותה :
 בחד שאין להם חלא אחד דודאי זקוקה לו : אבל בתרי
 שנפלה לשני יבמין כגון כך דרבי יהודה ב"ב דלא ידיע קמיה
 מאן מיכנייהו רמיא אימא לא חשיבא הזיקה למיסר אחותה :
 הני מיילי מחיים כי כך דרבי יהודה ב"ב שהיבמה לכניו זקוקה
 עומדת : דכדי בולא כלום : מתני' לא חולצת ולא מתיבמת
 אפילו ארתה כ"ש היא : איסור מכות מפרש והזיל אחותה של
 ערוה כשהיא יבמתה כגון נפלו לו סתי אחות משני אחים
 והאחד אסורה לו משום ערוה (כגון שהיא כלתו או חמותו) :
 או חולצת או מתיבמת אותה אחות הערוה דלא פגע בחמות
 זקוקתו דערוה לאו זקוקתו היא : שניות לערוה שגזרו
 סופרים עליהן ובגמרא מפרש אמאי קרי לכו מכות זקדושה :
 אלמא ככה גדול שמת אחיו הכדיוט וכפלה לפניו חלמנתו :

כיצד פרק ב' במות

איסור קרושה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט
 ממורת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר : גמ'
 אחותה שהיא יבמתה או חולצת או מתיבמת * אחותה דמאן
 אילימא אחותה דאיסור מצוה כיון דמדאורייתא רמיא קמיה
 קא פגע באחורת זקוקתו * אלא אחותה דאיסור ערוה כגון
 שלשה אחים שנים מהן נשואין שתי אחיות ומתו הנשואין את
 האחיות והיתה אחת מהן אסורה עליו איסור ערוה אסור בה
 ומותר באחותה רצה חולץ רצה מיבם וזו היא שאמרו אחות
 שהיא יבמתה או חולצת או מתיבמת : איסור מצוה שניורת
 מדברי סופרים * ואמאי קרי לה איסור מצוה אמר אביי מצוה
 לשמוע דברי חכמים : איסור קרושה אלמנה לכהן גדול *
 ואמאי קרו לה איסור קרושה דכתיב (ויקרא כ"ח) קרושים
 יהיו לאלהיהם : אלמנה לכהן גדול וכו' : לא שנא מן
 האירוסין ול"ש מן הנשואין : ת"ר מה הן שניורת * אם אמו
 ואם אביו : ואשת אבי אביו * ואשת אבי אמו : ואשת אחי
 האב מן האם * ואשת אחי האם מן האב או מן האם : וכלת
 בנו

גרושה וחלוץ לכהן הדיוט שעב' אחיו המת וכשא גרושה או
 חלוצה וכשמ' גרושה חלוצה דקדושין תופסין בחיובי לאוין
 אבל יבמוי לא שכרו היא אסור' לזה שהו' כהן ואפטוריו בולח
 כלום לא דלא חלים לאו למפטר דילפינן מאחות אשה בפ"ק
 דזוקא חיובי כריתות פטורין : גמ' ל"ש אלמנה מן האירוסין
 דלית בה אלא לאו (דאלמנה גרידא לא אחי עשה דיבמה יבא
 עליו ודוחה לא תעש' ומסיק בגמ' גזירה ביאה ראשונה אטו
 ביאה שנייה דכהן דביאה ראשונה מצי למדחי' הלואו משום
 דמקוים עשה ביאה שנייה לא מצי למדחי' דכא לא מקו' בעשה
 שהרי אם רכב מנרש בגט מיד אסורה וגזרינן ביאה ראשונה
 אטו ביאה שנייה : ל"ש אם היא אלמנה מן הכשואים דלית בה
 לאו ועשה אלמנה לא יקח כי אם בתולה וגומר בתולה
 זלא בעולה ולאן הבא מכלל עשה עשה : אם אמו אמו
 כתיב וגזור רבנן על אם אמו שיתרחק מאמו וגזור כמי באם
 אביו משום אם אמו ולא הוי גזירה לגזירה דתרווייהו אגמ'
 רבנא קרי להו : ואשת אבי אביו משום אשת אביו דכתיב :
 ואשת אבי אמו גזירה משום אשת אבי אביו דתרווייהו אבא
 רבא קרי להו היטכך חד גזירה הוא : ואשת אחי האב מן
 האם דמדאורייתא אשת אחי אבין כתיב ואמרו דפרק רבא
 על יבמתו דבאחי האב מן האב מיסתעי קרא אבל אשת אחי
 האב מן האם שריא וגזו' רבנן עלה משום אשת אחי האב מן
 האב : ואשת אחי האב מן האב גזירה משום אשת אחי האב

בנו * וכלת בתו * ומותר אדם באשת חמיו * ובאשת חורגו *
 ואסור בבת חורגו וחורגו מותר באשתו ובבתו * ואשת חורגו
 אומרת אני מותרת לך ובתי אסורה לך: בת חורגו דאורייתא
 היא דכתיב את בת בנה ואת בת בתה * אלא טשום דקא בעי
 למיתנא סיפא אשת חורגו אומרת אני מותרת לך ובתי
 אסורה לך דאע"ג דבתי אסורה לך מראורייתא בדידי
 לא גזרו רבנן תנא רישא נמי בת חורגו: אי הכי אשת
 חמיו נמי תימא אני מותרת לך ובתי אסורה לך הא
 פסיקא ליה והא לא פסיקא ליה דומנין דפתה אשתו
 ומותר באחותה: אמר רב ר' נשים יש להם הפסק *
 ונקיט רב ביריה תלת אשת אחי האם מן האב: ואשת
 אחי האב מן האם: וכלת בתו: וזעירי מוסיף אף אשת אבי
 אמו

מן האם דהוי נמי שניי' ואיכא כד אס דכולכו צו דודי קרו
 לכו והוי חדא גזירה וכן באשת אחי האם מן האם אטו הכך
 דכולכו מחלפי הכך בהך ואי לא לא לא קיימא הא והוי חדא
 גזירה (ורש"י בגמ' כתב וז"ל ואשת אחי האם מן האב וכו')
 גזירה משום אשת אחי אביו מן האם דהוי נמי שניי' ואיכא
 כד אב אבל אס היה מן האם מציעו לה לקמן בגמ' אי גזרי
 רבנן עלה אי לאו עכ"ל וכו' ג' גורם לה לפי המסקנא ומשום
 כך צבא נקט הפי' ואיכא כד אס) וכלת בתו גזירה משום כלת
 בכו וכלת בכו גזירה אטו כלתו: חורגו בן אשתו: דאורייתא
 היא ואמאי תני לה בהדי שניות: הא פסיקא ליה בת חורגו
 לעולם אסורה לו: הא לא פסיקא ליה בת אשת חמיו האסורה
 לו משום אחות אשה כיון דאחר מיתת אשתו שריא ליה לא
 פסיקא ליה: יש להן הפסק שלמעל ולמטה מהן מותר אבל
 האחרו' כגון אס אמו חין לו הפסק שלמעלה ממנה עד סוף
 כל הדורות הויא נמי שניי' כגון אס אס אמו ואשת אבי
 אבי אביו חקור: נקיט רב ביריה תלת נקט רב צידו לפרושי
 מי אס שיש להן הפסק תלת מהכך ארבע והרביעי' לא ידע
 מי היא אבל גמ' הוה גמ' דארבע' כינהו: אשת אחי האם
 מן האב הויא לבדו אסורה אבל אשת אחי אס אמו מותר' ואשת
 אחי האב מן האם לבדה אסורה אבל אשת אחי אבי אביו מן
 האם שריא וטעמא משום דלא שייכא צדרא דידכו ערוה
 דאורייתא אבל אס אמו דשייכא צדורתיי ערוה דאורייתא
 כגון אמו וכן אשת אבי אביו יש צדורות שלה אשת אב
 דאורייתא ואס אביו נמי אע"ג דלא שייך צדורותיי ערוה
 דאורייתא חין להן הפסק משום דמחלפא טפי באס אמו
 דכולהו אמא רבת' קרו לכו וכלת בתו יש לה הפסק כלת בת

כיצד פרק ב יבמות

אמו : תני ר' חייא שלישי שבכנו : ושכבתו : ושכבן אשתו :
 ושכבת אשתו : שניה : רביעי שבחמיו ושכחמותו שנייה :
 א"ל רב אשי לרב כהנא שניות דבי ר' חייא יש להן הפסק :
 או אין להן הפסק : ואתינגן למיפשטא מחא דאמר רב ד'
 גשים יש להן הפסק ד' ותו לא מירי : דשמעת מינה דהני
 דר' חייא אין להן הפסק : ודחינגן כי קאמר רב להאיא מתנית'
 קאמר : ואתי למיפשטה מדר' חייא גופירה דתני שלישי
 ורביעי שלישי ורביעי אין טפי לא ודחינגן דילמא משלישי
 ואילך ומרביעי ואילך ולא אפשרי' בהדיא : ירושלמי תני בר
 קפרא הוסיף אם אבי אביו ואם אבי אמו : אשת אחי אביו
 אסור' לו : ובתו מותרת לו : ואחי אביו מותר באשתו ובבתו :
 אשת אחי אמו אסורה לו : ובתו מותרת לו : ואחי אמו מותר
 באשתו ובתו : גושא אדם אשת בן אחיו ואשת בן אחותו :
 ובת אחיו ובת אחותו המהויר גרושתו משנשאת חולצת ולא
 מתיבמת : צרת' מתיבמת : לעולם אין אדם פוסל את אשתו
 ואפי' בא על אחותה או על אמה או על בתה : כל הערירות
 האמורות

צתו שריא דלובא בדרח דידה איסור דאורייתא אבל כלת צנו
 אין לה הפסק וכלת בן צנו נמי אסורה כוהל ואיכא בדורות
 הללו איסור כלתו דאורייתא : אף אשת אבי אמו יש לה הפסק
 ושריכן אשת אבי אמו הוהל ולא שייך בדורו הללו איסור
 דאורייתא אבל רב סבר דמחלפא טפי באש' אבי אביו דכולהו
 אבי אבא קרי להו (ואי אמרת יש לה הפסק אתי למומר באשת
 אבי אביו יש לה הפסק והתם איכא צלות' דנרות אישות
 דאורייתא וזעירי סבר למספאת אביו אדם רגיל לילך יותר
 ויודע שיש סס קורבה יותר הילכך לא מחלפא : שלישי שבכנו
 צת בן צנו דצת צנו ערוה : ושצצתו צת צת צתו דצת צתו
 ערוה וכן צת צנה של אשתו (אז צת בן צתה) : רביעי שבחמיו
 דור רביעי שבחמיו היינו אם אם חמיו שהיא דור רביעי
 לאשתו : ושצחמותו כגון אם אם חמותו דאם חמיו ואם חמותו
 בתיבו : כי קאמר לההיא מתני' דקתני מה בין שניות בבהיא
 אמר רב דאמר איבע מהן יש להן הפסק ותן לא אבל בהכך
 דר' חייא לא איירו (מתנו' גרושתו משכשאת חולצת דצנו חייבי
 לאוין תפסי בהו קידושין הילכך לא מכטרי בלא חלו' אבל
 לא מתיבמ' כיון דקית קימא עליה דאח באיסור' הכא נמי
 קיימא באיסור' עליה דיוס' ולא דמו לים אסורות לבעליהן
 ומותרות לובניהן : כרתה מתיבמת דכרת מחזיר גרושתו
 מותרת להתיבם : ואפי' בא על אחותה ועל אמה כדילפי'
 לקמן ושכב איש אותה שכיבתה אוסרתה ואין סכיבה אחרת
 אוסרתה

כיצד פרק ב יבמות

האמורות בתור' הבא עליהן שוגג או מזיר פסלה מן הכהונ' :
 ומה בין עריות לשניות עריות עבר ונשא' יוצא' בלא גט
 והולד ממזר : שניות יוצאו' בגט והולד כשר : וזו וזו אינן
 להן כתובה : עריות פוטרות צרותיהן : שניות חולצות ולא
 מתיבמו' : צרת שניה או חולצת או מתיבמת : וגרים אסורים
 בעריות כרי שלא יאמרו באנו מקדושה חמורה לקדושה קלה :
 אבל בשניות מותרין : אמר רב נחמן גרים הואיל ואתו לידן
 נימא בהו מילתא : (טור ח"מ סימן ל"ג) אחים מן האם לא
 יעידו : ואם העידו עדותן עדות : אחים מן האב מעידין
 לכתחילה : אמימר אמר אפי' אחים מן האב נמי מעידין
 לכתחלה : ומאי שנא מערות ערוה לכל מסור' : עדות לב"ד
 מסור' וגר שנתגייר כקטן שנולד דמי : מתני' מי שיש
 לו אח מכל מקום ווקק את אשת אחיו ליבום : (ח"מ סימן
 קכז וקכו) ואחיו הוא לכל דבר : חוץ ממי שיש לו אח מן
 השפחה ומן הנכרי' : מי שיש לו בן מ"מ פוטר את אשת אביו
 מן היבום : וחייב על מכתו ועל קלקלתו : ובנו הוא לכל דבר :
 חוץ ממי שיש לו מן השפח' ומן הנכרי' : גמ' מ"מ לאיתויי
 מאי אמ' רב יהודה לאיתויי ממזר : ושמע מינה דחייבי לאוין
 מדאורייתא

אוסרתה : פסולה מן הכהונה דבא זונה מקריא ואף ע"ג
 דנבעלה באונס דכתיב וזהו לא נתפסה מותרת ויש לך אחרת
 שאף על פי שנתפסה אסורה היא ואי זו אשת כהן : עבר
 ונשאה וכו' דהא אין קידושין תופסין בחיובי כריתות והולד
 כשר ומותר אפי' בישראל דלא היו כממזר ספק : אין לה
 כתובה משום קנסא : או חולצת או מתיבמת דלאו צרת ערוה
 מקריא כלל וגרים וכו' כגון אחותו מן האם ואפילו מן האב
 אף על גב דקיימא לן דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי אסור
 בהן כדי שלא יאמרו וכו' (מקדושה חמור' שכתבו מזהרין
 על בעריות : אבל בשמי' מותרין שהרי לא כהנו כן בגנותן
 ולא אתי לידוי חילול השם :) לא יעידו לכתחילה דקורב' אם
 דגרו' קור' דודאי אמו היא : ואם העידו עדותן עדו' דכקטן
 שנול' דמי : מעידין לכתחילה דרחמנא אפקריה לזרעיה דכתיב
 זרמת' סוסו' זרמתס דקורב' אב איבה קורב' : (ומאי שנא
 עדות מעריות דקיימא לן בפ' נושא' גר שהיה נשוי אחותו
 מן האם יוכיא :) לכל מסורה הכל נושא' נשים כילכך אי
 שרית לקיומו אתי למשרי כנוי ערוה בישראל לבית דין מסורה
 דלא אתו למישרי אחיו בישראל לבית דין ידעו דגר שנתגי'
 כקטן שנולד דמי : מתני' אח מכל מקום מפ' בגמ' :
 שפחה ונכרית ולדה בתרה אזיל כדיוכיף בגמ' : על מכתו
 וקללתו

כיצד פרק ב יבמות

מדיאורייתא בני יבום ניהו : כדקימא לן בכל מקום שאתה
 מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים את שניהם מוטב :
 ואם לאו יבא עשה וירחה לא תעשה : אלא מ"ט אמור רבנן
 חייבי לאוין חולצין ולא מיבמין גזיר' ביאר' ראשונה אמו
 ביאה שניה והיינו דקתני גבי פצוע דכא וכרו' שפכה ואם
 בעלו קנו ואסור לקיימן בביאה שניה משום שנא' (דברים כג)
 לא יבוא פצוע דכא וכרות שפכה בקהל ה' : ואהיו הוא לכל
 דבר למאי הלכתא לירשו וליטמא לו : חוץ ממי שיש לו מן
 השפחה ומן הנכרית : מ"ט אמר קרא (שמות כא) האשה
 וילדי' תהיה לאדוניה : אשכחן שפחה נכרית מנא לן א"ר
 יוחנן משום ר"ש בן יוחאי אמר קרא (דברים ז) כי יסיר ארץ
 בנך מאחרי בנך הבא מבתך קרוי בנך ואין בנך הבא מן
 הגויה קרוי בנך אלא בנה : וחיו' על מכתו ועל קללתו וכו' :
 קרי כאן (שמות כג) ונשיא בעמך לא תאור בעושה מעש' עמך
 בשעשה תשובה : וה"מ לענין חיובא אבל לענין איסורא
 ואפילו לא עשה תשובה אסור לו לבן להכותו לאביו ולקללו
 דגרסי' בסנהדרין בפ' אלו הן הנחנקין אמר רבה בר רב
 הונא וכן תנא דביר' ישמעאל (טור י"ד סי' רמ"א) לכל אין
 הבן נעש' שליח לאביו לא להכותו ולא לקללו חוץ ממסירת
 ומדיח שהרי אמר' תור' (דברים יג) לא תחמול ולא תכסה
 עליו : הא דתנן (טור א"ה סי' תקנו) ובנו הו' לכל דבר חוץ
 ממרה שיש לו מן השפח' ומן הנכרית אמרו רבואת' ה"מ
 שפחה דאחדים דומיא דנכרית דלית ליה קנין בגורה אבל
 שפחה דיריה לא דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות :
 ואיתמר

וקללתו ואם הכה או קלל אביו חייב מותה : גמ' ואם
 לאו יבא עשה כו' ובכאן א"א לקיום העשה בלא דחיית בלאו
 ואין לומר דאפשר בחליטה במקום יבום לאו מכוה היא :
 תהיה לאדוניה שהם עבדים כמותה שנגררו' אחרים : כי יסיר
 את בנך מדלא כתוב כי תסיר שמע מינה הכי קאמר בתך לא
 תתן לבנו כי יסיר בעל בתך את בנך שתלד לו בתך מאחרי
 אבל אבתו לא תקח לבנך לא קמכדר ולא קרוכז ביה לא תסי'
 בת הגוי את בנך שתלד מאחרי דבנך הבא מן בתך שגוי בל
 עליה קרוי בנך ואין בנך הבא מן הגויה שילדה מבנך קרוי
 בנך אלא בנה : (בעושה מעש' עמך זהאי אביו לאו עושה
 מעשה עמך הוא שהרי בל על ערוה והוליד ממנה ממזר)
 לחייב על מכתו וקללתו : אין הבן נעש' שליח אם נתחייב
 קאב בבית דין מלקות או נידוי אין הבן נעשה שליח בית דין
 בהכותו ולקללו : דאין אדם עושה בעילתו זנות וסתמא
 שיחררה

ואיתמר משמיה דרב נטרוני גאון הכי הא דתנן הכל מי שאין
 לה עליו ולא על אחרים קרושין הולד כמות ואי זו זו וולד
 שפחה ונכרית ה"מ שפחה דאחרים דומיא דנכרית דלית ליה
 קנין בנה אבל בא על שפחה דידיה וילדה ממנו בת אע"ג דלא
 בקיטא גט חירות בתו היא : דאמו' רבנן אין אדם עושה
 בעילתו בעילת זנות : ואם בא עליה חייב משום בתו : ואם
 בא עליה בנו חייב משום אחותו : וחזינן לגאון אחר דמכאפקא
 ליה מילתא : ומתוך דבריו נקטינן בהא מילתא לחומרא
 לגבי איסור' : דהיב' דאית לי' איתתא ומית ולית ליה זרעא
 אלא האי דאליד מן השפחה נקישונן להומר' וחילצת ההוג'
 איתתא ולא מתיבמת : ולענין ממנא נקישין לקולא ולא
 ירית ליה : אבל איהו גופיה לא מזבני ליה יורשין : ואי
 בעא למיטב בת ישראל מצריכין גט שחרור : ואי קדיש מקמי
 גט שחרור מצריכין לה גיטא מיני' ואי בעי למינסב שפחה
 לא שבקיה ליה : מתני' מי שקידש אחרת משתי אחיות
 ואינו יודע אי זו מהן קידש נותן גט לזו וגט לזו : מת ולו אח
 אחד הולץ לשתיהן היו לו שנים אחד הולץ ואח' מיבס : קדמו
 וכנסו אין מוציאין מידן : גמ' שמעת מינה קרושין שאין
 מסורין לביא' הוי קרושין הב"ע שהוכרו ולבסוף נתערבו :

דק"ל

שיחררה ולטס קידושין בא עלים : מתני' ואינו יודע
 איזה קידש חסור בשתיסן דכל קדא וחדא איבא למימר זו
 אחת חטו : חולץ לשתיבס דלא ידע איזה יבמתו ומיחלץ
 חדא ויבס חדא לא דלחיו חלוכה חסורה מדרבנן בחייה ויבומי
 ברוסא כמו לא דדולמא לא זו היא יבמתו וסגע באחות זקוקתו
 (דהוי כאשתו) היו לו שנים אחים אח' חולץ תחלה אחת ויהסני
 אם רצה לייבס שנייה מייבס דאם זו יבמתו ספיר ואם אחותה
 היא לא סגע באחו זקוקתו דחליב' אפקעה לזוקה : קדמו
 וכנסו קוד' שנמלכו בב"ד אין מוציאין מידן דכל חד אמר אנא
 ספיר נסיב וחסו' אח' אורע ליה שראסון לייבס כנס אחות
 זקוקתו הכי' שעתא הוא חסור' ומטבא אחיו ויבס בסני' סבי'
 יבמתו פקע זיקתה מאידך לתפרע : גמ' שלא כמסרו
 לביא' שאין סופן לביא' דס"ד דמתני' איורי בדלא הוה ידיע
 בשעת קידושין איזו קידש כגון דאמר כרי אחת מוכס מקודש'
 לי ועשו שתיסן שליח לקבל קידושין ואלו אין סופן לביא'ה
 דכל חדא קיימא בשפק אחות אשה (ומדקתני כותן גט לזו וגט
 לאוכלל דחדא מייבא מקודשת ומסוס ספיקא דלא ידע הי

מיבויבו

כיצד פרק ב יבמות

ביע"ל קג"ס והא חדא מינייהו הילכך בין הוכרו
 דק"ל כאביו שין ולבסוף נתע"בו בין לא הוכרו כלל נותן גט
 בשע' קידושין כפשטא דמתני' : היו לו שנים אחד חולץ ואחד
 לזו וגט' קא מוחלץ והדר יבומי אבל יבומי ברישא לא חקא
 מייבם דזו זקוקתו : מתני' שנים שקדשו שני אחיות זה
 פגע בא' יודע אי זה קידש וזה אינו יודע אי זה קידש : זה נותן
 אינו יודע אי זה נותן שני גיטין : מתו לזה אח ולזה אח זה
 שני גיטין לשתייהן וזה חולץ לשתייהן : לזה אחד ולזה שנים
 חור' יחיד חולץ לשתייהן והשנים אחד חולץ ואחד מיבם : קדמו
 וכנסו אין מוציאין אותן מירן : לזה שנים ולזה שנים אחיו
 של זה חולץ לאחד ואחיו של זה חולץ לאחד : אחיו של זה
 מיבם חלוצתו של זה ואחיו של זה מיבם חלוצתו של זה :
 קדמו שנים וחלצו לא ייבמו שנים אלא אחד חולץ וא' מיבם :
 קדמו וכנסו אין מוציאין אותן מירן : מצוה בגדול ליבם :

ואם מוכייהו בעי למיתבגט לתרווייהו אלמא קדושין הן ופלוגתא
 דאביו ורבא ביה בקידושין : שהוכרו בשעת קידושין ויודע
 הוא איזו קידש לכך מסורין לביאה נכיהו וחלו בקידושין :
 והדר יבומי אידך ממ"כ כדפי' : אבל יבומי חדא ברישא והדר
 חלץ אח שני לאידך לא דקמא כי יבם דילמא פגע באחיו
 זקוקתו : מתני' שנים שקדשו כו' והם נכרים זה לזה :
 זה חולץ לשתייהם כו' דכל אח' אסור לייבומי דילמא פגע באחות
 זקוקתו : כיחי חולץ לשתייהן ולא מייב' (לפי שא"ל לו לייב'
 לא קודם חליבת שנייה) דילמא באחות זקוקה פגע וגם לאחר
 שחלץ אסור לכנסם השנייה משום אחות חלוצה לכך יחלץ תחל'
 לשתייהן לכו"מ' אותה שיבמתו מאיסו' יבמה לשוק : והשנים
 אחד חולץ לאפקועי זיקא מואחיו (אם זו היא יבמתו) ותסתרי
 אחותה לאידך ממה נפשך כדפי' : אחיו של זה מייב' חלוצתו
 של זה ממה נפשך אם כי' לאו יבמה שפיר נסיב לה (ונסו'
 אחות זקוקתו ליבא) כי אחיו הפקיע זיקה כי חלץ כבר לאחותה
 שהיתה יבמתו וגם משום חיסו' יבמה לשוק איז זה כי כבר
 חלץ לה אחי בעל' ואם היא יבמתו שפיר נסיב לה שהרי אחיו
 לא חלץ אלא לאחות' שלא היתה יבמתו : קדמו שנים אחיו
 של זה וחלכו לשתייהן משום דלא ידעו איזו יבמתה : לא
 ייבמו בשניים אח האחד דקמא דמנסיב איכ' למיחש שמה היא
 אחות זקוקתו : אלא א' חולץ תחילה והכי מייבם ממ"כ כו'
 כדפי' : ואם קדמו אלו השנים האחרוני' וכנסו אחר חל' זה
 הראשונים ולא בחו לימלך בב"ד : אין מוציאין מירן כדפי'
 לעיל דאיכא למימר קמא שפיר קא נסיב וגם פתר' ואי כמי

ואם קדם הקטן זכה : גמ' אחד חולץ ואחד מיבם דוקא
 מיחלץ והדר יבומי : אבל יבומי ברישא לא דקא פגע באחות
 זקוקתו : לזה שנים ולזה שנים וכו' : ומ"ש מהא רתנן
 ארבעה אחים שנים מהן נשואין שתי אחיות ומתו הנשואין את
 האחיות הרי לו חולצות ולא מתיבמות התם משום זיקא הכא
 כל חד וחד אימור דידיה קא מתרמי' ליה : קדמו וכנסו אין
 מוציאין מידן : תני שילא ואפילו שניהם כהנים מ"ט איסור
 חלוצה לבחן דרבנן הוא וספק חלוצה לא גזרו בה רבנן :
 מצוה בגדול ליבם : ה"ר והיה הבכור מכאן שמצוה בגדול
 ליבם : אשר תלך פרט לאיילוני' שאינה יולדות : יקום על
 שם אחיו לנחלה אתה אומר לנחלה או אינו אלא אם שמו
 יוסף קורי' אותו יוסף יוחנן קורין אותו יוחנן : נאמר כאן
 יקום על שם אחיו המת ונאמר להלן על שם אחיהם יקראו
 בנחלתם מה שם האמור להלן נחלה אף שם האמור כאן נחלה
 ולא

היה איסור דקמא נסיב אחות זקוקה כשייבם השני את אחותה
 בסיר הזיקה ואיסור דעבד עבד : גמ' (דקא פגע באחות
 זקוקתו וגירסי' הגמ' דקא פגע ציבמ' לשוק ופירש"י ודווק'
 מיחלץ האח' היחיד לשתיהן וסדר יבומי א' מהשני' אח' חליצת
 אחיו לשתיהן אבל יבומי ברישא קודם חליצת היחיד לשתיהן
 ואפי' חלץ אחיו של מייבם לאחו' דליכא השתא איסור אחות
 זקוקה לה משום שמה זו היא ארום' הנכרי וקא פגע ציבמה
 לשוק בלא חליצ' דהיחיד הוא הנכרי ולו ביצמ' זקוקה :)
 ומאי שנא מהא כו' ולא מתייבמ' וקתני סיפ' אס' קדמו וכנסו
 יוביאו והכ' קתני אין מוציאין מידן : התם משום
 זיקה כלומר כיון שנאסר תחילה משום אחות זקוקה
 ונאסרה שעה א' הרי הוא כאשת אח' שיש לה בני'
 ואסור לעולם : הכא אותה שנאסר' משום אחות זקוקה
 לאו יבמתו היא וכי פקע איסורא אחות אשה ביבו' אחותה הרי
 זו מותר' דלא אשת אח' היא הילכך מספקא לה מספקא ליה דכל
 חד וחד אימור דידיה מתרמיא ליה : ואפי' שבי' כהנים דחד
 מכיבו ודאי חלוצה נסיב דהא ארוסת הנכרי חלוצה מאחד
 משני אחים כדקתני קדמו שנים וחלכו דאורייתא לא אסרינן
 חלוצה לכהן אלא מדרבנן והכא כיון דכל חד אינ' בלא ספק
 שמהא בא זה על יבמתו גמור' לא גזין רבנן לאפקויה מספק :
 מכאן שמצוה בגדול והכי דרום ולקחה לו לאשה ויבמה וביה
 הבכור המייבם יביה הבכור : אשר תלך אותה יבמה תבא
 דאוייה לילך פרט לאיילוכית : יקום המייבם על שם אחיו
 המת לבחול אותן ולא יחלקו אחיו עמו : אקב' אומר לנחלה
 דהאי יקום ביבם משמעו או אינו אלא בנן שיוליד משמעו שמה

כיצר פרק ב יבמות

ולא ימחה שמו מישראל פרט לסרוס ששמו מחוי * אמר רבא
 אע"ג רבכל התורה כולה אין מקרא יוצא מירי פשוטו הכ"א
 אתאי גזירה שוה ואפיקתיה לגמרי : מתני' הנטען מן
 השפתה ונשתחררה מן הנכריות ונתגייר' ה"ז לא יכנס * ואם
 כנס אין מוציאין מידו : הנטען מאשת איש והוציאוו מתחת
 ידו אע"פ שכנס יוציא : גמ' אמר רב וכעדים * כלומר
 אם הוציא אותה בעלה בעידי טומאה מחמת זה הנטען וכנסה
 זה הנטען מוציאין אותה מתחת ידו * אבל אם הוציא אותה
 בעלה בלא עידי טומאה אלא בעידי דבר מכוער בלבד וכנסה
 זה הנטען אין מוציאין אותה מידו * ורייק רב טרקתני
 הוציאוו ולא קתני הוציאוו מכלל רב"ד הוציאוו וב"ד אין
 מוציאין אלא בעדים * ואותבין עליה דרב מהא דתניא בר"א
 כשאין לה בנים מן הנטען הוא שמוציאין אותה מידו אבל אם
 יש לה בנים מן הנטען לא תצא * ואם באו עידי טומאה אפי'
 יש לה כמה בנים תצא * דאלמא מפקינה לה מן הנטען בלא
 עידי טומאה * ואוקמוה רב כרבי דתניא רובל יוצא ואשר
 חוגרת בסינר א"ר הואיל ומכוער הדבר תצא * רוק למעלה
 מן הכילה א"ר הואיל ומכוער הדבר תצא : והלכתא כותיה
 דרב

כיה המת שמו יוסף קורין הולד יוסף כו' : אין מקרא יוצא
 מודו פשוטו ואע"ג דדרשין ליה לדרשא אחריתא מידי פשוטו
 מיהו לא כתיב לגמרי : ואפיקתיה לגמרי שאין כריך לקרות
 בכו כסם אחיו המת ורבי הוי גמרו מרביה : מתני'
 הנטען הנחשד : הרי זה לא יכנס משום לעז שלא יאמרו
 חמת כיה בקול הרחשון : הנטען על אשת איש והוציאוו
 ב"ד מבעל' בשביל זה שאסרה עליו והלך זה ונשאה : יוצא
 דמדאוריית' אסור לבועל דדרשין ונטמא שני פעמים (אחד
 לבועל ואחד לבועל) במסכת סוט' : גמ' ובעדים ה'א
 דתנן יוצא זה החסוד שכנסה שיש עדים שזינתה כדמפרש :
 הוציאוו משמע שב"ד הוציאוו : אלמא מפקי' מן הנטען
 בלא עדי טומאה היכא דאין שם בנים אבל יש לה בנים מן
 הנטען דחי תפא ומפקי' לה מחזקינן לקלא ומשוין לבן
 מוצרין : ואוקמא לה כר' דאמ' מפקינן לאשה מבעל בקול
 כל דהו' : רובל מוכר בשמי' לנשים : יוצא מן הבית ומכא'
 זה אשתו שחוגרת בסינר : מכוער הדבר שלא בותירת'
 מעליה חלא לזכו' סינר בעין מכנסי' שהנסי' חוגרות לכניעו' :
 רוק למעלה מן הכילה הרובל יוצא קאי ומכא' בעל רוק בנג'
 ככול קלינן באשתו : מכוע' שנת' שזינתה ורקקה בשע'
 תשמיש : וכלכת' כרבי דאמ' לא מחזקי לקלא חלא בעדי' :

צרכי * והלכתא כותיה דרבי * קשיא הלכתא אהלכתא דהא
 רב לא מפיק לה מן הנטען אלא בעירי טומאה ור' מפיק לה
 בעירי דבר מכוער * לא קשיא בקלא דפסיק עבדינן כרב ולא
 מפקינן לה אלא בעירי טומאה * ובקלא דלא פסיק עבדינן
 בר' ומפקינן לה בעירי דבר מכוער * וקלא דלא פסיק עד
 כמה אמר אביו אמרה לי אם דומי מתא יומא ופלגא ולא אמרן
 אלא דלא פסיק ביני ביני אבל פסק ביני ביני הא פסק * והוא
 דפסק שלא מחמת יראה * אבל פסק מחמת יראה כמה דלא
 פסק דמי דמחמת יראה הוא דפסק * ולא אמרן אלא היכא
 דליכא אויבים דמפקי להו לקלא עליה מעיקרא * אבל היכא
 דאיכא אויבים לנטען דמפקי ליה לקלא עליה מעיקרא לאו
 קלא הוא דאמרינן אויבי' הוא דקא מפקי ליה לקלא *
 דשמעינן מהא דתניא בר' א כשאין לח בנים * דהיכא דאית
 לה בנים מן הנטען אע"ג דאיכא עדים בדבר המכוער לא
 מפקינן לה מיניה * אבל אי איכא עירי טומאה שזינתה עמו
 בשהיא תחת בעלה מפקינן לה מיניה ואפי' יש לו בנים *
 וה"מ מביעל שהוא הנטען * אבל מבעל עצמו לא מפקינן לה
 אלא בעירי טומאה * בין יש לה בנים בין אין לה בנים *
 כדגרסי' בקדושין בפ' האומר להברו איבעי' להו זינתה
 אשתו כעד אחד מהו אמר רבא הוה דבר שבערור * ואין דבר
 שבערור פחות משני עדים * והיכי דמי עירי טומאה כדגרסי'
 בפרק כיצד העדים ורבנן היכי דייני * כשמואל דאמר שמואל
 במגאפים משוראו המגאפים * ובכלאים עד שיכנס כמכחול
 בשפופרת * אבל במגאפים לא בעי' עד שיראו שהכניס
 כמכחול בשפופרת * וכן הלכה * ואם הוציא אותה בעלה
 בדבר מכוער והלכה ונישאת לאחר ואפסקא ההיא אחר לקלא
 ובתר הכין גירשה לא תנשה לה הוא נטען לכתחלה * ואם
 נשאת

דפסק שיבא קול לוא שקר הי' הקול הראשון: דומי דמתא חסודי
 דעי' ל"א לא ידעו וידעו וראו שא אמרי בדדמי: (וה"מ דבאין
 לה בני' מפקינן בעירי דבר מכוער:) בעד ה' שיש שזינתה:
 במכאפים לחסור חשב על בעלה: בכלאי' לחייב משו' כלאים
 שמרביע שני מיני בהמות אינו חייב עד שמכניס זה בזה:
 זמזום נדר לא יחזיר שמה תלך זו חבל הכס אחר שנשאת
 יתיר לה נדרים ויאמר במגרס אלו ביותי יודע שיש לה ביתר
 לכדר סנדרה לא ביותי מגרסה ונמאח מצטל גוטו למפרע
 ועוקרז ובניכ מן הסני ממזרין לכך אומרים לו בתחילה הוי
 יודע שהמכחיל את אשתו משום נדר סנדרה לא יחזיר ואם היא
 מצביעה עליו כה ונקט היתר לכדרה וחי מגרס לה עתה ודאי

כיצד פרק ב יבמות

נשאת וכנסה לא תצא : שלח ליה רבה בריה דרב הונא לרבה
 בריה דרב נחמן ילמדנו רבינו הא דתנן המוציא ארת אשתו
 משום שם רע לא יהזיר ומשום גדר לא יהזיר * אם חזר וכנס
 מהו שיוציא * ואסקינא אינו מוציא * דלא דמי לנטען *
 דנטען כיון שבנס אלומי אלמיה לקליה ולפיכך יוציא * אבל
 במחזיר את אשתו אמרי קים ליה לקליה דליתיה :

מתני' המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם
 לא ישא את אשתו : מת הרגתיו הרגנוהו לא ישא את אשתו *
 רבי יהודה אומר הרגתיו לא תנשא אשתו הרגנוהו תנשא
 אשתו : גמ' טעמא דממדינת הים דעליה קא סמכינן *
 אבל מא"י דלאו עליה קא סמכינן ישא ארת אשתו : מרת
 הרגתיו לא ישא את אשתו * הו"א ניהו דלא ישא ארת אשתו
 אבל לאחר תנשא ולא אמרינן רשע הו"א והתורה אמר אל
 תשת ירך עם רשע ער * דקיימא כרבא דאמר אדם קרוב אצל
 עצמו * ואין אדם משי' עצמו רשע : וגולן דאורייתא פסול
 לעדות אשה * אבל גולן דרבריהם כשר לעדות אשה :

מתני'

שנאה ותו לא מצי עק' בדברי סקר : ומשום שם רע שוכא
 קול שם רע עליה : לא יהזיר כדפי' דשמא יכא קול לאחר
 שנשאת שקול לעז הרחשון סקר ויתחרט המגרש ואמר חלו
 הייתי יודע כו' : מכו שנכוף אותו להוציא : דאלומי אלמיה
 לקלא מחזיק קול הרחשון שיאמר חמת הים הקול : אבל
 הכא כשמחזירה בצעל בטולי בטלי לקלא דחמרוכן כיון
 שהחזירה קס ביה במלת' ספיר ונדק על קול הרחשון של שם
 רע ומכאן שאינו : מתני' המביא גט ממדינת הים דק"ל
 דכריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם וטעמא מפרש בפ"ק
 דגיטין לפי שאין בקיאות לשמה : לא ישא את אשתו הואיל
 ועל דיבוריה קא סמכינן : מת הרגתיו הרגנוהו לא ישא את
 אשתו דהואי' ועל פי עדותו נשאת איכא לזות שפתו שמי'
 עיניו נתן בה והעיד סקר : אבל לאח' תינש' דאשה נישאת
 בעד אחר : רבי יהודה אומ' הרגתיו לא תנש' חסילו לאחר
 לפי שהו' רשע והתור' אמרה חלתת רשע עד : הרגנוהו
 תנשא כדמפרש בגמ' באומר אני הייתי עם הורגיו אבל לא
 הרגתיו : גמ' אבל מארץ ישראל דק"ל המביא גט מא"י אין
 ברי' לומר בפני נכתב ובפני נחתם : ואין אדם משיס עצמן
 רשע אין עדותו ידות אבל עצמו ליעשו' רשע והא דק"ל
 דהודאת בעל דין כמאה עדים דמו' ה"מ לחיובא לממונ' אבל
 לקנסא או לעונש מלקות וליפסול לא : גולן דדבריהם כגון
 מפריחי יוכים ומשחקי בקוביא דהוי גולן מדרבנן : מתני'

בגדר

כיצד פרק ב יבמות יד

מתני' החכם שאסר את האשה בנדר על בעלה הרי זו לא
 ישאנה : מיאנה או שחלצה בפניו ישאנה מפני שהוא ב"ד -
 וכולם שהיו להם נשים ומתו מותרות לינשא להן - וכולן
 שנישאו לאחריו ומתו או נתגרשו מותרות לינשא להן : וכולן
 מותרות לבניהן ולאחיהן : גמ' מתני' דקתני לא ישאנה :
 ביחיד מומחה : דק"ל דהפרת נדרים ביחיד מומחה : וכיון
 דיחיד הוא אתי לידי חשרא ולפיכך לא ישאנה : אבל ביי
 דינא דבי תלתא לא חשידי כרתנן מיאנה או שחלצה בפניו
 ישאנה מפני שהוא ב"ד : ולא דוקא ב"ד אלא אפילו ב' נמי
 לא חשידי דתניא עדים החתומין על שדה מקח ועל גט אשר
 לא הששו חכמים על דבר זה אלא אם רצה אחד מן העדים
 לקנות אותה שדה או לישא אותה אשה הרשות בידו ולא
 חיישינן לחשרא : והאי דקתני במתני' מפני שהוא ב"ד קמ"ל
 דמיאון בשלשה : לאפוקי ממ"ד מיאון בשנים - ולית הילכת'
 הכי דק"ל מיאון בשנים כדאיפסיק' הלכתא כהריא בפ' אין
 ממאנין - ירושלמי שאין שנים מצויין לחטוא מפני אחד :
 וכולן מותרות לבניהן ולאחיהן שאין אדם מצוי לחטוא לא
 מפני בנו ולא מפני אחיו : איבעיא להו כנס מה שיוצא -
 ואסיקנא משמיה דרב אשי כנס אינו מוצי' דברננה לא
 מפקין : וכולן שהיו להן נשים ומתו - מתו אין נתגרשו
 לא - והתני' אפי' נתגרש' מותרות לינשא להן לא קשיא הא
 דהוי

בנדר שנדרה הנאה מבעלה ולא הפר לה ובאתה לחכם להקטר
 לה ולא מכא פתח לחרטה : לא ישאנה משום חסד :
 מפני שכו' בית דין מיאון או חליצה זו לא עשה חכם זה יחיד
 דק"ל מיאון וחליצה בתלת' ותלתא לא חשידי כלל : וכולן
 שהיו להן נשי' בשעת מעשה ומתו אחר זמן מותרו' אלו ליכס'
 להן דהשתא ליכא חסד כיוון דבשעת שהעי' זה העד או שהקטר
 זה החכם אשתו קיימ' ולא ליכס' את זו נתכוון : וכולן
 הנשים הללו שנישאו לאחרים כשחסרה בחכם (ומביא גט)
 או כשהעיד העד במיתת בעל' ומתו הבעלים בשנים מותרות
 לינשא לחכ' ולעד ולהמציא גט : מותר' לבכורין ולאחיהן של
 אלו המתורים אותן וחין חסורי' אלא לכו' לבדן : גמ'
 ולא דוקא ב"ד שהן ג' : לא חשו חכמי' לדבר זה שיאמרו
 שלא יקח הסד' ולא ישא האשה משום חסד : דברננה לא
 מסקינן מפני ריכוז ולעז בני אד' לא אמרו' ליה הוצ' ולא דמי
 לכטען על חס' איש דהת' הוחיל וכו' א' בעל בפני זה והלך
 זה ונשא' מכוער הדבר : (נתגרסה לא דעל ידי שנתן עיניו
 זה גירש את אשתו : דהוי קטט' מקמי הכי דעדיון לא נתן

כיצד פרק ב יבמות

דהוי קטטה הא דלא הוי קטטה * ואי בעירת אימא הא והא
דלא חוי קטטה הא דארגיל הוא הא דארגילה היא : וכולן
מותרת לבניהן ולאחיהן : וב"ש לאביהן משום דבזיו מיניה *
פי' מתכייש מיניה : ומ"ש מהא דתניא הנטען מן האשרה
אסור באמה ובבתה ובאחיותה * נשי לנבי נשי שכיחן ראולן *
גברי לגבי גברי לא שליהי ראולן * א"ג נשי דלא אסירא
שכיבתן אהרדי לא קפדן אהרדי : גברי דאסירא שכיבתן
אהרדי קפדי אהרדי :
סליק פירקא

דעתו על זאת : (הא דקתני נתגרסה לא בדארגיל הוא
קטטה שהוא התחיל להקניט את אשתו) אז ניכר שעושה כדו
לישא את זאת : אסו' באמה ובבתה ובאחותה דשמא לאחר
שיש' את אמה או את בתה תזכר זו עמו ובזכות קמא לא הוה
פוסתו באמה ובבתה קרובות דק"ל כושאין על האנוסה ועל
במפות' דל' נאסרו קרובות אשה על האיש אלא ח"כ קידש את
הראשונה דאישות וקיסה כתיב כי יקח איש את אשה ואת אמה
וגומר אבל משנשא' את בתה או את אמה אז עומדת הכטענת
עליו בזכרת דתכן האונס והמפתה על הכשואה חייב הכ'
כמי אמאי מותרת לבניין לנחוש שמא עכת' זומה הים בניוס
לישא את בנו של זה ויהא רגיל אכלה : כשי לא אסרי שכיב'
זנות הקרובה לא אסרה את אשתו גמורה עליו ולכך לא קפדה
אשתו וסותקת וחיושי' אבל גברי דאסרי שכיבתן אהרדי
דהאשה המזנה אסור' לבעלה קפיד בעל ודחי להאי מיניה :

הדרן עלך כיצד אסת אחיו

ארבע אחים ב' מהם נשואים ב' אחיות ומתו הנשואים
את האחיות הרי אלו חולצות ולא מתיבמות
קדמו וכנסו יוציאו ר"ש אומר כ"ש אומר וקיימו וב"ה אומר
יוציאו : גמ' אמר רבה בר רב הונא אמר רב שלש אחיות
שנפלו לפני שני אחין יבמין זה חולץ לאחת וזה חולץ
לאחת * ואמצעי' צריכה חליצה משניהם דחליצה פסולה
היא

ארבע אחין ולא מתיבמות דכיון דתרווייהו זקוק' לכהאי
ולכהאי קמא דמיבס פגע באחות זקוקתו דהוי
כאשתו : גמ' (לפני ב' יבמין כלום לפני ב' אחין בעליהן
שהם יבמיהם :) זה חולץ לאחת כו' ואסור ליבס כל אח'
בדמי' מסוס דפגע באחות זקוקה : ואמצעי' כלומר קלישת
וכחן

כיצד פרק ב יבמות טו

היא וחליצה פסולה צריכה לחזר על כל האהין • א"ה קמייתא
 גמי הכ"ע דנפל בזה אחר זה נפל • הדא חליץ לה ראובן •
 נפלה אידך חליץ לה שמעון • נפלה אידך חלוץ האי ומפקיע
 זיקתו וחליץ לה האי ומפקיע זיקתו • ושמואל אמר את
 חולץ לכולן והאמר שמואל חליץ לאחיות לא נפטרו צרות •
 לצרות נפטרו אחיות • אלמא חליצה מעולה בעי' כי קאמר
 שמואל חליצה מעולה בעינן למיפטר צרה • אבל נפטר
 פטרה : גופא אמר שמואל ת"ץ לאחיות לא נפטרו צרות •
 לצרות נפטרו אחיות • חלץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה
 לצר' נפטרה בעלת הגט • חליץ לבעלת מאמ' לא נפטרה צרה
 לצרה נפטרה בעלת מאמ' • ואקשינן מאי שנא חליץ לאחיות •
 לא נפטרו צרות משום דהויא לה אחו' אשרה בזיקא • חליץ
 לצרות

ולאו דוקא נקט : צריכה חליצה משניהם כדמס' טעמא
 דחליצה פסול' היא כלומר גרוע' שא' רצה ליבס איין יכול דאחו'
 חלוצתו היא לכל אח' וצריכ' לחזר על כולן דלא מספקא זיקה
 דתרווייכו בחליצה דחד (משום דאלימא זיקא ורמי אתרווייכו •
 קמיית' נמי ב' בראשונות נמי ליבסו חליצה משניהם דחליצתו
 נמי לא מעליית' היא בעי' ליבמוי לא מצי הוהיל ויש זיקה :)
 ומשכי כגון דנפיל בזה אח' זה שנפל' זו אח' חלוצתו של זה •
 נפלה חדא חליץ לה ראוב' וחליצתו כשר' היתה שאם רצה
 יכול ליבס נפל אידך חליץ לה שמעון וגם זו חליצה כשר' שא'
 דכ' יכול ליבס ואין כאן אחות זקוק' שכבר חלץ ראובן אחות'
 קודם נפילה זו נפלה שלישי' זו היא לכל אח' חלוצה וחליצ'
 שתיכון גרועה לכך חליץ האיכו' (וזולא כלום נמי לא נפק'
 דאחו' חלוצה אינה אלא מד"ס :) חליץ לאחיות שתי אחיות
 נפלו לפניו משכי אחיו וכל אחת צרתה עמה : חליץ לאחיות
 לא נפטרו צרותיהן הוהיל ואי בעי' ליבמוי לא מצי אלא יחלוץ
 לכו' ויפטר אחיות ואע"ג דצרות נמי אסורו' ליבס מיהו
 איסורין קל מאיסו' אחיות לכך אף חליצתן משוובת משל
 אחיות : למיפס' צרת' כדקתני לא נפטרו צרות : אבל
 נפס' פטרה בחליצה כל דכו' (הילכך אחד חולץ לג' הובא
 דלויכא צרות בהדיחו :) לבעלת הגט שתי יבמות מאח אחד
 ונתן היבס גט לאח' מהן שוב איין חליצתה הוגנת וקלישה
 זיקה ואם חליץ לה לא נפטר צרה : חליץ לבעלת מאמר (עשה
 מאמר) באחת מנשי אחיו המת ואחר כך חליץ לה : לא נפטר'
 צרה שחליצ' איכ פוטרת' לגמרי שעדיין צריכה גט למאמר
 בדתכן פ' ר"ג לקמן : חליץ לצרה נפטר' בעלת מאמ' מחליצה
 ואינה צריכה אלא גט למאמר : דהוי אחות אשרה בזיקא
 ואסורה

ארבע אחים פרק ג יבמות

לצרות נמי לא נפטרו אחיות דהוי' לה צרת אחות אשר
 בזיקה * ופריק רב אשי משום דלא אלימא זיקא לשוויי
 לצרה בערה * ופסקי רבואתא הלכה כשמואל : אמר רב
 הונא אמר רב ב' אחיות יבמות שנפלו לפני יבם א' חליץ
 לראשונה הותרה לשניה הותרה * מתה ראשונ' מותר
 בשניה * ואצ"ל מתה שנייה שמותר בראשונה משום דהוי'
 יבמה שהותרה ונאסרה וחזרה והותרה תחזור להיתרה
 הראשון * ור' יוחנן אמר מתה שנייה מותר בראשונה * אבל
 מתה ראשונה אסור בשנייה מ"ט דכל יבמה שאין אני קורא
 בה בשעת נפילה יבמה יבא עליה הרי היא כאשת אח שיש
 לה בנים ואסורה * ורב ה"מ היכא דקאי באפה איסור אחות
 אשה דאורייתא * אבל הכא זיקה דרבנן היא : וק"ל כר'
 יוחנן דכל רב ור' יוחנן הלכ' כר' יוחנן : מתני' היתרה
 אחת מהן אסורה על זה איסור ערוה אסור בה ומותר באחותה
 והשני אסור בשתייהן איסור מצורה ואיסור קדוש' חולצת
 ולא מתיבמת : היתה אחת מהן אסורה על זה איסור ערוה
 והשנייה אסור על זה איסור ערוה דאסור' לזה מותרת לזה
 והאסורה לזה מותרת לזה : וזו היא שאמרו אחותה שהיא
 יבמה

ואסורה לבתיב' לכך חליצתה גרוע : לכרות נמי והיא הוי
 כרות אחות זקוקה ואסורה לבתיב' וכרות ערוה אסורה
 בערוה עכמה : לא אלימא זיקה כו' ולא גזרו חכמי' חלל
 אחות זקוקה : לראשונה שנפלה ראשון הותרה לשוק זה"ה
 אם חליץ לשנייה ואח"כ לראשונה : מתה ראשונ' בלא חליצה
 מותר ליבם השנייה אע"פ שזשעת נפילת' אחות זקוקת
 ראשונה היתה ואסורה מ"מ כי מתה קמיותא דפקעה זיקא
 שריא הך : ואין צ"ל מתה שנייה ולא חללה שמותר בראשונ'
 שהיתה ראויה ליבם כשנפל' קודם לזו ובנפילה זו אח"כ
 באסרה וכשמתה זו חזרה לביתר' הראשון : איסור אחות
 אשה דאוריית' כגון שלשה אחין שנים מהם נשואים שתי אחיות
 ומת אחד מהם ואחר כך מתה אחתו של שני התם אשה היא
 מתכתיין אמרינן לקמן דאסורה יבמתו עליו הואיל ובשע'
 כפולה אחות אשה הוה : דרבנן היא וכיון דמת' שריא :
 מתני' איסור ערוה כגון חמותו (ואם חמותו) וכלתו :
 ומותר באחותו דלחו אחות זיקה היא דערוה לא רמזא קמיה
 ליבומי (וכרת ערוה נמי לא הויא דכא מתרי' בתי קא אתיין :
 והשני אסור בשתייהן משום אחות זקוקה ביילכך אפילו לא חזר
 שיבם אחיו אותה שאינה חמות' דק"ל כרבי יוחנן : איסור
 מכו' רמי' קמיה מדאורייתא ולכך אסור באחותה דאחות

ארבע אחים פרק ג יבמות טז

יבמתה או חולצתה או מתיבמת : ג' אחין ב' מהם נשואין שתי אחיות או אשה ובתה או אשה ובתה או אשה ובת בנה ומתו הנשואין את האחיות הרי אלו חולצות ולא מתיבמות ור"ש פוטר : היתה אחת מהן אסורה עליו איסור ערוה אסור בה ומותר באחותה : איסור מצוה ואיסור קדושה חולצת ולא מתיבמת : ג' אחין שנים מהן נשואין ב' אחיות ואחד מופנה ומת א' מבעלי אחיות ועשה כה מופנה מאמר ואח"כ מרת אהיו השני ב"ש אומרים אשתו עמו והלה תצא משום אחות אשה וב"ה או' מוציא את אשתו בגט ובחליצה ואשר אחיו בחליצה וזו היא שאמרו אי לו על אשתו ואי לו על אשת אחיו : ג' אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד נשוי נכרית ומת אחד מבעלי אחיות וכנס נשוי נכרית ארץ אשתו ומת השנייה יוצאה משום אחות אשה והראשונה משום צרתה : עשה כה מאמר ומת נכרית חולצת ולא מתיבמת : גמ' וה"ה אע"ג דלא עשה כה מאמר ומת נכרית מיחליץ חליצה יבומי לא מיבמה דהויא צרת אחות אשה בזיקה : והא דקתני מאמר לאפוקי מב"ש דאמרי מאמר קינדה קנין גמור ואפילו חליצה גמ' לא תיבעי קמ"ל דצריכה חליצה : מתני' ג' אחים ב' מהם נשואין ב' אחיות ואחד נשוי נכרית ומת הנשוי נכרית וכנס אח' מבעל אחיות את אשתו ומת הראשונה יוצאה משום אחות אשה והשנייה משום צרתה : עשה כה מאמר ומת נכרית חולצת ולא מתיבמת : ג' אחין ב' מהם נשואין ב' אחיות ואחד נשוי נכרית ומת אחד מבעלי אחיות וכנס נשוי נכרית

זקוקה היא : אחות שהיא יבמתה (כשהיא יבמה של ערוה אשת אחי בעלה) כשנפלת עמה מבעל ליבם או מתיבמ' דלאו אחות זקוקה היא דערוה לה רמיא קמיס : ר"ש פוטר וטעמ' מס' בתלמוד ש"כ ואשה אל אחותה לא תקח לכרוז בשעב שבעטו כרו' זו כרוז הכא שסתיבין זקוקו ליבם לא יבא לך ליקוחין בשום אחת מהן : אשתו עמו דקסבר צ"ס בעלת מאמר היא ח' ובה ככנוסה וכשנפלה אחותה לאחרין כן לא ניתסרא משום אחות זקוקה וזו תכלא מן החל כה משום אחות אשה : מוכיח אשתו בגט דלא חליס מאמ' לשוייב ככנוסה ואוסרתה משו אחות זקוקה : הסנייב אחות אשתו : גמ' ואפי' חליס' כמי לא תיבעי (נכרית חלס' תכלא משום צרת אחות אשה קמ"ל : מתני' עשה כה מאמר כו' ובגמ' בעי ל"ל להך מתני' היינו כד' וכ"ס הוא דהשת' ומה הפס דנכרית עיקר נשוא' היא דאחות אשה נפלה עליה וכעשות צרת' במאמר אסרת' הכא דאחות אשה עיקר נשוא' לא כ"ס

ארבע אחים פרק ג יבמות

נכרית ארת אשתו ומתה אשתו של שני ואח"כ מרת נשוי
 נכרית הרי זו אסורה עולמית הואיל ונאסרה עליו שעה אחת
 שלשה אחין שנים מהם נשואין שתי אחיות ואחד נשוי נכרית
 גירש אחד מבעלי אחיות ארת אשתו ומרת הנשוי נכרית
 וכנסה המגרש ומת זו היא שאמרו וכולן אם מתו או נתגרשו
 או מיאנו צרותיהן מותרות : גמ' טעמא דגירש אחד
 מבעלי אחיות ארת אשתו ואח"כ מרת הנשוי נכרית הו"ל
 שהנכרית מותרת : אבל מת הנשוי נכרית ואח"כ גירש
 א' מבעלי אחיות את אשתו ומת נכרית מיהלץ הלצה יבומי
 לא מיבמה דהוי לה נכרית צרת אחות אשה בזיקה :
 ואע"ג דגירש לה לאחות אשה לא משתרי' לה נכרית דגזרינן
 משום זיקה דעלמא : ואי קשיא לך צרת ערוה מן הנישואין
 דהא כיון דגירש לערוה או שמתה ואח"כ מת משתרי' צרתה
 ולא גזרינן משום דלא נתגרשה : התם כיון דערוה היא
 מיגמר גמרי' לה אינשי וקלא אית לה : הכא זיקה דרבנן היא :
 א"ג התם גבי ערוה כיון דגירש מקמי דנפלה לה קמי יבם
 מהני בה גירושין דכי נפלה לה צרה גבי יבם בהתירה נפלה
 קמיה : אבל הכא גבי נכרית כיון דבשעת נפילה באיסור
 זיקה נפלה קמיה לא מהני בה גירוש ולא מירי : והאי טעמא
 שפי עדיף ומסתבר מההוא קמא : מתני' (טור א"כ סו' קעג)
 וכולן

דאוסרת נכרית שהיא טפלה ומשני דמשנה אחרונה שנה
 תחילה וזהו דלעיל לא הוה בדעתיה למיתני משו' דחוי'
 להתירא הואיל ונכרית עקר הדר חזיא לאיסור' דמשו' דמ"ג
 צרת' היא ותני' ואידי דקא חזיב' לוי דחידוש הוא אקדמה ותו
 לא הוה צריך למיתני סיפ' לא הואיל ונשני' לא זזה ממקומה :
 שעה א' בנפילה ראשון כשנפלה מאחיו הראשון : וכנסה
 המגר' ומת מותרת זו להתיבס כו' עד שלא כנסה גירש את
 הראשונה שהיא ערוה לאחיו ולא נעשת צרתה מעולם וזו היא
 שאמרו צפ' ראשון : גמ' טעמא דגירש בעל אחות תחילה
 ואח"כ מת נשוי נכרית דאפילו בזיקה לא נעשית צרתה מעולם
 אבל מת הנשוי נכרית (והזיקה נכריות לבטל אחיות ואח"כ
 גירש אחד מבעל אחיות את אשתו ונשאה לנכרית ומת נכרית
 מיהלץ חלכה יבומי לא הואיל וקודם שגירש נעשה צרתה בזיקה
 אסורה על אחיו כשימות המגר' משו' צרת אחות אשה :
 צרות ערוה מן הנישואין דתנן לעיל וכולן שמתו או נתגרשו
 לאחר הנישואין כרותיבן מותר' : מתני' וכולן חמש עשר'
 עריות שהיו בהן לאחיו קידושי ספק או גירושי ספק דהוי צרתן
 ספק צרות ערוה (דילמא איגרסה ערוה ולגבי קידושי
 דילמא

ארבע אחים פרק ג יבמות יז

וכולץ שהיו בהן ספק קידושין או ספק גירושין הרי אלו חולצות ולא מתיבמות. כיצד ספק קידושין זרק לה קידושין ספק קרוב לרה ספק קרוב לו זהו ספק קידושין. כיצד ספק גירושין כתב בכתב ידו ואין עליו עדים. יש עליו עדים ואין בו זמן. יש בו זמן. ואין בו אלא עד א. זה ספק גירושין. גמ' וכן אם היתה עומדת בר"ה וזרק לה גיטה ספק קרוב לה ספק קרוב לו ספק גירושין הוא וחולצת ולא מתיבמת. כדאית' בקידושין דאמר רבא כל שיש בקידושין יש בגירושין ויש בגירושין מה שאין בקידושין. וזהו דגירושין דקתני במתני' לאו דוקא הוא אלא משום דתני זהו בקידושין הנא נמי זהו בגירושין. וזהו דקידושין למעוט' מאי למעוטי זמן דליכא בקידושין. ומפני מה לא תקנו רבנן זמן בקידושין בשלמא למאן דאמר משום פירי איתקי' זמן בגיטין. משום הכי לא תקון זמן בקידושין דארוסה לית לה פירי אלא למ"ד משום בת אחותו שלא תזננה. ליתקן זמן בקידושין. ואסיקנא משום דלא איפשר היכי לייעבי' לינחיה גבה דירה

מחקה

דילמא לא מיקדש (חולצת ולא מופטר' בולא כלו' דילמא לאו כרת ערוה היא. ספק קרוב לו ספק קרוב לה שכיח' חמות מלוממנות בנייהן בר"ה וד' חמות הוכות. סס וזרקו ספק בד' חמות קרוב לה ספק בד' חמות הקרו' לו. זהו ספק גירושין דאמרו' במס' גיטין דהכך גיטין פסולין הן ואם נשאת הול' כשר לכך חולצ' כרתה דכיון דגט הוא דאם נשאת הולד כש' לא מופטר' בלא כלום ולא מתיבמו דכיון דלאו גיטא מעליא הוא דהא פסול הוא לכתחילה לכך אי שרית ליה אמרי אוכסי כרת ערוה מתיבמות. גמ' וזכו דגירושין לאו דוקא דמשמע זכו היו ספק בגירושין אבל ספק קרוב לה לא דספק קרוב לה נמי היו ספק בגירושין ואידי דתנא זהו בקידושין דאשמועינן זהו ספק קרוב לה דשייך בקידושין אבל ספק זמן לא שייך בקידושין. משום פירי לידע מחימתי תגבה מהבעל פירות של נכסי מלוג שאכל דמשעה שנתו עיניו לגרש' טוב אין לבעל פירות. ארוסה לית לה פירי' לכך לא תקנוהו בעט' קידושין שאין הבעל אוכל פירות עד שתכני' להוסיף דכי תיקון רבנן פירי לבעל משום פירקונה ופירקונ' לא קא מחייב בה לא מקתיב' ואילך דתנאי בתובה דאם תסתבאי אפרקינך. (סלא תזנה לפעמים אדם נשוי בת אחותו ותזנה תחתיו ויראה עדים ממשמטין ונחין עליה פן תיהרג בב"ד פיגרסכ' ויאמר קוד' זנות שאתם מעידי' נתגרסה. לתקון כמי זמן בעטר קידושין סמא תזנה ואת' קודם קידושין.

קטנה

ארבע אחים פרק ג יבמות

מחקה ליה לזמן לינחיה גבי ידיו וימנין דונתה בת אחותו
 ומחפי עליה לינחיה גבי עדי אי דדכידרה ליתו לסהדי
 אי דחוו כתבא ואתו ומסהדי רחמנא אמר מפיהם ולא מפי
 כתבם הילכך לא אפשר אי הכי בגירושין נמי נימא הכי
 בגירושין כיון דלהצלה דידה קא אתי לאנלווי
 עלה דלאו אשת איש היא לא מחקה ליה לזמן בקירושין
 דלחובה דידה קא אתי דמגלה עלה דאשת איש היא מחקת
 ליה לזמן הא מילתא מקשו ברי רבנן היכי אמרינן הכא
 רחמנא אמר מפיהם ולא מפי כתבם והא חנן נאמן אדם לומר
 זה כתב ידו של אבא וזה כתב ידו של רבי וזה כת' ידו של
 אחי ואי סלקא דעתך דבעינן מפיהם ולא מפי כתבם השתא
 אע"ג דאמרי אינהו זה כתב ידנו אין נאמנין אלא בעינן עד
 דידיעי לה לסהדותא ומסהדי בה השתא על פה ואי לא מסהדי
 בה על פה לא הויא עדות כי אמר אחריני זה כתב ידו של
 פלו' הויא עדות ומסתברא לן כי אמרי' רחמנא אמר מפיהם
 ולא מפי כתב' דלא הויא לה עדות שבכת' עדיה ה"מ היכא
 דאיתיה לשטרא תותי ידי סהדי דכמה דלא נפקא לה סהדותא
 מתותי ידיהון דסהדי כמה דלא מסהדי בה עד השת' דמיא :
 דהא אי בעו ככשי לר' לשטרא ולא מסהדי הילכך אי מדכרי
 לה לסהדות' ומסהדי בה על פה הויא עדות ואי לא לא הויא
 עדות : אבל שטרא דנפיק מתותי ידי דבעל דין לא אמרינן
 ביה מפיהם ולא מפי כתבם הוא דהא מעידנא דחתימו בשטר'
 ויהבי ליה למריה לא יכלי למהדר בהו והווי להו כמי שנחקר'
 עדותן בכית דין דאמר רשב"ל עדים החתומין על השטר נעש'
 כמי שנחקרה עדותן בכ"ד : הילכך מפיהם קרינא ביה
 ולא מפי כתבם הוא : ומחאי טעמא מקיימי לר'
 לשטרא בחתימת ידי סהדי ולא איכפת לן אי מידכרי
 לה

מחקה ליה אם תזנה ותאמר קודם קידושין ביתה בזנות :
 אי דכירו מתו כיון כקידושין ליתו ולסהדי אמי אין זמן בשטר
 קידושין לא מה תחמר דמסכי דזימנין לאדכירי ומדחזא
 פוכתבא ומסכדי בה לאו עדות הוא דרחמנא אמר מפיהם ולא
 מפי כתבם : לא מחקה לזמן דכי אתו סהדי דזינתה או לא
 מויתו לה שטרא דאיגרסה (מקמי הכי) מוקמינן לה בחזקת
 א"א מיהו אי לא תיקון רבנן זמן בזה מוכי לחסויי עלה ומספקא
 לא קטלינן לה אבל השת' דתיקון רבנן זמן אי לא מויתו לה
 מוקמינן לה אחזקתה (וקטלינן לה) ומחקה לה לזמן
 דכי מוקמינן אחזקתה הויא בחזקת פנויה כדמעיקרא שלא
 נתקדשה : כמה דלא מסהדי בה כחילן לא היעידו עדיון :

מתני'

יח ארבע אחים פרק ג יבמות

לה לטהרות' אי לא מירכרי : ועוד הרי מקרא מלא סדרת
 בבקף יקנו וכתוב בספר והתובם והעד' למימרא דכי האי
 גונא עדו' מעליתא היא ומפיהם הוא ולא מפי כתבם' וההיא
 דגר' בכתובות ת"ר כותב ארם עדותו על השטר ומעיד עליה
 לאחר כמה שנים ואמר רב הונא והוא שזוכרה מעצמו וכו'
 הכי נמי מתוקמ' כגון עדו' דאיתה תותי ידי סהדי ומשום הכי
 קאמר רב הונא והוא שזוכרה מעצמו : וכבר פרישנא לה
 בדוכתא אחריתי ולית בה קושיא : מתני' ג' אחין נשואין
 שלש נשי' נכריות ומת אחד מהן ועשה בה השני מאמ' ומרת
 הרי אלו חולצות ולא מתיבמו' שנאמר ומת אח' מהם ויבמה'
 יבא עלי' שעליה זיקת' יבם אחד ולא שיש עליה זיקת' ב'
 יבמין' רבי שמעון אומר מיבם לאיזו שירצה. וחולץ לשניה :
 גמ' ואי זיקת שני יבמין דאורייתא חליצה נטי לא תיבעי :
 אלא מדרבנן וגזיר' שמא יאמרו שתי יבמות הבאות מבית אחד
 מתיבמות' וניבם לחדא וניחלוץ לאידך גזירה. שמא יאמרו
 בית מקצתו בנוי ומקצתו חלוץ. ויאמרו אי דמיבם והדר חלוץ
 הכי נמי אלא גזירה דילמא חלוץ ברישא וחדר מיבם וקם ליה
 באשר לא יבנה ורחמנא אמר כיון שלא בנה שוב לא יבנה :
 אמר רבא נתן גט למאמרו הותרה צרתה' אבל היא אסורה
 דמחלפא בבעלת הגט דעלמא' איכא דאמרי אמר רב' נתן
 גט למאמרו הותרה אפילו היא' מאי דעבד שקליה : והיא

דאמרינן

מתני' זיקת ב' יבמין לכל זמן שלא כנסה זה עדיין זיקת
 ראשון עליו וניתוסף עליו זיק' שני בשביל המאמ' דמאמ'
 קונה קנת ומשייר וכשמת נותרו עליה זיקת שני יבמי דאם
 כנסה הוי פקע זיקת קמא ולא הויא עליה כי אם זיקת שני
 ואלו לא עשה בה מאמר לא היה עליה כי אם זיקת ראשון :
 ר' שמואל אומר כו' דקסב מספקא לן חי מאמר קונה לגמרי
 חי לא קנה כלל ולכך מייבס איזה שירצה דאי מאמר קונה לא
 הויא עליה חלה זיקת שני ואי מאמר לא קנה לא הוי עליה
 חלה זיקת ראשון וחלץ לשנייה דחדא קא מיפטרך בחלוצת
 אידך דדילמא מאמ' לא קני דהוי ב' יבמות הבאי' משני בתים
 ויבמו תרווייהו לא דדילמא מאמר קני והיו שתי יבמות מבית
 אחד : גמ' ואין זיקת שני יבמי כו' לרבנן פריך : חלה
 מדרבנן דמדאורייתא מאמר לא קני והוה שתי יבמות משני
 בתים ומדאורייתא שתייהן מתייבמות : נתן גט למאמרו ולא
 לזיקתו ואחר כך מת הותרה לו להתייבם לשלישי : (דמחלפא)
 צבעלת הגט דעלמא' כיכא דעבד גט למאמרו ולזיקתו דהיה
 ודאי מידחיא חבל גט למאמרו לא דחי חלה מאמ' וכסא זיקה

ראשונה

ארבע אחים פרק יבמות

דאמרינן בזיקת שני יבמין מיחלץ הלצה יבומי לא מיבמה
 לא תימא ה"מ היכא דאיכא צרה דאיכא למיגזר משום צרה *
 אלא אפילו היכא דליכא אלא חדא יבמה ואיכא עלה זיקת
 שני יבמין מיחלץ חליצ' יבומי לא מיבמה * כדתנן בפ' אש'
 בן תשע שנים ויום אחד הבא על יבמתו ומת חולצה ולא
 מתייבמת * ואמר רב' עלה הא דאמרי רבנן זיקת ב' יבמין
 מיחלץ הלצה יבומי לא מיבמה לא תימא ה"מ היכא דאיכא
 צרה למגזר משום צרה דהא הכא דליכא צרה מיחלץ הלצה
 יבומי לא מיבמה : מתני' שני (טור ח"ט סי' קע"ט) אהין
 בשואבין שתי אחיות ומת אחד מהם ואחד כך מתה אשתו של
 שני הרי זו אסורה עליו עולמית הואיל ונאסר' עליו שעה
 אחת : שנים שקדשו שתי נשים ובשעת כניסתן לחופה
 החליפו של זה בזה ושל זה בזה הרי אלו חייבין משום אשת
 איש * ואם היו אחים אף משום אשת אח * ואם היו אחיות
 אף משום אשה אל אחותה * ואם היו נדות אף משום נדה *
 ומפרישין אותן שלשה חדשי' שמא מעוברות הן * ואם היו
 קטנו' ולא היו ראוי' לילד מחזירין אותן מיד * ואם היו
 כהנות נפסלו מן התרומה : גמ' החליפו ברשיעי עסקינן
 אמר רב יהודה תני הוחלפו : ומאן האי תנא דאית ליה
 איסור כולל ואיסור מוסיף ואיסור בת אחת : אמר ר' יהודה
 אמר רב ר"מ היא : דתני יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה
 ארבע הטאת ואשם אחד : טמא שאכל חלב והוא נותר מן
 המוקדשין ביום הכפורים : ר"מ אומר אם היתה שבת והוציא
 חייב אמרו לו אינו השם : רבי מאיר אליבא דמאן וכו' * הא
 שמעתתא חזינא בה פירושי לרבואתא וכולהו לא דייקי

דקסברו

ראשון במקומה :) דמאי לעבד שקלוב וליכא עלה חלץ
 זיקת ראשון ודוקא כגון ספירס נפוי למחמרו ולא לזיקתו אבל
 בסתם קיימ' בלא יבנה אכולהו אחים כדמוכח פרק רבי
 גמליאל : דאיכא למגזר משום צרה כדפירש לעול גזירה
 שמא יאמר סתו יבמות הבאות מבית אחד מתייבמות : בן
 תשע דביאת בן תשע כמאמר בגדול הוא : מתני' ומפרישין
 אותן שלשה חדשים שלא לחזור לבעלים שמא מעוברו' הן
 וכולרות ממזרים ובעינין הבחנה בין זרע כשר לזרע פסול
 שלא יתלו העוברים בבעליהם : ואם היו כסות בנות כבשים
 כפסלו מתרומה מלאכול בתרומה בית חביה סי' אחר מיתת
 בעלה אע"פ שנאנסה : גמ' (החליפו משמע סתכוזו
 לכך) ברשיעי עסקינן בתמיה : (הוחלפו עכמה בשוגג)
 קטנה שאיכ' ראוי לילד כו' לקמן בפרייתא מיתניא בסמוך :

היה

דקסביו דאיסור בת אחת במתניתין דיש אוכל אכילה אחת
 בכלל אכילה היא : וקמפרשי לה בנזן דאיטמי קודם שיבייא
 ב' שערות והשתא איתי ב' שערות דכהתא שעתא איחייב ליה
 באיסור הלב ואיסור טומאה בבת אחת : ולאז הכין הוא
 כדמכר בפירוש דילן : ועוד איסתבר להו דהאי דאמרינן
 ומאן האי תנא דאית ליה טעה בדבר מצוה חייב אמתניתין
 דיש אוכל אכילה אחת קיימי : וקמוקמי ליה להאי גוהר
 כשהוציאו לשרפו דשרפתו מצוה כי היכי דלהוי טעה בדבר
 מצוה : ואלו הכין הוא דהאי מתני' דיש אוכל אכילה אחת
 לית בה טעה בדבר מצוה כלל : אלא אמתני' דהוחלפו קיימי
 ועלה קאמר טעה בדבר מצוה כדמפרשי' לקמן : ולחכי כתבינן
 להא שמעתא כי היכי לפרוש' ולכרור' שפיר : והדין הוא גמרא
 ומאן האי תנא דאית ליה איסור כולל ואיסור מוסיף ואיסור
 בת אחת : פירש כיון דאיפליגו רבי יוסי ור"ש בשמעת' קמיית'
 ולא איתברר דאית ליה לחד מינייהו איסור כולל ואיסור
 מוסיף ואיסור בת אחת אצרכינן הכא למיבעי מאן האי תנא
 דתני האי מתני' דאית ליה איסור כולל ואיסור מוסיף ואיסור
 בת אחת : ומתדרינן אמר רב יהודה אמר רב ר"מ היא דתנן
 בכריתות יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ארבע חטאות
 ואשם אחד וכו' : והכין פירוש איסור כולל ואיסור מוסיף
 ואיסור בת אחת דמתני' דהכא : שכיון שקידש ראובן אשרה
 נאסרה עליו אחותה : ונאסרה היא עצמה על שמעון אחיו
 משום אשת אח ומשום אשת איש בבת אחת : וכשקדש שמעון
 אחיו את אחותה מגו דאיתוסף בה איסורא לגבי אחין איתוסף
 בה איסורא נמי לגבי דידיה ונמצא שחייב עליה משום אשת
 אח ומשום אחות אשה וזה הוא איסור מוסיף : וכן נמי
 משום אשת איש משום דאיתוסף בה איסורא לכ"ע איתוסף בת
 איסורא נמי לגבי דידיה : נמצא ראובן שחייב על אשרה
 שמעון משום אחות אשה מעיקרא : ומשום אשת אח ומשום
 אשת איש באיסור מוסיף : ושמעון חייב על אשרה ראובן
 משום אשת אח ומשום אשת איש בבת אחת : ומשום אחות
 אשה באיסור כולל דמגו דאתר בכולהו אחואתה איתר
 גמי באשת ראובן בכללן והיינו איסור כולל : וכשפירסו
 גדות מגו דאיתוסף בכל' אחד מהן לגבי בעלה איתוסף בה
 איסורא נמי לגבי אחיה : וזהו פיר' איסור כולל ואיסור
 מוסיף ואיסור בת אחת דהדין מתני' : ואיסור כולל ואיסור
 מוסיף ואיסור בת אחת דכריתות כבר מיפרשא בגמרא
 דכריתות : והדין גמרא דהתם אמר מר יש אוכל אכילה א'
 וחייב עליה ד' חטאות ואשם א' : ניטא אית ליה לר"ם איסור

ארבע אחים פרק ג יבמות

חל על איסור : נהי דאיסור חל על איסור לית ליה איסור
 כולל ואיסור מוסיף ואיסור בת א' אית ליה טהור מעיקרא
 לא אסור אלא בחלב ה"ל טמא מנו דאיתסר כחתיכו טהורות
 איתסר נמי בהאי חלב והיינו איסור כולל : וחלב מעיקרא
 לא אסור אלא באכילה אקדשה מנו דאיתוסף ביה איסור
 הנאה איתוסף ביה נמי איסורא לגבי חלב והיינו איסור
 מוסיף וע"כ להדיוט היא דאסור אבל לגבי שרי ה"ל נותר
 מנו דאיתוסף לגבי גבוה איתוסף ביה איסורא נמי להדיוט גם
 זה נמי איסור מוסיף : חל עליו ר"מ א"ה מנו דאיתוסף ביה איסורא
 לגבי חולין איתוסף ביה איסורא לגבי חלב והיינו איסור
 כולל שנכלל החלב באיסור החולין : והאי הוא פירושה
 דפריש בגמרא וליכא הכא איסור בת אחת : אלא כדברי ר"מ
 הוא דמשכחת לה דקאמר ר"מ אם היתה שבת והוציאו חייב
 וקא פרישו בגמ' האי דאמר ר"מ אם היתה שבת והוציאו חייב
 לאו מכלל רביוס כיפורים לא מחייב אהוצאה אלא ה"ק אף
 אם היתה שבת והוציאו חייב כ' דשבת ודיום הכיפורים
 דכבת אחת קאתו ומחייב עליה תרתי : וטיהא שמעינן לר"מ
 דאי ליה איסור בת א' ולאו מגופה דאכילה : דאילו היתה
 באכילה איסור בת אחת הוה מפריש ליה גמרא כדפריש להו
 להנך : ולהכי אמרי ר"מ היא ולא אמרינן תנא קמא דר"מ
 היא : ולא משום דסתם משנה ר"מ היא כדקא פרישו הנך
 רבואת' רהאי סתמא לאו לר"מ היא דהא ר"מ מוסיף עליה :
 ואילו הוה האי סתמא לר"מ הוה לית למיתני' יש אוכל אכיל'
 אח' וחייב עליה ד' הטאות ופריש להו ואמר דברי ר"מ וחכ"א
 ארבע אבל משום הוצאה אינו השם : והאי הוצאה דנותר
 לאי לשריפה אפקיה כדקא פרישו הנך רבואתא וליכא בהאי
 מתניתין דכריתות טעיה בדבר מצוה כלל : אלא במתני'
 דהחליפו של זה בזה הוא דאיכא טעיה בדבר מצוה : משום
 דהיא בעילה בעילת מצוה הוא כדאמרי' התם וכו' על בעילת
 מצוה ופור' : וכיון דאי קומנ' בר"מ אקשונין ור"מ דחייב
 בטעות מצוה הטאת אליבא דמאן וכו' ואי אמתני' רביתורת
 קאי ועל' קאמר טעיה כדבר מצוה אמאי לא אקשו הכי
 במתני' רביתות בהאי דוכתא : ועוד טיכדי ר"מ לא אמר
 אם הוציאו לשרפו מנא להו לאוקומי מימרה דלשרפו
 אפקיה ולאקשוני' עליה : ולימא להו אנא לאו לשרפו אמרי'
 ועוד אי לשרפו אפקיה אמאי אכליה : אלא האי פירושא
 חבטא בעלמא הוא ולא דסמכא הוא והרי איתברר מעליה
 דלית בהאי מתני' רביתות טעיה בדבר מצוה לא כהא מתניתין
 הוא דאיתח' : וליבא לפרוש אלא כדפרישינן : ואם היו קטנו

כ ארבע אהים פרק ג יבמות

ולא היו ראויות לילד מחזירין אותן מיד : ואי קשיא לך
ההיא דתני קטנה או שאינה ראויה לילד הרי אילו צריכות
להמתין ג' חדשים : ההיא גזירה היא : והכא חלוף לא
שכיח ומילתא דלא שכיח לא גזור רבנן : תניא אנוסה
ומפותה צריכו' להמתין שלשה חדשים דברי רבי יהודה ר'
יוסי מתיר ליארס ולינשא מיד : אמר רבא מ"ט דרבי יוסי
אשה מזנה מתהפכת שלא תתעבר : ורבי יהודה סבר שמא
לא נתהפכת יפה יפה : וחזינן למקצת רבואתא דפסקי הלכת'
בהא כרבי יהודה : ואנן לא ידעינן מהיכא קא גמרי לה לחאי
פסקא : דהא ק"ל דר' יהודה ור' יוסי הילכתא כר' יוסי : ואי
אמרת משום דקאי רבי יהוד' כסתם מתניתין דקתני ומפרישין
אותן ג' חדשים שמא מעוברות הן דהא הכא אנוסות ניגהו
וקתני מפרישין : ליכא למיטר הכי דבהא אפי' ר' יוסי
מודה דמפרישין : דלא קאמר ר' יוסי אלא באשה מזנה
דידעה דמונה היא ומתהפכ' כדי שלא תתעבר אבל הא ס'
ידעה דמונה היא כד' שתתהפך דהא אוקימנ' בהוחלפו למימר'
דבשעות הויא טילתא : ואי אמרת משום דקתני בפ' החולץ
וכן שאר כל הנשים לא ינשאו ולא יתארסו עד שיהו להן ג'
חדשים אחד בתולות ואחד בעולות ואחד אלמנות ואחד
גרושות ואחד נשואות ואחד ארוסות : ותניא הרי שהיתה
רדופה לילך לבית אביו או שהיה לה כעס עם בעלה או
שהיתה חולה או שהיה בעלה חולה או זקן או עקרה או
אילונית או קטנה או זקנה או שאינה ראויה לילד כולן
צריכות להמתין ג' חדשים : הני כולי לא שייכא בהו לא
אנוסה ולא מפותה : הילכך קשיא לן האי פסקא ולא קמנו
על עיקרא דטילתא מהיכא גמרינן לה :

סליק פירקא

ההיא גזירה היא דגזרינן אטו גדולה דכריכה לסמתין אחר
שכבעלה מטוס הבחנה כדפורט : והכא מתני' סבחליטו :
לא ינשאו ולא יתארסו אחר סבתא למנו מבטליסין רחטונים
דגזרינן אירוסין אטו ניסואין : אחד בתולות גזרינן אטו
בעולות : ואחד ארוסות דגזרינן אטו נשואות : רדופה
רגילה ועד כמוד' למיתת בעלה עמדה בבית אביה זמן מרובה
עליכא למימר שהיא מעוברת : או שהיה לה כעס עם בעלה
ולא שימשה : כולן צריכות להמתין דגזרינן שאינה ראויה
לילד אטו ראויה לילד : לא שייך בהן לא אנוסה ולא
מפותה דבנשואין איירי ולא בזנות דשייך למימר ביה אשה
מונה מתהפכת :

בדרן עלך ארבע אהים

החולץ

החולץ פרק ד יבמות

החולץ ליבמתו ונמצאת מעוברת וילדה בזמן שהולד של קיימא הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה : אין הולד של קיימא הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה : הכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת וילדה בזמן שהולד של קיימא יוציא והולד כשר והיובין בקרבן אין הולד של קיימא יקיים : ספק בן ט' לראשון ספק בן ז' לאחרון יוציא והולד כשר והיובין באשם תלוי : גמ' איתמר החולץ למעוברת והפילה ר' יוחנן אמ' אינה צריכה חליצה מן האחין : חליצת מעוברת שמה חליצה וביאת מעוברת שמה ביאה : רשב"ל אומר צריכה חליצה מן האחין חליצת מעוברת לא שמה חליצה וביאת מעוברת לא שמה ביאה : תניא כותי' דרשב"ל החולץ למעוברת והפילה צריכה חליצה מן האחין : אמר רבא הלכתא כרשב"ל בהני תלת : חדא הא : ואידך המחלק נכסיו על פיו ריבה לאהד מיעט לאחר והשוה להן את הבכור דבריו קיימין : ואם אמר משום ירושה לא אמר כלום : כתב בין בתחלה בין בסוף ובין באמצע משום מתנה דבריו קיימין : ואמר רשב"ל לעולם לא קנה עד שיאמר פלוני ופלוני

החולץ הוא מות' בקרובותיה דלאו חליצה היא : קרובו וקרובי דמתני' היונו הכך דכאשרו על האיש מחמ' אשתו וקרובים הנאסרים על האשה מחמת בעלה : אם אין הולד של קיימא שבו נפל : וחייבין קרבן שבעל אשת חתן שלא במקום מכוס והולד כשר ממ"כ : גמ' חליצה מעוברת שהפילה לאחריו כן שמה חליצה דאיגלאי מילתא דבת חליצה הואי : וביאת מעוברת שהפילה אחרי כן שמה ביה ויוביח' בגט בלא חליצה : על פיו אחרי דבריו פיו ולא כסתם ירושה בשתיקה : ריבה לאח או מיעט לא או שהשוה להן את הבכור דבריו קיימין דלכולם נתן בחייו ואין כאן ירושה לטוב בכורה ולא לפשוטין לטוב בשום אלא מה שריבה ריבה ומה שמיעט מיעט : ואם אמר משום ירושה שאמר פלוני ירש שדה פלונית ופלוני ירש שדה פלונית : לא אמר כלום דהמתנה כל מה שכתן בתורה תנאו בטל בין בתחלה שכתן תנתן שדה פלונית לפלוני וירשכ' באמצע ירש ותנתן לו בסוף ירש ותנתן לו : לעולם לא קנה לאו אמתניתין פליג אלא התם בפרק יש כוחלין פליגי אמוראי בדיוקא דמתני' דהתם דכי אתא רבין א"ר יוחנן ירש פלוני שדה פלוני ותנתן שדה פלוני לפלוני ר' יוחנן אמר קנה אפילו ביה דירושה דמדאדכר בשון מתנה ביהאי שטרא כואה לחד מינייהו כולהו נמי מתנה ביניהו

החולץ פרק ד יבמות כא

ופלונו ירשו שרה פלוני שנתתים להם במתנה ויירשוה :

ואידך דתנן הכותב נכסיו לבניו לאחר מותו האב אינו יכול
 למכור מפני שכתובין לבן והבן אינו יכול למכור מפני שהן
 ברשות האב : מכר האב מכורין עד שימו' : מכר הבן אין
 ללוקח בהן כלום עד שימו' האב ואיתמ' מכר הבן בחיי האב
 ומת הבן בחיי האב ר' יוחנן אמר לא קנה לוקח דקנין פירו'
 בקנין גוף דמי : ור"מ אמ' קנה לוקח דקנין פירו' לאו בקנין
 גוף דמי : אין הולד של קיימא יקיים תניא לא ישא אדם
 מעובר' חבירו ומינקת חבירו : ואם נשא יוציא ולא יחזיר
 עולמית דר"מ וחכ"א יוציא ולשיניע זמנו לכנוס וכנוס וגרסי'
 לקמן טעמא דהא מלתא דסתם מעובר' למינק קיימא וחיישינן
 דילמא מייעברת ומיעברת חלבה וקטלה : ואקשינן א"ה דירידה
 גמי ופרקינן דירידה ממסמסא ליה בביצים ובחלב דיהיב ליה
 בעל : אבל לדירדה לא יהיב לה בעל ומתביישא למיתבעינהו
 ליורשים בב"ד וקטלה לבריה : אמר רבא ולרבוי חכמים
 יוציא בנט : אמ' מר זוטרא דיקא נמי דקתני יוציא ולא קתני
 יפריש : וכן הילכת' : ואפילו הוא כהן : תניא רשב"ג אומר כל

ששה

ניכדו וריש לקיש אמר לעול' לא קנה סך דירוש' דאמרו להאי
 בוי מתנה ולהאי ירושה עד שואמר כול' דתיקו לשון מתנה
 אחרווייהו : לאח' מותו שכתב מהיום ולאח' מיתתו ואין לאב
 אלא הפירות בחייו : מכר באב מכורין לאכול הלוקח פירות
 כל ימי חי האב שזכה לוקח בזכו' שהיה לאב צדן : רבי יוחנן
 אמר לא קנה לוקח אפי' כשימות האב דקנין פירות שהיה
 לאב בכסוים הללו כקנין הגוף דמי וזכירת הבן אינה מכירה
 ומתני' דקתני אין ללוקח כלום עד שימו' האב הא כי מיתת האב
 יש לו התם הוא דמת האב בחיי הבן ונתקין המתנה ומה מכר
 א' לשני כלזכות שתבא לידו אבל מת הבן בחיי האב לא בא שום
 זכות לידו : מעוברת חברו אשה שמת בעלה והניחה מעוברת
 או מניקה אסורה לינשא עד כ"ד חדשים שעשרים וארבעה
 חדשים תיזוק יונק : וכשיניע זמנו לוכנס דהיכו לסוף
 עשרים וארבע חדשים וכנים : ומיעבר חלב' וקטלה לבנה
 ותמתנו ברעב : דידיה כמי לא ישמש אדם עם חסתו כשהי'
 מעובר' או מנקת : ממשמסא ליה מאכילו אבל לדירה כשאינו
 מן בעלה אלא מאיש אח' : ולרבוי חכמי' דאמרי ולכשיניע
 זמנו לכנו' יכנס מיהו עד שיניע הזמן יוציא בנט ולא סגי לה
 בהפרשה בעלמ' : דקתני יוציא וחכמים אומרים יוציא : ואפי'
 הוא כהן זה שקדשה שכשגירשה תיאסר עליו : כל ששה
 חי משולד ל' יום באדם אינו נפל ופטר אמו מן החליצה

לכך

החולץ פרק ד יבמות

ששחה ל' יום באדם אינו נפל : הא לא שהיה ספיקא הוא :
 איתמר מרת בתוך ל' ועמדה ונתקדש' אמ' רבינא משמיר
 דרכא אם אשת ישראל היא חולצת : ואם אשת כהן אינה
 חולצת : רב שרביא משמי' דרבא אמ' אחד זה ואחד זה
 חולצת וק"ל כרבינא : דכיון דאיכא רבנן דאיפליגו עליון
 דרשב"ג : דאמרי' אע"ג דלא שהה וילד מעליא הוא : גבי
 אשת כהן דלא איפשר דאי חליץ לה איתסרא לה על בעלה
 עבדינן כרבנן ולא מצרכינן לה חליצה גבי ישראל דלית בה
 פסיד' עבדינן כרשב"ג הילכך חליץ לה ועיילא לה לגברא :
 ואי כשנתקדשה מותבינן לה תותי גברא כל שכן אם נשאר
 דלא מפקינן לה מתותי גברא : והך דאמרינן התם לענין
 שומרת יבם שנשאה בלא חליצ' לא שייך בהא מלתא : דהת'
 ודאי בעי חליצה אבל הכא דכיון דמית בתוך שלשים יום :
 ספיקא הוי ומספיק' לא מפקינן איתתא מתותי גברא : אלא
 אי בעל' ישראל חליץ לה יבמה ויתבה תותי גברא : ואי
 בעלה כהן דאי חליץ לה יבמה איתטר' עליה יתבה תותי בלא
 חליצה כדכתבי' : גרסי' בגמ' איבעיא לחו מעיברה חבירו
 ומינקת חבירו דמינסבא לכהן מאי : עבר רבנן תקנתא לכהן
 או לא : ומסיק דלא עכיד תקנתא וצריך להוציאה בגט אפי'
 בהן : איתמר קידש אלמנת חבירו בתוך שלשה חדשים
 וברח פליגי בה רב אחא ורפרם חד אמר משמתין ליה וחד
 אמר עירוקיה מסתייה : היה עובדא ואטר' להו רפרם עירוקיה
 מסתייה : וכן הלכתא : תניא ר"א בן יעקב אומר לא יקח
 אדם אשה במדינה זו וילך ויקח אשה במדינ' אחרת שמא
 יזדווגו זה לזה ונמצא אה נושא אחותו ואב נושא בתו ועל
 זה נאמר (ויקרא וט) ומלאה הארץ זמה : ועוד תניא ר"א

בן

לכך נקט באדם דבמה אס שבה שמוכ' ומוס' ולא מתורת
 כפל : הא לא שבה ספיקא לן אס כלו חדשיו אבל אס קיס
 לן דכלו חדשיו (תנן במסכ' נדה) אפילו בן יום אחד פוטר
 אמו מן היבום : מת בתוך שלשים יום בן היבמה : ונתקדשה
 לטות בחזקת שנפטרה מחמת צנה זה : אס אשת ישראל
 היא אס זה שקדשה ישראל הוא שאס תחלוץ מן היבום לאחר
 קידושין שלו לא תאס על בעלה חולצת : ואס זה שקדש'
 כהן הוא שאס תחלוץ תאס' עליו אינה חולצת וסמכינן אולד :
 מיעבוד רבנן תקנתא לכהן דאף על גב דגבי ישראל אמור
 רבנן יולא' בגט עד שיגע זמנו סת' הוא דכשיגיע זמנו מכו
 לסדורה אבל סכא דאי מגרס לה לא מכילה דורה תיסגי ליה
 בהפר' בעלמא' : ערוקיה מסתייה ולא בעי למוכסיה למיתב

גוסא

בן יעקב אומר לא יקה אדם אשה ודעתו לגרשח משום שנ'
 (משלוג) אל תחרוש על רעך רעה וגומ': ספק בן תשעה
 לראשון או בן ז' לאחרון ווציא והולד כשר : ואם לא הוציא
 הגולד אחר כן ספק ממזר הוא ואסור בבת ישראל ואסור
 בממזרת : דק"ל בר"א דאמר בפרק עשרה יוחסין ודאן בודאן
 מותר : ודאן בספיקן וספיקן בודאן וספיקן בספיקן אסור :
 ספק ויבם שבאו לחלוק בנכסי מיתנ': ספק אמ' אנה בר מיתנא
 אנה וניכסי דירי ניהו : ויבם א"ל אנת ברי דירי את ולית
 לך ולא מירי : הוי ממון המוטל בספק וממון המוטל בספק
 חולקין : ספק ובני יבם שבאו לחלוק בניכסי מיתנא ספק אמ'
 אנה בר מיתנא אנה ונכסי דירי ניהו ובני יבם אמרי אהונ'
 את ומנתא אית לך בהדן : סברי רבנן למימר הינו מתני' דתנן
 הוא לא יורש אותן והן יורשין אותו : והכא איפכא הוא :
 דהתם אינהו אמרי ליה אייתי ראיה דאחונא את ושקיל והכא
 נמי איהו אמר לתו אייתי ראיה ושקולו : א"ל רב משרשיא
 מי דמי התם אינהו ודאן ואיהו ספק : הכא אירי ואירי
 ספק ניהו : אלא אי דמי : למתני' דמי לספק ובני
 יבם שבאו לחלוק בנכסי יבם דהתם אמרי ליה אייתי ראיה
 דאחונ'

גיטא דגלי דעתיה ללא בעי לכנס עד זמנו : ספק בן תשעה
 לראשון או בן שבע לאחרון כגון שבא עליה יבמה תוך שלשה
 חדשים : יוכיא דשמה בן הראשון הוא והולד כשר ממנו
 נפטך : ספק ממזר דשמה בן ט לראשון הוא ובריבי'
 אסת אח שיש לה בניס ובכרת כיה : ודאן בודאן וכל ממזר
 ודאי : ספיקן בספיקן ספק ממזר שמה הא ממזר והשני
 כשר : ממון המוטל בספק שאין זה מוחזק יותר מזה שאם
 זה בן המת אין ליבם כלום בנכסי ואם בן היבם הוא אז אין לו
 צדן כלום (הילכך אין כאן מוכיא מחזורו לבעול עליו הראיה)
 ספק ובני יבם וכו' הספק מוחזק בנכסי יותר דממה נפטך
 אית לי צדן זכיה חבל בני יבם שמה אין להם חלק צדן שמה
 זה בן הראשון וכולן שלו ולכך ספור רבנן למימר היינו מתני'
 דתנן גבו ספק בן תשע לראשון או בן שבע לאחרון הוא לא
 יורש אותן לא זה ולא זה דבני הראשון דוחין אותו על בני
 השני ובני השני על הראשון וכן יורשין אותו בין שניהם דהתם
 שיהו מוחזקין אמרי ליה אייתי ראיה וככא שיהו מוחזק אמר
 להם אייתי ראיה : מי דמי התם איכהו ודאי יודעין מכה מי הם
 באין לירש : חילוי ואירי ספק מכה שאסוי הספק אינו טוען
 טענת בריא שאינו יודע מכה מי הוא בא לירש : א"ל אי דמי
 למתני' כו לזה דומה למתני' דכיה לא יורש דאמ' לי אייתי ראיה
 אכל בך דלעי' לאדמוח כלל למתני' דשני ספק וכראה בעיני

החולץ פרק ר יבמות

דאחונ' את ושקול : נקוט האי כללא בידך כל היכא דחד
 ודאי בירושה וחד ספק מוקמינן לנכסי בחזקת הודאי ואמרי'
 להאיך אייתי ראיה דאית לך ושקול : והיכא דתרוייהו
 ספיקא הוה ליה ממנו המוטל בספק וחולקין : וספק ובני
 יבם שבאו לחלוק בנכסי יבם כתר דפליגי יבם בהדי' בנכסי
 טיתנא פלוגת' דר' אבא ור' ירמיה : רבי אבא אמר קם
 דינא אע"ג דאמר להו מה נפשך אי אחוכון אנא הכו לי מנתא
 בהדייכו ואי לאו אחוכון אנא אהדרו לי נכסי דאבא דפליגי
 אבוכון בהדאי ולא הדר דינא ולא מפקינן מינייהו ולא מירי :
 ור' ירמיה אמר הדר דינ' מינייהו ממה נפשך ופסקו רבואתא
 הילכתא כרבי אבא משום דקים ליה כרבנן דפליגי עלי'
 דאדמון כפי שהלך למדינת הים ואכדה דרך שדהו ארמון אומ'
 ילך לו בקצרה וחכ"א יקח לו דרך במא' מנה או יפרח באויר :
 וספק ובני יבם שבאו לחלוק בנכסי סבא דהוה אבא דיבם
 שפק אומר אנא בר מיהנ' אנא ופלגא דניכסי דידי נינהו ובני
 יבם אמרו ליה את אחונ' את ומנתא הוא דאית לך בהדן :

פלגא

דהוה מתני' דקמודו ליה שקול ואיד' היו ממון המוטל בספ'
 וחולקין הוא נוטל החכי והס נוטלים החכי : אי אחוכון חכ'
 סבו לוי מנת' בהדיא ואי משום דשקלי חנא פלגא בנכסי מיתכ'
 אהדרנ' לכו סבו פלגא ונחליק הכל בשום נכסי א' ונכסי
 אחרון וכגו' שהיו נכסי היב' מרובין ואחין מועטין : לא
 הדר דינא אותו דין שכבר נעשה בנכסי המת אינו יכול לחזור
 לערער עליו וזה שסואל בנכסי היב' אומר לו אייתי ראיה :
 ומפקי' מינייהו ממה נפשך או פלג' בנכסא מיתכא או פלגא
 בולכו נכסי בטובי ואבדי דרך שדכו שהי שדכו מוקפת לשדות
 אחרו וכו' לו דרך על אחד מן הרוחו ואבדי ששכחו על איזת
 אן הרוחות ביתה : ולך לו בקצרה יתנו דרך קצרה ממה נפשך
 ומפרש פלוגתייהו בנא בתרא (כגון שהקיפיה ד' אנשים
 מד' רוחות וחד אחי מכת ד' דד' אנשים מכרו הארבע שדות
 לאח' וזה שאבד' לו דרך שדכו מכו אמר ליה מ"מ דרכי גבך
 הוא ורבנן סברי דא' לאי שתקת שתקת ולא אעלה עליך
 בדמיס יקרים ואי לא מהדרנא שטרא למרייהו ולא עבית
 לאשתווי דינא בהדייהו דכל חד ממי מדחי ליה :) סבא חבי
 המת וכו' היו יבם ודאי יורש וידע מכת מי הוא בא ומחזק
 בנכס' הוא ולא דמי לרב משרשיא לעיל דהתם אע"ג דספק
 אית ליה ודאי זכייס בנכסיס אפ"ה לא חשיב ליה גראי דלא
 ידע מכת מי הוא בא עליוסן פלגא דקמודו להו כגון אס יש סס
 עשה מניס והוא ושני אחין בני היבם פלגא דקא מודה לכו

היכא

פלגא דקא מודי להו שקלי : ותלתא דקמודי ליה שקיל :
 פש דנקא הוי ממון המוטל בטפק וממון המוטל בספק חולקין :
 מתני' שומר יבם שנפלו לה נכסים מודים ב"ש וב"ה
 שמוכרת ונותנת וקיים : מתה מה יעשה בכתובה ובנכסים
 הנכנסין והיוצאין עמה ב"ש אומרים יחלוקו יורשי הבעל עם
 יורשי האב וב"ה אומרים נכסים בחזקתן כתובה בחזקת
 יורשי הבעל ונכסי' הנכנסין והיוצאין עמה בחזקת יורשי
 האב : כנסה הרי היא כאשתו לכל דבר : ובלבד שתהא
 כתובה על נכסי בעלה הראשון : גמ' כנסה הרי היא
 כאשתו לכל דבר למאי הילכתא א"ר יוסי בר חנינ' מלמד
 שמגרשה בגט : ומחזירה : ובלבד שתהא כתובה על נכסי
 בעלה הראשון : ואי לירת לה מראשון תקינו לה משני כדי
 שלא תהא קלה בעיניו להוציאה : מתני' מצוה בגדול
 ליבם : לא רצה מהלכין על כל האחיז : לא רצו חוזרין אצל
 הגדול ואומרין לו עליך מצוה או חלוץ או יבם : תלה בקטן
 עד שיגדיל ובגדול עד שיבא ממדינת הים ובחרש ובשוטה
 אין שומעין לו אלא אומרי' עליך מצוה או חלוץ או יבם :

גמ'

היונו שלוש חנה : תילתא דקא מודו ליה היונו שתי חנה :
 פש דנקא שתות הממון דקא מנכו עליה דבא חמר כוליה
 דידיה הוא ויכך אמרו כוליה דידן הוא ולכך חולקין :
 מתני' שומר יבם ממת' ומטפה ליבם : שנפלו נכסי'
 מאביה נכנסים והיוצאין עמה היונו נכסי' מלוג שהקדן שלה
 וכשכיה נכנס נכנסין עמה וכשיוצא' מצעלה יוצאין עמה :
 ב"ש אומרים יחלוקו דקאברי ספק נשואה היא גוב' ליבם
 בחמי ירושה מספק שהבעל יורש את אשתו וזו שספק נשואה
 היא זוכה בשלג' אבל בכתוב' מודו ב"ש דהיא בחזקת הבעל
 זה"ק (מתה מה יעשה בכתובת' ושנקה בנכסי' הנכנסים
 והיוצאין עמה ב"ש אומרי' יחלוקו וכו' ועיין פירוש משנה זו
 לקמן בכתובות פ' האשה שנפלו :) שמגרש בגט ולא בעיא
 חליצה : (ומחזירה אם רצה ולא מיתסרא עליה : ובלבד
 שתהא כתובה על נכסי בעל' ראשון ומפ' בגמ' דאשה הקנו לו
 ליבם מן השמים ולא שיעבד נכסיו לכתוב' ויכול למוכר בכל
 עת שירצה : ואי לית ליה מראשון דלית ליה כיקסו : מתני'
 מיכא בגדול מוכיה הבכו' וליף לה בגמ' : תלה בקטן קטן
 ממונו : ובגדול או שהיה גדול אחין במדינת הים ויש לו כאן
 אח קטן ממונו דתל' גדול האחין שלפניו ואמ' המתכו יש לי
 אח גדול ממני במדינת הים ושמה יבא ויבס : לא אומרי'
 לו עליך מצוה אע"פ שאחין שבמדינת הים גדול ממך כיון

שאתה

C S ג ה

החולץ פרק ד יבמות

גמ' איתמר ביאת קטן וחליצת גדול פליגי בה רבי יוחנן ורבי
 יהושע בן לוי חד אמר ביאת קטן עדיפא וחד אמר חליצת
 גדול עדיפא : איכא דאמר בביאה כולי עלמא לא פליגי
 דביאת קטן עדיפא : כי פליגי בחליצה ויחיי איתמר חליצת
 קטן וחליצת גדול פליגי בה ר' יוחנן ור' בל חד אמר חליצת
 גדול עדיפא וחד אמר כי הדדי נינהו : האי קטן לאו קטן
 ממש הוא דהא תנן והחולצת מן הקטן חליצתה פסולה : אלא
 האי קטן לא הוי פחות מי"ג שנה ויום אחד והביאה שתי
 שערות : והאי דקרי ליה קטן משום דלגבי אחיו קטן הוא :
 תנן התם בבכורו מצות יבום קודמת למצות חליצה בראשונה
 שהיו מתכוונין לשם מצוה : עכשיו שאין מתכוונין לשם
 מצוה אמרו מצות חליצה קודמת למצות יבום : אמר רב איך
 כופין : כי אתו לקמיה דרב א"ל אי ניהא יבם ואי לא חליץ :
 וכן אמר רב יהודה איך כופין מדאיתקין רב יהודה בגיטא
 דחליצה איך פלונית בת פלוני אקריבת פלוני יבמה קדמנא
 דאישתמודענהו דהדין פלוני אהויהו דמיתנא מן אביהי הוא
 ואמרנא ליה אי צבית ליבומי יבם ואי לא אטלע לך רגלך
 דימין

שאתה גדול האחין שלפנינו עולך מכו' דסהוי מכו' לא
 נקטינן : גמ' צ"ל קטן לאו קטן ממש דקטן לאו בר
 חליצ' ויבום הוא לא קטן מאחיו הגדול וחליצת גדול הגדול
 האחין רוכס לחלוץ וקטן ממנו רכס ליבם : (לשון הגמ'
 ביאת קטן עדיפא דכ"ה מכו' בייבום ומ"ד חליצ' גדול עדיפא
 במקו' גדול ביאת קטן לאו כלום היא דכ"ה מכו' הגדול רמיח :
 כי פלוגי בחליצה כו' מ"ד חליצ' גדול עדיפא דכ"ה מכו' הגדול
 ואידך כי אמרו מכו' הגדול לעכנין ויבום אבל לעמין חליצה כו'
 הדדי נינהו :) ואמר רב אין כופין אי ניהא לתרווייהו ליבם
 אין כופין אותו לחלוץ דנימא לאו למכוה קא מכווני ופגע
 בערוה לא אי בעי מניבם ונייהו היכא דכ"ה ליבומי ואיסי אמריה
 לא בעינ' ליה ואמריה דבריס ניכריס אי מכונו לאטעויה
 דאמרי' לו חלוץ לה ע"מ שתתן לך מאתו זוז מטעינן ליה ואי
 לא כפינן ליה וחלוץ דאמ' רב שסת מנין ליבומי שנפלה לפני
 מוכת שחין שאין חוסמין טענותיה כו' ולא תימ' מוכת שחין דוק'
 לא כל אמתלא אשר נתן לדבריה כדאמרו' בפ' המדיר בבבא
 שמת ולו אח ברסקי יכולה היא שתא' לאחוד הייתי יכול לקבל
 ולך איני יכול לקבל ועוד נקטינן היכלתא פר' אע"פ כותבין
 חגרת מרד על ארוסה (כותבין חגרת מרד על שומרת יבם
 אבל הכי טעמא כפי ליה וחלוץ וסקלה כתוב' וכל הכי אין כופין
 דכ"ה

ויימנע : ואטלע לה רגלא דימינא ושרת מיני מעל רגלוחי
 ורקת באנפיהי רוקא דאיתחזי לנא מפומא על ארעא כבי
 דינא : ורב אחא בריה דרב אויא מסיים בה משמיה דרב
 יהודה ואקרינוה מה דכתיב בספר אורייתא דמשה מאן יבמי
 להקים לאחיו שם בישראל . ואקרינוהו לא הפצתי לקחתה :
 צר ושרא משרטט וכתב להני קראי והלכתא כותיה :

דאישתמודענוהי דהדין פלוני אחוהי דמן אבוהי דמיתנתא
 הוא . פליגי רב אחא ורבינא חד אמר בעדים וחד אמר בקרוב
 ואפי' אשרה . והילכתא גלויי מילתא בעלמא הוא ואפי'
 קרוב ואפילו אשרה . וכיון דק"ל דאישתמודענוהי להדין
 פלניא גלויי מילתא בעלמא הוא ואפי' קרוב ואפי' אשרה
 מהמני דלאו אמילתא דאיסורא קמסחדי ולאו אממונא מסחדי
 אלא מילתא בעלמא הוא דמגלו דהדין נינהו גברא פלן והא
 גיהי איתתא פלניתא : וכיון דמורעי ליה הכי הרי איתחזק
 גבירי דההיא סהרה מפומא דהאי קרובו מפומא דהאי
 איתתא דהאי ניהו פלניא והא ניהי פלניתא . הילכך שרי
 ליה לסהרא למיסהד עילויה דההוא גברא או עילוה דהך
 איתתא בין לענין איסורא בין לענין ממונא . ודוקא היכא
 דליכא חששא דחשדא . אבל היכא דאיכא חששא דחשדא
 לא מיבעי ליה לסהרא למיסהד בין במילתא דאיסורא בין
 במילתא דממונא אלא עד דבדיק בהדי אחרוני . דאמרינן
 בנט פשוט ההוא תברא דהוה חתים עליה רבה כר רב חנן
 אתא לקמיה דאביי אמרה ליה לאו אנא הואי א"ל אנא נמי
 אמרי להו לאו איהי היא אמרו לי מקש הו' דקשה לה ובגר
 לה קלא אמר אביי אע"ג דאסור רבנן כיון שהגיד שוב אינו
 חוזר ומגיד צורבא מרבנן לאו אורחיה למידק . ואמרינן
 נמי אמר אביי האי צורבא מרבנן דאזיל לקדושי איתתא
 גבר עם הארץ בהדיה דילמא מחלפי לה מיניה . אלמא
 היכא דאיכא חששא דחשדא בין באיסורא בין בממונא
 חיישינן ולא סמכינן אקרוב ואשה וכן הלכתא : ועכשיו

שאינ

דיכא כיונו דמחא לבו לתרווייהו : (אקרוינת בקריבה :)
 איטלע לה סכדך לה רגל הימין : דאיתחזי לנא דבעיא רוק
 בכרתה לעיני : תו' ול"ג על ארעא דלא כריך כדלמר בס'
 מכות חלוכה גבי כוס ארוך וסיא גוטא וקטלתו סרוח :
 אקרוינהו לא חספתי לקחתה : משרטט כי חסו' לכתוב
 פסוקין מן התורה בלא שורטוט : בעדים שצריך להכיר
 שני עדים שהיו אחי המת מאביו : מיקט הוא דקט שזקינה
 כזר : צנר לה קלה נעטה קולה גם ועב : כיון שהגיד

החולץ פרק ד יבמות

שאין מתכוין לשם מצוה אמרו מצוה חליצה קודמת למצורת
 יבום : אמר רב אסי בר אבא א"ר יוחנן נסחא אזריתי אמר
 רמי בר חמא א"ר יצחק חזרו לומר מצוה יבום קודמת למצות
 חליצה : ותמה רב נחמן אכשור דרי ופרקינן מעיקרא סבריה
 כאבא שאול ולבסוף סבריה כרבנן : דתניא אבא שאול או'
 הכונס את יבמתו לשם נוי לשם אישות לשם דבר אחר כאילו
 פגע בערוה וקרוב אני בעיני להיות הולד ממזר וחכ"א יבמה
 יבא עליה מ"מ : וק"ל כרבנן דאמרי יבמה יבא עליה מ"מ :
 מתני' * החולץ ליבמתו הרי הוא כאחד מן האחים בנחלה :
 ואם יש שם אב הנכסים של אב : הכונס את יבמתו זכה בנכסי
 אחיו : רבי יהודה אומר בין כך ובין כך אם יש שם אב
 הנכסים של אב : גמ' וק"ל כרבנן וליתיה לדרכי יהודה :
 מתני' החולץ ליבמתו הוא אסור בקרובותי והיא אסורה
 בקרוביו : הוא אסור באמה ובאם אמרה ובאם אביה בכתר
 ובת בתה ובבת בנה : ובאחותה בזמן שהיה קיימת והאחים
 מותרים : היא אסורה כאביו ובאבי אביו בכנו ובבן בנו
 כאחיו ובבן אחיו : מותר אדם בקרובת צרת חלוצתו ואסור
 בצרת קרובת חלוצתו : גמ' איבעיא להו גזרו שפירת
 בחלוצה או לא : בערוה דאורייתא גזרו בה רבנן בחלוצה
 דרבנן

שוב אינו חוזר ומניד וכבר אמר לאן אינו יבא : אכשור
 דרי בתמיהה וכי נתקשרו הדורות : מתני' הרי הוא כאחד
 מן האחים לנחלה ולא בפסו' חלקו בנכסי אחיו (ס"ד חמינא)
 נקנסים שהפסידה מיבום קמ"ל דלא הנסינן ליה לא יש לך
 כאחד מאחיו בנכסו מיתנא : הנכסו של אב דתנן האב קודם
 לכל ונחלו יריכו : זכה בנכסי אחיו יקום על שם אחיו אמר
 רחמנא והרי קם : אסו' בקרובותיה כאלו היא אשתו וכל
 קרובות הנאסרות מחמת אשה גמורה אסורות מדרבנן
 בחלוצה (הוא אסור כו' כל הנך דאורייתא היא באסתו וגזרו
 רבנן בחלוצתו : בזמן שהיא קיימת וזה קאי על אחות' ולא
 שאר עריות : באביו משו' כלתו : ובאבי אביו משום כלת
 בנו והא מדרבנן היא אפילו באסתו גמורה ואפילו הכי גזרו
 בחלוצה : בכנו משום אשת אביו בבן בנו משו' אשת אביו
 אביו והא כמנין השכנו' הוא : באחיו משו' אשת אחיו בבן
 אחיו משום אשת אחיו אביו : מותר אדם בקרוב' צרת חלוצתו
 ולא אמרי' דצרה בחלוצה ואסו' בקרובותי' : ואסור בצרת
 קרוב' חלוצתו כגון אסר אביו חלק' ללאה ורחל נשוא' לנכרי
 ולא צרה ומת הנכרי אסורה הצרה לראובן וטעמא מפ' בגמ' :
 גמ' גזרו שניות בחלוצה כגון אם אם אמה ואם אם אביה

החולץ פרק ד יבמות כה

דרבנן לא גזרו או דילמא לא שנא : ומסקנא דגזרו שניורת
 בחלוצה : מותר אדם בקרובת צרת חלוצתו ואסור בעצת
 קרובת חלוצתו : מאי שנא רישא ומ"ש סיפא הך דאזולא
 בהדה לבי דינא גזרו בה רבנן והאי דלא אזלא בהדה לבי
 דינא לא גזרו בה רבנן : פי' דכיון דאזלא אחתה בהדה לבי
 דינא בעידן חליצה אתו לאיחלופי בהרדי ולא ידעי הי
 מינייהו דחליצה ואי שרית לה לצרת אחותה סכרי צרת חלוץ
 היא ואתו למושרי צרת חלוצה דעלמא : הילכך גזרו רבנן
 למיסר צרת קרובת חלוצתו דלא ליתו למיטעי בצרת חלוצתו
 אבל צרת חלוצתו דלא אזלא בהרדי חלוצתו לבי דינא לא
 גזרו רבנן באחותה : דכיון דלא אזלה צרתה בהדה לבי
 דינא לא אתו למטעי : אמר רב טבי בר קיסנא אמר שמואל
 הבא על צרת חלוצתו חולד ממור מ"ט באיסורא קיימא וליתא
 להא דשמואל דגרסי בפירקא קמא איתמר החולץ ליבמתו
 וחזר וקדשה אר"ל הוא אינו חייב על חלוצה כרת והאחים
 חייבים על חלוצה כרת : ובין הוא ובין אחין חייבין על צרה
 כרת ורבי יוחנן אמר בין הוא ובין אחין אין חייבין על חלוץ
 כרת ולא על צרה כרת : ואמרינן מ"ט דריש לקיש אמר קרא
 אשר לא יבנה כיון שלא בנה שוב לא יבנה איהו הוא דקאי
 בלא יבנה הא אחין באיסור אשת אח כדקיימי קיימי : ועלה
 דינה הוא דקאי בלא יבנה הא צרה כדקיימא קיימא : ורבי
 יוחנן מי איכא מירי דמעיקרא אי בעי האי חליץ ואי בעי האי
 חליץ ואי בעי להאי מיבב ואי בעי להאי מיבב והשתא קאי
 עלה בכרת א הוא שליחות דאחין קעבי איהו נמי שליחות
 דצרה קעכרא : ואמרי' תו איתמר הבא על יבמתו וחזר ובא
 הוא או אחר מן האחין על צרתה פליגי בה רב אחא ורבינא
 הד אמר בעשה וחד אמר בכרת : מאן דאמר בעשה כר' יוחנן
 ומ"ד בכרת כריש לקיש : וק"ל דכל היכא דפליגי רבי יוחנן
 וריש לקיש הלכה כרבי יוחנן בר מהני תלתא דמנינן : וכל
 היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכה כדברי המיקל וכ"ש הכא

דקאי

אשתו מסתרי משום שניות : בערוה דאורייתא כלומר באשתו
 דאמה היא ערוה דאורייתא גזרו רבנן שניות אבל חלוצה
 אפילו ערוה דידוכ הן מדרבנן לא גזרו בה שניות : א"ד לא
 שנא : מ"ש רישא דקרובה כרת חלוצתו סרי ומאי שנא סיפא
 כרת קרובת חלוצה דאסירא : באיסורא קיימא כלומר
 חלוצה היא דקיימא בלא יבנה ותו לא אבל כרה קיימא באיסור
 הראשון כרת וכולד ממזר : או בעי האי חליץ אחזה :
 ואי בעי להאי יבמה זו : בית אחד הוא בונה ואינו בונ' שני

בתים

החולץ פרק ד יבמות

דקאי ר' יוחנן כותיה : הילכך ליתא לרשמואל דאמר הולץ
 מטור : מתני' החולץ ליבמתו ונשא אחיו את אחותה ומת
 חולצת ולא מתיבמת וכן המגרש ארת אשתו ונשא אחיו ארת
 אחותה ומת הרי זו מטורה מן החליצה ומן היבום : גמ'
 וכן כ"ד' אימא אב"ל המגרש את אשתו וכו' : אמר רשב"ל
 באן שנה ר' אחות גרושה אסורה מדברי תורה אחות חלוצה
 אסורה מדברי סופרים : מתני' שומרת יבם שקידש אחיו
 אחות' משום ר' יהודה בן בתירה אמרו אומריב לו המתן עד
 שיעשה אחיך הגדול בעשה חלצה אחיו או כנסה יכנוס ארת
 אשתו : מרת יבם יכנוס את אשתו : מת היבם מוציא את
 אשתו בגט ואשת אחיו בחליצה : אמר שמואל הלכה כרבי
 יהודה בן בתירה : איבעיא ליה פתה אשתו מהו ביבמתו
 רב ורבי חנינא אמרי פתה אשתו מותר ביבמתו שמואל ורב
 אסי דאמרי תרויהו פתה אשתו אסור ביבמתו : אמר רבא
 פ"ט רב משום דהויא יבמה שהותרה ונאסרה וחזר והותרה
 תחזור להיתרה הראשון : והילכתא כותיה דרב : חדא דרב
 רשמואל הלכה כרב באיסורין : ועוד דרבי יוחנן קאי כותיה
 דאמר רב הונא אמר רב שתי אחיות יבמות שנפלו לפני יבם

אחר

גתים ולאז הבא מכלל עשה עשה : מתני' חולצת ולא
 מתיבמת דהויא אחות חלוצה ומיכו לא מיפטרר מחלוכה דבא
 מדאורית' רמיא קמיה דאחות חלוצה מדברי סופרי' היא :
 בטורה א"כ מן החליצה ויבא משום אחות אשה אע"פ שגירסה
 דאחות גרושה מן התורה דכתוב עליה בחייה כל שבחיה :
 גמ' וכן ס"ד הא לא רמיא לרישא : כאן שנה רבי במשכ'
 זו למדכו דאח' חלוצה מד"ס ולכך חולצת : מתני' שומרת
 יבם וממקנת ליעם שקדש אחד מן האחין את אחותה אחר
 שנפל זו לפניהן והזקקה לכולן : במתן מלכנוס דקא פגע
 באחות זקוקתו עד שיעשה אחיך נעשה שיכנוס אחיך היבמה
 או יחלוץ לה ויעק' את זיקתה מעליך : מתכ היבם יכניס
 את אשתו לחפול וככה ומקם מותר באחותה : מת היבם ולא
 כותר אח לא זה : ואשת חקיו בחליצה אבל יבומי לא משום
 דאחו' גרושתו הוא : גמ' הלכה כרבי יבד' דיש זיקה דאימא
 באסורה עליה : מכו ביבמתו מי אמרוכן כיון דמתה סקע איסו'
 אחות אשה וסריא או דילמא אע"ג דפקע איסור דאחות אשה
 קיימא באיסו' אשת אח הזאיל ונאסר עליו טעם אחת בשע'
 שהיתה זקוקה לייבום ואין אחי קור' בה יבמה יבא עליה הרי
 היא כאשת אח שיש לה זנים ואסורה עולמו עליו : מ"ט דרב
 דסרי הרי נאסרה עליו טעם אחת : שבתרה בשעת נפול'
 ונאסרה

החולץ פרק ד יבמות כו

אחד חלץ לראשונה הותרה * לשנייה הותרה * מתה הראשון *
מותר בשנייה * ואצ"ל מתה שנייה שמות' בראשונה משום
דהויא לה יבמה שהותרה ונאסרה וחזרה והותרה תחזור
להיתרה הראשון : ורבי יוחנן אמר מתה שנייה מותר
בראשונה משום דהויא לה יבמה שהותרה ונאסרה וחזרה
והותרה תחזור להיתרה הראשון * אבל מתה ראשונה אינו
מותר בשנייה שכל יבמה שאין אני קורא בה בשעת נפילת
יבמה יבא עליה הרי היא כאשת אח שיש לו בנים ואסורה :
וקיימי רב ור' יוחנן תרויהו בהד' טעמא לענין יבמה שהותרה
ונאסרה וחזרה והותרה תחזור להיתרה הראשון והילכתא
כותייהו : מתני' היבמה לא תחלוץ ולא תתיבם עד שיהו
לה ג' חדשים : וכך שאר כל הנשים לא ינשאו ולא יתארסו
עד שיהו לחץ ג' חדשים אחד בתולו ואחד בעולות וא' למנות
ואחד גרושות וא' נשואות ואחד ארוסות : רבי יהודה אומר
הנשואות יתארסו : והארוסות ינשאו חוץ מן הארוסות
שביהודרה מפני שלכו גם בה : רבי יוסי אומר כל הנשים
יתארסו חוץ מן האלמנה מפני האיבול : גמ' תניא מעשה
באחד שבא לפני ר' יוסי אמר לו מהו לחלוץ בתוך ג' אמר לו
לא

ונאסרה כשקידש אחות' וחזר ויהתרה כשמתה : חלץ
לראשונה הותרה לשוק : מתני' לא תחלוץ מסר' בגמרא :
בתולות גזרינן אטו בעולות וארוסות אטו נשואות : הכשואות
יתארסו וטעמא משום להבחין בין זרע של ראשון לזרע של
שני שלא תלך בין ספק בין ט' לראשון או ז' לאחרון ובאירוסין
ליבא למימר הכי : והארוסות ינשאו דבא לא מיעבר מראשון :
חוץ מן הארוסה שביהודה דתניא בכתובות ביהודה היו מיוחדין
את בחתן ואת הכלה קודם כניסתן לחופה כדי שיהא לבו גם
זה כלומר ירגיל ומסחק עמה ולא יהו צוסיק זה מזה בצעול'
מכאן לכך חיישינן שמא צעל : כל הנשים יתארסו אפילו
נשואות כרבי יהודה דלא גזרו ארוסין אטו נשואין מיכו דבא
פליגי עליה דרבי יהודה לא אפליגי בין אלמנה לגרוסה ומתיר
לאלמנה ליארס אפילו תוך ימי אכלה ור' יוסי אוסר לאלמנה
ליארס כל שלשים יום של ימי אכלה (לשון הר"ן ופרס"ו ז"ל דבאי
כל הנשים יתארסו לאו למעוטי ארוסה לינשא דטפי מקל רבי
יוסי מרבי יהודה סוף פרק ד' אחים וכתבו עליו מן המפרשי'
זל דאינו מחזור דבתם לרבי יוסי טעמא רבה הית ליה דסב'
אשה מנכה היא מתכפכת אבל בגזירה דהכא דאפי' נקטנא
גזרינן נשואין ובי' המחמיר בגזירו טמו מר' יהודה) גמ'
(לשון גמ' וכל שאין עולה לניבוס דשמא יהא הולך בין קיימא
וקפנע

החולץ פרק ד יבמות

לא תחלוץ : ותחלוץ ומה בכך קרא עליו המקרא הזה אם לא
 יחפוץ האישה הא חפץ מיבם כל העולה ליבום עולה לחליצה
 ושאינו עולה ליבום אינו עולה לחליצה : ת"ר היבמה ג'
 חדשים נזוונת משל בעל' מכאן ואילך אינה נזוונת לא משל
 בעלה ולא משל יבם : עמד בדין וברח נזוונת משל יבם :
 נפלה לפני יבם קטן מאי מיבם לית לה מעל מאי פליגי ברה
 רב אחא ורבינא חד אמר אית לה וחד אמר לית לה : והילכתא
 לית לה משמאי קנסיה : ירושלמי חלה כמי שכרח הלך
 למדינת הים כמי שכרח : ת"ר יבמה שהלצו לה בתוך ג'
 צריכה להמתין ג' חדשים : אחר ג' חדשים אינה צריכה
 להמתין ג' חדשים וג' חדשים שאמרו משעת מיתת בעל ולא
 משעת חליצת יבם : ומאי שנא מגס דרב אמר משעת נתינה
 ושמאל אמר משעת כתיבה אמר רבא ק"ו לאיסור כרת
 היתרתה לאיסור לאו לא כ"ש : וכן שאר כל הנשים לא יגשאו
 ולא יתארסו עד שיהו להן ג' חדשי' : בשלמא יבמה כדאמרן :
 אלא שאר כל הנשים מ"ט לא אמר רב יהודה אמר שמואל
 אמר קרא להיות לך לאלהים ולזרעך אחרריך להבחין בין
 זרעו של ראשון לזרעו של שני : וגר וגיורת צריכות להמתין
 שלשה חדשים להבחין בין זרע שנזרע בקדושה לזרע שנזרע
 שלא בקדושה : רבא אמר היינו טעמא דכל הנשים לא
 יגשאו

וקפגע באיסור אשת אח דאורייתא (ג' חדשים הראשונים'
 שאינה יכולה ליכנסא מחמ' בעלה : כזונית משל בעל סכך
 כתב לה את תהא יתבא בביתי ומיתזנה מנכסי כל יומי מוגר
 חלמנותך : איכה כזונית לא משל בעל דלא דמי לקאר למכה
 דהתם כל זמן שלא נישאת לאחר ואמר מחמ' בעלי שכבודו
 חביב עלי איכי נישאת יש לה מזונות אבל הך אגידה ביה ביבם
 ולכך אין לה מזונות על נכסי בעלה : ולא משל יבם עד
 שתכנס לחופה : עמד בדין שתבעתו לדין ואמרה כנוס או
 פגור וברח כזונו' משל יבם דקנסין ליה : צריכה להמתין
 שלשה חדשים מיום המיתה : דרב אמר משע' כתיבה אע"פ
 שמשע' כתיבה לא כתייחד עמה דאם כן הוי גטי יסן אפי' הכי
 מוכינן משעת כתיבה הכי כמי כימני משעת חליצה : לאיסור
 כרת לויבם התרתה לאחר ג' חדשי' משעת מיתה : (לאיסור
 לאו לשוק לא כ"ש דמותרות לאחר חליצה מיד הוחיל ועברו ג'
 חדשי' מיום מיתה) ולזרעך אחרריך שאין השכיב' סורה לא
 אודאי שזרעו מיוחס אחריו (וס"כ קיימא לן בנדרים וברותי
 מכס המורדים והפוסעים בו אלו בני ערבוביא :) וגר
 וגיורת גר שכתגייר ואשקו עמו צריכין להמתין לפרוש זה מזה
 שלשה

החולץ פרק ד יבמות כד

יגשאו ולא יתארסו עד שיהא להן ג' חדשי' נזרה שמא ישא
 אחותו מאביו וייבם אשת אחיו מאמו : ויוצי' את אמו לשוק :
 ויפטור את יבמתו לשוק : פיר' אם לא תמתין האשה אחר
 בעלה ג' חדשי' אפשר שתהא מעובר' מבעלה הראשון
 ואומרים בנו של אחרון הוא ופעמי' שישא בתו של ראשון
 שלא מאמו ונמצ' שנשא אחותו מאביו : ואפשר שימות בנו
 של אחרון בלא זרע ומיבם זר' אשתו בחזקת שהוא אחיו
 פאביו והו' אינו אלא אחיו מאמו : ואפשר שימות זה האחרון
 בלא בנים ואשתו זקוקה ליבום ומדמיין שזה בנו הוא ומוצי'
 את אמו לשוק בלא חליצה : ונכ' אפשר שימות בנו של
 ראשון בלא זרע ואין לו אה אחר מן האב אלא זה והן מדמיין
 שזה בנו של אחרון הוא ואין לאותו המת אח ליבם את אשתו
 ונמצאת יבמתו נפטרת לשוק בלא חליצה : אחר בעולות
 ואחר נשואות : ר"א לא על' לבי מדרשא אשכחי' לרבי אסי
 א"ל מאי אמור האידינא כבי מדרשא א"ל הכי א"ר יוחנן הלכת
 צרבי יהודה : מכלל דיחידאה פליג עליה אין דתניא הרי
 שהיתה רדופה לילך לבית אביה או שהיה לה כעס עם בעלה
 או שהיתה חולה או שהיה בעלה חולה או זקן או עקרה או
 קטנה או אילונית או זקנה : או שאינה ראויה לילד פירוש
 כגון שנשאת בת ארבעים דאמר רב חסדא נשאת בת ארבעים
 שוב אינה יולדת : או ששהתה אחר בעלה עשר שנים ולא
 היה בדעתה ליגשא הני אינן ראויות לילד : כולן צריכות
 להמתין ג' חדשים דברי ר' מרכי יהודה מתיר ליארס וליגשא
 מיר' : א"ר חייא בר אבא חזר בו רבי יוחנן : אמר רב יוסף
 ממתניתא דכרמא הדר ביה דתניא א"ר ישמעאל בנו של רבי

יוחנן

שלשה חדשים לאחר שנתגיירה : גזירה שמא ישא' אחותו
 מאביו כולו מפ' להו בעמוד : והוא אינו אחיו לא מאמו
 ובך חששא איכא כמי בנר וגיורת דשמא מעובר' היתה שתכל'
 סבן ו' הוא ובקדוש' כזרע וכסתל' בן אחריו וישא חסה וימות
 בלא בנים ויבם זה את אשתו ויסבו' שגס הוא כזרע בקדוש'
 ואיכא למיחש אינו בנו של זה וכמלא כוסא אשת אחיו מאמו :
 (מכלל דיחידאה פליג עליה תנא קמא דאמר לא יגשאו ולא
 יתארסו א' ארוכות ואחד נשואות יחידאך הוא ולאן סתמא
 דרבים כניהו) רדופה רגילה ועד כמוד' למיתתו עמדה בבית
 אביה זמן הרב דליכ' למיחש דמעוברת היא : או שהיה לה
 קעס ולא סימסה : עקרה סנעקת רחמס כולן צריכות
 להמתין לגזינן אינן ראויות לילד חטו הראויות : ממתני'
 דכרמא ממתני' שנשכו' בכרס ביבנה טבין יוסביס טס טורו'

כעין

החולץ פרק ד יבמות

יוחנן בן ברוקא כך שמעתי מפי חכמים בכרם ביבנה כולץ
 צריכות להמתין שלשה חדשי' : והלכה כר"מ דהא ר' יוחנן
 דאמר הלכה כרבי יהודה הדר ביה ועוד דהלכה כר"מ
 בגזרותיו כדגס' בפרק אע"פ אמר רב נחמן אמר שמואל
 הלכה כר"מ בגזרותיו : אממר שרא ליארס כיום צ' : א"ל
 רב אשי לאממר והא רב ושמואל דאמרי תרויהו צריכות
 להמתין שלשה חדשים חוץ מיום שמת בו וחוץ מיום
 שנתארסה בו א"ל תהוה לענין מניקה איתמ' דרב ושמואל
 דאמרי תרויהו צריכה להמתין כ"ד חדש חוץ מיום שנולד בו
 וחוץ מיום שנתארסה בו : והלכתא צריכה להמתין כ"ד חדש
 חוץ מיום שנתארסה בו וחוץ מיום שנולד בו : וצריכות
 להמתין שלשה חדשים חוץ מיום שמת וחוץ מיום שנתארסה
 בו : ר' יוסי אומר כל הנשים יתארסו בו : תנא וכמה איבול
 שלה ל' יום : מתני' ד' אחוץ נשואין ארבע נשים ומתו
 אם רצה הגדול שבאחים ליבם את כולן הרשו' בידו : מי
 שהיה נשוי ב' נשי' ומת ביאתה או חליצתה של אחת מהן
 פוטרת צרתה : היתה אחת מהן כשרה ואחת פסולה אם היה
 חולץ חולץ לפסולה : ואם היה מיבם מיבם לכשרה : גמ'
 הרשות בידו ושקנין ליה והתניא וקראו לו זקני עירו הן
 ולא שלוחן ודברו אליו שמשויאין לו עצרה ההונג לו שאם
 היה הוא ילד והיא זקנה הוה זקן והיא ילדה אומריין לו
 מה לך אצל ילדה מה לך אצל זקנה : תלך אצל שכמותך
 ואל תכניס קטטה בתוך ביתך הב' עבראיפשר ליה : ואי
 איפשר ליה מאי אירי' ארבע אפילו טובא נמי אלא עצרה
 טובה קמ"ל ארבע אין טמי ל' כי היכי דנימטי להו עונת
 בחדש : מי שהיה נשוי ב' נשים ומת ביאתה או חליצתה של
 אחת מהן פוטרה צרתה : וניבם לתרויהו א"ר חייא רבי אבא
 א"ר יוחנן אמר קרא אשר לא יבנה בית אחיו בית א' הוה
 בונה ואין בונה שני בתיב ונחלוץ לתרויהו אמר
 פר זוטרא בר טוביא אמר קרא בית חלוץ הנעל בית אחת
 הוה חולץ ואינו חולץ לשני בתיב : ונחלוץ לחדש
 ונייבם

כעין כרס : מתני' ביתה אחת כשורה לכפונה ואחת
 פסולה כגון שנתגרסה כבר מאז אחר : ואם בא לחלוץ חולץ
 לפסולה ולא יפסל את ככשירה לכפונה ולא יספוך חלם מני
 צורו ואחרים כריכין לו (אע"ג דכוח אין כריך לו) : גמ'
 ושקנין ליה בתמים ונמה יפרכ' את כולן : בדאפשר ליה
 שסוף עסיר ויכול לזונן : עונך בחדש דיעוכות תלמידו חכמים
 מע"ס לע"ס דקתיב אשר פריו יתן בעתו (דמטו לכל עונש
 בחדש :

החולץ פרק ד יבמות כח

דנייבם לחדא אמר קרא ואם לא יחפוץ האיש הא חפץ מיבם
 העולה ליבום עולה לחליצה ושאינו עולה ליבום אינו עולה
 לחליצ' ועוד כד' שלא יאמרו בית מקצתו בנוי ומקצתו חלוץ
 ויאמרו אי דמיב' וההר חליץ הכי נמי : אלא גזרה דילמא אתו
 ליבומי אחר חליצ' ורחמנ' אמר אשר לא יבנה כיון שלא
 בנה שוב לא יבנה : היתה אחת כשרה ואחת פסולה וכו' :

אמר רב יוסף כאן שנה רמי לא ישפוך אדם מי בורו ואחרים
 צריכין לו : מתני' המחזיר גרושתו והנושא את חלוצתו
 והנושא את קרובת חלוצתו יוציא והולד ממזר דברי ר' ע
 וחכ"א אין הולד ממזר : ומודים בנושא את קרובת גרושתו
 שהולד ממזר : נמ' אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הכל
 מודי' כגוי ועבד שבא על בת ישראל שהולד ממזר : מאן הכל
 מודים שמעון התימני דאע"ג דאמר שמעון התימני אין ממזר
 מחייבי לאוי הנזילי בחייבי לאוין דתפסי בהו קידושין
 אבל כגוי ועבד הבא על בת ישראל דלא תפסי בהו קידושין
 בחייבי כריתו' דמו : ואותבינן עליה דר' יוחנן ושקלינן
 וטרינן בה טובא : ואסקינן לבסוף והלכת' גוי ועבד הבא על
 בת ישראל הולד כשר בין בפגויה בין באשת איש : ואיכא
 מרובאחא

בחדש : וכיבם לחדא צרישא וזהו נחלוץ לחצ' : וכל
 שאינה עולה לייבום שאינה זקוקה להתייבם דכתיב את בית
 אחיו בית אחד הוא בונה ואינו בונה שני בתים : כאן סנה
 במשנה זו למדנו רצי לא ישפך אדם מי בורו כדמפרש
 במתניתין : מתני' המהזיר גרושתו משכחאת : ושכחא
 חלוצתו וקוימ' עליה בלאו דשוב דלא יבנה : ושכח' קרובת
 חלוצתו (כגון אחות אשתו ואמה ואחותה) דקסבר ר'
 עקיבא חלוצתו כאשתו דכתיב בית חלוץ הנטל שכתוב קרא
 ביתו וקסב' כמיר' עקיב' יש ממזר מחייבי לאוין : קרוב'
 גרוש' דגרושתו כאשתו ואמה ואחות' חייבי כריתו' כיסה לגבו' :
 גמ' (דתפסי בכו קדושין דכסקא ליה בפרק כיכר מכי
 תהוין לאיש וכו') אבל גוי ועבד דלא תפסי בהו קידושין בפר'
 האומר בקדושין ילוף ליה מקראי שפסקה ועבד דכתיב סבו
 לכס פה עם החמור עם הדומה לחמור : (וגוי כמילתיה
 בכלל קידושין דכתיב בשבע אומות לא תתחנן בם לא יהי לך
 בהן חיתון וכשאר אומות) כתיב ואחר כך תבא אלוה ובעלתה
 וביתה לך לאשה (מכלל דמעיקרא לית בה הויה :) בין
 באשת איש דממזרות ולפיכך מאשת אב דכתיב לא יקח איש
 אשת אביו וסמוך ליה לא יבא ממזר כו' ובעיה דומיא דאשת
 אב דלא תפסי קדושין לדידי' ותפסו לאחרובי יכא גוי ועב'
 דלא

החולץ פרק ד יבמות

פראבותא דמסיימי ברה דהאי דאמרי' הולד פשר ה"פ
 לישראל : אבל לכהונה הולד פגום דאי ברת' היא אסור'
 לכהן : מדאמרי' מיקמי האי פיסקא וכולהו אמוראי דמכשרי
 מדרו שהולד פגום לכהונה ק"ו מאלמנה : ומה אלמנה לכהן
 גדול שאין איסורא שוח בכל בנה פגום זו שאיסורא שוח בכל
 אינו דין שבנה פגום : וכי תימא איבא למיפרך מה לאלמנה
 שכן היא עצמה מתחללת : ה"ג כיון רבא עליה עשאה חללה
 דא"ר יוחנן מנין לגוי ועבד שבאו על הכהנת ועל הלוייה ועל
 בת ישראל שפסולה שנאמר ובת (ויקרא כב) כהן כי תהיה
 אלמנה וגרושה מי שיש לו אלמנות וגירושין בה יצאו גוי
 ועבד שאין להן אלמנות וגירושין בה : וחזינן לרבואתא
 אחריני דפסקי והלכתא גוי ועבד הבא על בת ישראל הולד
 כשר ולא מסיימי שהולד פגום : ואנן מספקא לן אי הוי פגום
 אי לא מדרהזי לגמור' בתר שיקל' וטיורי' דפסק והלכתא גוי
 ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר ולא אמר והלכתא הולד
 פגום : שלחו ליה בני בי מיבסא לרב' ילמדנו רבינו מי
 שהציו עבד וחציו בן הורין הבא על בת ישראל הולד מהו :
 שלח להו השתא בעבד כולו אמרת כשר בעבד חציו מיבעיא :
 אמר רב יוסף מרה דשמעתא מנור רב יהודה והאמ' רב יהודה
 מי שחציו עבד וחציו בן הורין הבא על בת ישראל אותו ולד
 אין לו תקנה : ואסיקנא כי איתמר דרב יהודה כגון שבא על

אשת

דלא תפסי קידושין לא לדידי' ולא לאחריני' : (זו היא
 שאיסוריה טוב בכל גוי אסור בין בכהנת בין בלויה וישראלית)
 שכן היא עכמ' מתחללת שאם מת כהן גדול אסור' אפי' לכהן
 הקדוש שזה פסלה בביאתו ועשא' חללה דכתי' לא יחלל זרעו
 ולא כתיב לא יחל משמע שני חיובין אחד לה ואחד לזרעו :
 אי אמה בת כהן היא פסולה מן התרומה : הכא נמי בגוי
 ועבד : (גורסת הגמרא ה"כ כיון שנבעלה פסלה (אפילו
 מתרומת דבוי כשא) וכל שכן מלהכשח לכהן שפסולה) כהנת
 מתרומת אביה ולויה וישראלית כגון שנשא' לכהן וילדו בנים
 וכשמתו בעליהן בין אובלו' בתרומה בשביל בניה' ואם בא הגוי
 או עבד עליהן לאחרי כן פסלה מן התרומה וכל שכן
 מכהונה : מי שיש לו אלמנות וגירושין בה כגון ישראל'
 הוא דכי מת וזרע אין לה ושבה אל בית אביה בנעוריה מלחם
 אביה תאכל יכאז גוי ועבד שאין לו בה אלמנות וגירושין (שאין
 קידושין תופסין :) בני מוכסא ניקוס : מרה דשמעתא
 דאמר גוי ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר מכו רב יהודה :
 אין לו תקנה בבית ישראל כלומר מנזר הוא : (כגון שבא זה

שחיו

אשת איש שנמצ' צד חירות שבו משתמש באשת איש: רב אשי
אכשריה לרב מרי בר רחל (ת"מ סי' ז) ומניה בפורסי דבבל:
ואף על גב דאמר מר כל משימות שאתה משימ לא יהו אלא
מקרב אחיך כיון דאימיה מישראל מקרב אחיך קרינא ביה:
עבריה דרב חייה בר אמי אטבלה לההיא גויה לשום
אינתתא א"ר אסי כילנא לאכשורי בה וכברתה בה כדרב
אסי דאמר מי לא טבלה לנרתהי בכרתה דאמ' ריב"ל גוי ועבר
הבא על בת ישראל הולד כשר: ההוא דהוה קרו ליה בוי
ארמייתא אמר רב אסי מי לא טבלה לנרתהי התוא דהוה
קרו ליה ארמאי אריב"ל מי לא טביל לשם קרוי סוגיא
דשמעתא הכין הוא ואי קשיא לך ההיא דרבי יוחנן דאמר
(טור י"ד סי' רסח) גר צריך שלש"מ ט (במדבר ט"ז) משפט
כתיב ביה וק"ל דהלכתא היא ל"ה קשיא הא דרב אסי
ודריב"ל דיעבר הוא דלא פסלינן לבריה הואיל וטבל לשם
קרוי דאי לאו גיורא הוא לא טבל לשם קרוי: והא דרבי
יוחנן לכתחלה דלא נהגינן ביה סנהג גר ולא מנסבינן ליה
בת ישראל עד דטביל בפני ג': א' רב חמא בר גוריא אמר
רב הלוקח (טור י"ד סי' רסח) עבר מן הגוי וקדם וטבל לשם

בן

שחטו בן חורן על אשת איש ומ"ה הולד אין לו תקנה בעת
ישראל דנמכא כד חירות של אביו כשצא עליו משתמט באשת
איש ואע"ג דאי כלו עבד הולד כשר כדאמרן לדברי המכשיר
מכשיר אפי' באשת איש הכא ממזר משום כד חירות דהוי כשא'
ישראל הבא על אשת איש דהולד ממזר: רב מרי בר רחל
מגוי הבא על בת ישראל הוי: בפורסי דבבל גבאין ממוכין
על ישראל אף על גב דגר בעלמא אסור למיות על ישראל דאמר
מר כל משימותכו: לשם אינתתא לשם טבילות כדות ולא
לשם טבילו גירות: ויכלנא לאכשורי בה להיות גיורת גמורה
אע"פ שלא טבלה לשם גירות ואיכו גר עד שימול ויטבול
דסלקא לה טבילו' כדות לשם גירות דגויה לא טבלה לכדותה:
וכברתה אע"פ (דהא מתניירה) וכבת ישראל היא והוא עבד
הבא על אשת ישראל אפילו הכי בתה כשרה כדרי"ל דאמר גוי
ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר: בר ארמייתא שלא טבלה
אמו לשם גירות: מי לא טבלה לכדותה ואותה טבילה עולה
לה שטבילתה דת יכודית היא וכן מי לא טבל מקרויו: גוי
גופיה לא קני גוילת קנאו לגופו של זה מתחיל כדאמרין
לקמן בגמרא בתלמוד אהם קונין מהם ולא הם קונין זה את זה:
הקדש עשה סורו אפוקי ובהקדישו למוכח דהוי קדוש' הגוף
פקע שיעבודה קמא אבל קדושת גדק הנית לא פקע מדפקן

בערכין

החולץ פרק ד יבמות

בן חורין קני' עצמו כן חורין · מ"ט דגוי גופא לא קני · מעשה
 ידיו הוא דקני · ומאי דקני הוא דמקני ליה לישראל · וכיון
 דקדים וטבל לשם בן חורין אפקעיא לשעבודיה מיניה ·
 כדרבנא דאמר רבא הקדש והמץ ושיחורור מפקיעין מירי
 שעבוד · ואותיב רב חסדא מעשה בבלוריה הגיורת שקדמו
 עבדיה ושפחותיה וטבלו לפנייה ובא מעשה לפניי הכמי' ואמרו
 קנו עצמם בני חורין טעמא דכפניה הא שלא בפניה לא קנו
 א"ל רבא בפניה כין כסתם בין כמפורש שלא בפניה במפורש
 אין כסתם לא · אמר רב אויב לא שנו אלא כלוקח עבד מן
 הגוי · אבל גוי גופיה קני · דכתיב * וגב מבני התושבים
 הגרים עמכם מהם תקנו אתם קונין מהם ולא הם קונין מכם ·
 ולא הם קונין זה את זה · ולא הם קונין מכם למאי אילימא
 למעשה ידיו אלא גוי לא קני ליה לישראל למעשה ידיו · לא
 לאו לגופיה · וקאמר רחמנא אתם קונין מהם גופא · ואע"ג
 דפריך רב אחאי אימא בכספא ובטבילה הלכתא כרב אויב ·
 אמר שמואל צריך לתקפו במים · פירוש כדי שתעלה לו
 טבילה · ת"ר (טור י"ד סו' רסח) גר שטל ולא טבל ר"א אומ'
 ה"ז גר שכן מצינו באבותינו שטלו ולא טבלו ולא מל'
 ר"י אומר ה"ז גר שכן מצינו באמהו' שטבלו ולא מלו' · וחכ"א

טבל

בערכין מזמין עוד דינר ופודה הנכסיו הללו · או עשה
 חמנו חפזתיקו לגוי ופרי כו' מונח ביד ישראל ובאז שש שעות
 של ערב פסח פקע שיעבוד הגוי הואיל ולא היו ממש יודים
 צחיב זה לבערו · ושיחרו עשה עבדו חפזתיקו ושיחררו
 משחרר ופקע שיעבוד המלוכה · לפניה אין לפי שהן גרים
 זכיא גזיה וגזי לח' קב' ישראל לגופיה · טבל בפניי לא אמא
 דגוי ישראל לא אמר קנה עבד עצמו בן חורין · בין כסתם
 שלא פרו' פרו' אנו טובלין לשם בן חורין · בין כמפר' כדרך
 חמא בר גוריו דקניי וקדם וטבל לשם בן חורין · אבל
 גוי שמכר את עצמו לישראל קונהו ישראל לגופו ואם קדם וטבל
 לשם בן חורין לא קנה עצמו בן חורין · מי לא קנה ישראל
 למעש ידיו והכתיב אז לעקר משפחת גר ואמר מר משפחת גר
 זה הגוי · אימא בכספא וטבילה לשם עבדות הוא דקאמר
 רחמנ' דליקני אבל קידם וטבל לשם בן חורין ה"כ (דכן חורין
 הוא ·) לתוקפו במים כשמטבילן לשם עבדות יהדות צריך
 שיתקפנו במים לתת עליו עול מלחכה במים סתהא כרחה
 טבילה עבדות שאפילו ואמ' לשם בן חורין לא (קנה עצמו בן
 חורין ולא) והא ממש בדבריו · באבותינו כשמלן בימי
 פושע כשיפאז מכלל בני נח לקבל התור' וליוכנס תחת כנפי

בשכונב

טבל ולא מל מל ולא טבל אינו גר עד שימול ויטבול א"ר
 חייה בר אבא א"ר יוחנן הלכה לעולם אינו גר עד שימול
 ויטבול אמר רבא הוה עובדא כי רבי חייה ברבי ורב יוסף
 סתני רב הושעיא ברבי ורב ספרא מתני רב הושעיא ברירי
 דרבי חייה אייתו לקמיה גר שמל ולא טבל אמר ליה שהי
 כאן וניטבלינך למחר ש"מ תלת ש"מ גר צריך שלשה
 וש"מ לעולם אינו גר עד שימול ויטבול וש"מ אין מטבילין
 את הגר בלילה וכן הלכתא והיכא דאתא גוי ואמר כבר
 נתגיירתי בבית דינו של פלוני לא מהימן עד דמיייתי סהדי
 דא"ר חייה בר אבא א"ר יוחנן הלכה בין בארץ בין בחוצה
 לארץ גר צריך להביא ראיה ת"ר (דברוס א) ושפטתם צדק
 בין איש ובין אחיו ובין גרו מכאן א"ר יהודה גר שנתגייר
 בכ"ד ה"ז גר כינו לבין עצמו אינו גר ומעשר באחד שבא
 לפני ר' יהודה אמר לו נתגיירתי ביני לבין עצמי אמר לו יש
 לך עדים אמר לו לאו יש לך בנים אמר לו הן אמר לו
 באמן אתה לפסול את עצמך ואין אתה נאמן לפסול את בניך
 מ"ט דלדבריו גוי הוא ואין עדות לגוי וכן הלכתא ת"ר
 גר (טור ו"ד סי' רסח) שבא להתגייר אומריו לו מה ראית
 שבאת להתגייר אי אתה יודע שישראל בזמן הזה דוים דהופין
 דמטורפים וייסורים כאין עליהן אם אמר יודע אני ואיני
 כדי מקבלין אותו מיד ומודיעין אותו מקצת מצורת קלוי
 ומצות חמורות ומודיעין אותו עזן לקט ושכח ופיאה ומעשר
 עני ומודיעין אותו עונשין של מצות ואומרין לו הוי יודע
 שעד שלא באתה למדה זו אכלת חלב אי אתה ענוש כרת חללת
 שבת אי אתה ענוש סקילה ועכשיו שבאת למד זו אכלת חלב
 את ענוש כרת חללת שבת את ענוש סקילה וכשם שמודיעין
 אותו עונשין של מצות כך מודיעין אותו מתן שכרן של מצות
 אומריו לו הוי יודע שהעולם הבא אינו צפון אלא לצדיקים
 וישראל בזמן הזה אינן יכולין לקבל לא רוב טובה ולא רוב

פורענות

השכינה : באמהות בניו משה דאל"כ צמח ככנסן תחת כנפי
 השכינה כי אם בטבילה : ורב יוסף מתני לה לדר' אושעיא
 ר' אושעיא צ"ר נמו הוי בהדיה ורב ספר' מתני דגם רבי אושעיא
 בר חייה הוי בהדיהו : שהו כאן לילה הוה : ש"מ מדרב
 ספרא תלת : גר צריך שלשה סכריך להביא ראיה שבבית
 דין כתנ"י טעמא הוא גבעוני מהול : (ובין גרו מדכתו גרו
 אלל ושפטת' מכאן א"ר יהודה גר בעי בית דין) סחופי
 טפלות : ואיכא כדאי להשתתף בינותם מי יתן ואזכה לכך :
 ומודיעין אותו כן לקמן מסי' טעמא דכולה מתניתא : לא

החולץ פרק ד יבמות

שורענות ואין מרביץ עליו ואין מדקדקין עליו קיבל מלא
 אותו מיד ואם נשתיירו בו ציצין שמעכבין את המול חוזרין
 ומולין אותו פעם שנייה נתרפא מטבילין אותו מיד ושני
 תלמידי חכמים עומדין לו על גבו שמודיעין אותו מקצת מצו'
 קלות ומקצת מצות חמורות טבל ועלה הרי הוא בישראל לכל
 דבריו : (טור י"ד סי' רסז ורסח) ואשר נשים מושיבות
 אותה במים עד צוארה ושני ת"ח עומדי' לה מבחוץ שמודיעין
 אותה מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות : אחר גר
 ואחר עבד משוחרר ובמקום שנדרה טובלת שם גר עבד
 משוחרר טובלין וכל דבר שחוצץ בטבילה חוצץ בגר
 ובעבד ומשוחרר ובנדה : מודיעין אותו עונשן של מצו' מ"ט
 דאי פריש ניפרוש דא"ר חלבו קשים גרום לישראל כספח :
 ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופאה מ"ט א"ר יוחנן בן נח
 נהרג על פחות משה פרוטה ולא נתן להשכון : ואין מרביץ
 עליו ואין מדקדקין עליו דאמר קרא (רות א) ותראה כי
 מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה : קיבל מלין
 אותו מיד מ"ט דשהוי מצוה לא משהינן : נתרפא מטבילין
 אותו מיד נתרפא אין לא נתרפא לא מ"ט דמיא מרזו מכה :
 ושני תלמידי חכמים עומדין לו על גביו והא"ר חייא בר אבא
 א"ר יוחנן גר צריך שלשה הא א"ר יוחנן לתנא תני שלשה :

טבל

רוב טובה לפי שי' הרע מחו' עליהן ושמו תזוח דעתם
 ויחטאו : ואין מרביץ עליו דברים לאיים עליו שיפרוש :
 כיצון חתוכו בשר טלח פרע המול כהלכותיו ומודיעין אותו
 מהכ' מהו קלות דהשתא ע"י טבילה הוא נכנס לידו גירות
 היולכך בשע' טבילה צריך לקבל עליו עול מצות ולכך מודיעין
 אותו : ובמקום שגדה טובלת בארבעים סאה שם גר ועבד
 משוחרר טובלין ואע"פ שאין טבילתן משום טומא' וטבירה :
 (חוצץ בגר ובעב' משוחרר ובנדה לבעלה ואע"פ שאין טבילתן
 לענין מנע טהרות כשאר טבילות :) דאו פריש טלח יתגייר
 כפרוש ולא איכפת לן : קשים גרום לישראל כספחת דכתיב
 וכלוב הגר עליהם ונספחו על בית יעקב שאוחזין את מעשיהם
 הראשוכי ולמודין מהן או סומכין עליהן באיסו' וביתר :
 (עון לקט וכו' הוחיל ומקפידין הם על הממוץ כל כך
 בלאמרינן בן נח נהרג על פחו' משה פרוטה מודיעין אותו
 עון לקט שמיא יחזור בו מלהתגייר) ולישראל היו מחילה :
 ולא ניתן להשבון אינה בחזרה לא נהרג דבישראל כתיב והשיב
 את הגזילה אשר גזל אבל בגוי אזהרתו זו היא מית'ו (וכיון
 שעבר על אח' מ"ז מצות יורג :) (מרזו מכה מכבדו חולה

המכה

החולץ פרק ד יבמות לא

שכל ועלה הרי הוא כישראל לכל דבריו למאי הילכתא א"ר יוסי בר חנינא דאי הדר ביה כישראל מומר הוי ואי קדיש בת ישראל קידושיו קידושין : א' גר ואח' עבד משוחרר - אסקה רב פפא לענין טבילה - אבל לקבל אינו צריך דכבר קיבל עליה מעיקרה - דתניא אחד גר ואחד לקוח מן הגוי צריך לקבל הא לקוח מישראל אינו צריך לקבל : ת"ר וגלחה את ראשה (דברים כא) ועשתה את צפרניה ר"א אומר (טור י"ד סי' רסח) תקיץ ר"ע אומר תגדל - וראיה לדר"א (שמואל ב' ע"ט) מפניכורשה בן שאול ירד לקראת המלך לא עשה רגליו ולא עשה שפמו הא עשויה העבירה היא - ת"ר (דברים כא) ובכתה אה אבי' ואת אמה ירה ימים כד"א שלא קיבלה עליה - אבל קיבלה עליה מטבילה ומותר בה מיר : גרסינן בפרק בתולת נישאת אמר רב הונא גר (טור י"ד סי' רסח) קטן מטבילין אותו על דעת כ"ד דזכות הוא לו וזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לו אלא בפניו - והא דק"ל דגוי בהפקרא ניהא ליה ה"מ גדול דטעיה טעמא דאיסורא אבל קטן זכות הוא לו : ת"ר מקיימין עבדים (טור י"ד סי' רסז) שאין מולין דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר אין מקיימין אמר לו ר' ישמעאל הרי הוא אומר (שמות כג) ויגפש בן אמתך והגר אמר לו ר"ע בלוקח עבד בין השמשו ולא הספיק למולו הכתוב מדבר וכו' - אריב"ל הלוקח עבד מן הגוי ולא רצה למול מגלגל עמו שנים עשר חדש לא מל הוזר ומוכרו לגוים אמרוה רבנן קמיה רב פפא כמאן דלא בר"ע דאי בר"ע האמר

אין

המכה לסון מטרא רזיא לאילכני במסכת תעניות : דאי הדר ביה לגיותו ואח' כקדש בת ישראל מקודשת וזריכה גט כישראל מומר : קדושיו קדושין דישראל רשע הוא) לענין טבילה ששניהם שוין לענין שכריכין לטבול כשצאין לכלל ישראל גמור אבל לענין לקבל עליו מכות כזה לא הושוו דעבד אין צריך לקבל בשעת טבילות שיחרור דכבר קבל מעיקר' כשטבל לשם עבדו דעבד חייב במאן כאש' דגמרינן לה לה בגזירה שזו מאשה : תקון אכפרינס אחי אע"ג דלאו ייבול הוא גזירת הכתוב הוא : לא עשה רגליו ולא גילת כיפרתו מרגליו ולא גליה סער שפמו : שלא קבלה עליה להקנייה : וינפש בן אמתך והאין בעבד ערל כתיב (לשון הגמ' חתה אומר בעבד ערל או אינו לא בעבד מהול כשהוא אומר למען יכוח עבדך ואמתך כנוח הרי עבד מהול אומר הא אנט מקיים ויכפש בן אמתך בעבד ערל) בין השמשות של ע"ס ולא הספיק למולו ומזכירו הכתוב לר"ב על עבדו סיכוח בשבת : מגלגלין עמו

החולץ פרק ד יבמות

אין מקיימין א"ל רב פפא אפילו תימא ר"ע עד כאן לא קאמר
 ר"ע התם אלא היבא דלא פסקה למילתי' אבל היבא דפסקה
 פסקה : שלא רבין משמיה דרבי אילעא כל רבותי אמרו לי
 משמו אי זה הוא עבד ערל שמותר לקיימו זה שלקחו רבו ע"פ
 שלא למולו: אמרוה רבנן קמיה דרב פפא כמאן דלא בר"ע דאי
 ר"ע הא אמר אין מקיימין אמ' להו רב פפא אפי' תימא ר"ע ה"מ
 היבא דלא אתני בהדיה אבל היבא דאתני בהדי' אתני' והאי
 דלא שני לר"ע לר' ישמעל' האי חד מתרי ותלתא טעמי נקט:
 שתני' איזה הוא (א"כ ס' ד) ממזר כל שאר בשר שהוא בלא יבא
 דברי ר"ע שמעון התימני אומר כל שהייבין עליו כרת בידו
 שמים והלכה כדבריו' ר"י אומר כל שהייבין עליו מיתרץ
 בית דין אמר שמעון בן עזאי מצאתי מגלת יוחסין בירושלם
 וכתוב בה איש פלוני ממזר מאשרת איש לקיים דברי רבי
 יהושע : גמ' טעמיה דרבי יהושע חזינא ביה לרבואתא
 תרי פירושי וחד מיניה דכתב בעל הלכות גדולות ועייננא
 בהו וליבא בחר מיניהו מששא' דלא אתברר להו מה הוה
 מלא יקח ועד לא יגלה' ושינו לישנא דגמרא ושני' מלא
 יקח ולא יגלה ושבוירה לועד' ולהכי חזינן לפרושיה
 ולברוריה שפיר' והכיין פירושיה ור"י כלומר ורבי יהושע
 בליג על ר"ע ועל שמעון התימני מאי עכיד להני טעמיה דידהו
 ומהדרי' אמר לך ר"י אי סלקא דעתך כדקאמרינן לשמעון
 התימני לכתוב רחמנא לא (דברים כג) יקח איש את אשת אביו

פירש

שמה יחזירו ויתרכה : האמ' אין מקיימין אפי' טעב א'
 ה"מ דאין מקיימין היבא דלא פסקה למילתיה שמקיימו סתם :
 אבל היב' דפסקה למילתא שאומר לו הריני מגלגל עמך ו"ב
 חדש ואם לא תקמוך אמכור אותך מותר דהוי כשכיר באלמא :
 מתני' כל שאר בשר בלא יבא כל קורבן שהוא בלאו אפילו
 אין בה כרת כגון חנוסת אביו שהיא בלאו לרבי יהודה שנאמר
 לא יגלה כנף אביו וסמוך ליה לא יבא ממזר וחלונתו שהי'
 בלאו דלא יבנה : כל שהייבין עליו כרת אבל לא חייבין לחזין
 ואיבו כמו יליף מלא יגל דהא לשמעון התימני חייב כרת
 דקסבר דהאי לא יגלה בסוגרת יבס של אביו כתיב דהויא אשת
 אחי אביו דהויא בכרת ולרבי עקיבא בלאו דקסבר דבחנוסת
 אביו כתיב ורבי יהושע דייק מדכתיב לא יקח את אשת אביו
 דהויא במית' למאי כתיב' הא קמ"ל דלא יבא ממזר עלה קאי
 דמיכה הוא דהויא ממזר ואלא יגלה כנף אביו לא קאי ולא כילף
 מיכה לגלות לכו שאין ממזר ממיכה אלא מאש' אב דהויא מיתא
 בית דין (לקיו' דברי ר' יהושע לא היב בתוב במגלה אה

חרישא

(פירש דשמעת מינה חיובי כריתות דלא תפסי צפ קידושין
 ותפסי לאחריו כדפרשות לעיל ועיין בתו') ולא בעי ולא
 יגלה כנף אביו ואנא אמינא הואיל וערות אשת אב כתיב
 בפרשת עריות למאי הלכתא שנה בה הכתיב הכא אלא לחדש
 בה דבר בדאמרי' כל פרש' שנאמר' ונשנית לא נשנית אלא
 בשביל דבר שנתחדש בה למיסמכ' ללא יבא ממזר לומר לך
 דמעריית דכריתות הוי ממזר דהויא לה אשת אב דבר שהיה
 בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד
 על הכלל כולו יצא למאי הלכתא כתב רחמנא לא יגלה והלא
 הוא בכלל פרשת עריות - ולר' עקיבא דסבר דמחייבי לאויץ
 הוי ממזר למה לי דכתב רחמנא לא יקח ליכתוב רחמנא לא
 יגלה כנף אביו דהוא מחייבי לאויץ גרידא ואנא ודענא דכ"ש
 לאו שיש בו כרת לטאי הלכתא כתבינחו רחמנא לתרויהו
 אלא לומר לך דמלא יקח ועד לא יגלה הוי ממזר פירוש עד
 ולא עד בכלל כלומר מלא יקח איש ארת אשת אביו לחוריה
 את גמר ההיא חייבי מיתרת כ"ד והוי ליה דבר שהיה בכלל
 חייבי מיתת כ"ד ויצא מכלל ללמד על כולן - ולא חילוק
 מלא יגלה דהוה לשמעון התימני חיוב כרת ולר' ע בלאו דלא
 כתב רחמנא לא יגלה לא דלא לילך מיניה - וחיינו דאמרינן
 מלא יקח ועד לא יגלה הוי ממזר - זה פי' מלא יקח ועד לא
 יגלה הוי ממזר - ואי קשיא לך הא איכא פצוע דכא דפסיק
 ביני ביני - פצוע דכא לא פסיק משום דאינו מוליד ולא אתי
 מיניה לא ממזר ולא כשר הילכך לא פסיק - הדין הוה
 פירושה בלא קושיא ובלא ספק : והלכה כשמעון התימני
 ולא משום דתנן והלכה כדבריו דהא בהדיא קימא לן דאין
 למדין הלכה לא מפי משנה ולא מפי תלמוד לא משום דתני
 לה

ארוסא קאי א"ר שמעון בן עזאי לקעס דצרו חזי יחושע
 זגריסין בגמרא מ"ט דרבי עקיבא דכתיב לא יקח את אשת
 אביו ולא יגלה כנף אביו וקבר לה כרבי יודא דאמר באכוסת
 אביו בכתו' מדבר דכונא ליה חיובי לאויץ וסמוך ליה לא יבא
 ממזר ושמעון התימני סבר לה כרבנן דאמרי בשומר' ובס'
 של אביו הכתוב מדבר דה"ל חטבי כריתו' וסמו' ליה לא יבא
 וכו') מלא יקח עד לא יגלה היינו אשת אב הכתובה בנתום או
 במימלא יקח כלומר אשת אב שהי' בסקילה עד לא יגלה
 דהיינו חיובי כרת דקסב' כשמעון התימני דבשומר' ובס' כתיב
 זכוו כל חיובי כריתו ומיתת בית דין בקלות בכלל : הא
 איכא סכונ דכא דכתי' לא יבא פכו דכא בין האי קראי דלא
 יגלה ובין לא יבא ממז' : דאינו מוליד ואין ממזר וכול לנא

החולץ פרד ד יבמות

לא נבי הלכתא פסיקתא דתנן בקדושין כל מקום שאין לרה
 עליו קידושין אבל יש לרה על אחרים קידושין הולד ממזר
 ואי זה זה הבא על אחת מכל העריות האמורות בתורה
 וגרסי' בפירקא קמא א"ר אלעזר אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה
 בצרות מורים שאין ממזר אלא ממני שאיסורן איסור ערוה
 וענש כרת תניא הכל מודים בבא על הנדה ועל הסוטה
 ועל שומרת יבם שאין הולד ממזר :

סליק פירקא

זמננו ולכך לא רזי הפסק : פסיקתא דכיל ליה כל שאין לה
 זכו' : על הנד' אע"ג דחייבי' עליה כרת ועל הסוטה אשה
 שזיכת' תחת בעלה וקיימא לן דאסורה לבעלה וקמ"ל דאפי'
 לרבי עקיב' דאמרי יש ממז' מחייבי' לאוין מודה דהכך כולשו
 תפסו בכו קידושין כדיליף בגמרא בתלמודא : שומרת יבם
 חס בא עליה אחד מן השוק בלא חלוטא :

סליקו להו בחולץ

רבן גמליא (א"ח סימן קע) אומר אין גט אחר גט: ולא מאמר
 אחר מאמר : ולא בעילה אחר בעילה : ולא חליצה
 אחר חליצה : והכ"א יש גט אחר גט ומאמר אחר מאמר :
 אבל לא לאחר בעילה ולא לאחר חליצה כלו' : גמ' ע"ב

רבן גמליא אומר אין גט אחר גט שתי יבמות שנפלו לפני
 אחד מאח' אח' וכתן גט לזו וגט לזו אינו אסור
 בקרובת שנייה (דאז קמא דהא פקע' זיקה דתרווייבו והוי
 כמגר' ככרו' ואז קמא לא אהכי למדקי בתרא כמי לא אהכי הילכך
 לאו גרושתו היא) וכן שני יבמין ליבמה אחת וכתן זה גט וזה
 גט האחרון אינו כלום ומותר בקרובותי' כדפי' : ולא מאמר
 בין ב' יבמות לזכר א' בין שני יבמין ליבמה אחת האחרון
 אינו כלום ואינה זריכה גט למאמ' האחרון ולא פסל מאמר
 האחרון את הראשונ' עליו ליאסו' בקרוב' שנייה : ולא
 ביאה ח"י ביה' בא על זו וחזר ובא על זו או אחיו על זרתה
 ביאת זנות בעלמא הוא ואינה אסור בקרובותי' : יש גט אחר
 גט דקאמ' לא דחי לגמרי דחכתי פש לגביה זיקה דהא בעיא
 חלוטא אהכי בתרא והויא גרושתו ואסור בקרובותיה : אבל
 לא אחר הביא' ולא אחר חלוטא כלו' זיקת יבמין : גמ'
 אבל גט א' ביבמה א' או מאמר א' ביבמה מהכי גט ביבמה
 למקום

רכן גמליאל פרק ה יבמות לג

לא פליגי אלא בגט אחר גט ובמאמר אחר מאמר : אבל גט
 אחד ביבמה ומאמר אחד ביבמה מהני : כלומר אם נתן גט
 ליבמתו פסלה ע"י עצמו וע"י אהים : מ"ט אמור רבנן גט
 ביבמה מהני : משום דמהני בעלמא דאי אמר' לא מהני
 אמרי גט להוציא וחליצה להוציא ומדגט לא מהניא חליצה
 נמי לא מהני ואתי למיבעל אחר חליצה : ומ"ט אמור רבנן
 מאמר ביבמה מהני : משום דמהני בעלמא : ואי אמרת לא
 מהני אמרי מאמר לקנות וביאה לקנות ומדמאמ' לא קני ביאת
 נמי לא קני ואתי למיבעל אחר ביאת צרתה : ומ"ט אמור
 רבנן האי ביאה פסולה יש אחריה כלום כדתנן נתן גט ובעל
 צריכה גט וחליצה : ותנן נמי עשה מאמר בזו ובעל לזו
 צריכות שני גיטין וחליצה : אי ביאה אחר הגט היא גזירה
 ביאה אחר הגט משום ביאה אחר חליצה : ואי ביאה אחר
 מאמר היא גזירה ביאה אחר מאמר משום ביאה אחר ביאה :
 ומ"ט אמור רבנן האי חליצה פסולה אין אחריה כלום כדתנן
 נתן

למקום עליה בלא יבנה ושוב לא יבס : ומאמר מהני ביבמה
 להכריז גט למאמרן או בעי' להפוקי אע"ג דמדלורית' לא מהני
 אלא חליצה וביאה דכתיב בקרא : משום דמהני בעלמא בכל
 הכשים להגרש ואי אמר' הכא לא מהני ואם רצה לכונסה אחר
 הגט יכנס אתי למיבעל כמי אחר חליצה כדמסיק : מסו'
 דמהני בעלמא בשאר קידושי אשה ואתי למיבעל כמי אחר
 ביאת כרה וכיכ ליה בונה ב' בתים דאיסור דחוריתא : ביאה
 פסולה ביאה שאחר גט ומאמר קרי ביאה פסולה שאסור
 לקיימה כדמכו' : נתן גט ובעל נסלו לפניו ב' יבמו' ונתן גט
 לזו ובעל את זו אסור לקיימא כיון שהתחיל בגירושין קיימי
 עליה בלא יבנה : צריכה גט לביאתו וחליפת לזיקתו ובגט
 לחודיה לא מיפטר' כשאר כונס יבמתו שיכול לפוטר' בגט
 מסו' דהך ביאה פסולה הואי מסו' גט קמא ולא קניא לגמרי :
 מאמר בזו ובעל בזו ב' יבמות ליבס אחד אסור לקיימא דבואיל
 ועבד מאמר במקמייתא אגידא ליה הוה ליה ב' בתים : וצריכות
 שני גיטין זו גט למאמר וזו גט לביאה : וחלוז' לאחת מהן
 ומיפטר' אידך אבל בגט דיהיב לבעל' ביאה לא מיפטר' אידך
 דביאה פסולה היא : גזירה ביאה שאחר הגט אי אמרת
 תיסגי בגט דיהיב לבעלת ביאה אתי למימר מדקניא ביאה אחר
 הגט דביאה גרידתא אלמא מעליותא הוא ואתי למיבעל
 לכתחילה אחר חליצה : גזירה ביאה שאחר המאמר כגון
 מאמר לזו ובעל את זו אי אמרת תיסגי בגט לבעלת ביאה
 חמר ביה של זו אחר קניין של זו מעליותא הוא ואתי למעבד
 ביאה

דבן גמליאל פרק ה יבמות

גתן גט וחלץ אין אחר חליצה כלום : מאי ליגזור ליגזור
 חליצה אחר הגט משום חליצה אחר חליצה כלל הני תחלוץ
 ותיוול : ליגזור חליצה אחר מאמר משום חליצה אחר ביאה
 אטו חליצה אחר מאמר מי לא בעי גט למאמרו וחליצה אחר
 ביאה גמי בעי גט לביאתו : ת"ר כיצד אמר ר"ג אין גט אחר
 גט שתי יבמות שנפלו לפני יבם א' ונתן גט לזו וגט לזו ר"ג
 אומר חולץ לראשונה ואסור בקרובותיה ומותר בקרובות
 שנייה וחכ"א אסור בקרובות שתיהן וחליצה לא מהן : וכן
 אתה אומר בשני יבמין ויבמה אחת : כיצד אמר ר"ג אין מאמר
 אחר מאמר שתי יבמות שנפלו לפני יבם א' עשה מאמר בזו
 ומאמר בזו ר"ג אומר נותן גט לראשונה וחולץ לה ואסור
 בקרובותי ומותר בקרובות שניה וחכ"א נותן גט לשתייהם
 ואסור בקרובות שתיהן וחליצה לאחת מהן : וכן אתה אומר
 בשני יבמין ויבמה אחת וליתא לדרבן גמליאל : דקיימא לך
 כרבנן : מתני' כיצד עשה מאמר (טור א"כ ס"ז כו קמא)
 ביבמתו ונתן לה גט צריכה ממנו חליצה עשה מאמר וחלץ
 צריכה

צ"ל אחר ביאה (וקא פגע באיסור אשת אח) חליצה
 פסולה שאחר הגט או אחר המאמר אין חריש כלום דאי כדר
 עבד מאמר בשלישית או יסוב לה גט לא מהני : משום
 חליצה אחר חליצה דלא ליתו למיחלץ לשתי יבמות (זו אחר זו)
 ביבמה אחת (זה אחר זה) כל כני תחלוץ כלומר מחו
 חובבת לך כל ימיה תחלוץ : (משום חליצה אחר ביאה דלא
 ליתו לזמ' יבמה כחוס' וכלא בחליצה בלא גט לא אתו לזמ'
 הכי דאטו חליצה אחר מאמר) מי לא בעי גט : למאמרו
 דהא דאמרין דאין חריש כלום דבר העשו לחתו דאין
 עבד גט או מאמר או חליצה בחבירתה לא מתסר בקרובותיה
 קולן לראשונה וכ"ס דאם חלץ לשנייה דכיו חליצה מטעמיה
 לפטור קמיותה דכיו דגט כ"ס חליצה דהעדים
 ספי לא עשה טובה קמ' לטבא יתקו עכמו בקרב שנייה שאם
 יחלוץ לה נמכת זו גרוסתו וזו חלוצתו ואסו בקרובותיה
 וכן חתה אומ' בשני יבמין ויבמה אחת ונתן זה גט וזה גט לר"ג
 הראשון חולץ והשנייה בקרובותיה ולרבנן סביבן סמויים
 בקרובותיה : ר"ג אומר נותן גט לראשונה וחולץ אבל הסוה
 לקיימה אע"ג דקסב' אין מאמר אחר מאמר גזירה וכלא אתו
 לזמ' שנייה : מתני' כו"כ כלומר כו"כ דין יבם א'
 ויבמה אחת : חריש הומו חליצה ואסור לכונסה כיון
 דהתחיל בגרוסתו קיימא עליה בלא יבמה : חריש הומו
 גט לחליצה הפקיע הויקף וגט כרוך לאפקועי המאמר :

רבן גמליאל פרק ה' יבמות לג

צריכה ממנו גט עשה מאמר ובעל הרי זו כמצותה : גמ'
 אמר רב הונא מצות יבמה (טור ו' סו' סלף) מקדש ואחר
 כך כועל : ואבא בעל בלא מאמר קנה ולוקה מכת מדרות
 מדרבנן : דרב מנגיד אמאן דמקדיש כביארה ומאן דמקדיש
 בשוקא : ומאן דמקדיש בלא שירוכי : ומאן דמכטל גיטא :
 ומאן דמסד מורעה אגיטא : ומאן דמבוי שלוחא דרבנן :
 ומאן דמשהי שמתיה דרבנן תלמיך יומין ולא אתי ותבע
 לשמתיה : ותתנא דדיוור בבי חמה דדיוור אין דלא דיוור לא
 דהא ההוא דחליקא אכבא דכי חמה ונגדירה רב ששרת ההוא
 גדים היה ראים מחמתיה : ונהרדעי אמרו בכולי לא מנגיד
 רב לבר ממאן דמקדש כבואה בלא שירוכי : ואיכא דאמרי
 אפי בשירוכי גמי משום פריצות : ת"ר (טור א' סו' קסא)
 ביצד מאמר נותן לה כסף או שוה כסף : והאי אליבא דב"ש :
 אבל לב"ה נותן לה פרוטה ושוה פרוטה : ושטר כתובת
 יכמין ביצד אני פלוני בן פלוני קבלתי פלוניה יבמתי עלי
 לזונה ולפרנסה כראוי ובלבד שתהא כתובהה על נכסי בעלה
 הראשון : ואי ליה ליה מראשון תקיגו ליה רבנן משני כדי
 שלא תהא קלה בעיניו להוציאה : מתני' (טור א' כ סו'
 קע) נתן גט ועשה מאמר צריכה גט ותליצה : נתן גט ובעל
 צריכה

זה כמכותה כדמס' בגמ' דמכות יבמה מקדש ואחר כך כועל :
 גמ' אמאן דמקד' בשוק' אפי' בכספא מסו' דזילות'
 ופריצותא הוא : מודע הוה דאיה חמותו הית' חסודה ממנו :
 כסף או שוה כסף ואע"ג דיכב לה נודי לאו קודשין גמוריס
 קס' כקדושי תורה סהרי חין קדושי תופסין באלה חיה וכתור'
 לה כתירה לעשותה כאשר נכרית לא כסדר המכוס וביאה
 ביא דכתב רחמנא בה : על נכסי בעלה הראשון ולא על
 של יבמה מ"ט כדאמ' בהתולץ אשה הקנו לו מן כסמיו : מתני'
 כתן גט ועשה מאמר א"כ צריכה יבמה עכמה צריכה גט
 וחליצה דאפי' רבן גמליאל מודה גיט מאן' אחר גט דמספק'
 ליה חי גט דחי או לא גדולמ' גט לא דחי ואסבי מאמר יבמין
 בה וכו' ברבנן דאמרי גט דוחה קתת ומשייר קתת אהני מאמר
 למהני שיעור דגט וצריכ' גט למאמרו וחליצה לזיקתו יבומי לא
 דמגט קמא קיימא עליה בלא יבמה : נתן גט ובעל חסוד
 לקיימא דקמא עליה בלא יבמה : וצריכה גט לבגיתו וחליצה
 לזיקתו גט לבגיתו ואפי' לרבי עקיבא דאמר חין קדושי
 תופסין בחיובו לקוין דהא כך כולה מתני' ר' עקיב' הוא כדמס'
 בגמ' קסא מודה דהפסי קדושי ביאה דגט לאו כחליצה דמי
 לאסקושי כולה ויחה הילכך לא עמדה עליו בלאו גמור' :

רבן גמליאל פרק ה יבמות

צריכה גט וחליצה : נתן גט וחלץ אין אחר חליצה כלום :
 גמ' אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר"ע : דאמר אין
 קידושין תופסין בחייבי לאוין : אבל חכ"א יש אחר חליצה
 כלום כלומר שאם חזר וקידשה אחר חליצה צריכה ממנו גט :
 תני' נמי הכי א"ר אין דברי הללו אמורין לא בדברי ר"ע שהי'
 עושה חלוץ כערוה אבל חכ"א יש אחר חליצה כלום : ואני
 אומר אימתי בזמן שקדשה לשם אישות וכנסה לשם אישות
 אבל קידשה לשם יבמות וכנסה לשם יבמות אין אחר חליצה
 כלום : תניא אידך החולץ ליבמתו וחזר וקדשה ר'אומר
 קדשה לשם אישות צריכה הימנו גט לשם יבמות אינה צריכה
 הימנו גט וחכ"א בין שקדשה לשם אישות בין שקדשה לשם
 יבמות צריכה הימנו גט : והנה נמו דתנן אבל לא לאחר
 בעילה כלום ותנן נמי הבעילה בזמן שהיא בתחלה אין אחרית
 כלום : אליבא דהאי תנא היא : אבל לרבנן הבעילה נמי יש
 אחרית כלום : כגון שתי יבמות מצירת אחד שנפלו לשני
 אחים ובא אחד מהן על אחת וחזר הוה או אחיו וקירש את
 צרתה צריכה הימנו גט דק"ל דחייבי עשה היא : כדאמר
 בפרק קמא איתמר הבא על יבמתו וחזר הוה או אחד מן
 האחים ובא על צרתה פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר
 בעשה וחד אמר בכרת : וק"ל דכל היכא דפליגי רב אחא
 ורבינא הלכה כדברי המיקל וכבר ברורנא לה בפ"ק : האי
 פלוגתא דרבי ורבנן בהחולץ קא טרינן כגמרא לפרושי
 פעמיהו : ואית אמרו פה כפרה סיטרי וחר טיניהו מימרא
 דרב שרביא דאמר בחליצה פסולה קא מפליגי דרבי סבר
 חליצה פסול' פוטר ורבנן סברי אינה פוטר : וקשיא להו
 לדבואתא היכי אמרו רבנן חליצה פסולה אינה פוטר והא
 בוליה פירקין חליצה פסולה פוטרת דתנן אין אחר חליצה
 כלום : ועוד אי לא מפטר' בחליצה פסולה במאי קא מפטרת

וקא

וחליב' לזיקתו ובגט לחודיכ לא מפטרא כשאר כונס את יבמתו
 שיכול לפטר בגט משום דהך ביאה פסולה הואי משום גט
 קמא ולא קניא לגמרי :) אין לאחר חליצה כלום אע"ג
 דחלוט' פסולה היא דאי הוה בעי לייבומי לא מצי אפילו הכי
 חזן אחרים כלום ואי סדר מקדש לה במאמ' או בקידושין
 ובביא' לא בעי גט וכרבי עקיבא כדאמרי' בגמ' : גמ'
 חימתו יש אחר חליצה כלום תפיסת קדושין בזמן שקידש' לשם
 חיסו' ולא במאמ' יבמין דקדושין תופסין בחייבי לאוין :
 אבל קידש' לשם יבמות חינה קידושין סברי אין כאן כל
 ייבום וכו' קידושי טעות : אליבא דביתנא הוא דאמר אין

קידושין

רבן גמליאל פרק ה יבמות לה

וקא פרושו לר פרושי דלא מסתברו דכולהו אי' להו פירכי
 ולהכי לא כתבינן להו : ואנן פרושנא לה פירושא ברירא
 ונהירא : והכיין פירושה רב שרביא סבר דרבי ורבנן בפלוגת'
 דרב ושמואל קא מיפלגי דאיפליגו בה במ' ארבעה אחין דמ"ד
 הכנא אינה פוטרת סבר לה כרב דאמר חליצה פסולה צריכה
 לחזר על כל האחים וכיון דצריכה לחזר על כל האחין אם
 חזר וקדשה לשום יבמות קודם חליצת אחים צריכה הימנו גט
 דהא עדין אנדא באחים ולא איפטרא בההיא חליצה פסולה
 לגמרי : ומ"ד פוטרת סבר לה כשמואל דאמר חליצה פסולה
 אינה צריכה לחזר על כל האחין דלא בעייה חליצה מכולם
 אליא למיפטר צרה : אבל נפשה פטרה וכיון דפטרה נפשה
 ואינה צריכה לחזר על כל האחים אם חזר וקדשה לשם יבמות
 אינה צריכה הימנו גט דהא קא פרחא מינה זיקרת יבמות
 ואירחיא לה מההיא ביתא לגמרי האי פירושא דהאי מימרא
 דרב שרביא בלא קושיא ובלא ספק: וכולהו טעמי דאיתאמרו
 בהאי פלוגתא דר' ורבנן לא סמכינן עליהו דלאו אליבא
 דהלכתא נינהו לא אוקמתא בעלמא נינהו : וליתה לדר' :
 דק"ל הלכה נר' מחברו ולא מחבריו היילכך בין שקידשה
 לשם אישות בין שקידשה לשם יבמות צריכא ממנו גט כרבנן:
 אמר רמי בר חמא הרי אמרו אמר (טור א"ס סו' קלכ) ללבלר
 כתוב גט לארוסתי לכשאכנסה אנרשה ה"ז גט מפני שבירו
 לגרשה : ולאשה בעלמא אינו גט מפני שאין בידו לגרשה :
 ליבמתו מהו כיון דאנדא ליה כארוסתו דמי או דילטא כיון
 דלא עבר מאמר לא :

סליקו להו רבן גמליאל

קידושין תוססין בחיובי לחין רבי עקיבא : לכשאכנס'
 אנרשה הריזו גט אם נתנו לה משכנסה הרי זו מגורשת :
 הואיל ובידו פרשה משכנתה ואי משום גט ישן דקיימא לן בית
 דיכלל פוסלן ותנ' חיובו גט ישן כל שנתיוחד עמה לאחר
 הכתיבה הא איתמר עלה בהזורק אם נתגרש' זו תינש'
 לכתחיל' : נאשה בעלמא כנסה ונרשה זו אינה גט הואיל
 ובטעת כתיבתה גט לא היה ראוי לגרשה : ליבמתו מהו כתבו
 קודם שכנסה וכנסה מהו שתגרש' זו :

סליקו להו רבן גמליאל

הבא על יבמתו פרק ו

הבא על יבמתו (טור א"כ סי' קסו) בין כשונג בין במזיד
 בין באונס בין ברצון אפי' הוא שונג * והיא מזידה
 הוא מזיד והיא שונגת הוא אנוס והיא לא אנוס' היא אנוס'
 והוא לא אנוס' את' המערה וא' הנומר קנה * ולא' חילק בין
 ביארה לביארה : גמ' אמר עולא מנין (טור א"כ סי' כ)
 להערארה מן התורה דכתיב (ויקרא כ) ואיש כי ישכב את
 אשה דוה וגלה את ערותה את מקורה הערה מכאן להערא' מן
 התורה * אשכחן גרה שאר עריות מנין א"ר יונה ואיתמא רב
 הונא בריה דרב יהושע אמר קרא כי (ויקרא וז) כל אשר
 יעשה מכל התועבות הוקשו כל העריות כולן לגרה מה גדרה
 בהערארה אף כל עריות נמי בהערארה : בעא מיני' רבינא
 מרבא המערה בזכור מהו * בזכור משכבי אשה כתיב וכיון
 דבאשה חייב בזכור נמי חייב * אלא המערה בכהמה מהו *
 אם אינו ענין להערארה דכתיבא גבי אחור' אב ואחות אב
 דכתיב * ערות אחות אמך ואחות אביך לא תגלה כי את שאר
 הערה עונס ישאו דאמין בהקיישה דר' יונה תנהו לענין
 הערארה דבהמה * והערארה דהייבוי לאייו מנא לן מדגלי
 רחמנא שכבר זרע גבי שפחה הרופהה מכלל דהייבוי לאיין
 בהעראה : אמר שמואל העראה זו נשיקה * משל לאדם
 שמניח אצבעו על פיו אי אפשר שלא ידחיק הנשר * כי אתא
 רב

הבא על יבמתו שונג (כסבור שיהא אשתו או) אשה
 אחי' היא : מו' לשם זנות ולא לשם מצו'
 וכן אפי' הוא שונג והיא מזיד הוא מזידה וכיא שונגת
 שחין סוס אחד מהן מכוזכין לשם מוכה וכל סכין אס שניהם
 מכוזכין לשם מוכה : מערה שלא גמר את נישתו : קנה
 זכה בנהל' ואס בא' פהזכיא' יוכיאה צנט בלא חלוכה : ולא'
 חילק בין ביאה לביה צין ביאה כדרכה לביה שלא כדרכה
 או בין העראה לגמר ביאה : גמ' הוקשו כל העריו' כולן
 לכדה כלומ' צהאי קרא דכתיב צמר פרסת עיו' הוקשו כל
 עריות זו לזו וכדה כתיבה בצר' עריות בילכו לגבי הערא'
 ולפיכך כל העריו' מכה : משכבי אשה כתיב' כיון דגבי אשה
 בוי העראה משכב נמולא איתסה בזכור דהו' בזכור משכבי
 אשה כתיב : לא המערה צבסמה שלא גמר נישתו :
 שפחה מחויבי לאיין היא דכתי' לא יביה קדש בלי רחמנ' דלא'
 מניתי אשם עד שיגמור נישתו דכתיב בה שכבד זרע (משמע
 גמר ביאה שיהא ראיה לזרע) מכלל דמלקות דחייב לאיין
 כגון דגמור ושפחה שאינה חרוסה מחויב בהעראה היא כגמור
 ביאה : שפחה חרוסה היא שפחה כנענית המקודש לעבד

הבא על יבמתו פרק ו'   לו

רב שמואל בר רב יהודה אמר רבי יוחנן העריאה זו הכנסת
 העטרה עשאה גמר ביאה גמר ביאה ממש מכאן ואילך
 אינו אלא כנשיקה ופטור ופליגא אדשמואל: אחד המערה
 ואחד הגומר קנה מאי (טור א"ה סו' לו וסו' קסו) קנה אמר
 רב קנה לכל ושמואל אמר לא קנה אלא לדברים האמורים
 בפרשה לירש בנכסי אחיו ולפטור אשת אחיו מן היבום
 אבל להאכילה בתרומה לא: מן האירוסין דברי הכל לא
 אכלה דהא לא אכלה בחיי הבעל כי פליגי מן הנישואין רב
 אמר אוכלת דהא הוי אוכלת מעיקרא ושמואל אמר אינה
 אוכלת כי רבי רחמנא ביאת שוגג כמזיד לדברים האמורים
 בפרשה אבל לענין תרומה לא וק"ל כל היבא דפליגי רב
 ושמואל הלכתא ברב באיסורי אין לי אלא יבמה דקני לרז
 יבם בהעראה אשה לבעלה מנין אתיא קיחה וכו' ו
 ואי קשיא לך הך דגרסי בפרק האשה נקנית לענין קידוש
 ביאה איבעיא להו תחלת ביאה קונה או סוף ביאה קונה ואמ'
 אממר משמיה דרב כל הבעל דעתו על גמר ביאה דאלמא
 לא קני בהעראה אלא בגמר ביאה הוא דקני לה: התם כביאה
 דאירוסין עסקינן דלא ה"ל קידושין בנפורה מעיקרא אבל
 הכא בביא דבתר קידושין עסקינן כגון דבא עלי בתר דקדיש
 לה ועדיין לא נכנס עמו לחופה ומשום הכי קני לה בהעראה
 לירשה ולישמא לה וכל מילי דאישות דהא אית ליה בגוה
 קנין מעיקרא דומיא דיבמה מה יבמה אית ליה ליבם זיקת
 בגוה אף אשה לבעלה דאית ליה קנין בגוה מעיקרא
 אבל

עברי שמות' בה כדכתי' אס אדזניו יתן לו חסה: זו נשיקת
 אבר קשמים נוסק במקו קשמים: עטרה ראש הגיד ואיכ'
 מן הגיד אלא בשר: מכאן ואילך כלומ' מהכנסת עטרה
 ולמטה: (אינו אלא כנשיקה ופטור ומדפטר אנשיקה פליגא
 אדשמואל דנשיקה הערה והערה רבוכן לה לחיובא) קנה
 לכל באח' מן ביאות גרועו הלאו קנאס לכל דבר ואוכל בתרומ'
 מיד אס הוא כהן אפי' הלך בעלה למדינת הים ולא באה עליו
 ביאה גמו: האמורין בפרשת יבמין שכתוב בה מקרה זה
 יבמה יבא עליו דדרשי' ליה צין צהוג צין במזיד כו' לירש
 דכתיב ביה יקום על שם אחיו: ולפוטור' מן היבום דאס מת
 ולו בכיס מאש' אחרת מותרת אחריו או אס הוציאה בגט לא
 בעינא חליכה או אס מת ויהי לה כרה כפטרך בביאתה של זו:
 מן הכשואין היבא שנפלה לפניו מן הכשואו': דהא הוא
 אכלס מעיקרא בחיי אחיו: אינה אוכלת בביאה גרועה
 אבל בביאה גמורה תסתו גמורה היא ואוכלת לבולי עלמא:
 חסה לבעלה חס מקדש בביאה: קיחה קיחה כו' יקח חיס

הבא על יבמתו פרק ו

אבל הך דלית ליה קנין בגוה מעיקרא אלא השתא הוא דבעי
מיקנא לה לא סגי' אלא בגמר ביאה דכל' הבעל דעתו על
גמר ביאה : (התו צפ"ק דקידושין כתבו תירוצין זה צפ"ס רבינו
נוסים גאון והוקסו עליו דקיימה גבני קידושין כתיב ולא מיירי
בחופה כנ"ל ע"כ וע"ס עוד צפ"י כר"ן לאלפס :) מתני'
(טור א"ה סו' ב וסו' ו) וכן הבא על אחת מכל העריות
האמורות בתורה או פסולות למנה לכו"ג גרושה וחלוצה לכהן
הדיזט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין
פסל : ולא חילק בין ביאה לביא' : גמ' אמר רב ששרת
אשת ישראל שנאנסה אע"פ שמותר לבעלה פסול לכהונה :
אמר רב כהנא אשרת כהן שנאנסה בעל לוקה עליה משום
טומאה : אמר רב שימי בר חייה גבעלה לכהמה כשרה
לכהונה תנ"ה גבעלה למי שאינו איש אע"פ שבסקילה כשרה
לכהונה : כי אתא רב דימי אמר מעשה בריבה א' בהיתלו
שהיתה מכבדת את הבית ורבעה כלב כופרי מאחריה
והכשירה ר' לכהונה : מתני' אלמנה לכו"ג גרושה וחלוצ'
לכהן

אשה ובעלה מהכא ילפינן קידושי ביאה וכתב בעריות איש
כי יתח אחותו : תחילת ביאה קונה ונפקא מינה אם הערה
בה וקיבלה קידושין מאחר : מתני' וכן הבא על אחת
מכל העריות באחת מכל ביאת הללו : או פסולו לכהונה
כגון אמנה כו' פסולת לכהונה משום זונה אבל ביאת זנות
דפסויה לא משוי ליה זונה ולא פסולה לכהונה ולא אשכחן תנא
דאמר פסולו הבא על הפסויה שלא לשם אישן עשה זונה לא
ר"א לקמן בפירקין : ממזרת ונתוכה לישראל לאו אפסול
לכהונה קאי דהא פסול וקיימא ולענין תרומה דבי
נשא לוכא למימר בה ועוד דביאת כשר מי גרעה לה
אלא לענין למילקת עליה האי ישראל בהערה ודביאה
שלא כדרך איירי : גמ' אע"פ שמותר לבעלה דכתוב
ויבא לא נתפסה אז היא אסורה בא נתפסה שריא : פסולה
לכהונה אם מת בעלה לא תנשא לכהן משום טומא' כדאמרינן
פרק קמא מה אנו מקינס אחרי אשר כוטמא לרבות סוטה
שבסתרה וכתוב לא יוכל וגו' אע"ג דנאנסת דבאשת כהן חין
חילוק בין נאנסה ללא נאנסה כדילפי' מוהיא לא נתפסה היא
מיעוטא משמע באשת ישראל יש חילוק בין נתפסה ללא נתפסה
אבל באשת כהן אין חילוק : כשירה לכהונה חפוי לכהן
גדול דאין זכות לבהמה ומוכת עץ בעלמא היא ומאן דשרי
במוכת עץ שרי בה : למי שאינו איש בהמה : אע"פ שדיכ'
בסקילה אם יש ערו' והתראה כשירה לכהונה : בהיתלו
מקום : כופרי כלבים גדולים שרדיו כהן חיות : מתני'

הבא על יבמתו פרקו יבמות לו

לכהן הדיוט מן האירוסין לא יאכלו בתרומ' ד"ר ור"ש
 מכשירין : נתאלמנו או נתגרשו מן הנשואין פסולות מן
 האירוסין כשרות : גמ' תניא רשב"י אומר גיורת פחותה
 מבת שלש שנים ויום אחד כשרה לכהונה : וליתה לדר"ש בן
 יוחאי דאמרינן ההוא כהנא דנסב גיורת פחותה מבת ג' ויום
 אחד א"ל רב נחמן מאי האי אמר ליה דאמר ר' יעקב בר אידי
 ארי"ל בל הלכה כרשב"י א"ל זיל אפיק ואי לא מפיקנא לך רבי
 יעקב בר אידי מאוניך : מתני' כהן גדול לא ישא את
 האלמנה בין אלמנה מן האירוסין בין מן הנשואין : ולא את
 הבוגרת ר"א ורבי שמעון מכשירין בבוגרת : ולא ישא את
 מוכת עץ : אירס את האלמנה ונתמנה להיות כ"ג יכנס :

מעשה ביהושע בן גמלא שקידש את מרתא בת ביתוס ומינהו
 המלך להיורת כהן גדול וכנס' שומרת יבם שנפלה לכהן
 הדיוט ונתמנה להיורת כהן גדול אע"פ שעש' בה מאמר לא
 יכנס : כ"ג שמת אחיו חולץ ולא מיבם : גמ' ת"ר אנוסת
 עצמו ומפותת עצמו לא ישא : ואם נשא נשוי : אנוסת חבירו
 ומפות' חבירו לא ישא ואם נשא ר"א בן יעקב אומר הולד הלל
 וחכ"א הולד כשר : ואם נשא נשוי אמר רב חונא אמר רב
 ומוציאה בגט : אנוסת חבירו ומפותת חבירו לא ישא וכו' :

וקא

מן האירוסין לא יאכלו בתרומ' משע' שנתקדש' לאילו קידושי
 עבירה נפסלה בתרומה דבזי כשא' אס' בת כהן היא : ר"א
 ורבי שמעון מכשירין עד שתיבעל ותעש' חללה כדכתיב ולא
 יחלל שני חילולין אחד לה וא' לזרעה : נתאלמנו או נתגרשו
 מן הכהנים הללו מן הנשואין פסולות דשויא חללה דביאתו :
 מן האירוסין כשרות דאס' לו ר"מ לא פסול מן האירוסין אלא
 בחייה דהיא משתמר' לביאה פסול' אבל מתו לא : גמ'
 גיור' כשירה לכהונה דלא מחזקינן לה כזונה : מפקוהא לך
 רבי יעקב מאונך כלומר משמתוהא לך ותפקה בעל כרחך
 (מתני' בין מן האירוסין דילפינן אלמנה מגרושה מה
 גרושה אפילו מן האירוסין אף אלמנה אפילו מן האירוסין :
 ולא כימא כיוסף אלמנה אמנה מתמר : ולא את הבוגרות
 דכתי' והוא אשה דבתוליה יקח פרט לבוגרת שכלו בתוליה :
 ר"א ור' שמעון טעמיהו מפרט בגמ' ולית הלכ' כותיבו :

מוכ' עץ דהא אין לה בתוליס כלל : יכנס דבתר קידושין
 אזלינן דביאתה טעה מותר' הית' לו : חולץ כ"ג : ולא
 מייבם דאלמנה היא ואסורה לו :) אנוסת עצמו ומפותת
 עצמו לא ישא כ"ג דכתיב כי אס' בתולה מעמיו יקח בשעת
 ליקוחין תהיה בתולה : (מוכיח בגט והא דאמר אס' כשא

כשוי

ה E

הבא על יבמתו פרק ו יבמות

וקא מיפלגי ביש הלל מחייבי עשה ר"א בן יעקב סבר יש חלל
 מחייבי עשה ורבנן סברי אין הלל מחייבי עשה מ"ט דר"א בן
 יעקב דכתי' אלמנה (דברים כא) וגרוש' וחללה זונה את
 אלה לא יקח כי אם בתולה וגומר הא בעולה לא יקח (טור א"ס
 סי' ו) ולא הבא מכלל עשה עשה וכתוב לא יחלל זרעו
 בעמיו אכולהו : ורבנן אלה הפסיק הענין : ור"א בן יעקב
 סבר אלה למעוטי נדה : כמאן אזלא הא דתניא אלה מאלה
 אתה עושה חלל ואי אתה עושה חלל מנדה כמאן בר"א בן
 יעקב : אמר רב כהנא אמ' רב הלכה בר"א בן יעקב : וכן אמר
 רב גידל אמר רב הלכה בר"א בן יעקב : מתני' כהן (טור
 סי' א) הדיוט לא ישא את האילונית אא"כ יש לו אשה ובנים
 ר' יהודה אומר אע"פ שיש לו אשה ובנים לא ישא את
 האילונית שהיא זונ' האמורה בתורה וחכ"א (טור א"ס סי' ו)
 אין זונה אלא גיורת ומשוחררת ושנבעל בעילת זנות : גמ'
 כהן הדיוט לא ישא את האילונית וכו' : מ"ט משום פרייה
 ודביה * ולא שנא כהן ול"ש ישראל אלא משום דקא בעי
 למיתני ר' יהודה אומר אע"פ שיש לו אשה ובנים לא ישאג'
 שהיא זונה האמורה בתורה : דאזונה כהנים הוא דמפקדי
 אבל ישראל לא מפקדי משום הכי תנא רישא כהן : תניא
 ר"א אומר פנוי הבא על הפנוי' שלא שם איש' עשאה זונה :
 אמר רב עמרם אין הלכה בר"א : מתני' (א"ס סי' א) לא
 יבטל אדם מפרייה ורבי אא"כ יש לו בנים : ב"ש אומרים שני
 זכרים וב"ה אומר וכו' ונקבה שנא' (בראש' ה) זכר ונקבה
 בראם : נשא אשה ושהה עמה' שנים ולא (טור א"ס סי' קנד)
 ילדה

בשני אהני ליה שאינו משל' קנס שאם מפוקה הוא אהני ליה
 בשואין למפטריה מקנסה שהמפת' אינו משל' קנס לא כשאינו
 קונסה דכתיב אס מחן ימאן וגומר אבל אם מהר ימסרנה לו
 לאשה לא יתן כלום אבל אונס נותן מיד חפוי הוא כונס דכתי'
 ונתן האיש הסוכב עמה ולו תהיה לאשה :) לא לא יקח
 כי אם בתולת מעמיו וקח הוא בעולה לא יקח : אכולהו גם
 אחייבי עשה : אלה הפסיק הענין דכתיב אלה דתר חייבי
 לחוין לאשמועינן אינו חייבי לחוין חלוקין מדין חייבי עשה :
 למעוטי נדה שאם בא כהן על אשתו כד אין הולד חלל :
 מתני' אלה אס כן יש לו אשה ובנים דהוא מכווה על פרייה
 ורביה וז"ה ישראל ובגמ' מפרש אחי נקט כהן : שהיא זונה
 האמורה בתורה בגמ' בתלמודא יליף לה משום דכתי' הזנו ולא
 יפרכו כל ציאה שאין בה פריכה אינה אלא בעילת זנות :
 אלא גיורת ומשוחררת דכתי' גוי וענד פסלה : ושנבעל
 בעילת

הבא על יבמתו פרק ו יבמות לה

ילדה אינו רשאי ליבטל : גירשה מותרת להנשא לאחר *
 ורשאי השני לשהות עמה עשרה שנים * ואם הפילה מונרה
 משעה שהפילה : גמ' אמר רב נחמן אמר שמואל אע"פ
 שיש לו לאדם כמה בנים אסור לעמוד בלא אשה שנא' (ס"ג)
 לא טוב היות האדם לבדו : איתמר היו לו בני' בגיותו
 ונתנייר ר' יוחנן אמר קיים פריה ורביה ור"ל אמר לא קיים
 פריה ורביה : היו לו בנים (טור ח"מ סי' רפז) בגיותו ונתנייר
 ר' יוחנן אמר אין לו בכור לנחלה ור"ל אמר יש בכור לנחל' *
 והלכתא כר' יוחנן : א"ר אבא הכל מודים בעכר שאין לו
 חיים שנא' (ס"ג ס"ג) שבו לכם פה עם החמו' עם הרומה
 לחמור : (טור ח"מ סי' ה') איתמר היו לו בנים ומתו רב הונא
 אמר קיים מצות פריה ורביה ורבי יוחנן אמר לא קיים מצוה
 פריה ורביה . רב הונא אמר קיים מצות פריה ורביה משום
 דרב אסי דאמר אין בן דור בא עד שיכלו כל נשמות שבנוף
 והא הוה ליה * ורבי יוחנן אמר לא קיים מצות פריה ורביה
 לשבת יצרה בעינן והא ליכא * מיתיבי בני בנים הרי הן
 כבנים מת אחד מהן או שנמצ' סרים לא קיים פריה ורביה *
 תיובתיה דרב הונא תיובתא : בני בנים הרי הן
 כבנים סבר אביי למימר ה"מ ברא לברא * וברתא
 לברתא * וכ"ש ברא לברתא * אבל ברתא לברתא
 לא א"ל רבא לשבת יצרה בעינן והא איכא : דכולי
 עלמא מיהא תרי מחד לא וכן הלכה : תני ר' יהושע
 אומר נשא אשה בילדותו ישא אשה בזקנותו * היו לו בנים
 בילדותו יהיו לו בזקנותו * שנ' (קבלת יא) בבקר זרע זרעך
 ולערב אל תנח יריך * אמר רב מתנא הלכה כדבריו ר' יהושע *
 והא מילתא דרבנן היא אבל דאורייתא כיון שיש לו זכר
 ונקבה

בעילת זנות כגון ישראלית הנבעלה לפסול לה : גמ' רבי
 יוחנן אומר אין לו בכור לנחל' כלומר בן בכור שיוכל לו
 משיתנייר אינו נוטל פי שנים : (לסו' הגמ' ר' יוחנן אמר
 קיים פריה ורביה דהא ה"ל וריש לקיש אמר לא קיים פריה
 ורביה גר שנתנייר כקטן שנוכל דמי : רבי יוחנן אומר
 אין לו בכור לנחל' דה"ל ר' ראשי' אונן ור"ל אמר יש בכור
 לנחלה גר שנתנייר כקטן שנוכל דמי) אין לו חיים אין הכניס
 מתיחסין אחר חזיבין : משום דרב אסי כלומר טעם למכות
 פריה ורביה היינו משום דרב אסי והאיו כיון דנטלו על ידו
 מכסמות שבאותו אוב' שסמו גוף ברי קיים חת מכותו : תרי
 מחד והסיכוי מת בלא בן : לא ולא קיים כותן פריה ורביה :
 (לערב לעת זקמתו : אינו יבטל חיוה זרע יבא הגון וירא

הבא על יבמתו פרק ו יבמות

ונקבה קיים מצות פרוה ורביה : אמר ריב"ל כל היודע
 באשתו שהיא יראת שמים ואינו פוקדה נקרא חושב שנאמר
 (איזכ"ה) וידעת כי שלום אהלך וגומר : ואריב"ל * חייב
 אדם לפקוד אשתו בשעה שהו' יוצא לדרך שנ' וידעת כי שלום
 אהלך וגומר ואמר רב יוסף ל"ה נצרכה אלא סמוך לווסתה *
 ואע"ג דאמרו רבנן חייב אדם לפרוש מאשתו סמוך לווסתה *
 וכמה אמר רבא עונה * וה"מ לדבר הרשות אבל לדבר מצוה
 מיטרייר : ת"ר האוהב את אשתו כנפשו והמכבדה יותר מגופו
 והמדריך בניו וברותיו בדרך ישרה והמשיאן סמוך לפירקן
 עליו הכתוב אומר וידעה כי שלום אהלך וגומר : ת"ר
 האוהב את שכיניו והמקרב קרוביו והנושא אר"ת בת אחותו
 והמלוה סלע לעני בשעת דחקו עליו הכתוב אומר (ישעיה נח)
 אז תקרא וי' יענה : אמר רב אשרי רעה חייב לגרשה שנ'
 (משלי כג) גרש לך ויצא מדון : נשא אשה ושהה עמה עשר
 שני' וכו' * ת"ר נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה
 אינו רשאי לבטל * ויוצא ויתן כתובה שמא לא זכה ליבנות
 ממונה * ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנ' (בראשי' טז)
 מקץ עש' שני' לשבת אברם בארץ כנען * ללמדך שאין ישיבת
 חוצה לארץ עולה לו מן המנין * לפי' היה הוא חולה או היה
 חולה

שנים ומתקיים :) ואינו פוקדה בתשמיש המטה צעת
 עונתה : כי שלום אהלך שלימה בירא' שמים אוכלך היונו
 אשתו : צעעת שיוצא לדרך משום שמתאוה חותכה טעה
 ביותר : לא נצרכה אלא סמוך לווסתה דאמר רבנן חייב
 אדם לפרוש מאשתו כו' ואמילן הכי כשיוצא לדרך ופקדינה :
 נזונה אם רגילה לראות בלילה אסור כל הלילה ואם רגילה
 לראות ביום אסור כל היום : ב"מ דחייב לפוקדה כו' אוכל
 לדבר הרשות : אבל לדבר מצוה לא משו' דטרוד במכו' או
 כמי' מוטריד בתשמיש ונטול מן המצוה : יותר מגופו
 דזילות' דאשתא קסה מגברא : והנושא את בת אחותו לפי
 שגיגעו עי אדם רבים על אחותו יותר מעל אחיו ומתוך כך
 נמא' מחבב אשתו : אז תקר' זה' יענה לעיל מימי' מתיב כי
 תראה ערוס וכסיתו היונו מלוה לעני ומבשרך אל תתעלם
 היונו אוהב שכיניו שהן בקרוביו ונושא בת אחותו בכלל :
 אינה רשאי לבטל אלא יגרסנ' או ישא אחרת עמה : מקץ
 עשר שנים בא על הגר זה' ללא נסב לה בשני קמא עד שלון
 בא לארץ כנען כשהיה צפדן ארס ללמדך שישיבת ח"ל אינה
 עולה לו דשמת משום עון ח"ל הן עקורין : לפיכך הואיל
 שאין ישיב' ח"ל מן המכין דתליכן בכל דבר המונע מן הכריזון
 חלה

הבא על יבמתו פרק ו יבמות לט

חולה או שניהן חבושיין בבית האסורים אין עולה להן מן המניין: אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב לא שנו אלא ברורו הראשוני ששנותיהם מרובות אבל דורות אחרוני' ששנותיהן מועטות שני שנים ומחצה כנגד ג' עיבורין. אמר רבא אמר רב נחמן שלש שנים כנגד שלש פקידות. דאמר מר בראש השנה נפקדה שיה ורחל ורחה. אמר רבא ליתגהי להני כללי מכרי מתניתין מאן תקן ר' והא ביומי דר דאימעוט שני (תוליס 5) דכתיבימי שנותינו בהם ע' שנה וכו': גירשה מותרת לינשא לאחר. רשאי השני לשהות עמה עשר שנים. שני אין שלישי לא. מתני' מני ר' היא דאמר בתרי זימני הויא חזקה. דתניא מלה א' ומת שני ומת שלישי לא תמול דברי רבי רשבג"א (טור י"ד סי' רסב) שלישי תמול רביעי לא תמול. ואסיקנ' נישואין ומלקיות כר' וסתות ושור המועד. כרש"בנ. נישואין כדאמרן מלקיות כדתנן מי שלקה ושגה ב"ד מכניסין אותו לכיפה ומאכילין אותו שעורים עד שכרסו נבקעת. וסתות דתנן אין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה ג' פעמים ואינה מיטהרת מן הוסת עד שתעקר ממנה שלשה פעמים. שור המועד דתנן איזה הוא שור מועד כל שהעידו בו שלשה פעמים. ומסתב דמילה כנישואין דבתרי זימני הויא חזקה דספק נפשות חייה וספק נפשות להקל: אמר רבא (טור ח"מ סי' ספט) לא ישא

אדם

חלה הוא או שחלת' היא כו': לא שכו היא דשה עמה עשר: שלשה עיבורים (כ"ז חדשים לימי הולד וחדש) לכל עיבור ועיבור לימי טומאה וטהרה דאשה מתקבצ' בסמוך לזיסתה: ג' פקידות שהקב"ה פוקד בעקרות לסמוע תפילתן בראש השנה וגוזר עליהן הריון בראש השנה: ליתגהי כללי דקאמר דלדורות של עכשיו שתי שני ומחצה: מותר לינשא לאח' ולא אמרה עקרה היא דשמה הראשון לא זכה לבכו ממנה שלישי לא משום דהוחזקה עקרה: נישואין כדאמרן דסתם לן תנא דמתני' כרבי (דקתני רשאי השני אין שלישי לא) כונסים אותו לכיפה אם חזר ונשא בשלישית דמחזקין ליה ברשיעה מתרי זימני שלקה: קובעת לה וסת לסמוך עליה להיות דיה שעתה) דתנן כל שיטלה וס' דיה שעת' ולא מטמינן לה למפרע מ"על) אם הגיע עת ווסתה ולא בדקה את עצמה טמאה דאורח בזמנו בא: ואיכ' מטהרה מן הוסת אפי' כעקר שתי פעמי' שבדקה בשני וסתות ומכאה טהורה וסינתה ראיתה ליום אחר שתי פעמים אפי' מחזקין וסתה כשיגיעו אם לא בדקה דאורח בזמנו בא: וספק

נפשות

הבא על יבמתו פרק ו יבמות

אדם אשה ממשפחת נכפין ולא ממשפחת מצורעים * והוא
 דאיתחזק בתלתא זימני אבל בתרי זימני אקראי בעלמא הוא :
 ת"ר (טור ח"ה סו' ב) נשאת לראשון ולא היו לו בנים לשני
 ולא היו לו בנים : לשלישי לא הנשא אלא למי שיש לו
 בנים : ואם נשאת למי שאין לו בנים תצא כלא כתוב איבעיא
 להו נשאת לשלישי ולא היו לו בנים מהו דליתבעורת הנך
 קמאי מצי אמרה להו השתא הוא דכחשי : ואם נשאת לרביעי
 לבתר דאפקה שלישי בלא כתובה והיו לה בנים עם רביעי לא
 מפקא משלישי כלום דאמר השתא הוא דכריאת : הוא (טור
 ח"ה סו' תכד) אמר מינה והיא אמרה מיניה : א"ר אמי דברים
 שבינו לבינה היא נאמנת מ"ט היא קים לה ביורה בחץ הו"ל
 לא קים ליה ביורה כחץ : חזינן לגאון דקאמר הא דאמר רב
 אמי דברי' שבינו לבינה היא נאמנת לדברי משנה ראשונה
 הוא ולא עבדינן בה עובדא : דתנן כראשונה היו אומרים ג'
 נשים יוצאת ונוטלות כתובה וחדא מיניהו האומר השמים
 ביני לבינך : והא אירחיא לה דתנן חזרו לומר שלא תהא
 אשה נותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה : אלא האומרת
 השמים ביני וביניך יעשה דרך בקשה : ואנן לא סבירא לן
 הכי דלא אתא רב אמי לאשמועינן דין משנה ראשונה לא הא
 דרב אמי על מתני' דהכא אמירא דתנן גשא אשה ושהה עמה
 עשר שנים ולא ילדה אינו רשאי ליבטל ותני עלה יוציא ויתן
 כתוב' וקא מיבעי לן השתא היכא דשהה עמה עשר שנים ולא
 ילדה וקא אתי ואמר מינה הוא דלאו בת אילודו היא ולית
 לה עלאי כתובה דבעינן לאפוקה ולמיסב איתתא אחריתי
 דבת אילודי וקאמרה איהי האי דשהה נבך עשר שנים ולא
 אולידנה מינך הוא דאינך יורה כחץ היילכך אי בעית לאפוקן
 הב לי כתובתי מאי : וקאמר רב אמי דברים שבינו לבינה
 היא נאמנת דאיהי קים לה ביורה כחץ היילכך לא מצי
 לאפוקה אלא עד דיהיב לה כתובה : וליכא למיחש בכי
 הא מילתא שמא עיניה נתנה באחר דהא אנו מפקינן לה על
 כרחא : אבל משנה הראשונה לאו על הדין עיקר אמירא אלא

במי

כפסות היא מילה סכנת נפשות : (מסו דליתבעו ראשון
 ושני כמיתתן דקבלה מיכיה דהסתא חגלאי מילתא דמוכח הוא
 דלית לה לסון סגמ' מי מכו אמרי לה אינלאי מילתא דאת הוא
 דגרמת ח"ד מכות אמרה לכו הסתא דכחשי מנסתברא מכו
 אמרה לכו כו' הסתא כו') הסתא הוא דבריהת וחזרת להיות
 צרי מחולקין : הוא חומ' מינה יודע הכי שמכ שאינה וולדת
 צמני מחמתה ולא אתן לה כתובה : הוא קים לכ ביורה כחץ

דכל

הבא על יבמתו פרק ו יבמות מ

כמי שלא שחת' עם בעלה י' שנים היא וקא אתי' איהי
 למיתבעיה לאפוקה ולמיתן כתובתה ואיהו לא בעי
 לאפוקה כלל : למשנה ראשונה יוצא ונוטלת
 כתובתה : ולמשנה אחרונה דחיישינן שמא עיניה נתנ'
 באחר יעשו דרך בקשה אבל האי דרב אמר טעמא אחרינא
 הוא כדפרישנא ועבדינן בה עוברא דהילכת' היא : ותיכא
 דשהא עמה עשר שנים ולא ילדה ולא קא בעי לאפוקה ולמיסב
 איתתא אחריתי מפקינן לה מיני' בע"כ ואפי' בשוטינ' : ואפי'
 אמרה איהי דאירנא בהריר' בטהדי לא שבקינן לה
 אלא יוציא ויתן כתובה כדגרסינן בפרק המדיר : אמר איזיל
 אינסוב איתתא אבדוק נפשי אמר רב אמר אף בזו יוציא
 ויתן כתובה : ורבא אמר נושא אדם כמה נשים והוא
 דאיפשר ליה למיקם בסיפוקיהו : וק"ל כרבא : היא אמר
 אפילה בנו עשר שנים והיא אמרה לא אפילי אמר רב אמר אף
 בזו נאמנת היא דאם איתא דאפילה לא מחזקא נפשא בעקרת'
 ת"ר (טור ח"ה סי' א) הפילה וחזרה והפילה וחזר' והפילה
 הוחזקה לנפלים : הוא אומר אפילי' תרי והיא אמרה תלתא
 א"ר יצחק בן אלעזר עוברא היר' בי מדרשא ואמרו היא
 צאמנת דאם איתא דלא אפיל' אחזקי נפשה בניפלי לא
 מחזקא : ובהני כולהו יוציא ויתן כתובה שמא לא זכה
 ליבנות ממנה : מתני' (טור ח"ה סי' קנד) האיש מצוה
 על פריה ורביה אבל לא האשה : רבי יוחנן בן ברוקא אומר
 על שניהם הוא אומר (בראשון א) ויברך אותם אלהים ויאמר
 להם פרו ורבו : גמ' טעמיהו דרבנן מהכא (סס) וטלאו
 את הארץ וכבשו' איש דרכו לכבש ואין האשה דרכה לכבש :
 רב יוסף אמר מהכא אני אל שרי (סס לה) פרה ורבה ולא
 קאמר ליה פרו ורבו : ולית הלכתא כר' יוחנן בן ברוקא :
 דהיא איתתא דאתאי לקמיה דרב נחמן אמר לה לא מיפקדת
 אפריה

דכל שכב' זרע שאינו יורה כחן אינה מוליד : (אף בזו יוצי'
 ויתן כתובה : לסון הנמרה שאני חזמ' כל הכוסח אשה על
 אסתו ראשון יוציא ויתן כתובה) כוח אומר אפילה בנו עשר
 כשבאי' לכוסו לבימי' הוא חזמ' אפילה בתוך עשר ועדיין אינה
 זמן להכניח וביח' אומרת לה אפילו ועקרה אני : הוחזקה
 לכפלים ויוציא ויתן לה כתובה : אפילו ולא חזיח : הוא
 כאמנת וכוסין חתו ולא כגון שסוף תובעת גירושין אלא
 שעליו לכוסו לקיום פריה ורביה : דאתא לחת' ססת
 עשר שני' עם בעלה ולא היו לה בנים באת לפני רב נחמן
 סיבוף בעלה שיגרסנה ויתן לה כתובה אמר לה שכיון שאינך

הבא על יבמתו פרק ו' יבמות

אפריה ורביה : אמרה ליה לא בעיא הך איתתא חוטרא לירא
ומרא לקבורה : אמר כל כי הא ודאי כייפינן ויוציא ויתן
כתוב : וכן הלכת' : יש מי שאומר שכתובה זו דמחייבין
לבעל כתביעת האשה מנה מאתים : אבל תוספת לא : ואע"ג
דתנאי כתובה ככתובה דמי הכא אומדן דעתא הוא דכי אקני
לה אדעתא למיקם קמיה : אדעתא למישקל ולמיפק לא אקני
לה : ואי קשיא לך הממאנת וחברותיה שאין להן כתובה
מנה מאתים ויש להן תוספת התם בהדיא קא תני לה מכרי
ידע דקטנה היא דילמא מיחרטא ונפקא אמאי כתב לה אלא
רצה לזלזל בנכסיו : וכן בחברותיה שעומד לצאת הוא הדין
והוא הראיה : וכשם שמיצינו שיש תוספת בלא כתובה כך יש
כתובה בלא תוספת כגון זו : והמחייב בהו כתובה ותוספת
צריך ראיה ברורה : דמכללא לא מפקי' ממונא : א"ר אלעא
משום ר' יהודה ברבי שמעון מותר לשנות ברברי שלום שנ'
(בראש' כ') כה תאמרו ליוסף ונז' : רבי נתן אומר מצוה
שנא' (סנואל א טז) ויאמר שמואל איך אלך ונז' ואמר עגלת
בקר תקח בידך : וא"ר אלעא משום רבי יהוד' ברבי שמעון
כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע כך מצוה על האדם
שלא לומר דבר שאינו נשמע : ר' אבא אומר חובה שנ' (משלו
ט) אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך :

סליק פירקא

מכוון אפרים ורביה אינה יכולה לכופו שיתן לה גט ואם
תרצה תכא שלא בכתובה : חוטרא ליה עץ שתשען טליו
לעת זקנת' ואם תמו' יקברכה : איך כזה יעקב לא כ"ה לא
הס שינו מפני דרכי שלום : עגלת בקר תקח בידך ואמר'
לזכות ונז' הקב"ה כזה לשנות : דבר הנשמע שנאמר הוכח
תוכח :

סדרן עלך הבא על יבמתו

אלמנה (טור י"ד סי' סלא) לכהן גדול גרושה לכהן הדיוט
הכניסרה לו עבדי מלוג ועבדי צאן ברזל עבדי
מלוג לא יאכלו בתרומה עבדי צאן ברזל יאכלו : ואלו הן
עבדי
אלמנה לכהן גדול : עבדי מלוג כשיש לאשה נכסיו
שאינה מכנסת לבעל' בסומת כדוכייתא קרוי
בכסו מלוג ובעל אוכל פירות והקרן קיים ומה ששמן בכתוב'
וכותבין

אלמנה לכהן גדול פרק ז מא

עבדי מלוג אם מתו מתו לר' ואם הותירו הותירו לר' אע"פ
 שהוא חייב במזונתן לא יאכלו בתרומה : ואלו הן עבדי צ"ב
 אם מתו מתו לו ואם הותירו הותירו לו הואיל וחייב
 באחריותן הרי אלו יאכלו בתרומ' : גמ' איתמר (טור ח"ה
 סי' עז פח) המכנסת שום לבעלה היא אומרת כלי אני נוטלת
 והוא אומר דמים אני נותן הדין עם מי ר' יהודה אמר הדין
 עמה ר' אמי אמר הדין עמו : רב יהודה אמר הדין עמה משום
 שכח בית אביה דידה הווי' ר' אמי אמר הדין עמו דאמר אם
 מתו מתו לו ואם הותירו הותירו לו ברשותי קיימי וכדירי'
 דמו : תניא כותיה דר' יהודה : ותניא כותיה דר' אמי ת"כ
 דר' אמי עבדי צאן ברזל יוצאין בשן ועין לאיש אבל לר'
 לאשה : תניא כותיה דרב יהודה המכנסת שום לבעלה אם
 רצה הבעל למכור לא ימכור : ולא עוד אלא אפילו הכניס
 לה שום משלו אם רצה הבעל למכור לא ימכור : מכרו שניהן
 לפרנסה זה (טור ח"מ סימן עז פח) היה מעשה לפני ר"ג ואמר
 הבעל מוציא מיד הלקוחות : אמר רבא אמר רב נחמן הלכה
 כרבי יהודה : דייקי רבואת' מדקתני במתני' בעבדי צאן
 ברזל אם מתו מתו לו ולא קתני אם פחתו פחתו לו : דוקא
 בעין מתו מתו ממש ולא משמשי מעין מלאכתן כלל דכמאן
 דליתניהו דמו הוא רחוי' באחריותן ומשלם דמים : אבל אי
 איתנהו אע"ג דבלו טובא ופחתו אי משמשי מעין מלאכתן
 נוטלתן האשה ואינו משלם דמים : שדין עבדי צאן ברזל ודין
 נכסי צאן ברזל אחד הוא כדדין אלו כדדין אלו : ואנן לר'
 חזינן להאי דיוקא דהא קא מקשינן בגמרא למ"ר כל היכא
 דמחייב באחריותן אכלי בתרומה מהא דתנן כהן ששכר פרה
 מושראל אע"פ שמזונותיה עליו לא יאכילנה בכרשני תרומה
 דקא מפרקינן ותיסברא נהי דמחיי' באונסיה בבחישה וביתרו'
 דמים מי מחייב מדקא מפרקינן חכי גבי שכירות פרה מכלל
 דלגבי

זכותין ודא כדוכיא דהנעל' ליה קרוי נכסי צאן ברזל שהן
 באחריותו ואם ביחתי סיתחו לו ואם הותירו הותירו לו ועבדי
 מלוג לא יאכלו לפי שהן שלה ויהי' חללה : גמ' המכנס' שום
 לבעלה נכסי צאן ברזל שהיא שמה בכתובתה ויהי' בהם כלים
 ודבר מסויים וכשגירסה הן מת והיא באה לגבות כתובתה :
 היא אומרת כלי אני נוטלת והיא אומר דמים אני נותן כך
 כמו שקיבלתי עלי בשומא כי מאז היו באחריותי ושלי הם :
 הדין עמה ונתטול כליה : בשן ועין לאיש אם הבעל סימא
 את עינו : אבל לא לאשה אם היא סימא את עינו או הפילה
 את עינו דלאו דידיה ניכשו : לא ימכור שאם יגרסנה נתטול

אלמנה לכהן גדול פרק ז

דלגבי צאן ברזל מחייב ואפי' בכחישה וביתרות דמיס ולחכי
 יאכלו בתרומה : ושמעת מינה דליתא להאי דיוקא דדקו קמא
 ו"ל' אלא מיתו אף ע"ג דדינא דנמרא הכי לא מחייבינן ליה
 לבעל השתא בכחישה וביתרות דמיס דכיון דלא נהני עלמא
 הכי כל מאן דמקבל לנכסי צאן ברזל וכתב להו עליה אדעתא
 דמנהגא הוא דמקבל להו עליה הילכך לא מחייב אלא לפוס
 מנהגא : והאי מכרו שניהן לפרנסה דקאמר רשב"ג הבעל
 מוציא מיד הלקוחית לא אפשיטא שפיר דנעכיר בה מעשה :
 ההיא (טור א"ה ס' ס"ח) איתתא דעיילא ליה גברא איצטלא
 דמילתא בכתיבה שכיב שקלוח יתמי פריסה אמיתנא : אמר
 רבא קנייה מיתנא : (טור ז"ד ס' ס"ט) א"ל נאני ברי' רב
 יוסף בריה דרבא ל"ב כהנא והאמר רבא אמר רב נחמן הלכה
 כרב יהודה : א"ל מי לא מורה רב יהודה דמחוסר נוביאנר
 אילו מיגניב לאו יורשים חייבים לשלומי ביון דאילו מיגניב
 יורשי חייבי לשלומי ברשותהו קיימי רב' לפעמי' דאמר
 חמץ ושחרור מפקיעי' מירי שעבוד : גרסינן בפ' נגמר הדין
 היה אביו ואמו מורקין לו בלי' מצוה על אחרים להצילן :
 ארשב"ג

כליב : מכרו שכיבן או זה או זה : לפרנסה אורחא דמילתא
 שאין אדם מוכ' כלי תשמיסו אלא למזונות : כבעל מוצי'
 לא מנטי' אס מוכר הוא בלא דעת' ומת או גירס' שהי' מוכרה
 מן הלקוחו' אלא אפי' מתה הוא הוא מוכר מן הלקוחות
 שאין מכירתו מכירה כל זמן שהיא קיימת ונמכר' נמכרה שלא
 כדון :) קניא מיתנא דתקריכו המת איסורי הנאה הם
 כהקדש דגמר סס סס מעגלה ערוסק : מי לא מוד' רב
 יקוד דמחסרי' גובי' אע"ג דהדין עמה מודה הוא דכל כמת
 דלא בתקני' מוכיה דלאו ברשות' קיימת אלא שיעבוד בעלמ'
 אית לה עליוהו דבא אס נאכסו או אבדו חייב באחריותן וכיון
 דברשות יתמי ניכחו אתא הקדש דמקדשוה יתמי ואפקע
 לסימנודא ויבני זוני : ורבא לטעמיה כו' הקדש דוקא
 קדושת הנוף אבל לא קדוש' דמיס כדתנן מוסיף עוץ דיור
 ופידה הכיסים הללו : חמץ נכרי שהיו' ישראל על חמכו
 אחר הססח אסור בהנא' דאפי' איסור חמץ ומשקע ליה
 לסימנודי' דגוי וסח דתנן בכל טעם דמות' בהנא' מוקי לה
 רבא התם כשהריכו אכלו שנתנו ישראל בני' הגוי דלא מחס'
 גובינא : וסחרור ישראל שיעבוד עבדיו לבעל קוב
 וסחררו הלוב הריבן בני חורין וחוז' בעל חוב וגיבה המלוש
 ממקום אחר : הים אביו ואמו מורקין לו כלים כלומר זורקין
 על בניו לאחר שמת מתמי' בער : לפיכךן שלא יכחו לזרות
 שלא

ארשב"ג בר"א שלא ננעו במטה אבל ננעו במטה אסורין :
 ודוקא רננעו במטה הנקבר' עמי משום דמחלפ' בתכריבי המת:
 אמר רב יהודה (טור ח"ה סי' סח) הכניסה לו שני כלים באלף
 זוז ושבתו ועמדו על שני אלפים זוז אחד נטלתו בכתיבתה :
 ואחר נותנת דמים ונוטלתו משום שבת בית אביה: וכן הלכתא:
 מתני' (טור י"ד סי' סלח) בת ישראל שנשאת לכהן והכניסה
 לו בין עבדי מלוג ובין עבדי צאן ברזל הרי אלו יאכלו
 בתרומה : ב"ת ישראל ששנשאת לכהן ומ"ת והניח"ה מעוב"רת
 וכן בת כהן שנשא לישראל והכניסו בין עבדי מלוג בין
 עבדי צאן ברזל הרי אלו לא יאכלו : בת ישראל שנשאת
 לכהן ומת והניחה מעוברת לא יאכלו עבדיה בתרומה מפני
 חלקו של עובר שהעובר פוסל ואינו מאכיל דברי רבי יוסי :
 אמרו לו מאח' שהעדרת בנו על בת ישראל לכהן : אף בת כהן
 לכהן ומת והניחה מעוברת לא יאכלו עבדיה בתרומה : מפני
 חלקו של עובר : גם' עובר פוסל ואינו מאכיל דברי רבי
 יוסי דקסבר העובר במעי זרה זר הוא ואית לי' קנייה ולפיכך
 פוסל בעבדי' מלהאכיל בתרומה בשביל היורשים מפני חלקו
 שהוא זר : ולית הלכתא כותיה אלא כרבנן דאמרי אין לעובר
 קנייה ואין לו חלק עד שיוולד : הילכך אפי' במעי גרושה לא
 פסיל להו לעבדי עד שיוולד : ותנן גמי בפרק יוצא דופן
 תינוק בן יום אחר פוסל בתרומה : פירוש בן גרושה שהוא
 חלל אינו פוסל את העבדים מלאכול בתרומה בשביל הבנים
 הכשרים עד שיהא בן יום א' : אבל במעי גרושה לא פסיל
 דלית ליה קנייה בגויהו : וכן הלכתא : מתני'

טור

סלח יאסרו בבכאס : במקובת' שהיא חלה זון דהא מאי
 דאסבה ברסותיה אסבה : מתני' בת ישראל שנישאת
 לכהן אישיל עבדי מלוג שאינן שלו יאכלו לפי שהוא קניינו
 טקנה קניין : והניחה מעוברת אף ע"פ שיש לה בנים הימנו
 והיא חובלת בתרומ' לא יאכלו עבדי כהן ברזל בתרומה לפי
 שהן של יורשין ויש לעובר חלק בהן ואין לעובר כח להאכילן
 בתרומה אי משום דקסבר עובר במעי זרה זר הוא (אי משום
 דקסב' ילוד מאכיל שאינו ילוד אינו מאכיל דכתו'
 וילוד ביתו יאכלו וקרו ביה ואכילו :) שהעובר פוסל
 אם בת כהן לישראל הוא והניחה מעוברת (ואין לה בן אחר)
 פסול מלשום לבית חביה ואינה מאכילת חס בת ישראל לכהן
 היא והניחה מעוברת אין כח לעובר להאכילה וה"ה לעבדיה:
 (אף בת כהן לכהן כיון דאמרת שאינו ילוד אינו מאכיל חס
 העבדים אוכלים בתרומה מפני חלקו של עובר שהרי עבדי
 חס ואין אוכלין לא בשבילו והוא אין בו כח להאכיל) מתמ'
 העוב'

אלמנה פרק ז

(טור א"כ סי' ו טור י"ד סי' שלא) העובר והיבם והאירוסין
 והחרש ובן ט' שנים ויום אחד פוסלין ולא מאכילין : ספק
 שהוא בן ט' שנים ויום אחד ספק שאינו בן תשע שנים ויום
 אחד : ספק שהביא שתי שערות ספק לא הביא : נפל הבית
 עליו ועל בת אחיו ואין ידוע איזה מת ראשון צרתה חולצת
 ולא מתיבמת : גמ' האי עובר אי בת כהן לישראל הוא
 פוסל לה : (ווקרא כב) בנעוריה פרט למעוברת : אי בת
 ישראל לכהן היא לא מאכיל לה ילוד מאכיל שאינו ילוד אינו
 מאכיל : והיבם אי בת כהן לישראל היא פוסל לה (ווקרא
 כב) ושבה אל בית אביה פרט לשומרת יבם : אי בת ישראל
 לכהן היא לא מאכיל לה קנין (סס) כספו אמר רחמנא והאי
 קנין דאחיו הוא : והאירוסין אי בת כהן לישראל היא פוסל
 לה : דקני דכי תהיה אמר רחמנא והא קנייה בהא הויה
 אי בת ישראל לכהן היא לא מאכיל מ"ט משום דעולא דאמר
 דבר תורה ארוסה בת ישראל לכהן אוכלת בתרומה ומה טעם
 אמרו

העוב' פוסל בת כהן שנשא לישראל זמת וסניחה מעובר'
 ואינו מאכיל בת ישראל שנשא לכהן זמת וסניחה מעוברת :
 והיבם בת כהן חומרת יבם לישראל פוסלה מתרומ' אביה ובת
 ישראל שומרת יבם לכהן אינו מאכילה : והאירוסין בת כהן
 המאורסת לישראל פוסלה ובת ישראל מאורסת לכהן אינו
 מאכילה : ובן תשע שנים מסר' בגמ' : ספק שהוא בן תשע
 ופוסל ספק שאינו ואמילתא דלעיל קאי : ספק שהביא שתי
 שערות לעיל קאי לענין אירוסין דקתני פוסלין ויכי קאמר
 קטן שקידש את האשה ספק שהבי' שתי שערות וקידושיה בוי
 קידושין ספק לא הביא פוסל בת כהן שהי' מאורסת לו מן
 התרומה : נפל הבית עליו ועל בת אחיו שהיא אשתו ספק
 שהוא מת תחלה ונפלו שתייהן לפני אחיו ופוטרת כרת הבת
 ספק בת אחיו מתה תחלה ובשעת נפילה ליבום לא בוי כרת
 ערוה זהו כרתה מותר' כדתנן בפ"ק וכולן חס מתו אז מיאכו
 כרותיהן מותרות : חובלת ואידי דאיירי בשאר ספקות
 לחומרא תנא לכך בהדיהו : גמ' בנעוריה כלומר קרא
 כתיב וסבה אל בית אביה בנעוריה פרט למעוברת שאינה
 דומה לנעוריה : ילוד מאכיל ישראלית האוכל' בשביל צנה
 אינה אוכלת אלא כ' הבן ילוד דאכיל' חס מחמת בן כספא לן
 בתורת כהנים מויליד ביתו הם יאכלו בלחמו קרוי ביה יאכילו
 והכ' ילוד הוא דמסתמע : פרט לשומרת יבם שאינה ברשותה
 דהא אנדח ביה : דכי תהיה אמר רחמנא ובת כהן כי תהיה
 לאיש זר : דבר תורה כו' דכתיב קניין כספו הוא יאכל כו')

אמרו אינה אוכלת בתרומה שמא ימזגו לה כוס בבית אביה
 ומשקה לאחיה ולאחיותיה : והחרש אי בת כהן לישראל הוא
 פסל לה דהא קנייה בתקנתא דרבנן אי בת ישראל לכהן היא
 לא מאכיל לה קנין כספו אמר רחמנא והאי לאו בר קנין הוא :
 בן ט' שנים ויום אחד קא ס"ד ביבמה : בן תשעה למאי אי
 למיפסל קטן בן יומו גמי פסיל : אי להאכיל גדול גמי לא
 מאכיל : אמר רבא בן תשעה שנים ויום אחד דהנך פסולין
 קתני דפסלי בביאתן : כדתניא בן תשע שנים ויום אחד גר
 עמוני ומואבי מצרי ואדומי כותי נתין חלל וממזר שבאו על
 הכהנת ועל הלוייה ועל בת ישראל פסלה : והא מדקתני
 סיפא אם אינן דאויין לבא בישראל הרי אלו פסולין מכלל
 דרישא לאו בפסולין עסקינן : רישא פסולי כהונה : סיפא
 פסולי קהל : פירוש קתני רישא להני פסולי גבי העובר
 והיבם וחבירו לפסול את הכהנות מן התרומה וקתני להו
 סיפא לפסול את הקהל מליגשא לכהונה : גופא בן תשע
 שנים ויום א' גר עמוני וכו' : מנא ה"מ אמר רב יהודה אמר
 רב דאמר קרא (שס) ובת כהן כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה
 לפסול לה פסלה : אשכחן כהנת : לוייה וישראל' מ"ל מבת
 ובת : אשכחן לתרומה : לכהונה מנא לן ק"ו מגרושה ומד'
 גרושה

בתקנתא דרבנן דחרש אע"ג דלאו בר דעת הוא תקינו ליה רבנן
 כשואין כדאמר' לקמן פרק החרש : קא סלקא דעתך בשומר
 יבם לבן תשע ולא בא עליה : למאי כלומר למה נקט בן ט'
 או למוססיל לאשמועינן כיון דחזו לביא' פסול לה בזיקת יבמוין
 מאי חיריא דנקט בן ט' אפי' קטן נמו דלא קרינן ביה ושבה
 דאגיד ביה : ואזי להאכיל (להכי נקט בן ט') לאשמועינן
 אע"ג דחזו לביאה לא מאכיל לזיקתו אפי' גדול מתם לא מאכיל
 והא כבר אשמועינן ברישא : דהנך פסול כגון ממזר וכתין
 ומשום פוסלין נקט לה ולא מאכילין לאו אבן ט' קאי אלא
 אשאר' אעזברו חיבם ואחירוסינן ואחרש : בן תשע שנים
 שהוא גר עמוני ומואבי דאסורין לבא בקהל : מכרי ואדומי
 דעד דור שלישי בעשה כותי בלא תחתן בס דקסבר גירי
 אריות הן : חלל פסול לכהונה : פוסלו' נת כהן מן התרות'
 ולוייה וישראל' מליגשא לכהן עולמית ה"ג רש"י ושא פסולי
 קהל וסיפא כהונה אע"ג דקתנו (שאין ראויין) לבא בישראל
 לא מיירו לא ככהונה דמרישא הוה אמינא דפסולי קהל הוא
 דפסולה אכל ביות חלל דהיינו פסולי כהונה לא תנא סיפא
 משנה יתירא לאשמועינן דחלל פוסל כהכ' מתרומ' דבי נשא
 ולוייה וישראלית מליגשא לכהן ודלא כפי' העמון' : בת ובת
 הוה

אלמנה פרק ז

גרושה שמתרת בתרומה ופסולה לכהונה זו שאסור בתרומה
 אינו דין שפסולה לכהונה: וכי מזהירין מן הרין גלווי
 מילתא בעלמא הוה: וגוי ועכד פסלו מדרכי יוחנן דא"ר
 יוחנן משום ר' ישמעאל מניין לגוי ועכד שבאי על הכהנת ועל
 הלוויה ועל בת ישראל שפסולה שנא' (סס) וכת כהן כי תהיה
 אלמנה גרושה מי שיש לו אלמנית וגירושין בה: יצאו גוי
 ועכד שאין להם אלמנות וגירושין בה אשכחן כהנת: לויה
 ובת ישראל מניין נמי מהכא כרת וברת: מתני' האונס
 והמפתה והשוטה לא פוסלין ולא מאכילין: ואם אינן ראויין
 לבא בקהל הרי אלו פוסלין: כיצד היה ישראל שבא על בת
 כהן תאכל בתרומה: עיברה לא תאכל נתחתך העובר במעיה
 תאכל: היה כהן הבא על בת ישראל לא תאכל בתרומה:
 עיברה לא תאכל: ילדה תאכל נמצא כחו של בן גדול משל
 אב: גמ' והשוטה תנינא להא דת"ר שוטה וקטן שנשאו
 גשים ומתו נשותיהן פטורות מן החליצה ומן היבום: (טור
 א"כ סו' ד) אי תמר הבא על ארוסתו בבית חמיו רב אמר
 הולד ממזר ושמואל אמר הולד שתוקי: איכא דאמרי הכא
 כ"ע לא פליגי דבתריה דיריה שדינן ליה: אלא כי איתמר
 הכי איתמר ארוסה שעיברה רב אמר הולד ממזר ושמואל אמר
 הולד

הוי מכו למכת' בת כהן וכתב וכת: וכי מזהירין ללקות מן
 הדין קל וחומר הא קיימא לן דאין מזהירין מדין קל וחומר:
 גילוי מילתא בעלמא ולא מילויף ולפיכך לאו לכהונה מתרומה
 לא ממיילא כיון דאיפסולה מתרומה איפסולה גס כן מן
 הכהונה דתרומה היינו קדושת כהונה: שאין לבן אלמנות
 וגירוסין שאין קידושין לגוי ועכד: מתני' והשוטה אפי'
 על ידי חוסה וקידושין ולא פוסל ולא מאכיל דאין קניין קניין
 ברי אלו פוסלין שהרי נתחללה בכיאת פסול לה: היה ישראל
 שבא על בת כהן באונס או בפיתוי שלא לסס קידושין:
 עוברת לא תאכל דעובר פוסל כדילפינן לעיל מושב' בנעוריה
 פרט למעוברת: נתתך העובר במעיה תאכל מיד וס"ה
 אם ילדתו ומת: עיברה לא תאכל שהעובר אינו מאכיל
 כדילפינן לעיל ולוד מאכיל וסאיכו ולוד איכו מאכיל: גדול
 משל אב שהבועל לא היה מאכיל לפי שלא בא עליה לסס
 קידושין ולא קנינו הוה ובני מאכילה: גמ' נשותיהן
 פטורות אלמא דאין קניין לשוטה: הולד ממזר אע"פ
 שסנייהן מודין שבא עליה חיוסי הואיל ופרוכה היא דגם אח'
 בא עליה ואיעברה מנייה: שתוקי כדמסי': מוכי נתעבר':
 רוב פסולין אכלה כל העולם פסולין אכלה מלבד הארום:
 והכא

הולד שתוקי : האי שמעתא קא הוינן בה בפרק עשרה יוחסין
 ואסיקנא הכי רב אמר הולד ממזר לאו ממזר ודאי הוי אלמ
 ספק ממזר הוי ואסור בממזרת : ושתוקי דאמר שמואל בדוקי
 הוא דברקינן לה לאימירה ואי אמרה לכשר נבעלתי דהוה
 ארוס נאמנת : והלכתא בהא כשמואל דקים ליה כאבא שאול
 דתנן אבא שאול היה קורא לשתוקי בדוקי ואמרי מאי בדוקי
 דברקינן לה לאימירה ואי אמרה לכשר נבעלתי נאמנת :
 ואע"ג דרוב פסולין אצלה : ואמר רבא הלכה כאבא שאול :
 הילכך הלכתא כשמואל דקאי כותיה : אבל ודאי אי בדקינן
 לה ואמרה לא ידענא הולד ספק ממזר הוי ובהא לא פליג
 שמואל : גרסינן בכתובות ההוא ארוס וארוסתו דאתו
 לקמיה דרב יוסף הוא אמר מיני והיא אמרה מיניה אמר רב
 יוסף למאי ניהוש לה הדא הא קא מודי ועוד האמר רב יהוד'
 אמר שמואל הלכה כר"ג דאמר נאמנת : א"ל אביו ובהא כו
 לא מודי מי מכשר ר"ג והאמר שמואל לרב יהודרה שיננא
 הלכתא כר"ג ואת לא תעביר עובדא עד דאיכא רוב כשרין
 אצלה והכא רוב פסולין אצלה : ולטעמין תיקשי לך הילכ
 צופה הלכה ואת לא תעביר עובדא אלא הא לכתחילה והיא
 דאי עבר והכא כדאי עבר הוא : מתני' העבר פוסל משום
 ביאה ואינו פוסל משום זרע : כיצד בת ישראל לכהן וברת
 כהן לישראל וילדה הימנו בן והלך הבן ונכבש על השפה
 וילדה ממנו בן ה"ז עבר היתה אם אביו בת ישראל לכהן לא

תאכל

והכא כדועב' דכבר נשאת לכהן : מתני' העבד פוסל
 משו' ביאה אם בא על הסכה פסלה מן התרומה כדאמרי'
 לעיל : ואינה פוסל משום זרע אם יש לה זרע לבת כהן
 מישראל כשר וכו' עבד ומת בעלה ישראל וזה קיים אינ'
 פוסלה מלשום אל בית אביה בכעורים (דעבד ודאי לאו זרע
 הוא) ומש' וחזיל איכא משכחת לה סיבא בן ישראל עבד :
 נכבש כדחק ובא עליו ולקחנה נכחינקט : ה"ז עבד סולד
 טפחה כמוה כדכתיב באשה וילדי' וגומר כדאמרינן בגמרא :
 בית אם אביו בת כהן לישראל תאכל בתרומ' אם מת אביו
 והוא קיים אע"ג דולד ולדה בעלמא פסול (דכתיב וזרע אינ'
 לה מ"מ אפי' זרע פסול דלא בתר אביו טדיכן ליה דלאו זרעיה
 הוא : בת ישראל לכהן ומת צנה מכה וכן צנה קיים והוא
 עבד לא תאכל בתרומה דלא זרע הוא : כסן גדול פקמים
 שהוא פוסל בת כהן מן התרומ' משו' זרע זרעה מישראל :
 מאכיל את אמו לאח' מיתת אביו ופוסל את אם אמו (אפי'
 לאחר מיתת אמו) דאי לאו הוא היתה אם אמו חוזר לתרומה

העדר פרק ח

תאכל בתרומה בת כהן לישראל תאכל בתרומה : גמ'
פ"ט (סמנות כא) אמר קרא האשה וילדה תהיה לארונה :

סליק פירקא

דבינשא לאחר מיתת בתה (כדאנו' ביש מותרת מת בנה
מישראל תאכל בתרומה :) וזאת האשה ואומרת לא כבני כ"ג
כלומר לא רבו כמוכו בישראל :

בדרן עלך אלמנה

הערל (טור ו"ד סי' שלא) וכל הטמאים לא יאכלו בתרומה
נשיהם ועבדיהם יאכלו : פצוע דכא וכרות שפכה
הם ועבדיהם יאכלו . נשיהם לא יאכלו ואם לא ידעה
משנעשה פצוע דכא וכרות שפכה הרי אלו יאכלו : אי זהו
פצוע דכא כל שנפצעו ביצים שלו ואפי' אחת מהן . כרות
שפכה כל שנכרת הניר אם נשתייר מעטרה אפילו בחוש
השערה בשר : פצוע (א"כ סי' ב) דכא וכרות שפכה מותרים
בניורת ומשוחררת . ואין אסורים אלא מלבוא בקהל שנ'
(דברים כג) לא יבא פצוע דכא וכרות שפכה בקהל ה' : גמ'
ז"ר (טור א"כ סי' ה) אי זהו פצוע דכא כל שנפצעו ביצים
שלו ואפי' אחת מהן . ואפי' ניקבו ואפילו נימוקו ואפי'
חסרו : א"ר ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא שמעתי
מפי חכמים בכרם ביבנה כל שאין לו אלא ביצת אחת אינו
אלא

הערל כהן ערל שמתו אחיו משום מילה נשיהן ועבדיהן
יאכלו דבא משום ערלות וטומאה לא נפקי מכלל
כהנים אלא דחיבהו גופייהו הם מחוסרין תקנה : ונשיה'
כל פצוע דכא וכרו' שפכה לא יאכלו דשויב חללה בביאתו
סנדעלה לפסול לה : ואם לא ידעה שלא בא עליה אחרי
כן והיתה נשואה לו קודם לכן : ואם נשתייר מקטרה שנחתך
מעטרה ואילך כשר דקתם בישראל בעלמ' הוא ולא גיד שאינה
גיד אלא מעטרה ולמעלה לכד הגוף עטרה שורה בשר
המוקפת במקום המילה בגובה ממנו ושופך ויורד עד סופו :
מותרין בניורת ומשוחררת דקבל גרים לא מוקרי קבל :
אלא מלבא בקהל פי' בישראל גמור : גמ' פצוע כמון
פצוע מכת חרב וסכין נימוקו מחמ' מכה או מיעוץ והוקטנו
מאליהן ואפי' חסרו בכל שהו : בכרם ביבנה שהיו יוסבין
שורות שורות בכרם הכטוע שורות שורות : כסרים חמה
ללא

אלא כסריס חנוה וכשר : אמר רב יהודה אמר שמואל פצוע
 דבא בידי שמים כשר אמר רבא היינו דקרינן פצוע ולא קרינן
 הפצוע . במתני' תנא נאמר לא (דברים כג) יבא פצוע דכא
 ונא' לא (סס) יבא ממזר מרה להלן בידי אדם אף כאן בידי
 אדם : אמר רבא פצוע ככולן . דך ככולן . כרו' ככולן .

פצוע ככולן בין שנפצע הגיד בין שנפצעו ביצים בין שנפצעו
 חוטי ביצים . דך ככולן בין שנידך הגיד בין שנדכו ביצים
 בין שנדכו חוטי ביצים . כרות ככולן בין שנכר' הגיד בין
 שנכרתו ביצים בין שנכרתו חוטי ביצים : ת"ר גיקב פסול
 מפני שהוא שותת . נסתם כשר מפני שהוא מוליד . וזהו
 פסול שחזור להכשירו . זהו למיעוטי מאי למיעוטי קרום
 שעלה מחמת מכה בריאה דאינו קרום : אמר רבבה בר רב
 המטיל מים משני מקומות פסול : אמר רבא לית הלכת' לא
 ככרא ולא כאכא . כרא הא דאמרן . אבא מאי היא דאמר רב
 הונא נשים המסוללות זו בזו פסולות לכהונה . ולא הית
 (טור א"ה סי' ג) אפי' לר"א דאמר פנוי הבא על הפנויה שלא
 לשם אישות עשאה זונה ה"מ איש אבל אשה פריצותא בעלמא
 היא וכ"ש שאין הלכה כר"א : מתני' (טור א"ה סי' ד)
 עמוני ומואבי אסורין ואיסורן איסור עולם : אבל נקבותיהן
 מותרות מיד . מצרי ואדומי אינן אסורין אלא עד שלשה
 דורות אחד זכרים ואחד נקבות . א"ר שמעון ק"ו הדברים
 ומה אם במקום שאסר את הזכרים איסור עולם התיר את
 הנקבות מיד מקום שלא אסר את הזכרים אלא עד שלשה
 דורות אינו דין שנתיר את הנקבות מיד . אמרו לו אם הלכה
 נקבל

דלא אסרה תורה אלא פצוע דך זכרות : בידי שמים ע"י
 רעמים וברד או ממעי אמו : (ולא קרינן הפצוע) איכת'
 הפצוע הוי משמע הפצוע מעיקרא ממעי אמו : ככולן בינו'
 ונגיד וחוטיו ביצים שהביצים תקוין בכים : מפני שהיא שותת
 שחמימות התקויה יוכלה לדרך הנקב ואינה יורה כחן וא"כ
 אינו מזריע : קרום שנוכל מחמ' מכה בריאה אינו קרום
 משום דהדר ומתפח : המסוללו' דרך תשמיש זכר ונקבה
 משפספות נקבותן זה בזה : פסולו לכהונה משום זנות :
 מתני' אם הלכה שמעת מרבנותינו שהנקבו' של מכרי ואדומי
 מותרין מיד נקבל ממך ואם לדין שאת דורש ק"ו מעכמך יש
 תשובה להסיב ובגמרא מפרש (דפרכי' ליה לר"ס מעריות
 ומחלל דחייבי עש' כגון כ"ג שנסא' חנוס' או מפות' שהיא
 עליו בעש' בתולה יקח ולא בעולה ואין כאן לאו דזונה דס"ל
 דביאת פנוייה לאו זנות היא וקאמר ראב"י בתם הולד חלל

הערל פרק ח יבמות

נקהל ואם לדיון יש תשובה אמר להן לא כי אלא הלכה אנ'
 אומר : ממזרין ונתינין אסורין איסור עולם אחד זכרי' ואחד
 נקבות : א"ר יהושע (טור ח"ה סו' קעב) שמעתי שהסרים
 חולץ וחולצין לאשתו והסרים לא חולץ ולא חולצין לאשתו
 ואין לי לפרש . א"ר עקיבא אני אפרש סרים אדם חולץ
 וחולצין לאשתו שהיתה לו שעה הכושר . סרים חמה לא
 חולץ ולא חולצין לאשתו שלא היתה לו שעת הכושר . ר"א
 אומר לא כי אלא סרים חמה חולץ וחולצין לאשתו שיש לו
 רפוא' . סרים אדם לא חולץ ולא חולצין לאשתו מפני שאין
 לו רפוא' . העיד רבי יהושע בן בתיר' על בן מנוסת שהיה
 בירושלם סרים אדם ויבמו את אשתו לקיים דברי ר"ע :

גמ' ה"ד סרים חמה (סס) אמר רביצחק ברי יוסף א"ר יוחנן
 כל שלא ראה מעול' שעה א' בכשרותו מנא ידעינן אמר אביי
 כל המטיל מים ואינו עושה כיפה : א"ר אבהו סימני סרים
 ואילוגית וכן שמונה אין עושין בהן מעשה עד שיהו בן עשרים
 שנה

והכו פרכינן ליה עריות וזכחו סלא קסר בהן חלא טלטה
 דורות בת בתו אסורה לו דהויא דור שלישי והוא בכלל ועסה
 בהן נקבות כזכרים בת בתו כבת בנו מה לעריות שכן כרת
 חלל דחייבי עסה יזכחו שאין בו כרת ואסורה הנת כבן מה
 לחלל שכן יזירתו בעבירה לפיכך עסה נקבות כזכרים עריו'
 יזכחו שאין יזירתם בעבירה ואסר בת בתו כבת בנו : (לא
 כי חלא חמי' הייתי דן קל וחומר מעבמי אין לכס תשובה) דלא
 ס"ל דראב"י דאין חלל מחייבי עסה ומחלל דחייבי לאוין לא
 מכותו למיסרך דאיכא למימר מה להסך שכן לאו תאמר במכרי
 ואדומי שהן עסה ואין חמו' ומ"מ לדידכו דס"ל יש חלל הלכ'
 אכי אומ' שהכקיות מותרות :) גתיכוס גבעוכ' סתגניורו
 בערמ' בימי יהושע ונתנו לחוטבי עמי' ולשוואבי מוס' :

שהסרי' יש סרים שחולץ וחולצין לאשתו והסרים לא חולץ כו'
 דבתיב לא זמחה שמו מוסרחל פרט לסרים ששמו מחוי' :
 ואין לי לפרש איכו יודע לפר' איזו סרים בן חליכה
 ואיזו פטור סרים אדם סנסתרם לאחר שכולד סרים חמה
 ממעיו חמו' : לקיים דברי ר"ע עדות זו סל ר' יוסע בן
 בתירה בעיד לקיים דברי ר"ע : גמ' סיכי דמי סרים
 חמה חמ"י דלא היתה לו שעת הכוסר סלא ראה טעב אחת
 בבשרות סלקה ממעי חמו' : כיסב גויל' בא' בלסון אשכנו שאין
 קילוח הסתן הולך למרחוק כשמסתין כלפי מעלה ואיכה עוסס
 כיסב : אין עוסין בהן מעש' להחזיקן בגדולים וסריסים
 חע"פ שיש להן סימני סרים עד שיהיו בני עשרים ולא הכיאו

שנה * וכן שמונה מי קא חיי' להתניא בן (טור א"ה סי' סנט)
 שמונה הרי הו' כאבן ואסור לסלטלו בשבת אבל אמו שוחה
 עליו ומניקתו מפני הסכנה * הב"ע בשלא נמרו סימניו * (טור
 י"ד סי' רסו) רתניא איזה הוא בן שמונה כל שלא כלו חדשיו
 רבי אומר סימנין מוכיחין שערו וצפניו שלא נמרו טעמא
 דלא נמרו * הא נמרו אמרי' האי בר' שבעה הוא ואישתתוי'
 דאישתתוי' ת"ר אי זה הוא (טור א"ה סי' קעב) סריס כל שהוא
 בן עשרים ולא הכיא שתי שערות * ואפי' הביא שתי שערות
 לאחר מיכן הרי היא כסריס לכל דבריו ואלו הן סימניו כל
 שאין לו זקן * ושערו לקוי בשרו מחליק * רש"כג אומר משום
 ר' יהודה בן יאיר כל שאין מימי רגליו מעלין רתיחה * ויש
 אומרים כל המטיל מים ואינו עוש' כיפה * ויש אומרי' כל
 ששכבת זרעו דוחה * וי"א כל שאין מימי רגליו מחמיצין *

ואחרים אומרים כל שרוחץ בימות הנשמים ואין בשרו מעלה
 הכל * רשב"א אומר כל שקולו לקוי ואין ניכר בין איש
 לאשה * ואי זו היא אילונית כל שהיא בת עשרים ולא הביאה
 שתי שערות * ואפילו הביאה לאחר מיכן הרי היא כאילונית
 לכל דבריה * ואילו הן סימניה כל שאין לה דרין * ומתקשה
 בשעת תשמיש * רש"כג אומר כל שאין לה שיפולי מעים
 כנשים רשב"א אומר כל שקולה עבה ואינה ניכרת בין איש
 לאשה * איתמר סימני סריס רב חונא אמר עד שיהו כולן
 ורבי יוחנן אמר אפי' באחד מהן * היבא דהביא שתי שערות
 בזקן כ"ע לא פליגי דעד שיהו כולן * כי פליגי בשלא הביא
 רב חונא אמר עד שיהיו כולן ורבי יוחנן אמר אפי' בא' מהן *
 וק"ל

דמסכת י"ב עד שנת עשר' מלפין להן אס' יבואו הרי הן קטני'
 עד עכשיו ואס' לא יבואו גדולים הן וכן שמונה שכולל לסמנה
 חדשים אין יושין בו מעשה לחזיקו בכן קיימא אע"פ שנמרו
 סימניו שערו והיפרוכיו כשכול' חסי' הכי לא חמרינן בר' קיימא
 הוא עד שיהא בן עשרים * מפני הסכנה סכנת החס' והבן
 כיוס' לאס' סכנה שלא ירצ' החלב בדדין ותאנס ותמות *
 טעמא דלא נמרו כו' בניהותא וקיימא דמילתא הוא בלי בר
 שבע הוא ולשבעה נגמרה כזרתו אלא שנסתהבו חיי ואשמעינן
 דבי אבהו חפילו לרבי לא מחזיקין כבר קיימא עד שיהא בן
 עשרים : לקוי רך : מחליק חלקה בשר כאסה : רתיחה
 סומ"ח באשכנן : כופה קילוח חרוץ למרחוק : דיהס
 שאינו קשור אלא כלול כמים : מחמיצין מסריחין כשסוהין
 בכלי : הכל חיימות כעין טען : ומתקשה בשעת תשמיש
 שהתשמיש קשה לה : שיפולי מעין כפי' למעלה מאותו
 מקום : עד שיהיו כולן ולא מחזיקין ליה כסריס עד שיהיה

הערל פרק ה יבמות

וק"ל כרבי יוחנן : מתני' (טור י"ד סי' סלא) הסריס לא
 חולץ ולא מיבם וכן אילונית לא חולצת ולא מתיבם : הסריס
 שחלץ ליבמתו לא פסלה * בעלה פסלה מפני שבעילתו
 בעילת זנות * וכן אילונית שחלצו לה אחים לא פסלה *
 בעלות פסלה מפני שבעילתן בעילת זנות : גמ' קתני
 סריס דומיא דאילונית מה אילונית בידי שמים אף סריס בידי
 שמים * אבל בידי אדם חולץ וסתמא כר"ע דאמר בידי אדם
 אין בידי שמים לא * ושמעין מינה דהלכתא כר"ע דהוה ליה
 מחלוקת ואח"כ סתם וק"ל מחלוקת ואח"כ סתם הלכה כסתם :
 מתני' * סריס חמה כהן שנשא בת ישראל מאכילה בתרומה :
 רבי יוסי ור"ש אומרים אנדרונינוס כהן שנשא בת ישראל
 מאכילה בתרומה : רבי יהודה אומר טומטום שנקרע ונמצ'
 זכר לא יחלוץ מפני שהו' בסריס * אנדרונינוס נושא אבל
 לא נישא * ר"א אומר חיובין עליו סקילה כזכר : גמ'
 אמר רב ליתר : מתני' מקמי ברייתא דתניא רבי יוסי אומר
 אנדרונינוס בריה בפני עצמו הוא ולא הכריעו בו חכמים אם
 זכר הוא אם נקבה הוא * אדרבה ליתא לברייתא מקמי מתני'
 מדשבקיה רבי יוסי לבר זוגיה ש"מ הדר ביה * אמרי בי רב
 משטירה דרב הלכה כר' יוסי באנדרונינוס ובהרכבה וכן
 הלכה :

סליק פירקא

צו כל סימוני סריסו' שמונה צבריותא לעול : מתכו'
 (סריס חמה כהן כו' אבל סריס אדם מיטסל כמי פסול לה
 מתרומה דבינשא דכיינו פכוע דכא : לא יחלוץ אס' סלו
 אח אחר :) אבל לא ניסא מפני סבו' כזכר וקסוכב עמה היו
 כבא על הזכר בין בזכרות סלו בין בכקבות סלו : ר"א אומר
 חיובין עליו בסקילה כזכר דוקא במקום נקבות סלו הכי מסר'
 פלוגתייהו בתלמודא : מדשבקיה ר' יוסי בר זוגיה רבי
 שמעון דאירי בהדיה במתני' ואירי צבריותא לחודיה שמע
 מיניה דדר גיה סלאו תנאי היא דתימא סמו תנא דבריותא
 מקמי תנא דמתכותין דאזתנאי כינהו תרווייהו הובתני כמי
 צבריות' : הלכ' כר' יוסי דמתכותין : בהרכבה מפורש
 בגמרא בתלמודא :

סליקו להו בערל

יש מותרות (טור א"ה סי' קעג קטד יט) לבעליהן
 ואסורות ליבמיהן. מותרות ליבמיהן
 ואסורות לבעליהן: מותרות לאלו ולאלו: ואסורות לאלו
 ולאלו: מותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן כהן הדיוט
 שנשא את האלמנה ויש לו אח כהן גדול: הלל שנשא כשרה
 ויש לו אח כשר: ישראל שנשא בת ישראל ויש לו אח ממזר:
 ממזר שנשא ממזרת ויש לו אח כשר: מותרות לבעליהן
 ואסורות ליבמיהן: ואלו מותרות ליבמיהן ואסורות לבעליהן
 כהן גדול שקידש את האלמנ' ויש לו אח כהן הדיוט: כשר
 שנשא חללה ויש לו אח הלל: ישראל שנשא ממזרת ויש לו
 אח ממזר ממזר שנשא ישראל' ויש לו אח ישראל מותרות
 ליבמיהן ואסור' לבעליהן: ואלו אסורות לאלו ואלו כהן
 גדול שנשא אלמנה ויש לו אח כ"ג או כהן הדיוט כשר
 שנשא חללה ויש לו אח כשר: ישראל שנשא
 ממזרת ויש לו אח ישראל: ממזר שנשא בת ישראל ויש לו
 אח ממזר: אסורות לאלו ולאלו ושאר כל הנשים מותרות
 לאלו ולאלו: גמ' (טור א"ה סי' קנז) אמר רב יהודה אמר
 רב לא הוזהרו כשרות לינשא לפסולין. מותיב רבין בר רב
 בחמין לא יקחו לא יקחו מלמד שהאשה מוזהרת על ידי האיש:
 לא כל היכא דהוא מוזהר היא נמי מוזהרת כגון גרושה לכהן
 שחוא מוזהר שלא לישא אותה אף היא מוזהרת שלא לינשא
 לו: וכל היכא דהוא אינו מוזהר היא נמי אינה מוזהרת כגון
 הלל שאינו מוזהר שלא לישא כהנת הכהנת נמי אינה מוזהרת
 שלא לינשא להלל: וכן הלכתא: וגרסינן נמי בקידושין בפרק
 עשרה יוחסין: והלכתא גר מותר בכהנת לא הוזהרו כשרות
 לינשא לפסולין: ומותר בממזרת כר' יוסי דאמר קהל גרים
 לא

יש מותרות כהן הדיוט שנשא אלמנה וזהו הדין בתולה
 דכשמת כעסית אלמנה ונקיט אלמנה משום
 סיפא כהן גדול שנשא אלמנה: אח כשר כהן אסור ליבמה
 שנתחללה בביאת החלל אבל החלל מותר בכשרה כדאמרינן
 בגמרא: כהן גדול שקדש חבל נשא נתחלל בביאתו ואסורה
 ליבמה ההדיוט: גמ' לא הוזהרו כשירות כהנות לינשא
 לפסולין לחללים ואע"פ שכהן אסור בחללה כהנות לא
 הוזהרו על החללין: לא יקחו אשה זונה למס לינשא
 תרי זימני לא יקחו לכזביר אשה ע"י האיש קא"ד דהכי
 קאמ' לכזביר כשירות שלא לינשא לחללין: חקר רבא כל
 היכא כו' והאי קרא' לאו לכזביר כשרות אתא אלא לכזביר
 פסולות שלא לינש' לכשרין שכסס שהכין מוזהר שלא לישא

יש מותרות פרק ט

לא איקרי קהל : מתני' שניות מדברי סופרים : שנייה
 לבעל ולא שנייה ליבם אסורה לבעל ומותרת ליבם : שנייה
 ליבם ולא שנייה לבעל אסורה ליבם ומותרת לבעל שנייה
 לזה ולזה אסורה לזה ולזה : אין לה כתובה ולא פירות ולא
 מזונות ולא בלאות והולד כשר : וכופין אותו להוציא :
 אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתנית'
 לישראל בת ישראל לממזר ולנתנין יש להן כתובה : גמ'
 בעו מיניה (טור א"כ סי' קסח) בני ביררי מרב ששת שנייה
 לבעל ולא שנייה ליבם יש לה כתוב' מיבם או אין לה כתובה
 מיבם : כיון דאמר מר בתיבתה על גכסי בעלה הראשון אין
 לה : או דילמא כיון דאילו לית לה מראשון תקינו לה רבנן
 משני אית לה : ופשט להו אם היתה שנייה לבעל אית לה
 כתובה

זוכ' וחללה כך היא כמו כן כזהר' שלא לזכרו : מתני'
 שנייה לבעל כגון שהיא אם חמו של בעל ולא של יבם כגון אחי'
 מן האב ולא מן האם : ולא פירות אינו משלם לה נכסי
 מלוג שאכל משלה ואע"ג דק"ל בכתובות דתקינן פירוקה תחת
 פירות נכסי מלוג שאוכל כדתנין לה כתב לה אם תשתבאי
 אפרקוב' חייב לפדותה שהיא תכחי ב"ד וזו אינו חייב לפדות'
 דלא קרינח ביה וחזתבונך לאינתו אפ"ה לא ישל' לה הפירות'
 שאכל משו' דתנח' כתוב' בכתוב' דמו זכי היכי דקנסיה רבנן
 דלא גביה מיניה כתובה) נכסי כחן ברזל שהכניסה לו משלה
 בתורת כתובה) קנסיה רבנן נמי דלא תגבה פירות שאכל
 דתנחי כתובה שלה ופרקונה שהיא תכחי ב"ד (שאין כתוב'
 בטור הכתובה) ואוכל הפירות : ולא מזונות לא מביעיא
 ביבא דיתגבה תותי דלא כיופי ליה לזונה דכא בעמנו והוכח
 קחי חלה אפי' אם הלך למדינת הים ולתה ואכל' לה ושלם
 וח"ת אפי' כשרה נמי דהא ק"ל כחנן דאמ' הניח מעותיו על
 קרן הכזי ו'ל' לה דמי דהתם קתני מי שהלך למדינת הים ועמד
 אחר ופירנס את אשתו מעמנו שלא הלוי לה כלו' חלה בשביל
 בעלה פירנסה) והתם ממהן תבע' היא לא לותה הוה לא
 ביקש הוימנו הילכך מכוס הוא דעניד) אבל ביבא דכלו' לה
 בתורת כלוואה הוא קובע' את בעלה ואם אינו משלם אם
 תתחלמן או תקגרם לזו תשלם משלה דתנן נתגרש' האשה
 כשתחרר העבד חייב לשלם : ולא בלחוד אם עדיין יש לה
 בלאות ושחקים מבגדים שהכניסה לו אינה נוטלתן כשיוצא'
 דקנסיה רבנן : אלמנה לכהן גדול בגמ' מפרש טעמא :
 גמ' בני כידרי מקום : (כיון דחמר מר כתובה של יבמה
 על נכסי בעלה הראשון : לית ליה מיב' ואע"ג דהא מרחסון
 לית

כתובה : ואפי' מיבם : בעא (טור א"ה סי' קיז) מינייהו ד"א
 מדברי יוחנן אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט
 יש לה מזונ' או אין לה מזונות : ה"ד אילימא בדיתבירי
 תותיה בעמור והוציא קאי מזוני אית לה : לא צריכה שהלך
 הוא למדינת הים ולותה ואכלה מאי : מזוני תנאי כתובה
 נינהו ומדאי' לה כתובה אית לה מזוני : או דילמא כתובה
 דלמישקל ומיפק אית לה : אבל מזוני דילמא תתעבכ ותתיב
 גביה לית לה : א"ל אין לה והא תניא יש לה כי תניא ההיא
 לאתר מיתה : וכן הלכתא : ת"ר אלמנה לכהן גדול גרושה
 וחלוצה לכהן הדיוט יש לה כתובה פירות מזונ' ובלאות :

והיא פסולה וולדה פסול : וכופין אותו להוצי' : שניירות
 מדברי סופרים אין להן כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא
 בלאות : והוא כשרה וולדה כשר : וכופין אותו להוציא :
 אמר רשב"א מפני מה אמרו אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצ'
 לכהן הדיוט יש לה כתובה מפני שהוא כשר והיא פסולה וכל
 מקום שהוא כשר והיא פסולה קנסו אותו בכתובה : ומפני
 מה אמרו שניות מדברי סופרים אין להן כתובה מפני
 שהוא כשר וחיא כשרה וכל מקום שהוא כשר והיא
 כשרה קנסו אותה בכתובה : רבי אומר הללו דברי
 תורה ואין דברי תורה צריכין חיזוק : והללו דברי

סופרים

לית לה או דילמא' כיון דאי לית לה ליבמה דעלמא מראשון
 כגון דלית ליה נכסים) תקינן לה רבנן משני כדחמר לעול
 כדי שלא תקח קלה בעיניו להוציאה (והא כמו לית לה מראשון
 היולך אית לה מיבם :) מזוני תנאי כתוב' טכן כתב לה את
 תבא יתבה בביתו ומתזנה מנכסו (כל ימי מיגר ארמלוותיק :
 לאחר מיתה חס מת ולא גרסה יש לה מזונות טל כל ימי
 אלמנות כשאר אלמנה דמזוני תנאי כתובה והכא ליכא למגזר
 דילמא תעכב גביה :) פירות כריך לטלס בפירות שאכל
 כיון דשלא כדיון אכל דלא היו נשואין בה אע"ג דבשמייה
 אמרינן מה שאכל אכל הכא קנסוין ליה דמשל' מה שאכל לפי
 שמרגיב לעבירה : ה"ג רש"י מפני שהוא פסול והיא פסולה
 פו' הוא פסול וכדתני' הכוסא נשים בעבירה פסול לעבודה
 עד שידור הנאה והיא פסולה חללה וכל מקום שהוא פסול על
 ידה או שהיא פסולה על ידו לא קנסו אותה בכתובה כלום לא
 קנסוה משא' נשים דבאי דקנסוה רבנן לשמייה כתובה היינו
 קדי שלא תתעבכ אלאו דכיון דלית לה כתובה מיכיה שבחא
 ליה ונפקא אכל הכא לא כריך דממילא שבחא ליה דכיון דהיא
 כפסול על ידה יש קטטה ביניהן וכן כשהי' כפסול על ידו :

יש מותרות פרק ט

סופרים צריכין חיזוק : דבר אחר זה הוא מרגילה : וזו היא מרגילתו : האי דקתני אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט יש להן כתובה ה"מ בשהכיר בה : אבל אם לא הכיר בה יש לה תוספת אבל מנה מאתים אין לה וכן ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר, ולנתיין כיוצא בהן : והאי דקתני הכא שנייה אין לה כתובה מנה מאתים הוא דלית לה אבל תוספת יש לה : וכבר ביררנום בפרק אלמנה גיזונת : והא דקתני יש להן מזונות לאחר מיתת בעלה הוא דיש לה כראוקימנא לעיל : מתני' בת ישראל (טור ו"ד סי' סלא) מאורסת לכהן מעוברת מכהן שומרת יבם לכהן וכן ברת כהן לישראל לא תאכל בתרומה וכו' :

סליק פירקא

זו הוא מרגילה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט הוא מרגיל' ומסיתה לונשא לו וזו שנייה כיון דלא הוה ולא זרע ולא הוא כפסלו ואיני' מפסד' בביאתו הוה מרגילתו דיותר משכאיש רוצה לישא : יש לה תוספת ולא כתובה : לא תאכל בתרומה כדתנן בס' אלמנה העובר וסיבס והאירוסין כוסלין ולא מאכילין : וע"ש כל המשנה :

הדרן עלך יש מותרות

האשה שהלך (טור א"ה סי' ו) בעלה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעליך ונשאת לאחר ואח"כ בא בעלה : תצא מזה ומזה : וצריכה גט מזה ומזה : ואין לה כתובה ולא מזונות ולא פירות ולא בלאו' על זה ועל זה : ואם גטל' מזה ומזה מחזירה: והולד ממזר ולא זה ממשאים לה : ולא זה וזה זכאין לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפירת גדיה

האשה באו ואמר' לה כו' עד אחד כדאמרינן בגמ' : תכא מזה ומזה כשא' אשת איש שזכת' דכא לא חנוסה היא אע"ג דכימנוס רבנן עד אחד באשה מטוס עיגונא הוינו טעמא מטוס דחיה גוסא דיוקא עד דידעה דככי הוא והכא לא דיקדקס' ולכך קנסינן לה : וצריכה גט מזה ומזה אם תרצה ליכנסא לאחר ובגמ' מס' אחאי צריכה גט משכו : מזונות אפילו מה מה שלותה ויכלה תקתיו : בלחות שחקי בגדיה שכיז לכ לא תוכיח משס : והולד ממזר מזה ומזה אם ילדה משכו ממזר גמור ואם החזיר' ראשון וילדה ממזר מדכריבס

נדריה : היתה בת ישראל נפסל' מן הכחונ' : בת לוי מן
 המעש' : בת כהן מן התרומה : ואין יורשו של זה ויורשו
 של זה יורשין כתובתה : מתו : אחיו של זה ואחיו של זה
 חולצין ולא מיבמין : ר' יוסי אומר כתובת' על נכסיו בעלה
 הראשון ר"א אומר הראשון זכאי במציאתה ובמעשה ידיה
 ובהפרת נדריה ר"ש אומר ביאתה וחליצתה מאחיו הראשון
 פוסר' צרתה : ואין הולד ממנו ממזר : ואם נשאת שלא
 ברשות כ"ר מותרת לחזור לו : נשאת ע"פ כ"ר תצא ופטור'
 מן הקרבן : ושלא ע"פ כ"ר תצא וחייב' בקרבן : יפה כח כ"ר
 שפטרו מן הקרבן : התירוהו כ"ר להנשא והלכה וקלקלה
 חייבת בקרבן שלא התירוה אלא להנשא : גמ' אוקימנא
 לריש' דמתניתא דקתני תצא מזה ומזה שנשאה ברשות כ"ר
 ובעד אחד : דאי אית לה שני עדים לא צריכה לב"ר :

ומשום הכין תצא מזה ומזה : וסיפא דקתני נשאת שלא ברשו'
 כ"ר אלא בשני עדים ולפיכך מותרת לחזור לו דהויה לה
 אנוסה דאמרינן מאי הוה לה למיעבד : וכן אמר רב לא שנו
 אלא שנשאת בעד אחד : אבל נישאת בשני עדים לא תצא
 מהיתירה של בעל הראשון : ולית הלכתא הכין אלא לא שנא
 נשאת ע"פ כ"ר ובעד אחד ולא שנא נשאת על פי שני עדים
 אם בא בעלה הראשון תצא מזה ומזה וכל הדרכי' האלו ברי'
 דאמרינן לקמן רב פפא סבר למיעבד עובדא במאי הוה ליה
 למיעבד : א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא והא
 אנן תנן הגי מתנית' : א"ל ולא שנינהי : א"ל ואנן אשינויה
 גי קום

מדברייהם : נפסל מן הכהונה משום זונה : מן המעשר
 קנסא וכן תרומה אפילו בתרומה דרבנן כגון תרומת פירות
 הכי אמרינן בגמרא : יורשין כתובה בגמרא פריך כתובתה
 מאי היא : חולקות אחיו של ראשון מדאורייתא חולץ ורבנן
 גזור דלא לייבס אחיו של שני חולץ מדרבנן משום גזירה שמא
 יאמר גירס זה וכסף זה כדאמרי' בגמ' גבי גט : (ביאת' לן
 חלוכת' ארושא פליג דקתני לה מיבמין : ואין הולד ממנו'
 אם החזיר הראשון : ניסת שלא ברשות בית דין שבאו שני
 עדי' ואמרו מת בעליך וכינסת מעממה שבריה לא היתה כריקה
 להסיר בית דין מותר לחזור לאנוסה היא :) ובעד אחד דלא
 אנוסה היא דכזה לה למידק : סבר למיעבד עובדה להכשיר
 ולהיקר לחזור לראשון חסה שכישא' על פי העדי' משום דמאי
 הוה לה למיעבד : ובה תנן הכי מתניתא כמה משניות דמיתו
 תלמודא ולא אמרי' מה הוה לה למיעבד : ולא שכיבכו כולכו
 בגמרא בתלמודא דספיר חית להו דאמ' מאי הוה לה למיעבד :

האשה רבה פרק י

ציקום וניסמוך : דאלמא לית הילכתא כרב דאמר לא תצא
 מהיתירה של בעלה הראשון ולא כר"ש דאמר נישאת של
 ברשות מותרת לחזור לו : ואע"ג דאמר רב הכין הלכתא לא
 סמכי עליה : וצריכה גט מזה ומזה : בשלמא מראשון
 (טור א"כ סו' ינון) תיכעי גט : אלא מב' אמאי זנות בעלמא
 הוא : אמר רב הונא גזירה שמא יאמרו גירש זרה ונשא זרה
 ונמצא א"א יוצאת בלא גט : א"ה סיפא דקתני אמרו לה מת
 בעליך ונתקדשה ואח"כ בא בעלה מותרת לחזור לה"נ גימא
 גזירה שמא יאמרו גירש זרה וקירש זה ונמצאת אשרת איש
 יוצאת בלא גט: סיפא אמרי קידושי טעות הוו רישא נמי אמרי
 נשואי טעות הוו : אלא רישא דעבדא איסור' קנסוה רבנן :
 סיפא רלא עבדא איסורא לא קנסוה רבנן : ואיולה כתובה :
 מ"ט תקינו רבנן כתובה כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה
 הכא תהא קלה בעיניו להוציאה ולא מזונות ולא פירות ולא
 בלאות : מ"ט תנאי כתובה ככתובה דמי וכיון דלית לה כתוב'
 לית לה תנאי כתוב' : ולא פירות : פירוש פירות
 דאכל הבעל בנכסי מלוג לאחר שנשאת לשני : ולא בלאות :
 מה שכלה מנכסי צאן ברזל ואכר לגמרי אינו משלם לה
 תחתיו : אבל בלאות שהן קיימין יש לה ונוטלתה כדגריסינן
 בכתובות בפר' אלמנה גיזונת והיוצאה משום שם רע נוטלת
 מה שבפניה ויוצאה : מסייעא ליה לרב הונא דאמ' ונתת
 לא הפסידה בלאותיה קיימין : ירושלמי ולא פירות א"ר
 אבינא שאינ' יכולה להוציא ממנו פירות שאכל : הר"ז
 דתימא בשנטלה כתובה או מזונות משבא ראשון : אבל אם
 נטלה ער שלא בא הראשון כמה דלא מפקה מיניה כך לא מפיק
 מינה א"ר יצחק מנין שהפקר ב"ר הפקר שג' ובל אשר לא יבא
 לשלשת הימים בעצת השרים והזקנ' יחרם כל אשר לו ר"ז
 אימר

ואמר ליה אשיכוניח נסמוך אם כתלמוד דוחק ומתקן למטא
 תשובות אלו מניחם שמעונו דלא אמרין מאי ס' ל' למיעבד :
 וכמע ופסיק ולה עבד : שמא יאמרו כשרואין הרחשון חי
 סבורין שגירסה וע"כ נשאת השני וחסת איש גמורס היא
 ולא תזכינה בלא גט כמכח חסת איש כו' : קנסוה רבנן
 ולה תליכה נה לקולא : תנאי כתובה וכתוביכו וסורו
 שחכל נמי לה משלם אע"ג דאין לה כתוב' והי"ס חייב בספרתוב'
 שתקיכו לה תקת פירות נכסי מלוג שלה ואפי' הכי אינו משלם
 פירו' נכסי מלוג שחכל : (הדא דתימא כו' מהר"ס לטון
 אשר' כשחכל עד שלא בא ראשון אבל נשאת ראשון מוזיחה
 ממנו ואם נטלה מזה ומזה תחזור הדא דתימא בשנטל כתובה
 כו')

אומר מהכא אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן
 נון ראשי האבירות למטורת בני ישראל ונזמ' וכי מה ענין
 ראשים אצל אבות לומר לך מה אבות מנחילין לכל מי שירצו
 אף ראשים מנחילין לכל מי שירצו : והולד סמור מזה ומזה :
 בשלמא משני הוי סמור אלא מראשון אמאי אשתו היא וישראל
 מעליא הוא וקא שרינן בממזרת : אמר שמואל אסור בממזרת :
 וכן כי אתא רבין א"ר יוחנן אסור בממזרת : ואמאי קרו ליה
 ממו' לאסרו בכת ישראל : הניא אר"א כן יעקב שמעתי שב"ר
 מכין ועונשין שלא מן התור' ולא לעבור על דברי תורה אלא
 לעשו' סייג לתורה : ומעשה בא' שרכב על הסוס והביאוהו
 לב"ר וסקלהו: לא מפני שראוי לכך לא שהשעה צריכה לכך :
 ושוב מעשה באדם אחר שהטיח ארז אשתו תחת התאנה
 והביאוהו לב"ר והלקוהו : לא מפני שראוי לכך אלא מפני
 שהשעה צריכה לכך : ולא זה וזה מטמאין לה : כדכתיב
 (ויקרא כא) כי אם לשאר הקרוב ואמר (טור י"ד סי' שעג)
 שארו זו אשתו: וכתיב (סס) לא יטמא בעל : יש בעל מיטמא
 ויש בעל אינו מיטמא : הא כיצד מיטמא הוא לאשתו כשרה
 ואינו מיטמא לאשתו פסולה : ואין יורשיו של זה
 ויורשיו של זה יורשין כתובתה כתובה מאי עבדתה
 והאמרת לית לה כתובה : אמר רב פפא כתוב' בנין דיכרין
 מהו דתימא איהי דעבדה איסורא קנסוה רבנן לזרעה לא
 קנסו רבנן קמ"ל : מתו אחיו של זה ואחיו של זה חולצין
 ולא מיבמים : אחיו של ראשון חולץ מדאורייתא : ולא מיבם

מדרבנן

כו' (וכל אשר לא יבא בספ' עזרה קתו' : לאוסרו צבת וישראל
 וקנסא הוא בעלמא לעשות סייג לתורה : שרכב על סוס
 ושכות דרבנן בעלמא הוא כדקנן וחלוי הן משו' שכות חין עולין
 בחולין וחין רובבין על גבי בכמה : וסקלוכו כמו דמחלל שבת
 מניד גמור : כריכה לכך שעת השמד היה טביו פרוצין
 בעבירה : שכתוב בעל : כתובה בנין דיכרין שכתב לה
 בנין דיכרין דיהוין לכי מוכחי אינון ירתון כסף כתובתיך יתר
 על חולקהין דעם אחובון ואם מתה בחייו ונשא שנייה וילדה
 לו בת ומת הוא בני השנייה חמי' הן נקבות נוטל' כתובת חמן
 כחוב גמור שהרי נתאלמנה מאכיסו ובני הרחסון חסיים
 זכרים נוטלין כתובת חמן ואף ע"ג דמתה בחייו דרבנן תיקון
 כתוב' בנין דיכרין כדי טיקסון אדם ויתן לבתו כבן והכא לא
 שקל יורשו' דינה כתובת בנין דיכרין חלה בני הכשרה נוטלין
 אף כתובת חמן והשאר חולקין בשוה : לא מייבם מדרבנן

דרבנן

א ו ב

האשה רבה פרק י יבמות

מדרבנן : ואחיו של שני חולץ מדרבנן : ולא מיבם לא
 מדאורייתא ולא מדרבנן : מתני' (טור א"ה סי' נד קנה)
 האשה שהלך בעלה ובנה למדינת הים ובאו ואמרו לה מרת
 בעליך ואח"כ מרת כנך ונשאת ואח"כ אמרו לך הילוף היו
 הדברים תצא והולד הראשון והאחרון ממנו : גמ' ת"ר זו
 דברי ר"ע דאמר אין קרושין תופסין בחייבי לאוין : אבל
 חכ"א אין ממזר ביבמה : אמר רב יהודה אמר רב מנין שאין
 (א"ה סימן נד קנט) קידושין תופסין ביבמה שנ' (דברי' כה)
 לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר לא תהא בה הויה לזר :
 ושמואל אמר בעניותינו צריכה גט : מספקא ליה לשמואל
 האם לא תהיה אי ללאו הוא דאתא : אי דלא תפסי בה
 קידושי הוא דאתא : א"ל רב מרי בר רחל לרב אשי הכי
 אמר אמימר הילכתא כותיה דשמואל : אמר רבא השתא
 דאמר אמימר הילכתא כותיה דשמואל אם היה יבמה כהן
 חולץ לה ושריא ליה : איתגורא איתגורא"כ מצינו חוטא
 נשכר : לא אם היה יבמה ישראל גותן לה שני גט והותרה לו
 אמר רב גידל אמ' רב הייא בר יוסף אמ' רב יבמה קידושין
 אין בה : נישואין יש בה משום דמיחלפה באשה" שהלך
 בעלה למדינת הים : עירוש קידושין אין בה אם נתקדשה
 לאחר

דרבנן קנסוב : (אחיו של שני חולץ מדרבנן דמדאורייתא
 לא רמיח קמיה ורבנן כו"ל דאכרכוב חליכס משום גזירה שמא
 יאמרו גירס זה ונסח זה כדאמר לגבי גט :) מתני'
 ואח"כ מת בנה ולא הווקתה לייבום : ונסחת לשוק :
 ראשון ואחרון מפרש בגמ' ראשון דלפני שמועה ואחרון
 דלאחר שמועה : ממזר מס' טעמא בגמ' : גמ' אין קדושין
 תופסין בחייבי לאוין ולהכי הוי ממזר מויבמב לשוק : (אין
 ממזר מויבמב לשון הגמ' ולימא אין ממזר מחייבי לאוין האי תנא
 תנא דר"ע הוא דאמר מחייבי לאוין דשא"ה הוי ממזר מחייבי
 לאוין גרידי לא הוי ממז' ופירש"י תנא דר"ע דאיכא תנא
 בסרק החולץ חליבא דר"ע דאמר יש ממזר מחייבי לאוין
 דסאר מחמ' קורבא כגון אכוס' אבוי לרבי יהודה דאמר קאי
 עלה בלאו בסרק כוסאין וכגון כוסא חלוצתו וקאי עלה בלא
 יבמה ולא דקורבא הוא הוי דממזר מחייבי לאוין גרידא כגון
 יבמה לשוק ולומק לה :) בעניותינו מתוך עכיו דעתוכו
 קאין חנו יודעין לפ' במקרא : אי לכאן דאתא וחייבין כשאר
 לאוין דתפסי בהו קידושין : אם היה יבמה כהן וזו נסת'
 לשוק בעד אחד או כשני עדים שאמרו מת בעליך ואחר כך מת

האשה רבה פרק י נא

לאחר קודם שיחלוץ לה יבמה אינה נאסרת על יבמה : אלא
 אם נישאת נאסרת על יבמה משום דמיחלפיה באשה שהלך
 בעלה למדינת הים : ואיתמר משמיה דרב יהודה גאון ז"ל
 שומרת יבם שנישאת בלא חליצה אם אין לה בנים תצא מזה
 ומזה מבעל בנט ומיבם בחליצה ואסורה להם עולמית משום
 דמיחלפ' באשה שהלך בעלה למדינת הים אבל אם נתקדשה
 ולא נישאת אם היה יבמה ישראל נותן לה המקדש נט ומותרת
 ליבם : ולמי שקידשה אסורה לו עולמית כדי שלא יהא
 חוטא נשכר : נשאת והיו לה בנים אם היה בעלה ישראל
 חולץ היבם ויושבת תחת בעלה : ואפוקי לא מפקינן לה
 דכיון דאשה שהלך בעל' למדינת הים ונשאת הולד ממזר
 מזה ומזה ואם אתה אומר תצא אתה מוציא לעז על בנים :
 ואם היה בעלה כהן ויש לה בנים ממנו אינה הולצת
 אלא פורש ממנה ואסור לו לבוא עליה כל ימיו של
 יבם : ואם מת היבם מותרת לבעלה : ואם מתו
 בניה בלא זרע כחיי היבם תצא מבעל בנט ומיבם
 בחליצה : אלו הדברי' שנאמרו משו' רב יהודה גאון
 ז"ל ואיכא מ"ד דהני מילי לאו דסמכא הן דליתיהון בגמרא :
 ועוד דגרסינן בהריא בתלמוד א"י בזה המקום ובמסכת גטין
 בפרק הזורק יבמה שנשאת בלא חליצה רבי ירמיה אמר זה
 חולץ וזה מקיים ורבי יוחנן אמר תצא ורבי אילא אמר תצא :
 א"ר זבירא מתני' מסייע' ליה לרבי יוחנן הכונס את יבמתו
 וצרתה נשאת לאחר ונמצאת זו איילונית תצא מזה ומזה
 ושלשה עשר דבר בה : והא מתני' בשיש לה בנים היא דקתני
 והולד

בכך ואח"כ אמר חילוף הדברי' ואמר שמואל בעיא גט
 וכיון דייביב לה גט קיפסלא על יבם כהן משו' גרוסה :
 חולץ לה יבם ושריא לבעלה : הותרה לו ליבם : נישואין
 יש לו בה לענין גט דאם נשאת לשוק כשאמרו לה מת בעליך
 ואת' כן מת בנך כריכה גט דאי מפקעת לה בלא גט אתי
 למימר נמי באשה שהלך בעלה למדינת הים ונשאת על פי בית
 דין בעד אחד תלא בלא גט אבל נתקדשה לא בעיא גט דהא
 אשת איש גופא אס' נתקדשה ע"פ בית דין בעד א' לא בעי גט
 כדתנן אע"פ שנתן לה האחרון גט לא נפסל' מן הסכוכ' :
 וצרתה הלכה ונישא' לאחר שנפטרה מיבום של זו אחר כך
 כנשא' אי לוקית ואין ביאתה פוטרת צרתה כדאמרינן סר' קמא
 אחר תלך פרט לאיילוני' תלא צרתה שכב' נשאת לשוק מבעלה
 שנשאת לו ומיבם ורבי עקיבא היא כדמסיק דעבד חייבי
 לאוין כגון יבמה לשוק כחייבי כריתו' כאש' איש ממש : ושלשה

האשה רבה פרק י

והולך ממזר מזה ומזה : שמעין מינדה דאפילו יש לה בנים
 א"ר יוחנן תצא מדאמרינן מתני' מסייעא ליה ואסיקנא אלו
 דברי ר"מ שאמר משום ר"ע רביה והכמים אומרים אין ממזר
 ביבמה : הא לצאת מזה ומזה דברי הכל תצא : וא"ר יוחנן
 תצא : רבי יוסי שאל לרבי פנחס היך רבי סבר א"ל כרבי
 ירמיה דאמר זה חולץ וזה מקיים א"ל חזור כך דאי לא כתבנא
 עלך זקן ממרא: השתא דתני' לא אפרישו בין יש לה בנים לבין
 אין לה בנים אלא סתם שנינו תצא ורבי יוחנן אמר תצא: ממנא לו
 להתיר מספק: ומסתבר דלא א"ר ירמיה זה חולץ וזה מקיים' לא
 להתי' בשיש לה בנים: וברור הוא: אילין מילי דאשכחנן למקצ'
 רבואתא: ומילי דסברא נינהו דלא שבקינן תלמוד ערוך
 ואולינן בתר סברא : ווראי אי איתנהו להני מילי דאמר
 רב יהודאי לא הוה שתיק גמרא מיניהו : בעו מיניה (סוף
 א"ה סו' קנח) מרב ששת עד א' ביבמה מהו : מי אמרי טעמא
 דעד אח' משום מילתא דעכיד' לאנלווי לא משקר ה"ג לא
 משקר או דילמא טעמא דעד א' משום דהיא נופרה דיקא
 ומינסבא והכא זימנין דרחמא ליה לא דיקא ומינסבא מאי :
 ופשט רב ששת דעד אחד מהימן : איכא דאמרי הא לא תיבעי
 לך דאפי' היא נמי מהימנא דתנן האשה שאמ' מת בעלי תנשא
 מת בעלי תיבס : אלא כי קא מיבעיא לי למישרי יבמה
 לעלמ' ופשט רב ששת דמהימן : ורבא נמי פשט דעד א' נמי
 גאמן ביבמה מק"ו לאיסור כרת היתרת' לאיסור לאו לא כ"ש
 וקאמרי רבואת' אע"ג דדחינן להא דרב ששת ולהא דרבא
 הניך רחיאתא לאו דסמכא נינהו אלא ק"ל דעד אח' גאמן
 ביבמה כדפשט רב ששת וכדפשט רבא וכן הילכתא : מתני'
 אמרו לה מת בעליך ונתקדשה ואח"כ בא בעלה מותרת
 לחו' לו : ואף על פי שנתן לר' האחרון נט לא פטלה מן
 הכהונה

עשר דבר כל הנך לחסיך במתני' גבי אשת איש : אלו דברי
 ר"מ כו' הך דאמרי' דהולך ממזר מזה ומזה : עד אחד ביבמה
 עד א' מעיד שמת בעלה מהו שתיבס : דרחומא ליה אוהב'
 את היבס : (יבמה לעלמא ועד אחד מתירה לטוק שאמר לה
 מת יבמך או מת בעליך ואחר כך מת בנך וזמנין דסניח ליה
 ליבס ולח' דיוקא ומנסבא :) לאיסור כרת לומר מת בעליך
 ומנסבא : לח' נתגרסה אלא מאישה כדמסיק שאומר לה הוי
 את מגורשת ומנכי כו' : פסולה לכהונה אם מת בעלה
 ויזתרה ליבסא : מתני' מותר' לחזור לו דקידושי שנייה
 איכן כלום וברי' הן כזכות ואומר בגמ' ושכב איש אשת' שכיבת
 עבמה אוסרתה ואין שכיבת אחותה אוסרתה : ומותר

הכהונה זה (סור א"כ סו' קכ טו) מדרש דרש ר"א בן מתאיא
 דאשה גרושה מאישה ולא מאיש שאינו אישה : גמ' אמר
 רב ה"ל לאלעזר בן מתאי למידרש בחאי קרא מרגנותא ודרש
 בה חספא מאי מרגניתא (וקרא כח) ואשר גרושה מאישרת
 אמר' לא נתרשה אלא מאישה נפסלה מן הכהונה : כגון דאמר
 לה הרי את מגורשת ממני ואי את מותרת לכל אדם אע"ג
 דלעלמא לא חור גירושין ולא שריא לאינסובי בהאי גיטא
 לדיריה מיהא איפסילא דאי כהן הוא איפסילא מיניה והיינו
 דית הגט דפסיל בכהונה : מתני' מי שהלכה אשתו למדינ'
 הים ובאו ואמרו לו (סור א"כ סו' טו) מתה אשתו ונשא ארז
 אחותה ואח"כ באה אשתו מותרת לחזור לו : ומותר בקרובת
 שנייה ושנייה מותרת בקרוביו : ואם מתה הראשונה מותר
 בשנייה : אמרו לו מתה אשתו ונשא אחותה ואח"כ אמרו לו
 קיימת היתה ומתה : הולד הראשון ממזר והאחרון
 אינו ממזר : ר' יוסי אומר כל שהיא פוסל על ידי אחרים
 פוסל על ידי עצמו וכל שאינו פוסל על ידי אחרים אינו פוסל
 על ידי עצמו : גמ' ואע"ג דאולא אשתו וניסו למדינ'
 הים דאהנו הני נישואין דקא מיתסרא אשת ניסו אניסו :

אשת ניסו אסירא : ואשתו שריא : ולא אמרינן מתוך
 שנאסרת אשת ניסו אניסו תאמר אשתו עליו : לימא מתני'
 דלא כר"ע : דאי ר"ע הויא לה אחו' גרושתו : דתניא כל
 עריות שאמרו : אין צריכות הימנו גט : חוץ מאשרת איש
 שנשארת על פי כ"ד או על פי עדים : ור"ע מוסיף אף אשרת
 אח ואחות אשה : כיון דאמר ר"ע בעיא גט ממילא איתסר'
 עליה דהויא לה אחות גרושתו : ולאוי מי איתמר עלה אשר

רב

בקרובת הסמיים ליטא בתה ואחות' דקעמא לן כוסטאין על
 הסכוסכ ועל המפותה : ר' יוסי אומר מם' בגמרא : גמ'
 וניסו בעל אחות אשתו ובה עד א' ואומ' לזה מתה אשתך ולזו
 מת בעלך ועמד' ונשאתו אחרי כן בלאו אשתו וניכו' לימא
 מתני' דקתני מותרת לחזור לו : דלא כר"ע דאוי כר"ע כיון
 דכך ערוה בעי גט מיניה הויא ליה אשתו אחות גרושה :
 חוץ מאשת איש שנשארת על פי כ"ד ומסוס גזירי סמא ויאמרו
 גירס זה ונשא זה כדאמר בריס פירקין : ור"ע מוסיף כו'
 והסת' ס"ד דאמי' נשאת לאחיו ושמע סמת : כמה ובה אחיו
 געיא גט וכן באחות אשה (וטעמא לא ידעין דהכא לוכא
 למימר גירסה זה ונשא זה שאפילו גירסה בעלכ אין קידושין'
 של זה תופסי' בה וכן לגבי אחות אשה מח' טבה אשתו גלו'
 בכל שאין קידושין' סמיים קידושין' ואפילו סכי קניס לה ר"ע

האשה רבה פרק י

רב נידל אמר רב חייא בר יוסף אמר רב האי אשרת את ה"ד
 כגון שקידש אחיו את האשה והלך למדינת הים : ושמע שמת
 אחיו ועמד ויבם את אשתו ואח"כ בא אחיו : דאמרי אינשי
 הך קמא תנאה הוה ליה בקידושין והאי שפיר קא נסיב : והאי
 אחות אשה נמי ה"ד כגון שקידש אשה והלכה לה למדינת הים
 ושמע שמתה ועמד ונשא את אחותה דאמרי אינשי הך קמית'
 תנאה הוה לה בקידושין והאי שפיר נסיב : אבל בנישואין
 דליכא למימר תנאה הוה ליה בנישואין לא אמר ר"ע דצדיכה
 הימנו גט : הילכך הויא מתני' כותיה וכיון דמתני' כותיה
 הלכת' כותיה : וחוינן מאן דכתב כל האסורות לארס איסור
 ערוה ובא עליהן אין צריכות הימנו גט : חוץ מאחורת אשתו
 ואשת אחיו ואשת איש שנשאת על פי ב"ד : מפני שיש להן
 התר אחר איסורן : גזרה שמה יאמרו בהתר נשאת ויוצא' בלא
 גט : ולא קא מפליג בין נישואין לקידושין : ואנן כתבינן
 אותה אוסרתה : ואין שכיבת אחותה אוסרתה : והלא דין
 הוא ומה במקום שבא על איסור קל שהיא אשרת איש שאין
 האוסרה אוסרה כל ימיו נאסר האוסר : מקום שבא על איסור
 חמור שהיא אחות אשה שאחותה אוסרתה עלה בעלה כל ימיו
 חייה אינו דין שנאסר האוסר א"ר יהודה לא נחלקו ב"ש
 וב"ה בבא על חמותו שפסל את אשתו : ועל מה נחלקו בבא
 על אחות אשתו שב"ש אומר פסל וב"ה אומר לא פסל : אמר
 רבי יוסי לא נחלקו בית שמאי ובי' הלל בבא על אחות אשתו
 שלא פסל : ועל מה נחלקו בבא על חמותו שבית שמאי אומר
 פסל

חגיטא : דאמרי אינשי כשרואים הארום לפניו אמרי מדכנסת
 לאחותה תנאה הוה ליה לתמא בקידושין ולא נתקיים זמתי
 בתרא ספור נסב ואי מפיק לה בלא גט נמכח אשת איש יוכלא
 בלא גט אחות אשה כו' : אבל נשואין כמתני' דאשתו הראשון'
 כשואה לו מי איכא למימר תנאה הוה ליה בנישואין הוה כולי
 עלמא ידעי דאין ארס עושה בעולת זנות הילכך קים להו
 דנישואי שנייה אינו כלום : והלא דין הוא סתיחם הילכך
 כאמר אותה : איסור קל כדמסיק שאין האוסרה אוסרה
 כל ימיו דיש לה היתר בגט : נאסר האוסר נאסר גב בעלה
 שהיה אוסרה לאחרים : כל ימיו חייה אפי' אם נתגרסה
 לאחות גרוסה אסורה : אינו דין שנאסר האוסר שתאסר
 אשתו האוסר' אחותה ולכך נאמר חות' : בב' על חמותו
 שפסל את אשתו עליו ובתלמוד יליף לה מקרא מבאש ישרבו
 אותו ואתהן (וכי כל הבית כלו בשרים' אשתו מה חטא' אלא
 חינו

פסל וב"ה אומר לא פסל * אמר רב יהודה אמר שמואל אין הלכה כרבי יהודה * ההוא דעבר איסורא מחמותיה אחידיה רב יהודה ונגדיה * אמר ליה אי לאו דאמר שמואל אין הלכה כרבי יהודה אסרת לאיתת' עלך איסורא דלעלם : רבי יוסי אמר כל שפוסל על ידי אחרים פוסל על ידי עצמו וכו' * אבעיא לן מאי קאמר רבי יוסי א"ר אמי רבי יוסי אריש' דמתני' קאי דקתני נשא' על פי ב"ד תצא ופטורה מן הקרבן * שלא על פי בית דין תצא וחייב בקרבן * דת"ק סבר לא שנא על פי בית דין ולא שנא על פי עדים אשתו שריא * וא"ל ר' יוסי על פי ב"ד הפסיל על ידי אחרי' פוסל על ידי עצמו * על פי עדים דאינו פוס' על ידי אחרים אינו פוסל על ידי עצמו ור' יצחק נפח' אמר לעולם ר' יוסי אסיפא דמתני' פליג * דשמע' לתנ' קמא דקאמר' לא שנא דאזיל אשתו וגיטו למדינ' היס' ולא שנא דאזיל ארוסתו וגיטו למדינ' היס' * ובאו ואמרו לו מתה אשתך ומרת גיטך ונשאת ארת אחות' ואח"כ באו אשתו וגיטו * אשת גיטו אסור' אגיטו : ואשתו מותרת לו א"ל ר' יוסי ארוסתו וגיטו דאיכא למימר תנאה הוה ליה בקידושי והאי דנסיב לאחותה שפיר קא נסיב ובעיא גיטא מיניה דלא לימרו אשת איש יוצאה בלא גט דפסיל לה על ידי אחרים דהיינו גיטו * דכיון דנפקא מיניה בגיטא איפסילה ליה מבעלה * הכ' פוסלה נמי על ידי עצמו ואיתסרא ליה איתתיה עליה

אינו ענין שהיא שוות חתכן לשריפה תנכו ענין לאסורא (שבית שמאי אומר פסול מקל והומ' כדאמרן וחזקה לא דרשי :) לשון בר"ן זכא על חמותו שבית שמאי חומ' פסל דדרשי חתכן לאסורא וב"ה חומ' לא פסל דדרשי חתכן לומר דבזמן ששתיהן קיימת הוא דאיכ' שריפה בחמות' אבל לאח' מיתת הבת ליכא שריפה בחמות' אלא דוקא כרת : ח"ר חמי וכו' כל שאינו פוסל ארישא קאי דאירי כאינו פוסל על ידי אחרים דאירי לעיל כנשאת על פי עדים וכו' והכי מותרת לבעלה וקתני סיפא זכא כ' באת אשתו מותרת לחזור לו) ל"ט על פי עדים שאומר לו מתה אשתך ולאחות אשתו אמרו לה מת בעלך דאשת גיטו שריא לבעל' לחזור לו ולא שנא הותרה על פי עד אחד דאשת גיטו אקורה אשתו שריא : וקאמר ליה רבי יוסי בעל פי בית דין פליגנא עלך הואיל ופוסלו על ידי אחרים פוסל על פי עצמו אבל פי עדים מודינא לך : אסיפאי כנשאת על פי עד אחד : תנאה הוה ליה בקידושין ראשונים ולא בתקיימה וכשואי סנייה כישואין : דלא לימרו דגירסא זה נשאת זה ונמכאת אשת חיס יונאה בלא גט ואי מטוס אחות

האשה רבה פרק י

עליה דהויא לה אהות גירשתו * אבל היכא דאזיל אשתו
 וגיסו למדינא איסוקא נטיב לה לאחות' * דליכ' למימר תנאה
 הוה ליה בנישואין ושפיר קא נטיב לה להאי כדאיכא למימר
 באירוסיין * דלא בעיא נישא מיניה ולא קא פסיל על ידי
 אחרים רהא לא איתסרא אשת גיסו אניסו אינו פוסל נמי על
 ידי עצמו ושריא ליה איתתיה רהא ליתא אהות גרושתו אמר
 רבי יחורא אמר שמואל הלכה כר' יוסי * ואיסתפק לן כגמר'
 דהא דאמר שמואל הלכה כר' יוסי אליבא דמאן אי אליבא
 דר' אמי אי אליבא דרבי יצחק נפתא ובין דלא איתברר כמאן
 מיניהו פסק לא שרינן לאשת גיסו אניסו מספיק' : מתני'
 אמרו (טור א"ה סי' סז קעג) לו מתה אשתך ונשא אחותך
 מאכיה * מתה ונשא אחותה מאמת * מתה ונשא אחותה
 מאכיה * מתה ונשא אחותה מאמה * מותר בראשונה
 ובשלישית * ובחמישית * ופוסרות צרותיהן * ואסור בשנייה
 וברביעית * ואין ביאת אחת מהן פוסרת צרת' * ואם בא על
 השנייה לאחר מיתת הראשונה מותר בשנייה וברביעית
 ופוסרות צרותיהן ואסור בשלישית ובהמישית ואין ביאת
 אחת

אשה תנאה הוא ליה בקידושי ראשונה ולא נתקיים ואי כדרא
 אשת גיסו לבעל אמרי חוכמי מותר להחזיר גרושתו משנשא
 היולכך פוסל הוא על ידי אחרים וכואיל ואהני מעשיו פוסל
 נמי על עצמו : דליכ' למימ' תנאה הוא ליה בנישואין דאין
 אדם עושה בעילתו בעילת זנות וכולי עלמא ידעו דקידושי
 שנייה טעות הן ולא אתו למימר גירסה בעלה ונשא זכ' דאפילו
 גרסה בעלה אסורה ליה משום אחות אשתו ולא בעי גט מיניה
 כשאר אשה הנשאת על פי עד אחד דהתם איכא למימר גירס
 זה ונשא זה אבל הכא ליכא למימר הכי כדפי' לכך אינה פוסל
 על ידי אחרים אינו פוסל ע"י עצמו אבל ת"ק סבר טעמא
 דניסת על פי עד אחד דבעיא גט משום קנס הוא וקנסוהו
 רבנן משום דלא דיוקא ספיר היולכך לכל מאן דמינסב פסלה
 על קמא : מתני' ונשא אחותה מאכיה שלח מאמה :

חזרו ואמרו לו מתכ בשני' ונשא את אחות' של השנייה מאמה
 ולא מאכיה ונמנאת שלישי' זו רחוקה מן הראשונה ואינה
 קרובה וכן כולן ואחרי כן אמרו לו כולן קיימות : מותר
 בראשונה ובשלישית ובחמישית שאינם קרובות זו לזו ואע"פ
 ששלישית אחות שנייה היא שריא דקדושי שנייה לא תפסו
 דאחות אשה היא והויא ליה כאחותה ומקומה דתנן אנס אשה
 מותר לישא בתה (דלא אסרה תורה חלא אחות אשה ויכא
 דלא תפוס קדושיה לאו אשה הוא) וכן חמישית שריא אע"פ

אחת מהן פוטרת צרתה : כן תשע שנים ויום אחד הוא פסול
 על ידי אחים והאחים פוסלים על ידו * אלא שהוא פוסל
 תחלה * והאחים פוסלין תחלה וסוף * כיצד בן תשע שנים
 ויום אחד שבא על יבמתו פוסל על ידי אחים * באו עליה
 אחי' או עשו כה מאמר או נתנו גט או הלצו פוסלין על ידו :
 גמ' (טור א"ה סי' קטו קט) ולבסוף לא פסיל והא תני רב
 רב זביר בר' אושעיא העושה מאמר ביבמתו ואח"כ בא אחיו
 שהוא בן ט' שנים ויום אחד עליה פסלה * אמרי ביאה פסיל
 ואפילו בסוף * מאמר תחלה פסיל ולבסוף לא פסיל : גרסינן
 בגדה כפר' יוצא דופן בן תשע שנים ויום א' שבא על יבמתו
 קנאה ואינו נותן גט עד שיגדיל * ואקשינא ולכי גדיל בגט
 סני ליה והתני עשו ביאה בן תשע שנים כמאמר בגדול מה
 סאמר בגדול צריך גט למאמרו וחליצה לזיקתו אף ביאת בן
 תשע צריך גט לביאתו וחליצת לזיקתו * ופרקינן ה"ק עד
 שיגדול ויבעול ויתן גט : מתני' בן ט' שנים ויום א' שבא
 על יבמתו ומת חולצת ולא מתיבמת נשא אשה ומת הרי זו
 פטור' : גמ' תנינא להא דתנו רבנן שוטה וקטן שנשא
 נשים ומתו נשיהן פטורות מן החליצה ומן היבום :

סליק פירקא

טכיא אחות רביעי' דאין קידושין ד' קידושין טכיא אחות
 שלישית (הואיל ותפסי קדושו דשלישית נמלא ביאת רביעית
 טכיא אחות שלישית ביאת זנות ולא חסרה שלישי' עלייהו)
 פוטרות כרותיהן אם מת ובא יבם ויבם את אחת מהן נפטרה
 לרתה : ואסור בשנייה וברביעי' בשנייה משום ראשונה
 ורביעית משום שלישית :) אחר מיתת ראשונה שאמת היו
 הדבריו של ראשון ושאר הדברים סקר הוה : ואסור
 בשלישית מפני השנייה ובחמישית מפני רביעית : הוא
 פוסל בתחילה כשבעל נתחלה (אבל לא בסוף כדמפרש בגמ')
 פוסלין על ידו וביאתו לא קניא כ"א כמאמר בעלמא וק"ל דיום
 מאמר וגט וביאה וחליצה חחר מאמר : גמ' ולבסוף לא
 פסול אם עשה גדול מאמר קודם ביאת בן תשע לא פסיל ביאת
 בן תשע אבל מאמר : והתני רב זביר כו ומסני ביאת בן
 תשע פסולה חמי' בסוף אבל מאמר של בן תשע אם הוא תחיל'
 פוסל אבל בסו' אינו פוסל : מתני' חולכת ולא מתייבמת
 שיש עליה זיקת סני יבמין שבמאמ' זה לא יבאתה לגמרו מידי
 זיקת ראשון וחלה עליה קצת זיקת שנייה ויבמין מי
 שעליה זיקת יבם אחד ולא שעליה זיקת שני יבמין : כסא חסיה
 שאינה יבמתו ולו אחים הרי זו פטורה דקידושין אינם קידושין
 דאין קניין קטן כלום עד שיביא סתי שערות אבל ביבמה הואיל
 וזוקקה לו ועומדת שויה רבנן כמו מאמר :

נושאים פרק יא

נושאים על האנוסה ועל המפותח : והאונס והמפתח
 על הנשואה חייב : נושא אדם אנוסות אביו
 ומפותח אביו אנוסת בנו ומפותח בנו ר' יהודה אוסר באנוס'
 אביו ומפותח אביו : גמ' תנינ' להא דת"ר אנס אשה
 מותר לישא בתה * נשא אשה אסור לישא בתה * והא דתנן
 הנטען מן האשה אסור באמה ובבתה ובאחותה מדרבנן *
 ומתני' דתנן נושאים לכתחלה לאחר מיתה תנ' : מנא ה"מ
 דמי שאנס אשה מותר לישא בתה דת"ר בכללן נאמרה שכיבה
 וכאן נאמרה קיחה ואיש אשר (ויקרא ב) יקח את אשה וארץ
 אמה לומר לך דרך ליקוחין אסרה תירה : רבא אמר אנס אשה
 אשה מותר לישא בתה מהכא (ויקרא יח) ערות בת בנך
 או בת בתך לא תגלה ערותה הא בת בנת דידה ובת בתה
 דידה גליי וכתיב * ערות (סס) אשה ובתה לא תגלה את ברת
 בנה ואת בתה וכו' הא כיצד כאן באונסין וכאן בנישואין :
 איפוך אנא : עריות שאר כתיב בהו : בנישואין איכא שאר :
 באונסין איכא שאר : מתני' (טור ח"ה סי' קכו קעב)
 הניורת שנתגיירו בניה עמה לא חולצין ולא מיבטין ואפילו
 הורתו של ראשון שלא בקרושה ולידתו בקרושה והשני
 חורתו ולידתו בקרושה : (טור י"ד סי' רסח) וכן השפחה
 שנשתחררו בניה עמה : גמ' בני יורן אמתא אישתחררו
 שרא

נושאים על האנוסה לאח' שאנס אשה או פיתה מותר
 לישא בתה ואחותה ואמה : רבי יהודה אוסר
 וטעמיה יליף בגמרא מדכתיב לא יגלה כנף אביו : כנטען
 כחשד שיכא עליהן קול זנות : מדרבנן משו' גזירה שמה
 לאחר שישא בתה יזכה עם הראשונה והיה ליה אונס ומפתח
 על הנשואה : לאחר מיתה שמתה האנוסה והמפותח דתו
 ליכא למיגזר מידיו : בכללן ככל בעריות בפרש' קדושי'
 בכלתו ודודתו וזכור בהמה וכאן באשה ואמה בקרובות
 הנאסרות לו מחמת אשתו : נאמרה קיחה ואיש אשר יקח
 את אשה ואת אמה ואשה אל אחותה לא תקח : דרך ליקוחין
 שכייתה אשתו ראשונה לקוחתו חייב על הסנייה כשכא עליה
 דבשנייה ליכא למיגזר ליקוחין דהא לא תפסי בה קידושין :
 איפוך אנא דכימא בת בנך דממעט בת בנה בנשואה מסתעי
 אידך קרא דאסר בת בנה אע"ג דלאו מיכו' באנוסה : מתני'
 לא חולצין כו' דאחוב מן האב בעינן וגוי וגר אין לכן שאר
 האב דרחמנ' אפקרו לזרעים : גמ' כשי דהדיו אשת
 אחיו ולא משום ייבום אלא אפילו במקום בכוס דקסבר אין
 קורבס גר דכקטן שכולד דמי : מן האם ולא מן האב דכולי
 עלמא

שרא להו רב אחא בר יעקב למינסב נשי דהרדי : א"ל רבא
 דהא רב ששת אסר א"ל הו' אסר ואנא שרינא : מן האב ולא
 מן האם כ"ע לא פליגי דשרי : מן האם ולא מן האב כ"ע לא
 פליגי דאסיר : כי פליגי מן האב ומן האם מאן דשרי בתר
 אבא שרינא ליה דהא בני פלניא קרו ליה : ומאן דאסר קרו
 ליה נמי בני פלניא : ואיכא דאמרי פליגי רב אחא בר יעקב
 אמילו באחי מן האם מ"ט גר שנתגייר כקטן שנולד דמי :
 ואקשינן ליה לרב אחא בר יעקב ופריק' : אע"פ כן כיון דלא
 מפסיקא הלכתא כותיה בהדיא עבדינן לחומר' כרב ששת :
 חגי' ב' אחין תאומין גרי' וכן משוחררי' ליה חולצין ולא
 מיבמין ואין חייבין משום אשרו אח' : היתרה הורתן שלא
 בקדושה ולירחן בקדושה לא חולצין ולא מיבמין אבל הייבין
 משום אשת אח היתה הורתן ולירחן בקדושה הרי הן כישראל
 לכל דבריהן :

הדרן עלך נושאיין

עלמא לא פליגי דאסר' דאסר לאיחלוס' בישראל : צתר אבא
 שרינכו להו דקרו ליה בני פלניא הלכך לא מסקי אינסי
 אדעתייכו לומר ססן אחין מן האם ומידע ידעו דהא דקא
 שרי לכו מסו' דאין אחוה לגר מן האב דסת' זוכה הוא מן
 איס' אחר : הא קרו לכו נמי בני פלניא אמרו אינסי הכי
 ודאי אחין ניכחו ואי שרינכו להו צלשת אחינו אחי
 למושרי נמי בישראל : סני אחין תאומין ודאי אחין מן
 האב כן דקיימ' לן טיפס אחת היא ונתחלק' לשני' חמי' הכי
 לא חולצין ולא מייבמין ואין חייבי' משום אשת אח אפילו
 קדשה משנתגיירו דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי היכך
 אין כאן אחוה אפילו מן האם ולא חולצין ולא מיבמין דכד
 יבוסמן האב הוא זכני אין לכו אב דזרע עובד חליב כנסמס :
 אבל חייבין כרת משום אשת אח מן האם שהרי היא כישראלית
 טילדה בכיס :

הדרן עלך נושאיין

מצות (טור ח"ה סו' קסט) חליצה בשלשה דיינין ואפי'
 שלשה הדיוטות : חליצה במנעל חליצת' כשרה :
 באנפליא חליצה פסולה : סנדל שיש לו עקב כשר' שאין לו
 עקב
 מצות חלוכה בשלשה דיונין וחמי' ג' הדיוטות' שחוכן
 טססדרין

מצות חליצה פרק יב

עקב פסול : מן הארכובה ולמטה חליצתה כשרה * מן הארכובה ולמעלה חליצתה פסולה : גמ' ומאחר דאפילו הדיוטות * דייגין למד' לי * הא קמ"ל דבעינן שיוודעין להקרות כעין דייגין * תנינא להא דת"ר מצות חליצה בג' שיוודעין להקרות ר' יהודה אומר בחמשה : אמר רבא אמר רב נחמן הלכה מצות חליצה בשלשה * הואיל וסתמן לן תנא כותיה במקום מחלוקת * רתנן סמיכת זקנים ועריפת עגלה בג' * דברי רבי יוסי רבי יהודה אומר בחמשה * החליצה והמיואגין בשלשה * ולא קא מפליג ר' יהודה שמע מינה הדר ביה : אמר רבא צריכי דייגי למקבע דוכתא דכתיב (דברים כה) ועלתה יבמתו השער : רב פפא ורב הונא בריה דרבי יהושע עבדי עובדא בחמשה * כמאן כרבי יהודה והא הדר ביה רבי יהודה * לפרסומי מילתא בעלמ' * אמר רב כהנא הורה קאימנא קמי' דרב יהודה אמר ליתבי אזירוזא דקני למלווי ה' לפרסומי מילתא * רב שמואל הוה קאי קמיה דרבי יהודה א"ל סקתא לזירוזא דקני למלווי ה' לפרסומי מילתא * א"ל תניג' בישראל בכ"ר של ישראל ולא בכ"ד של גרים ואנא גר : אמר רב יהודה כנוז רב שמואל בר יהודה מרענא שפרא דמסונא אפומיה : אמר רבא גר דן את חבירו דבר תורה * דכתיב (דברים יז) שום תשים עליך מלך * עליך הוא

דבעינן

מסנהדרין ובגמ' תפ' למה לו דיוגין : מנעל קל עור רך הוא כעין שלנו חליצתו כשורה אבל לכתחיל לא משום גזירה דמנעל מרוכט כדאמר בגמ' ועיקר חליצה היא בסנדל של עור קסה דמנספחת אין לו תקנה ואין דרך לנעל : באנסליוא של בגד דמידי דמיגין בעינן דכתיב ואנעלך תחש עור : נחתך רגלו מן הארכובה ולמט' וחלץ מן הארכוכ' ולמעל' : גמ' להקרות לזכר לא חפצתי לקחתך ולא מאן יבמי ככה ועס' לאיס וכולן בלשון הקודש : במקום מחלוקת סנהלך שם רבי יהודה בדבר אחר ובדבר זה לא נחלק שם דהדר ביה : השערה מקום מוזמן לכך משמע לפרסומי מילתא דחלוץ' היא דלא לינסבא כהן אי כמי דליתן איכסי וליקפכו עלויה : לזירוזא דקני חבילה של קנים וכלכו לזכר לטע חליצה זו : ואנא גר אנא שכוח ואביו נתגיירו הילכך פסולתא לחליצה : מרענא שפרא אפומיה דאזי אמר ידענא ביה נהאי שטר' דשפוט' הוא לא מזדקוקנא ליה : גר דן את חבירו דיני נפשות דאלו דיני ממונות אפילו ישראל יכול לדון דתנן הכל כשרין לדון דיני ממונות ואמר הכל לאתווי מהו לאתווי גר : עליך ישראל הוא דבעינן מקרב אחיך אבל על

דבעינן מקרב אחיך • אבל גר דן את חבירו • ואם היתה אמו
 מישראל דן ואפי' ישראל • ולענין חליצה עד שיהא אביו
 ואמו מישראל מ"ט תרי בישראל כתיבי • חליצה כמנעל
 חליצתה כשרה אמר רבא אמר רב כהנא אמר רב אסי אם יבא
 איהו ויאמ' חולצין במנעל לכתחל' שומעין לו אין חולצין בסנד'
 אין שומעין לו שכב' נהנו העם בסנדל' • ומנעל לכתחלה מ"ט
 לא נזירה משום מנעל המרופט א"נ משום חצי מנעל • אמר רב
 אי לאו דחזיתיה לחביבי דחלין בסנדלא דאית ליה שנאצי •
 אנן לא הוה חליצנא אלא בסנדלא דטייעא מ"ט משום
 דמיהרק טפי והאי דידן אע"ג דאית ביה חומרת' קטרינן ביה
 מיתנא כי חיבי דתהוי חליצה מעליתא • פירש סנדלא
 דטייעא כגון האי דקרו ליה ישמעאלים תאסומה דעביד
 ליה לפי מרת איסתורא ועביד ליה חומרתא ומבניף רצועות
 דסנדל כולה ומעייל להו בחומרתא וכד בעי טעייק ליה וכד
 בעי מרוח ליה • אמר רב יהודה אמר רב התרת יבמה לשוק
 בשמיטת רוב העקב • מיתיבי התיר רצועות מנעל וסנדל או
 ששטט רוב הרגל חליצתה פסולה • טעמא דשטט הוא הא
 ששטת היא חליצתה כשרה • רוב הרגל אין רוב העקב לא •
 לא היינו רוב הרגל היינו רוב העקב ואמאי קרו ליה רוב
 העקב משום דכולה חילא דכרעיא עליה רחיס • מטייעא ליה
 לרבי ינאי דא"ר ינאי בין שהתיר הוה ושמטרה היא בין
 שהתירה היא ושטט הוה חליצתה פסולה ער שהתיר היא
 ותשמיט היא • וכן הלכה • אמר רב יהודה אמר רב יבמה
 שנדלה

הגר אפילו חצירו יכול לדון ודיין בכלל מלך דכתי' מלך
 במשפט ועמיד ארץ אש דומה דיין למולך שאין צריך כלום
 ועמיד ארץ ועוד שימות הרבה כתובים כאן כל משימות שאתה
 שם עליך לא יהא אלא מקרב אחיך • תרי בישראל אחד כיו
 יתירא לדרשה שיהא ישראל מכל כדדון • מרופט קרוצ
 למעלה כיון דרכיך אפילו כי קרוצ מיתוי אכרעיה אבל סנדל
 שכוח קשה איכו יכול ליושבו על רגליו משכפחת וליכא למיגזר
 כלל • שנאצי כעין כוס שיש לו רצועות שפותחין וסוגרין כן
 זכוח לחולטו • ואע"ג דאית ביה חומרתא תשר הקוסר על
 ספתו והוא מעמידו שלא יבא מן הרגל אפ"ס בשעת חליצ'
 קטרי ביה מיתכא • כי היכי דקתי היא ותסדיה וסדר תחלוץ
 ותסוי חליצ' מעליתא • בשמיטת רוב העקב כיון ששטת
 רוב העקב מן הסנדל אע"פ שלא חולטתו כולה • התו' כוח
 דכועו' מנעל שלא התירתו היא או אס ששט כוח את רוב
 הרגל והיא חלפתו לגמרי • עליה רחיס בשמוך • מטייע

מצות חליצה פרק יב

שגדלה בין האח' מותרת ליגשא לאהר מהן ואין חישינ שמא חליצה לא' מהן. טעמא דלא חוינא הא חוינ' חישינ שמא כיונה . ואע"ג דתניא בין שנתכוון הוא ולא נתכונה היא בין שנתכוונה היא ולא נתכוון הוא חליצתה פסולה עד שיתכוונו שניהן כאחת ה"מ למישרייה לעלמא . אבל לאחין מיטסלה :

אמר רב יהודה אמר רב סנדרל התפור בפשתן אין חולצין בו משום שנא' (יחזקאל א) ואנעלך תחש : בעא מיניה ר"ז מרב הוא של עור ותריסותיו של שער מהו . א"ל מי ל"ז קרינא ביה ואנעלך תחש : אי הכי אפילו כולו שער נמי .

א"ל ההוא קורקא מיקרי . הא דתנן באנפליא חליצתה פסולה אוקמה רבה באנפליא של בנר אבל באנפליא של עור חליצתה כשרה : תניא החולצת מן הגדול בין עומד בין יושב בין מוטה : והחולצת מן הסומא חליצתה כשרה : אמר אמימר

האי מאן דחליץ צריך למידחסיה לכרעיה . נסחא אחרינא לתרוצי לכרעיה . א"ל רב אשי לאמימר וחתיא בין עומד בין יושב מוטה א"ל ולעולם דחסיס ליה לכרעיה : אמר

אמימר האי מאן דמסני אלוחתא דכרעיה לא לחליץ אמר רב אשי למאי דקאמר אמימר לא . בר אבין חליץ ולא בר קפיץ חליץ . איכא למאן דאמר לית הילכא כאמימר מדאמר רב אשי למאי דקאמר אמימר מכלל דאיתו לא סבירא ליה .

ועוד דהא תנן מארכובה ולמעלה חליצתה פסולה מארכובה למטה חליצתה כשרה . ואנן לא סבירא לן הכי דאי איתירא לחאי סברא הורה לירא אמימר מפליג אמתני' וליכא למימר דעליג

לוב כו' (הא דקתני התיך רצועו כו') הא חוינא דחלטה חישינ דולמא חליץ' הוא לפוסלה עליוה חע"ג דלא נתכוון לחליץ' מוטה : בתפור בפשתן שתפ" בתוכו פשתן כעין שתופרים בתוכן לבדים ל"א התפור בפשתן שתפרו במשיחה בעין שלנו : אין חולצין דבעינן כולו של עור שנאמר

ואנעלך תחש חלמא לח מקרי מנעל עד שיבא כולו של עור (לשון הגמ' ואימא תחש אין מידי אחריו' לא נעל נעל ריבא אי נעל נעל ריבא אפילו כל מילי קמי חס כן תחש מאי אהכי לוב :) תרסותיו רצועותיו של שער

מנוכ' של עזים : (לשון סר"ן הסו' קורקא מיקרא וזה איב' קרוי מנעל כלל דחס בפני עכמויס לו שקורין חותו קורקא ונעל אמר רחמנא וחין להקשות מהכנסתו דאמרינן בסמוך

דחס הוא של עור חליצת' כשרה דכל שהיה של עור נעל מקרי חלמא שיש לה כורת חנפליא של בגד) למידחסיה לכרעיה דחזוק רגלו בקרקע : מוטה לאו חורתיב למידחס : בלוחתיה

דפליג אמומר אמתני' * ועוד אי פליג אמתני' הורח מותבינן ליה תיובתא מינה ומדלא אותבין עליה מינה שמעינן מינה דמתניתין טעמא לחוד ואמומר טעמיה לחוד * דסבירא ליה לאמומר "רמאן" דאיפסיקא "רגליה" מארכיבה "ולמטה" דבעי "לתרוצי" "לשאר" "על" "ארע" "וחליץ" "וכן" נמי "בדלא" "איפסיקא" הנליה בעי לתרוצא על ארעא וחליץ * בדקאמר בהדיא מאן דחליץ צריך למידחסידה לכרעיא * והאי דמסני אלוהתרה דכרעיה לא מצי לתרוצי לכרעיה על ארעא היילכך לא חליץ * ומתני' דקתני מן הארכובה ולמטה חליצתה כשרה לאו דנקטורה רגלו אלא כגון שקשר רצועות; מעל למטה מארכובה * ושמעת מינה דשוקו נמי מעל רגלו קרינא כיה וכיון שהתירתן יבמה משם מעל רגלו קרינא ביה * והכי גרסי בירו' אמר רב בני מתניאתה בקשור מן הארכובה ולמטה * וגרסי נמי התם עיקר חליצה התרת הרצועו' וביון דהתורתן מעל שוקו מצוה הוא * דמעל רגלו אמר רחמנא ושוקו מעל רגלו הוא * היילכך לא קשיא לראמימר ולא מירי * דליכא בין סימרה דיליה ובין מתני' דקתני מארכובה ולמטה חליצתה כשרה פלוגתא * דמתני' טעמא לחוד וטעמ' דאמומר לחוד * והאי דקאמר רב אשי נמי למאי דקאמר אמומר לא שמעינן מינה דלא ס"ל * דאי לא היה ס"ל באמימר הוה אמר בהדיא דלית הלכתא כאמימר ומדלא אמר הכי לא מצינן למידחי שמעיה דאמימר בכי הא מילתא קלישתא * היילכך איתה לראמימר * מתני' הלצה בסנדל שאינו שלו בסנדל של עץ בשל שמאל בימין חליצתה כשרה * הלצה בגדול שהוא יכול להלך בו בקטן שהופה ארז רוב רגלו חליצתה כשר

אלוחתיב דכרעיה שרגלו בסוך ודורס בעליוכו סל רגלו ואל"ג דתנן מן הארכובה ולמטה חליצתו כשרה קתס הוא דכי כחת' רגלו קס ליה חשוקו ורחמנ' אמרס על רגלו דכיינו סוקו אבל פאי לאו טל רגלו הוא * בר אבוי ובר קפוי שני חכמי היו דאחלסוב לדעתיה דרב השי וליהסוך כרעיהו ובעמוד יש בע"ה סא דתנן מן הארכובה ולמטה חליצתו כשרה * (לסוך מבר"ס כראס ש"ן זה מודברו רב אלפס דלדידיה בפסוקה לח מיירי מתכותין ולא מכשרה גס בנימוקי ורבינו אשר שנסתן לשכו ליתיה *) מתני' חו בשל שמאל בימין כשרה אבל קליב' שמאל בפרקין קתני פלוגת' * הלכס בגדול שלח היה למדת רגלו אבל יכול להלוך בו או בקטן בסנדל החוס רוב רגליו (ור"ה פוסל מפרס כגמ' דתנן דינו ממונות דינו גיוס גומרין בלולס מר סבר חליכס כתחילת דין דמיוח ומר סבר

מצוה הליצה פרק יב

כשרה ורבי אליעזר פוסל : (טור א"ה סי' קסט) חליצה בלילה
 חליצתה כשרה ור"א פוסל : בשמאל חליצתה פסולה ורבי
 אליעזר מכשיר : גמ' ת"ר (דברים כה) נעלו אין לי אלא
 נעלו נעל של כל אדם מניין ת"ל נעל מכל מקום : א"כ מרז
 ת"ל נעלו הראוי לו : פרט לגדול שאינו יכול להלך בו
 ולקטן שאינו הופה את רוב רגלו : ופרט לסנדל וסוליים
 שאין לו עקב : אביי הוה יתיב קמיה דרב יוסף אתאי ההיא
 איתתא לחלוץ אמר ליה הב לה סנדלך יהב לה דשמאלא :
 א"ל אימור דאמור רבנן דאיבעד לכתחלה מי אמור : אי הכי
 בסנדל שאינו שלו נמי אימו' דאמור רבנן דאיבעד לכתחלה
 מי אמור א"ל הכי קאמינא לך הב ליה ואקני ליה : וכן
 הלכה : סנדל של עץ חליצתה כשרה : ודוקא
 במחופה עור : אבל שאינו מחופה עור אפי' דאיבעד
 נמי לא : רבא בר חייא קטפסאה עבד עובדא במוק וביחירי
 ובלילה : אמר שמואל כמה רב גובריה דעבד כיחירא
 דתני' א"ר ישמעאל ברבי יוסי אני ראיתי ארז רבי ישמעאל
 בן אלישע אחלץ במוק וביחירי ובלילה : למימרא דלית
 הילכתא כותי' : מתני' חליצה ורקקה ולא קראה חליצתה
 כשרה : קראה ורקקה ולא חליצה חליצתה פסולה : חליצה
 וקראה אבל לא רקקה ר"א אומר חליצתה פסולה ר"ע אומר
 חליצתה כשרה : א"ר אליעזר ככה (סס) יעשה כל דבר שהוא
 מעש' מעכב אמר לו ר"ע משם ראייה ככה יעשה לאיש דבר
 שהוא מעשה באיש : גמ' שלהו ליה לאבורה דשמואל

יבמה

כגמר דין דמיוח : בשמאל חליצתה פסולה וקמפלגני דמר
 סבר ינסי' רגל רגל ממכורע דכתיב על צהן רגלו הימנית :
 גמ' נעל מכל מקום חלוץ הנעל : וסוליים הנפת' סוף
 לו עקב : הב ליה סנדליך ליבס ותחלץ בו : והיב דשמאלא
 כי לא סבירא ליה לאגזי' דסנדל דאינו שלו לכתחל' : אמר
 ליה רביוסף אימור דאמור רבנן במתני' בשל שמאל צימין
 חלוץ' כקירה דיעב' לכתחל' מי אמור : הב ליה ואקני ליה
 שיהא שלו במתנה : במוק של בגד קשה ומגין והוי דומיוח
 דנעל חע"פ דחיכה של גזר : כמה רב גוברי' בלשין גנאי :
 מתני' חליצתה כשרה דקריאה לא מעכבא כדילפינן בגמ'
 מוכה יעשה דוקא דבר שכו' מעשה מעכב וככה דמשמע
 עיכובא אמש' כתיב וקריא' דבור בעלמא הוא : כל דבר
 שהוא מעשה ורקיקה מעשה הוא : מעשה
 באיש כגון חליכה שחשה' עושה מעש' בגופו של האיש
 לאפוקי רפיקס דלאו מעשה באיש הוא : גמ' יבמה

שרקקה

יבמה שרקקה תחלוץ * מכלל דאיפסלה לה מאחים : ואיכא
 דאמרי הכי שלחו ליה יבמה שרקקה תחלוץ ואינה צריכה
 לרוק פעם אחרת רבסדרין לא מעכבא דתניא בין שהקדים
 חליצה לרקיקה ובין שהקדים רקיקה לחליצה מה שעשה
 עשוי : שלחו ליה לאכזה דשמואל יבמה שרקקה דם תחלוץ *
 שאי אפשר לדם בלא צחצוחי רוק ודוקא במוצצת * אבל
 בשותת לא : ונידמת חולצת כשינייה * דלא כתוב וחלצה
 בידה : מתני' החרש שנחלץ וחרשרת שחלצה וחחולצת
 מן הקטן חליצתה פסולה : קטנ' שחלצה תחלוץ משתגדיל *
 ואם לא חלצה חליצתה פסולה : חלצה בשנים * או בשלש
 ונמצ' אחר מהן קרוב או פסול * חליצתה פסולה : ור"ש ורבי
 יוחנן הסנדלר מכשירין * ומעשה שחלצה בינו לבינה בכית
 האסורין ובא מעשה לפני ר"ע והכשיר : גמ' החרש
 שנחלץ חליצתן פסולה * אמרי דבי רבי ינאי לפי שאינן
 באמר ואמר * ומתני' דקתני חלצה ורקק' אבל לא קרא'
 חליצתה כשרה בדיכלח למיקרי * כדרבי זירא דאמר כל
 הראוי לבילה אין בילה מעכב בו וכל שאינו ראוי לבילה
 בילה מעכב בו : והחולצת מן הקטן חליצתה פסולה * א"ר
 יהודה אמר רב זו דברי ר"מ * אבל חכ"א אין חליצת קטן
 כלום דאפילו לנבי אחים לא פסולה אלא עדיין היא זקוקה
 ליבום

שרקקה לפני בית דין תחלוץ דכפסלת עליה מיבס : יבמה
 שרקקה דם תחלוץ ולא תתייב' עוד דאיפסלה עלויהו :
 (כמולכת א"ח בלא כחכוה רוק : בשותת ששותת הדם ויורד
 מעכמו איפס' הוא שאין סם כחכוה רוק כלל וירקה אמר
 דחמכא זכאן אין רוק כלל) מתני' החרש שנחלץ חליצתו
 פסולה לפוטרה במקום אח כשר : והחרשת שחלטה חליצתו
 פסולה הדיא בעצמה אינה נפטרת בחליצתה ואין לה
 תקנה אלא ביבום ואם רצה להוצי' מוציא בנט כדאמרי' לקמן
 פרק בית שומאי : חלטה בשנים כשרים : או בשלשה ונמלאת
 א' מהן קרוב דכדר הוו לה שנים חליצת' פסולה : גמ'
 לפי שאין באמ' ועמד ואמ' וענתה ואמרה דחרש בינו שאינו
 שומע ואינו מדבר : כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו
 ואפי' לא כלל כלל כשר ואין ראוי לבילה כגון שאם הביא ס'
 ואחד בכיו א' דלא חזו לבילה בילה מעכבת בו ופוסל הכא כמו
 אע"ג דקריאה אינ' מעכבת בראוי לקריאה כשאין ראוי
 מעכבא : זו דברי ר"מ דקתני סתם מתני' חליצה קטן פסולה
 אלמא מעשה מביח הוי לפוסלה על האחין אבל חכמים אומרי'
 אין חליצת קטן כלום אפי' לפוסלה על האחין ולקמן פלוגי בה

מצות חליצה פרק יב

ליכוס : קטורה שחלצ' תחלוץ לבשתגדל ואם לא חלצה
 חליצתה פסולה : א"ר יהודה א"ר זו דבריו ר"מ דאמר מקשינן
 אשה לאיש : אבל חכ"א איש כתוב בפרש' אבל אשה בין
 גדולה בין קטנה : רבא אמר עד שתייע לעונת הנדרים
 והלכתא עד שתביא שתי שערות : (טור א"ה סי' קסט) חלצה
 בשנים או בנ' ונמצא זכו' א"ר יוסף בר' מניומי א"ר נחמן אין
 הלכה כאותו הזוג : דאפילו דיעבד בתרי חליצתה פסולה
 וכן הלכה : ת"ר חליצה מוטעית כשרה : ואי זו היא חליצה
 מוטעית ארשב"ל כגון שאומרין חלוץ לה ובכך אתה כונסה
 אמר לו ר' יוחנן אני שונה בין שנתכוון הוא ולא נתכוונת
 היא בין שתכוונה היא ולא נתכוון הוא חליצתה פסולה ואת
 אמר' חליצתה כשרה : אלא היכי דמי חליצה מוטעית שאי
 כשרה כגון שאומרין לו חלוץ ע"מ שתתן לך מאתי' זוז' תניא
 גמי חכי חליצה מוטעית כשרה ואי זו היא מוטעית כגון
 שאומר לו חלוץ לה ע"מ שתתן לך מאתיים זוז' ומעשה
 באשה אחת שנפל לפני יבם שאינו הגון לה ואמרו לו חלוץ
 לה על מנת שתתן לך מאתיים זוז' כא מעשה לפני ר' חייא
 וחכשיר : ההיא איתתא דאתאי לקמיה דר' היא בר' אבא
 דהוה בעורה וקא בעי יבם ליבמ' למיכליה לממונ' אמר לר'
 בתי לא ניהא לך אמר' ליה לר' חלוץ לה ובכך אתר'
 כונסה : לבתר דחלוץ לה א"ל השתא מינדך איפסיד לך זיל
 חלוץ לה חליצה מעליא כי היכי דתשרי לעלמא : ת"ר חליצה
 מוטע' כשרה גם מוטעה פסול חליצה מעושה פסול גם מעושה

כשר

פרק ג"ס : זו דבריו ר"מ דאמ' קטן וקטנה לא חולצין ולא
 מייבנין : איש דכתיב אש לא יחמוץ האיש ואשה כמי אף ע"פ
 דלא כתיב בה מיעוטא בעינן גדולה כחיש דחיתקס ליה דכתיב
 בהו' קרא ועלתא יבמתו השערס : לעונת כדריס ביה שניה
 אחת קוד' לזמן כתי' שערס כדתנן פרק יבא דוסן בת אהר
 עשר שנים ויום אחד כדריס כדקין אש יודעת לשם מי נדרס
 וסתריסך כדריס קיימון כלומר קטנה אינה חולצת אלא עד
 שתגיע לעונת כדריס : על מנת שתתן לך מאתי' זוז' ואע"ג
 דלא יבא ליה חליצתה כשרה דכל תנאי מתנאי בני גד ובני
 ראובן ולפינן זה' תנאי דחייס' הקיים ע"י שליח כי בתם
 דהוי ע"י שליח טעמה משא את יהוסע שליח לתת להם את ארץ
 כנלעד אותו הוי תנאי וכל שאי אפשר לעשות ע"י שליח כגון
 זה לא הוי תנאי תנאי : גם מוטעה פסול אש אינה מקיימת
 תנאי דנט הוי חופסר לו לעשות ע"י שליח שהאומר לשנים
 פתבו ונתנו גם לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו לכך דומ' לתנאי בני

כשר • היכי דמי אילימא דאמר רוצה אני אפי' חליצה נמי •
 אי דלא אמר רוצה אני אפי' גט נמי לא ה"ק חליצה מוטעת
 לעולם כשרה • וגט מוטעת לעולם פסול • חליצה מעושה
 וגט מעושה זמנין כשר וזמנין פסול • ולא קשיא הא דאמר
 רוצה אני והא דלא אמר רוצה אני • דתניא (ויקרא ח) יקריב
 אותו מלמ' שכופין אותו • יכול כעל כהחו"ל לרצונו • הא
 כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני • וכן אחא אומר בנימי
 גשי' כופין אותו עד שיאמר רוצה אני • אמר רבא (א"ה סומן
 קנב קסט) אמר רב סחורדא אמר רב הוא חולצין אע"פ שאין
 מכירין • וממאנין אע"פ שאין מכירין • לפיכ' אין כותבין גט
 חליצה אלא א"כ מכירין • חיישינן לב"ד טועין דילמא לא
 דייקי בתר עדים • והבא דיריה אמר אין חולצין אא"כ מכירין
 ואין ממאנין אא"כ מכירין • לפיכ' כותבין גט חליצה אע"פ
 שאין מכירין וכותבין גט מיאון אע"פ שאין מכירין ולא
 חיישינן לבית דין טועין • מ"ט רבי דינא כתר ב"ד הוא דלא
 דייקי אבל בתר עדים דייקי וכבר כתבנוהו בפרק יש נוהלין
 והלכה כרבא • מתני' מצות (א"ה סומן קסו קסט) חליצה •
 בא הוא ויבמתו לב"ד • והן נותנין לו עצה ההוגנת לו שנ'
 (דבריו כה) וקראו לו זקני עירו ורפרו אליו • והיא אומר'
 מאן יבמי' • להקים לאחיו שם פישראל לא אבה יבמי' • והוא
 אומר לא הפצתי לקהתי • ובלשון הקדש היו אומרים ונגשרה
 יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה געלו מעל רגלו וירקה בפני
 רוק שנראה לדייגין וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא
 יבנה

גד וכני ראובן ומקני ביה תנא' : חולצין אע"פ שאין מכירין
 יבם ויבמה שבאו לחלוץ ואין חנו מכירין שהיא יבמה בזקקין
 להן כ"ד וחולצין : וממאנין כ"ד בזקקין למיאון אע"פ שאין
 מכירין בהם : לפי' הואיל וזקקין להן אע"פ שאין מכירין
 אותן : אין כותבין עדים הרוחין בחליצה ומיאון אין כותבין
 וכותבין לביות בודיהן לראיה אא"כ מכירין בהם שהיא יבם
 ויהי יבמתו : וחיישינן לב"ד טועין אם יכתבו לה עדים
 ראויה שחלצה בב"ד אע"פ דלא כתבו ביה ואסתמוודיעו
 חיישינן שמא תראה גט זה לבית דין אחר ויסמכו עליו ולא
 יבדקו אם אותו פלוני ככתוב בגט זה יבמה הוא ואם לאו
 ישיחוה ויטעו בהלכה שאין יודעין שחולצין וממאנין אע"פ
 שאין מכירין לפיכך הואיל שאין חולצין אא"כ מכירין כותבין
 גט חליצה עדים שראו שחלכו יכולין לכתוב לה אע"פ שאין
 מכירין ולא חיישין שמא טעו בית דין ראשון וחלכו אע"פ
 שלא הכירן שהיא יבמה : מתני' עכב הכוג מסר בגמ' :

מצות חליצה פרק יב

יבנה את בית אחיו * עד כאן היו מקריין אותו * וכשהקרא
 ד' הורקנוס תחת האלה בכפר עיטם ונמר את כל הפרשה
 הוחזק להיות מקריין את כל הפרשה : ונקרא שמו בית חלוץ
 הנעל מצוה בדרינין ולא מצוה בתלמידים * ר' יהודה אומר
 מצוה על כל העימדי' שם לומר חלוץ הנעל חלוץ הנעל חלוץ
 הנעל : גמ' גותנין לו עצה החוננת לו * מאי עצה החוננת
 לו שאם הוא ילד והיא זקנה הוא זקן והיא ילדה אומרים לו
 מה לך אצל ילדה מה לך אצל זקנה הלך אצל שכמותך ואל
 תכניס קטט' לתוך ביתך : גרסי' בסנהדרין בפ' שלישי
 והיכמה הולכת אחר יבם להתירה * אמר רב אמי אמי'
 מסבריא לציפורי * שנאמר וקראו לו זקני עירו ולא זקני
 עירה : אמר רב יהודה מצות חליצה קוראה * וקורא *
 חולצת * ורוקת * וקראה מאי קמ"ל : מתני' היא הא קמ"ל
 דמצוה הכי * ואי אפיך לית לן בה : אמר אביי האי מאן
 דמקרי גט חליצה לא ליקרייה לדיד' לא לחודי' אבה יבמי
 לחודי' דמשמע אבה יבמי אלא לא אבה יבמי בכרת
 אחת * ולא ליקרייה לדידיה לא לחודיה חפצתי לקחת'
 לחודיה דמשמע חפצתי לקחתה אלא לא חפצתי לקחת' בכרת
 אחת * רבא אמר אפסוקי מילתא לית לן בה : רב אשי
 אשכחי' לרב כהנא דקא מצטער ומקרי לה לא אבה יבמי א"ל
 לא סבר לה מר להא דרבא דאמר אפסוקי מילתא לית לן בה *
 א"ל מודה רבא בלא אבה יבמי דאפסוקי מילתא הוא * כד'
 זירא דאמר כל הראוי לכילה אין בילה מעכבת בו וכל שאינו
 ראוי לכילה בילה מעכבת בו הכא נמי אם ראוייה למקרייה
 בבית אחת לא מעכבא קריאת' * ואי לא מעכבא : אמר אביי
 האי מאן דכתיב גיטא דחליצ' צריך למיכתב הכי אקרינויה
 לדירה מן מאן יבמי ועד יבמי ואקרינויה לדיריה מן לא עד
 לקחתה * ואקרינויה לדירה מן ככה ועד חלוץ הנעל * מר
 זוטרא משרטט וכתב לכולה פרשה * מתקיף לה מר בר רב
 אשי

דתלמידים היושבים שם למכו רבן בשעת חליצה : גמ'
 קורחה מאן יבמי וקור' לא חפצתי לקחתה חולצת ורוקת
 וקורחה ככה יעס' לאיש : דמיקרי גט חליצ' הנקרא את
 האשה בשעת חליצתה מודה רבא בלא אבה יבמי דבעינן שלא
 יפסיק דחי יפסיק הוי משמע משום דהאי לא ארוסא
 קאי על מה שאמר מאן יבמי להקים לאחיו סס בישראל לא
 כלומר לא מאן אלא אבה יבמי אבל לא חפצתי לקחת' שהיא
 פתחת קריחה לוכא למימר אלעיל קאי ואי מפסיק לית לן בה :
 מן מאן עד יבמי לפי שהיו כגט משורטט לכך לא בעי למיכתב
 כולה פסוקא דקיימא לן אין כותבין ארבעס תיבות בלא

מצות הליצה פרק יב יבמות

אשי היכי כתיב כולה פרשה והא לא ניתן ליכתב * והלכת' כמר זוטרא : אמר אביי רוק שקלטתו הרוח ולא כלום * הילכך הוא ארוך והיא גוצה וקלטתו הרוח איכא בפניו * היא ארוכה והוא גוץ בעיניו ער דמטי להדי אפיה והדר אזיל : אמר רבא צריכי דייני למיחזי רוקא כד נפוק מפומא דיבמרה דכתיב לעיני הזקנים וירקה : אמר רבא אכלה תומא ורקקה או אכל גרנישת' ורקקה ולא כלום הוא * מ"ט וירקה מעצמה בעיניו וליכא : ונקראה שמו בישראל מצוה בדוינין * תניא א"ר יהודה פעם אחת חיינו יושבים לפני ר' טרפון באר * יבמה לחלוץ ואמר לנו ענו כולכם ואמרו חלוץ הנעל חלוץ הנעל חלוץ הנעל :

סליק פירקא

סירטוט : משרטוט גט חליצה וכתיב כולה פרשה אקרונוכו לדידה מאן יבמי להקים לאחיו וכן כולן : דהא לא ניתן ליכתב פר' צפני עכמה כדאמרינן בניטין צפ"ק אין כותבין מגיל' לתינוק להקלמ' בה : והילכתא כמ"ד דכותבין דלא דמי לכותב לתינוק להקלמ' בה דהתם אדעתא דפר' כתיב ליה דתיבוי כמגיל' קטנה וקיימא לן תור' חתומה כיתבה אבל האי ססירת דברוי' הוא ולא בקידושתיה היא ולכך הילכתא כמר זוטרא במקום מכוה שרי : וקלטתו רוח לרוק והעבירו שלא צא לפני היבם : איכא בפניו כיון שיכא מפיה הוה בפניו : להדי אפיה לכנגד פניו סירחובו מול פניו קוד' שקלטתו הרוח : תומא שום : גרנשתא ארוזלה במעבה אדמה מתרגמינן גרנישת' דארעא :

סליק מצות חליצה

סדור חליצה ברישא צריכין בירת דין למיקבע דוכתא ביממא * ועברין סנדלא דאירת ליה עקב ושנאצי ודלא תפיר בכיתנא : ומשווי ליה כרגליה דימינא : ומקרו ליבמה מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי בלשון הזה כלשון הקדש : ומקרו ליבם לא חפצתי לקחתה : וצריך יבם לרחוסי רגליה בארעא ואתיא יבמה ושריא שנאצי דסנדלא ושלפ' ליה מרגלי' : ושריא רוקא על ארעא מפומה קמי יבם : וצריכין דייני לסחזי רוקא כד נפיק מפומה : ובתר הכין מקרו לה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל : וכל דיתבין תמן ענו בתרה

מצות חליצה פרק יב

בתרה חלוץ הנעל חלוץ הנעל חלוץ הנעל : תלתא זימני :
וכד כתב גט חליצה צריך לסרגוליה במסרגלא ולא
בדיותא : וצריך למכתב כמותב תלתא כחדא חוינא :
ומחתם עליה תלתא וכלבד שיודעין להקרות :

ודין הוא גט חליצה

ביום פלוני דהוא יום כדין לירה פלוני דהוא כדין וכדין
לבריות עולם למניינא דרגילנא לממני במתא
פלניתא : אנחנו דייני דמקצתא חתימין לתתא : כמותב
תלתא כחד חוינא יתכין כבי דינא : וסליקת קדמנא פלניתא
בת פלוני ארמלת פלוני : והקריבת לקדמנא גברא חד
דשמיה פלוני בר פלוני : וכן אמרה לנו פלנית דא פלוני בר
פלוני אחוהי דפלוני דנא מאבוה : חוינא נסיב ליה ושכיב :
וחיי לרבנן ולכל ישראל שבק : ובר וברת ירירת ומחסינ
ומוקים שמא בישראל לא שבק : והדין פלוני אחוהי חזי
ליבומי יתי : כען רבנן דייני אמרו ליה אי צבי ליבומי יתי
ייבם ואי לא ליטלע לי קדמיכין רגליה דימינא ואשרי מיניה
מעל רגליה ואירוק באנפוהי : ואשתמודענוהא דפלני'
דא דהויא אינתתיה דפלוני מיתנ' : ואישתמודענהי לפלוני
דנא דאחוהי דפלוני מאבחי הוא : ואסרינן ליה אי צבית
ליבומי יתה תא יבם ואי לא אטלע לה קדמנא רגליך דיטנא
ותשרי מינך מעל רגלך ותירוק כאנפך : ועני ואמר לית אנא
צבי ליבומי יתה : סיד אקרינוהא לפלוני דא מאן יבמי
להקם לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי : ואף להאי פלוני
אקרינא לא הפצתי לקחתה : ואטלע לה רגליה דימינא ושרת
מיניה מעל רגליה : ורקת באנפוהי רוקא דאיתחזי לנא
מפומא על ארעא : ותוב אקרינוה לפלוני דא ככה יעשה
לאיש אשר לא יכנה את בית אחיו : ותוב אקרינוה ונקרא
שמו בישראל בית חלוץ הנעל : ואנחנא דייני וכל דהו יתבי
קמן ענינא בתרה חלוץ הנעל חלוץ הנעל חלוץ תלתא זימני
ומדאתעבירא עובדא דנא קדמנ' שרינוה לפלוני דא לטהך
להתנסב לכל מאן דתיצבי ואינש לא ימחה בידה מן יומא דגן
ולעלם : ובעת מיננא פלני' דא ניטא דחליצותה דנא וכתבנה
וחתמנא ויהבנא לה לזכות כרת משה וישראל : וחתמין
תלתא עליה : ולא בעי לאמתוני בתר חליצה תלתא ירחי לא
שריא לאלתר לאיגסובי לכל מאן דכעיא : ואין אומר דבריו
אלא בעמידה :

מצות יבום

אילו מאן דשכיב בלא זרעא ואית ליה אחא מן אבוהי דהוה ליה ישיבה בעולמו כדכתיב כי ישבו אחים יחדיו מחייב איהו ליבומי לאנתיה : וכד בעי ליבומי ליקדיש והדר מיבם דאמר רב מצות יבום מקדש והדר בו על שנאמ' ולקחה לו לאשה ויבמה : ומקמי הכי הוה כתובת יבמה על גבסי בעלה הראשון והשתא תקינו לה רכנן משני שלא תהא קלה בעיניו להוציאה :

כתובת יבם

ביום פלוני דהוא כדון לירח פלוני וכו' : איך פלוני בר פלוני אתא לקדמנא וכן אמר לנא אחי דמן אבא שכיב וחזי לרבנן ולכל ישראל שבק ובר וברת ומורית ומחסיין ומוקים שמא בישראל לא שבק : ושבק ההיא איתתא דשמה פלונית בת פלוני דממתא פלונית וחזי לי מדאוריתא ליבומי יתה כדכתיב בספר אוריתא דמשה יבמה יבא עליה : וצביאת פלונית דא ואתיבמת לפלוני בר פלוני יבמה בדיל לאוקומי שמא בישראל כדכתיב והיה הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו המת : ודין נרונא די הנעלת פלניתא דא מכירה אכזה לבית יבמה כדון וכדין : וכתב לה פלו' לפלונית יבמתיה עשרים וחמשה זוז דחזון לה דהוו כתיבין בכתובתה דכתב לה בעלה קמאה : ואוסיף לה מדיליה כדון וכדין : וקביל עליה פלוני דנא אחריות ותוספת כתובתה דא על ירתיה בתרי' מקרעזי ומטלטלי אפי מגלימיה דעל כתפי' וכו' : כדכתיבין בשטרי כתובות דעלמא :

סליק כתובת יבום

בית שמואי (טור ח"כ סי' קנ"ה) אומרים אין ממאנין אלא ארוסות ובית הלל אומר ארוסות ונשואות : ב"ש אומר בבעל וב"ה אומר בבעל וביבם : ב"ש אומרים בפניו וב"ה אומרים בפניו ושלא בפניו : ב"ש אומר בכ"ד וב"ה

בית שמואי אומר אין ממאנין יתומות אשר כסויאס אחיב ואמכ חלח מן האירוסין : כבעל חס מת ולא מאכס כזו וכפלה לפני יבם חסיה וכאס מיבם בניחון חלח תמתין עד שתגדול

בית שמאי פרק יג

וב"ה אומר בכ"ר ושלא בכ"ר : אמרו ב"ה לב"ש שמאנת והיא
 והיא קטנה אפי' ד' וה' פעמים אמרו להן ב"ש אין בנות ישראל
 הפקר אלא שמאנת ומטהגת עד שתגדיל ותמאן ותנשא :
 גמ' אמר רב הושעיא ממאנת במאמרו ואינה שמאנת בזיקתו :
 לומר דאע"ג דממאנת במאמרו ולא בעיא גיטא צריכ' חליצת
 לזיקתו : מ"ט מאמר וביאה דאיהו עביד בה מציא עקרא :
 זיקא דרחמנא רמא עלה לא מציא עקרא' : עולא אמר ממאנת
 אף לזיקתו ולא בעי' חליצה : מ"ט גישואין קמאי קא עקרא :
 והילכת' כותיה : איתיביה רב' לעולא כל היכולה למאן ולא
 מיאנה צרתה חולצת ולא מתיבמת : אמאי תמאן השת'
 ותעקרינהו לגישואין קמאי ותתיב' צרתה ופריק צרת ערורה
 שאני דתני רמי בר יחזקאל מיאנה כבעל מותרת לאביו :
 מיאנה ביב' אסורה לאביו : אלמא בשעת נפילה נראית
 ככלתו : הכא נמי בשעת נפילה נראית כצרת בתו : והילכתא
 כעולא : אמר רב מיאנה בזה אסורה לאחיו : מירי דהורה
 אבעלת הגט בעלת הגט לאו כיון דאיתסר' לה
 לחר

סתנדיל ותחלוץ : אין בנות ישראל הפקר ואפי' מן האירוסין
 לא תמאן ותארס עוד לאחר ותחזור ותמאן : אלא ממאנ'
 בן ותמתין מלארס לאח' עד שתגדיל ויהיו חז' קדושין גמורין
 ולא תכל' עוד משני במיאון : ותמאן בראשון ותנשא ובגמ'
 פריך הא מיאנ' בו חדא זימנא : גמ' ממאנ' למאמרו
 לב"ה דאמרי ממאנת ליבס במאמ' שאס עשה בה מאמ'
 ועוקרתו שלא תכטרך גט למאמרו : אבל חליצה שהי' בשביל
 זיקה לא עקרה דבעל כרחו רמיה עליה בשביל גישואי ראשון
 ובראשון לא מיאנ' וכדמסי' טעמ' דרחמנא רמיה עליה :
 גישואין קמאי עקרה ושזב אין כאן זיקה : כל היכולה למאן
 (מתני' היא) כפ' ק כל שהיא ערוה ליבס והיתא יכולה למאן
 ולא מיאנה צרתה חולצת שאינ' צרת ערוה ליבס' לגמרי בזואל
 והית' יכול' למאן ואינ' גישואין גמורין ולא מתיבמ' בזואל ולא
 מיאנה בערוה הויא לה סך קצת צרת ערוה : צרת ערוה
 שאני אף ע"ג דמהני מיחון לקטנה יבמכ בעלמא למופק בלא
 חליצה לא מהני גבי ערוה חס מיאנה ביבס להיות צרתה
 מותרת ליבס : דתני רמי בר יחזקאל קטנה שמיאנה דבעל
 מותרת ליבסא לאביו דעקרתיהכו לגישואין והואיבאנוסה
 ומפוקה : אבל מת בעלה (ולא מיאנה בו) ומיאנה ביבס אף
 ע"ג דנפקא בלא חליצה אלמא גישואין קמאי קמיעקרה חפילו
 הכי אסורה לאביו מפני מראית העין דמשע' נפילה דאהכו
 גישואין קמאי למופל קמי' יבס' להכריב' מיחון לגביה
 כראית

לחד איתסרא לכולהו הכא נמי לא שנא : ושמואל אמר
 מיאנה בזה מותרת לאחיו ולא דמיא לבעלת הגט בעלת הגט
 הוא דקא דחי לה הכא איהי קא רחיא נפשה דקא אמרה ליה
 לא רעינא כך ולא צבינא כך : כך הוא דלא רעינא הא באחיך
 רעינא והלכתא בשמואל : דקאי ר' יוחנן כותיה : דכי אתא
 רבין א"ר יוחנן מיאנה בזה מותרת לאחיו : וכן הילכתא :
 בית שמאי אומרים ספניו כו' : ע"כ לא קאמרי ב"ה אלא דל'
 בעינן מומחין : אבל שלשה בעינן : דתנן החליצה והמיאונין
 בשלשה : ותניא נמי הכי מיאון ב"ש אומרים בב"ד וב"ה
 אומרים בב"ד ושלא בב"ד ואלו ואלו מודים שצריך שלשה :
 רבי יוסי ברבי יהודה ור"א בר"ש מכשירין בשנים : אמר רב
 יוסף בר טניומי אמר רב נחמן הלכה כאותו הזוג : מתני'
 אי זו היא קטנה שצריכה למאן כל שהשיאתה אמה או אחיה
 לרעתה : השיאותה שלא לרעתה אינה צריכה למאן : רבי
 חנינה בן אנטיגנוס אומר כל תינוק שאיננו יכולה לשמור
 קידושיה אינה צריכה למאן : ר"א אומר אין מעשה קטנה
 אלא כמפותה בת ישראל לכהן לא תאכל בתרומה בת כהן
 לישראל תאכל בתרומה : גמ' אמר רב יהודה ואמרי לה
 כמתניתא תנא בראשונה היו כותבין גט מיאון לא רעינא ביה
 ולא צבינא ביה ולית אנא בעיא להתנסבא ליה כיון דהזו
 דקא נפיש דיבורא אמרי אתי לאיחלופי בניטא תקינו הכי
 ביו' פלוני מיאנה פלונית' בת פלוני בפלוני בן פלוני באנפנא :
 ת"ר איוהו מיאון כל שאמררה אי איפשי בפלוני בעלי אי
 איפשי

נראות ככלתו של חמיה : הכא נמי אע"ג דעקרר לניסואין
 קמאי נראי' כרתה ככרת בתו (כרת בתו) הואיל ואהכי ניסואי אחיו
 בבתו למירמי קמיה : (כרת בתו) כנון אס הקרוה בת היבם
 ולא דקובל אביה קידושין דחס כן לא היתה יכולה למאן אלא
 השיאה אביה לאחר כבר ונתגרסה (בעודה קטנה דשוב אין
 לאביה רשות זה) ואחר כך ניסאת לאחי אביה (בעודה
 קטנה) דהויא כיתומ' בחיי האב ויכולה למאן : מיאנה
 יבמה בחד מן האחין אסור לכולן : אבעלת גט אס נתן לה
 הא' גט פסלה על כולן : מתני' שהשיאה לרעתה ירושלמי
 אי זהו לרעתה עבדין לה גנון ומלכסי' לה קוזמרי' ומדכרין
 לה גבר אי זה שלא לרעתה עבדין לה גנון ומלכסיס לה
 קוזמרי' ולא מדכרין לה גבר ויש ספירוש לרעתה כבת עשר
 כבת ח' עשר שלא לרעתה כבת חמש כבת שש : חין מעסה
 קטנה אלא כמפותה בדקתני בת ישראל לכהן כו' דכמי שלא
 ניסאת דמי : אתי לאיחלוסי בניט' סיכתוב סופר כור כגט

בית שמואי פרקיג

איפשי בקדושין שקדשוני אימא ואחי : יתר על כן אמר רבי יהודה אפי' הושיבנה באפריון והולכינה מבית אבי לבית בעלה ואמרו אי אפשי בפלוני בעלי ה"ו מיאון : יתר על כן א"ר יהודה אפי' אורחין מסובין בבית בעלה והיא עומדת ומשקה עליהן ואמרה אי איפשי בפלו' בעלי ה"ו מיאון : יתר על כן א"ר יהודה אפי' שיגרה בעלה אצל חנוני להביא לו חפץ משלו והלכה והביאה החפץ משלו ואמרה אי אפשי בפלוני בעלי אין לך מיאון גדול מזה : רבי חנניה בן אנטיגנוס אומר כל תינוקות שאינה יכולה לשמור קידושיה אינה צריכה למאן : כלל' כמי שלא נתקדשה דמיא : אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי חנניה בן אנטיגנוס :

תנא קטנה שלא מיאנה ועמדה ונשאת משום ר' יהודה בן בתירה אמר נשואיה הן הן מיאוניה : איבעיא להו עמדה ונתקדשה מאי : ת"ש דתניא קטנה שלא מיאנה ועמדה ונתקדשה משום רבי יהודה בן בתירה אמרו קידושיה הן הן מיאוניה : והלכתא כר' יהודה בן בתירה ואפילו בנישואין דקמא : ר"א אומר אין מעשה קטנה אלא כמפותח כו' :

(טור ח"ב סי' קנה) תניא ר"א אומר אין מעשה קטנה כלום ואין בעלה זכאי במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת גרדיה ואינו יורשה ואינו מיטמא לה כללו של דבר אינה כאשתו לכל דבר אלא שצריכה מיאון : רבי יהושע אומר מעשה קטנה כלום ובעלה זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת גרדיה ויורשה ומיטמא לה : כללו של דבר הרי היא כאשתו לכל דבר אלא שיוצאה במיאון : והלכתא כרבי יהושע חרא דר"א ורבי יהושע הלכה כרבי יהושע : ועוד דרב

של גירוסין לגרס בו אשתו : אפי' הושיבנה באפריון ונוסחאין אות' מבי אביה לבית בעל' לחוסה ואמר' הו אפשי בו דאזכ' למימ' הו לא בעי' ליה תיחות ותיזיל אס"ה הו מיאון : אפי' אורחוס דליכא ב"ד ותו דסכי משחק סתקי ולא מודעי : אסל חנווני דליכא אלא חנווני ואיכא למימר דמשום דקא אטררחא דוח : עמדה ונתקדשה לאח' בלא מיאון מהו ולא שמיע ליה בריותא דלעיל : דאפי' בנישואין דקמח (לא מבטיח למימר אס' איכא אלא חרוס' של ראשון דסני במיאון הקל שאמרנו לעיל אלא) אפילו כי שאת לראשון אפילו סכי יזכיר' במיאון קל כוס : זכאי במציאתה דרבנן אפקרוה גנים ובמקד ב"ד בספר : ומטמא לה אס' כהן הוא ואע"ג דנישואין דזדה דרבנן מכל מקום כיון דאיכו זרית הוא לה כמת מכוה : רב תמי קטנה כיוכאח בנט אין לה כתובה דקסבר אין נישואי

דרב ושמואל תריוהו דחו לה להא דר"א וסברי להא דרבי
 יהושע דגרסינן בכתובות בפ' אלמנה גיוונת רב תני קטנה
 יוצאה בגט אין לה כתובה וב"ש ממאנת : ושמואל תני ממאנ'
 אין לה כתובה : יוצאה בגט יש לה כתובה ואזדא שמואל
 לטעמיה דאמר שמואל ממאנת אין לה כתובה יוצאה בגט יש
 לה כתובה : ממאנת לא פסלה מן האחין ולא פסלה מן הכהונ'
 יוצאה בגט פסלה מן האחין ופסלה מן הכהונה : ממאנת
 אינה צריכה להמתין שלשה חדשים יוצאה בגט צריכה
 להמתין ג' חדשים : מאי קמ"ל תנינא הממאנת כאיש הוא
 מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו וכו' : צריכה
 להמתין ג' חדשים איצטריכא ליה דלא תנן : ואמרינן לימא
 כתנאי ר"א אומר אין מעשה קטנה כלום ואין בעלה זכאי
 במציאתה כו' ורבי יהושע אומר מעשה קטנה כלום וכו' :

לימא רב דאמר כו"א ושמואל דאמר כרבי יהושע : ואמרינן
 אליבא דר"א כולי עלמא ליה פליגי כלומר דלית הילכתא
 בותיה : אלא כי פליגי אליבא דרבי יהושע : שמואל כרבי
 יהושע : ורב עד כאן לא קאמר רבי יהושע התם אלא מדידה
 לדרייה : אבל מדידה לדירה לא : ושמעית מינה דבין לרב
 ובין לשמואל הא דר"א ליתא : ותנן נמי מאימתי יורש אדם
 את אשתו קטנה ב"ש אומר משתעמר בקומת' וב"ה אומרים
 משתכנס לחופה ור"א אומר משתבעל ותריצנא לדרבי יעזר
 משתגריל

קטנה כלום אלא כמסות' בעלמא : לא פסלה מן האחין
 שמואל' לקרוביו כאכוס' ומסות' דתנן כוסא אדה אכוסת
 חביו : ולא פסלה מן הכהונה שאין אלו גירוסין אלא עקירת
 כשואין ראשונים דאמר ר' חי אשמי בקידושי אמו : ממאנת
 אינה צריכה להמתין שלשה חדשים לאחר מניחיה דעקרונה
 לכישואין ואינו בכלל שאר תקנה שגזרו חכמים לכל הכשואות
 שצריכה להמתין אחר יציאתן מבטליהן שלשה חדשים :
 ופאה בגט צריכ להמתין שלשה חדשי' דאע"ג דליכא לספקו
 לקטנה במעוברת לא חילקו חכמים בתקית' ככשואות : אליבא
 דר"א כולי עלמא לא פליגי דמודה שמואל דלר"א לית לה כתובה
 לקום קטנה דהשתא מניחיה וירוסת' דגיד' לדויה קאמר
 דלא מיתוקמא בה תקנתא דרבנן כל שבן כתובה דמדויד' לדויד'
 סברי כשתקנו כשואין לתומה קטנה ע' יאמה וחביו לטובתה
 קקנו שלא ינהגו בה מנהג הפקר לפי שאין קטנה יודע'
 לשמור עמה : אלא מדויד' לדויד' כגון ירושתה ומעשה
 ידיה ומניחתה שיהיו לבעל כדי שלא ימנעו מלישאנה דחכמים
 תקנו לה שתינסא כדי שלא ינהגו בה מנהג הפקר : אבל

בית שמאי פרק יג יבמות

משתגדל ותבעל : וקמו להו ב"ש וב"ה כחדא שיטתא דמעשה
 קטנה כלום ובעלה יורשה : והוה ליה ר"א יחיד במקום
 רבים ותנן נמי בגיטין בפרק הניזקין העיד רבי יוחנן בן
 גודגדא על החרשת שהשיאה אביה שיוצאה בנט ועל קטנה
 בת ישראל שנשאת לכהן שאוכלת בתרומה ואם מתה בעלה
 יורשה : ושמעיון מהני כולהי דקטנה שלא מיאנה בעלה
 יורשה : וכן הלכה : מתני' הממאנת באיש הוא מותר
 בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה :
 נתן לה גט הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו
 ופסלה מן הכהונה : נתן לה גט והחזירה ומיאנה בו ונשאת
 לאחר ונתאלמנה : או נתגרשה מותרת לחזור לו : ומיאנה
 בו והחזירה ונתן לה גט ונשאת לאחר ונתאלמנה או נתגרשה
 אסורה לחזור לו : זה הכלל גט אחר מיאון אסורה לחזור
 לו : מיאון אחר גט מותרת לחזור לו : הממאנת באיש
 ונשאת לאחר ונירשה לאחר ומיאנה בו לאחר ונירשה לאחר
 ומיאנו בו כל שיוצאת ממנו בנט אסורה לחזור לו במיאון
 מותרת לחזור לו : גמ' הא מתני' אקשיא רישא אסיפא
 דקתני רישא ומיאנה בו והחזירה ונתן לה גט ונשאת לאחר
 ונתאלמנה או נתגרשה אסורה לחזור לו : אלמא אתי מיאון
 דחבריה ומבטל גיטא דידיה וקתני סיפא הממאנת באיש
 ונשאת לאחר ונירשה לאחר ומיאנה בו לאחר ונירשה לאחר
 ומיאנה בו כל שיוצא ממנו בנט אסורה לחזור לו במיאון מותר
 לחזור לו אלמא לא אתי מיאון דחבריה ומבטל גיטא דידיה :
 ופריך ר"א תברא מי ששנה זו לא שנה זו : ועולא אמר כגון
 ששילשה בגיטין דמחזיין כגדולה ומשום הכי לא אתי מיאון
 דחבריה

ונתאלמנה
 דחבריה
 ונשאת לאחר
 ומיאנה בו
 כל שיוצאת
 ממנו בנט
 אסורה לחזור
 לו במיאון
 מותרת לחזור
 לו

מדידה לדידה כגון כתוב ותכחי כתובה : מתני' כתן
 לה גט הרי היא כשאר גרוסות ואסור בקרובותיה : מותרת
 לחזור לו אע"פ דאס לא סחזיר' ונישאת לאחר גירוסין
 ונתארמל' אסור' לרישון אפי' הכי כי החזירה ומיאנה בו
 אתי מיאון ונבי עלה דקטנ' הוא ובטלה לגיטא ולא הוי בחזרה
 שנייה כמחזי' גרוסתו משניסת לאחר : זה הכלל אפילו
 פעמים הרבה גרסה וכתובה ומיאנה אס נישאת לאחר מתוך
 גט אסור לחזור לו מתוך מיאון מותרת לחזור לו : לאחר
 ומיאנה בו כלום חזרה ונשא' לשלישי ומיאנה בו : כל שיוצאה
 בימנה בנט אסור' לחזור לו אע"פ שיוצאה משל אחריו במיאון
 דלא אתי מיאון דחבריה ומבטל גיט' דידיה ובגמ' פריך ריש'
 אסיפא : גמ' אלמא אתי מיאון דחבריה ומגלה על קטנותה
 ומבטל גיטא דקמאי : ששילשה בגיטין שבוזיא' שלישי בנט :
 דמחזי'

דחבריה ומבטיל גיטא דיריה : ומאן תנאי דאמר ר"א :
 תנא קמא : ור' ישמעאל בר יוסי : דאמר רב יהודה אמר רב
 מאי דכתיב (איכה ה) מימינו בכסף שתינו בשעת הסכנא
 נתבקש' הלכתה זו הרי שיצאה מראשון בגט ומכ' במיאון מהו
 שתחזור לראשון : שכרו אדם אחר בד' מאות וזו ובא ושאל
 את ר"ע בבית האסורין ואמר ואת ר' יהודה בן בתירא בניציבין
 ואמר : א"ר ישמעאל בדבי יוסי לא לזו הוצרכנו לאיסור כרת
 היתרתה לאיסור לאו לא כל שכן : ברם כך היתה שאלה תרי
 שהית' אשת אחי אטו שהיא שניו' לו : ונשא אחיו מאכיו ומתנ
 מהו שתמאן עכשיו לעקו' נישואין הראשונים ותתייבם צרתה
 יש מיאון לאחר מיתה במקום מצוה או לא : שכרו אדם א' בד'
 מאות וזו ובא ושאל את ר"ע בכירת האסורין ואס' ואת רבי
 יהודה בן בתירא בניציבין ואמר : פירוש ואע"ג דקיימא לן
 דיש מיאון לאחר מיתה הכא בשנייה לא : דהא בתו לא
 ממאנת לאחר מיתה ותתייבם משום דרמי בר יהוקאל
 ה"נ אי שרייה להאי שנייה למאן אחר מיתה אתו למישר' צרת
 בתו : וסוגיין דמיאון דיריה מבטל גיטא דיריה : אבל מיאון
 דחבריו לא מבטל גיטא דיריה : כיון דמכר' קריעותיו
 וברמיותיו אויל משביש לה ועביד לה דממאנת ביה בחבריה
 ומהדר לה איהו : הילכך לא אתי מיאון דחבריה ומבטיל
 גיטא דיריה : הממאנת כאיש ונשאת לאחר וגירשה כו' :
 זה הכלל כל שיצאת המנו בגט אסורה לחזור לו : אמר רב

יצחק

דמחוי' כגדול' ותו לא הדרה לחד מנייהו ולא אתי מיואון דאחר
 לכטולה אבל קוד' שתשלש אתי מיואון דחבריה ומבטל לגיטא
 ואיכעי להסקורו מנייהו : מאן תנאי דאמר לעיל קברא
 מי שסכה זו לא סכה זו : בשע' הסככה שגורו שמד שלח
 יעסוק אדם בתור' : בכסף שתינו ע"י שכירות למדכו :
 לאיסור' כרת לאיסור' אשת איש הסקעת ממנו בלא גט אלמא
 אין מעשה שלה כלום : לאיסור' לחו דמחזור גרושתו לא כל
 שכן דגליח מילתא דקטנה היא ולא ביה גיטא כלום : אשת
 אחי האם שנייה מדרבנן גזירה משום אשת אחי האב שהיא
 ערוה : מהו שתמאן בנישואים הראשונים שלא תפא הסכיה
 זקוקה לו : ותייבם כרתה אבל באיסות דערוה כגון אשת
 אחי מאמו קטנ' ומת' וכשא' אחיו מאכיו פשיטא דלא אתי
 מיואון דלאח' מיתה למישר' ערוה ליוכחו והיינו תנאי רב
 ורבי ישמאל בר יוסי דרב תנא הוא ופליג : כיון דמכר'
 ברמיותיו וקריעותיו דקמ' אויל עביד עד דמסכים לה
 שתחזור : אלא גזירה אחיו אטו הוא דאי שריתו לאחיו

אמר

בית שמאי פרק יג

יצחק בר אשיאן אמר רב כשם שאסורה לו כך אסורה לאחיו
 ואף על גב דאיהו הוה דמכרת ברמיזותיו ובקריצותיו אבל
 אבל אחיו אינה מכרת ברמיזותיו ובקריצותיו אפי' הכי גזרה
 אחיו אטו הוא : וכן הלכה : מתני' המגרש את (טור
 א"פ סי' קעג קטכ) אשתו והחזירה מותרת ליכם ור"א אוסר :
 וכן המגרש את היתומה והחזירה מותרת ליכם ור"א אוסר :
 קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה כיתומה כחיי האב החזירה
 אסורה ליכם : גמ' מ"ט דר' אלעזר דגזר הני אטו יתומה
 בחיי האב : וק"ל ברכנן : הניא מודים חכמים לר"א בקטנה
 שהשיאה אביה ונתגרשה יתומה כחיי האב והחזירה שאסורה
 ליכם מפני שנירושורה גירושין גמורין ואין הזרתה חזרה :
 בד"א בזמן שנירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא קטנה :
 אבל גירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא גדולה או שגירש'
 כשהיא קטנה והחזירה כשהיא קטנה וגדלה אצלו ומת או
 חולצת או מתיבמת : משום ר"א אמרו חולצת ולא מתיבמת :
 בעא מיניה רבא מרב נחמן צרתה מה היא : ומסקנא צרתה
 או חולצת או מתיבמת : והוא הדין לצרתה של יתומה כחיי
 האב

אמרו רב חזקיה דקא בטול גיטא וחזיל איבי ומכסה : מתני'
 מותרת ליכם ולא אמרינן כשואין כראשונ' מפילין יבמה לפני
 יבם זהו נאסרה עליו מחמתן נישואין כשאחי גירסה ויהיה
 גרושת אחי : (ור"א אוסר מפרש טעמא בגמרא וכן המגרש
 ואו' יתומה קטנה שאמה ואחיו בשיאוס והחזירה בין בקטנות
 בין משגדלה מותר ליכם כדאמרן דמיתא מפלת ובטעת מיתא
 היתא אשתו) קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה בקטנות וקיבל
 אביה גיטה כדאמרי' ס' נערה שאביה מקבל את גיטה : הרי
 הוא כיתומה בחיי האב אע"פ שאביה חי הרי הוא כיתומה
 לענין דשוב אין לו כח לקבל קידושיה : וכתורה בגדלה
 קטנה אסור ליבם אם מת בעלה בקטנותה ואפי' לרפנן
 דגירושין גירושין גמורין ואין חזרת חזרה גמור' דקידושין
 חזרה אינן ככו' הואיל ופקע זכות האב והיא אין לה יד וכו'
 לה כגרוש ועומדת : גמ' אטו יתומ' בחיי האב דאמר
 במתני' דלאחר חזרת הרי הוא כגרושה : במד"א הא דרכמוס
 מודו לו כגרושה כשהיא קטנה ואין כח לא לאביה ולא לה
 לקדש ומת כשהיא קטנה דלא בעלה משגדלה דתיבוי ביה
 משגדלה קידושין : וגדלה אכלו אמרי' סתם ביה משגדלה
 קדושין הן : משום ר"א אמרו חולצת כו' גזירה משו' יתומה
 בחיי האב דקתני בריש' : (כרתה דמוחזר גדולה לה"א מיהו :
 ומסקנ' היא חולצ' אם בא להזקק לה חולצ' ומוטרת ק"תס
 ולא

האב לרבנן : מתני' שני אחין נשואין שתי אחיות יתומות
 קטנות ומת בעלה של אחת מהן תצא משום אחות אשה : וכן
 שתי חרשות : גדולה וקטנה מת בעלה של קטנה יוצאה משום
 אחות אשה : מת בעלה של גדולה ר"א אומר מלמדיו את
 הקטנה שתמאן בו : ר"ג אומר אם מיאנה מיאנה ואם לאו
 תמתין עד שתגדיל ותצא הלזו משום אחות אשה : ר' יהושע
 אומר אי לו על אשתו ואי לו על אשת אחיו מוציא את אשתו
 בגט ואת אשת אחיו בתליצה : גמ' אמר רב יהודה אמר
 שמואל הלכה כרבי אליעזר : וכן אמר רבי אלעזר הלכה
 כרבי אליעזר : (טור א"כ סי' קכב) איתמר קטנה שלמה
 מיאנה והגדילה ועמדה ונשאת רב אמר אינה צריכה גט משני
 ושמואל אמר צריכה גט משני : ואוקימנה להא דאמר רב
 אינה צריכה גט משני כשבעלה הראשון אחר שגדלה אצלו :
 אבל אם לא בעלה אחר שגדלה אצלו קדושי קטנה ולא כלום
 היא וצריכה גט משני : ושמואל סבר אע"ג דבעלה אחר
 שגדלה צריכה גט משני שכל הבעל על דעת קידושין
 הראשונים הוא בעל : ואותבין עליה דרב מהא דתניא
 המקדש את הקטנה קידושיה תלוין מאי קדושין תלוין
 לאו דכי גדלה גדלו בהדרה ואע"ג דלא בעל : ופריך לה
 מילתא

ולא מתויבמת אבל אם נזקק לכתה או חולקת או מתויבמת
 זיהא כפטרק : מתני' תכא משום אחות אשה ופטרקין
 בחליצה ומן הייבוס : ומת בעלה של גדולה ונפלה לפני בעל
 בקטנה זיקת הגדולה שהיא מן התורה אוסרת את בקטנה
 עליו דכיוסוי דרבנן ולא אלמוני לאפקועי זיקה דאורייתא
 זיהויא לך אחות זקוקתו ומה יעשו : ר"א אומר מלמדיו
 בקטנה שתמאן זיעקור את כיוסואיה וייבס את הגדולה :
 רבן גמליאל אומר אין זיקתו אוסרת את זו דקסבר רבן גמליאל
 אין זיקה כלומר לא אלימא זיקה סילכך אם נישאנה מוחסא
 ותתיבס גדולה ואם לאו תמתין קטן הכלו עד שתגדיל ויהיו
 כיוסואי גמורין ותכא הלזו משום אחות אשה אבל מוחלף לגדולה
 לא דמוסל את הקטנה משום אחות חלוכה : או לו או לו :
 יוצאי את אשתו בגט ואין מלמדיו אותה למאן כדאמר בגמרא
 דיתרחק חדס מן המיאוניס ומיתב כמו לא ותביה קותיה דקסבר
 יש זיקה אלא תכא בגט וזו לא תתיבס משום אחות גרוסה אלא
 תכא בחליצה : גמ' כשבעלה הראשון אחר שגדלה אצלו
 התם אמר רב אין צריכה גט מסיכי כדמוסי דבעילי סבעל
 ראשון משגדל' סתמא לשם קידושי נתכווין ליוד' סיה סאין
 קידושי קטנה כלום : על דעת קידושין ראשונים ולכך צריכה
 גט

בית שמאי פרק יג

מילתא דקטנה מיתלא תליא וקיימא אי בעל אין ואי לא בעל
 לא : ולא איפסיקא הכא הילכתא בהדיא : והוינן מאן
 דכתב דהא מילתא ספיקא היא ועברין בה לחומרה : דהא
 תניא המקדש את הקטנה קידושה תלוין : ואע"ג דשנינן
 לה אשינוי' לא סמכי' : ואי לא בעל משגדלה ונתקדש'
 לאחר צריכה גט מזה ומזה : והאי סברא סברא מעלי' הוי'
 דגרסינן בהדיא בפרק יוצא דופן בענין שתי שערות של בת
 אמר רב רימי מנהרדעא הלכתא חוששין שמא נשרו : וה"ס
 היכא דקדוש תוך זמן ובעל לאחר זמן דהא ספיקא דאורייתא
 אבל מעיקרא לא כנון דקדוש ובעל תוך זמן ולא בעל אחר זמן
 לא חייושי' שמא נשרו : אבל בדקינן לה : אי איתיתא שתי
 שערות אמרינן גדול' היא ולא ממאנת : ואי לא אשכחן שתי
 שערות אמרי' עדין קטנה היא ותצא במיאון : משום דנשואי
 קטנה מדרבנן הוא והוה ליה ספיקא דרבנן לקולא : ושמעין
 מינה דקטנה שלא מיאנה והגדילה אע"פ שלא נבעלה לאחר
 שגדלה אינה יוצאה במיאון אלא צריכ' גט מדרבנן וכיון
 דמדרבנן הוא דצריכה גט חפשי בה קדושי שני וצריכה ממנו
 גט : ומסתברא לן שאם רצה השני לכונס' מגרש ראשון
 ונושא שני אבל מגרש שני ונושא ראשון לא : כי ההיא
 דגרסינן בגיטין בפרק המגרש ארז אשתו לא מצאו דבר על
 בוריו מה הוא אמר רב הונא מגרש ראשון ונושא שני : אבל
 מגרש שני ונושא ראשון לא גזירה דילמא אתו למיטר מחזיר
 גרושתו מן האירוסין : והא נמי כיוצא בה : ודוק' היכא
 דלא בא עליה קודם גירושי ראשון אבל בא עליה קודם
 גירושי ראשון אסירא לתרויהו וצריכה גט מתרויהו : דהויא
 לה כאשה שהלך בעלה למדינ' היס שהיא אסורה על זה ועל
 זה וצריכה גט מזה ומזה : אבל ממזר לית בה דנישואי דרבנן
 צינהו ולאן נישואי תורה : והיכא דבעל לאחר שגדלה קנאה
 קנין גמור מדאורייתא ואינה צריכה גט משני כרב : ולית
 לשמואל דאמר כל הכועל על דעת קידושין הראשונים הוי'
 כועל : והא דתניא המקדש את הקטנה קידושין תלוין מ"ס
 הויא תיובתא לשמואל : מתני' מי שהיה (א"כ) סימן קטע
 קטע) נשוי שתי יתומות קטנות ומת ביאתה או חליצתה של
 אחת מהן פוטר' צרתה : וכן שתי חרשות : קטנה וחרשת
 אין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה : פיקחת וחרשת ביאת
 הפיקחת

גט משיכי : מיתלא תליא כל ימי קטנות הוא ספק שמא יבעול
 משתגדיל ותסיב אשתו ספק לחיובעול ולא סמכא דעתא :
 מתני' שתי יתומות ככריות : או חליצתה לאחר שתגדיל :
 קטנה

חפיקחת פוטרת ארז החרשת : ואין ביאת החרשת פוטרת
 את הפיקחת : גדולה וקטנה ביאת הנדולה פוטרת את
 הקטנה : ואין ביאת הקטנה פוטרת את הנדולה : גמ'
 וכן שתי חרשות וחרשת בת חליצה היא והתנן חרש שנחלץ
 וחרשת שחלצה והחולצת מן הקטן חליצתה פסולה : אמר
 רב גידל אמר רב כי קתני וכן שתי חרשות אביאה : אבל
 חרשת ודאי לאו בת חליצה היא : קטנה וחרשת אין ביאת
 אחת מהם פוטרת צרתה : כיצד התרתן אמר רב חסדא אמר
 רב כונס את החרשת ומוציאה בגט : וקטנה תמתין עד
 שתגדיל ותחלוץ : ולר"א מלמדיון את הקטנה שתמאן בו
 וטיבם לה לחרשת וכן הלכתא : מתני' מי שהיה נשוי
 שתי יתומות קטנות ומת ובא היבם על הראשונה וחזר ובא על
 השנייה או שבא אחיו על השנייה לא פסל את הראשונה : וכן
 שתי חרשות : קטנה וחרשת ובא על הקטנה וחזר ובא על
 החרשת או שבא אחיו על החרשת פסל את הקטנה : בא
 היבם על החרשת וחזר ובא על הקטנה או שבא אחיו על
 הקטנה פסל את החרשת : פקחת וחרשת בא יבם על הפקחת
 וחזר ובא על החרשת או שבא אחיו על החרשת לא פסל את
 הפקחת

קטנ' וחרשת לא ידעינן בהו כיחא ליה וביחשובה אשתו טמי
 דחרש' לאו בת חליצ' היא כדקתני במתניתין וכן שתי חרשות :
 כיצד התרתן דקטנה וחרשת הואיל ואין האחת כוטרת כרתה
 וחרשת לאו בת חליצה היא דנפקי תרווייהו בחליצה ואי מיבם
 לה וחליץ לקטנ' כשתגדיל מפסלה קמויותא דקס ליה בלא יבנה
 דהא ביאה דחרשת לא דחיא זיקא דכימא אין אחריה כלום)
 כונס את החרשת ומוציאה בגט דחליצת קטנה פסלה עליה
 דהכ' מסיק בגמרא דקטנה ספק אם קנויה לגמרי או אם אינ'
 קנויה כלל וחרשת קנויה ומשווירת כלומר קנויה קצת ולא
 לגמרי (ומ"ה תבא חרשת בגט דילמא קטנה קנויה היא לגמרי
 ועדיפא מחרשת ופסל' לה חליצתה עליה וקטנה תמתין וכו')
 ופריך בגמרא קטנה אמאי תמתין ישחכה מתחילה ותשב אכלו
 ממ"כ או קנויה היא הא קנויה או לאו קנוי' היא נכרית
 בעלמא היא ומשני א"כ חרשת במאי תיפוק הא לאו בת חליצה
 היא ורב תקנתא לתרווייהו קתני : מתני' לא פסל את
 הראשונ' שברו ביאתן שיהא הראשונה קנויה הרי היא
 אשתו ואחרונה ביאת זכות ואי לא קנויה היא הרי שתייהן
 נכריות אכלו טלא היו קנויות לאחיו ומקיים את הראשונ' טלא
 בפסלה עליו אבל אחרונ' לא דילמא קנויותיה ומשבה על
 הראשונ' קיימא עליה באיסור שני בתים : פסלה את הקטנה

בית שמאי פרק יג

הפקחת : בא יבם על החרשת וחזר ובא על הפקחת או שבא
אחיו על הפקחת פסל את החרשת גדולה וקטנ' בא יבם על
הגדולה וחזר ובא על הקטנה או שבא אחיו על הקטנה לא
פסל את הגדולה : בא יבם על הקטנה וחזר ובא על הגדולה
או שבא אחיו על הגדולה פסל את הקטנה : רבי אליעזר
אומר בכולן מלמדין הקטנ' שתמאן בו : גמ' אמר רב
יהודה אמר שמואל הלכה כרבי אליעזר : וכן אמר רבי אלעזר
הלכה כרבי אליעזר : מתני' (א"כ סימן סו קסו) יבם
קטן שבא על יבמה קטנה יגדלו זה עם זה : בא על יבמה
גדולה תגדלנו : היבמה שאמרה בתוך שלשים יום לא נבעלתי
כופין אותו שיחלוץ : לאחר ל' יום מבקשין ממנו שיחלוץ :
ובזמן שהוא מודה אפילו לאחר י"ב חדש כופין אותו שיחלוץ
לה : הנודרת הנאה מיבמה בחיי בעלה כופין אותו שיחלוץ
לה : לאחר מיתת בעל מבקשין ממנו שיחלוץ לה : ואם
נתכוונה לכן אפילו בחיי בעלה מבקשין ממנו שיחלוץ לה :
גמ' ועד שכופין אותו לחלוץ נכפיו ליבם : אמר רב בשניטה
יוצא מתחת ידה : שכיון שנתן לה גט קודם בעילה פסל ע"י
עצמו : תני' יבמה שאמרה בתוך שלשים יום לא נבעלתי בין
שהוא אומר בעלתי ובין שהוא אומר לא בעלתי כופין אותו
שיחלוץ

מסוס גזירה דילמא קדים ובעל חרשת ברישא חף ע"ג דמדינא
ממ"כ הוב שריא הוביל וקטנה היא ראשונה דאז קנויה היא
הא קנוי' היא אי לא קנויה היא נכרית בעלמא היא : פסל קת
החרשת דשמה קטנה קנויה וקניין החרשות משויר וזוהי כה
שני בתים (ר"א גרסי' הכא במתני' ובמתנות קמיתא דלעיל
ר"א וזכו אמרינן בפרק קמא דנדה) מלמדין את הקטנה
שתמאן בו ותעקור בו כשואין ומקיים הגדולה : (גמ' וכן
אמר ר"א בן סדת דאמורא הוא הלכה כר' אליעזר דמתמתין
והוא ר"א בן שמוע :) מתני' יגדלו זה עם זה ואם בא
לגרסה אינו יכול עד שיגדיל דנט קטן אינו גט : היבמה
שכנסה היבם ואמרה בתוך שלשי יום משכנסה לא נבעלתי
כופין גט ובעי' יבמה מתחת ידה כדמפר' בגמ' והוא חומר
בעלתי ודו' בגט : כופין אותו לחלוץ דהיא נאמ' דעד תלתין
יומין מוקים איניש חנפטיה מלבעול לאחר שלשים יום הוא
נאמן דלא מוקי איניש חנפטיה מלבעול ומיהו חיובי לא מסתריא
דשויתא נפשה חתיב' דאיסורא ובעי חליכה ומבקשין הימנו
חבל כופין לא דהא בעל : גמ' כשגט יבמה מתחת ידה
שנתן לה לזיקתו גט ובעי' ונכסל עליו לכך לא נכוף אותו
ליובם : יבמה בגט חס בא להוכיחה דויה בגט דהיה נאמ'

שיחלוץ לה לאחר ל' יום מבקשי ממנו שיחלוץ לה : היא
 אומרת נבעלתי והוא אומר לא בעלתי הרי זו יוצאה בגט :
 הוא אומר בעלתי והיא אומרת לא נבעלתי אע"פ שחזר ואמר
 לא בעלתי צריכה גט וחליצה : הנהו שנייה מודיק דאתו
 לקמיה דרבא אמר לחו רבא חלצו לרה ושרו לרה תיגרה
 לאלתר : א"ל רב שרביא לרבא התניא צריכה גט וחליצה :
 א"ל אי תניא תניא : בעי מיניה הון בריה דרב נחמן מרב
 נהמן צרתה מהו א"ל וכי מפני שאנו כופין ומבקשין נעשה
 מעשה : תנן התם בראשונה היו אומרים שלש נשים יוצאות
 ונטולות כתובה : האומרין טמאה אני לך : השמי' ביני
 לבינך ונטולה אני מן היהודים : חזרו לומר שלא תהא אשה
 נותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה : אלא האומר טמאה
 אני לך תביא ראיה לדבריה : השמי' ביני לבינך יעשו דרך
 בקשה : ונטולה אני מן היהודים יפר חלקו ותהא משמשתו
 ותהא נטולה מן היהודים : איבעיא להו נטולה אני מן
 היהודי לגבי יבם מהו מי מסקא ארעת דמיאת בעלה ונפלה
 קמי יבם ואין כופין אותו שיחלוץ לה או לא : רב אמר יבם
 אינו

דכולי האי לא מוקי אנפשיה : צריכה גט לביאתו משום
 דחזר בעלתי ולאחר שלשי יום חיבו מכימן וחלי' מסו'
 דטויה חתי' דאיסורא : הכהו שניהן מודין שלא נבעלה
 ומעיקרא אמר בעלתי : (הון כך שמו) כרתה מהו יבם
 שכנסה ביבם ונפטרה כרתה ואמרה יבמה לאחר זמן לא
 נבעלתי מהו למישרי כרי מפני דיצורה של זו : מפני שאנו
 כופין ומבקשין לכוונה דחי שויתה לנפשה חתיכה דאיסור
 נאמר כרתה ודחי לא מיתסרא דחוק' כונס אשה בועל לאתר :
 האומרת טמאה אני לך אשת כהן שאמרה כחנסי דאיתסרת
 עליה וכתובת לא מפסדה והכי מוקמי לה בם ב דכדריס :
 השמים ביני לביניך גלוי וידוע לפניו כי איך יזקק לי כדרך
 בני אדם ואין עוד להזכיח ביבמו : כטולה אחי מן פיהודים
 כדר הוא שלא תבעל ליהודי ומדאסרה עבמה אכ"ע שמע מינה
 תשמיש קשה לה ואכנסה היא לכך נוטלת כתובה : כותנת
 עיניה באחר ותלך משם למקו' שאין מכירין בה סנדריה ותיגסא
 לו : תבוא רחיה לדבריה ואם לאו לא כל הימנה שתחסר
 עמה עמי : יעשו דרך בקשה לבעל להתנהג בו
 מנהג יפה : ליבם מהו מי אסורה ליבם מפני כדר זק'
 (סנדריה בחיי בעלה חו לא : מי מסקא ארעתא דמית
 בעל זה בלא בני ונפלה קמי יבם וכדר' כמי על דעת דידיה
 ובעל לא הפסד אלא חלקו ויבם לא מפני מיסר דאפילו
 בעל

בית שמואי פרק יג

אינו כבעל וכופין אותו שיחלוץ לה : וכן הילכתא : ונפקא
מינה דלא הויא מורדת : וטעמא דנדרה בחיי בעלה הא
לאחר מיתרת בעל' הויא מורדת : ושמערת מינדה דליתא
לדשמואל דאמר אין כותבין אגרת מרד על שומרת יבם :

סליק פירקא

בעל אינו מיסר בקודמין או לא מסקא אדעתה כולי האי (ולא
גדרה זו אלא לחסור עכמא על כל נוי שמונתת לו ע"י גירושי
בעלה ולכפיש דעתו של בעל שלא יחשדנה בזנותה עיניה
באחר כדי שיתרצה לגרסה אבל איבס שאסורה לו ועומדת
אחר גירושין לא נתכוונה ומותרת לו אם מת בעלה ולא גירסה :

סליק פרק בית שמואי

גרסינן במסכת נדה כת אחת עשרה שנה ויום אחד נדרה
נבדקין : בת י"ב שנה ויום אחד נדרה קיימין :
ובדקין כל י"ב שנה : בן שתיים עשרה שנה ויום אחד נדריו
נבדקין : בן שלש עשרה שנה ויום א' נדריו קיימין : ובדקין
כל שלש עשרה : קודם לזמן הזה אע"פ שאמרו יודעין אנו
לשם מי נדרנו ולשם מי הקדשנו אין נדריהן נדר ואין הקדשן
הקדש : לאחר הזמן הזה אע"פ שאמרו אין אנו יודעין לשם מי
נדרנו ולשם מי הקדשנו נדריהם נדר והקדשן הקדש : גמ'
איבעיא להו תוך זמן שהוא שנת שתיים עשרה לתינוקות ושנת
שלשה עשרה לתינוק בלפני זמן או כלאחר זמן ואסקא רבא
הלכתא תוך זמן בלפני זמן : תניא בן תשע שנים ויום אחד
שהביא שתי שעריו שומא : מבן תשע שנים ועד בן שהיום
עשרה

גרסינן במסכת נדה בפ' יז' א"ל דופן בת אחת עשרה שנה
ויום אחד נדרה נבדקין שאם יודעת לשם מי
נדרה או לשם מי הקדישה נדרה קיימין : קודם הזמן הזה
בגון תינוקות קודם שיבוא ראש השנה של שתיים עשרה ותינוק
קודם שיבוא ראש השנה של שלש עשרה : אין נדריהן נדר
דקטנים בן לאחר הזמן הזה בתינוקות מנת שתיים עשרה ולמעל'
ובתינוק מן י"ג ולמעלה נדריהן נדר דגדולים בן ובכלל שוטין
לא מחזקין להן דסופה לבא לכלל דעת ואין שוט' אלא המקרע
בסותו והלן בני' הקברות והיוצא יחידי בליל אבל תוך הזמן
אם יודע לשם מי נדר ולשם מי הקדיש הו' נדר ואי' לא הו'
נדר דקטן הוא : גמ' כלפני זמן לא ענשינן כי דשתי
שעריו

עשרה ויוס אחר שהביא שתי שערות ועדיין בו שומא רבי
 יוסי ברבי יהודה אומר סימן : בן שלש עשרה שנה ויוס אח'
 דכרי הכל סימן : אמר רבא קטנה כל שתיים עשרה שנה
 סמאנת והולכת מיכן ואילך אינה ממאנת ואינה חולצת : אינה
 סמאנת אלמא גדולה היא : ואי גדולה היא תתלוץ : וכי
 תימא מספק' ליה והאמר רבא קטנ' שהגיע לכלל שנותיה
 אינה צריכה בדוקה חוקה הכיאה סימנין : ה"ס בסתמא :
 אכל היכא דברקנ' ולא אשכחן שתי שערות לא : א"ה תמאן
 חוששין שמא נשרו הניחא למאן דאמר חוששין אלא למ"ד
 אין חוששין מאי איכא לסימר אפי' למ"ד אין חוששין ה"ס
 לענין חליצה אבל לענין מיאון חיישי' : מכלל דלמאן דאמר
 חוששין חליצה והא חוששין בעלמא קאמר : אלא לעול' דלא
 בדקו ולענין חליצה חיישינן : וכי קאמר רבא חוקה למיאון :
 אכל לחליצה בעי בדוקה : אמר רב דימי מנהרדעא הלכתא
 חוששין שמא נשרו : וה"ס דקריש תוך זמן ובעל' לאחר זמן

דהוי

שערות בוי שומא : שומא ור"א באשכנז ודרכן לגדל בה
 שערות (שומא אפילו לרבי יוסי בר יהודה ומבן תשע ויוס
 אח' עד"ב ויוס א' סלונתא דר' יוסי ות"ק : כל"ב סנה
 ממאנת דאפי' הביאה שתי שערות שומא כינהו דתוך זמן כלפני
 זמן) אינה ממאנת שמא הביא ועכסיו הוי סימן ובה' לח' זמן
 הוא (ואינה חולצת דהו' הויא יבמה חיישינן שמא לא הביאה
 סימן וקטנ' אינה חולצת :) וכ"ת מספק' ליה אם הביא'
 וא"ל לא הביאה בולכך אינה ממאנת דולמא הביאה ואינה
 חולצת דילמא לא הביא' והא מיפסט פסיט' ליה לרבה דכיון
 דהוי אחיה למחלץ אחר הזמן ובדקנו ולא אשכחנא לא חיישינן
 למימר דילמא גדולה היא ותחכין סהסימנין נשרו : אבל
 לענין מיאון חיישי' שמא נשרו לחומרא (וקבאה בביאה) ובעול'
 גט : ובה' חיישי' קאמר (ולא דהוי נשרו) וחיישי' ודאי
 לחומרא' משמע : אלא לעולם אינה ממאנת דרבה כלל בדוקה
 בולכך מסברה אמרינן דכיון דהגיע לכלל שנותיה ודאי אית
 לה ואינה צריכה בדוקה ובעול' גט : ולענין חליצה משום
 הכי אינה חולצת דחיישינן שמא לא הביאה ודקא קשיא לך
 הא אמר רבא חוקה הביא' סימנין לא קשיא : דכי קאמר'
 רבא חוקה למיאון דלא ממאנת מסתמא אבל לחיוב' בעו
 בדוקה : חוששין שמא נשרו אם הגיע לכלל שנותיה ובדקני'
 ולא אשכחנא חיישינן שמא נשרו ולא ממאנת : (דקריש תוך
 זמן יתומה מדע' אמה ואחי' לדעתה :) וכבעל' לח' זמן

דאיכ

H 1 ח ב

בית שמאי פרק יג

דהוי ספיק' דאורייתא : אבל מעיקרא לא : מתני' משל
 משלו חכמים באשה פנה כוהל וצמל : פנה עודה תינוקות :
 כוהל אלו ימי הנעורים : בזו ובזו אביה זכאי במציאת'
 ובמעשה ידיה : צמל כיון שבגרה אין לאביה בה רשות :
 אי זה הוא סימנה רבי יוסי הגלילי אומר משיעלה הקמט
 תחת הדר : ר"ע אומר משיטו הדרין : בן עזאי אומר
 משתשחיר הפטומרת : רבי יוסי אומר כדי שיתן ידו על
 העוקץ והוא שוקע ושורה לחזור : גמ' אומר שמואל לא
 שיעלה הקמט ממש אלא שתחזור ידה לאחוריה ונראית כמי
 שעלה הקמט תחת הדר : שמואל ברק באמתי' ויהיכיל לה ר'
 זווי רמי בושתה : שמואל לפעמיה דאמר שמואל (ווקרא כה)
 לעולם בהם תעבודו לעבודה נתתיכם ולא לבושה : שמואל
 מיחד להו כהדי עבדי רב מחליף להו קמיהו כי היכי דיהוי
 עיניהו עליהו רב ששת מסר להו לערבאי ואמר להו הזהרו
 מישראל : רבי יוסי אומר כדי שיתן ידו על העוקץ כו' אמר
 שמואל

דאיכ' ספיק' דאש' איש דאורייתא דבשע' בעילה דאחר זמן
 שמיא הביאה וכו' ביאה זו קידושין גמורין דביא גדול ושוב
 איכ' יוכא' כמיהון : אבל מעיקר' דכי עברס שנת דיו' ולא
 בעל לא חיישו' לשמא נסרו דכא לא הווי בה קדושין גמורין
 מעול דאין מעס' קטנס כלו' אלא קיבל אביה קידושין סילכך
 מספיק לא מחמרינן עלה ביכא דלא אשכחן אבל הביאה ודחי
 סימנין אע"ג דקידושין קמאי לא היו קידושין אלא מדרבבך
 מ"מ לא תקון רבנן מיהון בגדולה דחיישו' דילמא אתי למאן
 הנבעלת לאחר שנדלה (דביא הוי אשת איש דביאה שבה עליה
 משנדלה מקדשה לה :) מתני' פנה סמור כך האסס
 בעודה תינוקת קריליה פנה כל זמן שאין סימנין לא נדדים
 ולא בשערס : נוחל כשהפרי גדול קחת (כרתנן התאני'
 משיבחנו שנדלו קחת זמנן למעשר) כך כשיס' לסן קחת דדיס
 צידוע סבי' סתי סערו ונער' היא : כמל כוטריוקון יכא'
 מליאה שיש לה סימנין מוכהקין בדדי' זכיא כוגרת בזו ובזו
 אפי' כשהיא נער' אביה זכאי כו' כדכתי' בכעוריס בית אביה
 כל שבה נעורים לאבי : אינשו סימנין אכמל קאי : קמט
 שגדלו דדיס קחת עלי' שנכסכו דדי' מעט על החזה ונראה
 שקמט : מסיטו בדדי' מעט גדולים יותר : הפטומ ראש
 הדד כמו נטל' פטמתו עוקץ חודו של דד מקום שהקינוק יונק
 ופיטמתו היינו סביב העוקץ : גמ' מיחד להו שפחתו מיחד
 ואינו מסתירומשו' כוסת : מחליף להו את של זה לזה לעבדיו
 ואינו מקפיד על כוסתן וזה שלא כפי' העמוד : (לערבי מסקת

שמואל עוקצו של דר : ת"ר אלו הן סימני בגרות ר"א ברבי צדוק אומר משיתקשקשו הדדין : רבי יוחנן בן ברוקא אומר משיכסיף ראש החוטם : משיכסיף אוקינה לה אלא אמר רב אשי משיפצל ראש החוטם : רבי יוסי אומר משתקיף העטרה : ר"ש אומר משיתמעך הכף : וכן היה ר"ש בן יוחאי אימר ג' סימנין נתנו חכמים באשה מלמטה וכנגדן מלמעלה : פנת מלמעלה בידוע שלא הביאה שתי שערות : בוחל מלמעלה בידוע שהביאה שתי שערות : צמל מלמעלה בידוע שנתמעך הכף : מאי כף אמר רב חונא מקום תפוח יש באשה למעלה מאותו מקום כיון שמתנדלת מתמעך והולך : שאלו את רבי הלכה כדברי מי אמר להן הלכה כדברי כולן להחמיר רבי יוחנן וסביא דאמרי תריהו הלכה כדברי כולן להחמיר :

שאם הביאה אחר מן הסימנין הללו מחוקינן לה גדולה להחמיר : כלומר אם היה בה אחר מכל הסימנין הללו וקדשה עצמה בחיי אביה קדושה קדושיה וצריכה גט ואין אביה מפר נדריה : ואם קדשה אביה שלא לדעתה צריכה גט : מתני' בת כ' שנה שלא הביא שתי שערו וביאו ראייה שהיא בת כ' והיא אילונית לא חולצת ולא מתיבמת : בן כ' שלא הביא שתי שערות וביא ראייה שתוא בן כ' והוא הסריס לא חולץ

שכחותיו לפרציו וכו' בן כהן מכה הפקר : משיתקשקשו כמו מתקשקשת נוזג כלום בגדולים הרבה : החוטם עוקץ : משתקיף עטר' שגדל העוקץ ונעשה עבה ומקיף עטרה : נלמטה הכף למט' על הרחם כמין תפוח בגובה : למעל' גדלים להחמיר חזו מאליו סתביא טוב חזן חביב מפר נדרי' דמחוקינן לה בגורו' וי"מ להחמיר' שאינה ממאנת (משטה שכרחה זה אחד מן הסימנין הללו ואינה חולצ' עד שיהו כולם ולאו מילתא היא דאפילו לא הביאה אחד מהן גדולה היא ואינה ממאנת וחולצת) דכל הכף סימנין גבי צוגר' כאמרו ומימי היא גדולה (למיאון ולחלוט') כי הביאה סתו שערות לסזן אחר להחמיר טאם הביאה אחת מכל סימני' הללו (ואפי' בקור' שבכולן ולא הביאה אחת כולן) הוא בגורת ואינה בגורת ואם קבל חביב קידושי' עבורה והיא קדשה עצמה לאחר כריכה גט משיכין (כיון שהיחס' מן הסימנין הללו יתה' לה במקום נדרשו' חביב דאוכא לחימר בגורת הוה ואינו כח בקדושי' חביב להפקיע קידושי' שלה ונס' בה חזן בח להפקיע קידושי' חביב' עד סתבי' את כול' :) וסייכו כמי העמו' :

מתני' יבואו רחי' קרוכי האשה : לא חולצ' ולא מתיבמת' ומסת' לכל מי שתרכה דרחמנא פטרה מן הייבס דכתיב אשר

בית שמאי פרק יג

חולץ ולא מבינם : אילו דברי ב"ה : כ"ש אומרים זה וזה בני
 י"ח שנה ר"א אומר הזכר כדברי ב"ה ותנקבה כדברי ב"ש
 שהאשה ממתרת לבוא לפני האיש : גמ' ורמינהי אחד
 בן תשע שנים ויום אחד ואחד בן כ' שנה שלא חביא שתי
 שערות א"ר שמואל בר יצחק אמר רב והוא שנולדו בו סימני
 סריס : אמר רבא דיקא נמי דקתני והוא הסריס שמע מינה :
 וכי לא נולדו בו סימני סריס עד כמה תני ר' חייא עד דוב
 שנותיו : כי אתו לקמיה דרבי חייא אי כחיש אמר להו זילו
 אבריוה : ואי כריא אמר להו זילי אכחשוה דתני סימנין
 זימנין דאתו מחמת כחישות' וזימנין דאתו מחמת בריותא :
 אמר רב הלכה בכוליה פרקין מעת לעת : ועולא אמר דתנן
 תנן דלא תנן לא תנן : כל' שנת עשרים שלא שנינן בה
 ויום אחד לא בעינן מעת לעת : והלכתא בעולא דתנינא
 כותיה ר' יוסי כן כיפר אמר משום ר"א שנת עשרים שיצאו
 ממנו שלשים יום הרי הוא שנת עשרים לכל דבריה : ואמר
 רב יצחק בר נחמני אר"א מסתברא דרבי יוסי בן כיפר
 מכולהו פירקין קתני יום אחד והכא לא קתני שמע מינה
 הלכתא כותיה : מתני' בא סימן התחתון עד שלא בא
 העליון או חולצת או מתיבמת : בא העליון עד שלא בא
 התחתון אע"פ שאי אפשר ר"מ אומר לא חולצת ולא
 מתיבמת וחכ"א או חולצת או מתיבמת מפני שאמרו אפשר
 לבוא התחתון עד שלא יבוא העליון אבל אי אפשר לעליון
 לבוא עד שלא יבוא התחתון : גמ' אע"פ שאי אפשר :
 והלא בא : בא לר"מ ואע"פ שאי אפשר לרבנן : וניתני

בא

פלך פרט לאוילוכות וכן סריס דלאו בר חלוץ הוא דכתי'
 להקום סס לחתיו והאוי לח בר ככי הוא : גמ' ח' בן תשע
 שנים כו' סניבין דין אחד לכן (וביהקס כמאמר בגדול) אמר
 קטן הוא וכעני לאמתוני : כגון שנולדו בן סימני סריס
 כדחמרי' לעיל בהערל כל שאין בשרו מעל' הבג ושערו לקוי :
 כי אתא לקמיה דר' חייא בן עשרים שלא קביא שתי שערות :
 מעת לעת חסבינן שנה ולא בתר מנין עוב' סיבא יום אחד של
 שנת עשרי' חסוב שנה (דאע"ג דלא תנן במתני' בן עשרים
 שנה ויום אחד כמאן דתנן יום ח' דמי וכריך להסלי' את כולה :
 דתנן תנן היכא דתנן במתני' יום אחד כגון כולכו דמתני' בר
 מסיבא דקתני בת עשרים דהתם לא בעינן שלימים לא מטעמא
 יום אח' בשנת העשרים : מתני' בא סי' התחתון בשערות
 (סימן כערות :) העליון בוחל : או חולצת דגדולה היא
 זסמכינן עליה : גמ' בא לר"מ דכיון דאמ' ר"מ לא חולצת
 דקטנ'

בא עליון עד שלא בא התחתון ואנא ידענא דמשום דאי אפשר
 אי לא תנא מע"פ שאי אפשר הו"ה אמינא רוב' תחתון אתי
 ברישא ומיעוט עליון ור"מ לטעמי' דחייש למיעוט : וה"מ
 בסתמא : אבל היכא דבדקן ולא אשכחן מדרו לר"מ דעליון
 קדים אתי קמ"ל דאי אפשר אל"ה ודאי תחתון אתי ומנתר
 גתר : והלכתא כרבנן דיהודי ורב' הלכתא כרביס : דכולי
 עלמא מיהא אתחתון סמכינן מנא ה"מ אמר רב יהודה אמר רב
 וכן תנא דבי רב ישמעאל אמר קרא (במדכ"ר ה) איש או אשה
 פי יעשו מכל חטאת האדם וגו' השוה הכתוב אשה לאיש לכל
 עונשין שבתורה מה איש בסימן אחד אף אשה בסימן אחד :
 דאימא או האי או האי כאיש מרה איש תחתון ולא עליון אף
 אשה תחתון ולא עליון : תניא נמי הכי אר"א ברבי צדוק
 בך היו מפרשין ביבנה כיון שבא תחתון שוב אין משניחין
 בעליון : ת"ר כל הנבדקות נבדקות ע"פ נשים : וכן היה ר"א
 מוסר לאשתו ורבי ישמעאל מוסר לאמו : רב יהודה אומר
 לפני הפ' ולאחר הפ' נשים בורקין אותן תוך הפ' אין נשים
 בורקין אותן : שאין משיאין ספקו' ע"י נשים ר"ש אימר
 אף תוך הפ' נשים בודקות אותן : ונאמרה אשה להחמיר
 אבל

דקטנ' היא מכלל דסבירא ליה איפס' לעליון קודם תחתון :
 וליתני בא עליון עד שלא בא התחתון ולא ליתני מע"פ ש"ח :
 רוב נשים תחתון אתי ברישא ומיעוט עליון וכו' דקאמר ר"מ
 קטנה היא משו' דחייש למיעוט' סהעליון בא בקטנותו ורבנן
 אזלי בתר רוב' בילכך מכי אתי עליון לא בעי בדיקה דסתמא
 תחתון אתא וכיון דטעמיהו משו' רובא הוא הכי מילי נוסתמא
 היכא דלא בדקובה ולא אשכחן תחתון אימ' מודו ליה דקטנ'
 הוא וממיעוט' הוא קמ"ל : איש אין בו סימן עליון שאין לדוי'
 שלו משתנו' : תניא נמי הכי דאתחתון סמכינן : לפכי
 הפרק קודם עונת כדרים שאפי' הביאו שומא ניכשו וקטנה
 היא : נשים בודקו' אות' דבין אמרי איתכשו דבין אמרי
 ליתכשו בקטנה מחזיקנא להו ולאן עליוכו סמכינן ונדויקתן
 להכי מהכא דאי משתכח בה הכך גופיכו לאחר הפרק
 אמרי שומא ניכשו כדמפרש לקמן ולאחר הפרק נמי אי אמרן
 איתכשו מסימני וחלכ' דכא אורחא הו' למיכוני לה ואי אמרו
 ליתכו לא ממאנת דחיישי' שמא נסרו בילכך אנשי' לא סמכו' :
 תוך הפרק דמסתמא לאו גדולה היא ואי משתכחי מחזיקינן
 לה בגדולה) אין נשים בודקו' אותן שאין לנשי' כדי לסמוך
 עלייכו ולהסייא ספיקות לומר גדולה היא שתחלוץ דסבירא
 ליה לר' יהודה אס הביאה שערות תוך הפרק סימנין הן כלאח'

בית שמאי פרק יג

אבל לא להקל : כיצד גדולה היא שלא תמאן קטנה
 היא שלא תחלוץ : אבל אין נאמנת לומר קטנה היא שתמאן
 או גדולה היא שתחלוץ : אמר רבי יתורדה אימור
 לפני הפ' ולאחר הפרק נשים בודקות אותן : בשלמא לפני
 הפרק בעינן בדיקה דאי משתכחי לאחר הפרק שומא
 נינהו : אלא לאחר הפרק למה לי והאמר רבא קטנה שהגיעה
 לכלל שנותיה אין צריכה בדיקה חזקה הביאה סימנין
 כי אמר רבא חזקה למיאון אבל לחליצה בעיא בדיקה :
 תוך הפרק אין נשים בודקות אותן : קסבר תוך הפרק כלאהו
 הפרק : לאחר הפרק דאיכא חזקה דרבא סמכינן אנשים
 ובודקן נשים : תוך הפרק דליכא חזקה דרבא לא סמכינן
 אנשים ולא בודקן נשים : ר"ש אומר אף תוך הפרק נשים
 בודקות אותן קסבר תוך הפרק כלפני הפרק : ובעא בדיקה
 דאי משתכחי לאחר הפרק שומא נינהו : ונאמנת אשה
 להחמיר אבל לא להקל : הא טאן קתני לה : אי בעית אימא
 ר' יהורה ואתוך הפרק : ואי בעית אימא ר"ש ולאחר הפרק :
 ולית ליה חזקה דרב' : אשכחן לחר מרבואתא דכתב הפי

ק"ל

הפרק ולכך לא מייסמכו וסכו תפור' צנמ' : ר"ש אומר כו'
 מוס' לתמן : דאי משתכחי עתה אמרי כמי לאחר הפרק שומא
 ניכחו ולא חלכה אי לא חתו אחרוני ולא כו קא מוסימנא להו
 למיחון להחמיר שלא תמאן : אבל לחליצה בעיא בדיקה
 זאסה כחמנת עליה הויאיל ולאח' הפרק הוא אורחא ליהו :
 תוך הפרק כלח' הפרק דמי זאס הביאה הסימנין תוך הפרק
 אמרינן גדולה לכך לא מוסימנא למיטרי מודי דלאו אורחא על
 כסיו דהו' דנאמנות אחר הפרק הוינו משום דאיכא חזקה
 דרבא . כלפני הפרק דמי וסומא ניכחו הילכך לאו עליהו
 סמכינן לומ' גדול' או קטנ' הו' ולהכי הו' מהני דאי משתכחי
 הסתא דהכך גוסייכו לאחר הפרק אמרינן שומא ניכחו : מאן
 קתני לה דהו' אדרבי שמעון לא מתוקמ' כיון דאחר הפרק
 כלפני הפרק או בודקו לה תוך הפרק מאי גדולה הו' שלא
 תמאן איכא זבא חפי חי משתכחא שומא ניכחו : איבעית
 חימא ר' יהוד' ואתוך הפרק דקאמ' חין נשים בודקו חזקה
 דתוך הפרק כלח' הפרק דמי וחי לא בודקו ספיר אתי למימ'
 חקטנה דגדול' הו' וקא' נשמע לן דלכתמו' מוסימנא אבל לפני
 הפרק ליכא למימ' גדולה הו' שלא תמאן דבא חפי' הביאה
 דברי הכל שומא ניכחו) ולאחר הפרק אפילו להקל ח"ר יהודה
 דמוסימני : ואי בעית חימא ר"ש ולאח' הפ' וסח דקאמ' ר"ש
 תוך הפ' נשים בודקו חזקה לא למימנך עליהו לחליצה
 ולמיאון

ק"ל כהא כר"ש דטב' תוך זמן כלפס זמן : דסוגין דפסקיה
הלכתא תוך זמן כלפני זמן : וכיון דר"ש דק"ל כותיה
דחי חוקה דרבא ש"מ הא חוקה דרבא דחוי' היא ולא סמכינן
עליה : ותו האמר רב נחמן אמר שמואל בודקין למיאונין
וק"ל כותיה : אלו דבריו של מפרש זה ואנן לא סבירא
לן הכי חדא דחאי חוקה דרבא הלכה היא וליכא להחוייה
דהא ק"ל מותבינן מינה תיובתא לדרכי יהודה ופריק כי
אמר רבא חוקה למיאון אכל' לחליצה בעיא בדיקה ואי
לאו הלכה היא לא הוה מותבינן מינה תיובתא : ועוד
דחא ק"ל לדרכי יהודה ור"ש הלכה כרבי יהודה וכיון דרבי
יהודה אית ליה חוקה דרבא ממילא שמעינן דחוקה דרבא
הלכה היא : וכ"ש דסתב מתני' ור"א ורבי ישמעאל ורבי
יהודה כולה קיימא בהרא שיטתא וסביר' להו דלאחר הפרק
נשים בודקות אותן דאיכא חוקה דרבא והוה ליה ר"ש יחיד
אצל רביס וק"ל דאין הלכה כיוחיד אצל רביס הולכך
ליתה לדר"ש אלא לענין תוך זמן בלחוד : ולא אמרינן
כיון דהלכתא כותיה כהא : הווא הלכתא גמי כותיה
כהא : רלאו מילי דתליאן אהרדי גינהו : אלא כל מילתא
מיניהו קיימא כאנפי נפשיה ולא שויכא בחברתה : חדע
דחא רבא הוא דאמר קטנה שהגיע לכלל שנותיה אינה
צריכה בדוקה חוקה הביארה סימנן והווא דפסק הלכתא
דתוך זמן כלפני זמן והואיל וכך ליכא למשמע מהאי
דסבירא לן דתוך זמן כלפני זמן לפרחי חוקה דרבא :
אלא ודאי האי טעמא פריכא הוא וליכא למיסמך עליה :
אלא ודאי מדרכי יהודה אית ליה חוקה דרבא וק"ל
דרכי יהודה ור"ש הלכה כרבי יהודה שמעינן דחוקה דרבא
הלכה היא : וכ"ש דלא איתכרר דר"ש לית ליה חוקה
דרבא אלא כדרך אפשר : יש לומר הוה דאמרינן
לית ליה חוקה דרבא דחכי קאמרינן הא מאן קתני
לה אי בעיר אימא ר' יהודה ואתוך הפרק : ואי
בעיר אימא ר"ש ולאחר הפרק ולית ליה חוקה דרבא :
גכיון דאפשר דרכי יהודה קתני לה אתוך הפרק לא איתכרר
דר"ש לית ליה חוקה דרבא : וס"מ בין דס"ל לה"ש
חוקה דרבא בין דלא ס"ל חוקה דרבא הלכה היא מתני'
טעמא דאמרי' : הילכך כל הנכדקות נכדקות על פי נשים
הלכה

ולמיוחין דסא חמו' אשכחיה בה שערות כלפני הפרק דעו
וקטנה היא אבל לאחר הפרק אימסתתחי סימן ניכח ושריט
לה לכך לא מסומנא אלא לקחמיר דליק ליה חוק דרבא :
מתני'

בית שמאי פרק יג

הלכה היא בין לחליצה בין למיארן דסמכינן אחזקה דרבנן
 דהא דאמר רב נחמן אמר שמואל בודקין לגיטין ולקידושין
 ולחליצה ולמיאונין ודאי איכא לאקשויה אדרבנא דאמר
 קטנה שהניע לכלל שנותיה אינו צריכה בדיקה חזקה הביאה
 סימנין : דאמר' הכי אדאמר רב נחמן אמר שמואל בודקין
 למיאונין וק"ל דהלכה היא היכי משכחת לה : אי קודם זמן
 ותוך זמן הא ק"ל דשומא נינהו ולא עבדינן בהו עובדא :
 ואי לאחר זמן האמר רבא קטנה שהגיעה לכלל שנותיה אינה
 צריכה בדיקה חזקה הביאה סימנים : ואע"ג דבדקנוה לאחר
 זמן ולא אשכחנן ביח מידי האי איפסקא הלכתא דחיישינן
 שמא נשרו : וא"כ הא דאמר רב נחמן אמר שמואל בודקין
 למאונין היכי משכחת לה : ואנן עיינינן בה ואשכחנן פירוקא
 בסיעתא דשמיא : והדין הוא פירוקא דהאי קושיא האי
 דאיפסקא הלכתא דחיישינן שמא נשרו לא איפסיק הכי אלא
 היכי דקדוש תוך זמן ובעל לאחר זמן דהורה ליה ספיקא
 דאורייתא כדכתבי לעיל : אבל היכא דלא בעל אחר זמן
 דהוה ליה נישואין דרבנן לא אמרינן חיישינן שמא נשרו ולא
 אמר רבא דלא בדקינן לה : דלא אמר רבא חזקה הביאה
 סימנין אלא לענין איסורא דאורייתא דעבדינן לחוסרא ולא
 בדקינן דחיישינן שמא נשרו : אבל בספיקא דרבנן בדקינן
 ואי משכחינן שתי שערות לא ממאנת דהויא לה גדולה : ואי
 לא משכחינן שתי שערות לא חיישינן שמא נשרו אלא אמדינן
 קטנה היא וממאנת : והיינו דאמר רב נחמן אמר שמואל
 בודקין למיאונין היכא דקדוש לפני זמן או תוך זמן ובעל
 בתוך זמן ולא בעל לאחר זמן דלאו נישואין דאורייתא נינהו
 אלא נישואין דרבנן נינהו : ואיפרק קושיאן כהונן : הדין
 הוא סברא דילן וסברא תריצא ומעליא הוא : וחזינא למקצת
 דבואתא כהאי ענינא דכתבינן מילי דלא מיסתברין ומשום
 הכי לא כתבינא להו : מתני' תינוקות שהביאה אתה
 שערות חייבת בכל מצורת האמורות בתורה וחולצת או
 מתיבמת וכן תינוק שהביא שתי שערות חייב בכל מצורת
 האמורות בתורה : וראוי להיות בן סורר ומורה משיביא
 שתי שערות עד שיקיף זקן התחתון לא העליון אלא שדברו
 חכמים

מתני' משהבוא שתי שערות עד שיקיף זקן רתחתון אבל
 קודם הבאת שערות לאו בר עוקטין הוא ומסקיף בזקן
 ראו לכוליד ורחמנא אמר בן וכל ראו לכיות חב :
 רתחתון ולא העליון כלומר באיזה זקן אמרו רתחתון
 שלמטה ולא העליון : עד שירצה הסמור ולא

בית שמאי פרק יג עב

חכמים בלשון נקייה : תינוקות שהביאה שתי שערות אינה יכולה למאן רבי יהודה אומר משורכה השחור : גמ' ולית הלכתא כרבי יהודה : ואע"ג דא"ר אבהו אמר ר"א הלכה כרבי יהודה לית הילכתא כותיה : דגרסינן בפרק מי שמת ולמיאונין לאפוקי מדרכי יהודה דאמר משורכה השחור אמר רב הונא שתי שערות שאמרו צריך שיהא בעיקרן גומות : רב מלכיו אמר רב אדא בר אבהו גומות אע"פ שאין שערות : אמר רב יהודה אמר שמואל שתי שערות שאמרו ואפי' אחת על הכף ואחת על הכצים : תניא נמי הכי שתי שערות שאמרו ואפי' אחת כנגבה ואחת בכרוס' : אחת על קישרי אצבעותיה של יד ואחת על קשרי אצבעותיה של רגל : דברי ר"ש בן יהודה איש כפר עכו שאמר משום ר"ש : ורבנן א"ר אסי עד שיהו שתי שערות במקום אחד : והלכתא כרבנן : ת"ר עד מתי הבת ממאנת עד שתביא שתי שערות דברי ר"מ רבי יהוד' אומר עד שירכה השחור על הלכין : רבי יוסי אומר עד שתקיף העטרה בן שלקות אומר עד שתכלכל : א"ר שמצאני חנניה בן חבינאי בצידן ואמר לי כשאתה מגיע אצל ר"ע אומר לו עד מתי הבת ממאנת ואם יאמר לך עד שתביא שתי שערות אמור לו והלא בן שלקות העיד במעמד כולב' כיכנה משתכלכל' ולא אמרת' לו דבר וכשבאתי אצל ר"ע אמר לי כלכול זה איני יודע בן שלקות איני מכיר עד מתי הבת ממאנת עד שתביא שתי שערות וכן הלכה : מתני' שתי שערות האמורות בפריה ובנגעי' והאמורות בכל מקום כמה שיעורן כדי לכופ' ראשן לעיקרן דברי רבי ישמעל' ר"א אומר כדי לקרוץ בצפורן ד"ע אומר כדי שיהיו ניטלת בזוג : גמ' אמר רב

חסדא

גרסינן על הלכין כלום משישחיר אותן מקום בשערות הרבה : גמ' הכף גובה שעל האבר למטה מן הכרס : אפי' אחת על הכף כו' ואע"ג דאינו במקום אחד : אחת בגב' תחת אותן מקו' : בין קשרי אצבעותיה אינה מביאה שיער עד שתגדיל : עד שתכלכל כלומר שיהא שם שערות הרבה שיכא רמף ומלוכש בשערות : איני יודע מהו כלומר לא ס"ל : מתני' שתי שערות האמורת בפריה אדומה דקיימא לן שתי שערות הן מוסלות בה והנגעים שער לבן (ק"ל בת"כ מיעוט שערות שתיים) : האמורות בכל מקום בתיכוף וכתיוהקת : לקרוץ לחוץ מעט : שיהא ניטלות בזוג זהו שיעורו : לשון רש"י שיעורא רבה דכולהו : כדברי כולב' להחמיר למשקרקרות בצפורן לא מתאנת שמה גדולה היא ולא חלבה עד דאיכא שיעורא

חרש פרק יד

חסדא אמר מד עוקבא הלכה ברברי כולן להחמיר :

סליק פירקא בית שמאי

שיעורא רבא דכולהו :

סליק פרק בית שמאי

חרש (טור א"ה סי' סו) שנשא פקחית ופקח שנשא חרשת
 רצה יוציא רצה יקיים כשם שכונס ברמיזה כך
 מוציא ברמיזה : פקח שנשא פקחית ונתחרשה רצה יוציא
 רצה יקיים : נשטית לא יוציא : נתחר' הוא או נשטתה לא
 יצא עולמי' : נמ' אמר רמי בר חייה מאי שנא חרש
 וחרשת דתקינן להו רבנן גישואין : ומ"ש שוטה ושוטה דלא
 תקינן להו רבנן גישואין : דתניא שוטה וקטן שנשאו נשים
 ומתו נשיהם פטורות מן החליצה ומן היבום : חרש וחרשת
 דקיימא תקנתא דרבנן תקינן להו רבנן גישואין : שוטה
 ושוטה דלא קיימא תקנתא דרבנן דאין אדם דרעס נחש
 בכפיפה לא תקינן להו רבנן גישואין : ומאי שנא חרש
 דתקינן ליה רבנן גישואין : ומאי שנא קטן דלא תקינן ליה
 רבנן גישואין : חרש דלא אתי לכלל גישואין תקינן ליה
 רבנן גישואין קטן דאתי לכלל גישואין ליה תקינן ליה רבנן
 גישואין

חרש כשם שכונס ברמיזה מה טעם קאמ' כלומ'
 כקידושין כך גירושין וכן פקח בחרש ברמיזה
 כגם שרמזה באכ"ב עד שנתרכי' לו ברמיזה : רצה לכזיב
 יוציא אע"פ שקידושין הוי גמורין שהיתה פקחית באותו הפעם
 אס' רצה להזיב יוציא דבגט לא בעינן דעת האשה : נשטית
 לא יוציא שלא ינאגו בה מנהג הפק' ותקנתא דרבנן היא
 כדמפר' בגמרא : (נתחרש הוא לאחר קדושין הואיל וקדושין
 גמורין הוי לא יוציא בעלמית : גמ') דתקינן לה רבנן
 גישואין דקתני מתני' שכריכות חליצה אמר' ים כשואין וקידושין
 בחרש א"ב ג' דלאו בר דעת הוא ומדאורייתא אין קנינן קנין :
 דקיימא תקנתא דרבנן שדרכן להיות שלום ביניהן אפילו חרש
 עם חרשת כ"ש כשהאחד פקח אבל שוטה אפילו בפקחית או
 פקח לשוט' אין שלום ביניהן וכ"ש שוטה לשוטה : בכפיפה
 בקופה אחת : ומ"ש קטן דקתני לעיל שוטה וקטן שנשאו
 וכו' חרש דלא אתי לעולם לכלל גישואין דאורייתא תקינן ליה
 רבנן גישואין כדי שלא יבטלו ולא ינאגו בה מנהג הפקח דאין
 לה

גִּשְׂוֹאִין : וְהָרִי קִטְנָה דַּאֲתִיָּא לְכֻלָּל גִּישְׂוֹאִין וְתִקְוִנוּ לָהּ רִבְנָן
 גִּישְׂוֹאִין : הַתָּם שְׁלֵא יִהְנְגוּ בַּהּ מִנְהַג הַפֶּקֶר : וּמ"ש קִטְנָה
 דַּמְמַאֲנַת : וּמֵאִי שְׁנָא חַרְשַׁת דְּלֵא מִמַּאֲנַת דַּא"כ מִימְנַעִי וְלֵא
 נִסְכֵי לָהּ : וּמ"ש קִטְנָה דַּאֲכַל בְּתֵרוּמָה : וּמ"ש חַרְשַׁת דְּלֵא
 אֲכַלָּה בְּתֵרוּמָה דַּתְנָן חַעִיר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוּרְגָדָא וְכוּ' וְאִילּוּ
 חַרְשׁ לֵא אֲכַל : גִּזְרָה שְׁמַא יֵאֲכִיל חַרְשׁ לַחַרְשַׁת : וּמ"ש קִטְנָה
 דַּאֲיִת לָהּ כְּתוּבָה : וּמ"ש חַרְשַׁת דְּלִיָּת לָהּ כְּתוּבָה דַּא"כ
 מִימְנַעִי וְלֵא נִסְכֵי לָהּ : וְקִטְנָה דַּאֲיִת לָהּ כְּתוּבָה מִנָּא לָן רַתְנָן
 הַטְּמַאֲנַת וְהַשְׁנִיָּה וְהַאֲיִלוּנִיָּת אִין לָהּ כְּתוּבָה : אֲבַל יוֹצֵאָה
 בְּנֵט יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָה : וְחַרְשַׁת דְּלִיָּת לָהּ כְּתוּבָה מִנָּא לָן דַּתְנִיָּא
 חַרְשׁ וְשׁוֹטְרָה שְׁנִשְׂאוּ נְשִׁים פִּקְחוּרַת אַע"פ שְׁנַתְפַּקָּה הַחַרְשׁ
 וְנִשְׁתַּפַּח הַשׁוֹטְטָה אִין לָהּ עֲלִיו כְּלוּם : רִצּוֹ לְקִיּוּמָן יֵשׁ לָהּ
 כְּתוּבָה מִנָּה : פִּקְהָ שְׁנִשְׂאָה חַרְשַׁת אִו שׁוֹטְרָה אַע"פ שְׁכַתְּבָה לָהּ
 ק' טְנָה כְּתוּבָתָה קִיּוּמַת טַפְנִי שְׁהוּא רֹוצַח לִיּוּק בְּנִכְסֵיו :

טעמ'

לֵא מִזֵּי מִיכְסָב' אִין לָהּ מִוּ שִׁישְׁמֵרַכ' : מִימְנַעִי מִלְּנִסְכָּה כּוֹאִיל
 וְלַעֲוֹלָם יִכּוֹל לְמַאֲן מִפְּנֵי חַרְשׁוֹתָה אֲבַל קִטְנ' גְּבוּל יֵשׁ לָהּ וְסִבְר
 מִפְּיֻסָּב' לָהּ כָּל שְׁעָה עַד שִׁיעֲבוֹר זְמַן מִיָּאוּסָה : (מ"ש קִטְנָה
 דַּאֲכַלָּה בְּתֵרוּמָה אִם הִשְׂיֵאָתָּה אִמָּה לְכַהֵן : וּמֵאִי שְׁנָא חַרְשַׁת
 שְׁלֵא הִשְׂיֵאָה אֲבִיָּה בְּקִטְנוּתָה שְׁאִין נִישְׂוֹאִין גְּמֹורִין דְּלֵא אֲכַלָּה :
 דַּתְנָן לְקַמָּן בְּמַתְנֵי : וְאִלוּ חַרְשַׁת לֵאֵו אֲכַלָּה מְדַסְבַּקָּה לַחַרְשַׁת
 דְּקַעֲסִיק בַּהּ וְאֲתִי וְנִקְטָה קִטְנָה וְלֵא קַחְנִי וְעַל הַחַרְשׁ שְׁנִישְׂאָת
 מַעֲמָה שְׁאוּכַל בְּתֵרוּמָה : גִּזְרָה שְׁמַא יֵאֲכִיל חַרְשׁ בְּחַרְשׁ
 וְסִרִּיד בְּגַמ' וְלִיכּוֹל קִטְנ' אֲוֹכַל כְּבִילוֹת הוּא דְּלֵאֵו בְּנֵי עֹנְסִין
 כִּיָּהוּ וְהוּוּ כְּקִטְנ' כּו' וּמִשְׁנֵי גִזְרָה שְׁמַא יֵאֲכִיל חַרְשׁ בְּפִקְח'
 דְּלֵי לִיָּה שְׁלֵא נִישְׂוֹאִין דְּרִבְכָן וְגִזְרָה דִּילְמָה אֲתִי לֵאֵו אֲכַלָּה
 בְּתֵרוּמָה דַּאֲוִרִיָּתָה דַּאֲיִב' עֲלִיָּה חִיּוֹב מִיָּתָה :) וּמֵאִי שְׁנָא
 כּו' לְקַמָּן בְּעִי אַתְרוּוִיָּהוּ מַכְלָן דַּהָּ אִית לָהּ וְהָּ לִית לָהּ :

מִימְנַעִי וְלֵא מִיכְסָבֵי אֲבַל בְּקִטְנָה לֵא מִימְנַעִי דַּאֲתִיָּא לְכֻלָּל
 דִּיעָה : הַמְמַאֲנַת אִין לָהּ כְּתוּבָה דַּהָּ ע"כ נִפְקָה :
 שְׁנִיָּה מִדְּבָרֵי סוֹפְרֵי אִין לָהּ כְּתוּבָה דְּרִבְכָן קִנְסוּסָה כְּדַאמ' בִּישׁ
 מוֹתֵרַת : אֲיִלוּכִיָּת מִסּוּס דְּמַקַּח טַעוּת הוּא : יוֹצֵאָה בְּנֵט
 כְּלוּמַר מִדְּקַתְנֵי מִמַּאֲנַת מִשְׁמַע דּוּקָה מִמַּאֲנַת דְּעַל כְּרַחוּ נִפְקָה
 הָּ הַיּוֹצֵאָה הוּא יֵשׁ לָהּ : אִין לָהּ עֲלִיו כְּלוּם דַּהָּ אִין לָהּ
 דַּעַת וְאִין תְּנַחוּ רֵאשׁוֹן תְּנַחֵי אַע"ג דַּתִּיקוּן רִבְכָן נִישְׂוֹאִין לַחַרְשׁ
 מ"מ לֵא תְּקִיכוּ לָהּ רִבְכָן כְּתוּבָה מִיָּבִיב דִּיוֹתֵר דְּסַבְּאִישׁ כּו'
 קְדַמְסַרְשׁ לְקַמָּן : שְׁהוּ רָבָה לִיּוּק בְּנִכְסֵיו אַע"פ שְׁלֵא תְּקִנוּ
 לָהּ חֲכָמוּ כְּתוּב' הָרִי כְּתַב לָהּ וְהוֹאִיל וְרָבָה לַהֲפָסִיד לַהֲסִיּוּת
 בִּיּוּכֵי מִנְכְּסֵיו תְּנַחוּ קִיּוּם הָּ לֵא רָבָה וְלֵא כְּתַב לָהּ אִין לָהּ

עֲתַקְכ'

חרש פרק יד

טעמ' דרצה הא לא רצה לא דא"כ מימנעי ולא נסבי לה : א"ה
 פקחת לחרש נמי ליתקון לה כתובה דא"כ מימנעא ולא נסבא
 ל' יתר ממה שהאי' רוצה לישא אשה רוצ' להנשא : האי דאמרי'
 פקחת לחרש דלית לה כתובה ה"מ דאינסיבא ליה מעצמה :
 אבל אי אנסכוה ליה כי דינא וכתבו לה כתובה אית לה :
 כדאמרינן ההוא חרש דהוה כשיככותי' דרב מלכיו אנסכיה
 איתתא וכתב לה ד' מאה זוזי מנכסיה : אמר רבא מאן חכים
 למיעבד כי הא מילתא אלא רב מלכיו דנכרא רבה הוא קסבר
 אילו רצה שפח' לשמשו מי לא זכנינ' ליה כ"ש הכא דאיכא
 תרתי : נישטר' לא יוציא : א"ר יצחק דבר תור' שוטה
 מתגרשת מידי דהוה אפקחת בעל כרחה : אלא מה טעם אמרו
 אינה מתגרשת שלא ינהגו בה מנהג הפקר : ה"ד אילימא
 ביודע' לשמור גיטה ויודעת לשמור עצמה מי מנהגו בה מנהג
 הפקר' אלא דאינה יודעת לא לשמור גיטה ולא לשמור עצמה
 דבר תורה שוטה מתגרשת והאמרי' רבי ר' ינאי ונתן (דכריס
 כד) בידה מי שיש לה יד לגרש את עצמה יצאת זו שאין לה
 יד לגרש את עצמה : ותני רבי ר' ישמעאל ושלחה (סס)
 מביתו מי שמשלחה ואינה חוזרת יצאת זו שמשלחה וחוזרת :
 לא צריכיה דיודעת לשמור גיטה ואינה יודעת לשמור ארז
 עצמה : דבר תורה מתגרשת דהא יודעת לשמור את גיטה :
 ואמור רבנן לא תתגרש שמא ינהגו בה מנהג הפקר אמר אביי
 דיקא גמי דקתני גבה דידה לא יוציאיה וגביה דידה לא
 יוציא עולמית : שמע מינה הא דאורייתא והא דרבנן ש"מ :
 מתני' א"ר יוחנן בן גוריו מפני מרה אמרו אשה שנתחרש'
 יוציא ואיש שנתחרש אינו מוציא אמר לו אינו דומה האיש
 המגר' לאשה המתגרשת שהאשה יוציאיה לרצונה ושלח'
 לרצונה והאי' אינו מוציא אלא לרצונו : העיד ר' יוחנן בן
 גודגור על החרשת שהשיאה אביה שיוצא' בנט' ועל קטנה
 בת ישראל שנשאת לכהן שאוכל' בתרומה אמרו לו אף זו
 כיוצא

מתקב' חכמים : אסכך דבעו למיתב לה כתובה מימנע ולא
 נסבי לה : שמשלחה מביתו וחוזרת סכך מנהג הסוטים שאין
 בוטים : מתני' ואיש שנתחרש' לאחר קידושו הואיל
 וקידושו קידושין גמורין לא יוציאנה עולמית : על חרש'
 שהשיאה אביה בקטנות' וקיבל קידושין והיו קידושין גמורין
 שיוציא' בנט' משגדל' חע"פ סאז' פקע כח האב היא מקבלת
 את גיטה : ועל קטנה בת ישראל יתומה הניסחת ע"פ
 חמה : שאוכל' בתרומה חע"פ שאין ניסויה ניסוהין גמורים
 אכלה בתרומה דרבנן כך אוקימנא בהאש' רבם : אף זו פקחת
 שנתחרש

כיוצא בה : פירוש אף שנשאת כשהיא פקחת ונתחרשה
 כיוצא בה : כשם שחרש' שהשיא' אבי' דאע"פ שנישואיה
 נישואי תורה מתגרשת כך זו הפקחת שנשאת ואח"כ נתחרש'
 אע"פ שנישואיה נישואי תורה מתגרשת : גם' העיר רב
 יוחנן כו' אמר (טור ח"ב סימן קל"ו) רבא מעדותו של רבי
 יוחנן בן גורגדא אמר לעדים ראו גט זר שאני ניתן לה וחזר
 ואמר לה כנסי שטר חוב זה הרי זו מגורשת מי לא א"ר יוחנן
 בן גורגדא דלא בעינן דעתה דאשה ה"נ לא בעינן דעתה
 דאשה פשיטא מהו דתימא כיון דאמר לה כנסי שטר חוב זר
 בטולי בטליה קמ"ל דאם איתא דבטליה לעדים הוה אמר להו
 ומדלא אמר להו לא בטליה והאי דקאמר לה הכי מחמת
 כיוסופא הוא דאמר לה : מתני' ב' אחים חרשים נשואים שתי
 אחיות פקחות או שתי אחיות חרשות או ב' אחיו אח' פקחת
 ואחת חרשת : או שתי אחיו חרשות נשואו' לשני אחיו פקחין
 או לשני אחים חרשים או לשני אחים א' חרש ואחד פקח: הרי
 אלו פטורות מן החליצה ומן היבום : אם היו נכריות יכניסו:
 ואם רצו להוציא יוציאו : שני אחים אחד פקח ואחד חרש
 נשואין שתי אחיות פקחות : מת חרש בעל פקחת מה יעשה:
 פקח בעל הפקחת תצא משום אחות אשה : מת פקח בעל
 הפקחת מה יעשה תרש בעל הפקחת מוציא את אשתו בנט :
 ואשת אחיו אסורה לעולם : שני אחים פקחים נשואין שתי
 אחיות אחת פקחת ואחת חרשת מה יעשה פקח בעל הפקחת
 תצא משום אחות אשה : מת פקח בעל הפקחת מה יעשה:
 פקח בעל החרשת מוציא ארת אשתו בנט וארת אשת אחיו
 בחליצה

שנתחרסה כיוצא בה : גם' מעדותו של ר' יוחנן דאסו'
 במקום קידושי גמורין לא בעינן דעתה דאשה בגירוסין :
 אמר לעדי' ראו גט זה שאני כותן לך והיא סמעה וחזר ואמר
 לאשתו פקחת כנסי שטר חוב זה ולא הודיעה ססוא גיטתה הרי
 זו מתגרשת : לאומי א"ר יוחנן דלא בעינן דעת' דאשה
 בגירוסין דקתני חרשת יוצאה בנט : פשיטא דלרבי יוחנן
 זדאי סבי הוא : מתני' ברי אלו פטורות דהואיל וסמיהן
 חרשים או סתיבן חרשות כקידושי זו כן קידושי זו ואתו קידושי
 אשתו ומפקעי זיקתו : יכנס שאין חליב' נחרש וחרש' שאינו'
 באמר ואמר ואחר כך אם רכב יוכיא בנט דאיתו גט ברמיזה
 (ומפקע בשואין רידיה וזיקת אחיו דהואי ברמיזה :)
 ומוכיח את חסתו בנט דזיקת אחותה הבאה מן כח קידושי
 גמורין אסרתה עליו ואין כח בקידושי' לדחות משו אחות
 חסה : ואשת אחיו אסור' לעולם דקתם לא חלק וליכנס

האשה שלום פרק טו

בחליצה : שני אחים א' פקח ואחד חרש נשואין שתי אחיות
אחת פקחת ואחת חרשת : מת חרש בעל חרשת מה יעשה
פקח בעל הפקחת תצא משום אחות אשה : מת פקח בעל
הפקחת מה יעשה חרש בעל חרשת מוציא את אשתו בנט
ואשרת אחיו אסורה לעולם : שני אחים אחד פקח ואחד
חרש נשואין שתי נכריות פקחות מת חרש בעל פקחת מה
יעשה פקח בעל פקחת או חולץ או מיבם : מת פקח בעל
פקחת מה יעשה חרש בעל פקחת כונס ואינו מוציא לעולם :
שני אחים פקחים נשואין שתי נכריות אחת פקחת ואחת
חרשת : מת פקח בעל חרשת מה יעשה פקח בעל הפקחת
כונס ואם רצה להוציא יוציא : מת פקח בעל הפקחת מה
יעשה פקח בעל חרשת או חולץ או מיבם : ב' אחים אחד פקח
וא' חרש נשואין ב' נכריות אחת פקחת ואחת חרשת מת חרש
בעל חרשת מה יעשה פקח בעל הפקחת כונס ואם רצה להוציא
יוציא : מת פקח בעל פקחת מה יעשה חרש בעל חרשת כונס
ואינו מוציא לעולם :

סליק פירקא

א"ח משום אחות אשה ולכך חסורה לעולם : כונס ואינו
מוציא לעולם ללא אתי גט דידיה ומפקעת זיקת יבומי אחיו
בראשון דכיון זקוקה לו מדאורייתא :
סליק פרק חרש

האשה *שחלכה היא ובעלה למדינ' הים שלום בינו לבינה
ושלום בעולם באה ואמרה מת בעלי תנש' : מרת
בעלי תתיבם : שלום בינו לבינה ומלחמה בעולם : קטטה
בינו לבינה ושלום בעולם : באה ואמר' מרת בעלי איננה
נאמנת : רבי יהודה אומר לעולם אינה נאמנת אא"כ באה
בוכה ובגדיה קרועים : אמרו לו אחת זו ואחת זו תנשא :
ב"ה אומר לא שמענו אלא הבאה מן הקציר בלבד : אמרו להן
ב"ש אחד הבאה מן הקציר ואחד הבאה מן הזתים ואחד הבאה
ממדינת

האשה שחלכה ושלום בעולם שאינו שעת חירום בעולם
דתימור בדדמי מחומד לכך חס פירש ממכ' חדש
או חדשים ודאי הואיל וכל חזר ברגושו לקטין דהואיל דלאו
שעת חירום הוא אי לא חזיתו דמית חייש לקולקול' שמא יבוא
לאחר שביטאת ותבא מקולקלת כדאמרינן גבאש' רבא (ולא
אמרה בדדמי :) קטטה בינו לבינה יש לומר מתוך שסוכאתו
היא

האשה שלום פרק טו

עה

ממדינת הים לא דברו בקציר אלא בהנה : חזרו ב"ה להורות
 כדבריו ב"ש : גמ' אמר רבא מ"ט דמלחמה משום דאמרה
 בדרמי ס"ד בכל הני דאיתקטול הוא פליט : ואת"ל כיון
 דשלום בינו לביננה נטרה ותזיה זימנין דפתו ליה בגירא או
 ברומחא וסברא ודאי מאירת ליה ואיכא דעברי ליה סמתרי
 וחיי ולפיכך אינה נאמנת : אמר רבא רעכון גרוע ממלחמה :
 דאילו במלחמה כי אמרה מת בעלי במלחמ' הוא דלא מהימנא
 הא מת על מטתו מהימנא : ואלו רעכון לא מהימנא עד
 דאמרה מת וקברתיו : מפולת הרי הוא כמלחמה דאמרה
 בדרמי נחשים ועקרבי' הרי הן כמלחמה דאמרה בדרמי :
 דבר אמרי לה במלחמה ואמרי לה אינו כמלחמה אמרי לה
 כמלחמה דאמרה בדרמי : ואמרה לה אינו כמלחמה דסטכא
 אדאמרי אינשי שבע שני הוה מותנא ואינש בלא שנין לא
 שכיב: איבעי' להו החזיקה היא מלחמה בעולם מהו טי אמרינן
 מה לה לשקר דאי בעיא אמרה שלום בעולם : או דילמא
 כיון דחזקה הוא דאמרה בדרמי לא אתיא מה לי לשקר
 ומרעי' להזקה ולא איפשיט עישנו עלינו ביר' עישנו עלינו
 טערה הוא מת : ואני ניצלתי אינה נאמנת : דאמרינן לה כי

היכי

היא רוצה לאסו' עמ' עליו : גמ' בדדמי מחומ' לכה חף
 ע"ג דלא חזיתיה דמית וכדפיר' : דסברא ס"ד בכל הכי
 דאיקטול הוא פליט בתמיהה : סמתרי תקבוצת : מת
 וקברתיו במלחמה סברה דילמא ברח וניכול אבל ברעב סבור'
 חף יחיה : מפולת שנתל הבית עליו חו בא רוח סערה וסיה
 מפולת כל בתי העיר: החזיקה היא המלחמה בעול' שלא היינו
 יודעים שיש באותן מדינות מלחמות אלא מפיה איבעיא חמרא
 שלום בעולם ומהימנא השתא נמו ליהמנה : ח"ד הכא לוכח
 למומר מה לי לשקר דאיכי גוסא לח כוונה לשקורי אלא כיון
 דאיתחזק מלחמה אמרה בדרמי וכסבורה סמת זא ת תפשוט
 ממתיתין דקתני שלום בעולם כאמנת זכא ודאי בדאמרה מת
 במלחמה חזירו דאו על מטתו מאי חזירא שלום בעולם חפי'
 מלחמה בעול' כי אמרה מת על מיטתו מהימנה אלא במת
 במלחמ' חזירו (ואיכטריך לאשמועינן) היינו החזיקה הוא
 מלחמה בעולם ויש לומר דמתניתין חזירו כדאמרה מת קתמא
 ולכך בשלום בעול' מסתמא מת על מטתו קאמר' וכסמלחמה
 בעולם מסתמא מת במלחמה קאמרה וכי קאמבעיא ליה לרבא
 כשיש שלום בעולם ואמרה חיה מת במלחמה : (אינה נאמנ'
 דאמרי' כסתמלא עשן ברחא ולא המתוכה עד סתרהו מת
 ואי מסו' עשן אמרי' לה כי היכי כו' :) עישנו עליו את

ככית

האשה שלום פרק טו

היכי דלדידך איתרחיש ניסא לדידך נמי איתרחיש ניסא
 נפלו עלינו ליסטיוס הוא מת ואני ניצלתי נאמנת כדרב אידי
 דאמר אשה כלי זיינה עליה : כלומר שמניחין אותה : לכו
 עליה : ההוא נכרא דבשילתי הילוליה איתלי גורא כגננייה
 אמרה להו דביתהו חוו נכרא חוו נכרא אתו חוו נכרא חרוכא
 דשרי ופיסתא רידא דשריא : רכא אמר נאמנת ורב חייה
 בר אבין אמר האי נכרא חרוכא דילמא איניש מעלמא אתה
 לאצוליה ואכלתה גורא והאי פסתא דידיה דהתנא הוה
 ומחמת כיסופא ערק ליה ואזיל לעלמא : איבעיא להו עד אחד
 במלחמה מהו טעמא דעד א' דמהימן משום דמילתא דעכיד'
 לאיגלווי לא משקר : ה"ג לא משקר א"ד טעמא דעד א' משום
 דהיא גופא דיקא ומינסבא : והכא זימנין דסניא ליה ולא
 דיקא ומינסבא : ואתיבן למפשטה מהא דתניא מעשה בשני
 תלמידי חכמים שהיו באין עם אבא יוסי בן סימאי בכפינה
 וטבעו והשיא ר' את גשותיהן על פי נשים : והא מים כמלחמ'
 דמו : ומאן נשים כעד אחד דמו וקתני והשיא ר' ארז
 נשותיהן : אלמא דעד אחד נאמן כמלחמה : ודחיבן ותסברא
 דהא מים שאין להן סוף ניגהו ומים שאין להן סוף אשתו
 אסורה : אלא ה"ד הכא : דקאמרן אסוקינהו לקמן וחזוניהו
 לאלתר וקאמרי סימנין דידיהו : דלאו עליהו קא סמכינן אלא
 אסימנין הוא דקא סמכינן וליכא למגמר מינה דסמכי' אנשים :
 וה"ה לעד א' : ולא אפשר בעיין : אלא מיהו כיון דאמרינן
 בפ' דלקמן ההוא נכרא דטבע כדיגלרת ואסקוה אנישרא
 דשביסתנא ואסב' רבה לרביתהו אפומא דשושבינה לכתר
 חמשה יומי שמעינן דעד א' במים שאין להן סוף נאמן : ודוקא

היכא

בבית שביביתוהו באש ונתמלא עשן וברחתי והוא נשאר שם
 ומת היכא נאמנת : כדרב אידי כיון דמלחמה קטנה היא
 דאיכא כזה בהדיה לא אמרה בדדמיה חלא נטרס וחזי ליה אס'
 מות ולא מיסתפא מליסטין כדרב אידי : (חזו נכרא סהאש
 אוכלתו : וסלכו ומנחו חרוכא דסדו' אוס' א' כשרף :
 ופוטתא דידא דסדו' ויד אחת חתוכ' מוטלת סמוכה לה
 זכרפה ג"כ) ומהמת כיסופא דאיתוכד ציה מומא ערק זאול
 לעלמא : עד אחד במלחמה מלחמה בעול' ובה עד אחד
 זאמר מת בעליך נוי מהימן : מים כמלחמה דמו דאיכא לחימר
 דאמר בדדמו : מים שאין להם סוף מפרש בפרק בתרא כל
 שעומד ואיכו רואה מד' רוחותיו אשתו אסור' ואפי' יש עדים
 דטבע דסמא כף הוא מתח' המים ויכא : זאמרו סימנ' דאי
 צאו סימנא תויטי' דילמא אחריכו בס' לפי שהמים משני' כורת

היבא דאמר אסקורה לקמאי וחזיתיה לאלתר ואישתמודעני
 ליה דאיהו פלוני וכד אסיקנה למעש' דשני תלמודי חכמים
 שהיו באין עם אבא ווסי בן סימאי וכדאמרינן בההוא גברא
 דטבע בדיגלת ואסקו' אנשר' : וה"ה לעד א' במלחמה היבא
 דאמר מת וקברתיו : ואי לא קא מסהדי הכי ואפי' תרי סהדי
 לא סמלינן עליהו וכל שכן עד אחד או אשה : חיישין דילמ'
 אאומדן דעתא קא מסהדי : וכן הלכתא : ההוא גברא (טורף
 א"כ סי' רכ"ו) דאפקיד שומשמי גבי חבריה אמר ליה הב לי
 שומשמאי אמר ליה שקלתינהו : אמר ליה והא כן וכן הויאן
 ובחביתא רמיאן אמר ליה דירך שקלתינהו והני אחריני
 גינהו : סבר רב חסדא למימר היינו שני תלמודי חכמים
 דלא אמרינן אזיל הני לעלמא והני אחריני גינהו : אמר ליה
 רבה מי דמי התם קאמרי סימני : הכא שומשמי מאי סימני'
 אית בהו : ודקא' ל' כן וכן הויאן אימור איתרמווי איתרמי
 ליה : מאי הוי עלה רב יימר אמר לא חיישינן שמא פונן
 דבינא אמר חיישין : יצחק ריש גלותא בר אחתי' (א"כ סימן
 ע"ז קל"ג) דרב ביבי הוה קאזיל מקורטבא לאספמי' ושכיב :
 שלחו מתם יצחק ריש גלותא בר אחתי' דרב ביבי הוה אזיל
 מקורטבא לאספמי' ושכיב מי חיישי' לתרי יצחק או לא :
 אכוי אמר חיישינן רבא אמר לא חיישינן : וקיימא לן כרבא :
 ההוא גיטא דאישתכח בסורא וכתיב ביה הכי בסורא מתא
 אנא ענן בר חייא נהרדעאה פטר ותריך ית פלגית אינתתיה :
 ובדוק רבנן מסורא ועד נהרדע' ולא הוה ענן בר חייא אחרינא
 לבר מענן בר חייא מחגרא דהורה בנהרדע' אתו סהדי אמרי
 בי איכתיב האי גיטא ענן בר חייא מחגר' גבן הוה בנהרדעא :
 אמר אביי אפי' לדירי דחיישנא הא קאמרי סהדי דההוא יומא
 כי איכתיב האי גיטא ענן בר חייא מחגר' גבן הוה בנהרדעא

מאי

אדם ואינם ניכרים כל כך: שקלתינהו כבר החזרתים לך :
 אמר ליה מסקיד הא כך וכך ונחבית רמיא ועדיין הו' אכלך
 וכל וברוק כך ותמנא כחשבונן : היינו שני ת' ח' דתניא לעול
 ויהי'ו לנשותיהם על פי נשים ותרכינן דאמרי סימנין ולא
 אמרי דלמא אחריני נינהו וסנך סימני איתרמו : מו חייש
 לתרי יצחק ביכ' דלא הוחזק' שני יצחק בעיר אחת רבא אמר
 לא חיישו' הואיל ולא הוחזקו אבל היבא דהוחזקו מודה
 כדאמרי' לקמן : גבך הוה אכלנו הוה בנהרדע'
 וגיטא הוה כתוב בסורא : הכא לא חיישינן דהא
 איבדק כל נהרדע' ולהאי ענן לוכא למיחש דהא אמרו סהדי
 בו' ואכיו לא חיי' לדלמא אזיל לעלמא ובדיקה הוה דמכריך

האשה שלום פרק טו

פאי קא בעי בסור' : אמר רבא אפי' לדירי דלא היישנא הכא
 היישנין דילמא בגמל' פרחא אול' : אי גמי בקפיצה : אי
 נמי מילי מסר כדאמר' להו רב לספריה וכן אמר לו רב הונא
 לספריה כי איתניכו בשולו כתובו בשילו ואע"ג דמסרי לכו
 מילי בהינו : וכי איתניכו בהינו כתובו בהינו ואע"ג דמסרי
 לכו מילי בשילו : והלכתא כרבא : קטטה בינו (טור ח"ס
 סו' סז) לבינה : היכי דמי קטטה בינו לבינה אמר רב יהודה
 אמר שמואל באומר לבעלה גירשתני בפני פלו' ופלו'
 ושיילניהו ואמרן לא היו דברים מעולם : איבעיא להו עד
 אחד בקטטה מהו : ולא איפשיט : מתני' בית (טור ח"מ
 סו' ד עז) שמאי אומר תנשא ותטול כתובה בית הלל אומר
 תנשא ולא תטול כתובה : אמרו להן בית שמאי התרתם את
 הערוה החמורה לא תתירו את הממון הקל אמרו להן בית הלל
 מצינו שאין האחין נכנסין לנחלה על פיה : אמרו להן בית
 שמאי והלא מספר כתובת' גלמוד שכך כתב ליה כשתנשאי
 לאח' תטלי כתובתך חזרו כ"ה להורות כדברי ב"ש : גמ'
 אמר רב (טור מ"ג סו' רפד) חסדא נתיבמה יבמה נכנס לנחלה
 על פיה הן דרשו מדרש כתובה אנו לא נדרוש מדרש תורה
 (דברי כה) יקום על שם אחיו המת והרי קם : אמר רב (טור
 ח"ס סו' טז) נחמן באר' לכירת דין ואמרה סת בעלי התרוני
 להנשא מתירין אותה לינשאו ונותנין לה כתובתה : תנו לי
 כתובתי אף להנשא אין מתירין אותה מ"ט אדעתא דכתובת
 אתאי

צאותו מקום : הכא חייש הואיל וכוזוק איש אחד בעירו
 בסמו' : גמלא פרח' הולך עבר כעוף : בקפיצה על ידי
 סס : מילי מסר חע"פ סלח' הים עמהם שמא מתחילת אמר להן
 כתבו נט לחשתי ואח"כ הלכו עדים לסורא וכתבו סס : טולי
 והיכי שני מקומות הן : עד אחד בקטטה כלומר קטטה ניכו
 לבינה וס"ך למדין הים ונח' עד אחד ואמר מת בטליך מי
 מהימן או לא (לשון הגמ' טעמ' דעד ח' מהימן משום דמילתא
 דעבידה לאונגלי לא משקרא ח"ד טעמ' דעד ח' מהימן משום
 דהיא דייקא ומנסבא והכא כיון דאית ליה קטטה לא דיקא
 ומנסבא תיקו :) מתני' תינשא ותטול כתובה על פיה
 ועל פי עד ח' : שאין האחין נכנסין לנחלתו של בעל על
 פיה דרחמנא אמר על פי שני עדים ולגבי נישואין דידה הוא
 דאקילו רבנן משום עיגונא : כשתנשא לא' וסרי היא מיסאת :
 גמ' לנחלה זכה בנכסי אחיו כדאמרו כהחולץ הכוכ'
 יבמתו זכה בנכסי אחיו : ואכו לא כדריש מדרש תור' בתמי' :
 אדעת' דכתוב' אתאי ואסוקי ממוכ' סבדי בעינן : כל מילי

האשה שלום פרק טו עז

אתאי : איבעי' להו התירוני להנשא ותנו לי כתובתי מהו
 כיון דקאמרה תנו לי כתובה ארעא דכתוב' אתאי או דילמא
 כל מילי דאית ליה לאיניש קאמר להו בכי דינא : ואם תימצוי
 לומר כל מילי דאית ליה לאיניש קאמר להו בכי דינא תנו
 לי כתובתי והתירוני להנש' מהו הכא ודאי ארעא דכתובה
 אתאי ולא מהימנא : או דילמא משום דלא ידעה במאי
 משתריא מאי : תיקו : ועבדינן לחומרא : מתני' הכל
 (טור ח"ה טז) נאמנין להעידה חוץ מחמותה וברת המותרת
 וצרתה ויבמתה ובת בעלה מה בין גט למית' כתב מוכיח : עד
 אומר מת ונשאת ובא אחד ואמר לא מת הרי זו לא תצא : עד
 אומר מת ושנים אומרים לא מת אע"פ שנשאת תצא : שנים
 אומרים מת ועד אחד אומר לא מת אע"פ שלא נשאת תנשא :
 אחת אומרת מת ואחרת אומרת לא מת זו שאמר' מת תנשא
 ותטול כתובה : וזו שאמר' לא מת לא תנש' ולא תטול
 כתובה : אחת אומרת מת ואחת אומרת נהרג ר"מ אומר
 הואיל ומכחישות זו את זו הרי אלו לא ינשאו : רבי יהודה
 זר' שמעון אומר הואיל וזו וזו מודות שאינן קיים הרי אלו
 ינשאו : עד אימר מת ועד אומר לא מת אשה אומרת מת
 ואשה אומרת לא מת הרי זו לא תנשא : גמ' תניא ר'
 יהודה

דאיניש כו' ותיקרא ארעא דנשואין אתא זשריכן לה וכיון
 דטרו לה סקלה כמו כתוב' דמספר כתובה כלמד : דלא
 ידעה במאי משתרי' וכיון דזכר' נישואין גליא דטתה דלמיסריה
 אתאי וסא דאמרה ברישא תנו לי כתובתי ככורה היא שזו
 היתה : מתני' ויבמתה קשת ויבמה וטעמ' דכולהו לפי
 שסוכאות חותב ומכוונת לקלקלה : חמות' סוכאתה שאומר'
 בלבה זאת תאכל כל עמלי וגיעי : וכן בת חמות' אומר' זאת
 תורס כל עמל אבי ואמי : ויבמה יראה שמה סוכה לקיות'
 ברתה : בת בעלה זאת באה במקו' אמי וחסכל כל טמלה :
 מכ בין גט למית' כדאמרי' פרק שני דגיטין דאף הכשי'
 שאינן באמנות לומר מת בעלך באמנות להביא גיטן ממדינת
 בוס אה"ג דעלוייהו סמכינן שכריכו' לומר בפני נכתב וצפ"כ :
 שהסגב מוכיח וסמכינן אכתב' : א' אומרת מת שתי נשים
 ברות שבאות ממדינ' בוס א' אומרת מת בעלי וברתה אומרת
 לא מת : הואיל ומכחישו כו' ובגת' פריך וליסלוג כמו ר"מ
 ברישא וז"ש המת לא תנשא : הואיל וזו וזו כו' היא אחת מודה
 ואחת אינו מודה לא נשאו שתיין אלא אחת : ואשה אמרה
 לא מת לא תינשא (הואיל ובאת שנייה קודם סיתוריה ע"פ
 דאשונה ואפי' שנייה זו ברתה אוסרתה) ובגמרא נוקי לסתמא

האשה שלום פרק טו

יהודה מוסיף אף אשת אב והכלה אמרו לו אשת אב הרי היא
 בכלל בת הבעל כלומר כשם שבת הבעל אינה מעידה לאשת
 אב כך אשת אב אינה מעידה לבת הבעל : וכלה הרי היא
 בכלל חמות' כשם שאין החמו' מעידה לכלתה משום דסניף
 לה כך הכלה אינה מעידה לחמותה דסניף לה : ברכתיו
 (משלי כז) כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם : עד אומר
 מת ונשאת ובא אחד ואמר לא מת הרי זו לא תצא : מעמ' ^א
 רנשאת הא לא נשאת לא תנשא והאמר עולה כל מקום
 שהאמינ' תורה עד אח' הרי כאן שנים ואין דבריו של אחד
 במקום שנים : הכי קאמר עד אומר מת והתירוה להנשא ובא
 אחד ואמר לא מת לא תצא מהיתר' הראשון : עד אומר מת
 ושנים אומרים לא מת אע"פ שנשאת תצא : פשיטא : אין
 דבריו של אחד במקום שנים : לא צריכא בפסולי עדות פ' ^א
 כגון שתי נשים : ובר' נחמיה דתניא רבי נחמיה אומר כל
 מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות ועשו ב'
 נשים ואיש אחד כב' אנשים ועד אחד : ואי בעית אימא כל
 היכא דאתא עד כשר מעיקרא אפילו ק' נשים גמי כעד אחד
 דפו אלף לאו כגון דאתאי אשה מעיקרא : ותרצה לדר'
 נחמיה הכיר' נחמיה אומר כל מקום שהאמינ' תורה עד אחד
 הלך אחר רוב דעות ועשו ב' נשים ואשה אחת כב' אנשים

ואיש

זו כר"מ (דאמר סתתב נמי מוכחשת לה : גמ' כך אשת
 אב אוכה מעידה כיון דבת הבעל היא סוכאה אשת אחיה
 היא נמי סוכאה בת בעלה (הילכך אין זו תוספות ולא
 הוצרכו להזכורה :) דכמים הפנים לפנים כן לב האד'
 לאדם : הרי כאן שנים הרי הוא חשוב כשנים :
 ולא תכל מהתירה הראשון ודוקא היתרוה קודם שבא עד שני
 המכתישו אבל בא קודם שהתירוה מודה עולא דלא סמכינן
 חקמ' דאכתו אחשביטיה בתרי : (פשיטא דמודיעול דלגבי
 תרי חשיב כחד ובטיל ולא אמרו' תרי ותרו ניכחו : בפסולי
 עדו' ח'ג' דסנים שאמרו' לא מת נשים היו הרי עד ראשון
 בטל אפלן : כל מקום וכו' אין שם תורת עדות דכי היכי דחד
 חשיב פסולי עדו' כי נמי חשוני היכך) הלך אחר רוב דעות
 ואין עליך לבדוק אם כשיריין אם פסולין : ועשו שתי נשים
 שהכתישו עד אחד ואמרו' לא מת כשני אנשים באיש א'
 שהראשון בטל ואפי' נישאת תכל : כל היכא דאתא עד כשר
 מעיקרא והתירה על פיו : אפי' ק' נשים כעד אחד דמיון
 וראשון הרי הוא כשנים ואין דבריו של א' במקום שנים ובטלין
 כוליהו לגבי וכו' ג' לא חשמועינן מתני' שתכל אלא לאו

מתכתיפן

ואיש אחר דאין דבריו של אחר במקום שנים : אבל ב' שנים ואיש א' כפלגא ופלגא דמו : שנים אומרים מת ואחר אומר לא מת אע"פ שלא נשא' תנשא' מאי קמ"ל' בפסולי עדות' וכדרכי נחמיה דאוליגן אחר רוב דעות' היינו הך : מהו דתימא כי אוליגן אחר רוב דעות לחומר' אבל לקולה לא קמ"ל דאפי' לקולה : אחת אומרת מת ואחת אומר' לא מת זו שאמר' מת תנשא ותטול כתובה וזו שאמר' לא מת לא תנשא ולא תטול כתוב' טעמ' דאמר' לא מת : הא אישתיק' תנש' והא אין צרה מעידה לחברתה : לא מת אצטריב' ליה סד"א האי ממת מאית והאי דקאמר' לא מת לקלולה לצרה הוא דקא מכונה ותמורת נפשה עם פלישתים הוא דקא עבדיה ותנשא קמ"ל דלא תנשא : מתני' (טור א"כ סי' טז) האשה שהלב' היא ובעלה למדינת הים ובהא ואמרה מת בעלי תנשא ותטול כתובה וצרתה אסורה : היתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה דברי רבי טרפון : ר' עקיבא אומר לא זו הדרך מוציאתה מידי עבירה עד שתהא אסורה לינשא ואסור' לאכול בתרומה : אמרה מת בעלי ואחר כך מת חמי תנשא ותטול כתובה : וחמות' אסורה היתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה דברי רבי טרפון ר"ע אומר כו' : גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' טרפון : מתני' (טור)

מתניתין דקתני אע"פ שכשאת תכל כגון דאתאי מעיקרא חסה וכשאת על פיה וקאמרה דתכל על פי ב' נשים הבאות לח' מכהן ולא מוקמינן דקמיות' במקום עד אחד כשר ואע"ג דחשובה כתרי למטרייב' אסומא : כפלגא ופלגא כעד אח' אומר מת והטירובי לנשא ובה אחר ואמר לא מת דאמר' לא תכל מהטיר' קראסון : לחומרא כגון מיכעתא דאמר תכל : לא אצטריבא ליה אע"ג דחי שתקא חיבי פשיטא לן דלא תנשא לעול בעדות חברתה איצטריבא לאשמענן דהיבא דמכחשה לה נמי לא תנשא דמהו דתימא דכיון דאתיא ומערערת נליא דעת' דלמיוסרו לכרה אתיא ולענאך שלא תנשא ותמו' כפשיעם פלשתים קא עבדא היכך אפילו הוה תיסקרו קמ"ל :

מתני' היתה כרתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה בחזקת שבעלה קיים ואינה חוששת לעדות כרתה דהואיל ואינה כאמנת להשיאה אינה נאמנ' לפוסל' : וחמותה אסור' שאין כלה מעידה לחמותה ואע"ג דאמרה בדישא מת בעלי וסקע כד כלות והויה בכרות ואפילו הכי לא מהימנא כדחמריבן לעיל לא בעלה נות ולא חמיה מת ולקלקלה אומרת כן היתה חמותה בת ישראל לכהן וכו' : מתני' כותן גט לכל אחת ואחת

האשה שלום פרק טו

2 טור א"כ סי' נ"ח (קידש אחת מחמש נשים ואינו יודע אי זו
 מהן קידש וכל אחת ואחת אומר' אותי קידש נותן גט לכל אחת
 ואחת ומניח כתוב' ביניהן ומסתלק דברי ר' טרפון: ר"ע אומר
 לא זו הדרך מוציאנו מירי עבירה עד שיתן גט וכתובה לכל
 אחת ואחת : גזל אחד מחמשה ואינו יודע אי זה מהן גזל
 וכל אחד ואחד אומר אותי גזל מניח גזלה ביניהן ומסתלק
 דברי רבי טרפון : ר"ע אומ' לא זו הדרך מוציאנו מירי
 עבירה עד שישלם גזלה לכל אחד ואחד : גמ' אוקימנא
 למתני' כר"ש בן אלעזר ומאי קידש דקתני כמתני' קידש כביא':
 דתני' ארשב"א לא נחלקו ר' טרפון ור"ע על שקידש אחת מה'
 נשים ואינו יודע אי זו מהן קידש שמניח כתובה ביניהן
 ומסתלק ועל מה נחלקו על שבעל שרכי טרפון אומר מניח
 כתובה ביניהן ומסתלק ור"ע אומר ישלם כתובה לכל א' ואח':
 ולא נחלקו רבי טרפון ור"ע על שלקח (טור ח' נ"סו' ס"ס)
 מקח מה' בני אדם ואינו יודע מאי זה מהן לקח שנותן דמי
 מקח ביניהן ומסתלק : ועל מה נחלקו על שגזל שרכי טרפון
 אומר מניח גזלה ביניהן ומסתלק ור"ע אומר עד שישלם גזלה
 לכל אחד וא' : רבי עקיבא סבר אף על גב דאיסורא דרבנן
 עבר דקידש בכיאה קנסוה רבנן ומשלם כתובה לכל אחת
 ואחת וכ"ש גזל דאיסורא דאוריתא עבר : ור' טרפון סבר
 אפי' גזל דאיסורא דאוריתא עבר לא קנסוה רבנן אלא מניח
 גזלה ביניהן ומסתלק וכ"ש קידש כביא' דלא קנסוה רבנן :
 וק"ל כר"ע מחבירו ור' טרפון חבירו הוא כדגרסי' בפ' הכות'
 דכולי עלמא ר' טרפון חבירו של ר"ע הוא : מתני' (טור
 א"כ קנ"ד קכ"ט) האשה שהלכה היא ובעלה ובנו למדינת
 הים ובאה ואמר' מת בעלי ואח"כ מת בני נאמנת : מת בני
 ואח"כ מת בעלי אינה נאמנת וחוששין לדבריה : וחולצת
 ולא מתיבמת : ניתן לי בן במדינת הים אמרה מת בני ואח"כ
 מת בעלי נאמנת: אמרה מת בעלי ואח"כ מת בני אינה נאמנת :
 וחוששין לדבריה וחולצת ולא מתיבמת : ניתן לי יבם
 במדינת

אם אינו רוצה לנשא כולן : גמ' קידש צביאה דעבר
 איסורא דרבנן דרב מנגיד אמאן דמקדש צביא' : מתני'
 את בעלי ואח"כ מת בני והריני מותרת לשוק : נאמנת סברו
 בחזקת היתר לשוק יבאה והפה שאמר הוא הפה שכתיר :
 איכה נאמנת להתיבם לן וחוששין לדבריה דאסקא נפסה
 מחזקה ולא תסתריא בלא חליכה דשוויתיה נפסה חתיכה
 דאיסורא אעלמא : ניתן לי בן והיא הלכה בלא בן ובחזקה
 עתידה ליבם : ניתן לי יבם שילדה חמותה במדינת הים
 והיא

האשה שלום פרק טו ע"ט

במדינת הים ואמרה מת בעלי ואח"כ מת יבמי יבמי ואחר כך
 מת בעלי נאמנת הלכה היא ובעלה ויבמה למדינת הים ואמרה
 מת בעלי ואחר כך מת יבמי יבמי ואחר כך בעלי אין נאמנת
 שאין האשה נאמנת לומר מת יבמי שתנשא : ולא מתה
 אחותי שתכנס לביתה : ואין האיש נאמן לומר מת אחי
 שייבם את אשתו : ולא מתה אשתו שישא את אחותה : גמ'
 בעא (טור א"כ סו' קמ) מינה רבנן מרב נחמן המזכיר גמ'
 לאשתו במקום יבם מהו כיון דסניא ליה זכות הוא לה וזכין
 לאדם שלא בפניו : או דילמא כיון דזמנין דרחמא ליה ליבמה
 חוב הוא לה ואין חבין לאדם שלא בפניו א"ל תניתיה חוששין
 לדבריה וחולצת ולא מתיבמת : א"ל רבינא לרבא המזכה גמ'
 לאשתו במקום קטטה מהו כיון דאית לה קטטה בהריה זכרת
 הו' לה : או דילמא ניהא דגופא עדיף לה : ת"ש דאמר
 רשב"ל טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו :

סליק פירקא

והיא הלכ' משם בחזקת שאין לה יבם : מת בעלי ואח"כ מת
 יבמי בתרווייהו שריא נפשה לשוק נאמנת ומותרת לשוק בחזקה
 ראשונה דהפה שאסר הוא הפה שהתיר : גמ' המזכה
 גמ' לאשתו שעס' סליח לקבלה וזיכה לה גמ' ע"י סליח שתגרש
 בו תעכשיו : במקום יבם שיש לו אח ונתכוון לפטר הימנו
 דשלא במקום יבם זהו בא לגרשה פשיט' לך דלא נתגרש' עד
 שיגזע הגט לידה דאין חבין לאדם שלא בפניו אלא הכא מי
 אמרינן זכות הוא לה כו' : חוששין לדברי מדקתני מתני'
 בתרווייהו חוששין ביבמה בחזקת ביתר לשוק ובאה ובהזיקה
 עכמה ליבם דקתני חוששין ולא אמרי' אוקמא אחזקה ותיבשא
 דודאי מסקר אי משום דרחמא ליה קאמרה אלא לך מחזיקינן
 לה בהכי ומדקתני גבי יובאת בחזקת כריכה ליבם ובאה
 ובהזיקה עכמה לשוק כגון ניתן לי בן במדינת הים ומת בעלי
 ואח"כ מת בני ותני חוששין לדבריה ולא תתייבם ולא אמרי'
 דדאי מסקרא ומשו דסניא ליה קאמר' אמה זימנין דלא סניא
 ליה (אמה מספקא לן וגבי זכה גמ') מספקא לן אי רחמא ליה
 וחוב הוא לה ואי סניא ליה זכנו' הו' לה ותחלוץ ולא תתייבם :
 טן דו גומיס שנים :

בדרן עלך האשה שהלכה

האשה בתרא פרק טז

האשה (טור א"ה קנו קנת) שהלך בעלה וצרתה למדינת
 הים וכאו ואמרו לה מת בעליך הרי זו לא תנשא
 ולא תתיבם עד שתדע שמו מעוברת היא צרתה : היתה לר' ^ב
 חמות' אינה חוששת : יצאה מלאה חוששת רבי יהושע אומר
 אינה חוששת : גס' לא תנשא ולא תתיבם ולעול' :
 אמר ועירו לעצמה ג' : לחברתה תשע' : וחולצת ממה נפשך :
 ר' חנינא אומר לעצמה ג' : להברתה לעולם : ותחלוץ ממה
 נפשך אביי בר אבין ורבי חנני' בר אבין דאמרי תרויהו גזרה
 שמו יהא ולד של קיימ' ונמצא' מצריכה כהו לכהונ' :
 וליצרכה דילמא איכא דהוו בחליצה ולא הוו בהכרזה ואמרי
 קא שרו חלוצה לכהן : והלכתא כרבי חנינא דהכין איתוקמא

בפרק

האשה שהלך בעלה וצרתה כו' בלא בניס יסא בעלה לכך
 לא תינשא לשוק ולא תתיבם שמה ילדה צרתה :
 ובגמרא פריך אמאי לא תינשא לימא הכך אחר רוב נשי ורוב
 נשים מתעברו' ויולדות ומוקי לה כר"מ דחייש לנזיעוט :
 היא צרתה ולכך נקט היא צרת' לא שמעינן דוק' אותה צרה
 דחול' בהדיה חיישינן דילמא מיבערה וילדה אבל אם בלא עדי'
 ואמרי שאין אותה הצרה מעובר' אינה חוששת שמה אשה אחר'
 כשא' ומותרת להקייבם : היתה לה חמות' במדינת הים
 וכשיצתה לא היה לה בן ולא היה לה יבם אין חוששין שמה
 כיתן לה יבם ואע"ג דחיישינן לעיל שמה ילדה צרה התם הוה
 דכל מה שילדה צרה תסיק לה מיובם בין ילדה בן או בת אבל
 חמו' דאין כמי ילדה בן לא מזקיף ליה ליובום אלא כ' ילדה זכר
 ולכולי האי שמה ילדה וזכר היה לא חיישינן (יצתה מלואה)
 וצתת חמות' מעובר' חוששין שמה זכר ילדה : אינה חוששת
 (דאיכא למימר) שמה בפילה ואת' ל' לא הפילה שמה נקבה
 ילדה : גמ' ולעולם בתמיה וכי לא תינשא לעולם תחלוץ
 ותינשא לשוק ממה נפשך : לעצמה שלשה בשביל עצמה
 תמתין שלשה חדשים דכל הנשים צריכות להמתין ג' חדשים
 אפילו מת בעלה במדינת הים דליכא למיחש שמה הכיחה
 מעוברת דאפילו זקונה או איילוני' צריכה להמתין ג' חדשים :
 לחברתה בשביל חברתה צריכה להמתין ט' חדשי שאפי' חלכה
 לא תנשא בתוך ט' דשמה חברת' היא מעובר' והולד של קיימא
 ואין חליב' פוטרת' אלא הולד' והולד' אינו פוטר עד שיבא
 לאויר העולם : לחברתה לעולם בשביל חברתה צריכ' להמתין
 עד שתדע אם ילדה או לאו : ותחלוץ לאחר תשעה ממה
 נפשך ותינשא שחם ילדה צרתה נפטר' בולד' ואם לא חליבת
 פוטרתה : סכריכה כהו לבכרין שלא היתה חלוצתה כלום

דמותר

האשה בתרא פרק טו פ

בפרק החולץ כותיה : מתני' שתי יבמות זו אומרת מרת בעלי וזו אומרת מרת בעלי זו אסורה מפני בעלה של זו וזו אסורה מפני בעלה של זו : לזו עדים שמת בעלה ולזו אין עדים זו שיש לה עדים אסורה מפני בעל של זו וזו שאין לה עדים מותר' : לזו בנים ולזו אין בנים זו שיש לה בנים מותרת וזו שאין לה בנים אסורה : נתיבמו ומתו היבמין : אסורות להנשא ר"א אומר הואיל והותרו ליבמין הותרו לכל אדם : (טוב ח"כ סי' טז) אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם : אע"פ שיש סימנין בגופו ובכליו : ואין מעידין אלא עד שלשה ימים : ואפילו ראוהו מגוייר או צלוב על הצליבה וחיה אוכלת בו אין מעידין עד שתצא נפשו : רבי יהודה בן בבא אומר לא כל האדם ולא כל המקומות ולא כל העתות

דמותר' לכהונה : מתני' שתי יבמות נשי שני אחים : מסכי בעלה של זו שהיא יבמה (דשמה חי הוא) וזקוקה לו זאע"פ שחשקו אומרת מת אינה נאמך' שזו תיכש' על פיה שאין יבמה מעידה לחברתה שהיא אחת מחמ' נשים שאין נאמכו' להעידה : זו שיש לה עדים אסורה מפני יבמה דטרימאי אבני לה היא כמי מהימנא לומר מת בעלי ובטביל יבמה אסורה : (וזה שאין לה זכו' שהרי בטביל אינה נאמנת לומר מת בעלי ובטביל יבמה כמי לא שהרי יש עדים שמת) לזו בנים ולזו אין לה בנים ואין עדים לא לזו ולא לזו : נתתיבמו שהי' להן כאן שני יבמין ונתתיבמו שאמר מת בעלי תתייבס ולעמיין ייבס לא הוצרכו זו לעדותו של זה וארישא קאי קאי להן לא עדים ולא בנים : ומתו היבמין אסורה ליבסא לטוק זו מפני בעלה הראשון של זו וזו מפני בעל' הראשון של זו שמתו עדיין הן חייין זאע"פ שכבר נשאו שתיבן ליבמין בחזק' שמתו בעליהן אבל עמין נאמנת אבל עכשיו כשינשא לטוק במא' עדותה של זו מועיל לזו ואין יבמות מעידות זו לזו כך ביתר :) הואיל והותרו ליבמין בחזקת שמתו נעלה תו לא מיתסרן דנחוש לסנא הם חיים : ובתוספתא תנא לזו עדים ובני' ולזו לא עדים ולא בנים שתיבן מותרות כלומר שאין כאן זיקת יבוס זו מפני בניה וזו בעדי חברתה :) אין מעידין על האיש שמת : אלא כראובו מת בפרכוף פניו עם חוטמו סיכולין להכירו שזכו אבל לא רואהו בפרכוף פניו או שניטל חוטמו אין מעידין להשיא את אשתו דשמה אינו הוא : מגוייר לטון גדול חלנא מכותח ומלא פגעי' וחבורו' : חרב (או כלוב או חיה דורסת בו ואוכלת אין מעידין בו עד שיראו בו שת' נפשו :) ואין מעידין אלא עד שלסה ימים סמוך למיתתו

האשה בתרא פרק טז

העתות שוין : גמ' ת"ר פדחת בלא פרצוף פנים פרצוף
פנים בלא פדחת אין מעידין עד שיהו שניהם עם החוטם :
אמר אביו ואי תימא רב כהנא מאי קרא (זטעיה ג) חפרת
פניהם ענתה במ : ואע"פ שיש סימנין בנופו ובכליו : ת"ר
אין מעידין (טור א"ה טז קלכ) על השומא ר"ה בן דהבאי
אמר מעידין על השומא : אמר רבא רב"ע סימנין דרבנן :
והבא בשומא סימן מובהק הוא קא מיפלגי : רבנן סברו שומא
לאו סימן מובהק הוא ר"ה בן דהבאי סבר סימן מובהק הוא :
החיה אוכלת בו : אמר רב יהודה אמר שמואל לא שני אלא
ממקום שאין נפשו יוצא : אבל ממקום שנפשו יוצא מעידין :
ואמר רב יהודה אמר שמואל שחט בו שנים או רוב שנים
דברח מעידין עליו איני (טור א"ה טז קכא) והאמר רב יהודה
אמר שמואל שחט בו שנים או רוב שנים ורמו ואמר כתבו נט
לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו : חי הוא וסופו למות : אין
מעידין אלא עד שלשה ימים : פירוש אין מעידין אלא אם
דאוהו שהוא מת בתוך ג' ימים למיתתו : אבל אם לא מצאוהו
אלא אחר שלשה ימים אין מעידין עליו מפני שהמת משתנה
ואינו ניכר אחר שלשה ימים : וה"מ ביבש' : אבל במים
אפשר שישהה ארבעה וחמשה ימים ואינו משתנה : דמ"ז
היכא דליכא מכה טעמת צמתי לגוף : דאמרי' ההוא גברי' ז
דטבע בדיגלת ואסקוהו אנישרא דשביסנתא ואסבה רבד
לדביתהו אפומא דשושבינדי' לכתר חמשה יומי : וה"מ
היכא דחזויה כשעתא דאסקוה : אבל אישתהי מיתפח תפח
ואינו ניכר : מתני' נפל למים בין שיש להן טוף בין
שאין
למותו כך חסר' בגמרא : לא כל חדס דיש לך חדס שממיה
להנפח אשאר חדס כמו חדס סימן ויש מקום שהחמה מגעת
יותר וממיה להנפח ויש טעה טעוול חס יותר : גמ'
פדחת מלת : הכרת פניהם ענתה עם העיד כהם למא אין
עדות בשח' הגוף לא בהכרת פנים : שומא וורכא באתככו :
(סימנין דרבנן דלא דריש אף השמלה לסיומנין לא לתובעין
דסתם פ' אלו מטיעות היו פלוגתא : מוכחא הוא ואע"ג
דסימנין דרבנן חסימין כי האי סמנין אפי' איסורא דאוריתא
ומתניות' דכח מיורי כשאינו סי' מוכחא כגון ארוך ונזן
ובכליו חיורי וסומקו :) ורמו וברח הנשחט : וכתבו ויתנו
אלמא כתי מחזקינן ליה ומשני חי הוא לכך נטו גט וסופו
למות היסרך מעידין : מרזו מכבידון סכאכ והנפח חבל
דליכ' מכה מונחמת כמותו הפנים ואין מניחין אותו להנפח
ולשתכות : אבל אושתכו מיתפח תפח לאחר שבעלין אותו
ליבש'

שאין להן סוף אשתו אסורה : אר"מ בעשה באחד שנפל
 לבור הגדול ועלה לאחר ג' ימים : א"ר יוסי מעשה בסומא
 שירד לטבול במערה וירד מושכו אחריו ושהו כרי שתצא
 נפשם והשיאו את נשותיהן : שוב מעשרה בעסיא באחד
 ששלשלוהו בים ולא עלתה בידם אלא רגלו ואמרו חכמים
 מן הארכובה ולמעלה תנשא מן הארכובה ולמטה לא תנשא :
 גמ' ת"ר נפל בין למים שיש להן סוף בין למים שאין להן
 סוף אשתו אסורה דברי ר"מ : וחכ"א שאין להן סוף אשתו
 אסורה שיש להן סוף מותרת : וכן הילכתא : ומאן דמורי
 כמי' שאין להן סוף דאשתו מותרת בר שמתא הוא : דאמרינן
 ההוא נכרא דטבע באגמא דסמקי ושרי' רב שילא לדביתהו :
 א"ל רב לשמואל תא נשמתיא א"ל גישלח ליה ברישא : שלחו
 לוי' מים שאין להן סוף אשתו אסורה או מותרת שלח להו מים
 שאין להן סוף אשתו אסורה : ואגמא דסמקי מים שיש להן
 סוף או מים שאין להן סוף שלח להו מים שאין להן סוף : ומר
 מ"ט עכיד הכי מיטעא טעאי אנא סברי כיון דקרו וקיימי כמי'
 שיש להן סוף דמו ולא היא כיון דאיכ' גלי אימור גלי
 אשפלוה לדוכתא אחריתי : קרי שמואל עליה דרב לא (מסלו
 יב) יאונה לצדיק כל און : קרי רב עליה דשמואל (סס יח)
 ותשועה ברוב יועץ : ה"ד מים שיש להן סוף אמר אביי כל
 שעומר ורואה מארבע רוחותיו : דאי איתיה דסליק מיחוצא
 חוו ליה : ואי אמרת ליחוש למסילה של דגים מחילה של
 דגים

ליבס' משתנים כורתו : מתני' שיש להן סוף מסר' נגמרא
 כל שעומד ורואה מארבע רוחותיו : אשתו אסור' דשמא אחר
 פריסתו מסס עלב ובלך לודגבר ר"מ חדס יכול לכבוש
 ולחיות יום או יומים במים : מערה מים שיש להן סוף הוא
 וכליג'ר יוסי וחומר אשתו מותרת דקס' דאין חדס יכול
 לחיות כל כך שלס' ימים ולשמא יכא מיד אין לחוש דלוי' הוב
 כפיק הו חזי ליה אכל במים שאין להן סוף מודה ר' יוסי
 דאסור' דשמא יכא לחלקר למרהוק ולא רחובו : מן הארכובה
 ולמטה הואיל ויכול לחיות לא תיבשא דשמ' יכא מיד ולא רחובו
 דמים שאין להן סוף הן : גמ' אגמא דסמקי מקום אגמי
 מים : דקוו וקיימי עומדין במקומם ואיכז מים חיים :
 כמים שיש להן סוף דמו לפני שאינו יכול לסוט בהן למרחוק
 ולכך חס איתח' דסליק הו חזי ליה : גלי אשפלוה למרחוק
 ומסס יכא : לא יאונה לכדיק כל און שלא באת תקלה זו
 לידו סל רב לכדות חת רב שילא : ותשועה ברוב יועץ תשועת
 מן המכסול על ידי שכטלתי עכא משמואל : למחול של דגים
 טטטחח

האשה בתרא פרק טז

דינים במים שיש להן סוף לא שכיחא : ותניא אר"ג פעם אחת
 הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אח' שנשכרה בים והייתי
 מצטער על תלמיד חכם שבה ומנו ר"ע כשעליתי ליבשה בא
 וישב ודן לפני בהלכה ואמרתי לו בני מי העלך ואמר לי דף
 של ספינה נודמן לי וישכתי עליו וכל גל וגל שבא עלי
 נענעתי לו ראשי מכאן אמרו חכמי' אם יבואו רשעים על אדם
 ינענע להן ראשו : באותה שעה אמרתי כמר' גדולי' דברי
 חכמים שאומרים מים שאין להן סוף אשתו אסורה : ושיש
 להן סוף אשתו מותרת : תני' אר"ע פעם א' הייתי מהלך
 בספינה וראיתי ספינה אחת שנטרפה בים והייתי מצטער על
 ת"ח שבה ומנו ר"מ כשעליתי למדינ' קפוטסיק' בא וישב ודן
 לפני בהלכ' אמרתו לו בני מי העלך אמר לי גל טרדנו לחברו
 וחכירו לחברו והקיאני ליבש' באות' שע' אמרתי כמ' גדולי'
 דברי חכמי' שאומרי' מים שאין להן סוף אשתו אסורה ושיש
 להם סוף אשתו מותרת ת"ר ראוהו שנפל לגוב אריות אין
 מעידין עליו : לפירה מליאה נחשים ועקרבים מעידין עליו :
 ת"ר נפל לתוך כבשן האש מעידין עליו : ליורה מלא' יין
 ושמן מעידין עליו משום רבי אחא אמרו של שמן מעידין עליו
 מפני שהוא מבעיר : של יין אין מעידין עליו מפני שהוא
 מכבה : אמרו לו תחלתו מכבה וסופו מבעיר : מתני'
 אפי' שומע מן הנשים אומרו' מת איש פלו' דיו : ר' יהודה

אומר

שטוחין סמוך לשפ' הכהר בין למטה מן המים בין למעלה מן
 המים בגובה שפתו ואינו מתמלאת כולה ואדם הנכנס שם מגבי'
 כוארו בתוך המער' למעל' מן המים ולכך ליחוש למחולה
 ושמא למחר יכא והלך לו : (נענעתי לו ראשי ועבר גל
 גבי והלך לו :) ינענע להן ראשו ידחה מפני השע' ולא
 יתגרה בהן : (אין מעידין טעמא דגוב אריות משום שהוא
 רחב ואינו עומד ממנו עליהם ופעמים שאינם רעבים ואין
 אוכלי' אותו אבל אם נפל לחסור' מלא' נחשים ועקרבים
 שדוקקין כשעומד עליהם בלי ספק דמוקין ליה הילכ' כיון שראו
 שנספ' שם מעידים עליו שמת) ליורה מלאה שמן מרותחת על
 האור : שהוא מבעיר כשנופל אדם לתוכ' (וכתו השמן על
 האור) מבעירו יותר ויותר ולא שבת רתיחת היורה וכוונתן
 רגליו ולא יוכל לכאת ומת : מפני שהוא מכבה כשניתן על
 האור כיבהו ואע"פ שאין יכול לכאת לח מת שנתקררה היורה
 לאחר זמן (שכתו רתיחותיה כשכבה האש ויכא :) וסופו
 מבעיר דרך בקעת שמכבין אותו במים להיו' חוזרת ודולקת
 יותר מבתחילה : מתני' אפילו שמע מן הנשים שלא היו

מתכוונת

האישה בתרא פרק טז פכ

אומר אפי' שומע מן התינוקו' אומרין הרי אנו הולכין לספור ולקבור את איש פלוני : בין שהוא מתכוין ובין שאינו מתכוין רבי יהודה בן בבא אומר בישראל אע"פ שמתכוין : ובגוי אם היה מתכוין אין עדותו עדות : גמ' רבי יהודה אומר אפי' שמע מן התינוקות כו' : ודילמא לא אזיל : אמר רב יהודה אמר שמואל דקאמרי הרי אנו באין מלספור ומלקבור את איש פלוני : ודילמא קמצא בעלמא שכיב להו ואסקו ליה בשמי' דקאמרי כן וכן רבנן הוה התם וכן וכן ספדאני הוה התם : ובגוי אם היה מתכוין אין עדותו עדות : אלא בגוי דעדותו עדות היכי משכחת ליה : במסית לפי תומו : כי הווא דהוה קא אזיל ואמר מאן איכא כי היואי שכיב היואי ואסכה רב יוסף לדביתהו : ההוא דהוה קאמר ואזיל וי לפרשא זריזא דהוה בפומבדיתא ואסכה רבא ואיתמי' רב יוסף לדביתהו : ההוא דהוה קאמר ואזיל מאן איכא כי חסא מאן איכא כי חסא טבע חסא : אמר רב נחמן האלהים אבלוה כוואי לחסא : מדיבוריה דרבי נחמן אזלא דביתהו דחסא אינסיבא ולא אמר לה ולא מירי : אמר רב אשי שמע מינה האי דאמר רבנן מים שאין להן סוף אשתו אסורה ה"פ לכתחלה : אבל אי אינסיבא לא מפקינן לה מיניה ואיכא דאמרי אסבי' רב נחמן לדביתהו אמר חסא נברא רבה הוה אמר איתי' דסליק קלא אית לי' למילת' : ולא היא לא שנא גברא רבה ולא שנא לאו נברא רבה דאי עכר אין לכתחלה לא : ההוה גוי דא"ל לבר ישראל קטול אספסתא ושדי לחיותא ואי לא קטילנא לך כפלניא בר ישראל דאמרי ליה בשיל לי קרית בשבתא ולא בשיל לי וקטלתיה : שמעה דביתהו אתאי לקמיה דרבא פשטו ליה מחא מתניתין גוי שהיה טובר פירות בשוק ואמר פירות הללו של ערלה הן של גטע רבעי הן של עזקה הן לא אמר כלום שלא נתכוין אלא להשכיח

מתכוונת להעיד (ומסיחות לפי תומן) : דיו וכול הוא לולך ולהעיד להקיא את אשתו : (בין שהוא מתכוון לעדו) : קמחא בעלמא חגב (או נמלך) כמותו התינוקות והעלו לו סס איס פלו' כדרך שהתנוקו' משחקין : היווא סס האיס : מאן איכ' כי חווחי מאנסי ביתו בבית שישמע דברו : לפרטיס זרוא ניבור חיל וישראל בים : מדיבוריה דרב נחמן דאמר אכלוס כוורי לחסא ולא אמר מי יתן שיטלס : אזלא דביתהו ואנסיבא : קטול אספתא קכו' שחת לבסמותי : שמעיה דביתהו של אותו שחומר עליו בגוי סקס עליו וזרנו : ערלס כן כלומר פירו' נטועה ילדה סן וכן משוכחים וכן של רבעי :

האשה בתרא פרק טז

לחשביה מקחו : אבא יורן איש צירן אמר מעשה בישראל
 וגוי שהיו מהלכין בדרך ואמר גוי חבל על יהודי שהי' עמי
 שמת בדרך וקברתיו * וחשיאו את אשתו * : שוב מעשה
 בקולר של בני אדם שהיו מהלכין לאנטוכי' ובא גוי ואמר
 חבל על קולר של שני בני אדם שהיו מהלכין לאנטוכי'
 שמתו וקברתים : וחשיאו את נשותיהן : שוב מעשה בששים
 בני אדם שהיו מהלכין לכרקוס של ביתר ובא גוי ואמר חבל
 על ששים בני אדם שהיו מהלכין לכרקוס של ביתר שמתו
 וקברתים * וחשיאו ארנשותיהן * גרסינן בפרק כל הגש
 תניא שמע מב"ד ישראל שהיו אומרי' איש פלוני מת איש פלו'
 נהרג ישיאו את אשתו * מקומינטריסין של אומת העולם איש
 פלוני מת איש פלוני נהרג אל ישיאו את אשתו : והא ק"ל
 דמסיח לפי תומו מהימנן ה"מ כמילתא דלא שייך בה : אבל
 במילתא דשייך בה עבירי לאחזוקי שקרייהו דכתיב אשר
 פיהם דבר שוא : מתני' (טור ח"ה סי' טז) מעידין לאור
 הנר ולאור הלבן * ומשיאין ע"פ בת קול * ומעשה שעמד
 אחד על ראש החר ואמר איש פלו' מת והלכו ולא מצאו שם
 אדם והשיאו את אשתו * שוב מעשה בצלמון באחד שאמר
 אני איש פלוני בן איש פלוני נשכני נחש והריני מת והלכו
 ולא הכירוהו והשיאו את אשתו : גמ' ומעשה שעמד *
 ודילמא שד הוא אמר רב יהודה אמר שמואל שראו לו דמות
 אדם * וחזו ליה נמי בכואה דכבואה * דגמירי דכבואה *
 אית להו לשידי בכואה דכבואה לית להו : ולא חיישינן
 דילמא צרה היא דתנא דבי רבי ישמעאל בשעת הסכנה

כותבין

של עזקה קל עיר שבארץ ישראל ופירותיהן משובחין ואם היה
 גוי זה בח"ל ומשבחין ואומר מעזיקה הבאתי איתק חין חושטין
 לדבריו שמא לא נתעשרו וישראל מכרו לו שלא נתכוון בגוי
 חלא להשכיח מקחו וכ"ל לא נתכוין גוי זה חלא לחייס על זה
 שיקבור לו חספוח לבהמתיו : חבל הספד ועגמת נפש הוא :
 בקולר חבורה : לכרקוס ביתר כשבאה במכור : מקומנטריסין
 מקום ועד דוייסי סלבן : שייך בהן סבוא תפארת להן :
 מתני' על פי בת קול שכוועקת פלוני מת : בצלמן מקום :
 גמ' שראו לו דמות אדם מתחל כשבעק : בבואה כל :
 בבואה דכבואה כל כילו : דילמא צרה היא שנשאת במקום
 אחר ובאה לקלקלה והלכה לה : בשעת הסכנה שהאדם
 נוסכן כגון מי שהיה מושלך בצור ואמר כל הסומע קולו
 יכתוב גט לאשתו כותבים וכותבין וסומכין עליו בכל דבריו
 שאמר חני פלוני בן פלוני דכא נמי בשעת הסכנה דמיא שאם
 לא

האשה בתרא פרק טז פג

כותבין ונותנין אע"פ שאין מכירין : ירושלמי מצאו בשטר כתוב וחתום מת איש פלוני או נהרג איש פלו' ר' ירמיה אומ' משיאין את אשתו רבי בון בר כהנ' אמר אין משיאין את אשתו' מתניתא מסייעא לדון ולדין : מסייעא לרבי ירמיה דתני על פי עדים ולא על פי כתבם ולא על פי תורגמן ולא על פי עד אחר . ועכשיו הלא משיאין על פי עד אחד וע"פ עד מטי עד' ודוכתה על פי כתבם ועל פי תורגמן משיאין' .

מתניתא מסייעא לרבי בון דתניא ופה כח העדים מכח השטר שהעדים שאמרו מת פלוני נהרג פלוני משיאין את אשתו' .

מצאו כתוב בשטר מת פלוני אין משיאין את אשתו' . ויפה כח השטר מכח העדים שהטלוהו את חכירו בשטר גובה מנכסי' משועבדי' וע"י עדים גובה מנכסי' בני חורין : תנן (טור ח"ה סי' יב טז) התם בפרק כיצד אשת אחיו המביא נט ממדינת היס ואמר בפני נכתב ובפני נחתם לא ישא את אשתו' מת הרגתיו הרגנוהו לא ישא את אשתו' ור' יהודה אומר' הרגתיו' לא תנשא אשתו' הרגנוהו תנשא אשתו' . מת הרגתיו לא ישא את אשתו' . הוא ניהו לא ישא את אשתו' . אבל לאחר תנשא אשתו' . ולא אמרי' רשע הוא והתורה אמר' (שמות כג) אל תשת רשע עד דק"ל כרבא דאמר רבא אדם קרוב אצל עצמו ואין אדם משום עצמו רשע : ושמעי' מהא דרשע פסול לעדות אשה : וגרסינן בראש השנה בפ"ק אמר רב מנשה זאת אומרת גולן דרבריהם כשר לעדות אשה : ובפ' כיצד אשת אחיו נמי אקשי' מיניה והאמר רב מנשה גולן דרבריהם כשר לעדות אשה

לא תאמין לזה לא תמנח אחר (ותשב עגובה :) המניח גט ממדינת היס כריך שיאמר בשכי נכתב ובפני נחתם וטעמ' מס' בביטין לפי שאין בקיאין לסמה : לא ישא אשתו' הואיל ועל דיבורה דידיה סמכין : מת הרגתיו הרגנוהו לא ישא את אשתו' הואיל ועל פי עדותו נישאת איכא לזות ספתי' שמה נתן בה עיניו והעיד סקר : אבל לאחר תנשא דאשה נשאת בער אחר : הרגתיו לא תנשא אשה על פיו אפילו לאחר לפי שהיא רשע וכתורה אמרה אל תשת רשע עד : הרגנוהו תנשא אשתו' לאחר ובגמ' בעי טעמא מאי ומוקי לה באומר אני הייתי עם הורגיו שהרגוהו ולכן שרוא בעלמו הרגו : אדם קרוב אבל בעלמו וקרוב פסול לעדות בין לטובה בין לרעה הילכך אינו כעסה רשע בעדות בעלמו : אין אדם משום בעלמו רשע כלומר אין עדותו אצל בעלמו ליעשות רשע והא דק"ל יודעת בעל דין כמאה עדים דמו הכי מילי לממונא אבל לקנסא ולעוכס מלקות ולפסול לא : גולן דבריהם בגון מסריתי

האשה בתרא פרק מז

אשה גזלן דדבריי תור' פסול לעדות אשה * ושמעינן מינה
 דפסול מדבריי תורה * הוא פסול לעדות אשה * אבל פסול
 מדרכנן כגון משחק בקוביא וחכירו כשרין לעדות אשה:
 ומסתבר' לן דפסול מדבריי תורה מסיח לפי תומו משיאין אשה
 על פיו: דלא נרע מגוי: תנן בניטיין כפ' כל הגט ג' דבריים
 אר"א בן פרטא לפני חכמים וקיימו את דבריו על עיר שהקיפה
 כרקום ועל ספינה המיטרפת בים ועל היוצא לדון שהן כחוק'
 קיימין * אבל עיר שכבשה כרקום וספינה שאבדה בים
 והיוצא ליהרג נותנין עליו חומרי היים וחומרי מתים:
 מתני' אמר (טור א"ה סו' סז) ר"ע כשיירדתי לנהרדעא
 לעיבור השנה מצאני נחמיה איש בירת דלי אמר לי שמעתי
 שאין משיאין את האשה בא"י על פי עד אחד אלא יהודיה בן
 בכא בלבד * נומיתי לו כן הדברים * אמר לי אמור להם
 משמי אתם יודעין שהמדינה הזו משוכשת בנייסות כך מקובל
 אני מרבן גמליאל הזקן שמשאין את האשה על פי עד אחד *
 וכשבאתי וחרציתי את הדברים לפני ר"ג שמח לדברי אמר
 מצינו חבר ליהודיה בן בכא * מתוך הדברים נזכר ר"ג
 שנהרגו הרוני' בתל ארזא והשיא ר"ג הזקן את נשותיהם ע"פ
 עד א' * והוחזקו להיות משיאין עד מפי עד מפי אשה מפי עבד
 מפי שפחה: ר"א ורבי יהושע אומר אין משיאין את האשה
 ע"פ עד אחד: אמר ר"ע לא על פי אשה ולא על פי קרובים
 אמרו לו מעשה בבני לוי שהלכו לצוער עיר התמרים וחלה
 אחד מהם והניחוחו בפונדק בחזירתם אמרו לפונדקית איה
 חבירנו גמה להם מת וקברתיו והשיאו ארת אשתו לא תהא
 כהנת

יוני ומשחק בקוביאנות: (כרקום מזכור מתרג' כרקומין:
 המטורפת ועדיין לא טבעה: לידון בדיני נפשות:)
 חומרי היים וחומרי מתים חומרי תיים בת כהן לישראל לא
 תאכל בתרומת אביה: חומרי מתים בת ישראל לכהן לא
 תאכל בתרומה: בית דלי מקום: נומיתו לכו אמרתי לו:
 בן הדברים כמו שאמרת שכולן חולקין עליו: משוכשת
 בנייסות ואינו יכול ליכך אכליכ' להעיד מה שמעתי: ולא
 תהא כהנת כלו' מיוחס' לא תהא כהנת' כפונדקית כגמרא
 מפרש מאי גריעותא דפונדקית: לכשתהא פונדקית כהנת'
 כלומר שגם פונדקת אינה כהנת: (וגורסת הגמרא לכשתהא
 הפונדקית כהנת כלומר לכשימלא דבר זה חמת שהאמינו
 הפונדק' שהיו לא עליה שמכו אלא כפי תומה השיא ובראתה
 להם מקלו ותרמילו וקברו: וס"א לכשתהא הפונדקית כהנת
 כלומר באותו ענין שהאמינו פונדק' היו נמי שאר אשם
 כהנת

האשה בתרא פרק טז

פד

כהנת כפונדקית * אמר להם לכשתהא פונדקית : גמ'
והלכתא משיאין את האשה עד מפי עד מפי עכד מפי שפחה
מפי קרובים : אמרו לו מעשה בכני לוי כו' : מאי גרועותא
דפונדקית אמר רב כהנא פונדקית גויה היתה ומסיתה לפי
תומה היתה זה מקלו וזה תרמילו וזה קבר שקברתיו * והא
איה חבירנו קאמרי לה * כיון דחזיתנהו בכתה * אמרו לה
איה חבירנו נמה להן מת וקברתיו : שמעינן מהא דהיכא
דמתחיל הגוי ומסית לפי תומו אע"ג דהדרינא ומגלינן
למילתא מיניה שפיר ליה נפיק ליה מתורת מסית לפי תומו
אלא נאמן ומשיאין על פיו : ולא בעינן בעדות אשה דרושה
וחקירה :

סליק פירקא וסליקא לה

מסכת יבמות

כאמנת שהרי פונדקית הוכיחה להן ועל הסימונים סמכו :
גמ' זכא איה חבירנו קאמרו לה אלמא לאו לפי תומה הוי :
כיון דחזתינא נסתה הוינו מסית לפי תומו (דקודם ששאלו
בתחילה לבנות :)

הדרן עלך האשה וסליקא לה מסכת יבמות

בתולה פרק א כתובות

בתולה

(טור א"ה סי' ט סד) נשאת ביום רביעי : ואלמנה ביום
 חמישי : שמעטום בשבת כתי דינין יושבין בעיירות יום שני
 ויום חמישי : שאם היה לו טענת בתולים היה משכים לכ"ד :
 גמ' אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל מפני שר
 אמרו בתולה נשא' ביום רביעי שאם היה לו טענת בתולים
 ישכים לבית דין ותנשא באחד בשבת ואם היה לו טענת
 בתולים ישכים לכ"ד שקרו חכמים על תקנת בנות ישראל
 שיחא אדם טורח בסעודה שלשה ימים א' בשבת ושני בשבת
 ושלושי בשבת וברביעי כונסיה : ועכשיו ששנינו שקרו :
 אותה ששנינו הגיע זמן ולא נשאו אוכלות משלו : הגיע זמן
 באח' בשבת מתוך שאינו יכול לכנס אינו מעלה לה מזונות :
 לפיכך חלה הוא או שחלתה היא או שפירסה גדה אינו מעלה
 לה

בתולה נשאת ליום הרביעי תקנת חכמים היא שתנשא
 ברביעי בשבת כדמסר' טעמא : יום שני ויום
 חמישי הוא אחת מתקנת עזרא ולכך תקנו שתנשא ברביעי שאם
 היה לו טענת בתולים היה משכי' לכ"ד בעוד כעסו עליו שחא
 יתפיים ויתקדר דעתו ויקיומנה ושמא היא זינתה תחתיו
 ונאסרה עליו כדילמינן מונסתרין ונטמאה ומתוך שיבא לבו'
 דין ותברר הדב' ויחא הקול ויבואו עדיו : גמ' ועכשיו
 ששנינו שקרו ובשביל תקנה זו הוא מעכב מלכנס באחד
 בשבת : אותה ששנינו לקמן פרק אע"פ תנן נותנין לבתולה
 שנים עשר חדש משקבעה הבעל להזכיר על הנשואין לפרנ'
 עכמה בתכשיטיה ולאמנה שלישי יום : הגיע זמן זה ולא
 נש' לחופה ולקמן מפ' שעיכב הבעל : אוכלת משלו שהבעל
 חייב בתזונה אשתו : לפיכך רב יוסף מסיים בה משמיה דנפשי'
 ומסכריה

בתולה פרק א כתובות פה

לה מזונות : והאי דאמר אוכלות משלו דוקא חולין אבל
 תרומה לא דקיימא לן כמשנה אחרונה אין האשה אוכלת
 בתרומה עד שתכנס להופה : טור א"כ סי' קמד) אמר רבא
 דלענין גטין אינו כן אלמא קסבר רבא אין אונס בניטין :
 אמר רבי שמואל בר יצחק אמר רבי ל"ה שני אלא מתקנת
 עזרא ואילך שאין (טור א"כ סי' סד) בתי דינין קביעין אלא
 בב' ה' אבל במקום שבתי דינין קביעין בכל יום אשה נשאת
 בכל יום : והוא דטריה ליה : (טור ז"ל סי' שמצ) תניא הרי
 שהיתה פתו אפויה וטבחו טבוח ויינו מוג ומת אביו של חתן
 או אמה של כלה מכניסים המת לחדר והחתן והכלה להופה
 ובוטל בעילת מצוה ופורש ונוהג שבעת ימי המשתה ואחר כך
 נוהג שבעת ימי אבלות : וכל אותן הימים הוא ישן בין
 האנשים ואתו ישנה בין הנשים (טור א"כ סי' קכב) וכן
 מי שפרסה אשתו נדה הוא ישן בין האנשים וחיא ישנה בין
 הנשים : ואין מונעין סן הכלה כל שלשים יום תבשיטין :
 ודוקא

ומסבריה אמר לפי' הואיל ולמדכו שהמעוכב מחמת אונס
 אינו חיוב לזונה : אוכלת תרומה אם אשת כהן : ולענין
 גיטין אינו כן אלפיכך קאזי דהטמועין דטענת אונס פוטרין מן
 המזונות ולענין גיטין אינה טענת אונס מועיל אם נתן גט
 לאשתו על מנת שאם לא יבא טר) זמן שלו' יבא גט ונאנס
 ולא בא הרי זה גט ואינו יכול לומר אונס הייתי : אלמא
 קסבר רבא אין טענת אונס בניטין טעב וטעמא מפ' בגמרא
 משום פרוכות דאזי אמר' לא יבא גט זימנין דלא אנים וסוי גט
 ותדאג לינשה ופרוכות אפי' כו אנים אמרה לא אנים זמנסבא
 זמנסבא גט בטל ובכיה מקזרים וע"ש בגמ' דף ג' : (מקום
 שבתי דינים קבועין בכל יום כלומר שקביעות כל ימים טובה)
 יבוא דטריח ליה סכר תיקון כרכי בטעוד' דאל' כ' כריך
 להמתין עד יום ד' כדאמרי' בברייתא שקדו חכמי' על תקי'
 צנות ישראל שתינשא ברביעי כדי שיטרח בטעוד' שלשה ימים
 וברביעי כונסה : ויינו מוזג במים כדי שיהא ראוי לשהי'
 ושוב אינו מתקין : מכניסין המת לחדר קלא' יקברוהו שלא
 יחול עליו אבילות בסתימת הגולל וסוף לא יוכל לכנס עד
 שיעברו ימיו אבלו : ופורס ויהי' ריו המת לכיון דחל' עליו
 חתום הויא לגביה כרגל ולא חיל עליה אבילות : ובוהג
 שבעת ימי המסת' ואין מה יחדים זה עם זה שמא יבעול ויחבל
 אסור בתשמיש המט' ואף בטבע ימי המסתה שסם לו כרגל
 כוכב אבילות של דברי כנעה דהיינו תשמיש כדלקמן : ואין
 מונעין תבשיטין בטביל האבילות כל שלשים יום אף ע"פ סא

בתולה פרק א כתובות

ודוקא אביו של חתן ואמה של כלה דליכא אינש דטריח להו
 אבל אפכא אמו של חתן ואביה של כלה לא : אמר רפרס בר
 פפא אמר רב חסדא לא שנו אלא שנתן מים על גבי בשר אבל
 לא נתן מים על גבי בשר מזדבן : אמר רב פפא ובכפר אע"פ
 שלא נתן מים על גבי בשר לא מזדבן : והא דרב חסדא
 משבח' לה בדוכתא דמפקא מכרך ומפקא מכפר : ושמעין
 מזה דהיכא דאפשר לזבוני וליכא פסידא דאינו נוהג ימי
 חמשתה ברישא : אמר רב הוא ישן בין חאנשים והיא ישנה
 בין הנשים : מסייע ליה לרבי יוחנן דא"ר יוחנן אע"פ שאמרו
 אין אבלות כמועד אבל דברים שבצנעה נוהג : דרש רב יוסף
 בריה דרבא משמיה דרבא לא שנו שאשתו ישנה בין הנשים
 והוא בין האנשים אלא כשלא בעל אבל בעל אשתו ישנה
 עמו בבית אחד : ודוקא חתן שפירס' אשתו גדה אבל חתן
 שמרת חמיו (לסון אשר"י סמנת אביו או חמיו) או חמותו בין
 בעל בין לא בעל הוא ישן בין האנשים ואשתו ישנה בין הנשים
 כדתניו בבריתא : תני בר קפרא בתולדה נשאת ליום רביעי
 ונבעלת בחמישי הואיל ונאמרה בו ברכה לדנים : אלמנה
 נשאת בחמישי ונבעלת בששי הואיל ונאמרה בו ברכה לאדם
 ותניא מפני מה אמרו אלמנה נשאת בחמישי ונבעלת בששי
 שאם אתה אומר תבעל בחמישי למחר משכי' לאומנותו והולך

שקרו

ימיו אבילות לכל אדם שלא תקנה על בעלה וכל סכן משלשים
 וזילך : ודוקא אביו של חתן הטורח בצרכי הסעוד ואמה של
 כלה המוכי' לה תכשיטים וליכא איניש דטרח להו אס' יבסידו
 מה שהכינו : שנתן מים על גבי בשר שסוב אינו ראו' למכור
 במוקולין : בכרך שכיחי בה איכסי טוב' ויש קוסמי' הרבה
 חמו' נתן מים על גבי בשר מזדבן ובכס' שאכסי' מועטין חמו' לא
 נתן מים על גבי בשר לא מזדבן : בדוכת' דמפקא מכרך
 (ומפקא מכפר מוכחה מכלל כרך ומכלל כפר) דקטנה מכרך
 וגדולה מכפר : מסייע ליה לר' יוחנן הא דאמר דשבעת ימי
 במסת' שהן לו כרגל דאסור הוא בתשמיש המטה : של נעשה
 לבריות שהוא אבל בכך : כשלא בעל דיכרו תקפו :
 שחינו כו' וטעמא כדמסיק בגמרא משום דכיון
 אבל חתן סמת חתן רבין דנוהג שבעת ימי בשמחה תחלה
 דבכא חבילו חקילו כה' רבין דנוהג שבעת ימי בשמחה תחלה
 ואח"כ שבעת ימי אבילות חיישין דילמא אתי לזלוזלי ויבעול :
 (וכבעלת בחמישי משתחשך צריכי' ויכנס ליל חמישי : הואיל
 וכאמר' בו ברכ' לדני' פרו ורבו ומלאו את המי' וגו' : הואיל
 וכאמר' בו ברכ' לאדם פרו ורבו ומלאו את המי' למחר משכיס
 פחומנתו ובי'ך שאין מסתה אלמון באלמנה אלא יום
 אחד

בהולה פרק א כתובות פו

שקרו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא שמח עמה ג' ימים
 חמישי בשבת וערב שבת ושבת : או בעיא להו מחו שובעול
 (טור א"ה סי' סג) לכתחילה בשבת : ומסקנא והלכתא מותר
 לבעול לכתחילה בשבת : ר' אמי שרא למבעל בתהלה בשבת :
 אמרי ליה רבנן והא לא כתיבה כתובה אמר להו אתפסורה
 מטלטלי בכתובה : (טור א"ה סי' רס) אמר הונא א"ר אבא
 בן זבדא אמר רב אחת בתולה ואח' אלמנה טעונה ברכה כל
 שבעה : ודוקא אלמנה שנשאת לבחור : אבל אלמנה שנשאת
 לאלמון אינה טעונה ברכה אלא יום אחד בלבד : (טור א"ה
 סי' סז) אלא הא דתנן שקרו על תקנת בנות ישראל שיהא
 שמח עמה שלשה ימים במאי אי בבחור הא אמרת כל שבעה
 ואי באלמון הא אמרת יום אחד : אי בעית אימא בבחור ואי
 בעית אימא באלמון אי בעית אימא בבחור שבעה לברכה
 ושלשה לשמחה : ואי בעית אימא באלמון יום אחד לברכה
 ושלשה לשמחה : דליכא בתולה רבצירה משבעה וליכא
 אלמנה רבצירת מיום אחד : אמר רב נחמן אמר לי הונא
 מנין לברכת חתני בעשרה שני' ויקח (רות ד) בועז עשרה
 אנשיים ר' אבא אמר מהכא (תוליס סח) במקהלורת כרבו
 אלהים : ת"ר מברכין (טור א"ה סי' לד סד) ברכת התנים
 בבית

אחד כדלקמן בפרקין חמיסי בשבת יום חוסה ואשי בשב'
 חיבת ביאה :) מכו לבעול לכתח' בשב' מי חיישי לזב' שטום'
 חבורה) חומסני שכותח סתח וזרי בו ככנין ואסור או לא :
 זבלכת' מותר לבעול בתחלה בשב' דליכ' למיחס לה לפתח ולא
 לחבורה מסזס טעמי דאתמר בגמרא) אתקסוסי מטלטלין תנו
 לה מטלטלין תח' ידה במשכון לטיעבו כתובתה עד שיכתבו
 שטר כתובתה) בטיעבוד קרקעות :) טעוסי ברכה ברכת
 חתנים) איבעית אימא כו' בת' הר' דברכה בזה על שמחת
 לבו של חתן הילכ' בחור שלא נשא עדיון דאית ליה שמחה טפי
 מברכין לעיל' שבעה ימי' נשא אלמנה אבל אלמון שנשא
 אלמנה כיון שכבר נשא וטבשו אינו נושא בתול' חלה אלמנה
 אינו שמח כל כך הילכך ביום א' סני אבל ימי' שמחה דלתקנת'
 דיד' ניתקנו כדאמרי' שקרו חכמים על תקנת בנות ישראל כו'
 הילכך בין בבחור בין באלמון אית' לה ג' לשמחה :
 דליכא כו' דפריך בגמ' למאי דאמרי' דאשי' אלמנה
 שנישאת לבחור מברכין כל שבעה מהא דתנן מברכין
 לכתולה ז' ולא למנה יום א' ואי ככי ליתני מברכין לכתולה
 ז' ולא למנה שנשאת לבחור שבעה ולא למנה יום אחד
 ומשני מילתא פסיקתא קתני דליכא בתול' כו') במקלות

בתולה פוק א כתובות

בבית חתנים : ר' יהודה אומר אף בבית הארוסין מברכין אותה : אמר אכ"י ביהודה שנו מפני שמתוחד עמה : תניא אירך מברכין ברכת חתנים בבית חתנים : וברכת ארוסין בבית ארוסין : מאי מברכין ברוך אשר קדשנו על העריות : ואסר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות על ידי חופה וקידושין בא"י מקדש ישראל ת"ר מברכין ברכת חתנים כל ז' א"ר יהודה והוא שבאו פנים הרשות מאי מברך א"ר יהודה שהכל ברא לכבודו : ברוך יוצר האדם : ברוך אשר יצר את האדם בצלמו בצלם דמות תבניתו והתקין לו ממנו בנין עדי בא"י יוצר האדם : שוש תשיש ותנול עקרה בקבוץ בנייה לתוכה בשמחה ברוך משמח ציון בבניה : שמח תשמח רעים האהובי' כשמחך יצירך בנן ערן מקדם ברוך משמח חתן וכלה : בא"י אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה : גילה רינה דיצרה חדוה אהבה ואחווה ושלום וריעות מהרה ה' אלהינו ישמע בערי יהודה וכחצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן

צרכו ה' ממקור ישראל כל ברכת מקור צרו' הקהל היינו עשרה כמו הקהל היינו עשרה כמו הקהל את העדה מחס למלכו לחין הקהל בסחו מעד ועדה עשרה (כדילכימן מעדת מרגלים עד מתי לעדה הרעה יכחו יכזע וכלב :) אף בני' הארוסין כשמקדשי' מברכין כל ברכת חתנים כדמפרש : (אמר רבנו וביהודה שאלו בה דר' יהודה ביהודה שאלו שמתוחד עמה בארוסין כדי שיבא לבו גם זה כדלקמן לפיכך מברכין ברכת חתנים מתחיל כדתינו במס' כלב כלב בלח ברכה אסורה לכעלה כנדה : ואסר לנו את הארוסו מדרבנן שגורו על הייחוד של פנויה ואף ארוסה לא התירו עד שתכנס לחופה ובברכ' כדלקמן והדרבנן נמי מברכין וכו' ואסר לנו כדאשכחן בבר' חנוכה :) וכתיר לנו את נשותינו הכשואות לנו ע"י חוסה וקדושין : והוא שיבואו אל המשתה פנים חדשות בכל בכל יום שלא היו סס אתמוז : מאי מברך אמר ר' יהוד' כו' כראי ל' סדר הברכו שסדורן על עוסקי' הזוג מתחי' מאשר יבר וחילך חס' יבר את האדם מדבר בזכר והתקי' לו ממנו מנוסו מכלעותיו בני' עדי עד בנין כוהנ' לדורות היא הנקבה (וקרו לה בנין ע"ס) דכתיב ויבן את הכלע שוש תשיש (עקרה ירושלים) לפי שאלו צריכין להעלו' ירושלים על ראש שמחתינו שנחמ' תדבק לשוכי לחכי ונו' שמח תשמח ברכה לחתן וכלה שיכליתו בשמח' ולב טוב (ואשר ברא לשם כל ישראל) רעים באהובים חתן וכלה (שהם רעים האהובים זה על זה :) בשמחך יצירך (כמו ששמחת את) אדם הראסון (כגן עדן מקדם) דכתי' ויטע גן בעדן וגומ' : משמח חתן וכלה ובאחרונה

חתן וקול בלה קול מצהלות חתנים מחופתן ונערים ממשתת
 בנינת' בא"י משמח חתן עם הכלה : ומאי שנא הא דמתחיל
 בה בכרוך משום ראע"ג דליכא פנים חדשות מברך אשר ברא
 כל שבעה הילכך ברכה בפני עצמה היא : רב אשי איקלע
 לצי רב כהנא יומא קמא בריך כולהו : מכאן ואילך אי איכא
 פנים חדשות בריך כולהו ואי לא לא : אפוישי שמחה בעלמא
 חוא מברך שהשמחה במעונו ואשר ברא : משבעה ועד תלתין
 בין א"ל מחמת הלולא ובין לא א"ל מחמת הלולא מברך
 שהשמחה במעונו : מכאן ואילך אמר מחמת הלולא מברך
 שהשמחה במעונו ואי לא לא וכי א"ל מחמת הלולא עד אימת
 אמר רב פפי משמיה דרבא עד תריסר ירחי שתא : ומעיקרא
 מאימת מכי רמו שערי באסינתא : אר"י א"ר יוחנן מברכים
 ברכת חתנים בעשרה כל שבעה וחתנים מן המנין ברכת אבלי'
 בעשרה כל שבעה ואין אבליים מן המנין והוא שבאו פנים
 חדשות

עם הכלה לפי שהראשונה היא תפילה שמברכין שיסמחו
 בהלחה כל ימיהן בכל טוב (לפיכך אין לנו חותמין בה משמח
 חתן עם הכלה דמשמע שמחת איש באשה אלא ברוך משמח
 את שניהם לעולם בספוק מוזנות וכל טוב) ובחחרונה הוא
 שמשבח הקב"ה אשר ברא דיבוק חתונו איש באשה (על ידי
 שמחה וחדוה לפיכך יש לחתום משמח חתן עם הכלה שהוא
 שמחת איש באשה) ולפי הסדר מתחיל באשר יכר לכן פותח
 בברוך ושש תשים ושמח לפי שהן ברכו סמוכו לחזרת לכך
 לא פתח בברוך ואשר ברא פות' בברוך בדפירש רי"ף בסמוך
 אבל שהכל בר' לכבודו לא ניתקן אלא לעם שנאספים לגמו'
 קסד לכלה (זכר לחסדי המקום שבהג עם אר' הראשון שנעשה
 לו אסגין ונתעסק בו ואסיפה זו כבוד המקום היא ברכה זו
 לכך נתקנה ומשעת אסיפה היא ראוייה לברך אלא מכיון שיש
 ברכ' על הכוס שדרוש עליו) ויזכר האדם תקנו לטע יצורת
 ראשונה של אדם (הראשון ואינה מסדר ברכת הזיווג) דכא
 בראשונה אכתי לא הוה נקבה (ואגב שמברכין על יצירה
 השנייה תיקנו אף על הראשונה שהיא עיק' ותחילתו) ולפי
 שאינם מסדר ברכות וכולה הודאה אחת היא ולכך לא חתמה
 בה בברוך מידי דהוה אנרכות פירות ומכות : (ומכך
 שהשמח במעונו בתחילת הזיווג) בין אמר להולקרוחיס
 מחמת הלולא נקראתם לסעוד : מעיקרא קודם ברכת חופה
 (אם הזמין קרוחי' ואמר להם מחמת שאני רוצה להכניס בני
 לחופה : מאומתי התחל שמחת החופה לברך שהשמחה
 במעונו) מכי רמו שערי באסינת' שמטיילין ושורין שעורין

בתולה נרק א כתובות

חדשות : מאי ברכות אבלים ברכת רחבה : אמר ר"א
 (טור ח"כ סי' ו סח) אמר פתח פתוח מצאתי נאמן לאסרה
 עליו דשויא אנפשיה חתיכ' ראיסוריה וה"מ באשרת בהן פי'
 דליכא אלא חד ספקא ספק תחתיו ספק אין תחתיו : ולא
 מצית אמרת את"ל תחתיו ספק מוכת עץ ספק דרוסרת איש
 דמוכת עץ פתחה סתים : א"נ באשת ישראל והוא שקבל
 בה אביה קרושין פחות' מבת ג' שנים ויום א' דהוה ליה חד
 ספקא ספק באונס ספק ברצון וספקא דאורייתא לחומרא :
 אבל אשת ישראל שנתקדשה יתירה על כת שלש שנים ויום
 אחד מותרת דהויין ליה תרי ספיקי ספק תחתיו זינתה ספק
 אין תחתיו ואת"ל תחתיו ספק ברצון ספק באונס הילכך הויין
 לה תרי ספיקי ותרי ספיקי דאורייתא לקולא : אמר רב
 יהודה אמר שמואל האומר פתח פתוח מצאתי נאמן להפסיד'
 כתובתה : אמר רב נחמן אמר שמואל משום רשב"א חכמים
 תקנו לבנות ישראל לכתולה מאתי' ולא למנה' מנה והם
 האמינותו שאם אמר פתח פתוח מצאתי נאמן : ואם כן מר
 דועילו חכמים בתקנתן אמר רבא חזקה אין אדם טורח
 בסעודה ומפסידה : וחזינן לגאון דקאמר ה"מ לענין מנ'
 מאתים : אבל לענין תוספת לא מהימן : ושעמא דמסתבר
 הוא דלא תיקנו רבנן אלא מנה מאתים אבל תוספת איהו

כתב

צעריבות לשכר ויש מפרשים שזרעין שעורין צעזין לשם
 חתן וכלה לומר קרו ורבו כשעורין חלו : ברכת רחבה היא
 שמכרין את החבל ברחבה ומכרכין ברוך מנחם אבלים :
 האומר פתח פתוח מצאתי וטעם דמיים חין לו כגון שהיתה היא
 ממשפחות דורקטוי שאין להן דם בתולים או כגון שנאבדה
 המכה ולא ידע אם היא ביה דם אכל זה נחור לו שמא פתח
 פתוח (נאמן לאסרה עליו ואע"פ שאין הדבר הזה יכול
 להתברר אלא על פניו לגבי נפשיה היו נאמן לסוויי עלים
 חתיכה דאיסור' :) וה"מ באשת כהן שהאונס אסור בה
 הילכך קדח ספיקא היא : פחותה מבת שלש סני' ועכשיו
 היא גדולה ופיתוייה פיתוי ואינן אונס ולכך ספ' תחתיו ליכא
 לספוקי שאלו כדעלה קוד' לכן היו בתולים חוזרין כדתנן
 במסכת נדה : להפסידה כתובתה ע"פ עצמו כדמפרש טעמא
 לקמן חזקה אין אד' טורח וכו' ואין לחוש שמא יטעון אדם כך
 אלא באמת שאם היה שזנאה מתחלה לא היה טורח בסעודת
 חנם אלא היה מגרסה תחלה וכדק' אמרינן משו' דכתוב' אשה
 דרבנן כדקאמרו חכמים תיקנו כו' לכך נאמן דהם אמרו
 שתיקוהו והם אמרו שנאמן להפסידה כתובת' בטעם פתח

פתוח

בתולה פרק א כתובות פח

כתב אנפשיה הילכך לא מהימן : ההוא דאתא לקמיה דרב
 נחמן א"ל (א"ה סח) פתח פתוח מצאתי אמר רב נחמן אסכוח
 כופרי מברכתא חביטא ליה : והא רב נחמן הוא דאמר
 מהימן : מהימן ומסבינן ליה כופרי : רב אחא משני כאן
 בכחור כאן כנשוי : כחור לא נמיר : נשוי נמור : (סס)
 ההוא דאתא לקמיה דרבן גמליאל אמר ליה פתח פתוח
 מצאתי : א"ל שמא הטית' אמשול לך משל למה"ר לאדם
 שמהלך באישון לילה ואפל' הטה מצאו פתוח לא הטה מצאו
 נעול : ההוא דאתא לקמיה דרבן גמליאל א"ל בעלתי ולא
 מצאתי דם אמרה ליה ר' עדיין בתולה אני : אמר להן
 הביאו שתי שפחות אחת כעולה ואחת בתולה : הביאו לו
 חושבן ע"פ חכית של יין בתולה אין ריחה נודף כעולה
 ריחה נודף : חושבונה ולא היה ריחה נודף : א"ל לך זכה
 במקחך : וליבדוק מעיקרא כגווה דירה נמרא שמיע ליה
 ומעשה לא הוא ליה וסבר לא קים ליה בגוה דמילתא שפיר
 ולא אורח ארעא לולולוי בכנות ישראל כולי האי : ההוא
 דאתא לקמיה דרבן גמליאל הזקן אמר ליה בעלתי ולא מצאתי
 דם אמרה לו ר' בתולה שלימה נבעלתי אלא ממשפח' דורקטי
 אני שאין לחן לא דם בתולים ולא דם גדה : כדק"ג
 בקרובותיה ומצא כדבריה אמר לך זכה במקחך : מאי
 דורקטי תנא דור קטוע : ההוא דאתא לקמיה דר' א"ל
 בעלתי ולא מצאתי דם אמרה לו בתולה שלימה נבעלתי אלא
 שנת בצורת הואי : ראה ר' פניהם שחורות צנה עליהם
 והכניסום למרחץ והאכילום והשקום והכניסום לחופה ובעל
 ומצא דם : א"ל לך זכה במקחך : קרא עליהם (אוכס ד)
 צפר עורם על עצמם יבש היה כעץ : גרסינן בפ' אלו נעירות
 (טור)

פתוח אבל אי בזה כתובתה דאוריית' לא היו נאמן להפקיע
 כ"א בעדות ידוע : אסביה כופרי הלקוחו מלקיות בחריות
 של דקל טיס בו עוקצים בעין קוצים : מברכת' חביטא ליה
 זכות העו' הזאת שמה מברכתא חבוטות ושוכנו' לפניו תמי'
 לזנות כיון שהיא בקי בפתח פתוח : בחור לא מהימן ומסבינא
 ליה בכופרי על אשר העיז פניו : נשוי מהימן ולא מסבינן
 ליה כופרי : הטה כשהניע לפתח ביתו הסגור ויש בו דבר
 המעכב מלפתוח וכשמכוין לכדדין נפתח : אין ריחה נודף
 מפי' לא היו מריחין היין שאם היתה בעולה הו' הריח נכנס
 לכך דרך פתח הפתוחה : גמ' הוה שמיע ליה שעשו כן
 לנסות לנכות יבש נלעד : ראי רבי שפיה שחורין דמחמת
 רעבון : כפר עורס דונס פירש דבק עורס ומכחס פירש

בתולה פרק א כתובות

(טור א"ה סי' סז סח קעז) החרשת והשוטה והבוגרת ומוכת
 עץ אין להן טענת בתולים : הסומא והאיילנות יש להן טענ'
 בתולים : ומקשי' ובוגרת אין לה טענת בתולים והאמר רב
 בוגרת נותני' לה לילה הראשונה למא אית לה טענת בתולים
 דאי לית לה אמאי נותנין לה לילה הראשונה הא דם נדה
 הוא : ומפרקי' אי דקא טעין טענת פתח פתוח ה"נ דיש לה
 טענת בתולים דכל בתולה בוגרת פתחה סתום : אלא הב"ע
 דאין לה טענת בתולים דקא טעין טענת דם דאמרי' האי
 בתולה היא אלא שכלו דמיה : והא דרב אוקימנא בפ'
 אינוק' בבוגרת שעדיין לא ראתה דם : אבל בוגרת שראתה
 ועודה בבית אביה אין לה אלא בעילת מצוה ופורש וכן הלכה
 נמצא עכשיו שהבתולות הבוגרות יש מהן שיש להן
 דמים והיינו דאמר רב נותנין לה לילה הראשון * ויש
 מהן שאין להן דמים והיינו דקתני הבוגרת אין לה
 טענת בתולים * הא טענת פתח פתוח יש להן * וכן הלכתא :
 פתני' (טור א"ה סי' סז) בתולה כתובתה מאתים ואלמנה
 מנה : בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן האירוסין כתובתן
 מאתי' ויש להן טענת בתולים : (טור א"ה סי' סז) הניירות
 והשבויה והשפח' שנפרו ושנתגיירו ושנשתחררו פחותות
 פובנו' ג' שנים ויום אחד כתובתן מאתים ויש להן טענת
 בתולים : (טור א"ה סי' סח) הגדול שבא על הקטנה וקטן

שבא

שחור עורם : כותבין לה לילה הראשון ובעל כמה בעילות
 שיראה ותליבין בדם בתולו כל דמי' שרזח אות' לילה ואם אין
 לה בתולים לה הוה לה למויתב אלא בעול' מכה : אי דקטעין
 טענת פתח פתוח ככח נמי ורש"י גרס' איסכא אי דקא טעין
 טענ' דמי' הכי (נמי הכח במאי) עסקינן דקא טעון דקא
 פועון טענ' פתח ככומ' אי אינ' בעלתי ולא מכחתי דם ודאי
 טענה מלעיות' היא והא דקתני אין לה טענת בתולים דטעין
 פתח מכחתי ולא בדקתי אס' כמכ' בה דם אס' לחו' דבכערה
 וקטנה ודאי טענה מעליותא היא אבל בוגר' אין רחמיה כר'
 כבתחילה ודומה לו כחילו פתח פתוח : מתני' בתולה
 אלמנה גרוסה כו' כלומר בתולה שהיא אלמנה או גרוסה או
 חלוצה : מן האירוסין וחזרה ונשאת : כתוב' מן הסני
 מחקים שהרי בחזקת בתול' נשאת לו : ויש לה טענת בתולו'
 אס' לא נכח הסני בתולים איבדה כתובתה דמוקח טעות הוא
 לו : (הניירות והשפח' כו' יש להן טענת בתולים לפי שאין
 נכעלו בתוליהן חזרין : שבא על הקטנה פחותה מבת שלש
 שנים שאין ביאת' שהרי בתולה חזרין : קטן פחות

מכן

שבא על הגדולה ומוכת עץ כתובתן מאתים דברי ר"מ וחכ"א
 מוכת עץ כתובת מנה : בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן
 הנישואין כתובתן מנה ואין לה טענת בתולים : הניורת
 והשבירה והשפח' שנמדו ושנשתהררו יתרות על בנות ג'
 שנים ויום א' כתובתן מנה ואין להן טענת בתולים : גמ'
 אמר רבא מוכת עץ לרבנן יש לה כתוב' מנה בין הכיר בה
 בין לא הכיר בה * וכן הלכתא דקא הדר ביה מההיא קמיתא
 דאמר הכיר בה מנה לא הכיר בה ולא כלום : אבל כנסה
 בחזקת בתולה ונמצאת בעולה אין לה כלום דתנן הנושא את
 האשה ולא מצא לה בתול' היא אומרת משארסתני נאנסתי
 ונסתחפ' שדהו והוא אומר לא כי אלא עד שלא ארסתיך :

והיה מקחי מקח טעורת ואמר רבא מקח טעורת לגמרי משמע
 דלית לה כלום * וכן הלכתא : מתני' האוכל אצל חמיו
 ביהודה שלא בעדים אינו יכול לטעון טעורת בתולים מפני
 שהוא מתייחד עמה : (טור ח"ה סי' סו) אחר אלמנת ישראל
 וא' אלמנת כהן כתובתן מנה ב"ד של כהנים היו נוכחין לבתולה
 ארבע מאות זוז ולא מיחו בידן חכמים : הנושא (טור ח"ה
 סי' סח) את האשה ולא מצא לה בתולים היא אומרת
 משארסתני נאנסתי ונסתחפה שדהו והוא אומר לא כי אלא
 עד שלא ארסתיך והיה מקחי מקח טעורת רבן גמליאל ור'
 אליעזר אומר נאמנת רבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיינ'
 אלא

מזן תשע שאלמו חכמים אין ביאתו ביאה ובל על הגדולה :
 ומוכת עץ שנתקע לה עץ ביאתו מקום : כתובתן מאתים אם
 כיסאו סתם ולא פירס' לו כלום : בתולה שהיא אלמנה אין
 תלו' מן הנישואין כתובתן מנה אם נשאת לאחר סתם כתוב'
 מנה דבחזק' בעולה קיימין משכבם לחוס' : ואין להן טעב'
 בתולים אין יכול להפסידם אותן מנה ולומר בחזקת בתולה
 כשאתיך וסיה מקחי מקח טעות : גמ' בין הכיר בה שהיא
 יודע שכיפה מוכת עץ קודם שנשאה בין שלא היה יודע שכיפה
 מוכת עץ : (מתני' האוכל אצל חמיו כו' מפני שמתיוחד
 עמה קוד' נשואין ויש לחוש שמה בא עליה : ואחר אלמנת
 כהנים אלמנת בת כהן : היו גובין לבתולה בת כהן כשנשא:
 לכיין וכל שכן כשנשא לישראל : ואמרי' עלה בגמ' לא בית
 דין של כהנים בלבד אמרו חלה אפילו משפחות מיוחדות
 שנישואין להם רצו לעשות כדרך שעושין הכהנים עושים כלות'
 ואם בא אדם ונשא בתולה סתם מאותה משפחה חייב ליתן לה
 ארבע מאות : רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים כאלמנת
 ארסיק טעמא בגמרא) רב הונא ורב יהודה אמרי חייב

בתולה פרק א כתובות

אלא הרי זו בחזק' בעול' עד שלא תתארס והטעתו עד שתביא
 ראיה לדבריה : גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה
 כר"ג : איתמ' מנה לי * בדרך והלה אומר איני יודע רב הונא
 ורב יהודה אמרי חייב רב נחמן ורבי יוחנן אמרי פטור רב
 הונא ורב יהודה אמרי חייב ברי ושמא ברי עדיף * ורב נחמן
 ורב יוחנן אמרי פטור אוקי ממזנא בחזק' מריה * לימא רב
 הונא ורב יהודה דאמרי כר"ג : ורב נחמן ורבי יוחנן אמרי
 כרבי יהושע : אמר לך רב נחמן אנא דאמרי אפילו לר"ג עד
 כאן לא קאמר ר"ג התם אלא דאמרינן אוקי איתת' אחזקתה
 אבל הכא מאי חזקה אית ליה להאי : ה"ג מסתברא כדקא
 משנינן דאי לא תימא הכי קשיא הלכתא אהלכתא דהא ק"ל
 הלכה כרב נחמן בדיני וכהא אמר רב יהודה אמר שמואל
 הלכה כר"ג אלא לאו ש"מ כדקא משנינן ש"מ : טתני'
 היא (ח"כ סו' סח) אומרת מוכת עץ אני והוא אומר לא כי
 אלא דרוסת איש ארת ר"ג ור"א אומרים נאמנת רבי יהושע
 אומר לא מפיה אנו היין אלא הרי היא בחזקת דרוסת איש עד
 שתביא ראיה לדבריה : (ח"כ סו' סז) ראוה מדברת עם אדם
 בשוק אמרו לה מה טיבו של זה איש פלוני וכחן הוא ר"ג
 ור"א אומרים נאמנת רבי יהושע אומר לא מפיה אנו היין אלא
 הרי היא בחזקת בעולה לנתין ולמזור עד שתביא ראיה
 לדבריה : היתה מעוברת אמרו לה מדי טיבו של עובר זר

מאיש

דברי ושמא ברי עדיף : רב נחמן אמר פטור מלשלם דלוקי
 ממונא בחזקת מריה מכל מקום משביעין ליה סבועת בימת
 סכן הוא כדבריו שאיכו יודע סחיבולו : לחמ' כר"ג דלומר
 במתני' נאמנת וסלקא דעתך משום דכיוא טוענת ברי והוא
 טוען שמא זכרי ושמא ברי עדיף : (ורב נחמן ורבי יוחנן
 דאמרי כרבי יבוסע דאמר לא מפיה אנו היין משום דאמרינן
 לוקי ממונא בחזקת מאריה :) דלוקי איתת' בחזקתה
 מספקא לן בסעת אירוסין אי בתול' הואי וכסתענד לה מאתים
 או בעולה הואי העמד האשה על חזקתה ובתולה כולדה והסתח
 הוא דאיתנים לח' אירוסין : (ובאידך פלוגת' דכסמוך
 דכיוא אומרת מוכת עץ אני והוא אומר לא כי אלא דרוס' חיס
 את איכא למימר נמי לוקמי' אחזקה שחזקת בנות ישראל
 שאינן מזנות) מאי חזקה אית ליה לבאי תובע דלוקמי'
 אחזקה לבנות הילכך זיל בתר חזקה דממונא : דחי לא תימא
 הכי דרב נחמן כרבן גמליאל אלא כר' יבוסע קשיא ביבוסע'
 אהילכת' : מתני' דרוסת איש את קודם סארסתך :
 זכסן הוא מיוחס : נאמנת וכשרה לכסונה ולא חיישינן שמא

כבעל

מאיש פלוני וכהן הוא ר"ג ור"א אומרים נאמנת רבי יהושע
 אומר לא מפיה אנו חייין אלא הרי זו בחזקת מעוברת מנתיין
 וממזר עד שתבי' ראיה לדבריה : גמ' א"ר יוחנן לרברי
 המכשיר בה מכשירי אפי' בכתה ור"א אומר אף לרברי המכשיר
 בה פוסל בכתה : וק"ל כרבי יוחנן דרביה דר"א הוא ועוד
 דקאי' כאבא שאול דאפסיקא הילכתא כוותיה בפ' עשרה
 יוחסין רתני אבא שאול היה קורא לשתוקי בדוקי וא"ר מאי
 בדוקי שבדוקין את אמו ואי אמרה לכשר נבעלתי נאמנת :
 ואע"ג דאיכא רוב פסולין אצלה : ואמר רבא הלכה כאבא
 שאול : ההוא ארוס וארוסתו דאתו לקמיה דרב יוסף היא
 אמרה מיניה והוא אומר אין מינאי : אמר רב יוסף למאי
 ניהוש לה הריא דהא קא מודה : ועוד דהא אמר רב יהודה
 אמר שמואל הלכה כר"ג : א"ל אביי ובהא כי לא מודה מי
 מכשיר ר"ג והא א"ל שמואל לרב יהודה שיננא הלכה כר"ג
 ואת לא תעביר עובדא עד דאיכא רוב כשריב אצלה והכא
 רוב פסולין אצלה : ולטעמיך תקשי לך האי גופא הלכה ואת
 לא תעביר עובדא אלא הא לכתהלה : והא ריעבד : וה"ג
 כדיעבד דמי דהא ארוס וארוסתו נינהו : מתני' א"ר יוסי
 (טור א"ה סי' ו) מעשרה בתינוקות שירדה למלארת מן העין
 ונאנסה א"ר יוחנן בן נורי אם רוב העיר משיאין לכהונה
 הרי זו תנשא לכהונה : גמ' אמר רב יהודה אמר רב
 בקרונה של צפרי היה מעשה : וכדר' ינאי דאמר נבעלה
 בשעת קרונות כשרה לכהונה : והוא שהיתה סיעה של בני

אדם

נבעל לפסול לה : גמ' לרברי המכשיר בה פוסל נבט'
 דוקא בה מכשיר לחי' לה חזקת כשרות דבחזקת כשרה היתה
 ומסקת אתי בה לפוסלה אל תפסלנה מספק אבל הבת לא
 הוי' לה חזקת כשרות מעול' : איז מינאי אמת ממני הו'י :
 ובהא כי לא מודה מי מכשיר דקא חמת ועוד : הא
 קאמר שמואל הלכה כר'בן גמליאל : הא לכתחילה אש' בה
 ליומלך לא שרינן ליה לכונסה אלא אם כן רוב כשרין אכלה :
 דיעבד אם נשא' כהן ולא נמלך לא מסקינן מיניה : ובהא נמי
 כדיעבד דמי שנתעבר' ואתה בה לפסול בעובר ולאוסר' על
 הארוס אם אינך מאמינה הרי את מוציאה מבעלה : מתני'
 מן בעין מן המעיין : אם רוב בעי' כשרין להשיא בנותיהן
 לכהונה שאין רובן פוסלין אשה בביאתן אף זו תינשא לכהן :
 בקרנית של ניסורי ביום השוק ששם באו סיעות ושיירות
 ממקו' אחר : בשעת קרנו' סכשיירו' באות לעיר : (וכו')

סתיקא

האשה פרק ב כתובות

אדם כשרים עוברת שם : דהויין תרי רובי רוב העיר ורוב
סיעה : וכן הלכתא :

סליק פירקא

שהיתה סיעה של בני אדם כשירה לכהונה עוברת שם ואיכא
למומר מהם איב : (

סדרן עלך בתולה

האשה (טור א"ה סי' ט) שנתאלמנה או שנתגרשה היא
אומר בתולה נשאתי והוא אומר לא כי לא למנה
נשאתיה אם יש עדים שיצאתה כהינומא וראשה פרוצ
כתובתה מאתים : ר' יוחנן ברוקה אמר אף חלוק קלויות
ראיה : גמ' טעמא דאיכא עדים הא ליכא עדים הכעל
פיהימן : וליחוש דילמא מפקה עדים כהאי בי דינא ונביא
ומפקא כתובתה כהאי בי דינא ונביא א"ר אבהו זאת אומרת
כותבין שוכר : רב פפא אומר במקום שאין כותבין כתיבין
עסקינן : וליחוש דילמא מפקא ערי הינומא כהאי בי דינא
ונביא

האשה שנתארמל' או שנתגרש' ושאלת כתובתה :
והוא אמר קאי אכתגרסה וכשנתארמל' הי' דשיין
אומר אלמנה נשאתי לך אלף מנה (ושטר כתוב'
אבוד :) אם יש עדים יגל כישואין שיכחת מבית אביה לבית
צעלה : הינומא וראשה פרוצ שטרה על כתיבה (כך היו
כושגין להוסיף את הנתולות מבית אביהן לבית החתונה :)
ובגמרא פליגי מאי הינומא היכא למאן דאמר כיפה של הדם
ואיכא למ"ד דעויף שכותבין על עיניה (פעמוס שמתמכת בתוכה
מתוך שעיניה מכוסין ולכך נקרה הינומא על ש' תרומה :)
אף חילוק קליו' שהיו רגילי' לחלק קליו' בניסואי הנתולת :
גמ' טעמא דאתא עדים שיכת' בהינומא : בעל מהימן
דכו' מוחזק דאט' ג דבפלטג' דהיא אומר' משארסתני נאכסתי
והוא לא אומר לא כי חלף עד שלא ארסתך ק"ל כ"ג דאיכו
מהימנא התם ביינו טעמא משום דאיכו ברי ואיכו שמוא אבל
הכא בריק ובריוח הוה ואע"ג דרוב נהים בתולות ניסאות
וקרובה טענותה להיות אמת יותר משלו וככריוא ושמוא דמי
מ"מ כיון דרוב כנושאת בתולה יש לה קול וברב' יודעוס
שיכחה בהינומא וזו כואיל ואין לה קול שאין מעיד עלי'
שיכתה בהינומא איתרע לה רובא דרוב נהים וכו' : דילמא
מפקא עידי הינומא : זאת אומר' כותבין שוכר כשיפרע

האשה פרק ב כתובות צא

וגביא והדר ומפקא עדים בהאי בי דינא וגביא כיון דלא
אפשר ודאי כותבין שומר : (טור א"ה סי' סו) ת"ר כיצד
מרקדין לפני כלה ב"ש אומר כלה כמות שהיא : וב"ה אומר
כלה נאה וחסודה : אמרו להם ב"ש לדבריוכם הרי שהיתרה
חגרת או סומא אומר כלה נאה וחסודה והתורה אמרה מרבר
(סמות כג) שקר תרחק : אמרו להן ב"ה מי שלקח מקח רע מן
השוק ישבחנו בפניו או יגננו בעיניו הוי אומר ישבחנו
בעיניו : מכאן אמרו חכמים לעולם תהא דעתו של אדם
מעורבת עם חבריות : א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן
מותר להסתכל בפני כלה כל שבעה כדי לחבכה על בעלה :
ולית הילכתא כותיה : ת"ר (טור י"ד סי') מעבירין את חמרת
מלפני הכלה : וזה וזה מפני מלך ישראל : אמרו על אגריפט
המלך שעבר מלפני הכלה ושבחוהו חכמים : שבחוהו מכלל
דשפיר עבד והא אמר רב אשי אפי' למ"ד נשיא שמחל על
כבודו כבודו מחול מלך שמחל כבודו אין כבודו מחול שנ'
שום תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך : פרשת דרכים
הואי : ת"ר (סו וטור א"ה סי' סב) מבטלין תלמוד תורה
להוצאת המת ולהכנסת כלה : אמרו עליו על רבי יהודה
בר'

לה כתובה תקוצלו שרבלה כתובת ויהא בידו לזכות ודלא
כמאן דחמר אין כותבין סוכר לחייז' שמא יאכלוהו עכברו'
ויתקענו זה שנית ומי שיש לו סטר על חבירו או יחזיר לו סטרין
הו לא יטול כלום : במקום שאין כותבין כתובה לא סומכין על
תכאיו דין שתיקמו לכתולה מאתים ולאמנה מנה (דליכא למיחש
בית לדילמא הדרח ומפקא לה : כוון דלא אפשר כנוז' במקום
שאין כותבין) ונזכות ע"פ עדים ויש לחוש שמא תלך לבית דין
אחר ותביא עדים אחרים ותגבה שנית ודאי כותבין סוכר :
כיכר מרקדין מק' חומרין לפניה : כמות שהיא לפי יוספה
וחסיבותיה מקלסין אותה : וחסודה חוטטל חסד משוך
עליה : מכאן מדברי ב"י הלל שאמרו ישבחנו בעיניו :
מעורב' עם חבריות לעשו' כרצון איס וואיס : כדי לחבב'
כשרוא' הכל מסתכלין בה ככנס יסיה בלבו : מעבירין כסהכלה
יוכאה לבית התונה וכוסאי המת יוכאין וכוון וזו הרבה אוכלסין
ואין רוכין להתערב מעבירין את המת דרך אחרת : (אפי'
למאן דחמר פלוגתא היא בס' המא' דקדושין :) אין כבודו
מקול דכתיב שום תשים עליך מלך (וישראל' הוזהרו שישימו
עליה סימות הרבה כלומר שתהא אימתו עליהם הינכך אין
כבודו מחול ולפיכך רובה הכתו' סימו' הרבה :) פרשת
דרכים הואי ולא כיכר שעבר לפניה אלא כאלו כריך לפנות
לחות

האישה פרק ב כתובות

בר' אלעאי שהיה מכבד תלמוד תורה להוצאת המת ולהכנסת
 כלה : בד"א בשאין לו כל צרכו : אבל יש לו כל צרכו :
 אין מבטלין : (סס) וכמה כל צרכו אמר רב שמואל בר איבי
 משמיה דרב תריסר אלפי גברי ושיתא אלפי שיפורי : ואמרי
 לה תריסר אלפי גברי ומיניהו שיתא אלפי שיפורי : אמר רב
 ששרי ואיתימא דב אמי ואיתימא רבי יוחנן כנתינתה כך
 נטילתה מה נתינתה בששי ריבוא : אף נטילתה בששים ריבוי :
 וה"ל למאן דקרי ותני : אבל למאן דמתני לית ליה שיעורא :
 מתני' וסורה רבי יהושע באומר לחבירו שדרת זו של אביך
 היתה ולקחתיה ממנו גאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר :
 ואם יש עדים שהיתה של אביו והו' אומר לקחתיה ממנו
 אצני גאמן : (טור ח"מ סו' סו) העדים שאמרו כתב ידינו הוא
 זה אבל אנוסין היינו קטנים היינו פסולי עדות היינו הרי אלף
 גאמנין : ואם יש עדים שהוא כתב ידן או שהיה כתב ידן
 יוצא ממקום אחר אינן גאמנין : גמ' אמר רמי בר חמא
 לא שנו אלא שאמרו אנוסין היינו מחמת נפשות : אבל אנוסין
 היינו מחמת ממון אינן גאמנים מ"ס לפי שאין אדם משיב
 עצמו רשע (טור ח"מ סו' מו) : אמר רב יהודה אמר רב

(טור)

לאותו הדרך : שיפורי מכרזון סיבואן לכבודו : נטילתם
 של תורה כשמת ותלמודו בטל : כנתינתה בסיני : למאן
 דקרי מקרא ותני משכח (אבל עדיון לא ספק לתלמידים :)
 דמתני לאחרים : לית ליה טעורא ומילא שמעינן דלמאן
 דלא קרו ולא תני אין מבטלין אם יש לו מתעסקין כדי צרכו :
 מתני' (ומו' רבי יהוש' אשרקין קמ' קאי חפלוג' דהיא
 אומר' משארסקני נחמסתי וע"ס בגמ' בדף ט"ז ע"א) שהפה
 שאסר הוא הפה שהתיר זה לא ידע שהיתה של אביו כי אם על
 סיו של זה ומה שאסר התיר : העדים שהיו מעידין על חתימתן
 כקיים את השטר : פסולי עדות קרובין ומסחתי בקוביאיות
 הרי אלו נאמנין כיון דאין כתב ידן ניכ' כי אם על פיהן פה
 שאסר הוא הפה שהתיר : יוצא ממקום אחר שהתומים בשטר
 אחד סכתב בו הכסף והחזק בבית דין וכתב התומים של זה
 דומה לזה ואין כאן פה שאסר : אין נאמנין לומר פסולי
 היינו : גמ' לא שנו דנאמנין באין כתב ידן ניכר כי אם
 על פיהם : לא דאמרו מחמת נפשות נאכסו (שאר' בעל
 השטר הוכ' להורגנו נאדם חזק הוא) דלאו משוי נפשיהו
 רסעים : (וכיון דעליוהו סמכו' הא בתוך כדי דיבור עקרי
 לסקדותיהו וכסה שאסר התיר :) אין אדם משיב עצמו רשע
 אין אד' גאמן לפסול את עצמו דאד' קרוב אבל עצמו וקרוב

פסול

דאשה פרק כ כתובות צב

(טור ח"מ סי' מו) האומר שטר אמנה הוא זה אינו נאמן :
 דקאמר מאן אילימ' דקאמר לורה פשיטא לאו כל כמיניה :
 ואלא דקאמר מלוח תבא עליו ברכה : ואלא דקאמרי עדים
 אי כתב ידן יוצא ממקו' אחר פשיטא : ואי אין כתב ידן יוצא
 ממקום אחר אמאי לא מהימני : אמר אביי לעולם דקאמר
 מלוח וכגון שחב לאחרים : וכדברי נתן דא"ר נתן (ח"מ סי'
 פו) מניין לנושה בחבירו מנה וחבירו בחבירו שמוציאין מנה
 ונותנין לזה שנאמר ונתן לאשר אשם לו : (אנוכי) רב אשי
 אמר לעולם דקאמרו עדים ודאין כתב ידן יוצא ממקום אחר
 ודקאמרת אמאי לא מהמני כדרב כהנא דאמר רב כהנא אסור
 לאדם שישהה שטר אמנה בתוך ביתו שנאמר (סס)
 אל תשכן באהליך עולה : אמר רב שישא ברי' דרב אידי
 ש"מ טררב כהנא עדים שאמרו אמנה היו דברינו אינן נאמנין
 מ"ט כיון דעולה היא אעולה לא התימי אריב"ל אסור לאדם
 שישהה שטר פרוע בתוך ביתו שנ' (סס) אל תשכן באהליך
 עולה : איתמר (י"ד סי' רעט) ספר שאינו מונה אמר רב אשי
 שלשים יום מותר להשהותו אחר ל' יום אסור להשהותו שנ'
 (סס) אל תשכן באהליך עולה : אמר רב נחמן עדים שאמרו
 (ח"מ סי' מו) אמנה היו דברינו אינם נאמנים : מודעא היו
 דברינו אינם נאמנים : מר בר רב אשי אמר אמנה היו דברינו
 אינן נאמנים : מודעא היו דברינו נאמנים : מ"ט האי ניתן
 ליכתב והאי לא ניתן ליכתב וכן הילכת' : עדים שאמרו

תנאי

פסול לעדות : שטר אמנה לא ליה כלום אה כתב ללות ונתנו
 למלוה סהס וכטרך ללות ולכה זכאמיכו של יתבענו אה חס
 כן ולכה : כל כמיניה זסלח עדים חתומי בו ופשיטא דיתקו'
 בחותמיו : שחייב לאחרים כהולאה זו סמודה (סקוה סטר
 חמכה) מפסיד האחרים שזה חייב להן דאין לו מה להגבותם
 זרכו לגבות חוב זה : לאשר אשם לו ולא כתוב לאשר הלוהו
 ואש' הוא קרן כדאמרי' בכגזול למי שהקרן שלו : אעולם
 לא חתימי וכי אמרו חתמנו אין כאמנין להרשיע את עכמס :
 ספ' שאינו מונה כגון תורה נביאים וכתובים שאינה מוגה מן
 טעויות סבו : עדים החתומי' בשטר ואמרו חמנה היו דברינו
 ולא הלוהו כלום כדפי' : מודעא חס סטר מסר הוא אחרו
 עדי' החתומי' בו המוכ' מסר מודע' נפטינו והראינו אונסו
 והכרנו בו : אין כאמנין דלא חתי על פה ומרע לשטרך :
 חמנה לא ניתן ליכתב דעול הוא (וכי אמרו חתמנו) משון
 קפטיהו רשעים ואין אדם משי' עכמו רשע : מודעא ניתן
 ליכתב לפיכך האנוס מאונסו תנאי היו דברינו על תנאי מכרה

האשה פרק כתובות

ונאמי היו דבריו נאמנים וכי אתו לקמן אמר להו קיימי
 תנאיכו וחזתו לרינא : עד אמר תנאי ועד אמר אין תנאי
 אמר רב פפא ב' בשטר מעליא קמסהדי והאי דאמר תנאי
 הוה ליה חד ואין דבריו של אחר במקום שנים מתקיף לה רב
 הונ' בריה דרב יהושע א"ה אפי' תרווייהו נמי אלא אמרי הני
 למעקר סהדותיהו קאתי האי נמי למעקרה סהדותיהו קאתי:
 והלכה כרב הונא בריה דרב יהושע : ה"ר (ח"מ ס' מו) עדים
 שהיו תתומין על השטר ומתו ובאו ב' ואמרו כתב ידן הונא
 זה אבל אנוסין היו קטנים היו פסולי עדות היו הרי אלו
 נאמנים : ואם יש עדים אחרים או שהיה כתב ידן יועא
 במקום אחר משטר שקרא עליו ערער והוחזק בב"ד אינן
 נאמנין : ומנבינן ביה אפאי תרי ותרי נינהו אמר רב נחמן
 אוקי תרי לכהדי תרי ואוקי נכסי בחזקת מריה : מירי דהנה
 אנכסי

לו שועסה לו כך וכך ולא ראינו כלל שקיי' תנאו וזה אמר לא
 קיים וראינו מכר : וכי אתו לקמן להחיות שעדיו מעידין
 שתנאי היו דבריהם אמרינן להו לבעלים קיימו תנאיכו וחזתו
 לדינ' אם שוב ימכ' הקרק' : תרוויכו בשטרא מעלוא שניהן
 מעידין שהשטר אמת וכמו שכתו' בלא תכלי חתמוסו : ובה
 דקאמר תנאי חד הוא ולא מיהמנן לעקו' השטר ששניהם
 חתומים בו : (אי הכי כיון שהעיד על כתב ידו עשיתו לזה
 באחד ממקיימי השטר כמות שהיא כתוב בלא תנאי וכוו' להו
 עדים שנים ועדות אחרונה דבריה' במקום שנים :) חפילו
 תרוויכו אמרו תנאי היו דברינו לא ליהמניה כיון שהעידו על
 כתב ידן קיימו השטר כמו שכתב וכי אמרו תנאי היו דברינו
 הוה חוזרין ומגידין (ואמאי אמר רב נחמן קיימי תנאיכו)
 א"ע"כ לא חתימי' מקויימי' היא כיון דתוך כדי דיבור מסקי
 דבוריהו ואמרו תנאי הוה דברינו הוה כתיבנו אמרו ולא חתמנו
 א"ע על מנת שיתקיים התנאי וכיון דתנאי מילתא אחריתי הוה
 סמודים שהשטר אמת אלא שהתנאי היה בוכיהן וממילא
 מועקר לאחר זמן כשחין מתקיים התנאי עדות בפני עצמו
 הוא ולא דמי למודעה ואמנה האי כמו כו' מסיים ואמר תנאי
 היו דברינו עקר חתימת ידיה לומר לא חתמתי אלא על מנת
 כן וכיון דמילתא אחריתי היא ושטרא ממילא מועקר מושקבת
 דחין בשטר חתום אלא עד אחד : שקרא עליו ערער
 שירצה לפוסלו : ומנבינן ביה בתמיים : תרי ותרי נינהו
 עידיהשטר שנים וחלו שנים מעידין עליהם שפסולים היו
 בחזק' שעה : ואוקי ממונא בחזקת מריה בחזקת סוכה או אם
 קרקע הוא העמידוהו בחזקת המוכר והחזקתו בדבריה

אנלסי דבר שטיא דבר שטיא זבין נכסי אתו בי תרי ואמרו
 כשהוא שוטה זבין ואתו בי תרי ואמרו חלים זבין נכסי אמר
 רב אשי אוקי תרי לכהדי תרי ואוקי ממונא בחזקת בר שטיא:
 ולא אמרן אלא דאירת ליה חזקה דאבהתיה אבל לירת ליה
 חזקה דאבהתיה אמר כשהוא שוטה זבין וכשהוא שוטה זבין:
 א"ר אבהו אין מוסימין את העדים אלא בפניהם: ומכחישין
 את העדים שלא בפניהם: והוטה שלא בפניהם נהי דהומרה
 לא הויא הכחשה מיהא הויא: אמר (ת"מ סו' מו) רב אסי
 אין מקיימין את השטר אלא משטר שקרא עליו ערערי ואחר
 כן הוחק כב"ד: אמרי נהרדעי אין מקיימין את השטר אלא
 משטרי שתי שדות או שתי כתובות: והוא שאכלום בעליהן
 שלש שנים ובשופי: וביוצא מתחת יד אהר: אבל מתחת
 ידו לא: היישי שמא זיופי זייף: ת"ר (טור ת"מ סו' כת
 נו) כותב ארכ ערותו על השטר: ומעיד עליה אחר כמה:
 שנים: פיר' רב האי ז"ל כגון שיש בידו עדות בקנין ונשתחה
 לזמן מרובה ואח"כ תבעו מלוה לכתוב לו איתה עדות בשטר:
 או שתבעו להעיד לו בה כב"ד: ה"ז כותב לו עדות על השטר
 או מעיד לו כב"ד אפילו לאחר כמה שנים ואינו חושש שמא

נפרע

אין כאמנו' לא דלכוו שטר' מעליה למיגנו ציב אלא דלא
 קרעוין ליה ואי תפס לא מסקינן מינה דאמר אוקי (תרי
 לכהדי תרי ואוקי) ממונא סיכא דקאי: זבין נכסי מכר
 קרקעותיו: חלים צריא: ולא אמרן אוקי נכסי בחזקת בר
 שטיא אלא סיכ דאית ליה לבר שטי' בנכסי' הללו חזקה
 דאבהתו' סהיו של אבותיו דהוי' חזקה מעליותא: אבל לית
 ליכחוק' דאבהת' אלא חזקה דנכסי' שקנאן הוא וכו' חזקו
 בידו כקנייתו כך היא מכירתו ואין חזקתו חזקה לבטל
 מכירתו: כהי דהומס לא הוי לעכשין ממון או נפשות: הכחשה
 הוי לבטל עדותן: משטר אחר שקראו עליו ערערו וכו' חזק
 בבית דין על ידי עדיו דאי לא קרא עליו ערערו קיימין דילמא
 הכוא גופיה מזויף הוא: שתי שדות מעדים האלה חס חתומי'
 בשני שטרות (אחרים סבן מכר שתי שדות: ואכלום הלקוחות)
 בשופי בלו ערערו כלומר על ידי אלו שני השטרות או מקיים
 הסלישי ממכו חס דומין הן: (ובינא מתחת ידי אחר
 שהשטרות הללו מקיימין את השלושי מהן יוכיחין מתחת ידי
 אחר ולא מתחת של זה המושא את השלישי) דילמא זיופי זייף
 נסתכל בכת' שטרו' הללו זכיון וחת בעמנו כתב השלישי
 דוגמת אלו השמות החתומות: כותב חדס חס עשאוהו עד
 דדבר וירא שישכתו: כותב על חתיכת קלף ומכתיבו: ומעיד

האשה פרק כתיבות

צפרע אותו החוב או שמא נמחל : אמר רב הונא והוא
 שזוכרה מעצמו : ור' יוחנן אמר אע"פ שאין זוכרה מעצמו
 אלא אחרים הזכירוהו ונזכר ה"ז מעיד : אמר רבא ש"מ
 מדברי יוחנן הנהו בי תרי דידעי סהדותא ומנשי חד מינייהו
 מדבר ליה חבריה ומדבר : ויש אומרים כותב אדם עדותו
 על השטר אינו שטר שבד מלוה אלא כנון ספר או שמוש
 שיש לו לאדם כתוב ביתו לכתוב בו זכרונותיו וכו' אליו
 התובע ותבעו להעיד לו ומצא בזכרונותיו כתוב שכיום
 פלוני נמסרה לו עדות בכך וכך לאיש פלוני הולך ומעיד לו
 עליה אפילו לאחר כמה שנים : אמר רב הונא והוא שזוכרה
 מעצמו : ור' יוחנן אמר אע"פ שאין זוכרה מעצמו אלא מן
 הכתב שלו נזכר מעיד ודייק רבא מדברי יוחנן דאמר אע"פ
 שאין זוכרה מעצמו אלא מן הכתב שלו נזכר הולך ומעיד
 הכי נמי תרי דידעי סהדותא ואינשי חד מינייהו חברי'
 מדבר ליה ומדבר ומסהיר בהדי חבריה ושפיר דמי : והאי
 דוקיא דדייק רבא לא סלקא אלא אליבא דהדין פירושת
 בתרא : אבל לפירוש' קמא לא סלקא : דהיינו פשטיה דרבי
 יוחנן ולא צריך רבא למידק מיני' מירי : הילכך האי פירוש'
 בתר' עריף וטפי מסתבר : איבעיא להו לעצמו מאי פירוש אמ'
 שכח העד מהו שיזכירו בעל ויין : רב חביבא אומר אפי' לעצמו
 מדבר ורב אשי אמר לעצמו לא : ואי צורבא מרבנן הוא אפי'
 לעצמו : כי הא דרב אשי הוא ידע ליה סהדותא לרב בהנא
 א"ל מידבר מר לההוא סהדותא א"ל ללח : א"ל ולא הכי
 וחבי הוה לא ידענא : לסוף אידכ' רב אשי אזל אסהיד ליה :
 חזייה לרב כהנא דהוה מחסס א"ל מי סברת עלך קא סמיכנא
 אנא הוא דרמי אנפשי ואידכר : מתנ' (ח"מ סו' מו) זה
 אומר זה כתב ידו וזה כתב ידו של חברי וזה אומר זה כתב
 ידו וזה כתב ידו של חברי הרי אלו נאמנים : זה אומר זה
 כתב ידו וזה אומר זה כתב ידו צריכין שיצטרף אתר עמהן
 דברי

ע"פ אותו כתב אפי' אח' כת' שנים : והוא שזוכרה מעצמו
 בלא ראיות הסטר נזכר תחת מן העדות מאליו אע"פ שאין
 זוכרה מעצמו כי אם לאחר שראה בסטר נתן לבן ונזכר (מלח
 כסתקח ממנו כל כך טכסמזכירין לו נזכר) אבא אס' אין נזכר
 ככל לא דרמנא אמר מסיסס וכל מסי כתסס : ואי צורבא
 מרבנן הוא העד : אפילו לעצמו של בעל דין דצורבא מרבנן
 אי לאו דכי רמי אנפסו' מדכר' טסיר לא הוה סמיך אססיקא
 לאססודי : מחסס מנגסס תמיס' ביה סהעיד רב אשי :

אהני' ברי' אלו נאמנין דאיכא תרי דמססדי אכל חתימס
 וחתימס

האשה פרק בכתובות צד

דבריו רבי : וחכמים אומרים אין צריכין לצרף אחר עמהן
 אלא נאמן אדם לומר זה כתב ידי : גמ' כשתמצא לומר
 לדבריו רבי על כתב ידן הן מעידין ולפיכך צריך לצרף עמהם
 אחר : ולדבריו חכמים על מנה שבשטר הן מעידין ובתרווייהו
 סגיא : וק"ל כרבנן: אמר רבי יהודה אמר רב שנים התומים על
 השטר ומת אחר מהם צריכין שנים מן השוק להעיד עליו :
 כי היכי דלא ליפק נכח ריבעא דממונא אפומא דחד סהדא :
 וכן הלכתא : ואי ליכא אלא חד מאי : אמר אביי ליכתוב
 חתמות ידיו אחספ' ושדי ליה כבי דינא ומחזקי ליה. ולא
 צריך איהו לאסהורי אחתמות ידיו : ואזיל איהו והאי
 ומסחדי אאידך : ודוקא (ח"מ ס' מ' מ' סט) אחספ' אבל
 אמגלתא לא דילמא משכח לה אינש דלא מעלי וכתוב עליה
 מאי דבעי ותנן הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה
 מנכסים בני חורין : אמר רב (ח"מ ס' מ' מ' מו) יהודה אמר שמואל
 עד ודיין מצטרפין : אמר רמי בר חמא כמה מעליא הוה
 שמעתא : א"ל רבא מאי דמסהיד סהדא לא מסהיד דיינא
 ומאי דמסהיד דיינא לא מסהיד סהדא : אלמא לא מצטרפין

וכן

וחתומה : צריכין לצרף אחר עמהן שיכיר ידי סתמן דתרי
 סהדי בעי' על כל כתב כדמפרש בגמרא : גמ' כשתמצי
 לומר כשתעמוד על סוף דבריו : קסבר על כתב ידן באין
 להעיד כשמקומוין השטר נב"ד לפיכך צריך שנים על כל כתב
 וכתב : על מנה שבשטר מעידין כאלו אומרים אנחנו ראינו
 המלוה וחתמנו לכן סגי בקרו ולא צריך חד לאסהודי אחרים:
 צריכין שנים מן השוק להעיד עליו ואין זה כשר להעיד
 על כתב ידיו על של חבירו ולצרף אחר עמו אשר יעיד
 על סתמן דק"ל כרבנן דעל מנה שבשטר הן מעידין
 וכי אמר זה כתב ידי מיד כסוף פלג' דממונ' על פומיה וזה
 שמעיד עמו על חתימתו לא מעלה ולא מוריד דאין צריך לו
 וכי הדר מצטרף עם ההוא מן השוק להעיד על חתימת
 המת הדר כסוף ריבעא דממונא אפומיה ואין על פי שנים
 עדים בעינן הכי דבר ע"פ זה וחכי דבר ע"פ זה לכך נבעו תרו:
 ליכא אלא חד מן השוק שמכיר חתימת המת וזה החיגס
 בכורה : לכתוב השטר בחיים : שדי ליה נב"ד ודיוכין
 יטלוה ויחיסוה אבל חתימתו שבשטר ומחזקי השטר מהך
 דחספא ולא יצטרך להעיד על חתימת ידו : מאי דבעי וכתוב
 עליו חכי פלוני החתום וטהי מודה סלויטי מנה מסלונ' :
 מנכסים בני חורין אבל לא ממסעבדי דלית ליה קלח לדבר
 שאינו עשוי בעדים : עד ודין שטר שכתוב בו הספק וחתימתו
 דיינין לאחר זמן (כסוכיוהו המלוה לגבות) עירער סלוה

האשה פרק ב כתובות

וכן הלכתא : אמר רב " הונא אמר רב שלשה שישבו לקיים
 השטר שנים מהם מכירי' התימו' ידי עדים רא' אינו מכיר :
 עד שלא חתמו מעיד' בפניו וחות' משחתמו אין מעידין
 בפניו וחותם : שמע מינה תלת שמע מינה עד נעשה דיון
 בדרבנן : וש"מ דיינים המכירים התימות ידי עדים אין
 צריכין להעיד בפניהם : וש"מ דיינים שאין מכירין התימות
 ידי עדים צריכין להעיד בפני כל אחד ואחד : אמר רב פפא
 (סס) האי אשרתא דדייני דכתיב מקמי דלחוי סהדי התמורת
 ידיהו פסילא משום דמחוי כשקרא : ולית הלכתא כרב פפא
 מדגריס' בהאי מסכתא פ' הכותב ליתג' לרוב פפא דאמר רב
 צחמן אומר היה ר"מ אפי' מצאו באשפה חתמו ונתנו לה כשרה
 ואפילו רבנן לא פליגי עליה דר"מ אלא אגישו נשיבם
 דבעינן כתיב' לשמה אכל בשאר שטר' לא דאמר רב אסי א"ר
 יוחנן שטר שלוח בו ופרעו אינו חוזר ולווה בו שכבר נמחל
 שעבודו טעמ' דנמחל שעבודו הא לשקר' לא חישינן ואיתג'
 גמי להאי מימר' בניטין פרק כל הנט : א"ר אבא אמר רב
 הונא אמר רב ג' (סס) שישבו לקיים את השטר וקרא ערער על
 אחד מהן בגלגורת : עד שלא חתמו מעידין עליו שחזר
 בתשוב' וחותם דהא במות' תלתג' כחרא גינהו : משחתמו
 אין מעידין עליו שחזר בתשובה דלא כמותב כחרא גינהו :

דבעידנא

ואמר מזויף הוא ובלא אחד מעידי הסטר והעיד על כתב ידו
 ואח' מן הדיוכין בעיד על כתב ידו מכטרף להכשירו : מאו
 דאסהיד סהלא כו' עידי הסטר מעידין אחי' שצטט' כרבנן
 והדיוכין מעידין צפכיכו נתקיים : (שלשה שיסכו צב"ד
 לקיים את הסטר ובלא בעדת עדים שיעידו על כתב ידן לפי
 שהדיוני' עצמן מכירין אותן הסנים מכירין אותם והאחד אינו
 מכיר :) עד שלא חתמו סנים על ההנפק מעידין לפני
 השלישי שזהו כתב יד החתומי' וחותם עמהם על מה שכותבים
 אישרנוהו וקיימוהו (לסטרא דנא דאשתמודענא דחתימות
 ידא דסהדא היא אשחתמו אין מעידין דחתימתן קמות' מתחוי
 כשיקרא דלאו תלתא הוו דידעי לה : ש"מ עד נעשה דיון
 כי סנים הללו העידו על החתומה : בדרבנן דקיום שטרות
 דרבנן : צריכין להעיד צפכי כל אחד ואחד שאם העידו
 צפכי הסנים אין השלישי יכול לחתום דהא הכא הוצרכו הסנים
 להעיד צפכי השלישי : אשרתא לשון חיזוק סימחויקין הסטר
 וכותבין אישרנוהו : מיקמי דליסו סהדי כו' עד שלא העידו
 העדי' על כתב ידם כתבו הדיונים במותב תלתא הוינא ונפק
 סטרא דנא כו' : אפילו מלאו באספה דר"מ לא צפי כתיבה

לסמה

האשה פרק ב כתובות צה

דבעידנא דחתמי הנך תרי לא הורה מצטרף בהדייהו וכאלו
 בלחודייהו הוו יתבי . ורוקא ערער דגזלנותא הוא דמכטל
 לצירופא דירהו . אבל ערער דפגם משפח' ואתכדר השתא
 דכשר הוא כיון דמעיקרא כשר הוה גלוי מילתא בעלמא הוא
 ולא בטיל צירוכא דירהו : וערער דגזלנותא נמי לא אמרן
 אלא דקא מטחדי תרי דגזלנא הוא ואתו תרי אחריני ומסחדי
 דהדר בתשובה דלא קא מכחשי להנך : אבל אי אתו תרי
 אחריני ואמרד לאו גזלנא הוא דמכחשי להנך לא חתום כלל
 דהוו להו תרי לבהדי תרי וחוה נברא ספק פסול הילכך לא
 מחתמינן ליה כלל דלא מפקינן ממונא אפומיה : וראיה לדבר
 הא דת"ר שנים שהיו חתומים על השטר ומתו ובאו שנים
 ואמרו כתב ידם הוא אבל אנוסים היו וכו' עד או שהיה כתב
 ידם יוצא ממקום אחר אין נאמנין . ומקשינן ומגבינן ביה
 אמאי תרי ותרי גינהו אלמא לא אמרינן אוקי גברא אחזקיה
 ומפקינן ממונא אפומיה : א"ר זירא הא מילתא מרבי אבא
 שמיע לי ואי לאו ר' אבא דמן עכו שכחתי' ג' שישבו לקיים
 את השטר ומת אחד מהן צריכין למכתב במוחב הלתא כחדא
 הוינא וחד ליתוהו : ואמר רב נחמן ואי כתיב ביה כי דינא
 תו לא צריך . ודילמא ב"ד חצופה הוא כרשמואל דאמר שמואל
 שנים שדנו דיניהן דין אלא שנקראו בית דין חצופה : דכתיב
 ביה כי דינא דרבנא אשי . ודילמא רבנן דבי רב אשי כשמואל
 סבירא להו דכתיב ביה אמר לן רבנא אשי לקיומיה ואמינא
 ליה דרבנא אשי : מהני שמעתתא שמעינן דלית הלכתא
 כשמואל דאמר שנים שדנו דיניהם דין : מתני' (א"ה סי'
 קסב) האשה שאמרה אשת איש הייתי וגרושה אני נאמנת

שהפך

לשמיה ודרוש וכתב לה דגט אחתימת עדים קאי : ואם לאור'
 אבא דמן עכו שהיא החזיר' לו לאחר זמ' סכחתיק : ומת
 אחד מהן עד סלח חתמו כריכין לכתוב במותב . תלתא הוינא
 דקיום שטרות בשלמא וברואה שנים חתומין בו יאמר שנים
 קיימוסו : ואי כתב ביה שטרא זבין נפק צבי דינא קרמנא
 תו לא צריך דצביר מתלתא לאו מוקרו בי דיק' : דרבנא אשי
 אורחא דמילת' נקט שהוא ראש הישיבה נסס צימוי ר' נחמן
 בר יצחק דהוא מרא דשמעתא דודאי צבי דינא דרב אשי לח
 עבדין כתרין : ואמר לנא רבנא אשי לאיזדקוקי ולקיואי
 זכיון דרב אשי גופיה היוקיקו חיבו זדאיילתת' קאמר וי"מ
 אמ' לנא רבנא אשי תלתא חיבו ולא כהירא לי דאי רב אשי חד
 מנסון מאי ואמר לנא דכתב צבי : מתני' שהפך שאמר
 הוא הפך שהתיר כיון שאין ידוע שהיא אשת איש כי אם על

האשה פרק ב כתובות

שהפה שאמר הוא הפה שהתיר : ואם יש עדים שהיא אשת
 איש ואמרה גרושה אני אינה נאמנת : גמ' (א"כ סי' מו) ת"ר
 אמרה אשת איש אני וחזרה ואמרה פנויה אני אינה נאמנת :
 ואם נתנה אתמלא לדבריה נאמנת : ומעשה באשה אחרת
 שהיתה גדולה בנוי ואמרו לה בנינוה וקפצו עלי' בני ארם
 לקרשה ואמרו להם מקודשת אני : לומים עמדה וקדשת
 עצמה : אמרו לה חכמים מה ראית אמרה להם בתחילה באו
 אלי בני ארם שאינם מהוגנים לי אמרתי להם מקודשת אני
 עכשיו שבאו אלי בני ארם מהוגנים לי עמדתי וקדשתי את
 עצמי : וזו הלכה העלה רב אחא שר הבירה לפני חכמים
 באישה ואמרו אם נתנה אתמלא לדבריה נאמנת : בעא מינה
 (טור י"ד סי' קס"ב) שמואל מרב אמרה טמאה אני וחזרה
 ואמר טהורה אני מהו א"ל אף ב"ו אם נתנה אתמלא לדבריה
 נאמנת : תנא מיני ארבעין זמנין ואמ"ר לא עבד שמואל
 עובדא בנפשיה : ת"ר (א"כ סי' טז וסי' קנ"ב) שנים אומרים
 מת ושנים אומרים לא מת ב' אומרים נתגרשה וב' אומרים לא
 נתגרשה הרי זו לא תנשא ואם נשאת לא תצא : ר' מנחם בר'
 יוסי אומר תצא : א"ר מנחם בר' יוסי אימתי אני אומר תצא
 בזמן שבאו עדים ואח"כ נשאת : אבל נשאת ואח"כ באו
 עדים לא תצא : מכרי תרי ותרי גינהו תבא עליה באשם
 תלוי קאי אמר רב ששת כגון שנשאת לאחר מעידה : הי"ד
 גופא באשם תלוי קיימא באומרת כרי לי : א"ר יוחנן שנים
 אומרים מת ושנים אומרים לא מת הרי זו לא תנשא ואם
 נשאת לא תצא : שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא
 נתגרשה הרי זו לא תנשא ואם נשאת תצא : מ"ש רישא
 ומ"ש סיפא אמר רבא ראה רבי יוחנן דבריו של רבי מנחם
 בגירושין ולא ראה במיתה מ"ש מיתה אינה יכולה מכחישתו :
 גירושין

פיה היא חסרה והיא התירה את עצמה ונאמנת בקנו דלוי בעו
 שתקס : גמ' אמתלא טעם ומשל כמה אמרה תחלה מקודשת
 אני : אם נתנה הוסיף ונתנה אמתלא לדבריה הוא נאמנת :
 טמאה אני אומרת לבעלה גדה חיי : וחזרה ואומרת לו
 טהורה אני ולא חייטו כד' כלל : לא עב' שמואל עובד' פעם
 אחת אמרה לו אשתו כן ונתנה אמתלא לדבריה ופירש היענה
 עד שבעלה : תרי ותרי כינסו ששני עדים אמרו לא מת :
 קבא עליו באשם תלוי קאי ואשם תלוי בא על הספק כרת :
 גאח מעידיה שאמר מת דאין אשם תלוי בא אלא למי שלבו
 נוקמו (וזו אומר כרי לי) באומרת כרי לי ואין לבו נוקמו
 שברור לו אילו היה קיים היה בא ולכך אין כאן אשם תלוי כלל

גירושין יכולה מכחישתו : ואע"ג דאמר רב חמננ' האשה
 שאמרה לבעלה גירשתני נאמנ' חזקה אין אשה מעיזה פניה
 בפני בעלה : ה"מ היכא דלויכא עדים דקא מסייעי לה : אבל
 היכא דאיכא עדים דמסייעי לה מעיזה ומעיזה רב אשי אמר
 כגון דאמר עכשיו מת עכשיו גירשה מיתה ליכא לברורה :
 גירושין איכא לברורה דאמר לה אם איתא דהכי הוה אחרי
 גיטך : ושמע' מהא דרב אשי דהיכ' דקא מסהדי לאח' זמן ל"ש
 מיתה ול"ש גירושין היכא דקא מכחשי אהרדי לא תנש' ואם
 גשא' לא תצא ולית הלכת' כר' מנחם בר' יוסי לא כמיתה ולא
 בגירושין דק"ל כרב אשי דבתרא הוא : א"ה סו' (נו) ת"ר ב'
 אומרים נתקדשה ושנים אומרים לא נתקדשה הרי זו לא
 תנשא ואם נשא' לא תצא : שנים אומרים נתגרשה ושנים
 אומרים לא נתגרשה הרי זו לא תנשא ואם נשאת תצא מ"ש
 רישא ומ"ש סיפא : אמר רב פפא תרנומא כעד אחד : עד
 אחד אומר נתקדשה ועד אחד אומר לא נתקדשה תרוייהו
 בסנויה מסהדי והאי דקאמר נתקדשה הוה ליה חד ואין דבריו
 של א' במקום ב' : סיפא עד א' אומר (א"ה סו' קכב) נתגרשה
 ועד אחד אומר לא נתגרשה תרוייהו באשרת איש קמסהדי
 והאי דקאמר נתגרשה הוה ליה חד ואין דבריו של א' במקום
 שנים : רב אשי אמר לעולם תרי ותרי ואיפוך שני' אומרים
 ראינוה שנתקדשה ושנים אומרים לא ראינוה שנתקדשה הרי
 זו לא תנשא ואם נשאת תצא : מ"ש לא ראינוה אינה ראייה :
 ואע"ג דריירי כולהון בחצ' אחת לא אמרינן אם איתא דקדיש
 קלא אית לה למילתא נשום דעכירי אינשי דמקדשי בצינעא :
 סיפא שנים אומרים ראינוה שנתגרש' ושנים אומרים לא
 ראינוה הרי זו לא תנשא ואם נשאת לא תצא דעכירי אינשי
 דמגרשו בצינעא : מתני' (א"ה סו' ז) אמרה נשכית

וטהורה

כי אינו ספק : איכ' יכול להכחישו אם יבא בעלה איכה יכולה
 לומר מת חתם הולכך אי לא דברור לה שמת מירתתה ולא
 מיוסב' : גרושין אם יבא ויאמר לה גירשתני יכולה מכחישתו
 ולומר גירשתני הולכך אי שרית סמכה אהכחש' ומינסבא ע"פ
 בעדי' הללו מספק ולא מירתתה למודק ספיר : עכשיו מת
 היום : ליכא לברורה אם אמרו העדים טבע במים או אכלו
 ארוזין יכולין לברר הדברים הולכך לא תינסח לכתחילה
 ואם נשאת לא תנא כרענן וכנישאת לאחר מעדיה : אחוי
 גיטך וכשעת סורתא לא מהימני לומר אורכס לו בריוזא לא
 תנשא לאחר : תרוייהו בפנויה דקמסהדי לדבריו שניה'
 עד עכשיו בחזקת פנויה היתב קוד' שנתקדשה : ואיסוד

האשה פרוק כ בתובות

וטהורה אני נאמנת שהפה שאמר הוא הפה שהתיר : ואם יש
 עדים שנשבי' והיא אומרת טהורה אני אינה נאמנת : ואם
 משנשאת באו עדים הריו זו לא תצא : גמ' אמר אכורה
 דשמואל לא שנשאת ממש אלא כיון שהתירה לינשאת אע"פ
 שלא נשאת : והא לא תצא קתני : לא תצא מהיתרה הראשון :
 ת"ר * נשבית וטהור' אני ויש לי עדים שטהורה אני אין
 אוסרין נמתין עד שיבאו עדים אלא מתירין אותה מיד :
 התירה לינשאת ואח"כ באו עדים שנשבי' הריו זו לא תצא :
 ואם באו עידי טומאה אפילו יש לה כמה בניס תצא : מתני'
 ב' נשים שנשבו זאת אומר' נשבית וטהורה אני וזאת אומר'
 נשבית וטהורה אני אינן נאמנות : ובזמן שהן מעידו זו על
 על זו נאמנות : וכן ב' (א"ס סו' ג) אנשי' זה אומר כהן אני
 וזה אומר כהן אני אין נאמנין : ואם העידו זה על זה הריו
 אלו נאמנין ר' יהודה אומר אין מעלין לכהונה על פי עד א'
 אמר

ברישא תני נשאת תכל' ובסיפא אם נשאת לא תכל' : מתני'
 נשבית לבין הגוי' : וטהור' חנו שלח נבעלתי לגוי' : נאמנת
 ומותרת לכהן : הריו זו לא תצא דבשבויה הקילו : (לשון
 בר'ן ואפליגו עלה בגמ' דאיכא מאן דאמר דקחו חסוי' אמתני'
 דלעיל דהאסה שאמרה אשת חיס הייתי וגרוסה חנו דאם נשאת
 ואח"כ באו עדי' לא תכל' מדר' קמנונא דאמר דהאסה שאמרה
 לבעלה גרסתני כאמנת דקבור' ליה להא דר' המנונא חסוי' שלח
 בפני בעלה נאמנת היא להתירה בדועבד כיון שנשאת בדיון
 ואיך דפליג עליה ואמר דדוק' אסיפא משו' דבשבויה הקילו
 אבל ארישא תכל' דכי אתמר דר' המנונא דוקא בפניו אבל
 שלח בפניו מעין ואין מתירי' אותה חסוי' בדועבד ונראה
 שדע' ברי' ק"ז ל' לפסוק כמאן דמתבי אסיפא שהביא משנתנו
 כבורת' ופסטה מוכחא דאנשבת בלחוד קאי ולפיכך לא כתב
 משקלא וטריח נגמר כלו' עכ"ל ואפשר כיון דלכ"ע קאוי מ"מ

אסיפ' מ"ס נקט הכא חסוי' דבשבויה הקילו איכא דכ"ע :
 גמ' ויש לי עדים שהיו עמי תמיד שלח כתייחדתי עם גוי' :
 ואח"כ באו עדים שנשבת דהשתא לחו הפס' שאמר הוא חס'ס'
 לא תכל') חסוי' יש לה כמה בניס מכהן זה שנשאה : מתני'
 שתי נשים שנשבו שיש עדים שנשבו : ובזמן שמעידו זו את
 זו כל' א' אומרת חברתי טבורה נאמנת דבשבויה הקילו להאמין
 עד אחד ואפי' אשה : אין נאמנין ליתן לבן את התרומה :
 ובזמן שמעידין זה את זה שכל אחד אומר חנו וחברי כהן :
 ר' יודקס אומר חין מעלין לכהונה ע' פעד' אחד ואפי' איכא
 דליכא גומלין וכל שכן סיב' דאיב' למיתס לגומלין העד אתה
 עליו

אמר ר"א אימתי במקום שיש שם עוררין אבל במקום שאין
 עוררין מעלין לכהונה על פי עד אחד רשב"ג אומר משום ר'
 שמעון בן הסגן מעלין לכהונה על פי עד אחד : גמ' רשב"ג
 היינו ת"ק אמר רב אשי במצטרפין לעדות קא מפלגי ובפלוגתא
 דהני תנאי דתניא אין עדותן מצטרפת עד שיראו שניהן באחד
 רבי יהושע בן קרחה אומר אפי' בזה אחר זה : ואין עדותן
 מתקיימת בב"ד עד שיעידו שניהן כאחת ר' נתן אומר שומעין
 דבריו של זה היום וכשיבא חברו למחר שומעין את דבריו
 והלכה כרבי יהושע בן קרחה והלכה כר' נתן : מתני'
 האשה (א"כ סו' ז) שנחבשה בידי גוים על ידי ממון מותרת
 לבעלה על ידי נפשות אסורה לבעלה : עיר שכבשה כרקום
 כל כהנות שבתוכה פסולות לבעליהן : ואם יש להן עדים
 אפי' עבר אפילו שפחה הרי אלו נאמנין : ואין אדם נאמן על
 ידי עצמו : א"ר זכריה בן הקצב המעון הזה לא זוהי יורה
 שתוך ידי משעה שנכנסו גוים לירושלים עד שיצאו אמרו לו
 אין אדם נאמן על ידי עצמו : גמ' אמר רב שמואל בר רב

יצחק

עליו ואני עליך : עוררין סקרא עליו סס פסול : מעלין
 ביבא דליבא גומלין וסיינו דליבא בין ר' אליעזר לתנא קמח
 דר' יהודה : גמ' (רש"ב) בנ הויכו תנא קמח כלומר חי רש"ב
 מירוי אבו' ביבא דליבא לנתיחש לגומלין הויכו תנא קמ' דמתני'
 וחו מירוי דוקא בליבא למיח' לגומלין הויכו ת"ק דידיה דהויכו
 ר' אליעזר : ובגמ' אמרו וכו' ערער דחד איבא ביביהו
 דר' אליעזר סבר ערער חד הוי ערער ואין עד אחד נאמן
 עליו להכשירו ורש"ב סבר ערער תרי בעינן אבל במקום
 ערער חד הוי עד אחד נאמן להכשור ובה אמר ר' יוחנן דברי
 הכל אין ערעור פחות משנים : במכטרסין שכי עדו' המעידין
 זה סלא בפני זה בשאר עדיות : עד שיראו שנים כאחד
 את העדו' להסוקי אחד אומר בפני כלוכו זאח' אומר בפני
 הודס לו : ואין עדו' מתקיימ' להקבל בב"ד ואפי' רחוקו
 סניכין כאחד עד שיעידו שנים בב"ד כאח' והאי פלוגת'
 אחרותי היא ולאו ר' יהושע קאמר לה ור' אלעזר דהיינו ת"ק
 זר"ש בפלוגתא דר' נתן ורבנן פליגי : מתני' על ידי
 ממון מותרת לבעלה דמרתתי להפסיד ממוןן ואין מסקורין
 אותה : על ידי נפשות שהיתה נידוכ' למות אסורה לבעלה
 דבחייל וכו' הנין בה מכה הפקר חייסין שמא נתרצית לאחד
 קיסס : כרקום מכור מתרגמינן כרקומין : פסולות אסורות
 לבעליהן כסני' דחשת כהן אסורה אפי' באונס : המעון
 סוכ' שבועה היא : גמ' לא שנו דע' ממון מותר' לבעל
 חלא

האשה פרק ב כתובות

יצחק א"ר לוי לא שנו אלא שיר ישראל תקיפ' על ידי אומצ'
העולם : אבל יד אומות העולם תקיפה על עצמן אפילו על
ידי ממון אסורה : עיר שכבשה כרקום : אמר רב אידי בר
אבין אמר רב יצחק בר אשיין אטיש שם מחבואה א' מצלת
את הכהנת בולין : ואפי' אינה מחזקת אלא אשה אחת כולחו
שריאן ראמרינן בכל חדא וחדא היינו האי : ואי אמרה לא
נחבאתי ולא נטמאתי נאמנת דאמרינן מה לי לשקר אי בעיא
אמרה נחבאתי : ואם (סס) יש להן עדים אפילו עכר אפי'
שפחה : ואי שפחה רידה היא לא מהימנא : גרסינן בפרק
אלו נערות הפודה את השבויה ומעיד ברה' ישאנה דלא שדי
איניש זוויה בכרי : מעיד בה כדי לא ישאנה שטא עיניו
בתן בה : א"ר זכריה בן הקצב המעון הזה וכו' : חניא
אע"פ כן ייחד לה בית בחצרו : וכשהית' יוצאת יוצאת בראש
בניה וכשהיתה נכנסת נכנסה בסוף בניה : וה"מ בשבויה
רבשבויה הקלו אבל כנרושה לא (ח"כ סו' ו' ז' ק"ט) דתניא
המגרש את אשתו לא תנשא בשכונתו : ואם היה כהן לא
תדור עמו במבוי : זה היה סעשה ואמר כפר קטן נידון כשכוננה :
מי נדחה מפני מי : היא נדחת מפניו בחצר של שניהם :
וכ"ש בחצר של שכירות : משום דסלסולא דנכרא קשרין
מראית' : אבל בחצ' שלה הוא נדחה מפניה : ת"ר לורה
ממנה בנכסי אביה אינה נפרעת אלא על ידי אחר : אמר רב
ששת ואי אתו לקמן לדינא לא מודקקין להו : רב פפא
אמר שמותי משמתינן להו : רב הונא בריה דרבי יחושע אמר
גגורי מגנדינן להו : אמר רב נחמן תנא באבל רבתי בר"א
שנתגרשה

אלא סיד ישראל תקיפה על האומו' ויראוס לעשות סלא כדון
סלא יוסדון זמון : לא סדי איניש זוזא זמון ודאיו לא היה
פודה חס לא סודע בכירור סלא נטמאה : מעיד בה כדי
סלא פדה הוא חלא אחר : אע"פ כן שאסרוה עליו לפי סכהן
היה : כשהיא יונאה והוא בחצר יונאה בראש בניה שהיו
בכיו עמהן סלא יתיחדו וכשנכנסת נכנס' בסו' סלא יהא כוז
והיא בחכ' זהבני מבחון בגרוסה כהן סגרס את אשתו :
לא תנשא בשכונתו לפי שמכרת ברמיזות' ובקריכותיו ושמא
יבא לדי עבירה : ואם היה כהן חסי' לא נשאת לא תדור
עמו בעכו' סמא יבא עליו וכהן אסור בגרוסה אבל ישראל כל
זמן סלא נשאת תדור עמו בשכונתו : לוח הימנה בהיותה
תחתיו מנכסי מלוג סלה שהיו תחת ידה וככהן סגירס את אשתו
איורי : איכונ נפרעת הימנו ע"י עכמו סלא יתקרבו בדברים
חד : באכל רבתי במסכת שמחות : גייסי בהדדי מכורין

האשה פרק ב כתובות צח

שנתגרשה מן הנישואין : אבל נתגרשה מן האירוסין נפרעת על ידי עצמ' שאין לכו גס פה ואינה מכרת בקריצותיו ובדמיזותיו : והני מילי דלא גייסי בהדרי אבל גייסי בהדרי אפילו מן האירוסין אינה נפרעת אלא על ידי אחרי' :

מתני' ואלו' (ח' סו' לב' מו) נאמנין להעיד בגדלן מה שראו בקטנן נאמן אדם לומר זה כתב ידו של אבא וזה כתב ידו של רבי וזה כתב ידו של אחי : זכור אני באשה פלונית שיצאת כהינימ' וראשה פרוע : ושהיה איש פלוני יוצ' מכית הספר לטבול לתרומתו ושהי' חולק עמנו בגורן : ושהמקום הזה בית הפרס הוא : ועד כאן היינו באין בשבת : אבל אין נאמן לומר דרך הית לפלו' במקום הזה : מעמד ומספר היה לפלוני במקום הזה : גמ' אמר רב הונא ברית רב יהושע והוא שהיה גדול עומד על גביו כלומר מעיד עמו לכיון דקיום שטר' דרבנן הימנות רבנן ברבנן : זכור אני באשה פלונית : (א' סו' מו) מ"ט כיון דרוב נשים בתולות נישאורן גלויה מילתא

זה את זה ברמיזות ובקריכות : מתני' זה כתב של אבא עמקיימין הסטר על פיו ואע"פ שעת אבין בעוד זה קטן : שיכתתה בהכונא והוא סימן שנסאת בתוכה וכתובתה מאתי' : יוכל מגית הספר כשהיינו תיכונות לומדין בבית רבי : אבל אין נאמנין בו דאפוקי ממונא הוא ובעינן עדות מטעמא דכתובה היינו טעמא דנאמנין דרוז כמי' בתולות נישאורן :

(בית הפרס היינו החורש את הקבר כדתנן במסכת אהלות החורש את הקבר ה' ועושה בית הפרס ועד כמה הוא גוסס מלא מענה של מאה אמה ואמרונן בתוספתא דהיינו מאה אמה לכל רוח : ואמרו' בגמרא דאמר רב יכודה אמר שמואל מנסח אדם בית הפרס והולך כלומר שסימך על כך שאי' שם עכס כשעורה רוחהו ואע"ג דמאכיל לא קייסי' דאין עכ' כשעורה מטמא באהל עד דאיכא סדרה או גלגלת שלמים או רוז מנין : ורב יאודה בר אחי משמיה דעובא אמר בית הפרס שגדש כלום' דיטה רבה ברבנא' ברבה סהור דתליבן לקולא ואמרו' כל העכמות נכתפו לפחות מכשיעו' אלמא חסשא דרבנן בעלמא הוא :) מעמד ומספר מקום הי' לו כאן להספיד מתיו כשמוליבין לבית הקברות שלו לעשות מעמדות לשם שכיז עוסיין שבע מעמדו' למת : גמ' כיון דקיום שטרות דרבנן דמדאורייתא עדים החתומים על הסטר נעסב כמו שנחקרה עדותן בבית דין הימננהו רבנן דרבנן דדבר טהור מדברייהם האמינו' הם אמרו' והם אמרו' הם שטריכו קיום עדים והם האמינו את אלו' : גלויה מילתא

בעלמא

האשה פרק ב כתובות

מילתא בעלמא היא : ושהיה (ח"ט סי' ג' ז) איש פלוני יוצא
 מבית הספר לטבול בתרומה : וליחוש דילמא עבד כהן הוא
 מסייע ליה לר"ש בן לוי דאמר אסור לאר' שילמד אר"ה עבדו
 תורה : לטבול בתרומתו : בתרומת דרבנן : ושהיה חולק
 כו' ודילמא עבד כהן הוא סבר כמ"ד אין חולקין לעבד אא"כ
 רבו עמו : (ח"מ סי' לה) ושהמקום ב"ה הפרס : בית הפרס
 דרבנן : וער כאן היינו באין בשבת : קסבר תחומין דרבנן :
 (טור ח"ט סי' שנט) ואינו נאמן לומר דרך היה לפלוני במקום
 הזה מ"ט אפוקי טמונא הוא ולא מהימן :

סליק פירקא האשה שנחארמלה

בעלמ' הוא כלומר אין הדבר כריך עדו' אלא פרסוס בעלמא
 סיכח דדין לאור בלי גמגום : (מסיועך לרי"ב כל דאמ' אסור
 לאר' שילמד את עבדו תורה מסיומין עלה בגמרא דמתני'
 קיירי כדקא נהיגי ביה מכהג בניס ואילו היה עבד היה אסור
 לעשות כן שמא יחזיקו בו בגן חורין וישארו בת חורין :)
 בתרומה דרבנן כגון תרומת ח"ל או תרומה פירות החמינוסה
 רבנן לאכול על פיהם תרומה דרבנן :

סליק פירקא האשה שנתארמלה

ואלו (ח"ט סי' קעז) נערות שיש להן קנס הבא על הממזרת
 ועל הנתינה ועל הכותי ועל הגיור ועל השבו' ועל
 ועל השפחה שנפרו ושנתגיירו ושנשתחררו פחותות מבנות ג'
 שנים ויום אחד : הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות
 אמו ועל אחורת אשתו ועל אשרת אחיו ועל אשרת אחי אביו
 ועל

ואלו נערות דוקא נערות היונו מסהביאה שתי קערות
 עד שתיבגרו והם טסה חלשים בין נערו לכנרות
 אבל קטנה וכוגר' אין להן קנס : יש להן קנס אם חנסה אדם
 ונתן לאבי הנערה חמשי כסף סכא' ונתן האיש וגו' : הכא
 על הממזרת לרבנות נקט חמי' פסולות כ"ט כשרות : נתינה
 מן הגבוענים ודוד גזר עליהן כדחמריכון ביבמות : כותית
 קסבר גירי אריות הן וישנו בלאו דלא תפתחן בס : על הסבויה
 ישראלית שנסבת ונסדית : פחותות מבנות ג' שנים ויום אחד
 דבחזקת בתולה היא דאפי' נבעלה בתולה חוורים : ועל
 חסת אחיו סקידה לאחיו ונרסה ואין בה אלא כרת וכן חסת
 אחי אביו : אעפ"י שהוא בכרת אין בהן מיתת ב"ד וכרת לא
 סטר

יעל הנדה יש להן קנס : אע"פ שהן בכרת אין בה מיתת ב"ד :
 צמ' הא דקתני הבא על אשרת אחיו משבח' לרה כגון שהיו
 לאחיו בנים וקדש נערה ומת : א"נ אחיו מאמו שקידש נערה
 ומת : או שגרשה : דלאו בת חליצה ויבום הוא וקאים עלה
 בכרת : ואשת אחי אביו נמי כגון שקדש אחי אביו נערה
 ומת : נערה אין קטנה לא מאן תנא אמר רב יהודה אמר רב
 ר"מ היא דתני' קטנה מבת ג' שנים ויום א' עד שתביא שתי
 שערות יש לה מכר ואין לה קנס : ומשתביא ב' שערות ועד
 שתכניר יש לה קנס ואין לה מכר : דר"מ שהיה ר"מ אומר כל
 מקום שיש מכר אין קנס ובל מקום שיש קנס אין מכר :

וחכ"א קטנה מבת ג' שנים ויום אחד עד שתכניר יש לה
 קנס : קנס אין מכר לא אימ' אף קנס במקום מכר : פירו'
 במקום שיש מכר : כלומר מבת ג' שנים ויום אחד עד שתביא
 שתי שערות יש לה מכר ויש לה קנס : אבל משתבי' ב' שערות
 עד שתכניר יש לה קנס ואין לה מכ' דק"ל אמת עכריה יוצאה
 מרשו' ארון כסימני' : וחני בני קנסא נינהו קרי כאן ולו
 תהיה לאש' אשה הראויה לו או"ל אמר קרא בער נערה חנערה
 חר לגופי' וחד לאיתווי חייבי לאוין וחד לאיתווי חייבי
 כריתות : (א"ה סו' קעז) ת"ר היוצא משום שם רע אין לה
 לא קנס ולא פתוי : יוצא משום שם רע בת סקילה הוא אמר
 דב ששת חכי קאמר ושיצ' עליה שם רע בילדות' אין לה קנס
 ולא פיתוי ה"ד שם רע כגון דאתו ביתרי ואמרו לדידן תבערה
 לן באיסורא : אמר רב פפא ש"מ האי שטרא ריע לא מנכינן
 ביה : ה"ר שטרא ריע כגון דאתו ביתרי ואמרו לדידן אמר לן
 דייפו לי האי שטרא דכיון דקא מהדר אוזופי אימר זיופי זיוף :
 מתני'

פטר ליה מן התשלומין : גמ' יש לה מכר יש לאביה זכות
 צה למזכרה לספחות : ואין להן קנס והבא עליה אינו חייב
 קנס : ואין לה מכר כדתניא יכול ימכור אדם בתו כשהוא
 כערה אמרת ק' ומזכרה כבר יוצאה עכסיו שאינם מזכרה אינו
 דין שלא תימכר : מבת ג' שנים שהיא ראויה לביאה ומשום
 קנס נקט ג' שנים : (מכר לא בתמיה) אף קנס במקו' מכר
 ונ"ה נקט בת ג' אבל יכול למכור מנת ווס אחד עד שתבי' שתי
 שערות : והני נערו' פסולות בני קנסא כיכרו בתמי' ה"ג
 כער זוסי גיר' רב אלפס זר"ח אבל גירסת רש"י מוכחת כערה
 כערה הנערה) כערה הנערה באונס כתיב כי ימכא איש
 כערה בתולה וכתוב בתריה וכתן לאבי הנערה ודרסינן כערה
 יתירה וכ"ה דהנער' יתיר' דכוכ ממי למכת' ונתן לאביו :

חד לגופים לכסירה : (כיון דמהדר אוזופי אימר זיופי זיוף

אלו נעוה פרק ג

מתני' (טור א"ה סו' קעז) ואלו שאין להם קנס הבא על הגיור ועל השבוי ועל השפחה שנפדו ושנתגיירו ושנשתחררו יתרות על בנות ג' שנים ויום אחד ר' יהודה אומר שבוייה שנפדת הרי היא כקדושתה אע"פ שהיא גדולה : גמ' וליתא לדר' יהודה : מתני' הבא על בתו ועל בת בתו ועל בת בנו ועל בת אשתו ועל בת בתה ועל בת בנה אין להם קנס מפני שהוא מתחייב בנפשו שמייתתן מיתת בית דין שכל המתחייב בנפשו אין משל' ממון שנא' (סמות כא) ולא יהיה אסון ענוש יענש : נערה שנתארסה ונתגרשה ר' יוסי הגלילי אומר אין לה קנס ר"ע אומר יש לה קנס וקנסה לעצמה : גמ' ר"ע אומר כו' והלכה כר"ע דק"ל הלכה כר"ע מחברו : אמר (א"ה קעז) אביי בא עליה ומתה פטור שנאמר ונתן (דברים כב) לאבי הנערה ולא לאבי המתה : בא עליה עד שלא נתארסה ונתארסה קנסה לאבי' הוא דעדיין לא נפקה לה מרשות אביה דתנן נערה מאורסה אביה ובעלה מפירין דריה : אבל אם בא עליה ואחר כך נשאת או בגרה קנסה לעצמה דבגרות ונשואין מפקי מרשות אב' לנמרי : והוא שלא עמדה בדיון קודם בגרות ונשואיה אבל אם עמדה בדיון קנסה לאביה : מתני' (א"ה קעז) המפתה נותן שלשה דברים והאונס ארבעה : המפתה נותן בישת ופגם וקנס : מוסיף עליו האונס שנותן את הצער : מה בין אונס למפתה אונס נותן צער ומפתה אינו נותן צער : אונס נותן מיד ומפתה לכשיוצי' : אונס שות' בעציצו ומפת' אם רצה להוצי' מוציא : גמ'

הוא עצמו ליכוח כתב הדומה לכתב ידי עדים שחתם דו' :)
 נותני' יתירות על צנות שלש שנים לכיון דראויות לכיאה צחוקת הסקר היו ונבעלות הן בגיותן והשבויים בשביה :
 מתני' ולא יביה אסון ענוש יענש הא' אס' יביה אסון לא יענש : נערה שנתארסה ושנתגרסה דאלו לא נתגרסה בת שקילה היא ואין סס קנס : אין להן קנסא דמתיב אשר לא אורסה פטורה : ור"ע דרש לא אורסה לאביה הא' אורס' לעצמה : גמ' (בא עליו ומתה פטור כגון שא' הסמיק האב להעמידו בדיון עד סמתה :) אביה ובעלה מפירין כדריש וחינו מוס' עד סיפורו שניבין (אמא אירוסין אין מוכיחין מרשות אב) לכיסוף אין ובגרו מפיקין מרשות האב דלא מוכיחו שזכת' תור' לאב לא הו' בקטנות או בגערות אבל בגערות לא אשכחן וכן נשואין דכל זמן שלא נשאה אביה מפר כדריש ומשנשאב אין יכול להסר : מתני' אונס נותן מיד לאביה קנס ואע"פ שכינסה : לכשיוציא מפרש בגמרא וכי אשתו

אלו נערות פרק ג

ק

נמ' ומפתה לכשיוציא אשתו היא אמר אביי אימא לכשל
 יכנוס תניא נמי הכי אף ע"פ שאמרו המפתה נותן לכשל
 יכנוס בושת ופגם נותן מיד : אחר האונס וא' המפתה בין
 היא בין אביה יכולין לעכב : תניא אידך אע"פ שאמרו אונס
 נותן מיד כשתצא אין לה עליו כלום : מתני' כיצד שותה
 בעציו אפי' היא חגרת אפי' היא סומא : מצא בה דבר זמא
 או שאינה ראויה לבא בישראל אינו רשאי לקיימה שנאמר
 ולו (דברים כב) תהיה לאשה אשה הראויה לו : נמ'
 ונתי עשה ונדרחה לא תעשה כי אמרינן אתי עשה ודחי לא
 תעשה כגון מילה בצרע' ולא אפשר לקיימי לעשה אבל הכא
 אי אמרה לא בעינא ליה מי איתיה לעשה כלל : מתני'
 יתומה שנתארסה ונתגרשה ר"א אומר האונס חייב והמפת'
 פטור : נמ' אמר רב ארוא בר אהבה הלכה בר"א קרו רב
 עליה דר"ע טובינא דחכימי : מתני' אי זהו בושת הכל
 לפי המביי' והמתבייש : פגם רואין אותה כאלו היא שפחה
 צמזמת כמה היתה יפה וכמה היא יפה : קנס שוה בכל אדם
 וכל שיש לו קצבה טון התורה שוה בכל אדם : כל מקום
 שיש מכר אין קנס : וכל מקום שיש קנס אין מכר : קטנה
 יש

אשתו הוא כבר דאמר לכשוזיא : נמ' לכשל יכנו' שתמאן
 היא או אביה או המפת' עכמו דכולן יכולי לעכב שלא יכנוס
 (דאם כינסה אין נותן קנס כדכתיב מסר ימנהגה ואם מאן
 ימאן כו' כסף יסקול אבל צאוכ' כתיב ונתן לאבי הנערה
 חמשים כסף וכו' תהיה לאטף :) כשתא' מאליה ותבעה
 בימינו גמ' דהוא אינו יכול לגרשה על כרחי דקתיב לא
 יכול לשלחה כל ימיו : אין לה עליו כלום ולא אמר'
 אין קנס תחת כתובתה כי לאבי' נותן מיד אלא כסף
 קנסה היא כתובתה וכן אם מת יבא כסף קנסה בכתובת'
 ואין לה עליו כלום : בעיניו בכלי שחר צו שעל
 כרחי יטאנה (כדכתיב לא יוכל שלחה) ונתי עשה וכו' תהיה
 לאשה וידחה לא תעשה שאינה רחוייה לבא בישראל כגון
 נומורת : מו' איתיה לעשה כלל השתא' נמי מלמדוין אותה לאמר
 אינו רוצה : מתני' האונס חייב והמפת' פטור לכיון דיתומה
 היא וקנסה שלק' ואחלתיה דמדעת' נתפתת' לו וכן נתארסה
 ונתגרשה אפי' אינו רוצה קנס שיה' כר"ע לכך מפתה
 פטור : טובינא דחכימי מאוסר שבחמי' : מתני'
 שכל לפי המבייש אדם ביכוני בוסתו גדול מאדם זולל ומאדם
 חשוב : והמתבייש לפי חשיבותו הוא בוסתו : כל מקום שיש
 קנס דסינו נערה אין מכר כדפירש לעיל : כל מקום שיש מכר
 לא

אלו נערות פרק ג

יש לה מבר ואין לה קנס : נערה יש לה קנס ואין לה מבר :
 בוגרות לא מבר ולא קנס : גמ' פנס רואין אותה כאלו
 היא שפחה נמכרת : היכי שיימינן לה אמר אביה דשמואל
 אומדין כמה אדם רוצה ליתן בין שפחה בתולה לשפח' בעולה
 להשיאה לעבדו שיש לו קורת רוח ממנו : כל מקום שיש
 מבר אין קנס : אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר"ם : אבל
 חכ"א יש קנס במקום מבר כדכתבי' לעיל : איכא מאן דאמר
 הלכה כר"ם משום דסתם מתני' כותיה : ואנן לא סבירא לן
 הכי חדא דהא רב יהודה אמר זו דברי ר"ם אבל חכ"א וכו'
 דאלמא לא סבירא ליה כר"ם דיהידארה הוא ולית הלכתא
 כותיה : ועוד הא אשכחן לרבא דהוא כתרסא דסבירא ליה
 כרבנן דבעי רבא יש בגר בקבר או אין בגר בקבר יש בגר
 בקבר ודבנה הוי או דילמא אין בגר בקבר ודאבי' הוי הי"י
 אומ"ר אין בגר בקבר ודאבי' הוי שמע מינה כרבנן
 סבירא ליה דאמרי קטנה יש לה קנס דלא משכח' לה דיש לה
 בן קודם בנרות אלא היכא דבא עליה אונס כשהיא קטנה :
 ואע"ג דאפריכא האי בעיא לאו מחאי טעמא איפריכא ועוד
 דגרסינן בפ' נערה שנתפתחה אר"ל המוציא שם רע על הקטנה
 פטור שנאמר ונתן לאבי הגערה נערה מלא דבר הכתוב וכו'
 ער אלא כאן נערה הא כל מקום שנא' גער אפי' קטנה כמשמע
 אלמא כרבנן סבירא ליה : וכן הלכתא : בוגרת אין לה
 מבר ואין לה קנס דייקי' מינה הא בושת ופנס אית לה :
 ודוקא אנוסה בוגרת אבל מפותה בוגרת אין לה כלום :

מתני'

לאב גבתו דהיינו קטנה אין קנס דאין קנס לקטנה : גמ'
 שיש לו לרבו קורת רוח ממנו שהזכיר בעבודתו ואף הוא רוצה
 לעשות לו נחת רוח להטעימו טעם בתולה : זו דברי ר"ם
 דאמר אין קנס לקטנה : לשון הר"ן איכא מאן דאמר הלכה
 כר' מאיר דאלמא לא סביר ליה כר"ם כו' מדקתני זו דברי
 ר"ם משמ' דזו ולא סביר ליה דסתמא הכי משמע כל היכא דלח
 נוסרס תלמודא כדלוי' זו וסבירא ליה) בגר בקבר אה מתס
 בעוד' נער' עד שלא עמד בדין וסני' זמן בנרותה בקבר מי
 אמרינן כי היכי דאמר פרק נערה לא הספיק לעמו' בדין עד
 שבגרה הרי הוא לעצמה ולא לאביה וסתת' נמי בגרה כחבר
 מפקיע כח החב' ובני' ירית אס' יש לה בן או לאו : אלל
 היכא דבא עליה כשהיא קטנה דאין בין נערות לבגרות אלל
 ו' חדשים : ואע"ג דאיפריכא דאין אה מתעברת בקטנותה :
 אבל מפות' בוגרת אין לה כלל' דמחל' דפירשנו לעיל :
 פיקיתוי וכו' הדין חכמתי : ואין משלס קנס דמודס בקנס
 פטור

מתני' האומר פתיתי בתו של פלו' משלם בישת ופגם על פי
 עצמו ואינו משלם קנס על פי עצמו : האומר ננבתי שורו של
 פלו' משלם הקרן על עצמו ואין משלם תשלומי כפל ולא
 תשלומי ד' זה' : המית שורו ארת פלוני או שורו של פלוני
 הרי זה משלם ע"פ עצמו : המית שורו עכרו של פלוני אינו
 משלם ע"פ עצמו : זה הכלל כל המשלם יתר על מה שהזיק
 אינו משלם ע"פ עצמו :

סליק פירקא

פטור דכתיב אשר ירשיעון אלבים פרט למרשיע את עצמו :
 הניית שורו את פלו' וכרוני חייב כוס' : הרי זה משל ע"פ
 עצמו דקסב' כוסר'א ממונא' : (עבדו של פלוני וכרוני מחווי'
 כל סלע : אינו משל' דקכ' כינסו שאפי' אין יפה דיכר כותן
 שלטים :

בדרן עלך אלו נערות

נערה (א"ה סי' קעז) שנתפתחה בשחה ופגמ' וקנסרה
 לאבי' והצע' בתפוסה : עמד' בדרין עד שלא מרת
 האב הרי הן של אב : מת האב הרי הן של יורשין לא הספיק'
 לעמוד בדרין עד שמת האב הרי הן של עצמה : עמדה בדרין
 עד שלא בגרה הרי הן של אב : מת האב הרי הן של אחים :
 לא הספיקה לעמוד בדרין עד שבגרה הרי הן של עצמה :
 ר"ש אומר אם לא הספיקה לגבור' עד שמת האב הרי הן של
 עצמה : מעשה ירירה ומציאתה אע"פ שלא גבתה מת האב הרי
 הן של אחין : גמ' בעא מיניה (א"ה סי' לז קיב) ר' אבינא
 מרב ששת בת הנוזג' מן האחים מעשרה ירירה למי במקום
 האב

נערה והסער בתכוס' באלוס' הסער נמי לאביה תפוסה
 נקט ליסכ' דקרא ותפסה ושכב עמה : לא הספיק
 לעמוד בדרין עד שמת כו' לא הוי ממון להוריס לבנו ואמרין
 בגמרא אין אדם מוריס לבניו וכות שזיכתה לו תורה בכתו :
 מת האב משעמדה בדרין בכערותיה בון בגרה (קודם מיתתה)
 בין לא בגרה : הרי הן של אחין דכוון דכבר עמדה בדרין וכה
 דבן האב : דר"ש אומר אע"פ שעמדה בדרין לא הוי ממון
 דאב להוריסו לבניו עד דמטו לידים וטעמא מפרש בגמרא
 דאמר קרא ונתן האיש הסוכב עמה כו' לא זכתה תורה לאב
 אלא משעת נתינה (מעשה ידיה שעמדה בחיי האב : אע"ג
 שלא

נערה פרק ד כתובות

האב קיימי מה אב מעשרה יריה לאב הכי נמי מעשרה יריה
לאחים : או דילמא לא דמי לאב האב מדיריה מיתזנא הבא
לאו מדיריהו מיתזנא : ופשוט רב יוסף מעשה יריה לעצמה
ודייק לה ממתניתין דקתני מעשה יריה ומציאתה אע"פ שלא
גבתה : מציאתה מסאן גבייה אלא לאו הכי קאמר מעשרה
יריה כמוציאתה מה מציאתה כחיי האב לאב אחר מיתת האב
לעצמה אף מעשרה יריה כחיי האב לאב אחר מיתת האב
לעצמה : איתמר נמי אמר רב יהודה אמר רב בת הנוגת מן
האחין מעשה יריה לעצמה אמר רב כהנא מ"ט דרב דכתיב
(ויקרא כב) והתנהלתם אותם לבניכם אותם לבניכם ולא
בנותיכם לבניכם מגיר שאין אדם מוריש זכות בתו לבנו וכן
הלכת' : מתני' המארס (א"ה סו' כה) בתו וגרשה אירסה
ונתאלמנה כתובה שלו : השיאה וגרשה השיאה ונתאלמנה
כתובת' שלה ר' יהודה אומר הראשונה של אב אמרו לו
משנשא איין לאב רשות כה : גמ' טעמ' דהשיאה וגרשה
השיאה ונתאלמנה אבל נתאלמנה תרי זמני תו לא חויי'
לאינסובי : וסתם לן כרבי דאמר בתרי זמני הויא חזקה :
וכן הלכתא דגרסינן פרק הבא על יבמתו נישואין ומלקיות
כרבי : וסתות ושור המוער כר"ג : נישואין הא דאמרן :
מלקיות דתנן מי שלקד ושנה בירת דין כונסין אותו לכיפ'
ומאכילין אותו שעורין עד שכריסו נבקע : וסתות דתנן איין
האשה

שלא גבתה כגון סכר פעולתה : מת האב הרי הן של אחים
דמשכח לעול' זכה בהן האב ולא דמי לתנא דלא הוי נמוזן עד
עמדו בדין ויעידוהו דכח' או מוד' פטור : מכיאת' כגמ' מפרש
נמוזן גביה : בת הניזונות מן האחין כי כך הוה תנאי ב"ד
בגן נוקבן דיהוי לוכי מיכחי איכוון יתבון בביתו ומיתזנ' מנכסי
עד דתלקחון לגוברין : לא מדידכו אלא מתנאי ב"ד מיתזנ' :
מה מציאתה דמציאתה פשיטא כן דלעכמא דהא חסילו בחי
האב לא זכי בהן האב אלא ח"כ סמוך על סוכחנו ומשום איבה
כיון דכחיו איכו חייב במזונותיהו אי אמר מציאתה לעכמ' תו
לא יחיב לכ מזונ' אבל אחיה על כרחא מיתזנא מיכיהו :
והנחלתם אותה בעבדים כנעניים כתיב : זכות בתו זכות
שזכתה לו תורה דבתו : מתני' כתובה שלו של האב (כתובה
שהיא גובה משני אירוסין הללו) דתסבר יש לארוסה כתובה
וסתי הכתובות של ימי נערות שלו אבל משהשיאה סקע רשותו :
כתובת' שלה דבתר גוביינא אזלינן ולא בת' כתיבה : ראשונה
של אב ובתר כתוב' אזלינן הויא וברשותו כתיבה : גמ'
תו לא שריא לאינסובי דהחזקה להיות קטלנית פרבי דאמר
בתרי

האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלשה פעמים ואינה
 עוקרת מן הוסת עד שתעקד ממנה ג' פעמים : שור המועד
 דתנן אי זהו מועד כל שהעירו בו ג' ימים : כתובתה שלה :
 ומיגבא מאימת גביא אמר רב הונא מנה מאתים מן האירוסין :
 ותוספת מן הנשואין : ורב אשי אמר אחד זה ואחד זה מן
 הנשואין : מאי הוי עלה תא שמע דאמר רב יהודה אמר
 שמואל משום ר' א בר' שמעון מנה מאתים מן האירוסין
 ותוספת מן הנשואין וחכ"א זה וזה מן הנשואין : והלכתה
 אחר זה (ח"מ סו' רמ) ואחר זה מן הנשואין : אמר רב נחמן
 שני שטרות היוצאות בזה אחר זה ביטל שני את הראשון :
 אמר רב פפא ומורה רב נחמן דאי אוסיף ביה דיקלא לתוספת
 כתביה : פשיטא ראשון במכר ושני במתנה ליפות כחו הוה
 דכתב ליה משום דיג' דבר מצרא : וכ"ש ראשון במתג' ושני
 במכר דאמר משום דינא רב"ח כתביה : ודאי שניהם במכר
 שניהם

בתי זמני הוי חזקה : לכיפה מקום כר : קובעת וסת
 שתהא דויה שעת' ולא תטמא למסרע מעת לעת ולענין
 שיכטרך לפרוש מונכה סמוך לוסתה : (ואינה מטרת מן
 הוסת חסו' נעקרה ב' פעמים שבדקה השני וסתות ולא ראתה
 ושנתה ראיתה ליום השני שני פעמים חסו' כיו מחזקינן
 וסתה הראשון לכשיגיע ואם לא בדקה טמאה דאורח בזמנו
 גא) איזהו שור המועד לשלם נזק שלם מן העלויים : מיגביא
 מחומת גביא כלומר לענין זכו' דאב חזינן דלאו בתי אירוסין
 אזלינן (חסו' לר' יהודה כדתביא בגמרא ומודה ר' יהודה
 במחרים את בתו ובגרה כו' אלמא בת' כתיב' אזיל) אבל לענין
 למיטרף מלקוחו מחימת טרפא ממשעבדו : (מנה ומחתי'
 דמתקנת' דרבנן מחייב טרפא לקוחו' שלקחו מנכסיו מוזמן
 האירוסין דהא מחותו טע' איסתעבד בתקנת' דרבנן :
 ותוספת דמועמנו היא בזה לא נסתעבד אלא עד זמן כתיב'
 שקכו מידו : אחד זה ואחד זה מן הנשואין דהיא גופא מחל'
 לשעבודא קמא וכתרטה בזמן הכתיב' בשטר כתובה ככל
 המפורש בה בין עיקר בין תוספת : שתי שטרות של מכר או
 של מתנה היוצאין על שדה אחת וכתבו ראובן לשמעון אחד
 בניסן ואחד בסיון : ביטל שני את הראשון ואם כתב לו
 אחריות וטרפה ממנו בעל חוב אינה גובה אלא רק מוזמן שני :
 דאם מוסיף ביה דיקלא בשטר שני : לתוספות כתביה ולא
 לבטוליה קמא לא דחי מוזמן שני אחיה למיגביא שיקנה עיקר
 ותוספות ואי ניח' ליה בקמא משום דקדו' לא ליקני תוספת :
 יסות כחו כתביה אי כתיב' לא אוסיף ביה לא ביטל הראשון
 משום

נערה פרק ד כתובות

שניהם במתנה בטיל שני את הראשון : מ"ט רפרס אמר
 אורויי אורי ליה רב אחא אמר אימור אחוליה אחוליה
 לשעבודי קמא מאי בינייהו איכא ביניהו אורועי סהרי :
 ומכנש פירי ולטסקא : פירוש הא דאמר רב נחמן ביטל שני
 ארתי הראשון ה"מ בשטר קרקעי ומאי דדמי להו כגון כתובת
 אשה אבל כהודאות והלואות גבי תרוייהו כל חד וחד לפום
 שעבודה דיליה ולא אמר האי שטרא היינו האי שטרא ואע"ג
 דתרוייהו סכים אחד : דגרסי' בגט פשוט אמר רבא האי מאן
 דנקי' תרי שטרי כר חמשין חמשין ואמר שוינתו גהליה חד בר
 טאה לא משוינן לי' עבוד רבנן מילתא דניחא לי' ליה וניחא
 ליה למלוה גיחא ליה למלוה כי היכי דלא לפגום לשטרי
 וניחא ליה ללוה כדי שלא יכופר לפרעו אלמא גבי תרוייהו :
 מתני' הגיורת שנתגייר' בתה עמה וזינתה הרי זו כהנק אין
 לה עתח בית אב ולא מאה סלע : היתה הורתה שלא בקדושה
 ולידתה בקדושה הרי זו כסקילה ואין לה פתח בית אב ולא
 ק' סלע : היתה הורתה ולידתה בקדושה הרי היא כבת ישראל
 לכל

משום דלא כתוב' לשני אלא כי היכי דלא ליתו בני מוכר'
 לערעוריו עיכוס דק' ל מתכה לית בה משום דינא דבר מוכר' :
 כבעל חוב דחי אתי בעל חוב וטריוף ליה מיניה קיבל אחריות
 בשטר הקני דכהדר ונגבה מיניה מעות הכתובים כאן :
 מ"ט בטיל אודיו' כי בעל השטר שזה השטר מזויף היה (ונתרה
 על האמת לקנו' מזמן שני :) אורועי סהדי התומי' לזמן
 הראשון לרפרס הם פסולים ולרב אחא כשרים : ולשלומי
 פירי שחבל לוקח בין זמן הראשון לשני לרפרס משלם :
 ולטסק' לפרוע מס המלך מן הקרקע בין זמן הראשון לשני
 לרפרס על המוכ' לפרוע לרב אחא על הלוקח לפרוע :
 (כי היכי דלא ליפגום שטריה שאם יודמנו ללוה חמשים
 ויפרעם למלוה ישאר שטר שני של חמשים בידו ויוכל לגבות'
 בלא שבוע ואילו היה שטר אח' של מא' א"ס יאמר ליה פרעתי
 בלו ומלוה יאמר שלא פרע אלא חמשים יכטרך לישבע כדון
 פוגם שטרו שאינו כפגע א"ל בשבועה : וניחא ליה ללוה כדי
 שלא יכופר לפרעו כשיפרענו ליה למלו' חמי חובו יכופנו מלוה
 כפרי' לו השאר כי ידאג הלוה פן יפסיד שוברו ויתבענו מלוה
 כל חובו :) מתני' וזינתה באירוסין והיא נערה : הרי
 זו כהנק אפי' נתגיורה פחותה מבת שלש דכחוקת בתולכ קיימ'
 דכי כתוב' סקילה כנער' מאורסה בישראל כתוב דכתי' כי כבלה
 עשה בושרא' : אין לה פתח בית אביה אין כריך להוכיחה
 אל פתח בית אביה לסוקלה : ולא מאה סלע חס כמכא הבעל
 שקר

לכל דבריה : יש לה אב ואין מתח בית אב יש לה פתח בית
 אב ואין לה אב הרי זו בסקילה לא נאמר פתח בית אבי'
 אלא למצוה : גמ' תני שילא ג' מדות כנער מאורסה :
 באו לה עדים בבית חמיה שזינתה בבית אביה סוקלים אותה
 על פתח בית אביה כלומר ראו גידולים שגידלתם : באו לה
 עדים בבית אביה שזינתה בבית אביה כשהיא ארוסה סוקלין
 אותה על פתח שער העיר ההיא : סרחה ולבסוף בגרה תידון
 בחנק : למימרא כל היכא דאישתני נופא אישתני קטלא
 ורמינהי נערה מאורסה שזינתה ומשבגרה הוציאה עליה שם
 דע הוא אינו לוקה ואינו נותן מאה סלע : היא וזוממיה
 מקדימין לבית הסקילה : היא וזוממיה סלקא דעתך אלא או
 היא או זוממיה מקדימין לבית הסקילה : אמר רבא מוציא
 שם רע קאמרר שאני מוציא שם רע דחרוש הוא שחרשה

תורה

סקרן ועדים וזוממין דכולהו פרשה בישראל כתיב : הרי זו
 בסקיל' גמ' יליף לה מוסקלו כל אנשי עירי באבנים וזקת
 יתורה לרבות הורטה שלא בקדוש' ולודתה בקדוש' ודוקא
 למית' איתרביחו ולא למחב' סל' ולרב' אחר : הרי ביח' כבת
 ישראל יש לה פתח בית אב ומאה סלע : יש לה אב ואין לה
 פתח בית אב שאין להבנות ובישראלית איורי : גמ' שלש
 מדות במיקו' נערה המאורסה : בבית חמיה אחר שנישאת
 שזינתה בבית אביה (באירוסין סוקלין אותה על פתח בית אביה
 דהכי כתיב והוכיח הנערה א' פתח בית אביה וכו' בבאו עדים
 בבית חמיה כתיב) דכתיב והוכיח את הנערה אל פתח בית
 אביה דכא' גבי מוכיח שם רע כתיב (דמס' ביה קרא) ואקרב
 אליה ולא מכא' הנתולים אלמא בבית חמיה אחר שנישאת
 איורי : ראו גידולי' מבית זה יבאה הנכנסה : (באו לה
 עדים בבית אביה קודם שנשא') על שער העיר כדכתיב
 והוכיח את שניה' אל שער העיר כתיב : תידון בחנק וטעמ'
 מפרש לקמן דאישתני גוסא בין זכו להעמד' בדיון : (ומשבגרה
 הוכיח עליה שם רע סכנסה משבגרה ולא מכא' לה בתולים וכן
 לבית דין) הוא אינו לוקה אם כיחש ואינו נותן מאה סלע דכי
 כתי' ויסרן אותו דכא' מלקות ועבסו אותו דכא' ממון בנערה
 ועקומת שפתים גורמין לו להסתחייב ובעקימת שפתיו בוגרו'
 הויה : היא אם הוא אמת : וזוממיה אם הוא זומם עדים שהעידה
 שזינתה : מוכיח שם רע קאמרר לאותוביה אסרה' ולבסוף
 בגרה דאיורי דכא' עדים בלא הוכיח שם רע : שאני זומם
 סב' על ידי הוכיח שם רע דבעל משכנסת : דחידו' הוא
 ולא אמרינן משום דאישתני דינא דלוי זכאי הסתא' בת חנק היא

נערה פרק ד כתובות

תורה דהא נערה המאורסה דעלמא שזינתה בסקילה נכנסת
 לחופה ולא נבעל וזנתה בחנק ואלו מוציא שם רע בסקילה
 א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרבא דילמ' כי חרית רחמנא :
 היכא דלא אישתני גופא אבל היכא דאישתני גופא לא חרית
 רחמנא : האי שמועתא קהורו בה רבואתא ופירשו בה כמה
 פירושי וליכא חד דסליק להו כהונן ומשום הכי חזינן לפרשה
 זלברורה כהונן : ומהכא בעיא פירוש' סרחה ולבסוף בגרה
 תידון בחנק מ"ט כיון דאלו סרחה השתא משבגרה דאישתני
 גופא תידון בחנק ה"ג היכא דסרחה ולבסוף בגרה כיון
 דאישתני גופא אישתני קטלא ותידון בחנק כדהשתא : ורמינן
 עלה הא מתני' דתני אם משבגרה הוציא עליה שם רע היא או
 זוממיה בסקיל' דהא הכ' אע"ג דאישתני גופא לא אישתני
 קטלא : ופריק רבא לא תקשי לך מוציא שם רע משבגרה
 אסרחה ולבסוף בגרה דעלמא : דמוציא שם רע דנערה
 דבסקילה חרוש הוא : דהא נערה המאורסה שזינתה בבית
 אביה בסקילה : נכנסה לחופה ולא נבעלה וזינתה בחנק :
 ואע"ג דהשת' גמי נערה בתולה היא כדמעיקרא : כיון דאתיא
 לה לכלל רשות הבעל אישתני דינא ולא דיינינן לה
 כדמעיקרא : ואילו מוציא שם רע אחר כניסתה לחופה אע"ג
 דאתיא לה לרשותיה לא דיינינן לה כדהשת' אלא כדמעיקרא
 דיינינן לה בסקילה : הרי נתברר דחדוש הוא שחירשה
 תורה למוציא שם רע דלא דיינינן ליה כדהשתא אלא
 כדמעיקרא : והואיל וחרית בה רחמנא בהא מילתא דתידון
 כדמעיקרא ה"ג חרית רחמנא בהא מילתא אחריתי דהיכא
 דהוציא עליה שם רע משבגרה אע"ג דאישתני גופא תידון
 בסקילה

כימא אישתני קטלא דהך דזכאי כנערות : דהא בלא בגר'
 נמי כל מוכיא שם רע ואפי' כנערות אישתני דיכא דחילו זכאי
 קשתא אחר שנכנסת לחום ולא נבעלה בחנק כדילפני' בגת'
 פקמן חרוסה ולא כשוחב פי' שנכנסו לחוסה ולא נבעלה
 דחי נבעליה היינו בתולה ולא בעולה ואילו הוכיח שם
 רע קשתא דזכאי קודם כניסתה לחוסה בסקילה אמר במוכיא
 שם רע לא חמירין כדחיל ואישתני דיכא קשתא אישתני קטלא
 דמעיקרא (היכך כי בגרה כמי וכשאת לא חמר במוכיא שם
 רע דמשו' דאשתני דיכא דהשת' אישתני קטל' דמעיקרא :
 ודילמא כי חרית רחמנא כו' כלומר כחי רחיה דמזיקת מסתם
 מוכיא שם רע לאו רחי' היא לכאן דהתם הוא חף על גב
 דאישתני דיכא דחילו זכאי השת' לא אשתני קטלא דהא דזכאי'
 מעיקרא משו' דלא אישתני גופא הוא וחדוש שחדש' תורה
 צאשתני דיכא חרית צאשתני גופא לא חרית :) אבל היכא
 דאישתני

בסקילה כדמעיקרא ואפי' לרתני שילא : אבל נערה דעלמא
 דלא חרית בה רחמנא מידי אם סרחה ולבסוף בגרה כדהשתא
 דיינין לה בחנק ואפילו להאי תני דתני ומשבגרה הוציא
 עליה שם רע היא או זוממיה בסקילה : ולא קשיין אהדרי :
 ואקשי ליה רב הונא בריה דרב יהושע לרבא וא"ל מטאי דהא
 דתני שילא סרחה ולבסוף בגרה תידון כחנק משום דלא
 חרית בה רחמנא הוא אבל הוציא שם רע דחרית בה רחמנא
 בנערה תידון כדמעיקרא ה"נ חרית בה במוציא שם רע
 משבגרה דתידון בסקילה כדמעיקרא דילמא לא ס"ל לדתני
 שילא דחרית רחמנא אלא בנערה דלא אשתני גופה אבל
 בבוגרת דאשתני גופה לא חרית רחמנא בה מידי וכי היכי
 דסרחה ולבסוף בגרה תידון בחנק ה"נ סרחה ומשבגרה
 הוציא עליה שם רע תידון בחנק וכן נמי האי תנא דתני
 ומשבגרה הוציא עליה שם רע בסקילה דילמא ה"נ ס"ל בסרח'
 ולבסוף בגרה דתידון בסקילה ולא חרית בה רחמנא מידי
 דקשיין אהדרי ובטיל ליה פירוקא דרבא : ואתא רב נחמן בר
 יצח' לאוקמי להני תרתי מתניאתא כתנאי ולא קמו : וא"ל רבי
 יוחנן לתנא תני בהאי דתני שילא תידון כחנק תידון בסקילה
 דלא אשכחן תנא סבר דהיבא דאשתני גופה אישתני קמלא :
 א"ר יוסי ברבי חנינא (א"כ ס' קנז) המוציא שם רע על
 היתומ' פטור שנ' (דברים כב) ונתנו לאכי הנערה פרט לזו
 שאין לה אב רבא אמר חייב וכן הילכת' : אמר ר"ל חמוציא
 שם רע על הקטנה פטור שנ' (סס) ונתנו לאכי הנערה נערה
 מלא דיבר הכתוב : הא כל מקום שנ' נער אפי' קטנה במשמע
 חניא כיצד הוצאת שם רע בא לב"ד ואמר פלוני לא מצאתי
 לכתו בתילים : אם יש עדים שזינתה תחתיו בסקילה :

זינתה מעיקרא יש לה כתובה מנה : נמצא שם רע שאינו הוא
 לוקה ונותן מארה סלע בין בעל בין לא בעל ר"א בן יעקב
 אומר לא נאמר דברי' הללו אלא כשבעל : וחוא שאמר לערי'
 בואו והעידוני : אבל באו מאליהן פטור : וכ"ש אם לא באו
 עדים שפטור : והא דקתני הכא זינתה מעיקרא יש לה כתובה
 מנה ליתא דק"ל כרבא דאמר מקח טעות לגמרי משמע ולית
 לה כלום כדכתב' בפ"ק : שלח רב כהנא משמיה דר' יוחנן

מוציא

דאיסתמי גוסא כגון בגרה לא חידוש (ואס בבאו לה עדים
 צבית חביב אית לן למומר סרחה ולבסוף בגרה בחנק במוציא
 שם רע נמי משבגרה הוה ליה למיתני חנק) כך פרש"י ועיין
 פירש האלפס שאינו כן : (נערה מלא דיבר הכתוב בכל
 מקום כתיב נער וכאן כתיב נערה מלא גס' א"ל לכוני את הקטנ'

נערה פרק ד כתובות

מוציא שם רע אינו חייב עד שיבעורל כדרכה ויוציא שם רע
 כדרכה : והמוציא שם רע ולא בעל לוקה מכת מרדות מדרבנן :
 מתני' האב (א"ס סי' ל"ז) זכאי בכחו בקדושיה בכסף בשטר
 ובביאה וזכאי במציאתה ובמעש' ידיה ובהפר נדריה :
 ומקבל גיטה : ואינו אוכל פירות בהייה נשאת יתר עליו
 הבעל שאוכל פירו' בהייה : והייב במזונותי' ובפרקונ'
 ובקבורת' : ר' יהודה אומר אפי' עני שבישראל לא יפחתו
 לו מב' חלילין ומקוננת : גמ' חייב במזונותיה ובפרקונה :
 תנא (א"ס סימן סח פט) תקנו מזונות תחת מעשה ידיה :
 וקבור' תחת כתובתה : לפיכ' הבעל אוכל פירות : פירות
 מאן דכר שמייה חסורי מיחסרא והכי קתני תקנו מזונות תחת
 מעשה ידיה : ופרקונה תחת פירות : וקבירותה תחת
 כתובתה : לפיכך בעל אוכל פירות : ר' יהודה אומר אפילו
 עני שבישראל אמר רב חסדא אמר מר עוקב הלכד כר'
 יהודה : אמר רב חסדא אמר מר עוקבא מי שנשתטה בירת
 דין יורדין לנבסיו וזנין ומפרנסין אשתו ובניו ובנותיו ודבר
 אחר

זינתה מעיקרא יש לה כתובה מנה קסבר כנסה בחזקת בעולה
 ונמאת בעולה יש לה כתובה מנה : עד שיבעול כדרכה
 אבל שלא כדרכה לא כדכתי' ואקרב אליה ולא מנאתי לה
 בתולים ואינו יכול לידע אם לא שיבא עליו כדרכו גם מוסיף אם
 רע שזינת' כדרך' דלא מנאתי בתולים כתיב במקום בתולים
 והיינו כרבי אליעזר בן יעקב : מתני' האב זכאי בנתו
 בנערות וקטנו בקדושו' בכסף שכסף קידושיה שלו : ובשטר
 שהם קיבל שטר אירוסייה הרי זו מקודשת : גבי' שרשתי
 למוסרה גבי' לשם קידושין : ומקבל את גיטה אם נתגרש'
 מן האירוסין קודם שגנר' אבל בגרה חן נשאת טוב אין לו רש'
 בה : ואינו אוכל פירות בחייה אם נסלו לה קרקעות בירושה
 מבי' אמה אין האב אוכל פירותיהן לא עושים לה סגולה בחייה
 לא אם כן מתה שהיא יורשה : יתר עליו הבעל שהיא זוכה
 בכל השנויין למעלה : ואוכל פירות נכסים שנסלו לה בירושה
 משנישאת לו : חייב במזונותיה ובפרקונה אם נשבת שהן
 תנאו כתוב' כדתכן במתני' : ובקבורתה דאמרונן לקמן
 קבורתה תחת כדוכייתה שהכניסה לו מבית אביה וכו' יורש'
 בנייתה : משני חלילי להספיד : גמ' תחת כתובתה כדוכייתה
 שהכניסה וכותבים אותה בכתובתה ודא' נדונייה דהבעלת ליה
 והיא יורשה (תחת פירות שהיא אוכל' מנכסי קלוג שלה כגון
 שנסלו לה משנשאת חו' שהיו לה קודם לכן ולא שמאתה לו
 כדוכיית כתובת') לדבר אחר מוסר לקמן : זנין מזונות :
 מפרנסין

נערה פרק ד כתובות קה

אחר : תניא מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות בית
 דין יורדין לנכסיו וזני' ומפרנסו' אשתו : אבל לא בניו
 ובנותיו ולא דבר אחר : ומאי שנא מדמר עיקבא התם שלא
 לדעת הכא יצא לדעת : מאי דבר אחר אמר רב חסדא תכשיט :
 רב יוסף אמר צרקה : מאן דאמר שאין נותנין תכשיט כל
 שכן צרקה : ומאן דאמר צרקה אבל תכשיט נותנין דלא ניהא
 ליה דתינוול : אמר רב חייא בר אבין אמר רב הונא מי (ח"ס
 סימן סט) שהלך למדינת הים ומתה אשתו בית דין יורדין
 לנכסיו וקוברים אותה לפי כבודה: לפי כבודה ולא לפי כבודו
 אימא אף לפי כבודו וקמ"ל עולה עמו ואינה יורדת עמו אפילו
 לאחר מיתה : אמר רב מתנה (ח"מ סימן רכנ) האומר אם
 מתה אשתי אל תקברוהו מנכסי שומעין לו : מאי שנא כי
 אמר דנפלו להו נכסי קמי יתמי : כי לא אמר נמי נכסי קמי
 יתמי רמו : הילכך בין אמר בין לא אמר כיון דנפלו נכסי
 קמי יתמי לא קברינן לה מנכסי דיתמי : ואין היתומים
 חייבי' בקבורתה דהא תנן אלמנא ניוניורת מנסי יתומים
 ומעשה ידיה שלהן מתה אין חייבין בקבורתה : אלא האומר
 אם מת הוא אל תקברוהו מנכסיו אין שומעין לו לא כל הימנו
 שיעשיר את בניו ויפיל את עצמו על הצבור : תני רב יוסף
 שארדו זו קירוב בשר שלא ינהוג ביה מנהג פרסיים
 שמשמשים

מוכרנסין לבוס וכסות :) אבל לא בניו ובנותיו שאיכו חייב
 דמזונותיהן : הכא כשנשתטה שלא לדע' לא היה לו דעת
 לחיות על מזונ' בניו ובנותיו ומסתמא ניהא ליה שיוזנו משלו
 אבל הכא שלדע' יבא מן המקום היה לו לכנות על אשתו ובניו
 ומדלא כזה לא ניהא ליה שיוזנו משלו לכך אשתו דמחי' בתנאי
 כתובה אישקעבי' נכסי בניו ובנותיו לה : תכשיט (בשמים
 של) חנקת רובל שקנסי' מתקשטת : מ"ד לא יהבי' תכשיט
 לאשתו כ"ס שאין עליכו לעשות דק' מנכסיו ואמתני' קיימא :
 לא ניהא ליה דתנוול ואף על פי שלא היה עבדין ז' כדאמר
 עוקבא קאי ואיפכא גרס מאן דאמר כדקה כל שכן תכשיט
 ומאן דאמר תכשיט לב' כדקה לא דקתס היונו טעמא דלא
 ניהא ליה דתנוול : לקו כבוד' ולא לפי כבודו בתמיה (מידו
 דאורח' ולא אורחו' מי לא בעי למעב' לה הו' ודאי אינה יורדת
 עמו ואסו' כמאן דלית לו עול' עמו לאח' מית חז' יורד' חות'
 לו :) עולה עמו דכתיב בעול' בעל בעליתו של בעל :

האומר בשעת מיתת אס' מתה אשתי כו' שומעין לו דכיון דמת
 בחייה וכיח' גוב' כתובת' אין יורשין חייבין לקבר' : נכסי קמי
 יתמי רמו ופשיטא דאין חייבין לקברה : א תקברוהו מנכסי

נערה פיק ד כתובות

שמשמשים מסותיהן בלבושיהן : מסייע ליה לרב הונא בריה
 דרב יהושע דאמר רב הונא כל האומר אי אפשי אלא אני
 בכגרי והיא בכגרי יוציא ויתן כתובתה : (הג"ה ה"א וז"ל
 מן הכגור) לעיל נישא יתר עליו הבעל שהוא איכל פירות
 בחייה ת"ר (א"ה ס' סומן כ"ה) כתב לה פירות וכלים שיבאו עמה
 מבית אביה לבית בעלה ומתה לא זכה הבעל בדברים הללו
 משום ר' נתן אמרו זכה הבעל בדברים הללו: לימא בפלוגת'
 דר"א בן עזריה ורבנן קא מיפלגי דתנן אע"פ שאמרו בתולדה
 גובה מאתים ואלמנה מנה אם רצה להוסיף אפי' עד ק' מנה
 מוסיף נתארמלה או נתגרשה בין מן האירוסין בין הנישואין
 גובה את הכל ר"א בן עזריה אומר מן הנשואין גובה את הכל
 מן האירוסין בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה שלא כתב לא
 ע"מ לכונס' : מאן דאמר לא זכה כר"א בן עזריה ומ"ר זכר
 כרבנן : לא דכולי עלמא כר"א בן עזריה מאן דאמר לא זכר
 כר"א בן עזריה ומאן דאמר זכר אמר לך עד כאן לא קאמר
 ר"א התם אלא מדרייה לדירה שלא כתב לה אלא על סנת
 לכונסה אבל מדירה לדירה אפי' ר"א בן עזריה מודה משום
 איתתני והא איתתני להו : מתני' לעולם (א"ה ס' נס
 פנז) היא ברשות האב עד שתכנס לחופה : מסרה האב
 לשלוחי הבעל הרי זו ברשות הבעל : הלכו שלוחי האב עם
 שלוחי הבעל הרי היא ברשות האב : מסרו שלוחי האב
 לשלוחי הבעל הרי היא ברשות הבעל : גמ' מאי לעולם
 לאפיקי

לא מן הדקה : כתב לה פירות כן' ססק לה האב בדוכייתא
 פירות כסות וכלים שתכנס לבעל וכתבו לה מן הארוסין
 ומתה בארוסין לא זכה : לימא בפלוגתא דלמאן דאמ' בעל'
 יורש כדוכייתא מן הארוסין' כרבנן דאמרי אס' מת בוא גובה
 שכל מנה ומאתי ותוסס' אלמא כתובתה קיימת לגמרי כחילן
 כושאן לכך כי מתה כמי איקי ורית איבו כדוכייתא טגס' כי' בתו'
 הסטר נכתבה כי כותבין ודא כדוכייתא דהנעלת ליה כך וכך
 וכבי איקו ואוסיף לה מדוכייתא כך וכך : ומאן דאמר לא זכה
 כרבי אלעזר דאמר לא כתב לה אה על מנת לכונסה אי' כמי
 לא כתב' לו ודא כדוכייתא דהנעלת ליה אה על מנת חיבת
 כשוחין : לא כולי עלמא כרבי אלעזר בן עזריה דפסקינן
 לקמן כותיה: מדידיה לדודה מה שפוסק התן לכלה בכתובתה:
 מתני' לעולם היו ברשות האב ואס' דת ישראל מחורס'
 לכהן אינה אוכל' בתרומה עד שתכנס לחופה וקאי בכל זכות
 שחב זוכ' בכתו' : מסרו שלוחי האב שהוא משלח' לו ע"י שלוחי'
 ופגעו בשלוחי הבעל ומסרו להם : גמ' מתסנה ראשון'
 פרק

לאפוקי ממשנה ראשונה דתנן הגיע זמן ולא נשאו אוכלות
משלו ואוכלות בתרומה קמ"ל לעולם ראיין האשה אוכלת
בתרומה עד שתכנס לחופה כמשנה אחרונה דתנן וב"ד של
אחריהן אמרו איין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה
ת"ר הלך האב עם שלוחי הבעל או שהלכו שלוחי האב עם
שלוחי הבעל או שהיה לה חצר בדרך ונכנסה עמו ללון
אע"פ שכתובת' בבית הבעל ומתה אבי' יורשה : מסר האב
לשלוחי הבעל או שלוחי האב לשלוחי הבעל או שהיה לו
חצר בדרך ונכנס' עמו ללון שם לשם נישואין אע"פ שכתובת'
בבית אביה מתה בעלה יורשה ב"ד"א לירושתה אבל לתרומה
איין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה : מתני'

האב (טור א"ה סי' ע"א) אינו חייב במזונות בתו : זה מדרש
דרש ר"א בן עזריח לפני חכמים בכרם ביבנה הבנים ירשו
והבנות יזונו מה הבנים אינן יורשין אלא לאחר מיתת אביה'
אף בנות לא יזונו אלא לאחר מיתת אביהן : גמ' אמר ר'
אילא אר"ל משום ר' יהודה בר' חנינא באושא התקינו שיהא
אדם

פרק אע"פ הגיע זמן עשר חמש שנותיו לכתולה לאחר
שתבעה הבעל להכין עטמה לנישואין ולא למנה סלמי' יוס' :
ולא נישאו בגון שעיבב (הסתן חו) חונם שלו : ואוכלת
בתרומה אם בת ישראל מאורסת לכהן : ונכנס' עמו עם בתולה :
ללון כשאר לינה בעלמא בדרך ולא לשם נישואין : שכתובתה
מטלטלי דיש לה אביה לנדוכייתה (ואמרינן בגמ' דהא דקתמי
בכנסה עמו ללון לא ספרסה ללון חמי נכנסת והא דקתמי
בכנסה עמו לשם נישואין לא ספרסה לש' נישואין חמי נכנסתי
אלא זו וזו שכנסה סתם ותנא הוא דקאמר דהיכא דחב' מלס
סתם כניסת' לא לנישואין הוא לא ללון והיב' דחב' שלו סתם
כניסת' לש' נישואין : ב"ד"ה שמסירתה לשלוח' הויה מסיר'
בנישואין : לירשה לכא מילתא לחודיה הויה נישואין :

מתני' האב אינו חיי' במזונות בתו כחיינו ובגמרא מפרש
אמאי נקט בתו : בכרם ביבנה על סם שהיו יושבין שורות
שורות בכרם : בכרם ירשו שתי תקנות תיקנו ב"ד בתנאי
קתובה כתובת בנין דיכרין דתנן במתניתין בנין דיכרין דיהוינן
ליכי מוונחי אינון ירתי כסף בתובתיך ויהיונו בכרם יורשים
כתובת בנין דיכרין ולקמן מפרש מאי ניסו : הבנות יזונו
בנין בוקמן דיהויין ליכי מיכא אינון יאין יתבון בבתי ומתוכ'
מכסאי עד דתבגרו או עד שתלקחון לגוברין : מה בכרם
איין יורשין כתוב' חמן עד אחר מיתת הבעל דירקון תנן חף
הבנות לא תיקנו להן מזון עד אחר מיתת אבובין : גמ'

נערה פרק ד כתובות

אדם זן בניו ובנותיו קטנים : הלכתא כותיה או אין הלכתא
 כותיה ת"ש כי הוה אתו לקמיה רב יהודה אמר להו יארוד
 ילדה ואבני מתא שדיא : כי הוה אתו לקמיה רב חסדא
 אמר להו כפו ליה אסיתא בצבורא ולימא ליה עורבא בעי בני
 והאי גברא לא בעי בני : כי הוה אתו לקמיה רב א"ל גיחא
 לך דליתון בניך מצדקה : ולא אמרן אלא דלא אמיר :
 אבל אמיר כייפינן ליה בעל כרחיה : לא יהא אלא אחר כי
 הא דרבה כפא ליה לרב נתן בר אמי ואפיק מיניה ד' מאה
 זוזי לצדקה : וה"מ בניו ובנותיו קטנים אבל קטני קטנים
 אע"ג דלא אמיר לצדקה כייפינן ליה ע"כ : דגרסי' בסוף
 אע"פ דרש רבה בר עולא רב' אפתח' דכי נשיאה אע"פ (א"כ
 סי' ע"א) שאמרו אין אדם זן בניו ובנותיו קטנים אבל זן
 אותם קטני קטנים ועד כמה עד שש שנים : ותנן נמי אם
 היתה מניקה פוחתין לה ממעשרה ידיה ומוסיפין לה על
 מזונותיה שמע מינה חייב אדם לזון בניו ובנותיה כשהן קטני'
 א"ר אילא א"ר לוי (ח"מ סי' רכב) הכותב כל נכסיו לבניו
 הוא ואשתו גיזונים מהם : ולית הלכתא כותיה : א"ר אילא
 באושא התקינן (טור ו"ד סי' רמט) המבזבז לא יבזבז יותר
 מחומש שמא יצטרך לכריות : וה"מ מחיים : אבל לאח' מית'
 לית לן בה כמעשה דמר עוקבא בפ' מציאת האשה : א"ר יצחק
 באושא התקינן שיהא מגלגל עם בנו בתלמוד תורה עד שתיים
 עשרה שנה : מכאן ואילך יורה עמו עד לחייו : איני והא
 אמר ליה רב לרב שמואל בר שילת (טור ו"ד סי' רמ"א) בציר
 מבר

באושא כשגלת' סנהדרין וישבו באושא : קטנים עד שיבואו
 ב' שערין : ת"ש דלית הלכתא כותיה לא מימר אמר לוי
 יכלס ויוזן אבל לא כיוסוכן ליה : יארוד תרגום של תנין והוא
 אכזר על בניו כלומר התנין הוליד ובעיט סרנסת בניו על בני
 העיר : כפו ליה אסית' כמו מכסת ויעמוד זה על שוליה
 ויכרוז על עבמו ממקו' גבוה הוא רע מן העורב ויש מפרשי'
 שתיב ככור יעמוד עליה ויאמר כן על אותו באיש : ולא אמרן
 דלא ככוכן ח"כ דלא אמיר דאינו עשיר : לא יכא לא צדקה
 לאחר שחינו בניו : הוא ואשתו כזונים מהם אפילו כתבו
 לזן מעכשיו ולא מן הדין לא תקנת חכמים הוא : המבזבז
 לעניים : לא יבזבז יותר מחומש ש"ה יצטרך לכריות :
 מנגלגל עם בנו אם נסרס מללמוד יגלגל עמו בנחת ובדברים
 רכים : יורד עמו לחייו לרדות במכות וחוסר לחם : לרב
 שמואל בר שילת מלמד תינוקות היב : ואספי ליה כיתורא
 הבעיטו כשור שמלעיטינן אותו מאכל : אמר רב לוי אם חוממתו
 חשק

נערה פרק ד כתובות קו

מבר שית לא תקבל מכאן ואילך קכיל וספיה ליה כתורא לא
 קשיא הא למקרא הא למשנה דאמר אביי אמר ליה אם בת
 שית למקרא : בר י' למשנה : בר תריס' לתעניתא מעת לעת
 ובתיניקת בת תריסר : א"ר יוכי בר' חנינא (טור ח"ה ס' 5)
 באושא התקינו האשה שמכרה כנכסי מלוג כתיי בעלה ומתה
 הבעל מוציא מיד הלוקוחות : וק"ל דבעל מוציא מיד הלוקוח'
 בלא דמים : ואי איתנהו להנהו דמי דשקלה אתתיה מהדר
 להו ללוקח ולא יכול בעל למיטר דילמא מציאה אשכחתי :
 אשרי (תלוס קו) שומרי משפט עושה צדקה בכל עת וכי
 איפשר לעשות צדקה בכל עת רבותינו שביבנה ואמרי לה
 ד"א אומר זה הון בניו ובנותיו כשהם קטנים : רבי שמואל
 אומר אומר זה המנדל יתום ויתומה ומשיאן סמוך לפרקן :
 הון (טור י"ד ס' רכ"א) ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד
 רב הונא ורב חסדא חד אמר זה הלמד תורה ומלמדה לאחרים
 וחד אמר זה הכותב (תלוס קיב) תורה נביאים וכתובים
 ומשאלין לאחרים : זה מדרש דרש ר"א בן עזריה : יתיב
 (טור ח"ה ס' 5) רב יוסף קמיה דרב המנונא ויתיב רב
 המנונא וקאמר כשם שאין הבנים יורשים כתובת בנין דכריין
 אלא מן הקרקע כך אין הבנות ניוונות אלא מן הקרקע :
 והאידנא תקון רבנן כתראי למיזן אפילו מן המטלטלין :
 א"ר חייא ברבי יוסף רב זן ואמי מהיטי דעלייה איבעי' להו
 לפרנסה הואי ומאי עלייה מעילווי דאב וכדשמואל דאמר
 שמואל לפרנסה שמיין באב או דילמא מזוני ממש הוה ומאי
 עלייה

אשת רבס : לתעניתא להתענות כל היום וחינוך לטעו'
 שכתים מקוד' כדאמרי' ביומא : ובתיניקות שממכרת להביא
 כח שאינה מתשת כח בלימו' ותרמי סרי דקאמר שנת שתיס
 עשרה ויוס אחד דאורויתא היא ואין חכו כריכין ללמוד
 ממוניקתו דחביו : שמכר כנכסי מלוג הקרן : הבעל מוציא
 דשוייה רבנן כלוקח וכו' לוקח ראשון : זה הון בניו ובנותיו
 הקטני' שתמיד הם עליו וצדקה היא שאינו חייב בהן : (הון
 ועושר בביתו שאין הממון כלה ואע"פ כן צדקתו עומד לעד
 זה הלמ' ומלמדה מתקיים בו הון ועושר בביתו וכ' קתו עומד'
 לעד שטרח ללמד' לתלמודי' זה הכתיב כו ספרים קיימים לו
 שאינם כלים וצדקתו עומדת :) אלא מן הקרקע כדתנן בפרק
 מו שביס כסוי דאין נובין כתובת בנין דכריין אלא מן מקרקעו :
 רב זן יתוונות בלו לשכיו לתבוע מזוכות ונתן להן מחיטי חביהן
 שלח היו קרקעו' סס אלא מטלטלי : פרנסה הואי כדוכיח
 ליכסא וכהיא בוי גבי מטלטלי : שמיין באב חומדין לפי
 ווקרנותו

נערה פוק ד כתובות

עלייה מדברים טובים שנאמר בעלייה דאמר רב יצחק בר' יוסף בעלייה התקינו שיהו הכנות נזונות מן המטלטלין ת"ש בי דרבנאי אחיה דר' חייא בר' אבא הוי מטלטלי דיתמי אתו לקמי' דמר שמואל א"ל זיל זון : לימא למזוני וכדרכי יצחק בר' יוסף ס"ל : לא התם פרנסה הואי ושמואל לטעמיה דאמר שמואל לפרנסה שמיין באב : הוה עובדא בנהרדעי ורון דייני בנהרדעי : בפומבדית ואנבי רב חנן בר' בינא : אמר להו רב נחמן זילו אהרדו ואי לא מגבינן לכו לאפרניכו מנייכו : רב אמי ורב אשי סבר למיזן ממטלטלי אמר להו רב יעקב בר' אירי מילתא דרבי יוחנן ודיש לקיש לא עבדא בה עובדא אתון עבדיתא ברה עובדא : רבי אליעזר סבר למיזן ממטלטלין אמ' לפניו ר"ש בן איקים יודע אני כך שאין מעתה הדין אתה עוש' לא סירת רחמנו' שמא יראו התלמיד' ויקבעו הלכ' לדורות : ההוא דאתאי לקמיה דרב יוסף אמר להו זילו והבו ליה מתמרי דבורי' א"ל אביי אלו הוה בעל חוב כה"ג מי קעביד מר : א"ל אנא דחייא לבוריא קאמינא : סוף סוף כל העומר לגדר כנדור דמי א"ל אנא דצריכנא לדיקלא קאמינא : ההוא יתום ויתום דאתו לקמיה דרבא א"ל העלו ליתום כשכיל יתומה . אמרי ליה רבנן לרב' והא מר הוא דאמר ממקרקעי ולא ממטלטלי בין לכתובה בין למזונות בין לפרנסה א"ל עני בר טובים הוה אילו רוצה שפחור לשמשה מי לא יחבינן ליה כ"ש הכה דאיכא תרתי : ת"ר א' נכסים שיש להן אחריות ואחר נכסים שאין להן אחריות מוציאין למזון אשה והכנות דברי ר' רשב"א אומר נכסים שיש להן אחריות מוציאין לבנות מן הבנים ולבנות מן הבנות ולבנים מן הבנים ולבנות מן הבנים מנכסים

וותרכותו או קמלכותו אם היה קני' כך וכך היה נותן ומנכסים שלו בין ממקרקעי בין ממטלטלין שוין בכך : עילויא דאש לפי חומד וותרכותו : או דילמא מזוני ממש ואע"ג דתנאי כתובה ככתובה דמי ואין כתובה נגבית ממטלטלי : רב סבר כתקנת עלייה : זיל זון את הכנות מחמתן ממטלטלי : מתמרי דנדויה מחללת שנותנים תחת הדקלים כשגודרי' בתמרים : חילוהו כים בעל חוב שיפה כחו לטרופ ממסעבדי ואפי' הכי אינה גובה ממטלטלי דיתמי וזו גוב' למזון הכנות שסודע כהן הכל ממסעבדי : לחזו לבדויה סקרונ' ליגדר ועדיין כן מחוברו : העלו לתוס כשכיל יתומה אח ואחות היו וחמר העלו ליתום מזונות יתירים שתיוון אחותו עמו : דאיכא תרתי אחותו ותמאנו : מן הבנים לבנו' למזונ' ופרנסה

פונכסים מרובים אבל לא לבנים מן הבנות בנכסים מועטין
 נכסים שאין להן אחריות מוציאין לבנים מן הבני' ולבנות מן
 הבנות ולבני' מן הבנות אבל לא לבנות מן הבנים : מתני'
 לא (א"ה סי' עח מט) כתב לה כתובה בתולה גובה מאתי'
 ואלמנה מנה מפני שהוא תנאי ב"ד : כתב לה שוה מנה תחת
 פזאטים ולא כתב לה כל נכסין דאית לוי אחראין לכתובתיך
 חייב שהוא תנאי בית דין : לא כתב לה אם תשתבאי
 איפרקינך ואותכינך לוי לאנתו ובכהנ' אהדדינך למדינתך
 חייב שהוא תנאי ב"ד : גמ' אמר אבוב דשמואל אשרת
 ישראל שנאנסה אסורה לבעלה חיישינן שמא תחלתה
 באונס וסופה ברצון ופליגא דרבנא דאמר רבנא תחלתה
 באונס ובסוף אומרת הניחו לו שאלמלא לא נזקק לה היא
 שוכרתו מותרת : מ"ט יצר אלבשה : תניא כוותיה דרבנא
 והיא לא נתפשה אסורה הא נתפשה מותרת ויש לך אחרת
 שאע"פ שלא נתפשה מותרת ואי זו זו שתחלתה באונס וסופה
 ברצון : אמר רב יהודה הני נשי דגנבי גנבי שריין לגוברייהו
 דכל דעבדין להו מירא' עבדין להו : אבל שבקינהו ואולן
 מנפשייהו ודאי אסירן : ת"ר שבווי מלכות הרי הן כשבוין :
 גנבי

ומן הבנות גדולות לתטנות אם אין סס אלף בנות והחזיקו
 קדולו' בככסי' מוכיחן מהם וחולקין בשוה וסכא וסכא למימר
 למזוני שאין הבנות ניוזקות מן הבנות לפי שכולן שוות בירושה :
 לבנים קטנים מן הגדולים לחלוק חבל לא לבנים מן הבנות
 נכסים מועטין שאין בהן כדי לזון חילו וחילו עד שיבגרו
 דאמור רבנן הבנות יזכו והבנים ישחלו על הפתחים :
 מתני' חייב להיות כל נכסיו אחראין וקרבאין לה ולא יוכל
 לומר לה אין לך את אותה סדה הכתובה לך בסטר כתובתיך :
 ובככות שאין יכול לקיימה משכבית כתב לה ואהדרינך
 למדינתך לפי שחשת בהן אסורה לבעלה אם נאנסה :

גמ' שמה תחילתה של ביאה באונס וסופה
 של ביאה ברצון : יצר אלבשה שגם זה אונס כיון שנתחילת
 בביאה שהיא באונס אז הלבשה הבעל יצר : והיא מיעוטא
 הוא כלומר בפתח אשה אמרתו לך איסור בלא נתפשה הא
 נתפשה מותרת ויש אשה שאפי' ברצון מותרת : בני נשי
 דנכנן סבליסטין גונבין מתחת בעליהן : שריין לגוברייהו
 לפי שבאונס באין עליהם : אבל שבקינהו הגנבין ללכת אל
 בעליהם וחזלי חניה מנפשייהו אל הגנבים אסירן : שבוי
 מלכות נשים ששבה המלך לתשמיש הרי הן כשבוין (לפי שהמלך
 גדול הוא ויודעת שלא ישא' ונעילת' באונס) ומותרות
 לבעליהן

נערה פרק ד כתובות

גנבתי לסטים אינן כשבויון : וככהנת אהדריניך למדינתך :
 אמר אביי אלמנה לכהן גדול חייב לפרותה שאינו קורא ברה
 אהדריניך : ממורת ונתינה לישראל אינו חייב לפרותה
 שאין אני קורא בה ואותבינך לי לאנתו : רבא אמר כל
 שאיסור שביה גרס לה חייב לפרות' איסור ד"א גרס לה אינו
 חייב לפרות' : והלכה כרבא : מתני' נשכית חייב
 לפרותה : אמר ררי גיטה וכתובתה תפרה עצמה אינו רשאי :
 לקתה חייב לרפאתה : אמ' ררי גיטה וכתובת' תפרה עצמה
 רשאי : ת"ר נשכית אחר מיתת הבעל אין היבמין (זוסי גורסת
 רב אלפס ומק' הספרו' ועיין עליו ב'אשר' ו'שאין' חזי קורא
 צו ולותבינך לי לאנתו) חייבין לפרותה : ולא עוד אפ"ל
 נשכית בחיי בעל ואח"כ מת בעלה אינה חייבין לפרותה שאין
 אני קורא בה ואותבינך לי לאנתו : חילכך לית להו פירי
 דכי תקינו רבנן פירות לבעל תחת פרקונה הוא התקיני והני
 כיון דלא מהייבוי בפרקונה לית להו פירי : תדע דחא תנן
 אלמנה גיננת מנכסי יתומים ומעשה ידות שלה ואין חייבין
 בקבורתה : אלמא כיון דחייבין במזונותיה מעשה ידות
 שלהן : וכיון דאין יורשין כתובתה אין חייבין בקבורתה :

ה"ט

לבעליהן כדתנן ואותבינך לי לאנתו : גנבתי לסטים אינן
 כשבויון גנב' מוקי לה כגון בר נכר שהיה מוכר ולכד עיירות
 כשהיה לסטיון ומלך עליה' לכך חסור' דסכר' מיוסב ליה
 ופרטי חסת המלך וכבעלת לרסון : חייב לפרותה (אלמנה
 לכסן גדול ק"ל בפרק אלמנה כוזבת דיש לה כתובה ותנאי
 כתובה הוא דלמסקיל ולמיסק קאי אבל תנאי כתובה דלמיתקם
 קמיה קאי כגון מזונות ורפואה אמרינן ביבמות דלית לה בריש
 פרק יש מותרו' והכח אשמעינן אביי דתנאי כתובה דפרקונה
 אית לה דמעיקרא אשתעבד לה) שהרי חף לכסרה לא היה
 מתנה ואותבינך לאנתו חלל אהדרינך למדינתך והרי כמו
 קרינא גיה סכי (זהו תנאי כמו למיסקל ולמיסק הוא :

ממורת ונתינה לישראל אע"ג דאית לה כתובה ותנאי
 כתובה דלמסקל ולמיסק לית לה תנאי כתובה דפרקונה
 דמעיקרא לא חישתעבד לה) שאין אני קורא בה ואותבינך
 לאנתו דזהו תנאי כתובה לישראל : רבא אמר כו' בממורת
 ונתינה כאביי ס"ל דלא חישתעבד לה ובחלמנה לכסן גדול פליג
 ואמר דמעיקר' כמו לא חישתעבד לכסונה ואהדרינך למדינתך
 לא סכסרה מחמת השבויה עליו אבל לכסרה מתוך ד"א
 לא נשתעבד דתנאי כתובה ישראל וסן שזה לא סכסרה מתנה
 שאפילו אם תאמר עליו מחמת השבויה שלא תאבד פירקונה :

מתני'

נערה פרק ד כתובות • קט

ה"ג כיון דלא מהייבוי בפרקונה לית להו פירי : ת"ר נשבות
 והיו מבקשין עד י' בדמיה פעם ראשונה פודה : מכאן ואילך
 רצה פודה רצה אינו פודה : רשבנ"א אין פודין השבויי יתר
 על דמיהם מפני תיקון העולם וכן הלכה : ת"ר נשבות והיו
 מבקשין עד י' בכתובתה פעם ראשונה פודה : מכאן ואילך
 רצה פודה רצה אינו פודה דברי ר' : רשבנ"א אם היה פרקונה
 כנגד כתובתה פודה ואם לאו אינו פודה : והלכה כר' :

לקתה חייב לרפאת' : ת"ר (א"ה כו' קט) אלמנה ניוזגרת
 מנכסי יתומים : ואם היתה צריכה לרפואה הרי הן כמזונות
 רש"בנ אומר רפואה שיש לה קצבה מתרפא' מכתובתה רפוא'
 שאין לה קצבה הרי הוא כמזונות : והלכה כרש"בנ : אמר
 רבי יוהנן עשו הקזת דם כא"י כרפוא' שאין לה קצבה :

קריביה דר' יוחנן הוה להו אתת אבא דהות צריכה לרפואא
 כל יומא אתולקמיה דר' יוחנן אמר להו זילו קוצו לה מירי
 לרפואה דהויא לה רפואה שיש לה קצבה : א"ר יוחנן עשינו
 עצמנו כעורכי הדיונין מעיקרא מאי סבר ולבסו' מאי סבר
 מעיקרא סבר (ושעיה נח) מבשרך לא תתעלם ולבסו' סבר
 אדם חשוב שאני : מתני' לא כתב לה (א"ה סימן סט
 קיח) בנין דכרין דיהויין ליכי מנאי אינון ירתון כסף
 כתובתי' יתר על חולקתון דעם אהוהון חייב שהוא תנאי ב"ד :
 בנין נוקבין דיהויין ליכי מנאי יהויין יתבן בבית ומיתונן
 מנכסאי עד דתנסבן לגוברין חייב שהוא תנאי בית דין : גמ'
 א"ר

מתני' רשאי שאין אדם חייב לזון גרוסתו : גמ' רצה
 אינו פוד' דל' תיקמו לו' רבנן לא חד מדיון : מפני תיקון
 העול' שלא ירנוכו' להעלו' על דמיהן : כנגד כתובת' אבל יתר
 מכתובתה לא דלא יסא טפל חמור מן העיק' תנאי כתובה יתר
 על הכתובה : הרי היא הרפואה כמזונות דתרווייהו חיותה
 כינהו : ומזונות אין להן קצבה הולכך רפואה שיש לה קצבה
 שאינה חולה תדיר אינה בכלל מזונות : קוצו לה מירי לרופא'
 שיקבל עליו רפואתה עולמית בכך וכך : כעורכי הדיונין
 אובח אח' מבטלי דינון ומטעי' זכויותיו לדיון ועורך את הדין
 לקניו הדיונין לזכותו מוקרו עורכי הדיונין להסוך לכן לטובתו
 של זה : מעיקר' כשהשיאן עשה : ולבסוף סביה מתחרט
 מאי סבר : מתני' יתר על חולקיהון דעם אחוהון בני אשה
 אחר' אם תמותי בחיי ואירסך בחיי יטלו בניך כתובתיך ונסקח
 מינה אם היא מרובה משל האשה האחרת או שמא יהיו בני
 האשה האחרת מרובין ובני זו האש' מועטין (וטוב להם שיטלן
 כתובת' חזן והמרובין כתובת' חזן ואפי' הכתובות שוות :)

נערה פרק ד

א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי מפני מה תקנו כתובה בנין
 דכרין כרי שיקפוץ אדם ויתן לבתו לבנו : ועד כמה אביי
 ורבא דאמרי תרווייהו עד עישור נכסים : ואימא דאב לירות
 דבעל לא לירות אם כן אב נמי מימנע ולא כתיב : ואימא
 היכא דכתב אב לירות היכא דלא כתב לא לירות לא פלוג
 רבנן : בת בין הכנים נמי תירות כנחלה שוויה רבנן : ברת
 בין הבנות תירות לא פלוג רבנן : תיגבי מטלטלי ככתובה
 שוויה רבנן : תטרוף ממשעבדי ירתון תנן : ואימא אע"ג
 דליכא מותר דינר במקום דמעיקרה נחלה דאורייתא לא תקון
 רבנן

גמ' מפני מה תיקנו כתובת בנין דכרין מאחר שכבר ירש
 הבעל כדוכיית אסתו למה תיקנו שבניה יורשו כתובתה : ויתן
 לבתו כדוכיית יפה שחושב אפילו תמות בתו ירשוה בניה :
 ואימא דאב לירות כדוכיית שהאב כתן אל בתו ירשו בניה אבל
 מיה ונאמתי ותוספת שכונת הבעל לא לירתו בניה : א"כ
 דלא לירתו שאר הכתובה : אב נמי מנע ולא כתיב כיון שזה
 מוקפיד על שלו מלהורישו לבניו גם אבי המשוד ידו מלהרבו לו
 כדוכיית : היכא דכתב אב כדוכיית לבתו לכתוב בעל תנאי
 כתובת בנין דכרין : היכא דלא פתיב אב כדוכיית לבתו לא
 ככתו בעל תנאי כתוב בנין דכרין : לא פלוג רבנן
 לא חילקו חכמים בין כתובה לכתובת אחרו שרוב כתובות
 יש בהן כדוכיית : בת תירות היכא דאין לו בנים ממנ' כי אם
 בת ומאשה אחר' יש בנים תטול זו הבת היחידה כתובת
 אמה ומאי שנא דתקון כתובת בנין דכרין : כנחלה
 שוויה רבנן כי ירתון תנן ואין הבת יורשת בין הבנים :
 בת בין הבנות אם יש לו בת מאשה אחרת ובנו מאחרת
 תטול בת היחיד' כתוב' אמה (דהא א"כ שוויה כנחלה)
 יש משפט נחלה לבת בין הבנו : לא פלוג רבנן
 (במשפט כתובת בנין דכרין) לומר דבת בין הבני לא תשקל
 בת בין הבנות תשקול : (ותגב ממשטלי כיון שרבעס
 משום כדונות אבי האם הוא אמה א"ר לעיל שאין הבנים יורשין
 בתובת בנין דכרין אלא תן הקרקע : ככתובה שוויה רבנן
 ואין כתובתה בניבית מטלטלי דיתמי : (תטרוף ממשעבדי
 אי ככתובתה שוויה : ולקמן פלוגי נב בריס פ' אע"פ) ירתון
 תנן ואין ירוש' במשעבדים : ואימא אע"ג דליכא מותר
 דינר על סתי הכתובות וטלו כתובת אמן בנין דכרין אמה תנן
 בפרק מי שביה כשוו אין שם מותר דינר על סתי הכתובות
 הו"קין בשוה : במקום דמעיקרה נחלה דאורייתא משום כנחלה
 דרבנן

דכנן : אמר רבא פשיטא לי מוכרת כתובה בין לאחרים בין
 לבעלה יש ליה כתובת כנין דכרין מ"ט זווי אנסורא מוחלת
 כתובתה לבעלה אין לה כתובת בנין דכרין מ"ט אחולי
 אחילתה : יתיב רבין בר חיננא קמיה דרב הסדא ויתיב
 וקאמר משמיה דר"א (טור ח"ב סי' כג) מוחלת כתובתה
 לבעלה אין לה סווגות : א"ל אי לאו דקאמר לה משמיה
 דגברא רבא הוה אמינא (משליו) משל' רעה תחת טובה
 לא תמוש רעה מכיתו : בנין נוקבין דייחיון ליכי מגאי : רב
 (ח"ב סי' סט קיב) תני עד דתלקחן ולוי תני עד דתיבגין :
 בגר ולא אנסוב אנסוב ולא בגר כ"ע לא פליגי דלית לה : כי
 פליגי בארוסה דרב סבר לית לה : ולוי סבר אית לה דתבגין
 או ימטי ומניהון לאיתנסבא : כדתנן ניתנין לכתולה שנים
 עשר חדש משתבעה הבעל לפרנס עצמה ותנן הגיע זמן ולא
 בשאו אוכלות משלו : וכן תני לוי בסתמי' עד דתיבגין או
 ימטי ומניהון לאיתנסבא : כתנאי עד מתי הבת ניווגת עד
 שתתארס משום ר"א אמרו עד שתבגר : רב כתנא קמא ולוי
 כר"א והלכתא כרב דקאי כתנא קמא : אמר ליה רב הסדא
 לרב יוסף מו שמיעא לך מיניה דרב יהודה ארוסה יש ליה
 סווגות או אין לה סווגות אמר ליה משמע לא שטיע לי מסברא
 לית לה כיון דלא קיס ליה בגוה לא שרי זווי בכרי : א"ל
 אי לא שמיע לך מסברא אית לה כיון דאירסה לא נוחא ליה
 דתינוול

דרכן לא תקון לעקור חלוקת שיה שיה דאורייתא אבל כי
 איכא מותר דינר שיחלקוהו בשוה בדיון כחלה דאורייתא יטלו
 חלו כתובת חזן ואלו כתובת חזן משו' כחלה דרכן ואי לא
 לה : מוכרת כתובתה לאחרים בטובות הנאה שאם תתחלמן
 או קתגרס יטלוהו לקוחו' ואם מתה ירסה בעלה וכן לבעלה :
 יש לה לבניה כתובת בנין דכרין אם מתה בחייו דהא כי לא
 עבדתה נמי בעלה יורסה (ותיקון לה רבין) דבניה יורסין
 כתובת' ה"כ כי מכרה לא פקע זכות' ואי מקום דבוקל בעיניה
 למכרה ולהססיד את בנה אם נתחלמנה או כתגרסה
 כתגרסה זווי הנסוב סהכרסה להן ומוכרת לבעלה
 כמי טובת הנאה בעלמ' מיעוט דבר סברו אם מתה
 יורסה ואינו לוקח ממנה אלא שאם מת הוא לא תגבה
 ושרי לה מת ובה לידו יורסה הולכך כמוכרת לאחרים דמי :
 אחולי אחילתיה וניקל בעיניה להססיד בניה מכתובתה חנם :
 (כי פליגי בהרובה רב אמר עד דתולקחן קחה דאירוסין
 וחפי' לא בגר' ולכו' או תבגין או ינסחו' ויכחו' מרסו' אב
 לגמרו' כי בנרות : הגיע זמן סניס עבר חדס :) כיון דלת
 קיס ליה בגוה כלומר שהארוס אינו מכירה וחיוס שמה ומכח

נערה פרק ד

דתינוול דהא לית לה מזוני מן האחים : וקא פסקי רבנן
הלכתא כי האי לישראל כתר : וה"מ לאחרי שנים עשר חדש :
בעו מיניה מרב ששת ממאנת יש לה מזונות או אין לה מזונות :
פירוש מן האחים : א"ל רב ששת תניתוה אלמנה בכית אביה
וגרושה בכית אביה ושומרת יבם בכית אביה יש לה מזונות
רב יהודה אומר עוד' בכית אביה יש לה מזונות אינא בכית
אביה אין לה מזונות : רב יהודה היינו תנא קמא אלא לאו
ממאנת איכא בנייהו דת"ק סבר אית לה זב ויהודה סבר לית
לה והלכתא כת"ק : בת יבמה ובת שניה וכו' ארוסה וברת
אנוסה כולן עלו בתיקו הילכך לית להו : דכל תיקו דמזונא
חומרא לתובע וקולא לנתבע וה"מ לאחר מיתת אב"ל בחייו
אבוהון חייב לזונן עד שש שנים כדכתבין לעיל : מתני'
ואת תהא (טור א"ה סו' סט כג כד) יתבא בביתו ומייתונא
מנכסי כל ימי מיגר ארמלותיך בביתו חייב מפני שהוא תנאי
בית דין : גמ' תני רב יוסף בביתו ולא בעקתי : אבל
מזוני אית לה מר בר רב אשי אמר אפי' מזוני לית לרז :
ולית הלכה כמר בר רב אשי : גרסינן כפ' הגושא את האשה
ח"ד

זה מוס לא סדי זוזי בכדי ולא יפרנס' הארוס לכן אית לה מן
האחין : לא יתח ליה לארוס שתיכוול שתזל לחזור על
הפתחי' ויפרנס' הארוס מדידיה אע"פ שאינו מחויב לזונה
הילכך לית לה מן האחין (דטעמא מאי תיקון רבנן מזוני' לכת
בנכסי האב' כיבי דלא תיתזל על הפתחים הכא) לוכא למיחש
שתחזור על הפתחים כי הארוס לא יכחשה ורב אלפס לא פירש
כן : כי האי לישראל בקרא דלכא בגמרא לישראל אחריכא
אופכא (ע"ס דרף כ"ג ע"א) ממאנת קטנה יתומה שהשואה
אחיה וחזרה אלפס ומיחשה בבעלה : מי אמרוכן עקרתוכו
לכישואין קמאי ואית לה מזונות דקוב כלא כישאת או (דילמא
הא כשאת ויכאת מרשות האב) אמנה בבית אביה כלומר מן
האירוסין דאי מן הכישואין אין לה מזוני' דעד דתילקחן תכין :
ת"ק סבר אית לה והכי קאמר אלמנה בבית אביה וכו' הדין
ממאנת דעקרתוכו לכישואין ואתא רבי יהוד' למימ' עודה בני'
אביה שלא יכאת משם בכישואין אבל יכתה משם בכישואין אין
לה : (מתכו' כל ימי מיגר אלמנותיך בביתו כל ימי משך
אלמנותיך גמ') בביתו ולא בעקתי אפי' לו בית כופין העורשים
לתת לה מדור לפי כבודה ואין יכולין לומר לכו לבית אביך
וכזונת' אם אבל אין להם בית כי אם בקתא כריף כר וקטן יכולין
לומר לכו מעליכו דבביתו כתיב ולא בביתו : אבל מזונות
נותנין לה במקום שתהיה שם ולא אמרינן כיון דלא קריכא
ביה

ת"ר (א"ס סו' כד) משתמש' במדור שנשתמש' בו כחיי בעלה
 בכרים וכסתות שנשתמש' בהן כחיי בעלה : בעכרים ושפחו'
 שנשתמשה בהן כחיי בעלה : גרסי' התם מדור אלמנה שנפל
 אין היורשין חייבים לבנותי : ולא עוד אלא אפי' היא אימרת
 הניחו לי ואני אכננו משלי אין שומעין לה : בעי אביי
 שיפוצא מאי תיקו הילכך לא תשפץ : אמר רב יהודה אמר
 שמואל התובעת כתובתה בכ"ד אין לה מזונות : ודוקא
 בבית דין אבל שלא בבית דין יש לה מזונות : תניא משכנה
 כתובתה מכרה כתובתה עשתה כתובתה אפותיקי לאח' בין
 בכ"ד בין שלא בכ"ד אין לה מזונות : מתני' כך היו אנשי
 ירושלם כותבין ואנשי גליל היו כותבין כאנשי ירושלם :
 ואנשי יהוד' היו כותבין עד שירצו היורשין ליתן לך כתובת' :
 לפיכך אם רצו היורשין נותנין לה כתובתה ופוטרי' אותה :
 גט' איתמר רב אמר הלכה כאנשי יהודה : ושמואל אמר
 הלכה כאנשי גליל : בכל וכל פרוודהא נהוג כרב נהרדעא
 וכל פרוודהא נהוג כשמואל : ועד היכן נהרדעא עד דסניא
 קבא דנהרדעא : איבא מאן דאמר מדקא יהבינן קיצותא
 לנהרדעא מכלל דכולי עלמא כרב עכדי והלכתא כוותי' ואנן
 לא חזינן להאי סברא דהאי דקא יהבינן קיצות' לנהרדעא
 לאו למימרא דכ"ע עכדי כרב אלא למימרא דשאר בכל'
 ופרוודהא עכדי כרב אבל כולי עלמא דלית להו מנהגא
 כשמואל עכדי דק"ל הלכה כשמואל בדיני : ומד רב משה
 גאון הכי סבירא ליה כדכתבינן ואייתי סיעתא להאי סברא
 מהא דתנן אלמנה ניוונת מנכסי יתומים ואיבעיא לן כגמרא
 גיוונת תנן וכאנשי גליל או הניזונות תנן וכאנשי יהודה
 ואסיקנא לעולם ניוונת תנן וכאנשי גליל : ועוד אייתי
 סיעתא מהא דאמרנן קריבירה דרבי יוחנן הוה להו איתת
 אבא דהוה גפשי מזונה אתו לקמיה דר' יוחנן אמר להו זילו
 אמרו

זיה ואת תהא יתבא בביתי לא קריבא ביה ומיתזנא מנכסי (ו"פ
 יוסף בביתי ויתרא דרום דתיקון למכתב בביתי תרו זמני את
 תהא יתבא בביתי ומתזנא מנכסי כל ימי מיגר אלמנותיך בביתי)
 שיכנא מאי פי' מהו לחזק בדיק הבית (זה סו' פירש ר"ח סס
 אבל רש"י בגמרא פי' שיפלא חזקה בדיקה מאי מי אמרי' לא
 מסקינן לה כל ימי' שיכול להקיים או דילמ' אמרי' לה לאו כל
 כמינך וע"ל ס' הנושא :) עשתה כתובתה אפותיקי לכעל
 חוב שלה : פרוואה כרכים כסמוכים לה : עד דסניא קנא
 דנהרדעא כל מקום שמודדים תבואה במדת קב של נהרדעא :
 מדתא יהבינן קיטתא דאמר עד דסניא קנא דנהרדעא סס

נערה פרק ד

אמרו ליה לחביבי דנייחד לה ארעא למזונתה ואי ס"ד סביר
 ליה לר' יוחנן כאנשי יהודה למה ליה לייחודי לה ארעא ליתן
 לה כתובה וליפטרה אלא שמע מינה כאנשי גליל סבירא ליה :
 ובסוף יש ניהלין נמי אמריגן שלח רבין באגרתיה מי שמרת
 וחניח אלמנה ובת אלמנה ניוונת מנכסיו נישא' הבת אלמנתו
 ציוונת מנכסיו מתה הבת אמר רב יהודה בן אחותו של ר' יוסי
 ברכי חנינא על ידי היה מעשה ואמרו אלמנה ניוונת מנכסיו
 שמעינן מהני כלהו דהלכה כאנשי גליל : איתמר (א"ה סו' נט)
 אלמנה רב אמר שמין מה שעליה ושמואל אמר אין שמין מזה
 שעליה : אמר רבא אמר רב נחמן אע"ג דתנן במתניתין
 כותיה דשמואל הלכתא כותיה דרב : דתנן אחר המקריש
 נכסיו ואחר המעריך את עצמו אין לו לא בכסו' אשתו ובניו
 ולא בצבע שצבען לשמן ולא בסנדליים חדשים שלקחן לשמן
 ולא בכלי' חדשים שלקחן לשמן * א"ל רבא לרב נחמן מאחר
 דתנן מתני' כותיה דשמואל אמאי הלכתא כוותיה דרב א"ל
 לכאורה צשמואל ריהט' וכי מעיינת בה הלכתא כוותיה דרב :
 מ"ט כי אקני ליה אדעתא למיקס קמיה אדעתא למשקל ומיפק
 לאחרנא לא אקני ליה : וכן הלכתא : רב כהנא מתני' וכן
 בלקיט ומנח ביה סימנא לקיטא יתמא שלח ופוק ארמלתא
 שלח ופוק : ושמעינן מינה דסאן דגריש לאתתיה מדעתה
 דנפשיה אין שמין לו מה שעליה : דלאו איהי בעיא למיפק

אלא

נוהגין כמו שמואל : דהוה נפישו מזונתו הוה מוסיף לה לכולה
 דנייחד לה ארעא כג' ח' ס"ו ובעדי' ח' ולי תקבל דאסולו ג' בני
 כתובה תנן הכותב כל נכסו לבניו וכתב לאשתו הרקע כל שכור
 חנדה כתובתה רבי יוסי אומר אם קיבלה עליה אע"פ שלא
 כתב לה לישבא אחרינא דהוה ליה במחלק נכסיו על סיו ונותן
 שוור הנכסו לבניו וה' לממטעבדי ואין מוסיף מוזנות מנכסיו
 משוועבדים : שמין מה שעליה זו כשמגזין לה ב' ד כתובתה
 שמין לה בגדיה דפרעון כתובת' : במתני' בערכין א' המקריש
 נכסיו וא' המעריך עצמו שאמר ערפי עלי והגזר בה למשכנו
 על ערך אין לגזר לה בכסו' אשתו כו' : לשמן בגדי' שצבען
 לשם אשתו ולשם בניו ואע"פ שלא לבסוס עדיין אמר בגדיה
 שלה כשמואל : לכאורה כשמואל ריהטא סתמוס מרופת
 אמסנה כשמואל אבל כי מעיינת בה לא מסייע כשמואל :

אדעתא למיקס קמיה דהא קמי' קיימא ואיכ' יוכלא מבית
 ואדעת' דהכי אקני לה סיכו' שלה כל זמן סביא תחתיו : וכן
 צלקיט סביר שגר בנות חבל צעל קבו' ולקח לו ב' בגדים
 כסיוכלא ממנו סס אותן צסכרו לרב ולשמואל אין שמין : שלה

ופוק

אלא איהו בעי לאפוקה: ההוא דאמר להו (ח"מ סי' רכג)
 נדוניא לברת זל נדוניא אמר רב אידי בר אבין פורגא ליתמי:
 ההוא דאמר להו ארכערה מאה זוזי דמי חמרא לברת אייקר
 חמרא אמר רב יוסי רוחא ליתמי: (א"ה סי' כג) קריבדי
 דרבי יוחנן הוה להו אתת אבא דהוה קא מפסדה מזוני אתו
 לקמיה דר' יוחנן אמר להו זילו ואמרו ליה לחביבא
 אבוכין דנייחד לה אדעא למוזגת: אתו לקמיה דריש לקיש
 אמר להו כל שכן שריבדה לה מוזגות: א"ר אבהו לרידי
 מיפרשא לי מיניה דר' יוחנן אמר למוזגות ריבה לה מוזגות:
 אמר במוזגות קצץ לה מוזגות ?

סליק פירקא

ופוק בפסט בגדיד זכא: (ההוא דאמר להו זוזאת שכיב
 מרע): נדוניא לברת קככ של תכסיטין בתו כך וכך לבזאים:
 פורגא ליתמי הרינח ליתומים זכא אמרינן כתי' לה דמי
 הכדוניא כיום הכזאה: ארבע מאות זוזי מן חמרא משמע
 יאקוויין יהא משועב' לכך אבל היון עכמו לא אמר לתת לת'
 דמיון של יום הכזאה: מפסדה מזוני מרבה לאכול כדפרישכ'
 לעיל: כדי שירבה לה מזונות אס ואמר קרקע זה למוזגותי'
 דדעתו שחס לא יתנו לה מוזגות מרווחים כי אס מלומכמים
 שתיטול קרקע זה להעדק' דאי לסעבדו למוזגותיה בלאו הכי
 כל נכסיו הם משועבדים לכך: (במוזגות בחוב מזונות סיס
 ליק עלו משמע שזו תהא פירעון לכך:)

בדרך עלך נערה

אף על פי (א"ה סי' כ סז ק) שאמרו בתוליה גובה מאתיה
 ואלמנה מנה אם רצה להוסיף אפי' מאה מנה מוסיף ?
 נתלמנה או נתגרשה בין מן האירוסין בין מן הנישואין גובה
 את הכל ר"א בן עזריה אומר מן הנישואין גובה את הכל מן
 האירוסין בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה שלא כתב לה
 אלא ע"מ לכנסה: גמ' רצה לכתוב לא קתני אלא להוסיף
 מסייע

אף על פי אס רצה להוסיף כו' ולא אמר שלא יוסיף שלא
 לבזויס את מי שאין לו: שלא כתב לה תוקפ' שמדעתו
 אלא על מנת לכנסה: גמ' רצה לכתוב לא קתני דאי
 תכל הכי הוה משמע דהוי כמתנה מדעתו ומין סס כתובה
 גליו 4 N יג ד

אף על פי פרק ה

אסייע ליה לר' איבי דאמר רב איבו אמר ר' ינאי תנאי
 כתובה ככתובה : ג"מ למוכר ולמוחל : ולמורד : ולפוגם :
 ולתובעת : ולעוברת על דת : לשבח : ולשבועה : ולשביעי' :
 ולכות' כל נכסיו לבניו : ולגבות מן הקרקע : ומן הויבורי' :
 וכל זמן שהיא בכית אביה גובה כתובתה לעולם : ולכתובת
 בנין דכרין : למיכרת כיצד מכרה כתובתה לבעלה או לאחר
 אינה יכולה לומר עיקר כתובה מברתי ותוספת לא מכרתי
 אלא אף התוספת מכרה : למוחלת שאם מחלה כתובתה
 מחלה אף התוספת : מורדת ועוברת על דת אכרו כתובתן
 והתוספת : והפוגמת כתובתה נשבעת בין על הכתובה בין על
 התוספת : לשבח שאם הוסיף לה קרקע או כהמה או עבדים
 והשביחו כשם ששבח כתובה לבעל כך שבח תוספת לבעל :
 פירוש אחר אין האשה גובה מן השבח לא כתובה ולא תוספת
 דגרסי' פרק יש בכור לנחלה הבכור אינו נוטל פי שני' בשבת
 ולא בראוי ככמוחזק ולא האשה בכתיבתה ואקשינן והא אמר
 שמואל בעל חוב גובה את השבח ופרקינן מקולי כתובה שנו
 כאן : תובעת לא שנת תובעת כתובתה בב"ד ולא שנת תובעת
 תוספת אין לה מזונות לשבועה כשם שאינה נפרעת כתובתה
 אלא בשבועה כך אינה נפרעת תוספת אלא בשבועה :
 לשביעית שאם פגמה וזקפה משמטת הכל כתובה ותוספת :
 לכותב כל נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא אכרית
 כתובה ותוספת : לגבות מן הקרקע כשם שאין אשה גובה
 עיקר כתובה אלא מן הקרקע כך אינה גובה תוספת אלא מן

הקרקע

עליו : אלא תנא להוסיף זה משמע כוסף על הכתובה שתקנו
 תכמו' סך כתובה עליו גם הוא : תנאי כתובה תוספת שמתנה
 להוסיף לה וכל הכי דתנן בפרקינן לעיל : למוכרת למוחלת
 כוליהו מפרס ואזיל (מורדת דתנן בפרקינן המורדת על בעלה
 פוחתין לה מכתובתה : כו' עד מתי הוא פוחת עד כדי כתובת'
 לא תימ' כנגד מנה מחתי לחודייהו אף אף התוספת פוחתין
 והלכין :) לפוגמת דתנן פ' הכותב הפוגמת כתובתה לא
 תפרע אף בשבועה ואם פגמה נמי לתוספת שאמרה שקיבלה
 דינר לפרעון תוספת כתובתה ואמר לה בעלה קבלת כל
 כתובתיך לא תפרע אף בשבועה : לשבועה לכל מינו דשויכו
 ליטבע על הכתובה כגון נפרעת שלא בפניו ועד אחד מעידה
 שהיא פרוע ונפרעת מנכסי יתומים ומנכסים משועבדי' דתנן
 בהכותב דבעי שבועה אף תוספת נמי בעי שבועה : ולשביעות
 שאין שביעית משמטת כתובתה כשאר שטרות אלא ח"כ פגמה
 וזקפה כדאמר' בגיטין וקאמר דתוספון נמי אינה משמטת

והקרקע לגבות מן הזכורית בין הכתובה בין התוספת גובה מן
 הזכורית: וכל זמן שהיא כבי' אביה גובה כתובתה לעולם:
 הג"ה לדר"מ אבל לדברי חכמים איננה גובה אלא עד כ"ה:
 שנים וכן פסקינן פר' הנושא דהלכה כדברי חכמים ע"כ: בין
 כתובה ותוספת: ולכתוב' בנין דברין שיורשין בין הכתובה
 בין התוספת: איתמר (א"ה סו' קי"א) כתובות בנין דברין
 פומבדיתאי אמרי לא טרפה. ממשעבדי ירתון תנן בני מתא
 מחסיא אמרי טרפה ממשעבדי יסבון תנן: והלכתא לא טרפה
 ממשעבדי ירתון תנן: (א"ה סו' נח) מטלטלי ואיתניהו
 בעיניהו בלא שבועה: ליתנהו בעיניהו פומבדיתאי אמרי
 בלא שבועה בני מתא מחסיא אמרי בשבועה: והלכתא בלא
 שבועה: והוא דידיע דהני מטלטלי מחמת מטלטלי קמאי
 בינהו: יחד לה ארעא בארב' מצרנהא בלא שבועה: בחד
 מצרא פומבדיתאי אמרי בלא שבועה בני מתא מחסיא אמרי
 בשבועה: והלכתא בלא שבועה: (ח"מ סו' לט) אמר לעדים
 כתובו וחתמו והבו ליה: קנו מיניה לא צריך לאמלוכי
 ביה: לא קנו מיניה פומבדיתאי אמרי לא צריך לאמלוכי
 ביה בני מתא מחסיא אמרי צריך לאמלוכי ביה: והלכתא
 צריך לאמלוכי ביה: רבי (א"ה סו' נב) אלעזר בן עזריה
 אומר וכו': אמר רב נחמן אמר שמואל הלכה כר"א בן
 עזריה

גזה פר"ש קנת חלוק ממי' האלפסי (ועיון כאן בר"ן):
 לגבות מן הזכורית דכתובה אינה נוגעת אלא מן הזכורית
 כדאיתא בפ' הנושא וכן פסקינן פר' הכוסא לקמן יתבאר
 בע"ה: ורתון תנן אינון ירתון כסף כתובתך וירוסה לא
 טרפת מלקוחו: יסבון תנן לסון ב"ה: מטלטלי ואיתנהו
 בעיניהו המיחד מטלטלי לכתובה אסתומתוסן בעין וכו'
 כפרעת מהן נוטלתן בלא שבועה דטעמא מאי אמו' רבנן
 הבא לפרע מנכסי יתומי' לא יפרע לא בשבועה דחיישינן
 דילמא כרודתתסס: ליתנהו בעיניהו כגון שנאבדו:
 בלא שבוע' דכיון דהני אבדו לא התפסה אחריו וכל נכסיו
 אחריון לכתוב' וכפרע' מקרקעותיו: בארבע מצרנא' שייחד
 לה קרקע וכתב לה' מכרים שלו בחייו לעשות אסותיקוי
 לכתובתה מת כפרעת בלא שבועה ממנו דודאיתו לה התפס
 לה כררי אחריו: בשבועה דכיון דלא ייחד לה' ד' מכרים
 אין זו סמיכה לסמוך עליה וכו' היא כמי שלא ייחד דאיכא
 למיחס לכררי: אמר לעדים כתבו וחתמו כגון חתנות קרקע
 לא צריך לאמלוכי ביה אס עדיין עומד בדיבורו סיכתגולו
 דכיון דקני מיניה סתם קיין לכתובה עומד: מתנת סכיב

אף על פי פרק ה

עזריה : איתמר (א"ה סו' רן) מתנת ש"מ שכתב בו קנין כי
 רב משמיה דבר אמר ארכביה אתרי רכשי ושמאל אמר לא
 ידענא מה אדון בה : ביה רב משמיה דרב אמר ארכביה אתרי
 רכשי הרי היא כמתנת ברי וחרי היא כמתנת ש"מ הרי היא
 כמתנת בריא שאם עמד אינו חוזר : והרי היא כמתנת שכיב
 מרע שאם אמר הלואתי לפלוני הלואתי לפלו' : ושמאל
 אמר לא ידענא מר' אדון ביה שמה לא נמר להקנותו אלא
 בשטר ואין שטר לאחר מיתה : בעיא ר' אביין נכנסה לחופה
 ולא נבעלה מוהו חיבת חופה קונה או חיבת ביאה קונה
 ופשטיה דחיבת חופה קונה : בעי רב אשי נכנסה לחופה
 ופירסה נדה מהו אם תמצא לומר חיבת חופה קונה חופה
 דחויא לביאה אין חופה דלא חויא לביאה לא או רילמא לא
 שנא חיקו : הילכך אין קונה : מתני' ר' יהודה אומר
 אם רצה כותב לבתולה מאתים : והיא כותבת לו התקבלתי
 ממך מנה ולא למנה מנה והיא כותבת התקבלתי ממך חמשים
 וזו ר"מ אומר כל הפוחת לבתולה מאתים ולא למנה ממנה
 הרי בעילתו בעילת זנות : גמ' כל הפוחת ואפי' (א"ה
 סו' סו) כתנארה אלמא קסבר תנארה בטל ואירת לה מאת'
 וכיון דאמר לה לית לך אלא מנה לא סמכה דעתה והוי לר'
 בעילתו בעילת זנות : והא שמעינן ליה לר"מ דאמר כל
 המתנה

מרע אינה כריכה קנין (שתיקנו חכמים) שכל דבריו ככתובין
 וכמסורים דמי הן שלא תטרף דעתו : אם כתב בו קנין
 ארכביה אתרי רכשי כמו רוכבי רכס נתן בה שתי כחות ע"י
 שכתוב בה כדקצור ורמו בערסיה וכל לשון שכיב מרע נתן בה
 בה מתנת שכיב מרע וע"י קנין שכתב שכיב רק כדריח נתן
 בה כח מתנת בריח : שאם עמד אינו חוזר מה שאין כן בשכיב
 מרע : שאם אמר הלואתי לפלו' אם כתוב במתנה זו הלואה
 אשר הלויתי לפלוני זה הלואתי כתובה לפלו' ואלו גבי בריח
 אפי' בקנין לא מסני אח"כ במעמד שלשתן : שמה לכי שכיב
 קנין בשטר דלא גמר להקנות מתנה זו כדברי שכיב מרע שהן
 ככתובין וכמסורין אף ע"י קנין וכתיבה כדריח דסתם קנין
 לכתובה עומד ושטר מתב' שכיב מרע אינו הופך מחיים בו אין
 דעתו לנתן כלום אף לאח' מותו וכיון דמית לא מכו מילי
 לאקווי דהא ליתא דליתא ניהליה : נכנסה לחופה כו' לר"א
 בן עזריה דמתני' קבעי : ופירסה נדה ופירסה ממנו ומת :
 מתני' והיח כותבת אע"פ שלא נתקבלה מוחלת וכותב' כלסוף
 שוכר : גמ' כל הפוחת אפילו בתנאה מדלח קתני כל
 שתובה שאין לה מנה כרו זה בעילת זנות ש"מ דאע"פ שהיא

אף על פי פרק ה קיד

הוא חנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל הא מדרכנן תנאו
 קיום קסבר ר"מ כתוב דאורייתא : אחתיה דרמי בר פפא
 אינסיבא לרב ארא אירכסה כתובתה אתא לקמיה דרב יוסף
 אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי ר"מ : אבל חכמים
 אומרי' משהא אדם עם אשתו שתיים ושלוש שנים בלא כתובה
 ואינו חיפש : א"ל אביי והא אמר רב נחמן אמר שמואל
 הלכה כר"מ בגזרותיו אמר ליה אי הכי זיל כתוב לה : מתני'
 (ח"מ סו' כז) נותנין לבתול' י"ב חדש משתבעה הבעל לפרנס
 את עצמה : וכשם שנותנין לאשה כך נותנין לאיש לפרנס
 את עצמו : ולא למנה שלשים יום הגיע זמן ולא נישאו אוכל'
 משלו ואוכלות בתרומה : ר' טרפון אומר נותנין לה הכל
 תרומה ר"ע אומר מהצה חולין ומהצה תרומה : גמ' מנא
 הני מילי אמר רב חסדא דאמר קרא (בראש' כד) תשב הנערה
 אתנו ימים או עשור מאי ימים אילימא ימים תרי יומי משתעי
 איניש הכי דאמרי' ליה תרי יומי ואמר להו לאו אמרי ליה
 עשרה יומי אלא מאי ימים שנה שנ' (ויקרא כב) ימים תהיה
 באולתו : א"ר זירא תנא קטנה בין היא בין אביה יכולין
 לעכב : בשלמא איחי מצי מעכבא דאמרה לא יכילנא בבעל :
 אלא אביה אי איחי ניהא לה אביה מאי נפקא ליה סיגה סבר
 השתא לא ידעא ולמחר מימרדא ואתיא ונפלה עילווי : אמר
 רבא בר ליאוי (ח"ב סו' כז) אין פוסקין על הקטנה להשיאה
 כשהיא

גובה לבסוף שאין תנאו קיים חס' הכי כיון דמעיקרא אתני
 קרו ליה בעילת זנות משום דכשעת ביאה לא סמכא דעתא
 אכתוב' : א"ל קא סבר תנאו בטל דאם לא כן הוי רבות' במה
 דנקט כל הפוחת : אבל חכ"א כו' דלית להו משום דמיסמך
 דעתה דתיכיו בעילת זנות : בגזרותיו דדבר סהו מחמיר
 על דברי תור' באיסור והיתר ע"ג גזירת דבריהם : מתני'
 נותנין לכתולה זמן כניסתה לחופה מיום שתבעה הבעל לאחר
 שקדשה להזהירה על עיסקי חופה : לפרנס עמה בתכשיטיה :
 לפרנס עמנו בכרכי סעודה וחופ' : ולא למנ' שלסו' יום כי
 אינה טורחת כל כך בתכשיטי' שכבר יש בידה : ולא כסא
 בגון שהנעלים מעכבין וחיידי דתנא רישא בדירה ת"א נמי
 סופא בדירה : ואוכלת בתרומה חס' הו' כהן ויהי בת ישראל
 (שמש"ב סקדסה אוכלת בתרומה מדאורייתא כדמפר' ב"מ'
 זרבבן גזור עד הסתא) נותנין לה הכל תרומה אסירכס
 וכשינעו ימי טומאתה או תמכר' ותקח חובין : מחפה
 חולין לאכול בימי טומאתה : גמ' יכולין לעכב עד שתגדיל
 קליה תכשת : מימרד' תמרוד בנעלה ותחזור חלו (על שתגדיל)

אף על פי פרק ה

כשהיא קטנה : אבל פוסקין על הקטנה להשיא
 כשהיא גדולה ולא חישינן דילמא עייל בה פחדא מהשת'
 וחלשה : ת"ר המאיר את הבתול' בין שתכע הבעל והיא
 מעכבת ובין שתבעה היא ובעל מעכב גותנין לה שנים עשר
 חדש משעת תביע' אבל לא משעת אירוסין : בגרה הרי
 היא כתבועה כיצד בגרה יום אחד ונתקדשה גותנין לה שנים
 עשר חדש ולארוסה שלשים יום * מאי ולארוסה שלשים
 יום אמר רב פפא ה"ק ארוסה בוגרת שעברו עליה י"ב חדש
 בבגרותה ונתקדשה גותנין לה שלשים יום כאלמנה : מתני'
 היבם אינו מאכיל בתרומה : עשה ששה חדשים בפני הבעל
 וששה חדשים בפני היבם ואפי' כלם בפני הבעל חסר יום א'
 לפני היבם אינה אוכלת בתרומה : זו משנה ראשונה * ובירת
 דין של אחריהם אמרו אין אשה אוכלת בתרומה עד שתכנס
 לחופה : מתני' (ח"ה סי' פא) המקדיש מעשה ידי אשתו
 הרי היא עושה ואוכלת : המותר ר"מ אומר הקדש ר' יוחנן
 הסנדלר אומר חולין : גמ' אמר שמואל הלכה כר' יוחנן
 הסנדלר דקסבר אין ארס מקדיש דברי שלא בא לעולם : אמר
 רב הונא (ח"ה סי' סט) יכולה אשה שתאמר לבעלה איני
 גיווגית ואיני עושה דקסבר כי תקינו רבנן מזוני עיקר
 ומעשה ידיה משום איבה וכי אמרה איני גיווגית ואיני

עושה

ואצטריך לתקן לה תכשיטין אחרים : להשיא כשהיא קטנה
 סטורק הוא לה : אבל פוסקין כו' ודוקא בלא קידושין אבל
 בקידושין בקטנו' לא עד שתגדיל ותאמר בפלוגי אני רוצה :
 בתבועה כאילו תבעה הבעל שתכין עמה לניסוח לכיון דבגרה
 מכונה תכשיטיה : גותנין לה ל' יום משעת אירוסין : מתני'
 היבם אינו מאכיל זקוקתו בתרומה בעודה שומרת ובעת
 קפירה בגמ' בתלמודא (משום דקנין כספו אמר רחמנ' זה אי
 לאוקנין כספו הוא לא דאחינו הוא :) עשה ששה חדשים
 בפני הבעל מכיך שנים עשר חדש הקבועים לה משתבעה
 הבעל : אינה אוכלת דסוף סוף לא כתחייב הבעל בחייו
 במזונותיה : זו משנה ראשונה משקניע זמן אוכלת בתרומה
 עד שתניע לחוסה כלומר שתכנס לחוסה וטעמא מפ' בגמ'
 בתלמודא : מעשה ידי אשתו לקמו' מפ' מה היא עושה :
 הרי זו עושה ואוכל' דאין מעש' ידיה הקדש על סיו' : המותר
 הקדיש מה שהיא עושה יותר ממה שפסקו לה חכמים לעשות
 ולא הקדיש מעשה ידיה עצמן : הקדש שהמותר קבו' לו
 במעשה קסף שנותן לה בכל שבת ללכסה לבר מן המזונות
 בדתנן לקמן : אינו מזונות משלך ואינו עושה כך כלום אלא

אף על פי ברכה קטו

עושה הרשות בידה • ונרטינן בהדי' פר' שני דייני גזרות
 דהלכתא כרב הונא : תנן התם כנדרים קונם שאיני עושה
 לפיך אין צריך להפר ר"ע אומר יפר שמא תעדיף עליי
 יות' מן הראוי לו ר' יוחנן בן גוריון אומר יפר שמא יגרשנ'
 ותהא אסורה לחזור לו • כי אתא רבין אמר העדפה שלא על
 ידי הרחק כולי עלמא לא פליגי דבעל הוא • כי פליגי
 בהעדפה שעל ידי הרחק רבנן סברי דבעל הוא ור"ע סבר
 לאשה הוא איכא מאן דאמר הלכה כר"ע ואיכא מ"ד הלכה
 כרבנן : מתני' ואלו (א"ה סו' כט) מלאכורת שהאשה
 עושה לבעלה • טוחנת • ואופה • וסככס' • ומבשלת •

ומניקה את כנה • ומצערת לו המטה • ועושה בצמר • הכניס'
 לו שפה אחרת לא טוחנת ולא אופה ולא סככסת • שתיים
 אינה מבשלת ואינה מניקה את כנה : שלש אינה מצערת לו
 את המטה ואינה עושה לו בצמר • ד' יושבת בקתרה • ר"א
 אומר אפי' הכניסרה לו מאה שפחות כופה לעשות בצמר
 שהבטלה מביאה לידי זמה : גמ' טוחנת ס"ד אלא אימא
 מטוחנת

רק לעצמי : מזוני עוקר תחילת תקנה לטובתה תיקוה מסוס
 זימכין דלא ספקי מעש' ידיה למזונות ותחלה תקנו שיזון איש
 את אשתו וכדר תיקון לו מעשה ידיה מסוס איבה וכיון דעיקר
 התקנה מסוס טובה דידיה כי אמרה לא ניחא לה בכך
 טיבותא אז שמעינן לה : מתני' (שאיני עושה לפיך אין
 כריך להקר דלא אמר' כלו' דלאו כל כמינה לאפקועא לבעל
 מה דזכי ליה רחמנא ור"ע אומר יפר שמא תעדיף עליי יותר
 מן הראוי לו כדתנן ס' אע"פ ומכ' היא עושה לו מסקל חקש
 סלעים כו' והמות' שלה ואותה העדפה שמעדת הוחיל וזלה
 היא חוסרת עליו אם לא יפר : רבנן יוחנן בן גוריון אמר להכי
 יפר שמא יגרשנה ותהא אסורה לחזור לו דאזת' מלאכ' שעושה
 אחר בערושין כשתכ' ברשותו חסו' באזת' מלאכ' ובכל מעש'
 ידיה מגירושין וחילך וקסבר אדם חוסר דבר שלא בא לעולם
 כגון מעשה ידיה שעתידה לעשות דלכשתבא לעולם אחר
 גירושין אע"פ שלא בא לרשותו בעת שבה לעול' דהא מגורשת
 היא לכשתבא ברשותו שתנשא לו שיבא חסור ור"ע סבר כהא
 מודינא לך דאדם חוסר דבר שלא בא לעולם היבא דהוי
 ברשותו לחלקר כשתבא לעולם כגון העדפה אבל אין אדם חוסר
 דבר שלכ"ל היבא דאע"פ שבה לעולם אינו ברשותו אלא לאחר
 זמן לכשתבא לרשותו שתנשא לו :) אופה סת' : (שתיים
 אינה מבשלת כו' בגמ' פריך אמאי לא אכטרא מכולה בחדא
 שפחה שהכניסה במקומה :) יושבת בקתרה לא תטרת
 בשבילו לולך בשליחותו להביא לו חסן מבית לעלוי' : גמ'
 טוחנת

אף על פי פרק ה

מטחנת : ואיבעי' אימא כרחיא רידא : מתניתא דלא כר'
 חייא רתני ר' חייא אין אשה אלא ליופי : ואין אשה אלא
 לבנים : ותני רב חייא אין אשה אלא לתכשיטיה : ותני ר'
 חייא הרוצה שיערץ את אשתו ילבישנה כלי פשתן : והרוצה
 שילבין את בתו יאכילג' אפרוחי' וישקנה חלב סמוך לפרקה:
 ומניקה את בנה ירושלמי א"ר חנינא לא אמרו אלא אחר אבל
 תאומים לא : ולא בן חברתה : ת"ר נדרה שלא להניק את
 בנה בית שמאי אומרי' שומטרת דר מפיו וב"ה אומר כופת
 ומניקתו : נתגרשה אינו כופת * ואם היה מכירה נותן לה
 שכרה ומניקתו מפני הסכנה : בן כמה הוא מכירה אמר רב
 ידמיה בן ג' הרשים ור' יצחק א"ר יוחנן בן חמשים יום * א"ר
 שימי בר אשי הלכה כר' יצחק שאמר משום ר' יוחנן * סומא
 מנא ידע אמר רב אשי בריחא ובטעמא : ההוא דאתיה
 לקמיה דשמואל הוה יתיב קמי' רב דימי בר יוסף א"ל שמואל
 לרב דימי בר יוסף זיל בדקא * אותכה בדרא דנשי ושקליה
 לברה וקא מהדר ליה עלייהו כי מטא לגבה הוה מסוה לאפה'
 כבשתינהו לעיניה מיניה * אמר לה נטוף עיניך קום דרי
 בניך : ת"ר (ו"ד סו' סא) יונק תינוק והולך עד כ"ד חדש *
 מכאן ואילך כיונק שקץ דברו ר"א * ר' יהושע אומר
 אפוי' בר' וח' שנים * פי' לאחר כ"ד חדש וחזר הרי זה כיונק
 שקץ * א"ר יוסף הלכה כר' יהושע * וכמה פירושתו אמר רב
 יהודה בן חביבא ג' ימים * ירוש' בד"א שפירש מתיך בוריו *
 אבל פירש מתוך חליו מחזירין אותו : תני (טור ו"ד סו' סו)
 דם שעל הכר גדרו ואוכלו * ושבין השינים מוצצו ואינו
 חושש

טוחנת ס"ד המים מנגלין ברחים וטוחנין : מטחנת מכונה
 כרכי טחינה (נותנתו באפרכסת וקולטת את הקמח :)
 וח' בעיות חומא לעולם היא טוחנת בעכמה וברחמים של יד:
 לא בתכשיטיין סיקנו לה תקשיטיין כדי שתתאהב בכך : סועדן
 את זווה יופים : סמוך לשירקב ימו הנעזרו' : תאומים
 שילדה תאומים : אינה חייבת להניק את שניהן : סומט'
 דד מפיו לא תניקוהו סבכדר חל דלא מטעבדא ליה : כיסה
 ומניקתו דמטעבדא ליה ולא חל סבכדר : אם מכירה טחינו
 רובה לונק את אחריים : הוה דאתיה גרוסה ולא היתה רובה
 להניק : זיל בדקא אם מכירה : אותנת בדרי דנשי הוסיבה
 בשורת נשים : מסוימביט : נטוף עיניך זקסי עיניך :
 דרי בריך טחי בניך : כיונק שקץ כאלו יונק דבר מסוקן :
 דם שעל גבי הכר ככר שנשכו וניכר בו דם השינים : גוררו
 דלא לומא דם קא אכיל : מוננו דלא ליכא דחזי ליה :
 (בתוך)

אף על פי פרק ה כתובות קטז

חושש: ת"ר מניקה שמת בעלה בתוך כ"ד חדש הרי זו לא
 (טור א"כ סי' יג) תנשא ולא תתארס עד כ"ד חדש דברי ר"מ ר'
 יהודה טתיר בשמונה עשר חדש וק"ל בהא כר"ם דרב ושמואל
 דאמרי תרווייהו צריכה להמתין כ"ד חדש הוין מיום שנולד
 בו וחויץ מיום שנתארסה בו ואפי' נתנה כנה למניקה או
 גומלתו אסורה לינשא עד כ"ד חדש אבל אם מת מיתר' מר
 בר רב אשי אמר אפי' מת נטי אסור דילמא קטלא ליה
 ואזל ומינסבה: הוה עובדא ומנקתה: ולא היא ההיא
 שוטה הורת דלא הנקי נשי לבניהם: ת"ר (א"כ סי' פסא)
 הרי שנתנו לה בן להניק הרי זו לא להניק עמו ארה כנה ולא
 בן חברתה: פסק קימעא אוכלת הרבה: ולא תאכ' עמו
 דברים הרעי': פסקה קימעא אוכלת הרבה מהיכא א"ר ששת
 משלה: ולא תאכל עמו דברים הרעי' כגון מאי א' רב כהנ'
 קישות וחזיו וארמ' אביי אמ' אפי' קרא והבושא: רב פפא אמ'
 אפי' קור' וכופרי': רב אשי אמר אפי' שמכי' ושכרא והרטנא:
 מיניהו פסקי חלבה ומיניהו עכרי חלבה: פי' שמכי בעלי'
 גדולים: א"ר הונא בדיק לן ר' הונא בר חיננא היא אומרר'
 להניק והוא אומר שלא להניק לה שומעין צער' דירה הוא:
 הוא אומר להניק והיא אומרת שלא להניק מהו ופשטנא ליה
 כל היכא דתיא לאו אירחה לה שמעינן: היא אורחה והוא
 לאו אירחיה מאי ופשטינ' ליה עולה עמו ואינה יורדת עמו:
 חכניסה לו שפתה אחרת: א"ר חנא ואיתמא ר' שמואל בר
 גחמני לא חכניסה לו אלא כיון שראייה להכניס אע"פ שלא
 חכניסה: תנא אחר שהכניסה לו ואחד שמצאת לו משלו:
 ד'

(בתוך כ"ד חדש שכולד בנה:) עד לעשרים וד' חדש דשמי'
 תקעבר ותכטרך לגמול את בנך ונעל זה אינו חביו סיקה לו
 ביכיס וחלב: ו' ח' חדש ד' י' למינוק ליכך ככך: גמלתו
 (בתוך זמנו) אסורה שגמלתו מחמת סרוכה ליכשא: פסק
 קימע' חס פסקו לה מזונות מועטין: חוכל הרבה משלם
 כדי שיהא לה חלב הרבה ולא תמית אותו: (קיסות הומלין:
 חזיו עשבים של זרע קבואה: קבואה קודמ' יום:) קרא רך
 הגדל בדקל שנוסף על הענף כל שנה: כוסרי תמרים דקיס:
 כמכא כותח: וסרסנה דגיס מטונגיס בשומן שלבן: מיכייסו
 יס בדברים הללו שמהן פוסק חלב האשה ויס מהן שאין פוסק
 חלא עוקרין החלב: פטרא דידה הוא החלב רב גדדיה
 זמכערא: דסיח לאו אוריה איז דרך בני מספתה לקמק:
 עולה עמו דכתוב והיא בעולת בעל בעליהו של בעל:
 שראוייה לו להכניסה שהכניסה כדומיא רבה ויס כדאי למביאת

אף על פי פרק ה כתובות

ד' יושבת בקתדרא א"ר יצחק בר חנינא אמר רב הונא אף
 על פי שאמרו ארבע יושבת בקתדרא אבל מוזגת לו כוס
 ומצעת לו מטה ומרחצת לו פניו ידיו ורגליו : ואמר רב
 יצחק בר' חנינא אמר רב הונא כל מלאכות (א"ה סי' ס)
 שאשה עושה לבעלה נדרו עושה לבעלה חוץ ממוינת הכוס
 והצעת המטה והרחצ' פניו ידיו ורגליו : והצעת המטה אמר
 רבא לא אמרן אלא בפניו : אבל שלא בפניו לית לן בה :
 (טור י"ד סי' קנ"ה) מוינת הכוס דביתהו דשמואל מחלפ' לית
 מימינא לשמאלא דביתהו דאביי מנחא ליה אפומא דכובא :
 דבי רב' אבי סרי' דבי רב פפא אשרשיפ' : ואמר רב יצחק
 (ח"מ סי' קע) בר חנינ' אמר רב הונא הכל משהין לפני השמש
 חוץ מבשר ויין : אמר רב חסדא בשר שמן ויין ישן : אמר
 רבא בשר שמן כל השנה כולה ויין ישן בתקופ' תמוז : אמר
 רב ענן בר תהליפא הוה קאימנ' קמידה דמר שמואל ואייתו
 ליה תבשילא דארדו ואי לא דיהיב לי מיניה איסתכני : ורב
 פפא אמר אפי' תמרתא דהינוניתא : כללא דמילתא כל דאי'
 ליה ריחא ואית ליה קיוה' : אבוה בר איהי ומנימין בר איהי
 חד ספי מכל מינא ומינא לשמע' וחד ספי מחד מינא מר
 משתעי' אליהו בהדיה ומר לא משתעי אליהו בהדיה : (א"ה
 סי' סו) ועושה בצמר : בצמר אין בפשת' לא : מתני'
 (טור י"ד סי' רל"ד) רבי יהודה היא דתניא אין כופין אותה

לעמוד

כדונית כזו לקנות ממקנת ספחות לשמטה : שמאלת זכו'
 וגיורת הגמ' טכומטוב וקוין סס בתוס' בדף ס' ע"ב :) אבל
 מוכעת לו המטה לכרוש לו סדוכי' ולכדון דבר שאינו טורח
 וחס מילי דחיבה שתתחבב עליו ולא דמי להקטע דמתכותין
 דהוי דבר של טורח ובכסויי' לא כיוסין לר' אלעזר חכמים
 השיאוה ענה טובה להנסיג זאת בישראל חוץ ממוינת הכוס
 שהן דברים של חיבה ומבוארין לילי הרגל דבר : מחלפא ליה
 ליה כימי ליבונה : חבי סדוה מרחשותיו : אשרשיפא ספסל :
 בכל משתין בפני השמש בסעוד' אוכלין לפניו וסוהין
 מכה אחילו עד שיקומו הקרוהין : חוץ מבשר שמן כו' שמתאוה
 לבן ומטער : בתקופת תמוז שריחו חזק וחוס סיו מחרחר
 בו כארס בחדס : תבשיל דארדי מין כמיסין : איסתכני היתו
 מסוכן שתחזני בו כמנוס מתאות רענון : תמרה דהינוניתא
 תמר הסמיכה : קיוהא קוהין שיכוס : כל דאית לי ריח או
 קיוה' מזיק את מי שאוכלין לפניו ואינו אוכל : חד ספי מאכיל
 את השמש מכל מין ומין : וחד ספי ליה ממין א' בתחיל'
 הסעודה לשוכנה ומשאר מיטין משהה עד שיגמור את

סעודתו

אף על פי פרק זה כתובות קיז

לעמוד לא לפני אביו ולא לפני בנו ולא ליתן תבן לפני בקרו
 אבל כופה ליתן תבן לפני בהמתו : ר' יהודה אומר אינו
 כופה לעשורת בפשתן מפני שהפשתן מסריח הפה ומשרביט
 השפתים ודוקא בכיתג' רומאה : ר"א אומר אפי' הכניסתי
 אמר רב מלכו' א"ר אדא בר אהב' הלכר' כר"א : מתני'
 רשב"ג אומר אף המדיר את אשתו מלעשות מלאכה יוציא ויתן
 כתובה שהבטלה מביאה לידי שעמום : גמ' רשב"ג חיינו
 ר"א איכא בינייהו דמיטללא בגוריתא קיטניית' אי נמי
 בגרדשיר : למ"ד שהבטלה מביאה לידי זימה חא נמי
 מביאה לידי זימה ולמ"ד מביאה לידי שעמום הא אין
 מביאה לידי שעמום : וכבר אפסיקא הלכתא
 כר"א דחייש לזימה : מתני' (א"ה סו"ט) המדיר
 את אשתו מתשמי' המטה ב"ש אומרה שתי שבתו' וב"ה אומר
 שבת אחת : התלמודי' היוצאין ללמוד תורה שלא ברשו'
 שלשים יום : והפועלי' שבת אחד : העונה האמורה בתורה
 הטוילין בכל יום : הפועלים שתיים בשבת : החמרים אחת
 בשבת : הנמלים אחת לשלשים יום : הספנין אחת לשש'
 חדשים : דבריר"א : גמ' ב"ש גמרי' מיולדת נקבה וב"ה
 גמרי' מנדה : במאי קא מיפלגי מר סבר ילפי' מידי דשכיח
 ממירי דשכיח : ומר סבר ילפינן מידי דהוא גרום לה ממירי
 דהוא

סעודתו : בהמתו סוס וחמור שהם מזויינים כובלים לרביעה
 אבל בקר אינו להוט אחר רביע' אשה וגם יכרו אינוניכר כ"כ
 לכך אין אשה נסקת לו ושמעתי בהמתו זכרים בקרו' נקבות :
 משרביט פושט כמו שרביט עד שבעסית גדולים על ידי
 שצריך תמיד לשרות החוט ברוח : היינו ת"ק ר"א מה לי לודי
 זימה מה לי לידי שעמו' דמטל' בגוריתא קטונתא כלומר
 שמשחקת בכלבים קטנים לידי זימה איכא שעמוס ליכא דאין
 שיעמוס אלא ביושב ותיסה ובטל לגמרי : מתני' המדיר
 את אשתו מתשמי' המטה כגון דאמר יחסר עלי הכאת תשמיסך
 אבל אמר יחסר הנא' תשמיסי עליך לא מיקסרא דהא
 ממתעבד לה דכתיב ועזנתה לא יגרע והכי מוקי לה בגדרים :
 שתי שבתות אם הדירה שתי שבתות תמתין ואם יותר
 יוציא ויתן לה כתובה : הטוילין משרש בגמ' : חמרין
 שיוצאין לכפרים להבי' תנזאה למכור בטוק : גמלים סוחרו
 חבילות ומביאים על הגמלים מרחוק : הספנין פורטיין
 מובסה לים הגדול לקבוי הארץ : גמ' מיולדת נקבה
 שסוסה שבועי' מתשמיס וכיון דקא' אשכחן אורח ארעא לשכיח
 קד אין לנו לכוסו להובי' : מידי דשכיחי כעס שכועס על

אף על פי פרק ה כתובות

דהוא גרים לה : אמר רב מחלוק' במפורש * אכל כסתם ד"ה
 יוציא ויתן כתובה ושמואל אמר אף כסתם נמי יסתין שמוא
 ימצא פתח לנדרו * והלכתא כשמואל : הטיילין ככל יום *
 מאי טיילין אמר רב כגון רב שמואל בר שילת דאכיל מדירית
 ושתי מדיריה וגאני בטולא דאפדני' ולא חליף פריסתקא
 דמלכא אכביה : החטרין אחת בשבת * א"ל רבה בר רב הונן
 לאכביי איכפל תנא ותנא המדיר אשתו מתשמיש המטה יוציא
 ויתן כתובה אטייל ופועל * דהא ליכא דמחייב בעונה תוך
 השבת אלא טייל ופועל : א"ל לא אכולהו קתני יוציא ויתן
 כתובה * והא ששה חדשים קאמר והיכי יוציא ויתן כתובה
 אישבת אחת א"ל אינו דומה מי שיש לו פרת בסלו למי שאין
 לו פרת בסלו שזה לבו רעב וזה אינו לבו רעב * וזו כיון
 שהדירה הויא לה כמי שאין לו פת בסלו ויוציא ויתן כתובה
 אפי' אישבת אחת : א"ל רבה בר רב חגין לאכביי חמר ונעשרת
 גטל מאי א"ל רוצה אשה בקב ותפלות מתשע קבין ופרישות *
 דברי ר"א * אמר רב מתנא אמר רב הלכה כר"א : עונה של
 תלמיד חכמים אימתי אמר רב יהודה מערב שבת לערב שבת *
 אשר פריו (תלמידי) יתן בעתו וגו' אמר רב יהודה זה המשמש
 מטתו מערב שבת לע"ש : מתני' (א"ה סו"ט) המורידת
 על בעלה פוחתין לה מכתובתה שכעה דינרין בשבת ר' יהודה

אומר

אשתו : ממידו דשכחו כדה אכל לידה לא שכוח כל כך :
 מידו דהוא גרים לה נדר * וכן לידה על ידו ב"ה לאפוקי כדס
 דמנילא ב"ה לה : אפי' בטתס ומתין לב"ה שתי סבתות ולב"ה
 שבת אחת חולי תוך כך ימצא פתח לנדרו : רב שמואל בר
 שילת מלמד תיחוקו' היה ומתפרנס מסן : לא חליף פריסתקא
 דמלכתא אכביה חין שלוח מלך פרס עוזר על פתחו לשחול
 לו עבוד' המלך שחין עין המלך עכיו שאינו עשיר בויסה *
 (איכפל תנא וכו' תנא דסתס לעיל המדיר ב"ה אומר שבת אחת
 חין לו לומ' זאת לא בססן ולא בגמל ולא בחמר ולא בת"ה שהרי
 עובתן אח' כשבת ומשן יום א' לא אמרו יוכיח ויתן כתובה :) לא
 טייל ופועל העושה מלאכה בעירו שדרכו לשמש שמים בשבת *
 אכולהו קתני דע"י נדר יתר משבת לה :) ובה ששה חדשים
 קאמר בססן בלא נדר : כמי שאין פת בסלו שאינה מנפה לו
 אכל בלא נדר דעתה כוח ומנפה חולי יבא תוך הזמן : חמר
 ונעש' גמל כשאת לו כשהו' חמר מהו ליעשות גמל סלח ברשות
 (הרווחא עדיפא לה סתיעשר או עונה עדיפה לה :) ותפלות
 רובא חסה במעט שיבא בעלה לעמה מעשרה קבין להתעשר
 ויפרוס ממנה : הלכה כר"ה דמתני' : (מע"ס וכו' שהוא

ליל

אף על פי פרק ה כתובות ק"ח

אומר ד' טרפעיקין : ועד כמה הוא פוחת עד כנגד כתובתה
 ד' יוסי אימר לעולם פוחת והולך שמא (גו' הספר שלם)
 תפול לה ירוש' ממקום אחר ויחזור ויגבה הימנה: וכן המורד
 על אשתו מוסיפין על כתובתה שלשה דינרין בשבת ר' יהודה
 אומר ג' טרפעיקין : גמ' מורדת ממאי רב הונא אמר
 מתשמיש אבל ממלאכה לא הוי מורדת ור' יוסי בר חנינא
 אומר אף ממלאכה הויא מורדת והלכתא כרב הונא דאמר
 לקמן היכי דסי מורדת אמר אמימר דאמר בעינא ליה
 ומצערנא ליה שמע מינה דמתשמיש הויא מורדת כו"כ הונא :
 ת"ר המורדת על בעלה פוחתין לה מכתובתה שבעה דינרין
 בשבת רבי יהודה אומר שבעה טרפעיקין ורבתינו חזרו
 ונמנו שיתו מכריזים עליה ד' שבתו' זו אחר זו ושולחין לה
 מבית דין הוי יודע' שאפי' כתובתיך מאה מנה הפסדת'

אחת ארום' ונשואה ואפי' נדה ואפי' חוליה ואפי' שומרת
 יבם' א"ל ר' חייא בר יוסף לשמואל ונדרה בת תשמיש היא
 א"ל אינו דומ' מי שיש לו פת בסלול למי שאין לו : אמר רמי
 בר אבא אין מכריזין עליה אלא בכתי כנסיות וכבתי מדרשו'
 ואמר רמי בר אבא שתי פעמים שולחין לה אחת קודם הכרזה'
 ואחת אחר הכרזה דרש רב נחמן בר רב חסד' הלכה כרבתינו
 ירב הונא בר יחודה אמר רב ששת הלכה נמלכין בה : היכי
 דמיא מורדת אמר אמימר דאמרה בעינ' ליה ומצערנ' ליה :
 אבל אמרה מאיס עלי לא הויא מורדת ולא כייפינן לה הורג
 עובדא ואכפ' מר זוטרא ונפק מינה רב חנינא ססור' ולא היא

התם

ליל תענוג ושכיתה וזכאת הגוף : מתני' טרפעיקין
 מפרש בגמ' : עד כנגד כתובתה ואל"כ כותבין לה הגט ותכל
 בלא כתובה אבל אינו משהא כדי לפסוק על ככסו' שנפלו
 לה מכית חביה לספסידה ממנה : שלשה דינרין בגמ'
 מפרש מאי שגח הוא מהיא : גמ' בעינא ליה
 ומצערנא ליה ולקמן מפרש : ורבתינו חזרו ונמנו שלח
 ישהו אותה ויפסידוה מעט מעט אלא ופסידו לה כל
 כתובתה אחר ארבע שבועות של הכרזה : אחת היא כולן
 שוות דין מרד : ארוסה שאמרה לא אשה : שולחין לה
 אם עדיין עומדת במרדה : נמלכין בה משהיבן
 את גיטה ומחזירין עליה שתחזור בה ובתוך כך אינו פוחתין
 את כתובתה שבעה דינרין בכל שבת : ה"ד מורדת דכופין
 אותה ומשכיין את גיטה ופוחתין מכתובתה : שאמר בעינא
 ליה כו' אזיט לכופה ע"י פחותת כתובתה להשהות גיטה :
 אבל אמרה מאיס עלי לא הויא ולא כתובתו לא בעינן לקסקותה
 אלא

אף על פי פרק ה כתובות

התם טייצתא דשמיא הוה : כלתיה דרב זכיר אימרד' הות
 תפיסה חד שירא' יתבי אמר ומר זוטרי ורב אשי ותיב רב
 גמרא נבייהו * ויתבי וקאמרי מרדה הפסידה בלאותיה
 הקיימין אמר להו רב גמרא משום דרב זכיר גבר' רבא הוא
 מהניפתו ליה. והאמר רב כהנא מבעי' בעי' ליה. רבא ולא
 איפשיט * פירו' בלאותיה בלאות נדונייתא * איכא דאמרי
 יתבי וקאמרי מרדה לא הפסידה בלאותיה הקיימין אמר להו
 רב גמרא משום דרב זכיר גברא רבא הוה אפכיתו לדינא
 עליה והא אמר רב כהנא מבעא בעי' לה רבא ולא אפשיט *
 והשתא דלא איתמר לא כמר ולא כמר תפסה לא מפקינן מינה
 לא תפסה ליה יתבינן ליה ומשהינן ליה. תריס' ירחי שתא
 אניטא וכהלין תריסר ירחי שתא לית לה מזוני מבעל *
 הדין הוא דינא דגמרא * אבל האידנא כבי דינא
 דמתיבתא הכי דינא כמורד' כד אתיא ואמרה לא בעינא
 ליה להאי גברא נתיב לי גיטא יתיב לה גיטא לאלתר *
 ואי תפסה מידי מכתובתה מפקינן לי' מינה ומתדרי' לבעל *
 וה"מ במאי רכתב לה בעל מדיליה אבל מאי דאיתאת כבי
 גשא בין תפסה ליה בין לא תפסה ליה כל מאי דאיתור
 בעינא' יתבינן לה ואי ליכא מאי דאיתיה בעיניה ואיכא מידי
 דאתי מחמתיה יתבינן ליה ניהלה * ואי ליכא מידי בעיניה
 ולא מאי דאתי מחמתיה אלא אתאכרו להו לגמרי לא מפקינן
 מיניה דבעל ולא כלום * וה"מ בנכסי מלוג * אבל בנכסי צ"ב
 כל מידי דאיתיה בעינא' שקלה ליה ואע"ג דבלו ליה טובא
 והוא דחוי למאי דהוה חוי מעיקרא בגון דחוי לאשתמושי
 ביה מעין מלאכה דיריה * אבל מאי דבלו ליה לגמרי ולא
 חוי לאשתמושי ביה כדמעיקרא משלם לה דמיהן כדמעיקרא
 מדיריה * וכ"ש מאי דאיגניב או מאי דאיתניס דמשלם ליה
 בעל מדיריה משום דברשותיה קיימי כדמעיקרא כדתנן אם
 מתו מתו לו ואם הותירו הותירו לו * וחזינן לגאון דאמר
 דיהיב

אלא כותן לה גט מיד ויזיחנה בלא כתובה : כלתיה דרב
 זכיר אימרד' והמרד' מאיס עלי : הוה תפוסה חד שירא'
 מעיל טהכניסה לה היא בכתובתה : הפסידה בלאותיה סקיימין
 אמילו בגדים טהכנים בכדוכייתך ועדיין קבלחות הן קיימת
 תפסידחותן : מינטיא בעי' חס פסידה בלאותיה חס לא :
 משום דרב זכיר גברא רבא הוה ולא ערער על דכריכס מחמת
 עבותותו : אפכיתו לדינא לחובתו : לא מפקינן לה מיכ'
 דסמוכ' מחזירו עליו כרחים : ומטכינן לה חובי תחזור בה :
 תריסר ירחי שתא וכו' לח' : (כותבין איגרת מרד על ארוסה
 חס תבעה הבעל ליסחנה וכיא אינה רוכ' וחס כתב לה כתוב'

אף על פי פרק ה כתובות ק"ט

דיהיב לה עיקר כתובה מנה מאתי' כלחוד כי היכי דלא
 להוייז בנות ישראל חפקר אבל מאי דכתב לה מדיליה בין
 תוספת בין מתנה לא יהבינן לה מידי ודינא דגמר' אפי' עיקר
 כתובה לא יהבינן לה כדאמרינן בריש פירקא תנאי כתובה
 ככתובה נפקא טינה למוכרת למוחלת למורדת אלמא מורדת
 אין לה לא עיקר ולא תוספת : הדין הוה דינא דמורדת
 דנהיגינן רבנן במתיבתא מכמה שני עד השתא אבל ודאי הדין
 תקנתא ליתא אלא היכא דאיסרדא אתתא כבעל'ה וכעיא
 לאפוקי מיניה מחסת דלא בעית ליה * אבל היכא דאתמרעא
 או היכא דאיכא עלה חשש מותא וכעיא לסיפק מבעל'ה כי
 היכי דלא לירת לה ליתא להחיא תקנתא ולא עבדינן כה
 עובדא ובכי האי מילתא איכא למימר היכא דמיעקרא נחלה
 דאורייתא לא תקון רבנן * ואף על גב דהוינן בהאי מילתא
 פלוגתא כינוי רבואתא מסתברא כמאן דאמר לא עבדינן תקנתא
 בכי האי מילתא * ולדברוי הכל כל מאן דכייפינן לי' לאפוקי
 בין מעיקר דינא כדתנן אלו שכופין אותו להוציא ומאי דרמי
 להו * בין מעיקרא דתקנתא * אי מיתא לה אתתא מקמי
 דתיפוק מיניה דבעל'ה כנט בעלה ירית לה * דלא מיפקעא
 ירושה דבעל'ה אלא בגירושין נמורין וכן הלכתא : אמר רב
 טובי בר קיסנא אמר שמואל כותבין איגרת מרד על ארוסה *
 דאין כותבין איגרת מרד על שומרת יבם הא דשמואל שייכא
 במשנה אחרונה דתנן כראשונה שהיו מתכונין לשם מצוה היו
 אומרי' מצות יבום קודמת למצות חליצה עכשיו שאין מתכונין
 לשם מצוה חזרו לומר מצות חליצה קודמת למצות יבום *
 וליתא למשנת אחרונה דגריסין בפרק החולץ אמר רב אסי בר
 אדא א"ר יוחנן חזרו לומר מצות יבום קודמת למצות חליצה *
 אמר רב נחמן אכשו' דרי מעיקרא סברוה כאבא שאול ולבסוף
 סברוה כרבנן * דתניא אבא שאול אומר הכונס יבמתו לשם
 גוי לשם אישות לשם דבר אחר כלאו פוגע בערוה וקרוב בעיני
 להיות הולד ממזר וחכ"א (דברוס כב) יבמה יבא עליה מ"מ *
 וכיון דלבסוף סברוה כרבנן נפקה לה משנה אחרונה
 מהלכתא וכטיל ליה מימרא דשמואל דאמר אין כותבין איגרת
 מרד על שומרת יבם * והא מילתא דכתבין איפליגו בה בתרי
 שתיבתא חרא מתיבתא סבירו להו דלא הויא מורדת וסמכי

אהא

פוחתין לה מכתובה ככסוהא : אנללא על שומרת יבם אס
 קוב' יבם לזכמה וסיה חזכה רוכה לזכס אה לחלוק לא כייפינן
 לה דניחא לן כמרדתה דהא מצות חליצה קודמת למצות יבום
 מ"מ שחין מתכונין למכזה אה לזכס כוויחו לזכס ממזן :
 איסתרא

אף על פי פרק ה כתובות

אהא דשמואל דאמר אין כותבין אגרת מרר על שומר' יבם :
 ומתיבתא אחריתי סבירא להו דהויא מורדת מהאי טעמא
 דכתבינן ואיהי עדיף ושפי אסתבר וכותיה עכריגן : רבי
 יהודה אומר שבעה טרפעיקין * כמה טרפעיק * אמר רב ששת
 אסתירא * וכמה אסתירא פלגא דזווא ירושלמי הכא איתמר
 שבעה והכא איתמר תלת א"ר יוסי בר' חנינא היא חייבת לו
 שבעה הוא חייב לה שלש מוסיף לה שלש * ר' יוסי בר חנינא
 לטעמיה דאמר בנמרא אף ממלאכה הויא מורדת * אבל גמר'
 דילן דסבירא לה דמתשמיש הויא מורדת יהיב לה טעמא
 כנגד שבעה ימי שבת (א"ח סו' סלנ) איהו דפפחת קא פחית
 גלא מחזי כשכר שבת יהבינן ליה שכר שבת (א"ה סו' נג)
 ואיהו דאוספי קא מוספא ומחזי כשכר שבת לא יהבינן שכר
 שבת אלא מוסיף לה על כתובתה שלשה דיגרין בשבת *
 דהוי פלגא דזווא לכל יומא דשיתא יומי דשבתא * ושבת
 גופא לית לה : מתני' * המשרה את אשתו ע"י שלישי לא
 יפחות לה מקביים חטים או מארבעה קבין שעורים * א"ר
 יוסי לא פסק שעורים אלא ר' ישמעאל שהיה סמוך לארום :
 ונותן לה חצי קב קטנית וחצי לוג שמן וקב גרוגרות או מנה
 דבילה * ואם אין לו פוסק כנגדן פירות סמוך אחר : ונותן
 לה מטה ומפץ ואם אין לו מפץ נותן לה מחצלת : ונותן לה
 כיפה לראש' וחנור למתניה ומנעל ממועד למועד * וכלים
 של נ' זוז משנה לשנה * ואינו נותן לה לא חרשים כימורת

החמה

אוסתר' סלע מדוכה : פלגא זוזי כורי סהוא ו' מעב כסף
 כמ"ח טרעפיק שלס חעות : הכא תני שבעה כסהוא מורדת
 קוחתין לה שבעה והכא איתמר תלת כסהוא מורד תנן מוסיפין
 לה שלס : היא חייבת לו ו' מלאכות שמנה במתני' דאלו
 מלאכות שחאסה עושב לבעלה : הוא חייב לה שלס שחר כסות
 ועונה : כשכר שנת כמסתכר בשב' וגזירה משום מקח
 ושכירות : מתני' המשרה אשתו ע"י שלישי כלומר סכותן
 לה מזונותיה בנית אפיטרוכא וקנינה מתגלגלת עמו ולסון
 המשרה לסון סעודה כמו ויכרה להן כירה גדולה מתרגמינן
 שירות' : לא יקחות לה בכל שבת ושב' מקביים חטין : (לא
 פסק שעורים אלא ר' ישמעאל בגמ' מפרט לה דכ"ק לא פסק
 שעורים כפלוס כחטין אלא ר' ישמעאל שהיה סמוך לאדו מסני
 ששעורי' חדומות רעות הן :) גרוגרות תלנים דרוסות בעיגול
 פנמכרו' במשקל : מפץ רך מן מחבל' : כוספ' כעוף לראסה
 מסכה לשכה : ממועד למועד חמכעלים קאיו מנעלים חדשים
 לכל שלס רגלים : חדשים קטיפ' לה בימות החמה לפי סהן

חמין

אף על פי פרק זה כתובות קב

החמה ולא שחקים בימות הגשמים אלא נותן לה כלים של ג'
 זו והיא מתכסה בכלאותיהן בימות החמה והשחקים שלה :
 גמ' ואלו יין לא קאמר מסייע לוי' לר"א דאמר ר"א אין פוסקין
 יין לאשה' וה"מ דלא רגילה' אבל רגילה פוסקין' דאמרי
 דביתהו דרב יוסף ברוב דרבא אתיא לקמיה דרב יוסף אמרה
 ליה פסוק לי מזוני ספק לה פסוק לי חמרא פסק לה אמר
 ידענא בהו בכגי מחוזיא דשתו חמרא' דביתהו דרב יוסף
 בריה דרב מנשיא מרויל אתאה לקמיה דרב יוסף אמרה ליה
 פסוק לי מזוני פסק לה : פסוק לי שיראי אמר ליה שיראי
 למה לידך א"ל לחברייך ולחברותיך : ת"ר מותר מזונות לבעל'
 מותר בלאות לאשה' מותר בלאות לאשה למה לה א"ר פפא
 שמתכסה בהן בימי נדתה כרי שלא תתנגה על בעלה : אמר
 אביי גקיטין מותר בלאות אלמנה ליורשים' התם כרי שלא
 תתנגה על בעלה הכא תתנגה ותתנגה : מתני' נותן ליה
 מעה כסף לצרכיה' ואוכלת עמו מלילי שבת ללילי שבת'
 ואם אינו נותן לה מעה כסף לצרכיה מעשה ידיה שלה : ומה
 היא עושה לו משקל חמש סלעים שתי ביהודי' שהן עשר בגליל
 או משקל עשר סלעי' ערב ביהודיה שהן עשרי' בגליל ואם
 היתה מניקה פוחתים לה ממעשר ידיה ומוסיעין ליה על
 מזונותיה : כר"א בעני שבישראל אבל במכובד הכל לפי
 כבודו : גמ' מאי איכל' (א"ה סו' פ) רב נחמן אמר
 אוכלת סמך ושמואל אמר תשמיש כדכתיב אכלה (משליל)
 ומחתה פיה וק"ל כרב נחמן בדיני' : אמר רב הונא מנין
 לאכסנאי שאסור בתשמיש המטה שנ' (שמואל א' ח) וישכימו

בבקר

חמין ויפיון לה בימות הגשמים : (שא נהן לה כלים חדשים
 של חמשים זו בימות הגשמים כו') והשחקים שלה אף כשיקנב
 לה חדשים ובגמר' מפרס למאי קא מיבעיא לה : גמ'
 אין בית דין פוסקין יינות לאשה שהיון מרגילה לתשמיש :
 אבל רגילה פוסקין דכיון דכבר דשה גה אינה מזיח גבה :
 לחביריך ולחברותיך שלא תתבזה מכבודי בראשון : מותר
 מזונות בגון שאינה רענתו ומזוני' החמורי' במשנתו
 עורסין לה : שלא תתנגה על בעלה בימי טהרתה כלובסה
 בגדים שלגשם בימי נדותה : מותר בלאות אלמנה הכיוונ'
 מנכסו יתומי' ועליהן ליתן לה כלים של חמשים זו מן שנה
 לשנה : מתני' מעה כסף לכורך דברי' קטני' לכל שבת
 ושנת : מעסה ידיה שלה כדאמרינו לעיל דהיינו פירו' מותר
 מעסה ידיה : לולו שנת סכוא ליל עונה : קתי קטכ לסוותו
 בפניו כשל ערב משקל יהודה כפלים כשל גליל : גמ'

בז

אף על פי פרק ה כתובות

בבקר וישתחו לפני ה' וישוכו ויבואו אל ביתם הרמתה וידע
אלקנה את חנה אשתו השתא אין מעיקרא לא : ואם היתה
מניקה פוחתין לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מזונותיה :
דרש רבי עולא רבא אפתחא דכי נשיאה אע"פ (א"ה סי' ע"א)
שאמרו אין אדם זן בניו ובנותיו קטנים אבל זן איתם קטני
קטנים : ועד כמה עד בני שש כראמר רב אשי בן שש יוציא
בערוכ אמו : מתניתין מסייע לו (א"ה סי' פ) דתנן אם היתח
מניקה פוחתין לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מזונותיה :
איתמר אמר רבי יהושע בן לוי מוסיפין לר' יין שהיין יפרה
להלב :

סליק פירקא

בן טו וזניא בעירוב אמו עירבה אמו לכספן זאביו לדרום
מוליכתה אכלה ולא אביו מוליכו אכלו שעדיין כריך לאמו וכתר
אמו שדיכס וכסס סהבעל זן אותה כך זן אותו עמה :

הדרן עלך אע"פ

מציאת (א"ה סי' פ) האשה ומעשה ידיה לבעלה : ויורשה :
ואוכל פירות בחייה : בשתה ופגמה שלה ר'
יהודה בן בתירא אומר בזמן שבסתר לה שני חלקים ולו אחד
בזמן שבגלוי לו שני חלקים ולה אחד : שלו נותנין לו מיד
שלה ילקח בו קרקע והוא אוכל פירות : גמ' תנן התם
קונם שאני עושה לפיך אינו צריך להפר ר"ע אומר יפר שמא
תעדיף עליו יותר מן הראוי לו : כי אתא רבין א"ר יוחנן
בהערפ' שלא על ידי הרחק כ"ע לא פליגי דבעל הוא :

מציאת האשה וירשתה אם נפל לה ירושה עומקו אחר הוא
אוכל פירות בחייה והקרן שלה לסוף אחר ואם
מתה בחייו יורשה : ופגמה נזק חבלה אם חבלו בה : ובזמן
שבגלוי סהכוסת שלו ועוד סנמאסת עליו והוא סובל : ילקח
בהן קרקע שהיו זה כסאך נכסים הנזכרים לה : אוכל פירות
בחייה והקרן שלה אם ימות או יגרשנה ואם תמות היא ירשנה :
גמ' קונם שאני עושה לפיך מה שאני עושה יהיה קונם
לפיך אינו צריך להפר דמשעבדא לו' (ואפילו לסמא תעדיף
במילא חייוסין) דאמי' תעדיף העדשה היא סל בעל :
שמא תעדיף ובעדפה הוא דודה וחוויל עליה קונם : סלא ע'
כדחק

מציאת פרקו כתובות קנא

פי פליגי בהעדפה שעל ידי הדחק תנא קמא סבר לבעלה
 זר"ע סבר לעצמה והלכתה כתנא קמא והכין פסק
 רבינו האי גאון ז"ל : שלו נותנין לו מיד כתב
 רבינו האי גאון ז"ל כך העלו בישיבה אע"ג דיחיד ורבי
 הלכה כרבים : בזה הלכה כר' יהודה בן בתירה
 מרסא מקשו רבנן ומפרקי אליבא דר' יהודה בן בתירה שמע
 מינה דהלכתא כותיה : מתני' הפוסק (א"ה סי' סו) מעות
 לחתנו ומת חתנו אמרו חכמים יכול הוא שיאמר לאחייך הייתי
 רוצה ליתן ולך אי אימשי ליתן : פסקה להכניס לו אלה
 דיגרין הוא פוסק כנגדן חמשה עשר מנה : וכנגד השום הוא
 פוסק פחות חומש שום כמנה ושנה מנה אין לו אלא מנה

שום כמנה נותנת שלשים ואחד סלע ודינר : בארבע מאות
 נותנת חמש מאות : מה שהחתן פוסק הוא פוסק פחו' חומש :
 גמ' ת"ר אע"ל ראשון ת"ח ושני עם הארץ : אלא אפי'
 ראשון עם האר' והשני ת"ח יכול הוא שיאמר לאחייך הייתי
 רוצה

הדחק כגון שהיא עירומה ובעלת מלאכה : שע"י הדחק
 שדחקה עצמה והעדושה : מתקי' ומת חתנו ונפלה לפני
 היבס וכו' תובע מה שפסקו לאחיו : יכול הוא שיאמר כו'
 חלוץ או יבס אבל לאחיו או יתן או תשב עד שתלבין ראשה :

חמשה עשר מנה שלש יותר יקבל עליו לכתוב בכתובתה לנד
 תוספו' שמוסף לפי שמתק' בהן דאלף דיכרין הם עשרה מנה :
 וכנגד השום אם בא חתן לכתוב עליו קבלה כנגד אלף דינר של
 שום שקניס לו בנדים או כלים אשר משתמשין בהן ופוחתים
 או פרקמטיא ודרך הכופרים לתזנוטוי חתן לשומה יותר
 משוויים לכבודה לחבשה על בעלה לכך פוחת חומש שאם
 הכניסה שום י"ג כותב שמה מנה : שום מנה ושום מנה
 הכניסה לו שום מנה לכתובו בסט' ככתוב' זהו שום מנה לכל
 אדם בטוק אין לו לומר תקי' לי עוד חמישיתו שהרי אמרו
 לפחות חומש מן השום לפי שלא באמרו דברים הללו לא שפוחת
 חומש מן השום ששמוכו בבית חתנים מכל מקו' קליש לא
 יוסיף שלא אמרו להוסיף כו' אם בכספי שראוי מיד להסתכר
 בכס' : שום במנה שקבלו במנה שאמר לו כתוב מנה
 בכתובתה והיא תכניס לך שום של מנה כריך שיסומו אותו
 בבית חתנה באחד ושלשו' סלע ודינר דהו' מנה וחומש :

(כ' קאות שום שקבל עליו לכתוב' מאות היא נותנת חמש
 מאות לפי שמת' הכופרים הם :) מה שהחתן פוסק כלום'
 אם היא שמה אותה בתחילה והכניסה לו בן קטן הן גדול הוא
 כתוב בסטר פחות חומש : גמ' הדא אמרה מאחר שפוח'

מציאת פרק ו כתובות

רוצה ליתן ולך אי אפשר ליתן : ירושלמי ואלו דברי הנקנים
 באמירה הן תני בר קפרא פוסק ע"מ לכנוס * פירש כל הפוסק
 לחתנו דעתו ע"מ לכנוס הוא וכיון שמת חתנו ולא כנס אינו
 חייב לתת לאחיו * וחזינא מאן דפריש בה פירושא אחרינא
 ואנן לא סביר לן אלא האי דכתבינן : ירוש' מה ראו לומר
 בכספי' אחד ומחצה ובשים פחות חומש א"ר יוסי בר' חנינא
 שמו דעת אשה שרוצה לכלות כליה ולפחות חומש ושמו דעת
 האיש שישא ויתן בכספים ויעשם אחד ומחצה : א"ר יוסי
 הדא אמרה אין ארס רשאי למכו' כלי אשתו : מתני'

פסקה להכניס לו כספים * סלעים נעשו ששח דיגרים החתן
 מקבל עליו עשרה דיגרים לקופה לכל מנה ומנה : רשב"ג
 אומר הכל כמנהג המדינה : גמ' והלכתא כותיה : עשרה
 דיגרון לקופה מאי קופה אמר רב אסי קופה של בשמים *

ואמר רב אסי לא נאמרו דברים אלו אלא בירושלים : מתני'
 (טור ח"ה סו' נח) המשיא ארס בתו סתם לא יפחות לה
 מחמשי' זוו : פסק להכניסה ערום' לא יאמר הבעל כשתבא
 לביתי אכסנה אלא מכסת ועודה בבית אביה : (ו"ד סו' רנ)
 וכן המשיא ארס היתומ' לא יפחות לה מחמשים זוו : ואם
 יש בכיס מפרנסין אותה לפי כבודה : גמ' אמר אביי הני
 ג' זוזי פשיטי : (ו"ד סו' נח) ת"ר יתום ויתומה שבאו
 להתפרנס מפרנסין היתומה ואחר כך מפרנסין היתום מפני
 שדרכו של איש לחזור ואין דרכה של אשה לחזור * יתום
 ויתומה שבאו להנשא משיאין היתומה ואח"כ משיאין היתום
 מפני שבשתה של אשה סרוב' משל איש : (ו"ד סו' רנ) רנב
 ת"ר יתום שבא לישא אשה שוכרין לו בירת ומציעין לו מטה
 וכל כלי תשמישו ואח"כ משיאין לו אשה שנ' (דברים טו) די
 מחסורו

חומש מחמת שתלו בה לכלות כליה : מתני' (פסקה
 להכניס לו כספים שהם מוכנים לשכר מיד : סלע נעש'
 לכתב בשטר הכתובה) שקה דיגרון שלוש יותר כדתנן לעיל :
 קופה מפרס בגמ' שיתן לה עשרה זוז לכל מנה ומנה שהיא
 מניחה לו ויקנו לה בהם כשמי' לרחוץ בהם בתמרזקי' הנשים
 כך שיערו חכמים שהאשה המביאה לבעלה מנה רח"ה
 לבשמים של עשרה זוז סלח פירש במשנה אם לכל יוס' חו' לכל
 שבת חו' לכל שנה ונגמ' בעי לה ונשאר בתיקו : גמ'
 בירושלים היו נובנות להתקטב בשמים : מתני' וכן
 המשיא היתומה נבאי' נדק' שבאו להשיא משל נדקה דאמרי'
 לקמן חסר יחסר לו זוז אשה : גמ' (להתפרנס ממוכנות
 משל נדקה : שבאו לינשא משל נדקה דאמרי' לקמן חסר
 יחסר

מציאת פרק ו כתובות קכב

שחסורו אשר יחסר אלו מטלטלין לו זו אשת : ת"ר די מחסורו
 אתה מצוה לפרנסו ואין אתה מצוה לעשרו * אשר (סס) יחסר
 לו אפי' סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו * אמרו עליו על
 הלל הזקן ששכר לעני בן טובים סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ
 לפניו * פעם אחת לא מצא עבד לרוץ לפניו ורץ
 לפניו ג' מילין : אין לו ואינו רוצה להתפרנס נותנין
 לו לשם מתנה : ואם אינו מקבל נותנין לו לשם הלואה
 וחוזרים ונותנים לו לשם מתנה : ת"ר (דבריוס יד) העכש זה
 שאין לו ואינו רוצה להתפרנס נותנין לו לשם הלואה וחוזרין
 ונותנין לו לשם מתנה * (סס) תעביטנו זה שיש לו ואינו
 רוצה להתפרנס אלא מן הצדקה נותנין לו לשם מתנה וחוזרין
 ונפרעין ממנו לאחר מיתה דברי רבי יהודה * (ז"ד סו רכג)
 וחכ"א יש לו ואינו רוצה להתפרנס אין זוקקין לו אלא מרה
 אני מקיים תעביטנו דברה תורה כלשון בני אדם : תני
 חייה בר רב מדיפתי ר' יהושע אומר כל המעליש עינו מן
 הצדקה כאילו עובר ע"ז כתיב הכא השמר * לך פן יהיה דבר
 עם לבבך בליעל וכתוב התם יצאו * אנשים בני בליעל מה
 להלן ע"ז אף כאן ע"ז : ת"ר כל המסמא ארץ עינו והמקפח
 את שוקו והמצבה ארץ כריסו ליטול צדקה ואינו צריך אינו
 נפטר מן העולם עד שיבא לירי כך : ת"ר אין מחייבין העני
 למכור את ביתו ואת כלי תשמישו * והא תניא היה משתמש
 בכלי זהב ישתמש בכלי כסף בכלי כסף ישתמש בכלי נחושת
 אמר רבה בריה דרב הונא במחריש' דכספא * יש שפירשו
 שהיא מגררת שמגרדין בה בכית המרחץ * רב פפא אמר לא

קשיא

יחסר לו זו אשה כדכתיב אעשה לו עזר ככנדו : אין לו ואינו
 רוצה להתפרנס אין לו משלו ואינו רוצה להתפרנס מן הצדקה
 נותנין לו לשם הלואה ואם אין מקטין ממנו חס יפרע
 מעצמו ופרע זאם לאו אין חוששין לו : יש לו ואינו רוצה
 להתפרנס משלו לא משל צדקה נותנין לו לשם מתנה כדי שלא
 יסכן בעצמו מחמת טיקותו וחוזרין ונפרעין ממנו לאח' מיתת
 אבל מחיים לא דא"כ שוב לא ירצה ללות ומסגף עצמו ברעב :
 אין זוקקין לו זאם ימות ימות * המסמא את עיניו סמרא' את
 עצמו כאלו עיניו סתומה : תקפה שוקיו כאלו שוקיו כבולות :
 ג' מנעיה את בטנו כאלו כריסו נפוחה מלסון ואת בטנך כנה
 אין מחייבין אותו כו' רישה דמתנו' תנן במסכ' פייחא מי טיט לו
 מחתים וזו לא יטול לקט שקח ופייחא וזהו קאמר אין מחייבין
 אותו למכור כו' כדי להסמיט מהמים וזו כדי שלא יטול :

מציאת פרק ו כתובות

קשיא כאן קודם שיבוא לירי גיבוי כאן לאחר שיבא לירי
 גיבוי פירוש כל זמן שאינו נוטל אלא בצנעא אין מחייבין
 אותו למכור כלי תשמישו אבל אם הוצרך ליטול מן גבוי
 של קופה אין נותנין אלא לאחר שימכור : מתני' (א"ס
 ס' קיג) יתום' שהשיאורה אמה ואחיה לדעתה וכתבו לה
 במאה או בחמשים וזו יכולה היא משתנדיל להוציא מידן מת
 שראוי ליתן : רבי יהודה אימר אם השיא הכת ראשונה
 ינתן לשנייה בדרך שנתן לראשונה וחכ"א פעמים שאדם עני
 והעשיר או העשיר והעני אלא שמין הנכסים ונותנין לה :
 גמ' אמר שמואל לפרנסה שמין באב כלומר שמין ואומדין
 דעתו של אב ואומדין אילו היה האב קיים כמה היה נותן
 לכתו לפרנסת הבעל ונותנין לה ואותבינה עליה דשמואל
 ממתני' דקתני פעמים שאדם עני והעשיר אלא שמין הנכסים
 ונותנין לה מאי עני והעשיר אלימא עני עני בנכסים עשיר
 עשיר בנכסים סכלל דתנא קמא סבר אפילו עשיר והעני
 כדמעיקרא יחבינן לה והא לית ליה אלא לאו עני עני בדע'
 עשיר עשיר בדע' וקתני שמין את הנכסים ונותנין לה אלמא
 לא אולינן בתר אומדנא ופרקינן הוא דאמר כר' יהודה דתנן
 ר' יהודה אומר אם השיא בת ראשונה ינתן לשנייה כדרך
 שנתן לראשונה ולימא הלכה כר' יהודה אי אמר הלכה כר'
 יהודה הוה אמינא דוקא השיא דגלי דעתיה אבל לא השיא
 לא קמ"ל טעמא דר' יהודה דאולינן בתר אומדנא לא שנא
 השיא ולא שנא לא השיא והאי דקתני השיא להודיעך כהן

דרבנן

כאן קודם שיבא לירי גיבוי הא דתנן אין מחייבין מעיקרא קאו
 כשבא ליטול לקט ולא היו לו מאה זוז ואם היה מוכר היה
 משיג למאה זוז אין מחייבין אותו למכור וס' דתנן מחייבין
 לאחר שבא לירי גיבוי לאחר שהבי עבמו לירי שב"ד גובי ממנו
 כגון שהיה לו מאתי' זוז ונטל לקט שכחה ופאה ונדע שהוא
 עשיר לו שב"ד באין וגובי' ממנו מה שנטל ואם אין לו מוכר
 כלי תשמישו הותרים ומסתמש בפחותים : לירי גיבוי כלומר
 שב"ד גובין ממנו עד כאן לשון רש"י והאלקס פיר' בעמוד
 בענין אחר : מתני' לדעתה רבותא קמ"ל אע"פ שנתרפה
 אין נחילתה מחילה : מה שראוי להכתן לה עיטור נכסו :
 אם השיא הכת ראשונה נחיו ינתן לשנייה כדרך שנתן
 לראשונה בין שהוא עשיר בין שהוא עני בין שהוא פחות בין
 שהוא יתר : גמ' לפרנסה שמין באב בת היתומה שכחה
 לינשא כותבין לה נדוניה כפי הומד שאנו הומדים באניה
 אם היה ויתרין הו' קמטין : עני בדעת אין דעתו ליתן לכתו

נדוניה

מציאת פרק ו כתובות קכג

ורבנן דאע"ג דהשיא וגלי דעתיה לא אזלינן בתר אומרנא :
 א"ל רבא לרב הסדא דרשינן משמך הלכה כר' יהודה . א"ל
 יהא רעוא דכל כי הני מילי מעלייתא תדרשון מן שמי . ומי
 אמר רבא הכי והתניא רבי אומר בת הניזונות מן האחים
 צוטל' עישור נכסים ואמר רבא הלכה כרבי . לא קשיא הא
 דאמרניה הא דלא אמרניה כלומר אי ידעינן אומדן דעתיה
 יהבינן לה כמה דאמיד . ואי לא ידעינן אומדן דעתיה
 יהבינן לה עישור נכסי . ה"ג מסתברא דאמר רב אדא בר
 אחבה מעשה ונתן לה רבי אח' משנים עישור בנכסי' שמע
 מינה הא דלא אמרניה שמע מינה : חזינן לנאון
 דכתב הא דאזלינן בתר אומדן דעתיה דאב לאגרועי
 מעשור נכסי הוא . אכל לאוספי על העישור לא .
 דלא אשכחן בהדיא מאן דאמר מוסיף על העישור .
 ובפרק נערה שנתפתתה אמרינן א"ר יוחנן משום ר"ש צן
 יוחאי מפני מה תקנו כתובת בנין דכרין כדי שיקפוץ אדם
 ויתן לבתו כבנו ועד כמה אכיו ורבא דאמרי תרווייהו עד
 עישור נכסי . הילכך לית לן לאפיקי מנכסי יתומים טפי
 מעישור נכסים . ונאון אהר אמר רבי יהודה דאמר אם השיא
 בת ראשונה ונתן לשנייה כדרך שנתן לראשונה דאלמא
 בתר אומדן דעתיה דאב אזלינן סתמא קאמר לא שנא לפחות
 מן העישור ול"ש להוסיף על העישור . וכיון דאיפסיקא
 הלכתא כר' יהודה בהדי' כוותיה עברינן דהיכא דידעינן
 אומדן דעתיה דאב יהבינן לה כמה דאמיד בין לפחו' מן
 העישור בין להוסיף על העישור . ואי לא ידעינן דעתיה
 יהבינן העישור נכסי . גופא ר' אומר בת חנוונת מן האח' .
 צוטלת עישר נכסים . אמרו לו לדברייך מי שיש לו י' בנות
 וכן א' אין לו לבן במקום בנות כלום . אמר להם כך אני
 אומר ראשונה צוטלת עישור נכסי' ושניה כמה ששיריה
 ושלישי' כמה ששיריה וחוזרות וחולקות בשוה . חולקות
 בשוה

עדות עשיר כי אם נדונת עמי : עשיר צדעת שצדעתו
 ליתן נדונות עשיר וותרן ורחב לב : הא דאמרינן הא דלא
 אמידניה כלומר הא דאמר רבי עיסור נכסים דלא אמידניה
 לאב שלא גר בנינו ולא עמדנו על סוף דעתו אם וותרן או
 קמנן הוי : ה' מסתברא דהיכא דאמידניה דמודה רבי
 דטמין בחב (דאמר רב אדא מעס' וכו') קשיין אהדדן לא לאו
 ט"מ כו' :) לגרוע מעיסור אם הוא קמנן שיתנו לה פחות
 ולא ליתן לה יותר אם הוא וותרן : עד עיסור נכסים ולא
 יותר : רחשונה קס' ד הכא להנשא ראשון : כל חדא וחדא

מציאת פרק ו כתובות

בשוה כל חרא וחדא דנפש שקלה ה"ק אם באו כלן לינשא
 כא' חולקות בשוה וכן הלכתא : ת"ר הכנות בין בגרו עד
 שלא נשאו בין נשאו עד שלא בגרו אכרו מזונותיהן ולא אכרו
 פרנסתן דברי רבי : רשב"א אוסר אף אכרו פרנסתן כיצד הן
 עושות שוכרו להן בעלים ומוציאין להן פרנסתן אמר רב נחמן
 אמר לי הונא הלכה כרבי : איתיבי רבא לרב נחמן יתומה
 שהשיאתה אמה או אחיה לדעתה וכתבו לה בק' או בני' זוז
 יכולה היא להוציא מירן מה שראוי ליתן לה טעמה דקטנה
 הא גדולה ויתרה לא קשי' הא דמחאי הא דלא מחאי : וה"ג
 ססתבר דא"כ קשיא דר' אדרבי דתני רבי אומר בת הנזונת
 מן האחי נוטלת עישור נכסים נוזנת אין שאינ' ניוזנת לא
 אלא לאו שמע מינה הא דמחאי הא דלא מחאי שמע מינה :
 א"ל רבינא לרבא' אמר לן רב אדא בר אהב' משמך בגרה ולא
 גישאת אין צריכה למחורת : גישאת ולא בגרה אין צריכה
 למחות : בגרה ונשאת צריכה למחורת : ומי אמר רבא הכי
 והא אותביה רבא לרב נחמן יתום' שהשיאה אמה ושני ליה

הא

דנפשה שקל חכמי' דתיקנו לה כדוכיית נשואיה עישור נכסים
 וסנשא' ראשון ראשון זיכתה בעישור נכסים שבפניה ולמה
 יחזרה ויחלקו את עישוריהן בשוה : אם באו כולן לינשא כא'
 חוזרות וחולקות בשוה שאין כאן קודמות לזכות הילכך בשבי'
 הראוי לישאר לפני הבן נוטלת החת עישור והשני עישור
 צמח ששור' וכן כולן (ובמותר לבן) כגון אם היה ססמא
 מכה נוטל' ראשונה י' והשנייה טע' והשלישית סמכה ועישור
 של מנה וכן כולן כדי לברר ירוש' הבן וחוזר וחולקו'
 עישוריהן בשוה : אכרו מזונותיהן סכך כתב לה עד דתיבגרו
 או עד דתלקחן לגוברי : אף אכרו פרנסתן עישור נכסים
 דקסבר לא תיקון לה רבנן כדוכיית' אף הוה דאינשב' בקטנות
 או כנערו' : אבל בגרה איסתלקה לה מהבו' ביתא לגמרי
 וכן נשאת כנערו. הויילוגדל' ונתרביית אבדה פרנסתה חלה
 מה שפסקו לה : שוכרות להן בעלים שזאו אותה עד שלא
 יבגרו ומוציאין להן פרנסתן : הא גדולה כגון כנערה :
 ויתרה מחלה על השאר ואיבדתי' אמא סתם לן תנא כר"ס בן
 אלעזר : הא דמחאי הא דת"ר לא איבדו וחמר רב קובא
 הילכתא כוותיה בשמחתה על המותר עישור נכסיה והא
 דקתני הא גדולה ויתר' בשלח מיחת : כיוצא חין אם באה
 לינשא בעודה כיוצא' דהיינו בקטנות או כנערות : איכה
 צריכה ליתנות שפולו לה מיחתה לא איבדה עישור נכסים :
 ושני ליה הא דקתני ליה גדולה ויתרב' גדלה מחאי אמא נישאת

כנערות

מציאת פרק ו כתובות קנד

הא דמחאי הא דלא מחאי לא קשיא הא דמיתונא מנייהו
 דהא דלא מיתונא מנייהו : שמעינן השת' מכל הני שמעתתא
 היכא דבגין או אינסיבין אי מיתונן מנייהו אירת להו פרנס'
 אע"ג דלא מחי ואי לא מיתונן מנייהו צריכין למחויי ואי לא
 מחו לירת להו פרנס' : ואי לא בגין ולא אינסיבין אע"ג דלא
 מיתונן מנייהו אירת להו פרנסה ולא צריכין למחויי : ואי
 בגין ואינסיבין אע"ג דמיתונן מנייהו צריכין למחויי ואי לא
 מחאן לי' להו פרנסה : אמר רב הונא א"ר פרנסה
 אינה כתנאי כתובה מאי אינה כתנאי כתובה כדתנאי'
 האומר אל יזנו בנותיו מנכסי אין שומעין לו :
 אל יתפרנסו בנותיו מנכסיו שומעין לו שהפרנסה אינה
 כתנאי כתובה : וכן הלכתא : ואיכא נוסחי דאירת בהו
 איפכא ולהנהו נוסחי דאית בהו איפכא לירת היולכתא כר' :
 תלד ליה רב לר' ביני חיטי * האחים ששעבדו מהו : הורח
 יתיב ר' חייא קמיה אמר ליה מכרו או משכנו אמר ליה מאי
 נפקא לך מיניה בין מכרו בין משכנו מוציאין לפרנסה ואין
 מוציאין למוזגורת ר' יוחנן אמר א' זה וא' זה אין מוציאין
 וליתא לרבי יוחנן דק' ל' כר' דאמר מוציאין לפרנסה ואין
 מוציאין למוזגורת : איתמר מי שמת והניחה שתי בנות
 ובן וקדמה הראשונה ונטלה עישור נכסיה ולא הספיקה
 שנייה לבנות עד שמת הבן א"ר יוחנן שנייה ויתרה : אמר

ליה

בכערות ולא מוחת אע"פ שאינה בוגרת ויתרה זאת אמר'
 כיסחת אינה כרוכה למחות אביהו כערה : הא אמר רבא
 כיסת בכערות אינה כרוכה למחות : דקמתונא מנייהו לחחה
 שנטחת ומסוס דקמתונא מנייהו הוא דקשתק' ולא מחלה על
 פרנסת' : וסא דקתבי הא גדולה ויתרה דלא קמתונא :
 פרנסה כדוכיית : תנאי כתובה מזכות הבת כדתין בגין נוקבין
 כו' : האומר בשעת מיתתו אל יזנו בנותיו מ' נכסיו אין
 שומעין לו דהא מסתעבדה בתנאי כתובה : אל יתפרנסו
 שומעין לו כי הפרנסה אינה חוב כתנאי כתוב' אלא חוב על
 היתומים הו' היכא דלא כוב האב סלק לפרנס' : תלח ליה
 רב רבי סלח לו איגרת שלומים ותלח לו את שאלהו וזין
 השיטין : הוה ותיב רבי חייה קמיה רבי כשבחת שלחש וז'
 בסניו : א"ר חייה מאי שיעבדו דחיבפיא ליה עכרן או משכנן
 דמשתעבדי הכי וכו' : (אחד זה ואחד זה אין מוציאין את'
 לפרנסה ואחד למוזגורת :) עד שמת הבן ונטלה הירוסה לפני
 הבנות : ויתרה ולא תקח עישור נכסיה תחילה כמו שנטלה
 זו ואח"כ יחלקו אלא זו שקדמה וניסת זכתה דבת על הבת אז

מציאת פרק וכתובות

ליה ר' חנינא גדולה מזו אמרו מוציאין למוזנרת ואת אמרת
 שנייה ויתרה : ומסתבר לן דהלכה כר' יוחנן כהא משום
 דאיכא ריוח ביתא : והא רב אשי דהוא בתרא הכי סבירא
 ליה : דאמרינן א"ל רב יימר לרב אשי אלא מעתה אשכחתי
 מציארה בעלמא דאיכא ריוח ביתא ה"נ דלא יהכונן עישור
 נכסי א"ל אנא ריוח ביתא מהנהו נכסי קאמינ' אבל
 ירושלמי פסק הלכה כר' חנינ' דגרסי' התם מי שמרז והניח
 שתי בנות ובן א' ונסלה הראשונה עישור נכסים ומת הבן רבי
 חנינא אומר אף השנית נוטלת עישור נכסים והשא' חולקת
 בשוה : א"ר טבי בשם רבי יאשיה טעמא דר' חנינא אם מן
 המשועבדים גובה לא כ"ש מלפניה : רבי זעירא בעא מיניה
 קומי ר' אסי היך עבדין עובדא א"ל כר' חנינא : וכן נפק
 עובדא כר' חנינא : אמר אמימר בת יורשת הוא דאי בעי
 לסלוקה בזווי לא מצי לסלקי לה : רב אשי אמר בעלת חוב
 הוא ומצי מסלקי לה בזווי : והלכה כרב אשי ואף אמימר
 דדר בית : והשת' דאמרה בעלת חוב הוא דאב' או דאחי
 למאי נפקא מינה למינכה מבינוני' שלא בשבועה ומזכורי'
 בשבועה מאי : ת"ש דרבינא אנבייה לברתיה דרב אשי ממר
 בר רב אשי כינונית שלא בשבועה וממר בריה דרב סמא בריה
 דרב אשי מזיבוריה ובשבועה שמע מינה בעלת חוב דאחי
 הוא שמע מינה אמר רבא הלכתא ממקרקעי ולא ממטלטלי
 בין למוזני בין לפרנס' בין לכתובה : והאידג' תקיני רבנן
 דמתיבתא למגבה כתובה אפי' ממטלטלי הלכך מוזני נמי
 אפי' ממטלטלין דק"ל תנאי כתובה ככתובה : אבל פרנסיה
 דליתת מתנאי כתובה כדקיימא קיימא : שלחה נחמיה ברית

דרב

לה עישור נכסים : גדולה מזו שאפילו שיעבדו באחין אה
 הנכסים לטרוף מן בלקוחו וזו שהנכסי בעין חמרת ויתר' :
 רווחא ביתא שהרי נסתברה הרבה שנוטלת חמי הירוטה :
 משלפניה כלו שעדיין בפניה : יורשת הוא עישור נכסים
 (שתיקנו לה) בתורת ירוטה תיקנו לה : לא מצי לסלוקה
 לא ריכז' ליתן לה חלקה בכל קרק' וקרקע : מבינונית
 וסלא בשבוע' : אי בעל חוב דאבא הויה אינה גובה לא מן
 הזיבורית ואין נפרעין מהן לא בשבועה דוקא ואי ב"ח דידקו
 הוא אין כאן נפרעת מנכסי יתומי וגובה מבינונית וסלא
 בשבועה כדון שאר ב"ח : רב אשי מת ומת רב סמא
 בנו בחייו דכשחלק לופרע מחלק מר רב אשי שהיו קיים
 גבתה מבינונית סלא בשבועה אלמא בעל חוב דאחי
 כוי ומכר' דרב סמא ברית דרב אשי זיבורית
 לפי

מציאת פרק ו כתובות קנה

דרב יוסף לרבה בר רב הונא ווטא לנהרדעא כי אתאי ההיא
 איתתגא לקמך אנכיידה עישור נכסי אפי' מאיצטרובילי
 דרחייא אמר רב אשי כי הוינן ביה רב כהנ' מגבינן מעמלא
 דכתי : מתני' (א"ה סו' כד) המשליש מעורה לבתו והיא
 אומר' נאמן בעלי עלי יעשה שלישי מה שהושלש בידו דברי
 ד"מ א"ר יוסי וכי איגרה אלא שדרה והיא רוצה למכרה הרי
 היא מכור מעכשיו בד"א בגדולה אבל בקטנה אין מעשה
 קטנה כלום : גמ' ת"ר המשליש מעות לחתנו ליקח כהן
 שדה לבתו והי' אומר' ינתנו לבעלי מן הנישואין הרשות
 בידה מן האירוסין יעשה שלישי מרה שהושלש בידו דברי
 ד"מ ר' יוסי אומר גדולה בין מן האירוסין בין מן הנישואין
 יעשה שלישי מה שהושלש בידו מאי ביניהו איכא ביניהו
 גדולה מן האירוסין דר"מ סבר אע"ג דגדולה היא מצוה לקיים
 דברי המת לפיכך יעשה שלישי מה שהושלש בידו ור' יוסי
 סבר כיון דגדולה היא הרשות בידה והאי דקתני במתניתין
 בד"א ר"מ היא וחטורי מחסרא והכי קתני יעשה שלישי מרה
 שהושלש בידו דברי ר"מ בד"א מן האירוסין אבל מן
 הנישואין הרשות בידה בד"א בגדול' אבל בקטנה אין מעשה
 קטנה כלום איתמר אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה
 ברכי יוסי ורבא אמר רב נחמן הלכה כר"מ וקייסא לן כרב
 נחמן

לפי שכ"ח של אביו היתה שביה אחי' : כדתיימ' קיימ' דוקא
 זמקרקעי : כי חתיה היתה חותתא קמך חסה אח' שביה לב'
 ליטול עישור נכסין באת לפינוי ונחשה ממנו לסלוח לו שיסתדל
 גדוה : איכטרוזבלי חמת כמים כמו שהן זמקרקעי חשיב
 להו : מעמלא דכתי שכירו בבתיס דהא מקרקעי קאתי :
 מתני' המשליש מעות לבתו מקר מעות ביד שליט לכורך
 בתו לקנות לה שדה או גדוה לכשתכסא : והיא חומרת
 אחר שכשאת : כאמן בעלי עלי שלא יעכבס תכס לו והוא יקנה
 לו השדה כשארצה : יעשה שלישי כו' יקנה השדה ואין שומעין
 לה דמכוס לקיים דברי המת : וכי אינה אלא שדה וכי מה תועיל
 לו לקנות אפי' אין כאן מעות אלא שדה שכר קנה שדה והיא
 רוב' למוכרה הרי היא מוכרת לכך שומעין לה : בד"א הא
 דשומעין לה : גמ' מן הכסואין הרשות בידה שחף באב
 לא עליה ברעתו למוסרס ביד שביס אלא עד שתכסא דמכסא'
 כבעל זכאי לאכול פירות : (מחו בנייהו כהי פליגי בגדולה
 חו בקטנה :) איכ' בינייהו גדול' מן האירוסין דקאמר ר"מ
 מן האירוסין יעשה שלישי מה שהושלש בידו ואפי' היא גדולה
 וקאמר ליה רבי יוסי כיון דגדול' היא שומעין לה : הלכה
 כר"מ

מציאת פרק ו כתובות

נחמן בדיני : תניא האומר תנו לכני שקל בשבת וזן ראויים
 לתת להן סלע נותנין להן סלע : ואם אמר אל תתנו אלא
 שקל אין נותנין להן אלא שקל : ואם אמר אם מתו ירשו
 אחרים תחתייהן בין שאמר תנו בין שאמר אל תתנו אין נותנין
 להן אלא שקל : אמר רב הסרא אמר מר עוקב' הלכתא בין
 שאמר תנו בין שאמר אל תתנו נותנין להן כל צרכן : והא
 ק"ל הלכה כר"מ דאמר מצוה לקיים דברי המרת ה"מ במילי
 אחרייתא אבל בהא מנח ניחא ליה והאי דאמר הכי לזרוזינהו
 הוא דעבר : תנן (ח"מ סימן רל"ב) התם הפעוטו' מקחן מקח
 וממכרן ממכר במטלטלין : אמר רפרם ל"ש אלא שאין להם
 אפטרופוס אבל יש להם אפטרופוס אין מקחן מקח ואין
 ממכרן ממכר : ממאי מדקתני אין מעשה קטנה כלום ולא
 קתני יעשה שלישי מה שהושלש בידו כדקתני בגדולא שמע
 מינה אין מעשה קטנה כלום בין כמקום שלישי בין כמקום
 אפטרופוס : וכן הלכתא :

סליק פירקא

כר"מ וטעמה משום דמכזה לקיים דברי המת : שקל חזי
 סלע : וראויין שאין נזכין בפחות : נותנין להם סלע
 דחי הוה ידע סיתויקרו המזוכו' ויבטרכו לסלע ביה אומר תנו
 להם סלע : אל תתנו הרי מיחה בדיוכו : אם מתו בלא
 בנים : אין נותנין להם אלא שקל שאין לנו לכפסיד את הבאים
 אחריהם הואיל ועשה את אחרים יורשים אחרים ודאי שקל
 דוקא קאמר כדי שתפול ירושה אחריהן לאותן אחריהן :
 אבל הכא בבנו מנח ניחא ליה שיתכו להם כל כרכם : לזרוזינהו
 שיחזירו אחר מזכותיהם ולא יהיו רעבתינן : הפעוטות
 תיזוקות בני תסע או בכיח' : במטלטלין דוקא אבל במקרקעי
 לא עד שיביאו שתי שערין או עד שיבא בן עשרי' :
 אפטרופוס שמיכזהו ב"ד או אבי יתומים : (ממאי מדקתני
 במתני' : בין במקו' שלישי בין במקו' אפטרופוס כלומר
 דלא אמר דדוקא שלישי שנשתלם לכך ופירש לו מה יעשה להם
 אבל אפטרופוס אינו לא לעשות פרכי יתומים לכל הכריז'
 והרי אם מכרו חלו הפעוטות אין זה שנוי מכות המת שאפי'
 האפטרופוס ימכר לצורך מזכותיהם : מדקתני סתמא אין
 מעשה קטנה כלום משמע דאפי' במקו' אפטרופו' דדמי קסת
 לשליש אמרי הכי)

הדרן עלך מציאת האסה

המדיר פרק ז כתובות קנו

המדיר (טור ח"ה סי' עב טור י"ד סי' רל"ה) א"ר אשתו
 מליהנו' לו עד שלשים יום יעמיד פרנס יתר מכון
 יוציא ויתן כתובה ר' יהודה אומר בישראל חדש אחד יקיים
 שנים יוציא ויתן כתובה ובכחנת שנים יקיים שלשה יוציא
 ויתן כתובה : המדיר את אשתו שלא תטעום באחת מכל
 הפירות יוציא ויתן כתובה ר' יהודה אומר בישראל יום אחד
 יקיים שנים יוציא ויתן כתובה ובכחנת שנים יקיים שלשה
 יוציא ויתן כתובה : המדיר את אשתו שלא תתקשט באחד
 מכל המינין יוציא ויתן כתובה רבי יוסי אומר בעניות שלא
 נתן קצבה בעשירות ל' יום : גמ' וכיון דמשועבד ליה
 היכי מצי מדר לה לאו כל כמיני' למפקע שעבודה והתנן
 קונם שאני עושה לפיך אינו צריך להפר אלמא כיון דמשעבד
 ליה לאו כל כמינא דמפקעא ליה לשעבודיה ה"ג לא כל
 כמיניה למפקע לה לשעבודה באומר ליה צאי מעשרה ירוך
 למונחיה : אי הכי פרנס למה לי בדסקא ליה בדברים
 גדולים ולא ספקא לה בדברים קטנים דהוה רגילה בהו כפי
 גשא והוה מגלגלא בהריה והשתא אמרה ליה עד האידנא
 דלא אדרתא מצינא לגלגולי בהרך השתא דאדרתן לא מצינ'
 לגלגולי בהרך : ומאי שנא עד שלשים יום לא שמעי אינשי
 ולא זילא בה מלתא טפי שמעי אינשי וזילא מילתא : ופרנס
 לאו שליחותיה קא עבוד באומר כל הון אינו מפסיד : אמר
 רב ל"ש אל"א במפר' אבל בסתם יוציא לאלתר ויתן

כתובה

המדיר את אשתו מליהנות לו חין הנחת תשמיש שלו נאמר
 עליו דה"ה משתעבד לה כ"כ בשני' תשמי' חין
 לנו לכופו להוציא והנחת מזונות בגמ' פריך וה"ה משעבד לה :
 יעמיד פרנס עליה שיפרנסה : בישראל חס הוא ישרא' סיכול
 להחזיר גרושותו : ובכחנת שאם יגרסנה לא יוכל להחזירה
 וסמא טוכו יתחרט יבנו ליה רכנן זימנא טפי : שלא תתקשט
 באחד מכל המינים שהמרה קונם בואם עלי וכו' קיים לה :
 בעניות חס הוא עניי' : ח"ל לא נתן קצב' עד מתי חסורין
 יוכיח ויתן כתוב חבל חס נתן תמתין עד אותו זמן ובגמר'
 מפרט עד כמה קצנתה : בעשירות דרגילות בכך : עד
 שלשי' יום חס לא בדירך יותר משלשים יום חין כוסין לבו"ח :
 גמ' וכיון דמסעבד לה למזונות : מה שחיי עושה לפיך
 יה"ה בקונם גדלה הסקא מזונות במעשה ידיה התכונן לה פרק
 ח"ג : לחוסליחותי עבד בתמיב כמבא שעובר נדר :
 ח"ל במקר' ספירט נהדיח טלוסיס יום כתם לח כפינן ליה
 כבוטח ח"ל יעמיד פרנס : יוכיח ויתן כתובה לחלקה :

סדרה

המדיר פרק ז כתובות

כתובה ושמואל אמר אפילו בסתם נמי לא יוציא שמא
 ימצא פתח לגררו. תנן המדיר את אשתו שלא חטעו
 אחד מכל הפירות יוציא ויתן כתובה בשלמא לרב כאן
 בסתם כאן במפרש אלא לשמואל קשיא הב"ע שנדררה היא
 וקיים לה איהו וקסבר האי תנא הוא נתן אצבע בין שיניה
 והלכתא כשמואל: מתני' המדיר (א"כ סי' עד י"ד סי' רל"ה)
 את אשתו שלא תלך לבית אביה בזמן שהן עמה בעיר חדש א'
 יקיים ב' יוציא ויתן כתובה: ובזמן שהן בעיר אחרת רגל
 אחד יקיים שנים יוציא ויתן כתובה: המדיר ארץ אשתו
 שלא תלך לבית האבל ולבית המשת' יוציא ויתן כתובה מפני
 שנועל דלת בפניה: ואם היה טוען משום דבר אחר רשאי:
 אמר לה ע"מ שתאמרי לאיש פלו' מרה' שאמרת' לי או מרה'
 שאמרת' לך או שתהא ממלאה ומער' לאשפ' יוציא ויתן
 כתובה: גמ' בשלמא לבית המשתה איכא געל בפניה:
 אלא לבית האבל מאי געל איכא תנא למחר היא מתה ואין
 כל בריה סופרה ואיכא דאמרו אין כל בריה סופנה: (י"ד סי'
 תנ') תני' היה ר"מ אומר מאי דכתיב (קס"ב ז) טוב ללכת
 אל בית אבל וגו' מאי והחי יתן אל לבו דברים של מית'
 דיספר יספרוניה' דיקבור יקברוניה' דילוי ילווניה' דיטעון
 יטעניניה: ואם (א"כ סי' עד י"ד סי' רל"ה) היה טוען משום
 ד"א רשאי מאי ד"א אמר רב יחודה אמר שמואל מחמת בני אדם
 פרוצין הסצויין שם: אמר רב אשי לא אמרן אלא דאתחזוק:
 אבל לא אתחזוק לאו כל כמיניה לאחזוק אנשי בפריצי:
 ע"מ א"כ סי' עו' י"ד סי' רל"ה) שתאמר לפלוני: ותימא אמר
 רב יחודה אמר שמואל דברים של קלון: או שתהא ממלאה
 ומערה ותעביר אמר רב יחודה אמר שמואל שתהא ממלאה

וגופצת

שנדררה היא ולכך מה יש להמתין עוד אי ניחא לה לדירה
 למיסקל כתובה ולמיסקל לא תבקש פתח לכדריה אבל
 סיכא דאמר חיהו מליסכות לה ימתין אולוי ומכא פתח:
 הוא נתן אצבע בין שיניה סקוי' לכך יתן כתובה:
 מתני' בעיר אחרת דרך ללכת לבית אבי' ב' גלויס
 רגל א' מוקמ' אפססה (סניס יוכיא ויתן כתובה וגירסת הגמרא
 שלכס יוכיא ויתן כתובה ועיין כאן בר'ן ובמה שהביא דברי
 הרמב"ם וזהו בגירסת הר"ף) מפני שנעל בפניה דלת שגויס
 לה שגס אחרי' לא ולכו אלכלה לכחמ' כדמפר': גמ' מפני
 שנעל בפניה דלת של שמחה: (סופסה קוצרה כשס סלח
 גמלה חסד כך לא יגמלו עמה) דיספיד יתן אל לבו שגס
 יספרוכו: דלויי סמלוכ את סמטס: סתהא ממלאה לאחר
 סתמלא

המדיר פרק ז כתובות קנז

ונופצת פי' אמר לה בשעת תשמיש שתתהפך כדי שתנפץ שכבת
 זרע ולא תתעבר : במתניתא תנא שתמלא עשרה כדי מים
 ותערה לאשפה : בשלמא לשמואל משום הכי יוציא ויתן
 בתובה : אלא כמתני' מאי נפקא ליה מינה תעביר אמר רב
 בר בר חנא א"ר יוחנן מפני שנראית כשוטה : אמר רב (א"כ
 סו' עד י"ד סו' רל"ב) כהנא המדיר את אשתו שלא תשאל ושל
 תשאל נפה וכברה רחים ותנור יוציא ויתן כתובתה מפני
 שמשויאה שם רע בשכונתה : וכן היא שנדרה שלא תשאל
 ושל תשאל נפיה וכברה רחים ותנור ושל תארוג בנדיים
 גאים לבנה תצא שלא בכתובה מפני שמשויאתו שם רע
 בשכניו : גמ' (א"כ סו' קטו י"ד סו' קסו) ואלו יוצאו
 שלא בכתובה העובר' על דת משה ויהודי' ואיזו היא דת
 משה מאכילתו שאינו מעושר ומשמשו גרה ואינה קוצ' לרה
 חלה ונודרת ואינה מקיימת : ואלו הן דת יהודית יוצאת
 וראשה פרוע ופגורה בשוק ומדבר' עם כל אדם אבא שאול
 אומר אף המקללת יולדיו בפניו ד' טרפון אומר אף הקולני' :
 ואיזו היא קולני' כל שמדבר בתוך ביתה ושכיניה שומעין
 אר' קולה : גמ' מאכילתו שאינו מעושר ה"ד אי דודע
 גיפרוש אי דלא ידע מנא ידע : לא צריכה דאמרה ליה פלו'
 בהן תקן לי הכרי ואול ושייליה ואשתב שיקרא : וטשמשו
 גרה היכי דמי אי דודע גיפרוש : (א"כ סו' עטו) אי דלא ידע
 גיסמוך עלוה' האמר רב חיננא בר כהנא אמר שמואל מנין
 לגרה שסופרת לעצמה שנ' (כמדבר ה) וכפרה לה לא צריכא
 דאמר' ליה פלו' הכס טיהר לי הכתם ואול שייליה ואשתב
 שיקרא : ואי בעית אימא כדרב יהודה דאמר רבי יהודה
 הוחזקה גרה בשכנותיה בעלה לוקה עלי משום גרה : וחלה
 גמי' כגון דאמרה פלו' תקן לי אר' העיסה ואול שייליה'
 דאישתב שיקרא : ונודר' ואינה מקיימת דאמר מר בעין
 גדרים בניס מתי' : איזו היא דת יהודי' יוצאה וראשה פרוע
 ראשה

שתמלא שכבת זרע תבא נוספת כדמפרש : (רחים ותנור
 שמואל טלום :) מתני' דת יהודית מכהג סכנו ככות
 ישראל חע"ס שלא נכתב : מדברת בתוך ביתה מסר' גמ' :
 גמ' ה' ד מאכילתו שאינה מעושר : ה' דודע כשיחכל :
 גפרוש ולא נחכל : מנא ידע מי אמר לו לחא"כ שיבא להוכיחיה :
 הוחזקה גרה בשכינותי' כגון סראזיב לונס' בגדי גדות ולבעלה
 חמרה טבורה חניזמטה : בעלה לוקה אם התרו בו וכי
 בחי גזא משכת למתני' כגון דלחחר תשמיש הודיעוהו
 שכינותיה שהוחזק' גרה : דחוריקא הוא אמאי לא קרי ליה

המדיר פרק ז כתובות

ראשה פרוע דאורייתא היא דכתוב * ופרע את ראש האשה
 וא"ר ישמעאל אזהרה לכנות ישראל שלא תצאנה בפריעת
 ראש : אמר רב יהודה אמר שמואל בקלתה : דאורייתא
 קלתה שפיר דמי דת יהודית אפי' קלתה גמי אסיר : א"ר
 אסי א"ר יוחנן קלתה אין בה משום פריעת ראש : אמר אביי
 ואיתימא רב כהנא מחצר לחצר ודרך מבוי : ירושלמי חצר
 שהרבים בוקעין בה הרי היא למבוי : מבוי שאין הרבי'
 בוקעין בו הרי הוא כחצר : וטויה בשוק אמר רב יהודה
 אמר שמואל כמראה זרועיתיה לבני אדם אמר רב חסדא אמר
 אביי בטויה ורר כנגד פניה : ומדברת עם כל אדם אמר רב
 יהודה אמר שמואל במשחקת עם הכהורים : אבא שאול אומר
 אף המקללת יולדיו בפניו אמר רב יהודה אמר שמואל
 במקללת יולדיו בפני מולדיו שנ' * ומולדתך אשר
 הולדת אתהיהם : אמר רבא לא הימא דליכלי אריא לסבא
 ולבריה אלא כגון דאמיה לכליה אריא לסבא באפיה בריה :
 רבי טרפון אימר אף הקולנית אמר רב יהודה אמר שמואל
 במשמעת קולה על עסקי תשמיש כגון דתבעיה ליה בפרה
 בקול רם : גרסי' במוטה בפר' ארוסה איבעיא להו עוברת על
 דת צריכה התראה להפסידה כתובתה או לו ואסיקנא
 צריכה : ירושלמי תמן תנן נשים שאטרו יוצאו בלא כתובה
 צריכות התראה ואם לא התרה בהן יוצאו ויתן כתובה : ולא
 פנה ומאתים אלא אפי' אלה דיגר מאכרה הכלל : ינוטלה
 בליות שכפני' ויוצאה : מתני' (א' ה' סו' לח לט) המקדש

את

דת משה : חזקיה מדעבדו' הכי כדו לנוולס מדה במדה
 כמו שעסקה כדו להתנחות טל הכואף מכלל דחסור א"כ מדכתוב
 ופירע מכלל דהסוף סעתה לחו פרוע הוא ס' מדקין דרך בנות
 ישראל לבקת פרועות ראש : תקתה סל שיט לו כמות בות
 קיבול להולמו בראש ולמעלה בות קיבל לתת בו סלך וקסתן :
 ודרך מבוי לא סכיחי בו רבים : וטויה ורד טויה בכס' על ירוס'
 וחוט מתרדד כנג' פניה של מטה : במקללת יולדיו בפני מולדיו
 כלומר בפניו דמתני' לא תימ' בפניו ממש אלא חסו במקלל'
 חביו של בעל בפניו של בעל : דכתיב ומולדתך דבני בניס
 הרו כן בפניהם ובפניו בנו הוי בפניו : לסבא חמיה : באפיה בריה
 בפניו בנו של בעל אמריה כן ולפרוקי דרב יהודה אתי : עט
 עסקי תשמיש כלו כסכוא מדבר על שוקי עונכ מריבס עמו
 ומשמעת לשכניו והוא בוס דרב' זה : צריכה התראה שיתרו
 דה טאס ג' עשה עוד סתפסיד את כתובתה ואם לא התרו בה
 לא הפסידה כתובת' : מתני' כנסה סתס בנת' מסרש

פלוגתייהו

המדיר פרק ז כתובות קכח

את האשה ע"מ שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים אינה מקודשת : כנסתה סתם ונמצאו עליה נדרים תצא שלא בכתובה : על מנת שאין בה מומין ונמצאו בה מומין אינה מקודשת : כנסתה סתם ונמצאו בה מומין תצא שלא בכתובה : שכל המומין הפוסלין בכהני' פוסלין בנשים : גם' כנסתה סתם ונמצאת עליה נדרים תצא שלא בכתובה הו"א דלית לה ה"א גיטא בעיא מ"ש כתובה דלא דאמר אי אפשר באשה נדרנית גט נמי לא תיבעי אמר רבה גט מדבריהם וכן אמר רב חסדא גט מדבריהם : רבא אמר תנא ספוקי מספקא ליה נבי ממונא לקולא גבי איסור לחימרא : א"ר יוחנן משום ר"ש בן יהוצרק באלו נדרים אמרו שלא תאכל בשר ושלש תשתה יין ושלא תתקשט בבגדי צבעונין : תניא נמי הכי באלו נדרים אמרו שלא תאכל בשר ושלא תשתה יין ושלש תתקשט בבגדי צבעונין : ודוקא נדרים אלו שיש בהן ענווי נפש דקפדי בהו אינשי אבל נדרים שאין בהן ענווי נפש כגון קליות ואגוזים וכיוצ' בהן שאין בהם ענווי נפש ולא קפדי בהו אינשי אינה יוצאה בלא כתובה אע"ג דקפיד בהו אינהו כיון דלא קפדי בהו אינשי לא הוה קפידיה קפידא :

איתמר קדשה על תנאי וכנסתה סתם א"ר צריכה ממנו גט ושמואל אמר אין צריכה ממנו גט : אמר רבה מחלוק' דרב ושמואל בטעות שתי נשים מדהוה ליה למידק ולא דק אחולי אחיל לתנאיה : אבל בטעות אשה א' דבריה הכל אינה צריכה ממנו גט : א"ל אבוי והא מתניתין דכטעות אשה אחת דמי

וקא

פלוגתיהו דרב ושמואל אי קאי ארישא אסך דקדשה על תנאי או אס מילתא באסי נפשה היא ומיירי בקידש סתם וכנס סתם : שכל המומין הפוסלין בכהני' ובנכורו' מסר' להו בגמרא : גם' דאמר אי אפסי באשה נדרנית ולא אמרת אין אדם עושה בעולתו בעולת זנות : ספוקי מספקא ליה על סתם אדם אם אפסי באשה נדרנית אם לאו וכיון דמספקא לן גבי ממונא לקולא כו' המוצי' החבירו עליו הראוי' וכיון דמפק' לן לא גביא : קדשה על תנאי שאין עליה נדרים : בטעות שכי נשים כגון שקידש לאה על תנאי ואשט אחרת כנס אחריה סתם וכמנאן עליה נדרי' והיינו טעותא רב סבר כיון דלא איתני בהדי דהך אע"פ שכב' גילס דעתו שאי אפסי באשה נדרנית צריכה גט דדילמ' גביהך דחציב' ליה לא קפיד ושמואל סבר כיון דגלי דעתיה גלו : אבל בטעות אשה אחת שקידשה על תנאי וכנסתה סתם אפי' רב מודה דדעתו איתנאיה : וסריך חבוי דתה שכי והא מתני' בטעות אשה אח' למאי דס' ד' דסיס' ארוס' קאיותא מותיב תלמוד מיכיה תיובתא לשמואל מדקתני

המדיר פרק ז כתובות

וקא מותיב מינה תיובתא : אלא אמר רבה מחלוקת בטעורת
 אשה אחת כעין שתי נשים אבל בטעורת אשה אחת גרירתא
 דברי הכל אינה צריכה ממנו גט : הא שמעתא צריכינן
 לפרושה דחזינן בה כמה רבוואתא דשקלי וטרו בה ולא סלקא
 לחד מיניהו כהוגן : דאיכא מיניהו דפריש טעות שתי נשים
 כגון שקידש שתי נשים חרא על תנאי וחרא שלא על תנאי
 וטעה הי מיניהו הוי קידושין על תנאי והי מיניהו קידושין
 גמורין וכנס אותה שהיו קדושיה על תנאי סתם ולא דק אי
 איתיה לתנאיה אי לא : בהא אמרינן מידע ידע ובריר לירי
 שקידש אחת על תנאי והוה לירי למידק ולא דק רב סבר מגו
 דלא דק אחליה לתנאיה וכו' : וקאמר בטעי' אשה אחת כעין
 שתי נשים שיש בדבר ספק בין שתי המדות : דהוה לירי
 למידק ולא דק כמה שיש בב' נשים אבל אשה גרירתא שאין
 שם ספק דהוה ליה למידק בה : הדין הוא דפריש : ולא קא
 פריש מאי ניהו שתי המדות ומאי ספק דאית בה : ואיכא
 מנייהו מאן דפריש בטעות אשה אח' כעין ב' נשים כגון שקדש
 אשה אחת ע"מ שאין עליה נדרים וגרשה לימים חזר וקדשה
 וכנסה סתם ונמצאו עליה נדרים : ואיכא מיניהו מ"ד כגון
 שקדש אחת על תנאי שאין עליה נדרים ומינה אחר כן שלח
 לקדש אשה אחרת והטעיהו וקדשו לו אשה ראשונה בסתם :
 ודברים

אין לה כתובה משמע הא גיטא בעינא (וז"ל רס"ו בנמ' זאע"ב
 דלחן כוז דלחוקינן ולאו רב חיירו בה קוסי' הוא לרב דהאי
 ד"ה דקאמר סברא דירי' כוז ולאו מרב' וסמוך שמעיה סברו לא
 הו' בדורס' א"ה דקספר לוכא למ"ד בכ"ג דלאו דעתו' אתנאי'ה
 זבא קא חזינן דכל בני מדרס' דלחוקינן ס"ד למימר הכי
 זז"ל קוסיית' התלמוד תנן כנסה סתם וכמלאו עליה נדרים תנא'
 שלח בכתובה כתובה הוא דלא בעינא הא גיטא בעינא מאו' לאו
 קידשה על תנאי וכנסה סתם תיובתא דסמואל ומסני' לה קידשה
 סתם וכנסה סתם ופי' רס"ו מאי לאו כו' וסיפא ארישא קאי
 זמסני' לא קידשה סתם ומילתא באפי' כנסה היא :) אלא אמר
 רביו מחלוקת באשה אחת כעין שני נשים כגון שקדש על תנאי
 ונירסה מן האירוסין וחזר וכנסה סתם בהכי' אמר רב צריכה
 גט דכי אשה אחרת דמיא ולס' קידושין בעל זליכ' למימר
 אתנאי' קא סמך וסמואל סבר הא גלי דעתיה מועיקרא דחי
 אפסי' באשה נדרית ועל תנאי' כוז וקדשה : אבל בטעות
 אשה אח' סתם ע"י קידושין ראשונה דברו הכל אין צריכא
 בימנו גט וכו' חתוכינן ממתני' הכי קותביה מאי לאו קדש' על
 תנאי' וכנסה סתם אחר שגרסה דכלא גרסה לוכא מ"ד וסיכא

המדיר פרק ז כתובות קט

ודברים אלו כולן אין הדעת סובלתן : ואנן חכי אסתבר
 לן פי' שמעת' איתמ' קדשה על תנאי וכנסה סתם רב אמר
 צריכה ממנו גט ושמואל אמר אין צריכה ממנו גט : אמר
 רבה מחלוקת רב ושמואל בטעות שתי נשים כגון שקדש
 אשה אחת על תנאי וחזר וקדש אשה אחרת סתם ואחר כך
 כנס את הראשונה סתם : רב סבר כיון שחזר וקידש אשה
 אחרת סתם ולא הקפיד והתנה עליה כמו שהקפיד והתנה על
 הראשונה ש"מ אחולי אחליה לתנאיה דאתני עלה דקמיתא
 תדע שהרי כנסה סתם ולא אדכריה לתנאיה: הלכך אי איכא
 עלה נדרים לא אמרינן קדושי טעות חזר ולא בעיא גיטא
 מיניה אלא כדבעי לאפוקה משום הדין תנאה אמרי' מיהדר
 הוה דקהר' ביה השתא מההיא תנאיה וצריכא גיטא מיניה :
 ושמואל סבר אע"ג דקדוש ליה אשה אחרת סתם לא אמרינן
 מיהדר הדר ביה מתנאיה דהאיך ואחולי אחליה לגבי דירת :
 ואע"ג דכניס לה סתם וקא בעיל לה תנאו קיים דכל הכועל
 על דעת תנאו הוא כועל וקדושו קדושי טעות הוואינר
 צריכה ממנו גט : אבל אם לא קידש אלא אשה אחת ע"מ שאין
 עליה נדרים אע"פ שכנסה סתם ונמצאו עליה נדרים אפילו
 לרב אינה צריכה ממנו גט דלא אמרינן בה אחולי לתנאיה
 אלא קדושי טעות הוא ואינה צריכה ממנו גט : דלא אחליה
 לקפידא דיליה לגבי אתתא אחריתא דנימא כי היכי דלא
 קפיד אהאיך הכי נמי לא קפיד אהאיך קמיתא ואחולי
 אחליה לקפידא קמא דקפיד ואתני עלה אמר ליה אבוי והא
 מתני' דקתני כנסה ונמצאו עליה נדרים דכטעות אשה אחרת
 דמי וקמותינן תיובתא לשמואל אלמא אפליגו רב ושמואל
 בטעות אשה אחרת : איכא מאן דקשיא ליה מ"פ קאמרי'
 אסתיתין דכטעות אשה אחת דמי ולא אמר טעות אשה אחת
 היא : וטעמא דמילתא משום דלא קתני בה בהדיא המקדש
 ארז האשה ע"מ שאין עליה נדרים וכנסה סתם ונמצאו
 עליה נדרים תצא שלא בכתובה אלא רב הוא דקא פריש
 לה הכי : ובטיל ליה האי מימרא דרבה ויהדר רבה וקאמר
 מחלוקת בטעות אשה אחת בעין שתי נשים דכי היכי דבשתי
 נשים

דגרסא מויבא קתני (כתובה לא בעי) כל גיטא בעיח ואנן
 שמעתי טעות אשה אחת כטון סמי נשים כגון שקידש רחל על
 תנאי ואח"כ כיון לכנס לארז וכנסה סתם וכמכילת רחל וקשיא
 לי כפי נמי דכיון כבעול' לסם קידושין כיה לאו לרחל איכונן
 ואמרי' כריכה גט עכ"ל רס"ו ז"ל : במקדש אשה על תנאי
 ובעל אין כריכה סימנו גט ולא אמרי' מסתמח בעל לסם

המדיר פוק ז כתובות

נשים אע"ג דקדיש לחדא על תנאי כיון דהדרה וקדשי לאידך
 סתם אחולי אחליה לתנאי הכי נמי באשה אחת אע"ג דקדשי
 לה על תנאי כיון דהדר וכןסה סתם ולא קפיד ליה אתנאייה
 אמרין אחולי אחליה לתנאייה : אבל טעורת אשה אחרת
 גרידתא כנוץ שקדש על תנאי ובעל לאלתר דלא מצית למימר
 אחולי אחלי להנאייה דכחד עיבדא הוגא וכמאן דאתני
 בכעילה דמי אפי' רב מודה דלא צריכה ניטא מיניה משום
 דקדושי טעות הן שעל דעת תנאו בעל : ודיקינן להאי
 פירוש' מרקתני בטעורת אשה אחרת כעין שתי נשים כנסה
 וקתני בטעות אשה אחרת גרידתא ובעל דאלמא כנסה לאחר
 זמן משמע ובעל לאלתר : הילכך כדכנסה לאחר זמן ולא
 קפיד אתנאייה בשעת כניסה ולא קא ברקאי איתיה לתנאייה
 או לא אמר' אחולי אחליה לתנאייה : אבל קידש ובעל
 לאלתר מוכח מילתא דאדעת' דתנאי בעל וכמאן דאתני
 בכעילה דמי ולא אמר' אחוליה לתנאייה : ודיקינן נמי
 מרקתני במתניתין ובפלוגתא דרב ושמואל דתרויהו סברי
 טעורת אשה אחרת כעין שתי נשים ניגהו וכנסה סתם טעמא
 דכנסה סתם הא לא כנסה סתם אלא קפיד וברי' לתנאייה
 בשעת כניסה אפי' רב מודה * דלא בעיא ניטא מיניה דעל
 תנאו בעל וקדושי טעות הן והיינו אשה אחת גרידתא והיכא
 דקדיש ובעל לאלתר נמי דכותה וחד טעמ' הוא : והני
 תיובתא דכלהו דקא מיתב ליה אביי לרבא ליה כהו אלא
 לשון בעילה למימרא דאפילו לאלתר בעל פליגי ופריק רבה
 להנהו תיובתא כולהו : וקא מסייע ליה מדר' יוחנן דאמר
 רב אחא בר יעקב א"ר יוחנן המקדש על תנאי ובעלה אינה
 צריכה ממנו נט ושמע' מינה דחדא היא טעורת אשה אחרת
 גרידתא דלא צריכא ניטא משום דמקח טעות הוא אלו דברי
 רבא : ואפילו הכי לית הלכתא כותיה דהא אסקינן אמר רב
 כהנא משמיה דעולא המקדש על תנאי ובעל צריכא ממנו נט
 זה היה מעשה ולא הי' כח בחכמים להוציא בלא נט : ולאפוקי
 מחאי תנא דאמר רב יהודה אמר שמואל משום רבי ישמעאל
 והיא לא * נתפשה אסורה הא נתפשה מותרת ויש לך אחרת
 שאע"פ שלא נתפשה מותרת ואי זו זו שקדושיה קדושי טעורת
 שאפילו כנה מורכב על כתפה ממאנ' והולכת לה : אלמא
 ליתא לדר' ישמעאל : וגרסינן תו בפרק בא סימן התחתון
 בענין תינוקות שהביארה שתי שערות אינה יכולה למאן ר'
 יהודה

קידושין דאין אדם עושה בעולתו בעילת זכות בעולא דמכריך
 נט כבעל מסחי טעמא בסמוך : במלוה שמחל לה
 במלוה

יהודה אומר עד שירבה השחור א"ר אבהו אמר ר"א הלכת
 כרבי יהודה : ומורה רב יהודה שאם נבעלה לאחר שהכניאה
 שתי שעירות שוב אינה יכולה למאן : חבריה דרב כהנא
 סביר למעכד עובדא כרבי יהודה ואע"ג דנבעלה אמר להו רב
 כהנא לא כך היה מעשה בבתו של רבי ישמעאל שבאה לבית
 המדרש למאן ובנה מורכב על כתפה ואותו היום הוזכרו
 דברי רבי ישמעאל ורבתה ככיה בכירת המדרש אמרו דבר
 שאמר אותו צדיק יכשל בו זרעו דאמר רב יהודה אמר שמואל
 משום רבי ישמעאל והיא לא נתפשה אסורה הא נתפשה מותרת
 ויש לך אחרת שאע"פ שלא נתפשה מותרת ואי זו זו
 שקדושה קדושי טעורת שאפי' בנה מורכב על כתפה ממאנ'
 והולכת לה : ונמנו ונמדו עד מתי הכרת מטאנת עד שתביא
 שתי שעירות פירש ולא עביד עובדא : אמר רב יוסף בר אבא
 א"ר מנחם א"ר אבא המקדש במחות משוה פרוטה ובעל צריב'
 הימנו גט חזקה אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות : הג"ה
 אכל המקדש בטלו' א"ו ע"ל תנא"י אינה צריכה ממנו גט מ"ס
 בההוא לא טעו אינשי ע"כ : שכל המוטין הפוסלין בכהנים
 פוסלין בנשים תנא הוסיפו עליהן בנשים ריה רע וזיעה וריה
 חפה ושומא וקול עבה ודריה גסים טפה יתר מחברותיה
 וטפה בין דר לדר ונשיב' כלב ונעשה מקומי צלקת : תניא
 שומא שיש בה שער הרי זה מום אין בה שער גדולה ה"ז מום
 קטנה אין זה מום : ואי היא גדול' פירש רשב"ג ער כאיפר
 האטלקי : מתני' היו בה (א"ה סו' לט) מומין עורה בכית
 אביה האב צריך להביא ראיה שכשנתארס' נולדו בה מומין
 אלו ונסתחפה שדהו : נכנסה לרשות הבעל הבעל צריך
 להביא

המלוה שחייבת לו דאמר בקידושין אינה מקודשת דמלוה
 להנאה כתב וברכותיה קיימא ולא יביב לה הסתא
 מילי : כריכה הימנו גט ואפי' סטעתו בתנאי דאין חדם
 עוש' בעילתו בעיל זנות : האקל נפחות מסוה פרוטה
 ובעל דוקא הסס כריכה הימנו גט דבה' לא טעו אינשי דכולו
 עלמא ידעו דאין קידושין נפחות מסוה פרוטה (היכך גמר)
 ובעל לסס קידושין : אבל כהנך טעו בתנאי כבוד שאין
 עליה נדרים (וכי בעיל אדעתא דקידושי קמחי בעל) ובמלוה
 אין בכל בקיאות דאינה מקודשת ולא חסיק אדעתיה לבעול
 לסס קידושין : הוסיפו עליהן בנשים מומין שאינן בכנים :
 זיעה שהתמיד מזיעה : שומא ור"ץ : כלקת סנסחר סס
 רוסס משחיתתה הוסס : מתני' האב צריך להביא ראיה
 חס בל לתבוע כתובתה מן האירוסין מזה שממחן לקחת :

המדיר פרק ז כתובות

להביא ראיה שער שלא נתאדסה נולדו בה מומין אלו והיא
 פקחו מקח טעות דברי ר"ט : וחכ"א בד"א במומין שבסתר
 אבל במומין שבגלוי אינו יכול לפעון ואם יש מרחץ באותה
 העיר אפילו במומין שבסתר אינו יכול לטעון מפני שבדרך
 בקרובתיו : גמ' אמר (ח"נ סו' רכד) שמואל המחליף
 פרה בחמור משך בעל החמור ארת הפרה ולא הספיק בעל
 הפרה למשוך החמור עד שמת המורו על בעל החמור להביא
 ראיה שהיה חמור קיים בשעת משיכת הפרה מאי טעמא כל
 שנולד ספק ברשותו עליו להביא ראיה ותנא תונא כלה :
 מיתבי מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד בשררה
 משני צדדין טרפה נמצא עליה קורט דם בידוע שהיה לפני
 שחיטה : לא נמצא עליה קורט דם בידוע שהיא לאחר
 שחיטה

ככנס' לרשות הבעל שכשא' והוא צא להוציא' בלא כתובה
 על מומין טבה : הבעל צריך להביא ראיה עדים : בד"א
 שהבעל יכול לטעון : על מומין שבגלוי אינו יכול לטעון :
 דידע ונתפיים כיון שהיה בגלוי : גמ' מסך בעל החמור את
 הסרה והחמור היה בבית בעליו ותנן בקידושין כל הנעש' למיס
 צאת' כיון שזכה זה שמסך אחד מהן נתחייב זה באונסי חלופין
 כל מהם טהן : (עד סמת החמור זה אומר עד שלא נשכח
 פרתי מת המורד ולך מת וזה אומר אחר שמשכח מת וכבר
 הוא קנוי לך : ותנא תונא כליה דמתני' דחיירו' במומי כלה
 מסייע ליה) כלה צבוי' חביב רישא דמתנית' היא סייעקיה
 שמטיל הבח' ראיה על האב כי נולד הספק ברשותו כל זמן שלא
 ככנסה לחופה הויא ברשות חביב ואם תאמר והא' ראיה
 להוציא היא הראיה צריכה לו גם לעכב בקידושין שידון שאם
 לא יצא ראיה יבטרוך להחזירה וכו' ראיה לכחזוק ואפילו
 למ' ד קידושין לטיבועין נתנו שאם מת החתן הקידושין אינן
 חוזרין נמצא שכחה יסב בהם וסלוגת' היא בפרק מי שמת
 אפ"ה צריך האב ראיה להחזיק הקידושין וגם מסיפח דמתני'
 יש ראיה לשמואל להאי ליטנא דקתני ככנסה לרשו' הבעל על
 הבעל להביא ראיה וסייעו ככנסה לחופה ואפילו אם דר בבית
 חמיו עדיון : (ועיין בגמ' בדף ע"ז ע"א ובראש וכו' רן ודו"ק
 היטב :) בעובי בית הכוסות מקום יש בראש הכרם סמך אל
 במסס קרוי בית הכוסות שהוא כעין כוס ויש בו סביב שפתו
 עובי שני כפלים דבוקים ומכא' מחט תחובה באותו עובי ומתוך
 עוביו אפשר לה שלא נקבתו כולו : מכל אחד שחין המחט
 פראה לא מבפנים כסירה שחין זה ניקב : שכו' לפני

המדייר פרק ז כתובות קלא

שחיטה : הוגלד פי המכה כידוע שהיא נ' ימים קודם שחיטה :
לא הוגלד פי המכה המוציא מחבירו עליו הראיה : ואי לא
יהיב טבחא דמי בעל הבחמה בעי לאיתויי ראייה ומפיק אמאי
ספיקא ברשו' טבח איתיליד ופריק דיהיב טבח דמי : ומאי
ספקא סתמא דמילתא כמה דלא יהיב איניש זוזי לא יהבי
לי' חיותא איכא מ"ד דליתא הא דשמואל דהא איתבינן
עליה : ואע"ג דפריק ההוא פירוקא שנוי'א בעלמא
הוא ולא סמכינן עליה אלא בין שגולד ספק ברשותו
בין שלא גולד ספק ברשותו המוציא מחבירו עליו
הראיה : ואי לא יהיב טבחא דמי בעל בחמה בעי לאתויי
ראיה : ואיכא מ"ד האי מתניתין דכלה כיון דמסויע לידה
לשמואל ממילא שמעי' דהאי פירוקא דשמואל דוקא הוה
בלאו שנוי'א בעלמא היא דאי לא תימא הכי קשיא הלכתא
אהלכתא : הילכך הלכה כשמואל : (א"ה סומן לטקמט)
וחכ"א במד"א במומין שבסתר : אמר רב נחמן ונכפה כמומין
שבסתר דמי : וה"מ דקביע ליה זמן : אבל לא קביע ליה
זמן כמומין שבגלוי דמי : מתני' האיש שגולדו לו מומין
אין כופין אותו להוציא רשב"ג אומר בר"א במומין קטנים
אבל במומין גדולי' כופין אותן להוציא : אלו הן מומין
גדולים פירש רש"י כג' נסתמא עינו נקטעה ידו נשברה רגלו :
גמ' איתמר א"ר יעקב בר אבא א"ר יוחנן הלכדה ברש"י בנ
ורבנא אמר רב נחמן הלכה כדברי חכמים והלכדה כרב נחמן
דק"ל הלכה כרב נחמן בדיני : מתני' ואילו שכופין אותן
להוציא מוכה שהין ובעל פוליוס והמקמץ והמצרף נחשת
והבורסי

כשחיטב וטרפס : בידוע שהוא לאחר שחיטב וכסורה :
שכסה ימים קודם שחיטב ואם לקחה טבח זה תוך שלשה ימים
מקח טענות הוא ויחזיר לו המוכר הדמים דכו' מכר לו טרפס
הוא : לא הוגלד פי המוכר זה אומר טד טלה לקחתי תיב זזה
אומר משמכרתני המע"ה אמאי : ה"ה סכא דחתיוליד
ריעות' דומיא דחמור ואי כשמואל ליתקי טבח רחיים
דקא ספיק' ברשותו : יהיב טבח דמי והמוציא מחבירו
עליו הראייה בטבח קאמר דבעי לחתווי רחיב ואסוי לא יהיב
טבח דמי כמי בעי טבח לחתווי רחיב חלף לכך קנ"הו סתמא
במוציא מחבירו כדמסיק משום דכל כמה דלא יהיב דמי
זכו' : נכסה הוא חובי שממנו נוסף לחרץ : וז' מדקבע
לי' זמן לחולו לבח' לפי שזכרת ביום זמנה לכח' בין כדרי' :
מתני' בעל פוליוס מסרס כגמר' : מקמץ ומצרף מסרס
סגמרא

המדיר פוק ז כתובות

והבורסי : כין שהיו כס עד שלא נשאו בין משנשאו נולדו :
 ועל כלן אר"מ אע"פ שהתנה עמה יכולה היא שתאמר סבורה
 הייתי שאני יכולה לסבול ועכשיו אין אני יכול לסבול
 וחב"א מקבלת היא על כרחה חוץ ממוכה שחין מפני שהיא
 ממיקתו : ומעשה בצידן בבורסי שמת והיה לו אח בורסי
 אמרו חכמים יכולה היא שתאמר לאחיך הייתי לקבל ולך
 איני יכולה לקבל : גמ' מאי בעל פוליוס אמר רב
 יהודה אמר שמואל ריח החוטם : במתניתא תנא ריח הפה :
 מאי מקמץ אמר רב זה המקמץ צואת כלבי' : מצרף נחשת
 זה החותך נחשת מעיקרו : ומעשה בצידן בבורסי שמת :
 גרסי' פ' אלו הן הלוקין אמר רב ששת משום ר"א בן עזריה
 מניין ליבמה שנפלה לפני יבם מוכה שחין שאין חוסמין אות'
 שנ' (דברים כה) לא תחסו' שור בדושו וסמך ליה (סס) כי
 ישבו אחים יחדו : אמר רב האומר (א"ה סו' סט) איני זן
 ואיני מפרנס יוציא ויתן כתובה : אול ר"א אמר לשמעתי
 קמיה דשמואל אמר אכסוה שערי לאלעזר עד שכופין אותו
 להוציא יכפוהו לזון : והלכתא כשמואל ואע"ג דאתמר גמ'
 משום דר' יוחנן כותיה דרב הא דהייה ר' זורא ואמר על דא
 אכסוהו שערי לאלעזר בכבל : (א"ה סו' קיח קנד) אמר רב
 יהודה אמר רב אשי אין מעשין אלא לפסולות : כי אמריתה
 קמיה דשמואל אמר כנון אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה
 לכהן הדיוט ממורת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין :
 אבל נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה אין כופין
 אותו ורב תחליפא בר אבימי אמר שמואל אמילו נשא אשה
 ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה כופין אותו להוציא : וכולהו
 בין הני דרבנן דתנן במתני' שכופין אותו להוציא ובין הני
 דאורייתא כנון אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט
 כולחו כויפינן לחו בשוטי דבדבריהם לא יוסר עבד וגימר :

הני

בגמרא וכולן מפני סבן אומניות מסריחות : מפני שהיא
 מתקנת לזון בפסוק המן כשרו : גמ' המקמץ כואת
 כלבי' לח ידעתי מה כורך יש בה אך בארץ אשכנז ראיתי
 שחורין בו הכנדי' יוס או יומים לפני כיוסם : (מעיקרו
 ממקום מוצאו מן הארץ) : שאין חוסמין אותו כלו שאין
 סותמין טענותיה סטוענת שאינה רוכה לכהניס אלא לחלוץ
 ומקבלין חת דכריה : אכסוה שערי החכוכו סעורים
 ככהמה (כל דבר הנאכל שלא כדרכו קרו ליה כוסם) אין
 מעטין כלו' אין כופין אותו להוציא חס סניהם רוכים להיות
 ביחד (ללא כויפינן אפרים ורבים) ואין כופין אלא רס
 לפסולות

המדיר פרק ז כתובות קלב

הני דמדרבנן אי אמרה הוינא בהדיה שבקינן לה בר ממוכה
 שחין : ומי שנשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה :
 מוכה שחין אי אמרה דיירנ' בהדיה בסהדי שבקינן לה :
 ומי שנשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה אע"ג
 דאמרה דיירנא בהדיה בסהדי לא שבקיה לה לא יוציא ויתן
 כתובה : ומותרת לינשא לאח' אע"פ שאין לו בנים :
 כדגרסינן בפרק הבא על יבמתו : ת"ר נשאת לראשון ולא
 היו לו בנים לשני ולא היו לו בנים לשלישי לא תנשא אלא
 למי שיש לו בנים ואם נשאת למי שאין לו תצא בלא כתובה :
 תניא א"ר יוסי סח לי זקן אחד סאנשי ירושלים כ"ד מוכר
 שחין הן וכולן אמרו חכמים תשמיש המטה קשה להם ולבעל
 דאתן קשה מכולן : ממאי הוי הקיז דם ושמש הויין לו בנים
 נכסין הקיזו שניהם ושמשו הויין להם בני בעלי ראתן :
 מכריו ר' יוחנן הזהירו מזוככי בעלי ראתן : רבי זעירא ל
 הוה יתיב בזיקיה : ר"א לא הוה עייל באהליה : רבי אמי
 ור' אסי לא הוו אכלי מביעי דההוא מבואה : רבי יהושע בן
 לוי מברך בהו ועסק בתורה :

סליק פירקא

לפסולות : (מוכה שחין אי אמרה דאירכא כדדי בסהדי
 כדו סלא ישמש עמה ותהא נמיקתו שבקינן לה : וסיה טמה
 עשר שנים כו' לא שבקינן לו' מדרבנן דכל קמח דלית גביה
 לא כסיב אחריתי :) בעלי ראתן סרזין לו כמות : קזירו
 מזוככי בעלי ראתן זבובים הסוככים עליו קסות להביא
 אותו חולי על איש אחר : לא הוה יתיב בזיקיה במקום
 שרוח אחד מנשב על סמיך : מכרך כהו כדבק חללם כסע'
 שעסק בתורה והיה מוסיכו אכלו והוה מוכטת סתנן התורה
 עליו ולא יחא כיוזק :

הדרן עלך המדיר

האשה (א"כ סו' סה כ) שנפלו לה נכסי' עד שלא תתארס
 מורים בירת שמאי ובירת הלל שמוכר' וגותנת
 וקיים : נפלו לה נכסים משנתארסה ב"ש אומרי' תמכור וב"ת
 אימרים
 האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס ונתארסה :
 ב"ש אומרי' תמכור בעוד ארוסה חבל מסתנשא
 לא מדקתני לקמן אמתיותין עד שלא נישאת ונישא' כו' :
 ב"ש ו' טו ו' ב"ש

האשה פרק ח כתובות

אומרים לא תמכור אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה קיים :
 א"ר יהודה אמרו לפני רבן גמליאל הואיל וזכה באשה לא
 זכה בנכסים אמר להם על החדשים אנו בושים אלא שאתם
 מגלגלין עלינו את הישנים : גמ' תניא ר' יהודה אומר
 אמרו לפני רבן גמליאל הואיל והארוס' אשתו והנשואה
 אשתו מה נשואה מכרה בטל אף ארוס' מכרה בטל אמר להם
 אף הנשואה לא תמכור (פי' בנכסו' שנפלו לה עד שלא נשאת
 תו' וזכי' אותה לקמן בהדיא בספר) ואם מכרה ונתנה קיים :
 אמרו לו הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אמר להן על
 החדשים אנו בושין אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים :
 רב ושמואל דאמרי תרוייהו בין שנפלו לה בנכסים עד
 שלא תתארס ובין משנפלו משנתארסה ונשאת הבעל מוציא
 מיד הלקוחו דתני' רביתנו חזרו ונמנו בין שנפלו לה עד
 שלא תתארס ובין שנפלו לה משנתארסה ונשאת הבעל מוציא
 מיד הלקוחות : וכן הלכתא : מתני' נפלו לה משנשאת
 אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה הבעל מוציא מיד הלקוחו'
 עד שלא נשאת ונשאת רג"א אם מכר ונתנה קיים : א"ר חנינ'
 בן עקיבא אמרו לפני ר"ג הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסיו'
 אמר להם בחדשים אנו בושים ואתם מגלגלין עלינו את
 הישנים : גמ' לימא תנינא לה לתקנת אושא דא"ר יוסי
 בר' חנינא באושא התקינו האשה שמכרה בג"מ בחיי בעלה
 ומת' הבעל מוציא מיד הלקוחו' : לא מתני' בחייה ולפירו'
 תקנת אושא בגופה שבקרקע ולאחר מיתה : מתני' ר'
 שמעון הולק בין נכסים ידועי' לשאינן ידועים : נכסים
 הידועים

הואיל וזכה באש' שהיא ארוסתו בגמרא מפר' אהי מינייהו
 קיימי חלכתחילה דב"ש או אדועבד דב"ה : גמ' מה נשוא'
 מכר' בטל כדהתכו מתכו' לקמן הבעל מוצי' מיד הלקוחות :
 אף זו שנפלו לה כשהיא ארוס' יהא מכרה בטל ואפי' בעוד'
 ארוסה : מתני' אמר להם על הקדשים שאתם אומרים
 לי מה זו מכרה בטל : אנו בושין על שאמרנו על כשואה
 שמכרה בטל : עד שלא נשאת כגון משנתארסה או קודם
 לכן ואח"כ נשאת : הואיל וזכה באשה שנשאת על כשואה
 שנפלו לה משנשאת : גמ' לימא תנינא כלו' דמתקנתא
 סייעתא לתקנ' אושא : בחייה קאמר הבעל מוציא כדי לחכול
 פירות בחייה ולאחר מיתה יחזור הקרקע לזוקח דאפילו מתה
 בחייו לא יירשנה בעל ואתו בחושה ותקון דחסי' גוף הקרקע
 יורש הבעל : ידועין מקרקעי שעל סמך אותן נכסים נשאת
 לכך מכר' בטל כי הים מפסי' שתיפול לו אותה ירושה :

ידועים לבעל לא תמכור ואם מכרה ונתנה בטל : ושאין
 ידועין לבעל לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים : גמ'
 אלו הן ידועין ואלו הן שאין ידועין א"ר יוסי בר חנינא
 ידועין מקרקעי שאין ידועין מטלטלי : רבי יוחנן אומר אלו
 ואלו ידועין הן אלא שאין ידועין כל שיושבת כאן ונפלו לה
 נכסים במדינת הים : ההיא (א"ה סו"ס) איתתא דבעייה
 דתברחינהו לנכסיה מגברא כתבתינהו לברתה : לסוף
 אנסיברה ואיגרשה : אתאי לקמיה דרב נחמן קרעי' רב
 נחמן לשטר' אמר לא שביק איניש נפשיה ויהיב אפי'
 לברתיה : מיתביה הרוצה שתבריה נכסיה מבעלה
 כיצד היא עושה כותבת שטר פסיס לאחר דברי ר"ש והב"א
 רצה משחק בה עד שתכתוב לו מהיום ולכשארצה טעמא
 דכתבה ליה הכי הא לא כתבה ליה הכי קננהו לוקח א"ר
 זירא לא קשיא הא ככולן הא במקצתן : במקצתן עד דכתבה
 ליה הכי : אבל ככולן אפילו לא כתבה ליה הכי לא קננהו
 כדגרסי' בפרק מי שמת' חמשה עד שיכתבו כל נכסיהן וחדא
 מנייהו המברח' נכסיה מבעלה : ואי לא קננהו לוקח נקנינהו
 בעל אמר אכיי עשאוס נכסיהם שאינו ידועים לבעל ואליבא
 דר"ש : ושמעינן מינה דהילכתא כר"ש : מתני' (א"ה
 סו"ס) נפלו לה נכסים ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות :
 פירות התלושין מן הקרקע ילקח בהן קרקע והוא אוכל
 פירות

דבעי דתברחינהו לנכסיה היתה חלמה ונתתה לינשא וזויתה
 מקדמת ונותנת נכסי' לבתה כדי להבריה זכות בעלה מהן שלא
 יזכה בהן והודיעה לעדים שהין מתנתה זו כי אם להבריה ולא
 שתזכ' בהן הבת אם היא תתאלמן או תגרש : אתאי לקמיה
 דרב נחמן לתבוע את בתה להחזירה נכסיה וזאת הוביחה שטר
 מתנת' וקרעי' רב נחמן : שטר פסיס שיזכירנו לקבל מתנה
 זו להפקיע זכות בעלה קודם כי שואין ולא שיזכה מקבל זה
 בהן : אם רצה המקבל משחק בה ומחזקי בהן עולמית :
 עד שתכתו' בשטר זה מהיו' נתוני' לך לכשארצה או יש כאן
 בהרחה מבעלה שאם בא לזכות ותאמר אני רוצה במתנה נמצא
 קיימא למפרע מיום שנכת' השטר ואם זה יבא להחזיק תאמר
 איני רוצה : הא ככולן ככותב כל נכסיה דכיון דלח שויה
 מידי לנפסה אם תגרש אכן סהדי דלח גמרה ומקני : ואי
 לא קננהו לוקח לשמואל דאמר וכולן לא קנה א"כ ליכא
 בהרחה : ליתקניהו בעל ויחבל פירות וירשנה : נכסיהם
 שאינן ידועים כי ע"מ שאינן שלה נשאה דסבור היה שהמתכ'
 יתק' : מתני' וכו' אוכל פירות וקרבן קיימת דפירות
 תיקנו

האשה פרק ח כהובות

פירות : המחוברין לקרקע אמר ר"מ שמין אותן כמה הן
 ימים בפירות כמה הן ימים בלא פירו' והמותר ילקח בהן קרקע
 והוא אוכל פירות וחכמים אומרים פירות המחוברין לקרקע
 שלו התלושין מן הקרקע שלה וילקח בהן קרקע והוא אוכל
 פירות : ר"ש אומר מקום שיפה כחו בכניסתו הורע כחו
 ביציאתה מקום שהורע כחו בכניסתה יפה כחו ביציאתה :
 כיצד פירות המחוברין לקרקע בכניסתה שלו וביציאתה שלה :
 והתלושים מן הקרקע בכניסתו שלה וביציאתה שלו : גמ'
 פשיטא אמר חד מנייהו נזבון ארעא ואמר אידך נזבון בתי
 זבני ארעא : בתי ודיקלי בתי : דיקלי ואילני דיקלי :
 אילני וגופני אילנא : אבא זרדתא ופירא דכוורי אמרי לה
 פירא ואמרי לה קרנא : כללא דסילתא גזעו מחליף פירא :
 אין

תיקנו תחת פירקונ' : שמין אותן כו' קא סבר מה סגדל
 ברשותו היו פירות ומה שלא גדל ברשותו היו קרן לכך מה
 שדמי הקרקע יקרים עכשיו בשביל תבוא' זו כריד ליתן לה
 דמים ויקנה בהן קרקע ויאכל הפירות : וחכ"א אף חלו שלא
 גדלו ברשותו תורת פירו' נתנו בהן הואיל זה קרקע קיימא
 לה : ביציאת' אס' בא לגרסה : פירות המחוברין לקרקע
 בכניסתן כלומר בשעת נפילתן שלו כרבען ובגמ' (פריך היינו
 ת"ק) ומפרש מחוברין בשעת יציאת איכא בינייהו דלא חוירו
 בהו רבנן דלית להו הא דאמר ר"ש ביציאתה שלה דסברו מה
 סגדל ברשותו היו שלו : (וביציאתה שלו דקס שקדס ומלש
 בעודה קחתיו זכה בהן מדיון פירות נכסו מלוג : גמ'
 פשיטא לי זכו נפלו לה כספים ונאו לוקח קרקע :) אמר
 קד מינייהו הבעל או האשה : נזבון נקנה מנכסים שנפלו
 לה : זבני ארעא שסברה מרובה ואינה נרקבה (ושניהם
 מעכבי') הבעל ונכל לומר ארעא אינו רוצ' שפירותיה רבים
 או האשה תוכל לומר ארעא אינו רוצ' שלא ירקב
 ונלא יכלה הקרן : בתי סכרן מרובה מדקלין שעשוין
 לכתויבש : דקלי תמרים : אילני שאר אילנות : אבא יער
 לחטוב עצים : זרדתא אילנות של עוזרדין (ולא היה פרוץ
 חטוב להן) סקוזין אותו לעצים : פירא דכוורי חסירה של
 דגים סקורין ויו"ר : אמרו לה פירא אס' נפלה דגרי זה
 בירוסה קנינת העצים ודגים שבחפירה היו פירא זה קרקע
 הו' קרן : ואמרו לה כולה היו קרנא הואיל זה דגים זה עצים
 כלים והכל ימכור מיד וילקח בהו קרקע ויאכל פירות :
 (אילן אין גזעו מחליף כ"א גזעו מחלו קרנא זוהי גרסת ר"ח
 ע"ש בתוספות דף ס"ו) ולד' בהמות מלוג שנפלה לה בהמה
 לירוסה

האשה פרק ח כתובות קלד

אין נזעו מחליף קרנא : נסחא אחרינא נזעו מחליף קרנא אין
 נזעו מחליף פירא : הילכך כל היכא דקתני ילקח בו קרקע
 אין קונין אלא דבר שגועו מחליף : תנא וולד בהמת מלוג
 לבעל : וולד שפחת מלוג לאשה : חנניה אומר עשו וולד
 שפחת מלוג כולד בהמ' מלוג דשקיל ליה בעל : מ"ט דרבנן
 סברי חישי' למיתה הילכך וולד בהמת מלוג דאי מיתא
 איכא * עורה ולא כליא קרנא הוי ולדה לבעל : וולד שפחת
 מלוג דאי מיתא כליא קרנא הוי ולדה לאשה : והנינא סבר
 לא חישי' למיתה אלא אפילו וולד שפחת מלוג לבעל אמר
 רב הונא בר חייא אמר שמואל הלכה כחנניה : אמר
 רבא ומורה חנניה שאם נתרשה נותנת דמים ונוטלתן משום
 שבה בית אביה : א"ר זירא א"ר ינאי ואמרי לה א"ר זירא
 אמר רב הושעיא א"ר ינאי הנוגב וולד בהמת נכסי מלוג
 משלם תשלומי כפל לאש' לדברי הכל : מ"ט פירא תקינו
 ליה רבנן פירא דפירא לא תקינו ליה רבנן : ואי קשיא לך
 הא דתנן ר' יהודה אומר לעולם הוא אוכל פירי פירור' וכו'
 ותנו רבנן אלו הן פירות ואלו הן פיר' פירות הכניסה לו קרקע
 ועשה לו פירור' הרי הן פירור' מכר פירות ולקח בהן קרקע
 ועשה פירות הן הן פירי פירות דאלמא יש לבעל פירי פירות
 והכא אמרינן פירא תקינו ליה רבנן פירא דפירא לא תקינו
 ליה רבנן : לא קשיא שאני הכא דקא שקיל ליה לפירא
 גופיה ומ"ה לא שקיל ליה : לכפל דה"ל פירא דפירא אכל
 היכא דובין ליה פירי וזבין בהו ארעא אי לא שקיל פירא
 אישתכ' דלא שקיל לא פירא ולא פירא דפירא הילכך שקיל
 להו פירא דפירא דבמק' פירא קיימי : אמר רבא אמר רב
 צחמן הכניסה לו עו' לחלכה ורחל לגיותה ותרנגולת לביצת'
 ודקל לפירותיו אוכל והולך עד שתכלה הקרן : פירוש לא

היה

לירוסה וילדה : איכא עור' דאין הקרן כלל כולו (שאם
 נתגרס' ויבעל זכה בולדות שהן כמירות תלושין כותנת לו
 האשה דמים וכוטל' בני משפחה מפני כבוד בית אביה) פירא
 גוף הולד : פירא דפירא כפל הבא ממנו : דקא שקיל
 פירא גופיה דהיינו הקרן : עו' לחלכה לאכול חלכה :
 לגיותה הן עיקר שלהם (לשכינקט להו) וע"ה דשקל חלכ'
 וולדות : אוכל והולך דנבי בהמ' איכא עורה וגבי תרנגול'
 איכא כוכה וגבי דקל כשיבט איכא עמיס יבסיס חבל הכך כולו
 פירי כיכהו סמתחדשין תמיד ודרך הנאתן היא : עיילא ליה
 גלימא טלית ככ"מ אע"פ שהקרן צריך להיות קיים : פירא
 הוי כיסוין שהו מתכס' בו הן פירותיו והוא מתכסס ואזיל :

האשה פרק ח כתובות

היתה לה אלא חלב וגיוזה וכיצה בלבר וכן לא היו לה ברקל
 אלא פירותיו בלבד : אמר רב נחמן עיילא ליה גלימא פירא
 הוי ומכסי בה עד דבלי : פירות התלושין מן הקרקע : וק"ל
 כר"ש : מתני' נפלו לה עבדי' ושפחו' זקנים ימכרו וילקח
 בהן קרקע והוא אוכל פירות רשב"ג אומר לא תמכור משום
 שכח בית אביה : נפלו לה זתים וגפנים זקנים ימכרו לעצים
 וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות רשב"ג אומר לא תמכור
 משום שכח ביר' אביה : גמ' אמר רב כהנא אמר רב
 מחלוקת בשרה שאינ' שלה דרבנן סברי כיון דלית לה קרקע
 תמכור משום דקא כליא קרנא : אבל לשרה שלה לא תמכור
 משום שכח בית אביה : ירושלמי מתני' בשאי' עושין כרי
 טפולה אבל אם עושין לא תמכור שעדין שבח בירת אבירה
 קיים : מתני' (א"כ סו' ספ) המוציא הוצאו' על נכסי
 אשתו הוציא הרב' ואכל' קימעא קימעא ואכל' הרבה מר'
 שהוציא הוציא ומה שאכל אכל : הוציא ולא אכל ישבע
 כמה הוציא ויטול : גמ' וכמה קימעא אמר רב אסי
 אפילו גרוגרת אחת והוא שאכלה דרך כבוד : לא אכלה
 דרך כבוד מאי אמר עולא פליגי בה תרי אמוראי : במערכא
 חד אמר בכאיסר וחד אמר בדיג'ר : אמרי דייגי דפומבדיתא
 עבד ר' יהודה עובדא בחבילי זמורות וכן הלכתא : א"ר
 רבי יעקב אמר רב חסדא המוציא הוצאות על נכסי אשתו
 קטנה כמוציא על נכסי אחר ט"ט עכור רבנן תקנתא כי הויב'

דלא

עד דבלה וסחחקים יהיו לה לקרן : מתני' לא תמכור
 יכולה היא לעכב טלח ומכור דקל(מפני שהן שבח בית אביה :)
 גמ' מחלוק' דזיתים וגפנים בשדה שאינו שלה כגון שהיו
 לאביה זיתים טקנס בלח קרקע ע"מ שיהיו בקרקע המזכר
 והלוקח יאכל הפירות עד שיבטו : אבל בשד' שלה שנפל לה
 בקרקע ובחילוכו (דכי ובסי זיתים הוי לה קרקע דקרן :)
 מתני' המוציא הוצאות כגון חס נפלו לה נכסים ביהודה
 והוא חס בגליל : מה שהוציא חס גירסה : גמ' לא אכלה
 דרך כבוד מאי בכמה היא אכילה : בכאיסר שוס איסר :
 עבד רב יהודה עובדא שהבעל החיל חבילי זמורות לבסחנותיו
 בנכסי אשתו וגירסה ואחשבה רב יהודה אכילה ואמר מה
 שאכל אכל : אשתו קטנה יתומה שהשיאתה חמה ואחיה
 ויכולה למאן : כמוציא על נכסי אחר ואם מיאנה שמין לו שבח
 שהשכיח' ונוטל כמס' ארוסו המדינ' : עבדו ליה רבנן
 תקנתא דשמין לו כארים : כי הויב' דלא נוססדינכו טלח
 וכסיף ויקלקל את הקרקעות שיאכל ולא ישכיח שידאג שח'

תמאן

האשה פרק ה כתובות קלה

דלא נפסדיגהו : ההיא אתתא דנפלו לה ארבע מאה זוזי כי
 חזואי אול נכרא אפיק שית מא' ואייתאי ארבע מאה : בהדי
 דקא אתי איצטר' ליה זוזי אפיק מניהו : אתו לקטי' דר' אמי
 אמר להו מהשהוציא הוציא ומה שאכל אכל : אמרו ליה
 רבנן ה"מ דקא אכיל פירא האי קרנא קא אכיל והוצאה היא
 אם כן הוה ליה הוציא ולא אכל ישבע כמה הוציא ויטול :
 הוציא ולא אכל ישבע : אמר רב אסי ותוא שהיה השבח
 כנגד ההוצאה : למאי הלכתא אמר אביי שאם היה השבח
 יתר על ההוצאה נוטל הוצאה בלא שבועה : אמר ליה רב
 א"כ אתי לאיערומי אלא אמר רבא שאם היתה הוצאה יתר
 על השבח אין לו אלא הוצאה שיעור שבח וכשכוערה :

מתניתין בנכסי מלוג : אבל בנכסי צאן ברזל כל שבח ששבחו
 נכסים בין מחמת הוצאה בין שלא מחמת הוצאה דבעל הוא :
 כדתנן אם מתו מתו לו ואם הותרו הותרו לו : ואמרי' גמי
 בגמר' אמר רב יהודה הכניסה לו שני כלים באלף זוז ושבחו
 ועמדו על שני אלפים זוז אחד נוטלתו בכתובתה וא' ניתנת
 דמים ונטלתו משום שבח בית אביה : מסתברא לן מתניתין
 דקתני מח שהוציא הוציא ומה שאכל אכל כשהבעל רוצה
 לגרש' אבל במורד' על בעל' בין אכל בין לא אכל ישבע כמה
 הוציא ויטול : דלא יהא אלא מתנה דיהיב לה הא אמרי' כי
 אקני

תמאן וכיון דשמין לן כאריס תו לא מפסיד מימר אמא שמא
 לא תמאן ואם תמאן כרו אטול שבחו שמי עמלי : כי חזואי
 מקום שהיה רחוק ממנה : אפיק שית מאה בכוזאת הדרך :
 והנא שהיה השבח נגד היציאה בזה אמר ישבע ויטול : למאי
 הילכת' קאמר' וכוז' שהיה השבח נגד היציאה לאקולי עליה
 לומר דאי איכא שבח טפיל לא בעי שבועה או לאחמור עליה
 דלימא דאי איכא יציאה יתרה לא שקיל אלא שיעור שבח ואסי'
 צשבעה ולא אמרינן ישבע כמה היציאה ויטול : אתי לאיערומי
 דיומר בכור מסבח פורתא כי היכי דלישקיל בלא שבוע' אע"ג
 דלא אפיק כולי האי : אלא אמר רבא הא דרב אשי לאחמורי
 אתי למימר שאם היתה כוזאת יתירה על השבח שהשבוח לא
 אמרי' ויטול כל מה שהוציא אלא (מן היציאה) יחזור לו שיעור
 שבח : ובשבועה שישיבועה וכמה הוציא ומכאן סמכו שנאמין
 אדם לומר בסחור' כך וכך נתן לי פלוני להרויח בוכך וכך
 הוכחתי וכך הפסדתי וכלכ' סיביו שכיבן מודים בקרן :
 מתו לו ונריך לפרוע לה ואם הותרו בריוח שלו ולכך קרויין
 כאן ברזל כברזל שאינו נסח' ואינו מותי' והיא גדונוי
 שמכבסת לו וכותבלה בכתובת' דא גדונוי דכנעלת ליה :

האשה פרק ה כתובות

אקני לה אדעת' למיסקם קמיה אדעתא למשקל ולמיפק לא
 אקני לה : הילכך בין אכל בין לא אכל ישבע כמה הוציא
 ויטול : והוא שהיתה הוצאה כנגד השבח אבל אם ההוצאה
 יתיר' על השבח אין לו אלא הוצאה שיעור שבח ובשבועה
 שלא הוציא פחות משיעור שבח כדאמר רבא : איבעיא להו
 (א"ה סי' סה פח) בעל שהוריר אריסין תחתיו מהו אדעתא
 דארעא נחית וארעא לאריסא קיימא או דילמא אדעת' דבעל'
 נחית איסתלי' ליה בעל' אסתלקו להו אריסין ואסקינא אמר
 רב הונא כריה דרב יהושע חזינן אי בעל' אריס הוא אסתלק
 ליה בעל' אסתלקו להו אריסין ואי בעל' לאו אריס הוא ארעא
 לאריס' קיימא : איבעיא להו בעל' שמכ' קרקע לפירו' מהו
 מי אמר מאי דקני אקנה ליה או דילמא כי תקינו רבנן משום
 רווח ביתא אבל לזבונא לא : יהודה בר מרימר משמיה דרבא
 אמר מה שעשה עשוי רב פפי משמיה דרבא אמר לא עשה
 כלו' : אמר רב פפא הא דיהוד' בר מרימר לאו בפירוש איתמר
 אלא טכללא איתמר : דההיא אתתא דעיילא לגברא תרתא
 אמחתא אול גברא נסב אתתא אחריתי עייל לה חדא מנייהו :
 אתו לקמיה דרבא צווחא ולא אשגח בה : מאן דחזא סבר מה
 שעשה עשוי ולא היא משום רווח ביתא הוא והא קרווח דאיכ'
 אחריתי : והלכת' בעל' שמכר קרקע לפירות לא עשה כלום

מ"ט

שהוריר אריסין בנכסי אשתו ליטול מחז' או שליט או רבוע
 ועמד ונירס' משאכל קיימא : מהו שיטלו בהריסין כפי
 שבחן : אדעתא דבעל נחית סהוי הכניסין ולא היה דכי
 איסתלי' בעל' חיסתלקו אינכו דלח שקלו מידי כדוכי
 דמה טכוכיה הוכיח וזה שאכל אכל : או דילמא
 אדעתא דארעא נחית וארעא לאריסין קיימא אס לא הורידם
 סבעל היתב היא מירידם : חזינן או בעל זה אריס הוא שיודע
 צטיב אריסו' שאס לא היו הם מורידים היה הו' בטכמו
 עונדס איסתלק' כולהו דאמרס להו קמפסדתו לז' דחילא
 נחתיתו הוב איהו נחית ועביד ולא הוב שקול הסתא
 מידי : שמכר קרקע לפירו' מכר לחחרו' קרקע מלוג
 שיעס' כלוקח ויחכל הפירו' : מסוס רווח ביתא
 שיכניס הפירות לביתו ויהי מזון הבית מכיו ויטיב לה :
 קרתו חמסתו' היו ספקו מלוג ולא שמחתן לכתובת' : עייל
 לה חד מיכיהו לשרת לסכייב : אתכו קמיימא לקמיה דרבא :
 מה שקטס עסוי ואסוי כתנב לאחר לסוימסה : ולא היא
 דלעולם מסוס רווחה ביתא אית ליה לרבא תקנת פירות וזה
 איכא רווחא ביתא שאף עתה היא העושה את כרכי הבית

(לסו)

מ"ט אביו אמר חייושי' שמא תכסיף : רבא אמר משום ר' יוחנן
 ביתא : מאי בנייהו איבא בנייהו ארעא דמקרבא למתא אי
 נמי בעל אריס הוא אי נמי זוזי וקעביי בהו עסקא : והלכתא
 כרבא : מתני' שומרת יבם (א"כ סו' כ חק קסח) שנפלו
 לה נכסים מורים ב"ש וב"ה שהיא מוכר' ונותנ' וקיים : מתה
 מה יעשה בכתובתה ובנכסי' הנכנסין והיוצאין עמה בירת
 שמאי אומר יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב : ובית הלל
 אומר נכסים בחזקתן : כתובה בחזקת יורשת הבעל : ונכסים
 הנכנסין והיוצאין עמה בחזקת יורשי האב : גמ' איבעי'
 להו שומרת יבם שמתה מי קברת : יורשי הבעל קברו לה
 דירתו כתובה : או דילמא יורשי האב קברו לה דקא ירתי
 נכסים הנכנסין והיוצאין עמה : אמר רב עמרם ת"ש דתניא
 שומרת

(לשון הר"ן כתוב בשלכות דהא איבא אחריתו ורש"י ז"ל כתב
 שאף עתה הוא עומ' כיוכי הבית ע"כ כלומר דאין ג' דענינא
 לאידך לא גרעו מארחא וסרחו שספחות סגבית משמשות
 הן אפי' לפני האבסנא) אמר תכסיף שלא יחוס הלוקח לזבלה
 ולטויבה דקסבר למח' נפקינה מינה כי אין הגוף שלי אבל
 בעל מכסה שמה קמות הוא נחיו וירש את הגוף הקרקע
 ומטבח ליה : דמקרבא למתא לחיוא ליה כל סתתא חס
 וכסוף : א"כ זוזי וקא עביד בהו עיסקא שהבעל עושה
 סחורה במעות שיקבל מן הלוקח ומתכר' בהן דאיבא כו' :
 מתני' מי שנפלו לה נכסים בעזרה שומרת יבם : בכתובה
 כדוכייה שהנכסים ושמתן בכתובה וקיבל עליו אחריות
 ורשאי להזיחן : ובכסי' הנכנסין והיוצאין עמה הן נכסי'
 מלוג שאינו רשאי להזיחן דלא קיבל עליו אחריות שלא
 כשנכנסה לרשותו נכנסין עמה וכשיוכלה מרשותו ויזיחן
 עמה : יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב בזמנות (פ'
 החולץ מפרס מ"ש רישא כספיה קיימת דלא פליגי דאין לו כח
 בהם ומ"ש סיפא כשמתה אמרי ב"ק יחלוקו יורשי הבעל בהם)
 ומפרס נמי דוקא נקט יורשי הבעל עם יורשי האב נכסי' מלוג
 אבל לא קאמרי דיוחלוקו יורשי האב עם יורשי הבעל בכתובה
 דמודו ב"ס ב"ישא (והע"ג דנחט רישא מה יעסה בכתובה
 תני וטבקה) והתם מס' געמא : ונ"ה אומר נכסים כלומר
 נכסי' כחן ברזל בחזקתן והתם נבבא נתיח מסר' בחזקת מי
 הם אם בחזק' יורשי הבעל או חיל' ואחריותן עליו או בחזק'
 יורשי האשה שהיה שלה בה' מי שמת מפרס להו : כתובה
 נכס ומאיתים ותוספות בחזקת יורשי הבעל : מי קוצרה
 משום דיש לה שכי יורשין מיבעיא לן : דקא ירתי כתובה

האשה פרק ח כתובות

שומרת יבם שמתה יורשיה יורשי כתובתה חייבין בקבורתה
 ש"מ יורשי הכעל חייבין בקבורתה : אמר אביי אף אנן נמי
 תנינא אלמנה ניוונת מנכסי יתומים ומעשה יריה שלהן ואין
 חייבין בקבורתה : יורשים יורשי כתובתה חייבין בקבורתה
 אי זו היא אלמנה שיש לה שני יורשין הוי אומר זו שומרת
 יבם : ההוא נברא דנפלד ליה יבמה בפומבדיתא : בעיא
 אחיה למפסלד בניטא מניה א"ל מאי דעתי אי משום נכסי
 בנכסי פליגנא לך : אמר רב יוסף כיון דאמור רבנן לא
 לזבון אע"ג דזבין לא הוי זביניה זביני : דתנינא מי שמת
 והניח שומרת יבם והניח נכסים במאה מנה אע"פ שכתובתה
 אינה אלא מנה לא יטפור שכל נכסיו אחראין לכתובתה : כי
 אתא רבין אר"ל בין יבם ואח"כ חילק בין חילק ואח"כ יבם
 לא עשה כלום : והלכתא לא עשה כלום : תניא ר' אבא אומר
 שאלתי את סומכוס הרוצה שימכור בנכסי אחיו כיצד יעשה :
 אם כהן הוא יעשה סעודה ויפייס : ואם ישראל הוא מגרשת
 בנט

ותניא קבורתה תחת כתובתה : יורשין יורשי כתובתה אותן
 ש"מ יורשין כתובתה חייבין בקבורתה ואין יתומים חייבין
 בקבורתה דכא בעו למיתב כתובתה לזרשיה : שיש לה שני
 יורשין מדקאמר יורשי כתובתה מכלל דאיכא יורשים אחרים
 דלא ירתי כתובתה : דנפלה ליה יבמה כי היה גדול באחין
 ומכוס בגדול ליבם : בעא אחיה קמן לזרוק לבנט :
 ומיפסלד לו כי בנט נאסרת על כל האחין : משום נכסי שאם
 אכנסנה לא חזקה כלל בנכסים כדתנן כנסת את יבמתו זכה
 בנכסי אחיו : פלגינא לך כאלו הייתי חוכן ולא אטול אלא
 כמוך : כיון דאמור רבנן גבי שומרת יבם אין יבם רשאי
 למכור בנכסי אחיו כי כל נכסי אחיו אחראין לכתובתה :
 אע"ג דזבין לו ומה שעש' זה שהתנה עמו לחלוק בנכסים והנן
 מידו הוי כמו מכר : הרוכה למכור בנכסי אחיו ואינו יכול
 אפי' היו לו חלק מנה כי כל נכסיו אחראין לכתובתה : אם
 כסן הוא שטיפסל לו אם יגרשכ' : יעשה סעוד גדולה ויפייסכ'
 במסתה שתתן לו רשות למכור העודף על כדו כתובתה :
 ויגרשה בנט ונותן לה כתובתה ומוכר השאר אם ירצה ומחזירה
 על דעת כתובתה ראשונה או אפי' רכה לבחזר מיד מוכר כל
 זמן שירכה שאין מעכבתו קלמכור אלא יבמה לפי שאין יבם
 כתוב לה כתוב' ולא כותב לה דקנאוי ודעתיד אלא למיקני ואין
 כתובה אלא על נכסי בעלה הראשון ולכך מעכבת ככולהו
 דדילמא אישתרוף כנך דמיוחד לה אע"ג דאי אישתדוף בני חרי
 פרסה ממסעבדי אמר' איני רוכה לטרוח בכ"ד אבל כתב לה
 כתובה

בגט ומחזיר' תני' הרי שהיה נושה באחיו מנה ומרת והניח
 שומר' ובס' לא יאמר הואיל ואני יורשה חזקתי אלא מוציאין
 מידו וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות : הא מתניתא ר"ס
 היא דאמר מטלטלי משתעבדי לכתובה : ואע"ג דליית הלכתא
 בותיה כיון דתקינן רבנן השתא למיגברה כתובה ממטלטלי
 עבדינן כותיה : מתני' הניח אחיו מעות ילקח בהן קרקע
 והוא אוכל פירות : פירות התלושין מן הקרקע ילקח בהן
 קרקע והוא אוכל פירות המחוברין לקרקע א"ר מאיר שמיין
 אותן כמה הן יפיין בפירות וכמה הן יפיין בלא פירות
 והמותר ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות : והכ"א פירות
 המחוברין לקרקע שלו : והתלושין מן הקרקע כל
 הקודם בהן זכה בהן : קדם הוא זכה : קדמה היא ילקח
 בהן קרקע והוא אוכל פירות : גם' פירות המחוברין
 לקרקע שלו : והא כל נכסיו אחראין לכתובה אר"ל תני
 שלה : מתני' כנסה סתם הרי היא כאשתו לכל דבר ובלבד
 שהיא כתובה על נכסיו בעלה הראשון : גם' לכל דבר
 למאי

כתובה כשמחזיר' זכתב בה דקנאי כו' לא מצי מעכבא אע"ג
 דתכן לקח מן הדין וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל אוקימנא
 בדין ג' שדות אתה שכתב לה בכתובה וא' שיחד לה בכתובת'
 וא' שכניסה לו שום משלה ומת הנושה המלו' : לא יאמר היבם
 המחוייב המעו' : הואיל ואני יורש שאכנס יבמתי ואזכה בנכסיו'
 החזקתי בחוב זה ולא אשלמנו : מתני' ילקח בהן קרקע
 לפי שכתובה על נכסיו בעלה הראשון לכך כל נכסיו אחיו
 אחראין לכתובה אלא שהיבם אוכל פירות בקייה אם מייב'
 אותה קסבר דמטלטלי משתעבדי לכתובתה : שמיין דקסבר
 כל מה שגיר' גרסו' המת אחראין לכתובה : והכ"א כו' מפרש
 בגמרא : כל הקודם בהם זכה דקח סבר מטלטלי לא משתעבדי
 לכתובת' אלא' כ' תפס אחיו הבעל וכ"ה דפליגי בנכסיו : גם'
 כל נכסיו המות אחראין לכתובה ובמחזיר' לקרק' הרי
 הוא כקרקע ושיעבודא עליוהו ומאי דאישתעבד לה בחייו
 יבעל לא אמר פירא היו לאסקושי שיעבודא : תמי שלה ולא
 פליגי רבנן אלא התלושין ואכסמים ולמימר דלא משתעבדי
 מטלטלי לכתובתה : שמגרישה בגט ומחזירה ותרתי מילי
 אתא לאשמועינן מגרישה בגט ואיכה כריכה חליפה ואשמועינן
 שאם רוצה להחזיר מחזיר' כשאר אשה : מתני' כל נכסיו
 שירש מאחיו : גרסה ליבמתו לאחר שכנסה : אין לה אלא
 כתובה אבל כל זמן שלא גרסה היו כל הנכסים משועבדי'
 לטוב רשאי למכור כדפרישנא : הרי היא ככל הנשים בעלמא

האשה פרק ח כתובות

למאי (א"כ סימן קסח) הלכתא א"ר יוסי בר חנינא לומח
 שמגדשה בגט : ומחזירה : דאמר קרא * ולקחה לו לאשה
 כיון שלקחה נעשית כאשתו : ובלבד שתהא כתובתה על
 נכסי בעלה : ואי לית לה מראשון תקינו לה רבנן משני כדי
 שלא תהא קלה בעיניו להוציאה : מתני' לא יאמר לר' →
 הרי כתובתיך מונח' לך על השלחן אלא כל נכסיו אחראין
 לכתובתה : וכן לא יאמר אדם לאשתו הרי כתובתיך מונחת
 לך על השלחן אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה : גרשה
 אין לה אלא כתובה : החזירה הרי היא ככל הנשים ואין לה
 אלא כתובתה : גמ' ת"ר בראשונה היו כותבין לכתולה מאתי'
 ול'מנ' מנה והיו מזקינין ולא היו גושאין נשי' : התקינו שיהו
 מניחין אותה בכית אכיה : ועדיין כשהי' בעל' כועס עליה אומ'
 לה לכי אצל כתובתי' התקינו שיהיו מניחין אותה בכירת
 חמיה עשירות היו עשורת אותם קלתות של כסף ושל זהב
 עניות היו עשורת אותה עכיש של מימי רגלים : ועדיין
 כשהיה כועס אומר לר' טלי כתובתיך וצאי עד שבא שמעון
 בן שטח והתקיין שיהא כותב לה כל נכסיו אחראין לכתובתיך :
 האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס הרא מתני' ונמר'
 דיליה חזינא פירוש מסותם הרב' והרינו מפרש בדרך קצרה
 כדי לברר מקום הספק : האשה שנפלו לה נכסים בירוש' או
 במתנה עד שלא תתארס מודים ב"ש וב"ה בנכסים הללו הואיל
 ובזכותה נפלו אע"פ שעכשיו ארוסה מוכרת ונותנת כשהיא
 ארוסה לכתחילה : והאי דקתני שאם מוכרת לאו דיעבד הוא
 אלא לכתחילה יש לה למכור וליתן במתנה : וכל מה שהיא
 מוכרת בנכסים הללו שנפלו בזכותה הרי הוא קיים : דהא
 כל היכא רלוינו לה למכור לכתהל' קתני לא תמכור ואם
 מכרה ונתנ' קיים דיעבד : וכל היכא דלא קתני לא תמכור
 אף על גב דקתני שאם מוכרת ונותנת קיים לכתחילה הוא :
 והאי פירושא ריהטא הלכתא כולת : ומיבירא כהונן בלא
 קשיא : ובבא חנינא שאם נפלו לה לאחר שנתארס דמספקא
 מילתא דאמרה בזכותא דירה נפלו והוא אמר בזכותיה נפלו
 לכתחילה

שאינן יבנות : גמ' בראשונה היו כותבין כו' ולא היו
 משעבדין נכסיהן לאחריות הכתובה : ולא היו כותבין נשים
 קלה כיו רכות ליכסא להן כיו אמרו כשימות ויגרש לא תמכר
 לבנות כלום שביורסין יכניעו המעות : בית חמוה בנית
 בעלה : עשירות שכתובתן מרובה : קלתות כמיון סל
 סקנתת על רח"ה וכתנת בה פילכס : עביט מימו רגלים :
 מלו כתונתיך וכחי לפי סתית מיוחדת לכך : כל נכסיו אחראין

האשה פרק ח כתובות קלח

לכתחילה לא תמכור כשהיא ארוסה ואי מכרה ונתנה קיים :
 בכא תליא שאם נפלו לה משנשאת הכל מודים שאם מכרה
 ונתנה הבעל מוציא מיד הלקוחות : בכא רביעאה שאם נפלו
 לה נכסים כשהיא ארוסה ואחר כך ניסת קאמר רבן גמליאל
 שאם מכרה ונתנה קיים לפי מה שפירש שיש לה למכור
 לכתחלה : ובכא חמישא אמר רבי יהודה אמרו לפני ר"ג
 הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים : ואמרינן בגמ' איבעיא
 להו ר' יהודה אלכתחילה קאי או אדיעבד קאי פירוש ארישא
 קאי דקתני מוכרת לכתחילה או על בכא תניינתא קאי דקתני
 לא תמכור לכתחילה ואם מכרה ונתנה קיים דיעבד ת"ש
 דתני א"ר יהודה אמרו לפני ר"ג הואיל והארוס' אשתו
 והנשואה אשתו מה הנשואה שנפלו משנשאת ומכרה מכרה
 בטל אף הארוסה נמי שנפלו לה משנארסה אם מכרה כשהיא
 ארוסה יהא מכרה בטל ואמר להן אף זו שנפלו לה משנתארס'
 לכתחלה לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים אמרו הואיל
 וזכה באשה לא יזכה בנכסים ויהא מכרה בטל אפי' דיעבד
 אמר להן על החדשים אנו בושים פירוש שנפלו לה משנשאת
 אנו בושים שביטלנו את מכירתה אלא שאתם רוצים לגלגל
 עלינו את הישנים שנפלו לה עד שלא נשאת ומכרה עד שלא
 נשאת ש"מ אדיעבד קאי ש"מ : ר' חנינא בן עקיב' אומר לא
 כך השיב ר"ג אלא כך השיב ר"ג היאך אחם מדמינן ארוסה
 לנשואה לא אם אמרתם בנשואה שבעלה זכאי במציאתה
 ובמעשה ידיה ובהפ' נדריה ויזכה נמי בנכסיו ומכר' בטלה
 תאמרו בארוסה שאין בעלה זכאי במציאתה ובמעשה ידיה
 ובהפ' נדריה ולפיכך מכירתה קיימת : אמר לו ר' עד שלא
 נשאת ונשאת מהו אמר להן אף זו לא תמכור לכתחילה ואם
 מכרה

ולא ייחד לה כתובה ממטלטלין : איבעיא להו הכך רבנן
 דאמרו לפני ר"ג אלכתחילה פליגי ואמרו חמאי מוכרה
 לכתחילה לכ"ש הואיל וזכה בחסה שקירסה לא יזכה בנכסים
 אבל דיעבד מודוכמו ב"ה : או דילמא אדיעבד נמי פליגי
 זבעי למימר מכרה בטל : נשואה מכרה בטל דקתני נמי'
 הבעל מוכיא מיד הלקוחות : אף זו הארוסה : לא כך הסיבו
 צ"ל שדכו לפינוי במוכרת בעו"ה גרוס' לא כך הוכרך
 להנשיב' על הסדסו' אנו בושי' שהרי תשובה נכחת יש כאן שיש
 לחלק בין ארוסה לנשואה שכן הסיבו עליה : ולא בהפ' נדרים
 נדרים לבדו אלא כ' אביה עמו דתכן אביה ובעלה מפירין נדרים :
 אמרו לו רבי מכרה עד שלא נשא' נרחין דברך במוכרת
 בעודה ארוסה נשאת ואח"כ מכרה בנכסיו שנפלו לה קודם

האשה פרק ח כתובות

מכרה ונתנה קיים אמר לו הואיל ונשאת וזכה באשר לא
 יזכה בנכסי' ואיך יהא מכרה קיים בדיעבד אפילו בדיעבד
 נמי יהא מכרה בטל שהרי זכה בה ויזכה בנכסי' אמר להן על
 החדשים אנו בושין שנפלו לך משנשאת אלא שאת' מגלגלין
 עלינו את הישני' שנפלו לה מקודם שנשאת : ואקשינן על
 רבי חנינא בן עקיבא היאך אומר שר"ג אומר להן על מי
 שנפלו נכסים עד שלא נשאת ונשאת שאינו מוכר' לכתחילה
 והא אנן תנן עד שלא נשאת ונשאת ר"ג אומר אם מכרה ונתנה
 קיים לכתחילה ותריץ רב זכיר הבריתא ואמר לא תשני
 בברייתא אף זו לא תמכור אלא כך שנה אם מכרה ונתנה
 קיים לכתחילה וקיימא ברייתא כמתני' שמכר' לכתחילה :

ואתא רב פפא ופריק פירוקא אחרינ' ואמר הא דתנן במתניתין
 מוכרה לכתחילה רבי יהודה אומר אליבא דר"ג והא דתניא
 בברייתא לא תמכור לכתחילה ר' חנינא בן עקיבא אמר
 אליבא דר"ג : ודייקא מינה לר' חנינא בן עקיבא אם עד שלא
 נשאת ונשאת לא תמכור לכתחילה אלמא עד שלא תנשא מכרה
 לכתחילה נכסי' שנפלו לה כשהיא ארוסה האי סברא דב"ש
 הוא דאי ב"ה הא תנ' לא תמכור לכתחילה והיכי קאי ר' חנינא'
 בן עקיבא כב"ש אפשר דשביק ר"ג ב"ה ומורי כב"ש וב"ש
 במקום ב"ה אינה משנה ופרקינן הכי קאמר ר' חנינא בן
 עקיבא לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה כלל אלא כולם מודים
 שאם נפלו לה נכסים משנתארסה נמי מוכרת לכתחילה ופליג
 אתנא דמתניתין דקסבר פליגי ב"ש וב"ה בדבר זה וקאמר לי'
 לא נחלקו בדבר זה הוא הפירוש הנכון : ובגמרא דבני
 מערבא גרס ר' פנחס בעי קומי רבי יוסי לטה לא תנינא מקולי
 ב"ש ומחומרי ב"ה אמר לי לא אתינן מיתנא אלא דבר החמור
 משני

כישואין מהו : ה"ג אף זו מוכרת ונותנת קיים : ה"ג זכא
 חזן תכן עד שלח נשאת ונשאת מכרה ונתנה קיים תכי מוכרת
 ונותנת קיים ובעמוד גרסינן בענין אחר : רבי יהודה אומר
 חליבא דרבי גמליאל דאיהו מסיק ואמר לה אע"ג דרבי חיינא
 בן עקיבא איירי כסיסח לחו דהוא מודה לר' יהודה דר"ג אית
 ליה אם מכרה אם מוכרת לכתחילה וזהו דלא פריך רבי חיינא
 בן עקיבא אמתני' פירוש בברייתא : דאי ב"ה הוה סא אמרי'
 לה תמכור לכתחיל' אפילו במוכרת מן האירוסין ואם בן לוחק
 לומר לך ח"ל לח תזבון זכ"ס משנשאת : לא נחלקו ולכתחילה
 הוה תמכור לכ"ה : כל זה סוגיית רס"י אבל סוגיות העמוד
 אינה כן : וע"ל בסוף המסכתא ושם יתבאר בע"ה :

הדרן עלך האשה שנפלה

הכותב פרק ט בתובות קלט

משני צדדין אבל הכא חמור מצד אחד וקל מצד אחר : פירוש
 חמור מצד אחד רתנן ב"ה אומרים לא תמכור וקל מצד אחר
 רתנן אלו ואלו מורים שאם מכרה ונתנה קיים : ואיתא נמי
 בגמרא הפיאה בפ' כ"ש :

(וכתו' לא פירשו כן אלא דכבא קל לאסא וחומר לבעל)

סליק פירקא

הכותב (א"ה סו' כב) לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיך
 הרי זה אוכל פירות בחייה ואם מתה יורשה אם
 בן למח כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך שאם מכרה
 ונתנה קיים : כתב לה דין ודברים אין לי בנכסי' ובפירותיהן
 הרי זה אינו אוכל פירות ואם מתה יורשה ר' יחזקאל אומר
 לעולם הוא אוכל פירות ופירי פירותיהן עד שיכתוב לה דין
 ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן עד
 צולם : כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן
 ובפירי פירותיהן כחייך ובמותך אינו אוכל פירות בחייה
 ואם מתה אינו יורשה רשב"ג אמר אם מתה יורשה מפני
 שהתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על מה שכתב
 בתורה תנאו בטל : גמ' תני ר' חייא האומר לאשתו :
 וכי כתב לה מאי חיי והתניא האומר לחבירו דין ודברים אין
 לי על שדה זו ואין לי עסק בה וידי מסולק' ממנה לא אמר
 כלום

הכותב לאשתו דין ודברים וכו' : שאם מכרה ונתנה
 קיים ובגמרא מפ' טעמא : ה"ג לטולם הוא
 אוכל פירי פירות : שהתנה על מה שכתוב בתור' לקסב'
 ירושת הבעל דאורייתא בנכח בפרה נפקא לן מהאי קרא
 לשארן הקרוב אליו ממשפחתו וירש אותה האני יורש אות' קרא
 ותירא לדרשא ואתא לומר שהאיש יורש את אשתו וה"ג לשארן
 דקרא לאו אשתו הוא דהא כתיב ונתתם את נחלתו לשארן
 ולכח למומר שקירש האש' את בעלכ דהא משפחתו כתיב מיכח
 קרא יקיר' דירש אותה דרשינן הכי ונתתם את נחלתו (לקרוב
 אליו ממשפחתו) שארו (ירש אותה) דאיש יורש את אשתו :
 וכל המתנה על מה שכתוב בתור' כו' חבל פירות תקנתא
 דרבנן הן ומאי לאתכווי' טלוחו : גמ' תנא ר' חייא האומ'
 לאשתו ולא תני הכות' לאשמועי' דבאמירה בעלמא נמי סליק
 בפטיה בלא שום קנין ובתנאה : וכי כתב לה מאי הו' כ"ש
 אמירה : האומר לחבירו כגון כסדיק של שני שותפים ואמח
 אחד לחבירו אחד מחילכו בלשונות : לא אמר כלום דאין כאן

הכותב פרק ט כתובות

כלום : אמרי דבי ר' ינאי בכותב לה ועודה ארוסה : וכדרכ
 כהנא דאמר רב כהנא נחלה הבאה לו לאדם ממקום אחר
 מתנה עליה שלא יירשנה וכדרכא דאמר רבא כל האומר אי
 אפשר בתקנת חכמים כגון זו שומעין לו : מאי כגון זו כדרכ
 הונא אמר רב דאמר יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניוזנת
 ואיני עושה : א"ה אפילו נשואה נמי אביי אמר נשואה ידו
 כידה : רבא אמר ידו עדיפא מידרה : ונפקא מינה לשימרת
 יבם : שאם מתה נכסים לבעלה : ואם מת הבעל והניח
 אשתו שומרת יבם כל הנכסים שנפלו לה בחיי בעלה לא
 נתרוקנה בהן הרשות לעצמה אלא עדיין רשות בעלה עמה :
 שהרי

לשון מתנה : בכותב לה ועודה ארוסה ודאימי שהקרקע
 שלו ובא ליתנו לחבירו כריך לשון מתנ' ומתני' בכותב לה עד
 שלא זכה בכסוי ומתנה עמה שלא יזכה בהן לכשישאלה ואין
 כריך לשון מתנה כי אין לו עתה רשו' בהן : ממקום אחר
 שאינה ירושת אבותיו אלא ע"י מעשה בח כחל' אשתו הבאה
 לו ע"י נשואין ובזואיל ומסוס תקנה ידיה תיקון רבנן והוא
 בא למחול עליה מחול : אינו נזוכק משלו ואיני
 עוסה מלאכ' כי תקנו לה מזוכו' תחת מעש' ידיה לטובתה מסוס
 דזימנין לה ספקא וזו אינה חפיה בכך שומעין לה : א"ה
 דטעמא מסוס תקנתא ידיה הוא ויכול למחול אמאי חוקמא
 בעודה ארוסה ואפי' נשואה נמי : ידו כידה והיו כשותף
 וכיון שהנכסים שלו כריך לשון מתנה ואין מועיל לו דין
 ודבריו : נפקא מינה לשומרת יבם כלו' לענין דין ודברים
 לא פליגי דבין ידו כידה ובין עדים מידה אין מועיל לשון דין
 ודברים לסלקו הלא נפקא מינה לענין הא דתקן פ' החולץ
 שומרת יבם שנפלו לה נכסים דקתני מה יעשה בכתובה כו'
 ופליגי התם ב"ש וב"ה כי יכיו דפליגי במתנותיו דלעיל פרק
 האשה שנפלו ופליגי התם רבין ורבא אבין חוקי פלוגתייהו
 כשנפלו כשהיא תחתיו דבעל בחיי בעל הראשון וקסב' אבין
 ידו כידה לכך כשמת ונפל' לפני יבם ומתה עד שלא נתיבמ'
 יורשיה ויורשי בעלה בחיים לירש זה מכח אחותו וזה מכח אחיו
 לב"ש הלוקה עדיפא ולב"ה חוקה קמיינתא עדיפא ולכך נכסי
 מלוג בחזקת יורשת בחב' ורבא פליג' אדאבין ואמר אי דנפלו
 כשהיא תחתיו דבעל דכולי עלמא ידו של בעל עדיפא מידה
 וכשמת עמד אחיו ליבמה במקומן וכיו' כמותו ואם מתה כשהיא
 שומרת יבם אין ליורשי' כאן כלום ומתני' דב"ש כשנפלו לה
 כשהיא שומרת יבם : קנו מידה מהו אבריותא דהאוס' לחבירו
 דין ודבריו אין לי כסדה זו קמי' חבל במתניתין לא מהני'

שהרי יש לה ליבמה בהן רשות מחמת בעלה וידו עדיף מידה
 איבעיא להו קנו מידו של בעל ועודר ארוסה מהו אמר רב
 יוסף מדין ודברים קנו מידו ורב נחמן אמר מגופו של קרקע
 קנו מידו : והלכתא מגופה של קרקע קנו מידו בין בעודר
 על קנינו בין בעומר : ר' יהודה אומר לעולם הוה איכל
 פירי פירות : ת"ר אלו הן פירות ואלו הן פירי פירות :

הכניסה לו קרקע ועשת פירות הרי הן פירות : מכר הפירות
 ולקח מהן קרקע ועשה פירות הן הן פירי פירות : רשב"ג
 אומר אם מתה ירשנה מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה :
 אמר (א"ה ס"ו סט סב) - בא הלכה כרשב"ג : ולית הילכתא
 כותיה דק"ל דבר שבממון תנאו קיים : ירושלמי אמר רב
 יוסף אילין רכתבין לנשיהם אי מיתח בלא בני כל מאי דילה
 תהדר לבי נשא : תנאי ממון הוא וקיים : מתני' (א"ה ס"ו
 קב) מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשין והיה לו פקדון
 או מלוה ביד אחרים רבי טרפון אומר ינתנו לכושל שבהן
 רבי עקיבא אומר אין מרחמין בדין אלא ינתנו ליורשין שכולן

צריכין

קנין לזכות כוחה דהא באמירה בלא לשון מתנה סני לאיסתלקי
 חסי מגופה של קרקע היכא דפירש כדתינו מתני' : וטעמא
 דמתניתין דאמר ה' א' ח' כל פירת משום דלא פירוש ממאי
 קליק נפשיה ולכך ידה על התחתונה ואין חלוק בין קנו בין
 לא קנו חלח אבריתא קבעי דקתני לא אמר כלום וטעמא
 קסום גריעות לשון הוא אבל מתני' לא היו משום גריעות
 לשון אלא משום דלא פירש ממאי סליק נפשיה כדפירסנו :

מקו מי אמרי' לא תקי' בחליפין הללו כלום ולא אמר עליהן
 אלא לשון דין ודברים או דילמא אין חליפין באין אלא על דבר
 שיש בו ממק שזה קני' הסידר ומקנה לו את החפץ המכר או
 במתנה ועל גוף של קרקע קנה מידו והיו מתנה גמורה :

מדין ודברים קנו מידו מה שפירש בשעת קניין והוא לשון דין
 ודברים ואינו כלום ולא קנה : מגופה של קרקע קנו מידו
 וקני כדפירסנו : בין בעודר מיד כסבא חבירו להחזיק בחלקו
 מיד ערער זה על המתנה ואמר לא נתתי לך המתנה ודין
 ודברים בעלמא אמרתי לך שלא ארוב עמך : בין בעומד
 בעומד בו זה יום או יומים ואחרי כן בא זה וערער מתני'
 לכושל טבחה בגמרא מפר' מאי כיבו ואע"ג דמטלטלי דיתמי
 לא משתעבדי לא לבעל קוב ולא לכתובה אשה הכח כיון דלא
 ברשותיהו מנחי סבריה ליה לרבי טרפון דמוכיחין מן כלום או
 קמי' ספקדון חללו ונתנין לכתובה ולבעל חוב טענתעבד
 ר'ן מחיים : יתנו ליורשין ולא מהכי תפיסה : שכולן צריכין

הכותב פוק ט כתובות

צריכין שבועה ואין היורשין צריכין שבועה : (ח"מ סי' קד)
הניח פירות תלושין מן הקרקע כל הקודם בהן זכה : זכת'
אשה יתר על כתובתה ובעל חוב יתר על חובו המותר
ר' טרפון אומר ינתנו לכושל שבהן רבי עקיבא אומר אין
מרחמין בדיון אלא ינתנו ליורשין שכולן צריכין שבועה
ואין היורשין צריכין שבועה : גמ' מאי
בושל ב"ת ואמאי קרי ליה כושל דלא נבי אלא בראיה :
ומאי שנא פקדון ומלוה משוכה דמטלטלי לבעל חוב לא
משתעבדי והני כיון דלא אתו לרשות יורשים משתעבדי לב"ח
מדרכי נתן דתני' מנין לנוש' בחבירו מנה' וחברו בחברו
שמוציאין מזה ונותנים לזה שנ' (במלצר ה) ונתן לאשר אשם
לו : ור' עקיבא מאי איריא מותר כלהו נמי דיורשין הוו אין
חכי נמי ואיירי דאמר ר' טרפון מותר אמר איהו נמי מותר :
ורבי עקיבא תפיסה לא מהניא כלל אמר רבא אמר רב נחמן
סהני כשתפס מחיים : אבל לאחר מיתה לא : והלכה כר"ע
דק"ל הלכה כר"ע מחבירו : ואמרינן נמי דון דיינוי כר' טרפון
ואהדרת רשב"ל לעובדא כר' עקיבא : אלא מיהו הני מילי
בזמן דמטלטלי לא הוו משתעבדי לבעל חוב אבל האידנא
דמטלטלי משתעבדי לב"ח נבי בעל חוב מנייהו דיהמי כיון

הפס

שבועה דאין נפרעין מנכסי יתומים אלא בשבועה וכל זמן
שלא נשבעו אין להם רשות בהן ואין חכו יודעין אם יש להן
עליו כלום הילכך משעת המת זכו בהן היורשים וברשותם הם
כל הקודם בהם זכה קדמו יורשין וכו' ואין מוכיחין מידן
דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי לא לכתובה ולא לבעל חוב :
קדם אחד מהם האשה או ב"ח : זכה לחית ליה כר' טרפון
דתפיסה לאחר מיתה מהניא : זכתה האשה יתר על כתובתה
כלומר אם קדמה ותפסה ויש בהן יתר מן הכתובה : או בעל
חוב קדם ותפס ויש בהן יתר מחובו : כמותר ינתן לכושל
שבהן זה בעל הסטר שידו על התחוב' כי אם יבא ליד היתומים
שוב לא יוכיח מהן לא הבעל חוב ולא האשה : גמ' דלא
גבו אלא בראיה חבל כתובה כגבית בתנאי ג"ד : מנין לכוש'
כו' כגון ראובן חייב לשמעון ושמעון חייב לכו' מנין שמוכיחין
מראובן וכותנים לכו' : לאחר אשם לו כמי שהקרן שלו :
(כולהו כמי דיורשין הוו כיון דטעמא דר"ע משום דלא נשבעו
הוה כי תפסו כמי אחיו זכו הרי זכו בהן יורשין משעת מיתה
ונכסי דיתמי קא תפסו : ואיידו דא"ר טרפון) מותר אהדר
ליה איהו כמי במאי דחיירו גיה ולעולם בכולהו נמי חית ליה
דחסי תפס מפיקין ליה מיניה : ור' עקיבא תפיסה לא מהניא
כלל בתמיב : מדינא כשתפס מחיים הוכא לתפס מהיום של

כתובת פרק ט כתובות קמא

תפש בין לא תפש : ההוא * בקרא דיתמי דתפש תורא מיניה
 ב"ח אמר אנא מחיים תפישנא ליה ובקרא אמר לאחר מיתתה
 תפשתי : אתא לקמיה דרב נחמן א"ל אית לך סהדי דלאחר
 מיתה תפשי א"ל לא אמר ליה מנו דיכיל לומר לקוח הוה
 בידי ויכיל למיט' מחיים תפישנא לי : והאמר ר"ל הגודרת אין
 להן חוקה שאני תורא דמסירן לרועה : (ח"מ סו' נח) אבימי
 בריה דר' אבהו הוו מסקי זוזי בי חוזאי שדרינהו ביד חמא
 בריה דרבה בר אבוה אזל פרעינהו : אמר להו הכו לי שטרי
 אמר ליה סיטראי נינהו אתא לקמו' דרבי אבהו
 א"ל אית לך סהדי דפרעתינהו א"ל לא אמר ליה מנו דיכיל
 למימר לא היו דברים מעולם יכלי למימר סיטראי נינהו
 וכב' ביררנהו בפ' שבועת הדיינן בירור יסרה : לעניין
 שלומי שליח מאי : אמר רב אשי אי א"ל שקול שטרא והב
 זוזי משלם : הב זוזי ושקול שטרא לא משלם : ולא היא בין
 כך ובין כך משלם דא"ל לתקוני שדרתיך ולא לעוותי : וה"מ
 היכא דאמר ליה שקול שטרא מיניהו : אבל אי לא א"ל שקול
 שטרא מינהו לא מחיוב לשלומי : וכן נמי אי ליכא שטרא
 אי לא א"ל פרעינהו באפי סהדי לא מחיוב לפרעינהו בסהדי :
 דתנן גאמן חנוני על פנקסו כיצ' לא שיאמר לו כתוב בפנקסי
 שאתה חייב לי מאתים זוז אלא שאמר לו תן לבני סאתים
 חטים ולפועלי סלע מעות הוא אומר נתתי והן אומרי' לא
 בטלנו הוא נשבע ונוטל והן נשבעין ונוטלין : הוי חנוני
 יהיב לפועלי' בלא סהדי ולא מפסיד וגרסינן נמי בקידושין
 פרק

מת וסכי הוה גמיר רב נחמן מרביה : צקרא דיתמי שומר
 צהמותיו : דתפסי תורא מיכו' בעל חוב של מת תפסו כבית
 השומר : הגודרו צהמה דקה על סגודרות טאן : אין להן
 חזקה אין המחזיק בהן יכול לטעון לקוחים בן בידי דשמה
 מטאן והכניסן לביתו לפי שדרכן להלוך בסדות אחרות :
 הוו מסקי ביה הללו לו מעות : בי חוזאי מקו' : סיטראי
 כונכו מנר אחר הוה חייב לכו מלו' על פה ומחמ' חוקה מלוה
 בחזיק בהן : לענין שלומי שליח למשל' מאימי הוה פושע
 שנתן המעות הודם שקיבל את הסטר מהן או לא : לתקוני
 שדרתיך הוה לך לדקדק בתקנתו : זה"מ דא"ל שקול שטרא
 שהזכיר לו את לקיחת הסטר או ממילא הוה לו לדקדק כי גילה
 לו שלא באמון להם : פרטינהו באפי סהדי פרע להן בפני
 עדים : לא מחיוב לפרוע להן בעדי' ואם נשבע שפרע להן
 שלא בפני עדים פטור הוא : נשבע בחנוני שפרע ונוטל
 מבעל הבית : והן הפועלים נשבעים שלא פרע להן החנוני

הנותב פרק ט כתובות

פרק האיש מקדש אמר רב נחמן האומר לשנים קדשו לי אשה פלונית הן הן שלוהיו הן הן עדיו וכן בנירושין וכן בדיני ממונות ואסיקנא השתא דתקון רבנן שביעת היסרת משתבעי עדים דיהבינהו ליה ומשתבעי מלוה דלא שקיל מניהו ופרע ליה ליה למלוה : ושמעין מינה דלא מחייב שלוח למיפרע באפי סהרי : ההיא (ח"מ סימן סד קו) אתתא דאפקידו גבה מלוגא דשטרי אתו יורשין תבעי ליה מינה אמרה להו מחיי תפישנא להו : פירוש בתורת משכון : אתו לקמי' דרב נחמן אמר לה אירתי לך סהדי דתבעינהו מינך מחיים ולא יהכתה גיהליהו אמרה ליה לא : אמר לה א"כ הויה תפיסה דלאחר מיתה ותפיסה דלאחר מיתה לא כלום : דמטלטלי לאו משתעברי לבעל חוב וכיון דלא תפסרה לה מחיים קם ליה ברשות יורשין והדין דינא דגמר' הוא : אבל השתא תקינו רבנן דמתיכתא למנבא בעל חוב מיתמי אפילו ממטלטלי :

ומסתברא לן דהא דאצרכי רב נחמן לאתויי סהדי דמחיים תפשה ליה : אמלוגא דשטר בלחור חי' דריינין הכי ולא גמרינן למידי אחרינא : משום דמלוגא דשטרי לא יכלי למימר לקוחין הן בידי דאי אמרה לקוחין הן בידי אמרינן ליה אחוי שטריך דק"ל אין אותיות נקניות במסירה הילכך צריכיה עדים דתבעו מינה מחיים ולא יהבה לה גיהליהו : אבל מידי אחרינא דיכול למימר לקוח היא בידי ומהימן : כי אמר מחיים תפישנא ליה מהימן כדכתבינא לעיל בההוא בקרא : דהא רב נחמן גופיה הוא דאמר בההוא בקרא דיתמי

צריך

וכוונתו מצעל הכי : הן הן שלוחין הסלוחין הן מעידי' שכתבו לה : וכן בדיני ממונות אם אמר לשנים תכו מנכ זה לפלו' שאני חייב לו כאמנים העדים לומר שרענו לו ולא היו כוגעין בעדות דאי בעי אמרו לזה לא נתת לנו סוס דבר : אבל הסתא דתקנו רבנן שבועות היסת אז אין הסלוחין כאמנים לומר שפרעו כי הם כוגעים בדבר שאם לא היה אומרו שפרעו והיו אומרים לזה לא נתת לנו דבר היו צריכין לישבע שבוע היסת ולכך אין עדותן כלום הילכך מיסתבעי עדים לפטר מזהמסתא כו' : הוה מפקדו גבה מאני היתומי' : מלוגא דקטרא תיק מלא שטרות : מחיים תפיסנא להו בחוב שהיה חייב לי החזקתי צהן : הוה תפיסה דלאחר מיתת שכל זמן שהיה חי הוה פיקדון בידך וברי הן כמי שמוכחין ברשותו וכי אמר תפס מחיים היוכו כגון שראו איתו קרוב למות ותפס מטלטלי לסס חובו ולא היה פקדון בידו : אין אותיות כמור שטר שחדס מוכר לחבירו אינן נקנות במסירה שהמוכר מוסר ללוקח כדאמרו' ג'

המוכר

הכותב פרק ט כתובות קמב

צריך לאתויי ראייה דלאחר מית' תפסיה מינייהו בעל חוב
 והוא דאמר אמלוגא דשטרי דבעל חוב צריך לאיתויי ראייה
 דמחיים תפש : דשמעת מינה דשאני דינא דמלוגא דשטרי
 משאר מילי : בפירק חזקת הבתים נמי אמרינן הנהו עיזי
 חושלי בנהרדעא אתא מרי דחושלא תפיש בהו וקא טעין
 טובא : אמר אבוה דשמואל יכול לטעון עד כדי דמיהן
 והאמר ריש לקיש הגוררות אין להן חזקה שאני עיזי דמסירי
 לרועה : למימרא דכל היכא דיכול למימר לקוח הוא בידי
 יכיל למימר בחוב דידי תפשתיה כדאמר רב נחמן בבבבא
 דיתמי : ומסתברא לן נמי דהאי מלוג' דשטרי בתורת משכון
 הוא דתפסה ליה : אבל לענין מיגבא בהו לא מהניא ליה
 תפשישה ולא כלום בין מחיים בין לאחר מית' דאין אותיות
 נקנית במסירה : (ת"מ סי' כ') ההיא אתתא דמחייב' שבועה
 בי דיני דרב' אמר' ברז רב חסר' ידענא ביה דחשיד'
 אשבועתא : אפכא רבא אשכנגדה זמנין הוה יתיב רב פפא
 ורב ארא בר מתנה קמיה אייתו ההו' שטרא לקמיה אמר ליה
 רב פפא ידענא ביה דשטר' פריענא הוא א"ל איכא איגש
 אחרינא בהרימר : א"ל רב ארא בר מתנא ולא יהא רב פפא
 כבת רב חסדא א"ל בת רב חסדא קים לי בניה ומר לא קים
 לי בניה : אמר רב פפא השתא דאמרה רבנן קים ליה בניה
 מלתא היא כגון אכא מר' ברי דקים לי כנויה קרענא שטרא
 אפומיה : קרענא ס"ר אלא מרענא שטרא אפומיה : ולא
 שפרע מידי מיניח אלא בשבועה : אי נמי בשורא דרייני
 יהבינן לההוא דלא איתרע שטריה : וחזינן לגאון דקאמר

דחאידנא

המוכר : חוסלי שטריים קלוסין : וסגודרות נדרות כהן :
 אין לכן חזקת אין חזקת סמויחזק כהן חזקה שיהו נאמנין לומ'
 לקוחין קן בידי דלימור מכפשייהו עיילי : שמי עיווי מתוך
 שרבות לכאן ולכאן ואינו נוחה לסמור מוסריס אוקו לרועה
 לסמורו היטיב ולא סייך למימר בהו דמכפשייהו עיילי : בת
 רב חסדא חסתו של רבא : אפכא רבא לסבוע' על מי שכתבו
 התובע אותה כדתנן ואלו נשבעין ונטלין מי שכתבו חסוד על
 סבועים : זמנין פעם אחרת : בנת רב חסד' סבאמנתה
 לה לחסוד את החט' על הסבוע' : דקיס לי בגוס דלא מסקרה :
 קרענא ס"ד וכי אחד נאמן להוכיח שטר חתום מיד כנוחזיק
 לו אפוקי ממוכ' הוא ותריו בעי : א"ל בסודא דדיוכי היכא
 דסכי שטרי' יוכחי' על איס' אחד שנתן כל נכסיו לסכים ושכי
 הסטרות ומכס טיה ודינא הוא שול' דדיוכי ויכח דמעיד הוא
 דקיס לן בגוס על אחד מן הסטרו דריע כוח יסיבכ לאידך

הכותב פרק ט כתובות

ולהאידינא לא אפשר ליה לרזין לטימר קים לי בנזה דלא ברזי
 לן קים לי כגזיה היכי הוא הילכך לית ליה לאורועי שטרא
 או לאפוכי שכועה אלא בעדות ברור : ואע"פ כן בעדות אדם
 גאמן מחמיצין את הרין ודורשין וחוקרין עד שיתברר הדב'
 ויצא הרין לאמתו : ההיא איתתא דאחיובא שכועה בי
 דינא דרב ביבי בר אבוי א"ל בעל דין תיתי ותשבע לי
 בטאתין : אמרה להו כתובו לי זכותא דלכי משתבענא יהבו
 לי אמר להו רב ביבי בר אבוי כתבו לה : אמר רב פפי משום
 דאתו מסולאי אמרו מילי מוליותא הא אמר רבא האי אשרתא
 דהייני דכתיב מקמי דליהו סהדי חתמורת ידויהו פסולת
 אלמא מחזי כשיקרא ה"ג מחזי כשיקרא : וליתה מדרב נחמן
 דאמר רב נחמן אומר היה ר"מ אפילו מצאו באשפה חתמו
 ונתנו לה בשר : ואפי' רבנן לא פליגו עליה דר"מ לא בניטי
 גשים דבעינן כתיבה לשמה וליכא אבל בשאר שטרות מודו
 ליה : דאמר רב אסי א"ר יוחנן שטר שלודי בו ופרעו אינו
 חוזר ולוה בו שכבר נמחל שעבודו טעמיה דנמחל שעבודו
 הא לשיקרא לא חייושי' : ההוא (ח"נ סי' רנז) נברא דאפקיד
 שבע מרגניתא דציירן בסדין בי רבי מיאשה בר בריה דרבי ב"ל
 שכיב רבי מיאשא ולא פקיד אתא לקמיה דר' אמי א"ל חרז
 דידענא ביה בר' מיאשא דלא אמיר ועוד הא יהיב סימנא :
 ולא אמרן אלא באיניש דלא רגיל דעייל ונפיק : אבל רגיל
 ונפיק לא אימור איניש אחרינא אפקיד ומחזא חזא : וההוא
 נברא

ונאשר י' סי' נע"א : (תיתי ותשבע לי כמתא אסטר דנוכססא
 ומודה) : כתבו לי זכותא שבחתי לדון ונפטרתי בשבועתי
 ממנו : ממוכחי מבית עליו סהס כרותי ימים : אשרת' קיום
 בסטר הנסק סכותבין כמתא תלתא הוינא זאתי פלגו ואסידו
 אחתימת ידיה ואשרינהו וקיימינהו : דלוחזו שיעידו זה כתב
 ידו : ה"ג מחזי כסקרא לכתוב כשבעה פלוגית ועדיין לא
 כשבעה : ואפילו מכלו לגט אסה דלא בעי ר"מ כתיב לשמה
 דוכתב לה דקרא דריש וחתים דבעי חתימה לשמה : סטר
 שכותבו ופרעו בו ביום אינו חוזר ולוה בו ביום אע"ג דלאו
 מוקדם הוא כי ביום המלוה נכתב : שכבר נמחל שיעבודו
 שפרעו ובטל הסטר וכמלאו מלוה על פה היא ואינו גובה מן
 דלקוחות : לסקרא שלא נכתב על מלוה זו לא חייסנן אס
 לא שיש בדבר ביטול סטר גמור : שבע מרגניתא כי כרורין
 בקדינן שבע מרגליו כרורים בסדין ח' הסקיד בוד' ר' מיאשא
 ולא סקיד לאנשי ביתו שחטמתו מותה : אתא לקמיה דרבי
 אמי לתנוע את היורשין וקורשין אמרו שמו של אבינו היה :
 דלא

הכותב פרק ט כתובות קמג

גברא נמי דאפקיד כסא דכספא ביי חסא שכיב חסא ולא
 פקיד ואתו לקמיה דרב נחמן דן להו בהאי דינא דר' אמי :
 ותו ההוא גברא דאפקיד מטכסא ביי רב דימי אחוה דרב ספרא
 שכיב רב דימי ולא פקיד אתו לקמיה דר' אבא ודן להו
 בר' אמי ורב נחמן למימר דהלכה רווחת היא ולית כד
 פלוגתא : ההוא דאמור (ק"מ סי' רננ) נכסאי לטוביה שכיב
 אתא טוביה א"ר יוחנן הרי בא טוביה : אמר לטוביה ואתא
 רב טוביה לטובי' אמר לרב טוביה לא אמר : ואי איניש דגיס
 ביי' הוא הא גיס ביי' : אתו שני טובי' שכן ותלמיד חכם ת"ח
 קודם : קרוב ותלמיד חכם ת"ח קודם : איבעיא להו שכן
 וקרוב מאי ת"ש טוב (משלכו כו) שכן קרוב מאח רחוק : שניהם
 שוכנים שניהם קרובים שניהם תלמידי חכמים שורא דרייני :
 אמר ליה רבא (א"פ סי' סו' סא קס) לבריה דר' חייה בר אבין
 בר איריין תא אימא לן מילתא מעלייתא דהוה אמר אבוח
 דאימך משמיה דשמואל תא דאמר שמואל המוכר שטר חוב
 לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפי' יורש מחול : מודה שמואל
 בטכנסת שטר חוב לבעלה וחזרה ומחלתו שאינו מחול מפני
 שידו כידה : (ק"מ סי' סו) ובפרק מי שמת אמרינן ומורדה
 שמואל שאם נתנו בטנת שכיב מרע שאינו יכול למחול :
 וחזינן לאקצת רבוואתא דאמרי היינו טעמא דמוכר שטר חוב
 לחבירו דיכול למחלו בין הוא בין יורש משום דיכול למימר
 עייני' בחושבני ולא פש לי גביה ולא מידי א"נ אסתפקא לי
 מילתא אי פריע אי לא פריע ומספיקא לא מנבינן שטרא :
 היילך שכיב מרע דלא מצי למימר הכי משום דסתמיה דשכיב
 מרע מירק דייק ויהיב אינו יכל למחול : ואנן מסתברא לן
 דחאי

דלא אמיד לא הוה עשיר : הוה יביב סימנא דאמר בסדין
 דין כרורות וסן טבע : (סכי' חסא ולא פקיד שטבע ביה
 בדאמרי' גיממות נפ' בתרא) מטכסא לבוש מטי : הסוף
 דאמר בשעת מותה : נכסיו לטוביה לא פריש לאיזה טוביה :
 דגם ביה הכוה רניל חללו ומגו דגם בו קורא לו בשמו כחולו
 לא כסמך : ת"ח קודם דמסתמא אדה מלדיק מעשיו לזכות
 בעת מיתתו דאמר מר כל הכניאי' כולן לא נתבאו אלה למסנה
 ת"ח מנכסיו : שורא דדיונא בטלת דדיונין לפי מה שיראו
 דדיונין שהיו דרכו של המת לקרבת זב יותר מזה או מי
 יושבי' יותר טוב והולך בדרך הישר שיש לומר לו נתכוון המת
 ליתן לו : וקור ומחלו המוכר שהיו מלוה חוזר ומחול
 ללוה : מחול דח"ל לזב ללוקח לאו בעל דברים דידי את ואין
 ד' עסק עמי : (יורש של המלוה מחול : שמא תטרוף

הכותב פרק ט כתובות

דהאי טעווא ליתיה דטעמא פריכא הוא דאי איתיה להאי
 טעמא אפי' הסכנסת שטר חוב לבעלה הוה יכולה למחול
 ומדלא יכלה למחול שמעי' דליתיה להאי טעמא : ועוד שכיב
 מרע גופיה אמאי אינו יכול למחול הא ק"ל בש"מ דכל שאלו
 עמד חוזר חוזר במתנתו ואע"ג דסתמיה מירק דייק והדר
 יתיב : אלא ודאי הא טעמא פריכא הוא דשכיב מרע גופיה
 יכול למחול והא דאמרי' מודה שמואל שאם נתנו במתנת
 ש"מ שאינו יכול למחול לאו אש"מ גופיה קיימינן אלא איורש
 קיימינן : ומיהא טעמא דאין יורש יכול למחול משום דמתנת
 ש"מ עשוואה כמתנת דאורייתא דמטיה ליה לידי'
 דמקבל והיינו דאמרי' דברי' ש"מ ככתובין וכמסורין דמו
 ומ"ה לא יכול יורש למחול דלי' ליה מאי דמחיל : ובהדיא
 אמרינן' בפר' מי שמת דטעמא דהאי מילתא כדכתבינן דאמרינן
 התם אמר רבא אמר רב נחמן מתנת ש"מ מדרבנן בעלמא היא
 גזרה שמא תטרורך דעתו עליו ואקשינן ומי אמר רב נחמן הכי
 והא אמר רב נחמן אע"ג דאמר שמואל המוכר שטר חוב לחברו
 וחזר ומחלו מחול אפי' יורש מחיל מודה שמואל שאם נתנו
 במתנ' ש"מ שאינו יכול למחול אי אמרת בשלמא דאורייתא
 משום הכי אינו יכול למחול : אלא אי אמרת דרבנן אמאי
 אינו יכול למחול ופריק אינה של תורה ועשאוה כשל תורה
 דמטיא לידיה דמקבל : ושמעת מינה דמשום דעשאוה כשל
 תורה הוא דאינו יכול למחול ואיורש קיימינן ולא אשכיב
 מרע גופיה כדפשטינן : ועוד אי הא דאמר שמואל וחזר
 ומחלו משום דיכול למימר עיינית בחושבנ' ולא פש לי מידי
 גביה הכי איכעיא ליה למימר המוכר שטר חוב להבירו וחזר
 ואמר לא פש לי מידי גביה מהימן ולמה הורה אמר וחזר
 ומחלו ומדאמר וחזר ומחלו מחול שמע מינה דאמילו אמר
 אית לי גביה אלא הרי הוא מחול לו מחול : וטעמא דהסכנסת
 שטר חוב דאינה יכולה למחול הא קפריש ליה בהדיא מפני
 שידו כירה דכי חיכי דאיהו לא מצו מחיל משום דילה הכי
 גמי איהו לא מציא מחלה משום דיליה : דכדיליה דמי דאין
 קנין לאשה בלא בעלה : (א"ס סו' קס) קריבתיח דרב נחמן
 זכינתה

דעתו בחוליו מתוך כער סבו' יודע שלא יקיימו בניו כוונתו :
 זכינתים לכתובתה מכרה שיעבוד כתובתה לאחריו בעודה תחת
 בעלה בטובת הנאכ בדבר מועט שאינם לא בחיזוק טובה לפי
 שהגזירה מטיל אצות בספק שמה תמחול היא בחיי הבעל חו
 תמות ומפסיד ואינה נוקחה אלא בדמים נועט' : ככי גרסי'

זבינתה לכתובתה בטובת הנאה אנרישה ושכיבה ואתו
 יורשי' קא תבעי לברתה אמר רב נחמן ליכא דליסבה עצרה
 דתיזיל ותיחול לכתובת אימה לגביה אביה ותהדר ותירתה
 מיניה : שמעה אזלא ואחילתא : אמר רב עשינו עצמינו
 בעורכי הדיינין : מעיקרא מאי סבר ולכסוף מאי סבר
 מעיקרא סבר (יסעיב כח) מבשרך לא תתעלם : ולכסוף סבר
 אדם חשוב שאני : ומהא נמי שמעינן דליתיה להאי טעמא
 דאמר עיינירז בחובנאי ולא פש לי מירי דאי מהאי טעמא
 אמרינן חוזר ומחלו מחול ואפי' יורש מוחל לא הוה אפשר
 ליה לרב נחמן דליסב' עצה בכי הא מילתא דהוי' לה טענותא
 דשיקר' וחס ליה לרב נחמן לאגמורי טענה דשיקרא לאיבשי :
 (ח"מ סי' סו) גופא אמר שמואל המוכר שטר חוב וחוזר ומחלו
 מחול ואפילו יורש מחול : אמר רב הונא בריה דרב יהושע
 ואי פקח הוא מקרקש ליה בזויי וכתוב ליה שטרא בשמירז :
 אמר אמימר מאן דראין דינא דגרמי מגבי ביה מיניה דמוחל
 דמי שטרא מעליא : ומאן דלא דאין דינא דגרמי מגביה ביה
 דמי נייר' בעלמ' אכפייה רפרם לרב אשי ואגבי ביה ככשורא
 לצלמי : והלכתה כותיה : אמר אמימר משמיה דרב תמא
 האי (א"ה סי' קב) מאן דאיכא עליה כתובת אשה ובעל חוב
 ואית

אתו תבעו (אתו לקוחות וקא תבעו לה) לברתה הבאה לגנות
 כתובה חמה מחביה ולירש הכתובה מכח חמה וחלו בחין ליטול
 אות ממנה ולו' אמך מכרה לנו : תיזיל ותמחול בכתובתה
 לחמה לגבי חביה דאמרי' חפילו יורש מוחל וחמה של זו מכרה
 לכן סטר חוב שהיה לה על בעלה : עשינו עצמינו כקרוז
 של בעל דין חובנו הבח' הכל הדיינין ועורכי בראיות אחר
 זכו חובנו חו' קרוזו כן למדתי לזו עשה להפקיע זו סכנגדו :
 מעיקרא כסחמר כן : ולכסוף כסנתחרט : חדס חסוב
 שאני לפי שלמדין הימנו ויש שיעשו קף שלח לקרובים : ואי
 פקח הוא הלוקח : מקרקש ליה זוזי ללוה וסוכרו בהן לכתוב
 את הסטר החוב בשמו קודם שיעשו קינוכיה בין שניהן : מאן
 דדאין דינא דגרמי המחייב את הגורם הפסד לחבירו : מיגבה
 בהאי שטרא מאת המוחל : דמי שטרא מעלי' כל החו' שנתוכו
 ומאן דלא דאין פלוגתייהו בבבא קמא זר"מ אית ליה דינא
 דגרמי כדתנן נתייחס הימנו ולא גדרה ה"ז קידש וחייב
 באחריותו גבי כלחיס וק"ל כוותיה : מיגבה ביה דמי ניירא
 בעלמא כלומר חומר לו שלח מכר לו חלח את הכיור וסרי הוא
 בידו : אכפייה רפרם לרב אשי שנא דדין לפני רב אשי
 וסיבכו וסקיפורפרי' בראיו' : ואגבי בדינא דגרמי כי כסורא
 לצלמי

הכותב פוק ט כתובות

ואית ליה ארעא ואית ליה זוזי פי' וליכא חר מינייהו דקריס:
 לבעל חוב מסלקינן בזוזי ולאשרה בארעא האי כדיניה והאי
 כדיניה: ואי ליכא אלא ארעא ולא חזיא אלא לחד לבעל
 חוב יהבינן לאשה לא יהבי' דיות' משתאיש רוצה לישא אשה
 רוצה להנשא: שמעי' מהא דאמימר דכל היכא דכי הדרי
 גינהו וליכא דינא דקדימא לחד מינייהו כגון מטלטלי בזמן
 הזה וליכא אלא שיעורא דחד מינייהו לבעל חוב יהבינן
 לאש' לא יהבינן דיותר ממה שהאיש רוצה לישא אשה רוצה
 להנשא והבין שדר רב האי גאון למר אברהם קבסי זצ"ל:
 ואיכא מאן דאמר דהא דאמימר ליתא אלא בשטר כתובדן
 ושטר חוב שניהם יוצאין ביום א' דדיינין מהו שודא דדייני
 כדאמרינן שני שטרות היוצאין ביום אחד רב אמר חולקין
 ושמואל אמר שודא דדייני ואתא אמימר לאשמעי' דהיכא
 דחד מינייהו ב"ח וחד מינייהו כתובת אשה איכא שודא דדייני
 בהא מילתא דלב"ח יהבינן לאשרה לא יהבינן דיותר ממדה
 שהאיש רוצה לישא אשה רוצה להנשא: אבל בעלמא היכא
 דשטר חוב וכתוב' שוין כגון ליה ולוה (אשרו כגון לוס זכסא)
 ואח"כ קנה אי נמי מטלטלין בזמן הזה דקיימא לן חולקין לא
 אמרינן ככי האי מילתא לבעל חוב יהבינן לאשה לא יהבינן
 דהא לאו שודא דייני הוה הילכך כתובדן ושטר חוב נמי
 חולקין כבעל חובות והאי מיסרא לאו מיסרא מעליא הוא
 חרא ולא אמרי' כנמרא דזמנס ביום אחד אלא סתמא קאמר
 האי מאן דאיכא עליה כתובת אשה וב"ח למיסרא דכל היכא
 דכי הדרי גינהו וליכא דינא דקדימה לב"ח יהבינן לאשה לא
 יהבינן: ועוד דהא דאמר שמואל בשני שטרות היוצאין
 ביום אחד שודא דדייני דקא גמרי מינה לאו שטרי ב"ח הוי
 אלא שטרא קרקעור גינהו כגון מעשרה דמי בר חמא ורב
 עוקבא בר חמא דמפרש לקמן: אבל בשטרי הודאות והלואו'
 לא אמר שמואל שודא דדייני דהא חנן היו כולן יוצאות שעה
 אחת ואין שם לא מנה חולקות בשוה: וליכא למימר דשמואל
 פליג אמתני' דאם איתא דפליג שמואל אמתניתין אדמוחבינן
 עליה

לכלמי כלו' גיבוי שדקרק אחר כל הסם' שהסמידו כמי
 שמדקרק הלוקח קורה לכור זה כורות שלוקח ישרה וחלקה:
 האי כדזכיר זה כלום מעות וזו סמכה על שיעבוד קרקע והיא
 לא נתנה כלום ואם נסביל נכסי טאן ציול הכתובין בתוך
 הכתובה הרי זכס נסן מיד וזו כירפתו עם הכתובה על שיעבוד
 הקרקע: ולא חזיא אלא לחד קין דה אלא כדי אחד מהן:
 לבעל חוב יסמכן כדי שלא תנעול דלת: יותר ממה שהאיש

הכותב פרק ט כתובות קמה

עליה מכריתא דקתני שני שטרות היוצאות ביום אחד חולקין
 ופרוק הא מני רבי מאיר היא דאמר עירי חתימה כרתי
 לאותכינן מטתניתין אלא ודאי מרלא אותכינן ליה ממתני'
 שמעינן דלא פליגא דשמואל אמתניתין אלא דשמואל לחוד
 ומתניתין לחוד : ואע"ג דחזינן בירושלמי דאקשי ברה על
 שמואל וקאמר מתני' פליגא אדשמואל מי שהיה נשוי וכו'
 אין שם אלא מנה חולקות בשוה ולית חמן שורא דריוני אגם'
 דילן סמכינן ומדהזינן לגמרא דילן דלא אקשי מינה לשמואל
 שמעינן דלית הוא פליגא עליה : ולגמרא דכני מערבא דסבר
 דמתניתין פליגא אדשמואל מסתברא לן והלכת' כרב דקיימא
 מתני' כותי' וממילא הררי תרין גמרי להאי טעמא דבהורדאו'
 והלוארז חולקין : ומסתיוע האי סברא מהא דגרסי' פרק
 חוקת הכתי' זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי אמר רב
 בחסן כל דאין גבר ואקשינן ומאי שנא משני שטרות היוצאין
 ביום אחד דרב אמר חולקין ושמואל אמר שורא דריוני ושנינן
 התם ליכא למיק' עלה דמילתא הכא איכא למיקס עלה דמילת'
 והדריונן ואקשי' ומאי שנא מהא דתנן המחליף פרה בחמור
 וילדה וכן המובר שפחתו וילדה זה אומר עד שלא מכרתי
 ילדה וזה אומר משלקחתי ילדה יתלוקו ושנינן התם איכא
 דררא דממונא למר ואיכא דררא דממונא למר הכא אי דמר
 לאו דמר ואי דמר לאו דמר מדקא משנינן הכא דאיכא דררא
 דממונא למר ואיכא דררא דממונא למר ולא משנינן הכי
 בשתי שטרות היוצאין ביום אחד אלא קא משנינן בה דליכא
 למיקס עלה דמילתא שמעינן דשני שטרות היוצאין ביום א'
 דאמר שמואל שורא דריוני ליכא דררא דממונא למר ודררא
 דממונא למר אלא אי דמר לאו דמר ואי דמר לאו דמר כעין
 זה

רובא כו' ולא חייסי' מסוס חיובא ודוק' כנון קהסטרו' נכתבו
 ביום ח' אבל קדמה זמן הכתובה הוא גובה תחימה ועיין בעמוד'
 (הס ליכא למיקס עלה דמילת' בב' שטרות ליכא למיקס עלה
 דמילתא סיבוב העדים ויטול שהריהסטרו' סוזין בזמנס וחמו'
 חס יבואו עדים ויעידו שזה נכתב ונמסר בבקרה וזה בערב חון
 הקדמה נשעות סילכך הוחיל ואין לכרר לעולם הדין עם מי
 מסתדלין ב' ד כדוכן ודכין אותו אבל הכא ביה קרקע איכא
 למיק' עלה דמילת' חס יבואו עדים ויעידו של מי הוא סילכך
 אין כאן לו' קלוקה וסודא דשמא יבואו עדים ויסתרו את הדין
 שדכו ב' ד סילכך חון ב' ד נזקחין להס לרון דין סוסמו לבא
 לדי עיוות חלא מניחין אותן וכל דחליס נכר עד שיבואו עדים
 ויגרו הדמר : במחליף פרה בחמור וכוין שמטך בעל הסרס

הכותב פרק ט כתובות

זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי דליכא דררא דממונא
 למר ודררא דממונא למר ומ"ה משנינן בה בליכא למיקם
 עלה דמילתא ולא משנינן באיכא דררא דממונא למר : הרי
 אפשר לך דשני שטרות היוצאין ביום אחד דדוינינן בהו
 שורא דדויני ליתה בשטר הוראות והלואות אלא בשטרי
 קרקעות בלחוד דאי איתא בשטרי הוראות והלואו' הא איכא
 דררא דממונא למר ודררא דממונא למר : ועוד דשורא
 דדויני למאן דחוי יהיב ואי האי לא מצי יהיב לה לאשה לא
 הוי שורא דדויני דשורא דדויני למאן דבעי יהיב : ועוד אי
 לאו דשני שטרות דבעלי חובות היוצאין ביום אחד חולקין
 לא הוה נמי ליה ולוה ואח"כ קנה חולקין דהיינו מעמא דלוה
 ולוה ואח"כ קנה דחולקין משום דשעבודא דתרויהו בהדי
 הדדי קאתו והכא נמי כששניהם יוצאין ביום אחד
 שיעבודא דתרויהו בהדי הדדי קאתו ומ"ה תנן הוי
 כלן יוצאות בשערה אחת ואין שם אלא מנה חולקות
 בשוה וחד יומא באתרא דלא כתבי שעורת פחדא שעורא
 באתרא דכתבי שעורת דמי : הילכך תרויהו חד
 מעמא נינהו וחד דינא נינהו וליכא שינויא ביניהו : וכבר
 אבטיל ליה ההיא סברא וליכא למיסטך עלה : הילכך בין
 שטר חוב וכתובה יוצאין ביום אחד בין שניהם כעין לורה
 ולוה ואחר כך קנה בין מטלטלי בזמן הזה הואיל ושיעבודא
 דתרויהו בהדי הדדי קאתו וליכא דינא דקדימה לחד מיניהו
 אי ליכא אלא מאי דשקיל חד מניהו לב"ח יהבי' לאשה לא
 יהבינן דיותר ממה שהאיש רוצה לישא אשה רוצה לינשא :
 א"ל רב פפא לרב חמא (ח"ט סי' קא) ודאי דאמריתו משמיה

דרבא

את קחיוז נקנית הפרה לבעל החמור בכל מקום שהיא
 דמטלטלין נקנית בחלוטין : ואין כדבר ידוע הולך
 של מי שהרי לא ראה עדיון את פרתו ובפ' הסווא
 פריך ונחזי ברשותו דמאן קיימא ולכוו אידך המוציא מחבירו
 עליו הראיה ומשני דקיימ' באגס : ומוכר שפחקו דעבד נקנה
 בכסף בלא משיכה ומשנתן המעות נקנית לו השפחה בכל
 מקום שהיא וכולך אין ידוע ברשו' מנילדה שהרי לא ראה
 אותה הלוקח בשעת מתן מעות והכא איכא למיקם עלה
 דמילתא חס יבואו עדים ויעידו ברשות מנילדה וח"פ לא
 אמרו' כל דאליס גבר וקטיף לרב נחמן : התם גבי המחליף
 פרה בחמור לתרווייהו אית לכו דררא דממונא שהפסד
 והספחה של שניהם בותה בזה אחר זה וכל אחד וא' טוען
 פרתי ושפחתי ולדה גביותה ברשותי ח"כ בשעת חלוטין ולדה

ואין

דרכא האי מאן דמסקי ביה זוזי ואית ליה ארעא וא"ל זיל שקול מארעא אמרו' ליה זיל זכין את ואייתי הב ליה א"ל לא יהו' דשמיע לך תולה מעותיו כגוי הוה הוא עשה שלא כהוגן לפי' עשו לו שלא כהוגן : א"ל רב פפא לרב (ח"מ סו' קן) כהנא לדודך דאמר פריעת ב"ה מצוה אמר לא ניחא לי למערה מצוה מאי א"ל תנינא בר"א במצורה לא תעשה אבל במצורת עשה כגון שאומר לו עשה סוכה ואינו עושה עשה לולב ואינו נוטל מכין אותו עד שתצא נפשו : מתני'

(א"ה סו' כו) המושיב את אשתו חנוני' או שמינה אפטרופא הרי זה משביעה כל זמן שירצה : לא הושיבה חנונית ולא מינה אפטרופי' הרי זה אינו יכול להשביעה : ד"א אוסר אפילו על פלכה ועל עיסתה : גמ' הויגן לרבנותא דאמר לית הילכתא כתנא קמא ולא בר"א אלא בר"ש דקתני סיפא ד"ש אומר כל זמן שתובעת כתובתה יורשין משביעין אותה אינה תובעת כתובתה אין יורשין משביעין אותה ואמרי' ר"ש אהייא ואסקא רב פפא לאפוקי מדר"א ומחלוקתו למימר דהלכה בר"ש : ואנן סבירא לן דהלכה כתנא קמא דהוח סתם סתני' וק"ל בכל דוכתא דלא אפסיקא הלכה בהדיא דהלכתא בסתם מתני' : והכא לא אפסיקא הילכתא בהדיא דרב פפא לא אתא לאפסקוי הלכתא אלא לפרושי בעלמא הוא דאתא דהכי אמר רב פפא ר' שמעון לאפוקי מדר"א ומחלוקתו קאתי ולעולם הלכתא כת"ק : ועוד הא קתני לה גבי הלכתא פסיקתא דתנן ואלו נשבעין שלא בטענה השותפין והארוסין והאפטרופין והאשה הנותנת והנושאה בתוך הבית ובן בירת וק"ל דהני כלהו הלכתא נינהו ולא מצית למימר דהאי אשה אלמנה היא דאשה סתם קתני בין אלמנה בין אשת איש : ועוד דלא קתני הכא הנושאה והנותנת בתוך הבית כשתובעת כתובתה : ועוד דסוניא דשמעתא כתנא קמא אולא : הילכך הלכתא

וחזן לכרר של מי הולך הילכך יחלומו : (זדאן הא דאמריהו כן לשון שאלה וכי חמת הוא מה ששמעתי שאתם אומרים דבר של תימיה דמטרחינן ללזה למכרה וכלא המלוה עיקר סמך שלן על הקרקע : הכוז תולה מעותיו כגוי סוכ מעות הוי כו לפרוץ וחומר של גווי הו' וסיקר : פריעת בעל חוב מלוה עליו לקרוע ולחמת דכריו שנחמר הין כדק סיבא הו' סלך כדק ולאו סלך כדק : כד"א דלוקה ארבעים : מוכין חוזה קודם שעבר על עשה ויש בידו לקיים : מתני' המושיב את אשתו חנונית למכור את יינו ואת פירותיו בחנות : משביעה אותה שלא עיכבה בידה כלום משלו : אפטרופוס להכניס ולהוציא

הכותב פרק ט

הלכתא כתנא קמא דאמר המושיב אשתו חנוני' או שמינר
 אפטרופא ה"י זה משביעה כל זמן שירצה : מתני'
 ח"ה סי' כ"ז כח ח"מ סי' קח) כתב לר' נדר ושבועה אין לי
 עליך אינו יכול להשביעה אבל משביע הוא את יורשיה ואת
 הבאים ברשותה נדר ושבועה אין לי עליך ועל יורשיך ועל
 הבאים ברשותך אינו יכול להשביעה לא אותה ולא יורשיה
 ולא הבאים ברשותה : אבל יורשיו משביעין אותה ואת
 יורשיה ואת הבאין ברשותה : נדר ושבועה אין לי ולא
 ליורשיו ולא לבאין ברשותי עליך ועל יורשיך ועל הבאין
 ברשותך אינו יכול להשביע' לא הוא ולא יורשיו ולא הבאין
 ברשותו לא אותה ולא יורשיה ולא הבאין ברשותה : (ח"ה
 סי' כח) הלכה מקבר בעלה לבית אביה או שחזרה לבית חמיה
 ולא נעשית אפטרופיא אין היורשין משביעין אותה : ואם
 נעשת אפטרופיא יורשין משביעין אותה על העתיד לבא ואין
 משביעין אותה לשעבר : תוספת' אלו הן הבאין ברשותה כל
 שמכרה או נתנה להם במתנה : גמ' כתב לה נדר ושבועה
 אין לי עליך : שבועה מאי עכידנא : אמר רב יהודה אמר

רב

פירות ולשכור פועלים ולישא וליתן בסלון : מתני' כתב לה
 נדר סגודת לו יאשרו כל פירות סגנולס טלו אם טיכתי
 כלום מסלך כדאמר במסכת גיטין כמעט מלהשביעה התקין
 רבן נמליחל הזקן סתבא נודרת ליתומים כל מה שירצו ונזכר
 כתובתה : אינו יכול להשביעה בגמ' מס' אינו שנוטה :
 אבל משביע את ירשיה אם נירסה ויתא וירשיה תובעין ממנו
 את כתובתה נשבעי' שנוטת יורשין המפורשת בהסכת סכנות
 שנוע' שלא פיקדנו בשעת מית' ולא חמרה לנו קודם לכן
 ולא תלימו סטר בין סטרותי סטר כתובה פרוע הוא : ואת
 הכאים בראותה אם מכרה כת' בתה לאחרים ונתגרסה ונתה
 והלקוחות תובעין אותה נשבעין אף בין שבויות כייורשין :
 אבל היורשין משביעין אותה אם נתארמל' זהיא חו' ירשיה
 באים לתבוע מן היתומים כריכו' שבועה סברו לא פטרס חלח
 מונו אם באים לתבוע בחייו : לנחיה ברשותה אם החכור
 בכסין את בה לקרע מן הלקוחות : הלכה מקבר בעלה כו'
 זו שפטרס בעל מן השבוטה : לבית חניה שלא נתטסקה
 טוב בכסין : על העתיד לבא על עסק שלאחר המיתא שלא
 עכנה כלום בודה דהסקא נכסי יתומים קן ולא מהני לכז
 פטורה דידיה : (לשעבר עסק שבתיו בעלה :) גמ'
 שבוטה מאי עבודתיה אינוהי כשבוטה חייבת סתם חשה לבעלה
 או ליורשים דקמי' דכי לא פטרס משבוטה זכו פטרס חונה

רב על אפטרופא שנעשת בחיי בעלה : ורב נחמן אמר רב
בר אכזה אפונמת כתובתה : הא דאמר רב יהודה אמר רב על
אפטרופיא שנעשית בחיי בעלה אסיפא מתנינן לה דתנן הלכת
מקבר בעלה לבית אביה וכו' יורשין משביעין אותה על
העתיד לבא ואין משביעין אותה על שעבר שבועה מאי
עפירתיה אמר רב יהודה אמר רב על אפטרופיא שנעשית
בחיי בעלה : אמר רב א"ר (א"ר סי' נח ח"מ סי' קק) חייא
דלא נדר ודלא שבועה הוא אינו יכול להשביעה אבל יורשין
משביעין אותה נקי נדר ונקי שבועה בין הוא בין יורשיו אין
משביעין אותה הכי קאמר לה מנקית מנדר מנקית משבוע
שלח ליה ר' זבאי למר עוקבא בין דלא נדר בין נקי נדר בנכסי
הוא אינו יכול להשביעה אבל יורשיו משביעין מנכסיה אליו
בין הוא בין יורשין אין משביעין אותה : אמר רב נחמן אמר
שמואל משום אבא שאול בן אימא מריס בין דלא נדר בין
נקי שבועה בין מנכסי בין מנכסיה אילין בין הוא בין יורשיו
אין משביעין אותה אבל מה אעשה שהרי אמרו חכמים הבא
ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה : אמר רב נחמן
אמר שמואל הלכת כאבא שאול בן אימא מריס : וח"מ רכתב
לה דלא נדר ודלא שבועה א"נ נקי נדר נקי שבועה בלהוד
ולא כתב לה בין ממני בין מיורשי אחרי : אבל אי כתב לה
בין ממני בין מיורשי אחרי גובה בלא שבועה ואפילו היא
פונמת כתובתה בין ממני בין מיורשיו אחריו כסתם מתניתין
דקתני נדר ושבועה אין לו ולא ליורשי ולא לבאין ברשותי
עליך ועל יורשיך ועל הבאין ברשותי אינו יכול להשביעה
לא הוא ולא יורשיו וכו' ואמר שבועה מאי עכירתה ואמר רב
נחמן אמר רבה בר אבוחא אפונמת כתובת : וה"מ בבא ליפרע
מנכסי

משביעה : על אפטרופיא כלומר בכתובתו פטר' מן שבועת
אפטרופ' אס' יוסיב אותה חמונית אבל אם פגמה כתובתה
דקתן הפונמת כתובתה לא תפרע חלא בשבועה מן אותה
שבועה לא נפטר' ע' וקנאי זה דכי פטר' היינו משבועה דכו'
רמח עלה חנל משבוע' דהיא גרמה לנפסח לא פטר' (לסון
הגמר ואין משבועין אותה לשעבר לשעבר מאי עכירתה פי'
הא דאמרו בתנאי דאון משבועין אותה לשעבר עד מקי קרוי
לשעבר סתנאי סלו מועיל נסה ולא אמרו' נכסי יתמי מנהו)
דלא נדר ודלא שבועה אם כתב לה לסון זה : מנקית משבועה
כלו כונקי מדיון שבועה : אבל מה אעשה דליתולס משביעין
אותה אם מת בעלה והיא נפרעת מהן : על הפונמת וכל
שבן השבועת אפטרופים דמוכל שבועה פטר' בפעל

הכותב פרק ט

ונכסי יתומים : אבל יתומין שבאו ליפרע מן הלוח בשטר
 שיש בו נאמנו' ללוח כגון מלוה דכתב ללוח כל אימת דאמרת
 פרענא להאי שטרא מוזימנת עלאי כדאמר ליה פרענא מהימן
 דק"ל תנאי שבמסון קיים ואפי' מת מלוה ונפל ליה שטרא קמי
 יתמי ואמר להו כבר פרענא לאבוכון מהימן ואע"ג דלא כתב
 ליה מהימנת עלאי ועל ירתאי : מ"ט דשטר מעקר עיקר :
 דלא מצי למימר ליה אי פרעתן הוה לך למקרע שטרא א"נ
 מיכתב תברא עילויה משום דא"ל אנא אהימנותא דכתבת לי
 סמכי הילכך ל"ש נבי דיריה ול"ש נבי ירתיה כי אמר פרעתי'
 נאמן : אלא מיהו בעי שבועה דכיון דלא כתב ליה מהימנת
 אפילו משבועה לא פטרינן ליה משבועה דחיישינן דילמא הכי
 א"ל מהימנת עלאי לבטולי לשטרא דיילי ולהוי כמלוה על פה
 דאלו מעיקרא כי אמר שטרא פריעא הוא לא כל כמוני' ואי
 א"ל אשתבע לי דינא חוה דמשתבע ליה ושקיל ולא מצי איהו
 אשתכועי ואפטורי : אבל השתא דכתב ליה כל אימת דאמרת
 שטרא פריעא הוא מהימנת עלאי ולא פטריה משבועה איכא
 למימר מאי נאמן דקאמר ליה נאמן לבטולי שטרא : ול"ל
 אמרי' ליה לאו כל כמיניה דמבטלת ליה לשטרא דאי שטרא
 פריעא הוא איבעי לך למקרעיה או למכתב עלי תברא : אלא
 כדאמר פריעא הוא בטל ליה לשטרא והוה ליה כמאן דטעין
 ליה מלוה על פה מנה לי כידך וא"ל אידך נתתיו לך דמשתכע
 שבועת היסת ומיפטר : ואשכחן נמי לשון נאמנות כי האי
 גונא דאמרינן בעא מיניה רב עמרם מרב חסדא תמפקיר אצל
 חבירו בשטר וא"ל החזרתיו לך מהו מנו דאי אמר נאנסו
 מהימן כי א"ל החזרתיו לך מהימן : או דילמא א"ל שטרא
 בידו מאי בעי א"ל נאמן ולימא ליה שטרך לידי מאי בעי אלו
 א"ל נאנסו מי מצי א"ל שטרך בידו מאי בעי ולא שבועה בעי
 ה"ג מאי נאמן נאמן בשבועה הילכך האי מלוה כיון דכתב
 ליה ללוח מהימנת עלאי סתם ולא פטריה משבועה בחדוה
 אמרינן יד בעל השטר על התתונגה והאי נאמן דכתב ליה
 לבטליה לשטרא הוא דסתם ליה הכי אבל מידי שבועה ל"ל
 מיפטר וחכי סבר רב האי נאון זכר צדיק לברכה : (א"ה)
 סי' כח) הלכזה מקבר בעלדה לבית אביה וכו' אין יורשין
 משביעין אותה לשעבר אבל בין מיתה לקבורה משביעין לה
 ורב מתנא אמר אפילו בין מיתה לקבורה לא משביעין לה
 דאמרי' נחרדעי לכרנא ולמוזני ולקבור' מוזנין כלא אכרותא

פירוש

צין מיתה לקבורה כבר רמז נכסי קמי יתמי ואין תנאו סלו
 פועיל בכך מלא ע"י נכסיו בזה לה : לכרנא לפרוע למלך

פירוש דאי מכרוזי אתי מיתר למינוולוי הכי נמי אי אמרת
 משבעינן לה על מה דזבינא לקבורה לא מזכנא ואתי מיתר
 לאנוולוי היילכך לא משבעינן לה : וכן הלכתא : מתני'
 (א"ס סי' כו וטור ח"מ סי' סד) הפוגמת כתובתה לא תפרע
 אלא בשבועה : עד אחד מעידה שהיא פרועה לא תפרע אלא
 בשבועה : מנכסים משועבדי ומנכסי יתומים והנפרעת שלא
 בפניו לא תפרע אלא בשבועה : הפוגמת כתובתה כיצד היתה
 כתובתה אלה זון ואמר לר' התקבלת כתובתך והיא אומרת
 לא התקבלתי אלא מנה לא תפרע אלא בשבועה : ועד אחד
 מעידה שהיא פרועה כיצד היתה כתובתה אלה זון ואמר לר'
 התקבלת כתובתך והיא אומרת לא התקבלתי ועד אחד
 מעידה שהיא פרועה לא תפרע אלא בשבועה : מנכסים
 משועבדים כיצד מכר כל נכסיו לאחרים והיא נפרעת מן
 הלקוחות לא תפרע אלא בשבועה ואע"ג דכתב לה בעלה
 נאמנות לא תפרע לא בשבועה ולא מהני נאמנות : לא היכא
 דהמניה ליה למלוה עליה דיריה ועל ירתיה בתרי' : אבל
 היכא דאיכא עליה חוב לאיניש אחרינא או כתוברת אשה או
 לוקח דזבן מיני' לא מהניא : ומסתייע הדין סברא מהא דגרסי'
 פירק האשה שנתאלמנה אמר רב יהודה אמר רב האומר שטר
 אמנה הוא זה אינו נאמן ואמרינן דקאמר מאן אילימא דקאמר
 ליה פשיטא לאו כל כמיניה : אלא דקאמר מלוה תבא עליו
 ברכה וכו' אביי לעולם דקאמר מלוה וכגון שחב לאחרים
 ובר' נתן דא"ר נתן מניין לנושה כחבירו מנה וחברו בחברו
 מנין שמוציאין שזה ונותנים לזה ת"ל ונתן לאשר אשם לו :
 אלמא

בספגולגלתא דיתמי : ולמזוני מזון האשה והבנות והיתומי' :
 ולקבור קבורת המת או היתומי' : מזכנין נכסי כלל הכרותא
 כי אין שכות ומזון לקבר זה כ' לא משביעין על אותה מכירה
 דאי חסר סלח תולזי ותפסידתו וכמלאת שבועת שקר ובעמוד
 פירש בע"ה : מתני' הפוגמת כתובתה קמן מס' :
 לא תפרע השאר אלא בשבועה וכן אם עד אחד מעידה שהיא
 פרועה (בגמר מפר טעמא) : או כשנחת לגבות מנכסי
 משועבדים או מנכסי יתומים או סלח בפניו לא תפרע אלא
 בשבועה : מנכסי משועבדים וטעמא קשוס דאי גובה מן
 הלוב גופים והוב טעין לו אישטבע לי דלא פרעתוך אמרו
 בשבועה דמשביעין ליה ואי לא טעין לא טענין ליה הואיל
 זכוי' שטר אבל כשביל לקוחות אנו טענין דינמא אי הוב גבו
 מן הלוב הוב טעון וכריך השתבועי השתא נמי טענין דפתח
 פ"ך לחס הוא ומנכסי יתומים ונפרעת סלח בפניו כולכו מסוס

הכורב פרק ט

אלמא כל היצא דחב לאחרים וליכא נביה מהיפא דפרע אין
הודאתו הוראה : והא נמי דכותה : מנכסי יתומים כיצד מת
והנניה נכסין ליתומי' והיא נפרעת מן היתומים לא תפרע אלא
בשבועה : ושלא בפניו כיצד חלך לו למדינת הים והיג
נפרעה שלא בפניו לא תפרע אלא בשבועה : רש"א כל זמן
שתובעת כתובתה יורשין משביעין איתה אינה תוכע' כתובתה
אין יורשין משביעין אותה : גמ' איבעיא להו פונמרת
כתובתה בעדים מהו אי איתא דפרעה : בעדים הוה פרע ליה
א"ר אתרמויי אתרמי ליה : ומסקנא בין בעדים בין שלא
בעדים לא תפרע לא בשבועה : איבעיא להו פוחתת כתובתה
מהו מי אמרי' היינו פונמרת א"ר פונמרת מורה במקצת והא לא
מורה במקצת ת"ש פוחתת בכתובתה נפרעת שלא בשבועה :
פוחתת כיצד היתה כתובתה אלף זוז ואמר ליה התקבלת
כתובתיך והיא אומרת לא התקבלתי ואינה אלא מנה נפרעת
שלא בשבועה : במאי נבאי בהאי שטרא האי שטרא חספא
בעלמא הוה אמר רבא ברבי דרבה באומר' אמנה היתה ביני
לבינו ושמעין מהא דאי לא אמרה הכין הוה ליה ההוא שטר'
חספא בעלמא ולא נביא ביה מידי : וער אחד (א"ה סו' 15)
פעירה שהיא פרועה לא תפרע אלא בשבועה סבר רמי בר
חמא למימר שבועה דאורייתא דכתיב (ח"מ סו' פד) לא יקום

עד

האי טעמא ר"ש אומר כו' בנת' מסר (אכולי מילתא דר"א
ובני מחלקותו פליגי ארישא ואסיפ' שמעוככו דקאמר ר"א
ורבנן משבועה כל זמן שירצה היבא דלא פטרה מן הכדר ומן
השבועה ואפילו סלח בשעת תביעת כתוב' ואס' פטרה מן
השבועה אפי' יורסין אין משביעין אותה כשנפרעת מהס'
כדקתני נדר ושבועה אין ליה וליורסי כו' ואתא ר"ס למימר כל
זמן שתובעת כתובת' יורסים משביעין אותה ואפילו כתב נדר
ושבועה אין ליה ליורסי עליך כאבא שאול : אינה תובעת
כתובת' אין היורסים משבועים על אפטרופסם שבחיי בעלה
ואפי' לא פטרה מן השבועה : גמ' פונמרת כתובתה
בעדים התקבלתי מנה זכסני עלים קבלתיו : מי אמר אס'
איתא דפרע טפי נכסי עדי כוה פרע דהא דק ואותי עדי'
(לפירעון מנה קמא :) או דילמא לאו משום דדק הוא :
אלא משום איתרמוי איתרמי דכוו עדים הכוה זימנין באותו
פירעון : פוחתת כתובתה מס' לקמן בעמך : במאי נביא
אפילו הכוה מנה בבאי שטרא חספא בעלמא הוה כי
היא מודה שמוזיק הוא : באומרה אמנה בינו לבינו הסטר
ככתב ונחתם כהונן כהמי עדי קביל עליו חלף זוז אבל הוא
האמין

עד א' באיש לכל עון ולכל הטאת ואמרינן לכל עון ולכל
 הטאת אינו קם אבל קם הוא לשבועה ואמר מר כל מקום
 ששנים מחייבין אותו ממון אחר מחייבו שבועה אמר רבא ב'
 תשובות בדבר הרא דכל הנשבעין שבתורה נשבעים ולא
 משלמין והא נשבע' ונוטלת היא ועוד אין נשבעין על כפירת
 שעבוד קרקעות אלא אמר רבא מדרבנן כדי להפיס דעתו של
 בעל : אמר רבא ואי פקח הוא מייתי לה לידי שבועה דאוריית'
 היכי עביד דיחיד לה כתובת באפי סהדה קמא וסהדה בתרא
 ומוקי להנך קמאי בהלואה מתקיף לה רב אשי וכלה לטימר
 שת- כתובת הוי לא אמר רב אשי רמודע להו : (ת"מ סו' פז)
 איכא למיבעי הכא מכרי קיימא לן דכל שבועתא דמתניתין
 בין שבועה דאורייתא בין שבועה דרבנן כולהו חד טכסיסיה
 אית להו לאנקוטיה חפצא בירא למאי הילכתא אמר רב פפא
 אי פקח הוא מייתי לה לידי שבועה דאורייתא ומאי נפקא
 ליה מינה : דאי לענין אנקוטי חפצא בירא הא נמי מנקטי'
 לה

האמין לי שלא אתבענו אלא מנה אח' : כל מקום שאם היו
 שנים מעידים בדבר זה היה מחויב לשלם כשאין סס אלא קד
 ח' מחייבו שבועה שריך לישבע שהעד מסקר : נשבעין ולא
 משלמין דמי שנתבע נשבע ופטור סנה' ולתק בעלי' ולא ישלם
 מי שעליו לשלם הו' נשבע : שיטבוד קרקעות וכל שטרות
 שיטבוד קרקעות הן ואין נשבעין על קרקעות כדאמר במסכת
 שבועות : אלא אמר רבא זו השבועה מדרבנן היא כדמסיק :
 ואם פיקח הוא האי בעל מייטי לה לידי שבועה דאורייתא
 שהיא בשס חו' גבינוי וחוחו' ספר בידה כדאמר בשבועו'
 וחמור' היא מחו' אבל שבועה דרבנן קללה בעלמא הוא בעין
 שלבו ודלא כפירש העמוד בסמוך : יסוב לה כתובת באשו
 סדה קמא ויסקדח בתרא ויהו סדין לשנים מן הסות אלא
 עכב טובה קמ' ל שיכיר העד בהשון שסני פעמי' פרע ויכול
 להעיד על פירעון הכתוב עם חברו וגם על פירעון הרשון
 (ויתבטלה פירעון הרשון ויחמר מלוה הן אלכך שהרי
 התקבלת כתובתך שנית וכשתכסור ותאמר לה קבלתי הלא
 הפסד הואת ויהי אחד מעיד על הראשונ' אובת שבועה
 דאורייתא נשבעת ולא משלמת ואין כאן שיטבוד קרקעות שלא
 מכה בחונה תובתה :) יכולה לומר שתי כתובו היו שתי
 שטרות היו לי עליך בפירעון הראשון החזרתיו לך חת'
 וכשנייה חת' ופעל הראשון מעיד לסיוע ששמה שסמי
 הפרעונית לטס כתובה ולא לשם מלוה : דמודע להו להכדח
 קמא וכתר' לפני הפירעון הסג' דגו' סכנר פרעתו לה כתובתה

הכותב פרק ט

לה הפצא בידה : ואי לענין אפוכי שבועה דבדרבנן מפכינן
 ובראורייתא לא מפכינן (עיון כרב אסס כס' שבועות הדיונין)
 וא נמי אע"ג דמדרבנן הא לא מיתפב' : דלא מפכינן שבועה
 דרבנן אלא מנתבע לגבי תובע משום דאמר ליה אנת לית לך
 נבאי ולא מידי אי קושטא קאמרת דאית לך נבאי אישתבע
 ושקול הילכך אי בעי למישקל משתבע ושקיל ואי לא פקע
 אבל כדחייב תובע שבועה לא מצי לאפוכי עליה דנתבע דכד
 אמר ליה אשתבע דלית לי נבך או דפרעת לי כך וכך ותפטר
 יכול האיך למיטר ליה אנא לא בעינא אשתכועי ואפטוריה :
 ואע"ג דהא מילתא טבא היא לדירי לאשתכועי ואפטורי לא
 בעינא לה : אלא את אי ניהא לך לאשתכועי ומשקל לחיי
 ואי לא זיל דלית לך נבאי ולא מידי : ודמיא לההיא דאמרינן
 כל האומר אי אפשי בתקנת חכמים כגון זו שומעין לו : והאי
 תובעת היא ולא מציא לאפוכה לשבועתא : אם כן למאי
 הילכת' מייתי לירי שבוע' דאורייתא : ומסתברא לן דהשובה
 דהרין בעיא דאף ע"ג דלא מחני מידי לענין הני אנפי מהני
 לאנפא אחרונא : דאי לא מייתי לה לירי שבועה דאורייתא
 ואמרה לא משתבענא וקדמה ותפסרה כתובתה בלא שבועה
 ואמרה לא מהדרנא ולא משתבענא כיון דקיימא לן דבדרבנן
 אי לא משתבע לא נחתינן לנכסיה ובראורייתא נחתינן
 לנכסיה : השתא דמייתי לה לירי שבועה דאורייתא אי אמרת
 לא משתבענא ולא מהדרנא ליה מידי דירי שקילנא נחתינן
 לנכסה ומפקינן בעל כרחיה ואי שבועה דרבנן היא לא מפכינן
 מינה : (ח"נ סי' קח קיוד) מנכסים משועבדים ומנכסי יתומים
 וכו' : תנן התם וכן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה :
 יתומים ממאן אילימא מלוח השתא אבוהון שקיל בלא שבועה
 ואינהו בשבועה הכי קאמר וכן היתומים מן היתומים לא
 יפרעו אלא בשבועה : אמר ר' זריקא אמר רב יהודה לא שנו
 אלא שאמרו יתומים אמר לנו אבא לויתי ופרעתי : אבל
 אמרו אמר לנו אבא לא לויתי נפרעין שלא בשבועה שכל
 האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי : (א"ה סי' טו)

והנפיע

לפני אחד מכס וכו' כוסרת ואני רוצה למורע' שנית לטע
 כתוב' סיכא לי שני עדים בדבר וחתבע את הראשונים ויש לי
 עליהן עד אחד ומתחייב שבועה דאורייתא וכיון דקא
 חודעיכו ומסייע ליה הכי סבדא קמח תולא מכו אמר רב
 כתובות הואי דמילתא דלא שכיח ביה : אילימא מלוב סבלוס
 קיים וסן מוכיחין עליו סטר של חביסן : לא שנו דבעי
 שבועת יתומים של מלוב אלא שאמרו יתומים של לוב אמר לנו

אבא

והנפרעת שלא בפניו לא תפרע אלא בשבועה : א"ר אה"ר
 שר הבירה מעשה בא לפני ר' יצחק נפחא באנטוכיא ואמר
 לא שנו אלא כתובה אשה משום חינא : אבל בעל (סס וח"מ
 קו) חוב לא ורבא אמר רב נחמן אפי' בעל חוב שלא יהא כל
 אח' ואחד נוטל מעותיו של חבירו והולך לו למדינת הים
 ואתה נועל דלת בפני לוויין : וקיימא לן כרב נחמן דהילכתא
 כוותיה ברינא : ועוד דהוא מסקנא דשמעתא : ועוד ה"ה
 מקשינן בערכין בע' שום היתומי' ואי היישת לשוכר התם נמי
 לגבי הא דאמר רבא אמר רב נחמן ליהוש ופרקינן התם כיון
 דקאמר טעמא שלא יהא כל א' ואחד נוטל מעותיו של חבירו
 והולך לו למדינת הים : דאמא הא דאמר רבא אמר רב נחמן
 הלכה היא וטעמא דיליה טעמא מעליא הוא : אלא מיהו
 חוינן לרבוואתא דלא הייש להא הרבא א"ר נחמן : וסמכי
 להו כהא מילתא אנמרא דבני מערבא דמתמחי התם ונפרעין
 מן האדם שלא בפניו בשהרבית אוכלת בו : וב"ד גובין רבית
 כשערב לו מן הגוי : אלמא מילתא פסיקא היא נבייהו
 דאין נפרעין מן האדם שלא בפניו : ואנן מסתברא לן דלא
 עדיף הא דאמרינן בגמרא דבני מערבא מהא דאמרי' בגמרא
 דילן משום ר"י נפחא לא שאנן אלא כתובה אשה משום חינא
 אבל כ"ח לא וכבר דחאה רב נחמן : אבל ודאי אי מצינן
 לשדורי ליה ולאודועי משדרינן ומודיעינן ליה כי ההוא
 דאמרי' התם ההוא דיינא דאתיה למלוה לנכסי דלוה מקמי
 דליתבעי' ללוה טלקיה רב חנין בריה דרב ייבא : אמר רבא
 מאן חכים למעבד כי האי מילתא לא רב חנין בריה דרב ייבא
 קסבר נכסוהי דאיניש אינון ערכין ביה וקיימא לן המלוה את
 חבירו ע"י ערב לא יתבע מן הערב תחילה : ואי לא אפשר
 לשדורי ליה ולאודועיה עכרינן כרב נחמן : מתני'
 (א"כ סו"ק) הוציאה גט ואין עמה כתובה גובה כתובתה :
 כתובה ואין עמה גט היא אומר' אכר ניטי והוא אומר אכר
 שוכרי

אבא וכו' : (כאומר לא פרעתי דמי דכיון דאמר לא ליה
 מודה הוא שלא פרע וברו סטר הזכות עליו) שר הבירה
 כך כווין : לא שנו שב"ד יורדין לנכסיו שלא בפניו :
 מקמי' כו"כא גט ואין עמה כתובה כדמסר' בגמ'
 במקום שאין כותבין כתה : גובה כתובתה דגט
 במקו' כתובה קאי : אבד גיטו שלא הוצאתיו בכ"ד עליך
 לנכות כתובתי עליך כדתנן גובה כתובתה ע"י הגט ולא
 קרעוהו ב"ד אלא אבד ממני : והוא אומר אבד סובר סכר
 הוצאת בכ"ד (ואמרת אבד סטר כתובתי) וגבו ב"ד כתובתיך

הכותב פרק ט

שובדי וכן (ת"מ סו' סו) בעל חוב שהוציא שטר חוב ואין
 עמו פרזובול הרי אלו לא יפרעו רשכ"ג אומר מן הסכנו ואילך
 האשה גובה שלא כנט ובעל חוב גובה שלא בפרזובול :
 גמ' הוציאה נט אוקמה שמואל במקום שאין כותבין כתובה
 והלכתא כוותיה : מתני' (א"ה סו' ק) שני גיטין ושטר
 כתובות גובה שתי כתובות : שתי כתובות ונט או כתובה
 ושני גיטין או כתובה ונט ומיתרי אינה גובה אלא כתובה
 אחת שהמגרש את אשתו והחזירה על דעת כתובה הראשונה
 החזירה : (א"ה סו' סו) קטן שהשיאו אביו כתובה קיימת
 שעל מנת כן קיימה : גר שנתנייר ואשתו עמו כתובה
 קיימת שע"מ כן קיימה : גמ' שתי כתובות ונט אינה
 גובה אלא כתובה אחת אי בעיא בהאי גביא אי בעיא בהאי
 גביא ליכא תהוי תיובתה דרב נחמן דאמר רב נחמן שני
 שטרות

ק"י הנט וקרעו וכתבו לו שובר (על הכתובה) שאם קרא
 לאחר מותי לנבות מיוצמי בעידי מיתתה ותאמר לא נתגרשתי
 (ולא כסרעתי) יהיה להן הסוכר לעד : וכן בעל חוב שהוכי'
 שטר חוב חמ' שביעי' זאון עמו פרזובול זה אומר שמטתו
 שביעית וזה אומר פרזובול הי' לו (אלא תשמיטכו שביעית)
 ואנד : הרי אלו לא יפרעו דקייסו' שמא כבר גבתה ננט
 זה וכבר שמטתו שביעית : ומן הסכנו זאילך סגורו גיטין
 לטבור על המלות ובינו זראין לשמור את גיטיהן ומסקרלתו
 טורפתו וכן פרזובליהן ודין פרזובול מס' בגיטין ס' הטולח
 מהו : גמ' במהזס שאין כותבין כתובה סמכינן על תנאי
 ב"ד וגיטין בתנאי ב"ד : מתני' שני גיטין ושני כתובו'
 וזמן כתובה ראשונה קודם לזמן נט ראשון וזמן כתובה שנייה
 קודם לזמן נט שני : גובה שתי כתובות שהרי גירסה וכתובה
 וכתב לה שתי כתובות (אבל קדמו ב הכתובות לנט לא שהרי
 כשהחזירה לה כתב לה כתובה ומכן בסימח שני כתובות ונט
 אין לה אלא כתובה אחת למדנו שהכתוב לאשתו שתי כתובות
 אינה גובה אלא אחת שעל מנת כתובה הראשונה החזירה
 שתי כתובו' ונט שקדם זמן שתי הכתובות לנט ובגמ' מס'
 למאי כתוב לה : כתובה ושני גיטין כתובה נכסוהו ראשונים
 וגירסה וכתובה ולא כתב לה כתובה וחזר וגירסה : ומיתת
 עידי מותה שחזר וכתובה זמת : כתובתה שכתב לה לאשתו
 כשהוא קטן קיימת ולגבי גר כתובה שכתב לה בגיטותו : גמ'
 חי בעיא בהאי גביא כלומר מדקתני אין לה אלא כתובה אחת
 ולא קתני אין לה אלא כתוב' אחרונ' משמ' דחי כוחה לה
 למיטרף מכקוחו מוזן ראשון טרסה : באכ אחר זה זמנא

שטרות היוצאות בזה אחר זה ביטל שני את הראשון : ולא
 פי איתמר עלה אמר רב פפא ומורה רב נחמן דאי אוסיף ברי
 דיקלא לתוספת כתבי' ושעבירה דקמא קאייס ה"ג בדאוסוף
 לה : גרסי' בפ' נערה שנתפתרה איתמר הוציאה עליו שתי
 כתובות אחת של מאתים ואחת של שלש מאות אמר רב הונא
 באת לגבות מאתים גובה מומן הראשון : שלש מאות גובה
 מומן שני : ואמרינן חמש מאות מ"ט לא גביה דכיון דלא
 כתב לה אוספי' ליה תלת מאה אמאיתים הכי קאמר ליה אי
 מומן ראשון גבית מאתים ואי מומן שני גבית גבי תלת מאה :
 ומרלא כתב לה נמי אוסיפי' לך מאה אמאיתים אחולי אחילת'
 לשעבודי' קמא הילכך כי גביא תלת מאה גביא מומן שני :
 ת"ר גט כתובה ומית' אם גט קידם לכתובה גובה שתי כתובו'
 ואם כתובה קדמה לגט אינה גובה אלא כתובה אחת שהמגרש

את

של זה קודם לזה ושניהם על הלוואה אח' או על מכר א' :
 ביטל שני את הראשון ואינו טורף חלק מומן שני דכיון דכתב
 שטר' בתרא אחסיה ל'ותו שעבוד קמא : דאי אוסיף ביה
 דקלא בשטר שני לתוספת כתביה ולא לבטל זמן שטר הראשון
 ותרווייה מיכא לה גביה מדלח כתב גביתו ואוסיפי' לך סך
 הקנייתא חלא שטר דכתובה יתירה כתב לה ולא הזכיר בה
 הראשונה הכי קאמר אח' תתירי למחול שיעבוד של ראשונה
 גבי כתובה זו המרובה ואי לא גביא ראשונה המועטות לכך הי'
 מיכויכו דבעיא גביא וכי אמר רב נחמן ביטל שני את הראשון
 זכו דוקא בדלא אוסיף בה מידי דהו לך אחי לבטולי קמא
 למאי כתביה היכך ביטל שני את הראשון : (אחת של
 מאתים והיא מוקדמת לדוקא כשדר נקט ואמר : באת לגבות
 מאתים כו' כלומר אינני חלא אחד מהו זייפה כוחה לגבות
 חוזה שתרבה באת לגבות מאתים דניחא לה בהכי כגון שמכר
 נכסיו בין זמן ראשון לזמן שני דהו מפקח למיגבי בטל ג' מאות
 כמכחו שטרי ההקוחות קודמין : גובה מאתים וטורפות
 לקוחות מומן הכתוב : מדלח כתב לה אוסיפת לך מאה
 אמאיתים קמאי חלא כתב זמן שני לכל השלש מאו' ולא גלשו
 מוסיף על שטר ש"מ אחילתיה לשיעבוד קמא ואם באת לגבות
 שטר' השני תגבה מומן שני חב' גבו תוספו המוסיף בכל
 כתובו' על מה מאתו' כותמין בו ואוסיפי' לה על מאו' דתקון
 רבנן היכך לא אחילתיה לשיעבוד קמא וכדקחי קחי :) גט
 וכתובה ומית' (ועידי מית') וכל' לגבות שתי כתובות א'
 בתורת גירוסין ואחת בתורת חלמנות : אם גט קדם לכתובה
 שרי כתבלס כתובה שנית כשהחזירה : חלא מנה ומאתים

טכח

הכותב פרק ט

את אשתו והחזירה ע"מ כתובתה הראשונה החזירה : וה"מ
כשהחזירה סתמא אבל אי כתב לה כתובה אחריתי גביה
תרוייהו כדקתני רישא שני גיטין ושתי כתובות גובה שתי
כתובות : קטן שהשיאו אביו כתובתה קיימת : אמר רב
הונא לא שאנו אלא מנה מאתים אבל תוספת אין לה : תניא
כותיה דרב הונא חידשו נוטלין מה שחידשו לא חידשו
בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה אבל תוספת לא :

סליק פירקא

ס הוא תנאי ב"ד דאלו כשטרא לא גביא דחסמא בעלמא הוא :
חידש קטן משהנדיל וגר משכתניור אס כוסיסו כלום על כתוב'
בראשונה נוטלין מה שחדשו עם מנה ומאתים :

הדרן עלך הכותב לאשתו

בי (א"ה סו' קמ"ח סו' קד) שהיה נשוי שתי נשים ומת
הראשונה קודמת לשניה ויורשי הראשונה קודמין
ליורשי שניה : נשא ראשונה ומתה נשא שניה ומת הוא שניה
ויורשיה קודמין ליורשי ראשונה : גמ' אוקמינא בסוף
כל הנשבעין שבתורה כשנשבעה ומתה : אבל מתה ולא
נשבעה אין יורשיין של שניה נוטלין כתובה דאין אדם מוריש
שבעה לבניו : שמע (א"ה סו' קי"ח) מינה רלת : ש"מ אחת
כחיו ואחת במותו יש לה כתובת בנין דיכריין ולא היישי'
לאינצויי : ממאי מדקתני שניה ויורשיה קודמין ליורשי
ראשונה

בי שביה נשוי יורשי ראשונה אס מתו נשוי אחריו עד
שלא בספיקו לגבות : נשא סנייה ומת הי' ויורשי'
ראשונה תובעין כתובת בנין דכריין או רוצים לחלק ירושת
אביה : סנייה ויורשיה קודמין שביה בעלת חוב חבל ראשונים
בחים לירש את אביה דהא תנן בנין דכריין דיקוו לוכי מנאי
אינן וירתון כו' ולפיכך פורעין את החוב תחילה ואת השאר
ירוש' : גמ' אין אדם מוריש ממון שיש עליו שבעה כי
הכא דסנייה לא היתה יכול לגבו כתובת בלא שבעה כדין
הנפרעת מנכסי יתומים אוקו ממון אינו יכול להוריש לבניו
אס מת קודם שנסבע : ש"מ אחת כחיו וא' במותו אס מתה
אשתו אחת כחיו וא' אחר מותו יש לבני הראשונה כתובת בנין
דיכריין ולא אמרו כי תקון רבנן כתוב' בנין דיכריין כ"מ הוכח
דמתו סתיבם כחיו וכתוב' אחת מרובא משל חכמתה או חלו
נוטלין

ראשונה מוקדם הוא דקדמי הא איכא שקלי : ושמע מינה
כתובה נעשית מותר לחברתה ממאי מדלא קתני אם יש לר
שם מותר דינר: וש"מ כתובת בנין דזכרון לא טרפא ממשעברי
דאי ס"ר טרפה ליתו בני ראשונה ונטרפנה לבניה שניה :

אמר רב זוטרא משמיה רב פפא הלכתא אחת בחייו ואחרת
כמותו יש להן כתובת בנין דזכרון : וכתובה נעשית מותר
לחברתה : וח"מ באחת בחייו ואחת כמותו : אבל מתו שתיהן
בחייו עד שיהא שם יתר על שתי כתובת דינר : דתנן מי
שהי' נשוי שתי נשים ומתו ואח"כ מת הוא והיתומים מבקשין
כתובות אמן ואין שם אלא שתי כתובות חולקות בשוה : היה
שם יתר דינר אלו נוטלים כתובת אימון ואלו נוטלין כתובת
אימון : ואם אמרו יתומים חרי אנו מעלין על נכסי אבינו יתר
דינר כדי שיטלו כתובת אימון אין שומעין להן אלא שמיין
הנכסים בבית דין : היו שם בראוי אינו כבטוחוק ר"ש
אימר

נוטלין כתובת אמן (ואילו נוטלין כתובת אמן) והמות' חולקין
ביון דתרוייהו אחי בתורת בנין דזכרון היא ירושת חביבין ולא
אחי לאכנזויי אבל אחת בחייו ואח' במותו דזכרון היא ירושת
עם כתובת אמן בתורת חוב מחמת אמן ולא מאביבין באתה להן
ובני ראשונה באין ליטול חלק יתר מכא ירושת דהא ירתון
תנן אימ' לא יטלו דלא ליתו לאיכנזויי (ולזמ' לא תטלו בירוש'
חביבו יתר ממנו :) וש"מ כתובה נעשית מותר לחברתה
דא"ע ג' דלא תיקון רבנן כתובת בנין דזכרון אח"כ יש מותר על
שתי הכתובות דזכר דלא מעיקרה נחלה דאורייתא כדתנן לקמן
ה"מ כשמתו שתי בחייו דתרוייהו אתו בתורת בנין דזכרון
אכל' א' בחייו וא' במותו דשנייה גובה בתורת חוב אינ' לך ירושה
גדולה מזו ולא מעיקרה נחלה דאורייתא דכשנ' נכלו נכסיו
לפני יורשין וכסיוכל סטר חוב על חביבין אלו ואלו עושין
מכוב לפרוע חובת חביבין וביא ירושתן לפיכ' כתיב' זאת
נעשית מותר וגובין יורשין ראשונה כתובת בנין דזכרון :

(דתנן מי שהיה נשוי שתי נשים כו' והיתומים מבקשין כתובת
אמן שהכתובה האחת מרובה מחברתה ואומרים בכיה כתובת
בנין דזכרון ניטול וכן אתם והסאר כחלוק) חולקות בשוה
כשאר כל היורשים לפי הגלגולת : ואם אמרו היתומים בני
הכתובה הגדולה חרי אנו מעלים דמיהן לקבלם בזקרא כדי
דיכר יתר על שויה כדי שיכא שם מותר דינר ויטלו כתובת
אמן : היו שם נכסים בראוי שראוי ליטול להן בירוש' מאבי
חביבין אחרי מות חביבין וכסימלו יהיו שם מותר דינר אינ'
כתשכין עתה להיות כאלו היו מוחזקין בהן כבר וליחסכ כאילו

מי שהיה פרקי

אומר אע"פ שיש נכסים שאין להן אחריות אינו כלום עד
 שיהיו שם נכסים שיש להם אחריות יתר על שתי הכתובות
 דינר : והיכא דאיכא בעל חוב ואיכא מותר על שתי כתובות
 מאי דשקיל בעל חוב כ"ע לא פליגי דהוי מותר והני שקלי
 כתובת אימנ והני שקלי כתובות אימנ : ת"ר לזו אלף ולזו
 ה' מאות אם יש מותר דינר אלו נוטלין כתובת אימנ ואלו
 נוטלין כתובת אימנ ואם לאו הולקינן בשוה : פשיטא מרובין
 ונתמעטו כבר זכו בהן יורשין : מועטי' ונתרבו מאי אמר רב
 נחמן בשם שמרובין ונתמעטו זכו בהן היורשין כך מועטין
 ונתרבו זכו בהן יורשין : (ח"מ ס' קז קיד קיו) ההוא גברא
 דמסקי ביה אלפא זוזי הווי לוי' תרי אפרגי זכנינהו חד בה' מאה
 וחד בה' מאה : אתא ב"ח טריף ליה לחר מיניהו : והדר אתא
 וטריף לאידך : שקל אלפא זוזי ואזל לגביה א"ל אי שויא לך
 דהי' אלפא זוזי לחיי ואי לא שקול אלפא זוזי ואסתלק : סבר רמי
 בר חמא למימר היינו מתני' אם אמרו יתומין חרי אנו מעלים
 על נכסי אבינו יתר דינר אין שומעין להן : א"ל רב אמר מי
 דמי התם אית להו פסידא ליתמי הכא מאי פסידא איכא
 אלפא יהיב ואלפא קא שקיל : וטירפא בכמה כתבינן רבינא
 אמר באלפא רב עזירא אמר בחמש מאה : והלכתא בחמש
 מאה : ההוא גברא דהווי נסקי ביה מאה זוזי שכיב ושבק
 קטינא דארעא דהוה שוי חמשין זוזי אתא ב"ח טריף להאי
 אתו יתמי יהבי ליה חמשין זוזי הדר אתא וטריף ליה אחזק
 לקטיה דאביי אמר להו טעורה על היתומים לפרוע חובת

אביהן

יש קס מותר דינר : יש לפי אחריות קרקע : אין לפי אחריות
 מטלטלין : ואיכא מותר מאי דשקיל בעל חוב ולא יותר : דהווי
 מותר כדמי' לעיל דפרוע' החוב כמות' דינר : מרובין בשנת
 מיתב' וזלו שמחוס בחומה טעם הים שם מותר דינר : ונתמעטו
 סכומיל קודם ששמחוס כב"ד : כבר זכו בהן יורשי הכתובה
 הגדול משנת מיתב' טעם הים שם מותר דינר : מסקי ביה כושיט בוי
 אי שויב לך הכיח חרה אלפא זוזי לקבלה בחובך ותמיח לי את
 זו : ואוסתלק מתר וויבוי אין שומעין לו' כ' חזן שומעין
 ללוק להיות מעלה על דמיה : אית לבו פסידא לבני הכתובה
 קטנה דבעלתהו של חלו : טירפא בכמה כתבינא ס' זמכרה
 לוקח לב' ח' בחלף זוזי לפסנתו מחובו וחוזר לב' ד' לפסנתו לו סטר
 טירפ' על המוכר שמכרה לו בחחריו וזרי טירפא רב' ח' ז' מו
 חלף זוזי טעיה מחוייב בכמה כתבונן טירפא בחלף כשיעור
 החוב או בחמש מחות סקנאו ממנו : קטינ' דארע' מדה קטן :
 מלכא על היתומים לפרוע חובת אביהם משום כבוד אביהם

חלף

אביהן הנך חמשין קמאי ביציה קעבירתי והשחא כי טריף
 בדין טריף : ולא אמרן אלא דלא אמרי ליה הנך חמשין זוזי
 דמי קטינא אבל אמרו ליה הנך חמשין זוזי דמי קטינא סלוקי
 סלקוה : (ח"ס ס' קה) ההוא גברא דזבנה לכתובת דאימיה
 בטובת הנאה ואמר ליה אי אתיא אם ומערערה לא מפצינא
 לך - שכיבא ולא ערערא : אתא איהו וקא מערער - סבר
 דמי בר חמא למיטר איהו במקום אימיה קאי א"ל רבא נהי
 דאחריו דאימיה לא קביל אחריות דנפשיה מי לא קביל :
 אמר רמי בר חמא דאובן שמכ' שרה לשמעון שלא באחריות
 וחזר שמעון ומכרה לראובן באחריות ואתא בעל חוב דראובן
 וקא טריף לה מיניה דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה :
 א"ל רבא נהי דאחריות דעלמא לא קביל עליוה אחריות
 דנפשיה מי לא קביל עליוה : ומודה רבא בר אובן שירש
 שרה

אלא שאין לב"ד כח לכופו על כך דלאו מזכות עשה מסורס' היא
 כסוכה ולולב : (אלא מזכה דרבנן בעלמא היא : דין
 קטריף שנכסי הלוי כשתעבדו לו : דלא אמר ליה כשפרעו
 את הראשונים :) דמי קטינא כשאר מכר ולא כפריעת חוב
 דזבנה כתובת דאימיה שהיתה נשואה לאחר ומכר כתובתה
 בחיי בעלה : בטובת הנאה בדבר מועט כי ספק הוא שיהא
 תמות וירשנה בעלה או אחי' אם ימות בחייה שמה ימית הבן
 בחייה ואין ללוותה כלום כיון שלא נחת לפני הבן : לא מסכינא
 לך ולא אחזיר לך במעות דלא באחריות אחי מוכר לך : אהא
 איסו וקא מערער לומר אחי עומד תחת אחי ואטלנה ולא
 אחזיר במעות (דשלא באחריות כבירת והבילת :) אחריות
 דנפשיה סבא בעמנו מערער מי לא קיבל ויחזור לו מעשותו
 ומהו חוזר במכירת הכתובה דאין אדם מקנה דבר שלא זכה
 בה כדתניא מה שאירש מאבא מכור לך לא קמי ולא דמי לגזול
 סדה מחבירו וחזר ולקחה מן כבעלי הראשונים דק"ל מה
 מכר ראשון לשני כל זכות בתבא לידו דהתם בלקוחות דוקא
 דטרח אבתריה אמרי דטרח אבתריה אמרי דטרח בהו כי
 ביכי דליקו בהימנותיה אבל נפלה ליה בירושה אמרינן התם
 ירושה ממילא הויה ולא טרח אבתרא וחזר במכירתו ויחזור
 המעות לוטנא אחרונא דזבנה לכתובת אימיה בטובת הנאה
 שדה שייחד אביו לאמו בכתובת ומת ונפלו הנכסים לפני אה
 וכל זמן שלא עמדה בדין מכרו קיים אם מכרה ואינו יכול
 לחזור כי הוא יורש כל הנכסים אלא שחייב לתת לה כתובתה
 לאמו כשתבענו ועל שדה זו שיעבודה מוטל (וביא יכול')
 ליתנה לטורפה מן הלקוחות ומשום דא"ל לא מסכינא לך כו'
 לא

מי שהיה פרק י

שרה דיעקב ומכר' לשמעון שלא בעהריו' וחזר שמעון ומכר'
 לראובן באחריות ואתא בעל חוב דיעקב וטרופ ליה מיניה
 דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה מ"ט כבעל חוב דעלמ' דמי:
 גרסינן בפרק חזקת הכתים אמר רב פפא אע"ג דאמור רבנן
 המוכר שרה לחבירו שלא באחריות ובא בעל חוב וטרפה
 אינו חוזר עליו * נמצאת שרה שאינה שלו חוזר עליו ורב
 זכיר אמר אפילו נמצאת שרה שאינה שלו אינו חוזר עליו
 דא"ל להכי זכני שלא באחריות : והלכה כרב זכיר :

גרסינן בפרק מי שאחזו קורדיקוס ההוא נכרא דזבן ארעא
 לחבריה קביל עליה כל אונס' דמתייליד * לסוף אפיקו ביה
 נהרא אתו לקמיה דרבינא א"ל זיל שפי ליה דהא קביל' כל
 אונסא דמתייליד : א"ל רב אדא בר חהליפא לרבינא אונסא
 דלא שכיח הוא : אנלגלא מילתא ומטא לקמי' דרבא אמר
 אונסא דלא שכיח הוא * רב פפא ור' הונא בריה דרב יהושע
 זבון שומשמי אנורא רנהר מלכא סבא : אנירו מלחי לעברינהו
 וקבילו עליה כל אונסא דמתייליד * לסוף איסתב' גהר מלכא
 סבא נקטו מלחי אמרו לתו אנירו חמרי ואסקינהו ניהלן דהא
 קבילתום כל אונסא דמתייליד : אתו לקמיה דרבא א"ל קאקי

חיוורי

לא מכרס אלא בדבר מועט : שלא באחריות שכל מי שיטרפנס
 מודך (חפי' בדין) לא אחזיר לו סמנו' : זבא בעל חוב
 דראובן שהיה טטרו מוקדם למכורת ראשונה סמכרה ראובן
 לשמעון וחלו מכאה ביד שמעון כמי היה טרוף לו' : ומפכי
 ליה כסס שחם מכרה שמעון לחיס אחר זבא בעל חוב דראובן
 וטרפס בזה שמעון מפסכו ולא סיה יכול לחזור על ראובן כי
 שלא באחריו לקח ממנו כך הדין כשמכרה לראובן עכמו :

נהי דאחריות דעלמא של כל העוררין שלא מחמת ראובן :
 אחריות דנפשיה עירעור בבא לו מחמת עכמו : כבעל חוב
 דעלמא דמי וכסס שחם לקחה ראובן מלכו ומכרה לשמעון
 שאינו אחיו שלא באחריות וחזר שמעון ומכרה לראובן באחריו
 זבא בעל חוב דלכו וטרפס מראובן כריך שמעון לפכותו כי
 באחריות מכר זהו לקחה שלא באחריות אף כשזר' ראובן
 מיעקב ומכרה וכו' זבא בעל חוב דיעקב וטרפס יסכנו שמעון
 ולא חמריכו וורס כרעיה דאנוה הוא : קבל המוכר כל
 אונסא דמתייליד : לסוף אפיקו דס נהרא המלך כזה להעביר
 דס נהר : שפי ליה העמידוהו בידו בשופי : ולא שכיח
 הוא ולא קבל עליה : אנורו מלחי שכרו ספכו להולוכן
 לביתם : איסתכר כלן מימיו עד שלא יכול בו להעביר בספינה
 אנורי חמרי תשכרו לנו חמורים להביא דרך יבשה : קאקי

חיוורי

חיווריו משלהו גלימי דאינשי אונסא דלא שכיח הוא : אמר
 (ח"מ סימן קיט רכז) רב ראובן שמכר כל שדותיו לשמעון
 וחזר שמעון ומכר שדה אחת ללוי וכא בעל חוב דראובן רצה
 שזה גובה רצה מזה גובה: ולא אמרן לא דזכין ללוי בינונית :
 אבל זכין עירית וזיבורית מצי א"ל להכי טרחי וזכני ארעא
 דלא חזינא לך : ובינונית נמי לא אמרן אלא דלא שבק
 בינונית דכותה גבי שמעון אכל שבק בינונית דכותה גבי
 שמעון מצי א"ל הנחתי לך מקום לנכות ממנו : (ח"מ סי' רכז)
 אמר אביי ראובן שמכר שדה לשמעון באחריו' ובא ב"ח
 דראובן וטריף ליה מיניה דינא הוא דאזיל ראובן ומפצי ליה :
 ולא מצי א"ל לאו בעל דבריו' דידי את משו' דא"ל אי מפקת
 לה מיניה עלאי דידי הרר : ואיכא דאמרי אפי' שלא באחריות
 גמי דא"ל לא ניחא לי דלהוי לשמעון תרעומת עלאי : אמר
 אביי ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות ויצאו עליה

עסיקין

חיווריו אוזין לבנים : משלחו מפסיון גלימי דאינשי כלומ'
 שתקחו ממונס סלא כדיון : כל שדותיו בשטר אחד דאלו בשכי
 שטרות אינו גובה מלוי אלא אם כן לקח (משמעון אותו שקנה
 מראובן) באחרונה דמצי א"ל אין זו משועבדת כך דהכיח לך
 שמעון מקום לגבות בימכו (כשלקח את זו ואין זו בשיעבודך)
 דאין גובין מנכסים משועבדי במקום שיש בני חורין : רכס
 מזה גובה כו' וכדמסיק דזון לוי בינונית ששיעבו בעל חוב
 עליה (ולא שבק בינונית משל ראובן אכל שמעון הולכך)
 רכס גוב' משמעון דא"ל אתה לקחת כל השדות וכנסת תחת
 ראובן להשתעבד לחובי כל זמן שאמ' משל ראובן אבלך כלו'
 לא חטריף מלוי (שכיח לי מקום לגבות) רוצה גובה מלוי
 דאמר ליה לקחת שעבודי דבינונית דוני מוטל עליה (ואמ' ג'
 דאילו לקח לוי לבינונית זה מראובן וסיקח אכלו זיבורית לא
 היה יכול בעל חוב דראובן לחזר על לוי דהא תנן אין
 כפרעים מנכסי' משועבדים במקום שיש בני חורין ואפי' הן
 זיבורית הנה הוא דראובן בעל חובו הוא ואמור רבנן מפני
 תיקון בעולם כל שיש לבעל חובו בכל חובו לא יטרוף לקוחות
 אכל כאן שמעון לאו בעל חובו הוא ואף עליו מכח טרסא
 הוא בא : דינא הוא דאזיל ראובן ומכני לוי' אם יש לו עליו
 שום גילגול דברים לקשוב חוב כנגד חוב או אשתבע לוי דלא
 פרעתיד :) לאו בעל דבריו' דידי את איני טורף ממך כלום :
 עליו הדר מה שאתה מוכיח ממנו חזר עלי : ואיכא דאמרי
 אפי' אם מכרם ראובן שלא באחריו' ולא מצי למימר ליה ב"ח
 דראובן לאו בעל דבריו' דידי את : עסיקין עוררין : (עד

סלא

מי שהיה פרקי

עסיקין ער שלא חחויק בה יכול לחזר בו משהחזיק בה איש
 יכול לחזר בו מ"ט דא"ל חית דקיסרי סברת וקבילת :
 ומשהחזיק בה מאימת מבי דייש אמצרי . איכא דאטרי אפי'
 באחריות נמי דא"ל אחוי טירפך ואשלם לך : מתני' מר
 (א"כ סי' קיח) שהיה נשוי ג' נשים וטת כתובתה של זו מנה
 ושל זו ג' מאות ואין שם אלא מנה חולקות בשות היו שם ד'
 מאות של מנה נוטלת ג' ושל ר' ושלש מאות ג' ג' של זהב היו
 שם ג' מאות של מנה נוטלת נ' ושל מאתים מנה ושל ג' מאו' ב'
 של זהב : וכן ג' שהטילו לכיס אם פחתו או חותירו כך הן
 חולקין : גמ' הא מתני' ונמרא דילה שקלו וטרו בה קטאי'
 ז"ל ולא סלקא להון כל עיקר : וכיון דחזר דלא סליקא
 כהוגן הדרי לשקו' הרעת ומסקו הלכתא דמלנין לפום ממונא'
 (זו היא סברת ר"ח הבהוהו התוספות בכלכה) וסמכי לחאי
 סברא ער מימרא דרבי דאמר אין אני רואה דבריו של רבי
 נתן באלו אלא חולקין בשוה וקא פרישו להא דאמר ר' חולקין
 בשוה שהו' לפי מעות : והדין סברא כי מעיינת בה כנמר
 משכחת

שלא החזיק בה יכול לחזור בו אם לא נתן המעות) משהחזיק
 בה אינו יכול לחזור בו שהקרקע נתנה בחזקה : חיתא
 דקיסרי שק מלא קשרים : איכא דאמר חסי אם באחריו'
 נמי מכרה לו אינו יכול לחזור בו מפני עסיקין ולא אמר סוף
 סוף עליה כדר ואטרופי כי דינא למי לן : דא ל אחוי לי
 טירפך שטרא דטריס' מבית דין סכתבו לך סיכתא בסדה
 מידך בדין ותחזור עלי ואסל' לך וכל זמן שלא יכתב מידך
 בדין לא חלם שהרבה עוררין סאין זוכין בדין : מתני'
 של זו מנה ושל זו מאתים כו' ושלשתן נחתמו בו ביום ה' דאי
 בתלת' יומי הקודמת בשטר קודמת בניבוי : חולקות
 בשוה שהרי כח שלשתן שוה כשיטבד מנה דנכולהו חיכת
 מנה : היו שם מאתים חון לבצל' המנה במנה שני
 בלום שום שיענו' : של מנה נוטלת חמשים בגמר' פריך
 עליה : שלשה של זהב שלשה של דינרי זהב וכל דינר הוא
 עשרים וחמשה דינרי כסף ושל מאתו' כח שוה במאתים
 כנבעלת ג' מאות : היו שם שלשה מאות מנה ראשון משועבד
 גם לנבעלת מנה וכול' מנה שני לנבעלת מאתים ולנבעלת ג'
 מאות והמנה שלישי לנבעלת שלש' מאות לבדה : של מנה
 נוטלת מפ' בגמ' ושל מאתים מנה גם זה מפרט לקמן בגמ' :
 ז' של זהב הם מאה ג' זוז : שהטילו לכיס מעות לקנות
 סחורה לסכר : כך הם חולקין כל א' וא' נוטל בסכר וגם
 בהסדר לפי מעותיו : (אלא חולקות בשוה כלומר סאין

משכחה לרה פריב' ולא סליק ליבא דגמרא כל עיקר ולא
 אליבא דמתניתין * דבהדיא הנינא במתניתין ואין שם אלף
 מנה חולקות בשוה * ותנן בכבא תליתאה היו שם שלש מאות
 של מנה נוטלת חמשים של מאתים מנה ושל שלש מאות
 ששה של זהב והיינו לפי מעות * אי אמרת בשלמא
 דלא סבירא ליה לתנא דחולקין לפי מעות משום הכי
 קתני בכבא דרישאה חולקין בשוה דשקלא כל חרא מניהו
 תלתין ותליתאה ותני בכבא תליתא של מנה נוטלת
 חמשים ושל מאתים מנה ושל שלש מאות ששה זהב ואע"פ
 דהאי מלוגתא לפי מעו' הוי ליה קתני בה חולקין לפי מעות
 אלא קא פריש לה לחושבנא כי היכי דליה ליתני חולקין לפי
 מעות דלאו מעיקר' דיגמא הוי רפלגי לה לפי מעות * אלף
 אתרוסויי אתרימי ליה הכי * לא אי אמרת דס' ל' דתנא חולקין
 לפי מעות והאי דקתני חולקין בשוה לפי מעות הוא ומכא
 תליתאה גמי לפי מעות ניתני או אירי ואירי חולקין בשוה

אי

דומה לו' סבטילו לכוס דהקס שבח מעות סבטילו מעותיהם
 קח שקלו יולכך כל א' יטול לפי מעותיו אבל הכא טעמא משום
 שטעבודא קוח וכל נכסיו אחריון לכתובה יולכך ה' מנא
 משועבדו לבעלת מנה כשאר חרותי' עד שתגבה כל כתובתה
 ולסיכך חולקות בשוה * מבחן ועד ד' הסכר לאחמט כל
 זה הוא פיר' סו' מן הגמרא' ולא סייך לבחן' תלתין ותילתא
 הוא דחית לו' דהיינו שלים מנה שאין לה חלק במנה
 הסכי * דין ודברים חין כו' כלומר כשתבאי לדון לה אריב
 עמך במנה המסועבד לך ולא יתמעט חלקך בשבילך לכך הוא
 ובעלת שלש מאות חולקות אותם * תומר לה בעלת שלש
 מאות לבעלת מאתים הם סליקת רפסד ממיה ואין לך חלק כי
 הם במנה שני * מדון ודברים סליקת כפשאי' לה נתתי חלקך
 ומה שגבתה לא גבתה בשלחותי ולא נתבטלה חלקי רק
 שסילקתי עכמי מלריב עמה ונוטל חצי מנה בשענו' שטרח
 ועכסיו החלוק עמך בכותר שהרי לא סיקלתי עכמי מלרי'
 עמך ושטעבדוי ושיטעבדך שוים * שבעים וחמש אית לה דהא
 אחומנה בכתובה בעלת מאתים כו' ואין לחלוק מעתה חלק
 במאה וחמשים אבל חין לה כלום במנה שלישי * אמר שמואל
 'כותב' בעלת שלש מאו' כו' ובעל מאתים לא כתבה כלום לכך
 מ' ר' ראשון חולקו' בעלת מאתים ובעלת מנה ומנה שני
 חולקות בעלת שלש מאות ובעלת מאתים זמנה שלישי כולה
 לבעלת שלש מאות * רבינא אמר לה תוקמה בכתוב חלק
 בשתי תפיסות שתפסו מוטלטלין לכתובתה ולא נמחשו לכך
 תפיסות בפעם אחת חלק בשתי תפיסות * דכפלו לה ע"ה בחד

מי שהיה פרק י

או אירי ואירי חולקין לפי מעור. מ"ט קתני בכבא דרישא
 חולקין וכבא דסיפא פריט לה לחושכנא והוה סני ליה למתני
 חולקין בשוה אי נמי חולקין לפי מעורת אלא ודאי לית ליה
 להאי תנא חולקין לפי מעות נכי הא טילתא כלל : אלא
 הא דקתני חולקין בשוה כל חדא טיניהו שקילא תילת' דהוא
 תלתין ותלתא ותילתא * ורבי דקאמר אין אני רואה דבריו
 של רבי נתן באלו אלא חולקין בשוה אתרי בבי בתראו פליג
 דלא תני בהו חולקין בשוה וסבירא ליה לר' דבכולהו תלתא
 בבי חולקין בשוה וטעמא דיליה בדבעינן למימר קמן :

ואף רבינו האבי גאון ז"ל סבירא ליה האי מימרא דקמאי
 דמימרא פריכא הוא ועיין בה איהו נמי ומסתבר' ליה על דרך
 שנים אוהזין בטלית והוה סביר' ליה הכי כמה שני : ושמיע
 לן דהדר ביה מיניה לסוף שניה. כד איגלי בית דלא סלקא
 שמעתא כהוגן והדר ליה לסברא דקמאי דחולקין לפי מעורת
 ואנן עיינינא בית טובא ואיגלי לן טעמא שפירא בסיעתא
 דשמיא ופרישנא לה למתניתין ולגמרא דילה וברירנא עיקרא
 דילה מדברי רבותינו ז"ל כפי' מעליא ומילי נהירן ולית בהון
 ספיקא * וכד מעיינ' בהון מתברר לך דודאי הוה דעת'
 דתנאי ואמוראי בלא ספק וליכא למיחש לחזור מיניהו דאיהו
 דינא דקושטא והלכה למשה מסיני ופרישנא לה בלשון ערכי
 וכתיבנה ליה בסוף הדין מסלתא בהדי פירוש תרתי שמעת'
 אחרנייתא מהאי מסכתא דהוינא בהו פירוש דלא סליקו ומ"ח
 פרישנא להון וארווחנא בפירושיה לפום מאי דהוינא ומאן
 דמעייין בהו קאים על בוריהון * ואפילו הכי חוינא לסכתב
 מיניה הכא מאי דצריכא ליה * מחזורתא דשמעתא ופסקא
 דרינא דמי שהיה בשוי שלש נשים ומרת כתוכתרה : של זו

מנח

זימנין ובאו לדיון עליהן ואמרו להן חולקים בשוה כו טעבוד
 שלשתן שוה על מנה : וקכ"ה בחד זימנא בעלת מנה כבר
 גבתה כ"ה ובח' לריב על ע"ה הולכך ע"ה חולקין בשוה
 שמשועבדין לכלם הרי ביד כל אחת כ' והמות' קין לבעלת
 מנה חלק כו לכך בעלת מאתים ובעלת שלש חולקין חומו
 בשוה : וסיפא בשתי תוספות כו ורכ"ה בחד זימנ' בעל' מנה
 כבר גבתה כ"ה ובחות לריב על ע"ה מאותו רכ"ה ובעלת
 מאתים שלא גבתה בתפוסה רחשונה כי חס כ"ה בח' לריב
 בשניים על קע"ה ע"ה פליג בין שלשתן וק' בין בעלת מאת'
 לבעלת ג' מאות והמא' הנותרים כולן לבעל שלש נמכחת של
 מנה נוטלת חמשים של מאתים מנה ושל ג' מאות ק'ן סהן סף
 דוכרי וכו' : קין אני רואה את דבריו נתן כו' סהין דומי'
 לסלשתן

מנה ושל זו מאתים ושל זו שלש מאות ואין שם אלא מנה
 חולקות בשוה ושקלא כל חדא מיניהו תילתא דהוא תלתין
 ותלת ותילת בדקתני במתניתין וליכא מאן דפליג בהאי בבא
 בהא אבל היו שם מאתים או שלש מאות בהני תרתי כבי פליג
 רבי ורבי נתן דר' נתן סבר חד מנה מיניהו פליג בשורה
 כדמעיקרא דליב' מיניהו מאן דאית ליה בציר מחד מנה
 והוי ליה שיעבודא דכולהו כהאי מנה וקאתו בהדי הדדי
 הילכך פליג להו כולהו בשוה : וכד שקלה האי דאית לה
 מנה מנתא דילה מהאי מנה אסתלקא לה ולית לה ממנה תנינא
 ולא מירי משום דלית לה בהון שעבודא והאי מנה תנינא פליג
 ליה דאית לה מאתים ודאית לה תלת מאה בשוה דמשעבד
 לתרויהו : וכד שקלה הך דאית לה מאתים ממנה תנינא
 פליג דידה אסתלקא לה מהאי מנה תליתא לגמרי דלית לה
 בנויה שעבודא ושקלא ליה דאית לה תלת מאה לחור' דלדירה
 משתעבד * הרין הוא סברא דרבי נתן : וקאמר רבי אין אני
 רואה דבריו של רבי נתן כאלו דאינון תרי כבי דסיפא היו
 שם שלש מאות אלא הני נמי חולקות בשוה וכל חדא מיניהו
 שקל מאה הואיל וכל חדא וחדא מיניהו לית לה בציר ממאה
 כסברא דרבי נתן בכבא קמא : וה"ה בהיות שם מאתים
 דכל חדא וחדא מיניהו לא מטי לה שעבודא דילה * ואי
 איכא ארבע מאה פליגין תלת מאה מיניהו בשוה דשקלה כל
 חדא מיניהו מאה * ומאה יתירא פליג' לה דמאתים ותלת
 מאה בשוה דכבר אסתלקא לה דמנה ולא פש לה מירי : וכן
 נמי אי איכא חמש מאות פליג כלהו לתלת מאה בשורה :

ומאתים יתירתא פליג ליה תרויהו בשוה * ואי אשתכח בתר
 הכי מירי שקלה ליה הך דאית לה תלת מאה ואי לא לא :
 הרין סברא דר' דסבר דאוליגן בתר מאי דשוו להרדי * דכל
 היכא דכי פליגין ביניהו בשורה לא מטי לחדא מניהו טפי
 מדירה פליגין ביניהו בשורה * והכי עכדיג' עד רמטי לחד'
 מניהו שיעור' דאית לה : וכד מטי לה שיעור' מאי דאית
 לה מסלקינן לה ומאי דפש בתר הכי פליג לה הנך עד רמטי
 נמי לחדא מניהו מאי דאית לה : ומאי דפש שקל' לה האיך
 עד דמשתלמת כל מאי דאית לה : אבל ר' נתן סבר דאוליגן
 בתר שיעורא זוטא דככולהו דפליג לה כלהו בשורה : ומאי

דפש

לשלתן שהטילו לכיס כי התם שבה שהסביחו מעותיכן קא
 שקלי ולכך כ"ח יטול לפי מעותיו אבל הכא טעמא מסוס
 שעבודא וכל נכסיו אחריון לכתובה הלכך ג' במניס משועבדין
 לכתוב' נעלת מנה כלשאר חרותי' עד שתגבה כל כתוב' ולכך
 חולקיין

מי שהיה פרקי

דמש מממונא חזיא מאי דשוו הנך ב' כשעבודים פלגיה ליה :
 ושארא שקלא ליה הך דאית לה טפי מכלהו עד דמטי שיעורא
 דמשתכח לשיעורא רבא ככולהו דהוא תלת מאה ' ואי איכא
 טופיינא על תלת מאה כגון דאשתכח ארבע מאה כיון דליב'
 ככולהי מאן דאית לה ארבע קארה פלגי להו לתלת מאה
 כדמעיקר' והך מאה יתירתא הדר ביה דינ' כדמעיקרא דהויגן
 דשוו ביה כולהו להדרי ומשתעב' לכולהי פלגי ליה בשורה
 לפום מאי דפרישנא כסכרא דידיה בפלוגתא קמיתא : והכי
 גמי עכדיגן עד דמשתכחי שית מאה דהויא כללא דממונא
 דכלהו ושקלא כל חרא מיניהו שיעורא דילה עד גמירא :
 וטעמיה דרבי עדיף וטפי מסתבר הילכך הלכתא כותידה :
 ומאן דלא סגי לי' בהאי פירוש' ליעיין בסוף מסכתא בפירוש'
 דכתיבנא ליה בלשין ערבי : וכן שלשה שהטילו לכיס זה
 שנה וזה מאתים וזה שלש פיתתו או הותירו כך הן חילקין :
 כלומר כד אתרמי בכבא דסיפא דמתני' : אמר (ח"מ סי' כג)
 שמואל ב' שהטילו לכיס זה מנה וזה מאתים והותירו או
 פיתתו השכר לאמצע : אמר רבא מסתבר מלת' דשמואל בשלקחו
 שור לחרישה ועומר לחרישה : אבל לקחו שור לחריש' ועומר
 לטביחה פירוש כגון שנמלכו עליו להעמידו לטביחה לחלוק
 באיבריו ואחר כך נזדמן להם ומכרוהו חי וזה נוטל לפי
 מעותיו וזה נוטל לפי מעותיו הואיל ואלו טבחוהו וחלקו
 באיבריו היה זה נוטל שלישי מגופו וזה שני שלישים : ורב
 המנינא אמר אפילו לקחו שור לחרישה ועומר לטביחה השכר
 לאמצע הואיל וכשהוא חי מכרוהו ועדין לא חלקו שכיז
 שלא חלקו עדיין חשותפית קיימת ולפיכך השכר לאמצע
 ואיתבינן עליה דשמואל מהא דתנן וכן שלשה שהטילו לכיס
 זה ק' וזה מאתים והותירו או פיתתו כך הן חולקין מאי לאו
 הותירו הותירו ממש פיתתו ממש וחולקין לפי מעירת
 ותיובתא דשמואל אליבא דתרווייהו בין לרבה בין לרב
 המנונא : אמר רב נחמן אטר רבה בר אבוח הותירו זווי הדתי

פיתתו

חולקין כשו' זשינוו דלא כפירו' בעמוד ודוק : השכר לאמצע
 כלומר חולקין בשום : כגון לחריש' שלקחו באמות שור
 לחריש' וחין חלקו של זה מועיל כלל חלקו של זה כלום לכך
 חולקים בשום אבל כגון לחריש' זהסכית גנשר ומחטוכו זה
 גוטל כו' שהיותחלק לחבריו וכלי דנקיט רחשו מקח לחריש'
 רבות' חסמינין חע"ג דמעיקר' גדעתס למופלג בשוכ כחות
 לטותקת סאת דהסכח ומחטוכו וכוח מתחלק לחיבריו יטו'
 על ח' לפי מעותיו : זווי הדתי שהטילו לכיס זוויס יסני

וישח

פיהתו אסתירי דציניתא וקמה ליה מתנייתין בפירוקא דרב
 נחמן : והכי הלכתא : דמתנייתין דקתני חולקין לפי מעורת
 לא שהותירו ממש ופיהתו ממש אלא שהותירו או פיהתו
 מחמת שיגור טיבעא וממונא בדקאי קאי : אבל אם פיהתו
 ממש והותירו ממש הלכת כשמוץ ואליבא דרב המנונא האמר
 לקחו שור לחרישה ועומד לטביחה השכר לאמצע וסתמא
 קאמר שמיאל השכר לאמצע לא שגא לקחו לחרישה ועומד
 לחרישה לא שגא לקחו לחרישה ועומד לטביחה ומתנייתא
 מסייעא ליה דתניא שניב שהטילו לכיס זה מנה וזה מאת
 השכר לאמצע : ואע"ג דאוקמה רבה בשלקחו שור לחרישה
 שיגוריא היא ולא סמכינן אשיגוריא : מתני' מי שהיה נשוי
 (ח"ה ס' כו וטור ח"מ ס' קד) דנשים ומת הראשונה קודמת
 לשניה ושניה לשלישי ושלישי לרביעית : ראשונה נשבעת
 לשניה ושניה לשלישי ושלישי לרביעית ורביעית
 נשבעת שלא בשבועה אמר בן גנא וכי מפני שהיא אחרונה
 נשכרת אף היא לא תפרע אלא בשבועה : היו כלן יוצאות
 ביום

ונסאו ונתנו בכיס וכו' וכו' ונתנו להם חדשים אחרים יוצאין
 בהוצאה ולכך חולקין לפי המנות שכל חד דכמה דיהיב שקיל
 אבל אם הוקדו על החשבון שלכן השכר לאמצע : איסתרא
 דכתיבא סתמא ה' טבע וחיוב יוצאין בהוצאה אבל אם פחת
 מן החשבון שלכן כו' לאמצע : (ומתיתא מכוונת ליה
 דחוקצין בגמ' עלה דרבה מדתניא סכים שהט לו לכיס זה
 מנה וזה מתים השכר לאמצע מחיל וצבור להריסה וטומד
 לטביחה וקובעת דרבה לא סור להריסה ועומד להריסה אבל
 צבור להריסה ועומד לטביחה מאי זה נוטל לפי מעותיו אדתי
 סוף לקח זה בשלו זה בשלו ונתערבו זה נוטל לפי מעותיו
 זה נוטל לפי מעותיו לילג וליתמי בדידיה בך א צבור להריסה
 ועומד להריסה אבל סור לחרוץ זה נוטל לפי מעותיו זה
 נוטל לפי מעותיו ומסני ה"כ קאמר בד"ה צבור להריסה
 ועומד להריסה אבל סור להריסה ועומד לטביחה נטשה כמי
 שלקח זה בשלו זה בשלו ונתערבו זה נוטל לפי מעותיו עכ"ל
 הנמרא) בהרשונה נשבעת לכנייה אם שניים טוענת הוחיל
 ואת בהא לטובל תחוסה תסבעו שלח נבית כלום משל בעלי
 דדילמא לא יסתירה לי כטיעור כתובתו וכן שלישית תאמר בן
 לשניים וכן רביעית לשלישית אבל הרבונות נפרעת שלח
 בסבוכה וכגון שהיקומים גרו יק וקסבר האי תנא דמי אמור
 רבנן כחא ליפרע מנכסו וקומים לא יפרע חלח בשבועה ה"מ
 ביקומים קטנים ולא בגדולים : אף כיוא לא תפרע כו' בגמ'

מי שהיה פרק י

ציוס אחד כל הקורמת לחברת' אפי' שעה אחת זכתה וכן היו
 כותבין בירו' שעות : היו כולץ יוצאות שעה אחת ואין שם
 אלא מנה חולקית בשוה : גמ' במאי קא מיפלגי אמר
 שמואל כגון שנמצאת שרה אחת מהן שאינה שלו ובכעל חוב
 מאוחר שקדם וגבה קא מיפלגי תנא קמא סבר מה שנבה לא
 גבה וכן ננס סבר מה שנבה גבה : ורב נחמן אמר רבה בר
 אבהו דכ"ע מה שנבה לא גבה : וק"ל הכי רמה שנבה לא
 גבה : והא דגרסי' בערכין פרק אין בערכין בענין אמר ערבי
 עלי וחזר ואמר ערכי עלי ולא היה בידו אלא ה' סלעים בעל
 חוב מאוחר שקדם וגבה מה שנבה גבה קא חוינן לרבינו
 שרירא גאון ד'ל דכתב הכי איכא למימר ה"מ בהקדש דאין
 הקדש מוציא מיד הקדש אבל הדיוט מוציא מיד הדיוט ולפי
 מה שנבה לא גבה : וח"מ במקרקעי : אכל במטלטלי מה
 שנבה גבה דלית כהון דין קדימה משום דלית להו קלא :
 דאמר רבא עשה עברו אפותיקי ומכרו בעל חוב גובה ממנו :
 שורו וחמורו אפותיקי אין בעל חוב גובה ממנו : מ"ט האי
 אית ליה קלא והאי לית ליה קלא : (ח"מ סי' כט קכב) אמר רב
 הונא הני תרי אחי או תרי שותפי דאית להו דינא בהדי הד
 ואזיל חד מינייהו בהריה לדינא לא מצי אירך למימר לי' את
 לאו בעל דבר' דידי את : לא שליחתיה עכד : איקלע אמימר
 לסורא שוילוח כה"ג מאי אמר להו סתניתין היא הראשונה
 נשבע

מוס' במאי פלוגי : היו כולץ יוצאות לפינו ציוס' כלץ
 שנכתבו ציוס אחד : שעה אח' זכתה וכגון שהשעות מפורשת
 בתוכו כגון שבאחת כתוב ציוס שלו בשעה שלישית וצב' בשעה
 רביעית וכן ככולן : גמ' כגון שנמצאת שדה אחת מהן
 בשלש שדות שנבדו בשלש נשים ראשונות : שדה שאינה שלו
 שנודע שגזלו ושבו יבחו בעליו ויטלוהו ממנה וכשבאה רביעית
 לגבות כתובתה משדה רביעית באה זאת ואומרת מחר יבא
 נגזל ויטול שדה שלי וכנמצאת קודמת רכובי שתשבעי שכל
 גבית כתובתך בחיי בעליך תנא קמא סבר מה שנבה לא גבה
 הולכך למה תשבעי אם יבא נגזל ויטרוף מזו תחזור היא קלא
 הרביעית ותטול ממנה מה שנבתה זו הרביעי' סביח בעלת
 חוב מאוחר : וכן כנס סבר מה שנבה גבה ואין זו חוזרת
 עליה לכך יכולה זאת להשבעה : תרי אחי או תרי שותפי
 ואזיל חד מינייהו בהדיה לדינא בדבר השותפות ויבא
 הסותף חייב : לא מצי סותף חבירו למימר לבעל דין חבירו
 לחו בעל דברים דידי את בדיון זה שנתקייב חבירי ואדון עמך
 לחלקי : ואלא ראשונה לשלישית לא קתני דתשבע למי
 שנשבע

צשבע' לשניה ושניה לשלישי' ושלישי' לרביעי' ואלו ראשונה
 לשלישית לא קתני מ"ט לאו משום דשליחותיה עבדא : מי
 דמי התם שבועה לאחר שבועה למאה הכא אמר ליה אי הוה
 אנא הוה טענינא טפי : ולא אמרן אלא דלא איתיה במתא
 אבל איתיה במתא איבעי ליה למיחי : (ח"מ סו' רס) איתמר
 שני שטרות היוצאין ביום אחר רב אמר חולקין ושמואל אמר
 שורא דרייני : והלכתא כשמואל : והאי שמעתא בשטרי
 קרקעות היא כגון שני שטרות של שני לקוחות על שדה אחת
 או שני שטרות של שני מקבלי מתנה : אבל שני שטרות של
 הוראות והלואות היוצאים ביום אהר לא פליג שמואל דתנן
 מי שהיה נשוי שלש נשים ומת כתובתה של זו מנה ושל זו
 מאתים ושל זו שלש מאות ואין שם אלא מנה חולקות בשוה :
 ובכר ברירנא להא שמעתא דשני שטרות היוצאין ביום אחר
 שפיר בפ' הכותב : (ח"מ סו' רן רס) אימיה דרמי בר חמא
 בצפרא כתבינחו לנכסי לרמי בר חמא : ולאורת' כתבינהו
 לרב עוקבא בר חמא : אתא רמי בר חמא לקמיה דרב ששת
 אוקמיה בנכסי : אתא רב עוקבא בר חמא לקמיה דרב נחמן
 אוקמיה בנכסי : אתא רב ששת לקמיה דרב נחמן א"ל מ"ט
 עבר מר הכי : א"ל ומר מ"ט עבר הכי א"ל משום דקדים א"ל
 אטו בירושלם קיימינן דכתבינן שעות : ואלא טר מ"ט עבר
 הכי אמר ליה שורא דרייני : אנא נמי שורא דרייני עבדי
 א"ל חדא דאנא דייננא ומר לאו דיינא ועוד מעיקרא ליה
 בתורת הכי איתיה ליה : האי עובדא דאימי דרמי בר חמא
 מתנת בריא הוא בשטרא בלחור בלא קניין כדתנן נכסי' שיש
 להן

שנסבע' כבר לשכניו : ולא אמרן שיחזור וידין אלא דלא היו
 הסותף במתא כשכל לדין : שכי שטרות כו' שמכר קרקע
 אחד לסכי בני אדם ביום אחד : שודא דדיוכי לפי ראות עיני
 הדיוכים ידונו החוב' ובזכות : אימיה דרמי בר חמא מתנת
 ברי' הוה ולא כודע למי מסר תחילה השטר מתנה : אקו
 בירושלם כו' וכיון דאין בני המקו מקפידין לכתו' שעות גילו
 מתנה' שאינם הולכין אחר הקודם שנשענת ושניה' שוין :
 וחלף מר מ"ט עבר הכי כיון דשוין הן הוה ליה למימר ויחלוקו :
 שודא דדיוכי כדפירסתי לעיל (בר"א דאמר עידי גוסריה
 כרתי) וכיכראה שזה חביב לה יותר וקדמה וחסרה לו תחילה :
 א' לחכא כמי תיכוי שודא דדיוכי דכיון שככ' פסקתי את הדין
 אין לד' להוכיח מידו : דאנא דיוכא ע"פ ריש גלותא וראש
 שיבה : לאו בתורת הכי איתיה לא אמרת טעם שלך משום
 שודא אלא משום דקדם נחתים וכתובה וזוה טעין דלא

כ"ז שהיה פרק י

לחן אחריות נקנין בכסף בשטר ובחוקה : דאי אית ביה קניין
 הוה קיימא בידיה המאן דקריס אפי' שעח א' : וכבר פרושנא
 עיקרי הדא שמעת' פירושא רויחא בלשון ערבי ובתיבנא לה
 בסוף הדא מסכתא : הנחו (ח"מ סו' מנ) תרי שטרי דאתו
 לקמיה דרב יוסף חד הוה כתיב ביה בחמשה בניסן וחד הוה
 כתי' ביה בניסן סתמא אוקמיה דב' יוסף לההוא גברא רחמשה
 בניסן בנכסי : א"ל אידך ואנא אפסיד א"ל את ידך על
 התחתונה אימור בר עשרין ותשעה בניסן את : א"ל וניכתוב
 לי מר טירפא מאייר ואילך מצי אמר לך את בר חד בניסן את
 והנחתי לך מקום לנכות ממנו : מאי תקנתו ליכתוב הרשאה
 זה לזה : מתני' (א"ה סו' קן וטור ח"מ סו' קית) מי
 שהיה נשוי ב' נשים ומכר את שדהו וכתבה ראשונה ללוקח
 דין ודברים אין לי עמך השניה מוציאה מיד הלוקחה :
 והראשונה מיד השניה והלוקח מיד הראשונה : וחוזרת
 חלילה עד שיעשו פשר' ביניהם : וכן בעל חוב : וכן אשרה
 בעלת חוב : גמ' וכי כתב' ליה מאי הוי והתניא האומר
 לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו ואין לי עסק בה יודי
 מסולקות הימנה לא אמר כלום הב"ע בשקנו מידה : וכי
 קנו מידה מאי הוי תימא נחת רוח עשיתי לבעלי מי לא תנן
 לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל אלמא יכולה
 היא שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי ה"נ יכולה היא שתאמר
 נחת רוח עשיתי לבעלה : ופריק רב אשי מתני' דהכא דקתני
 דלוקח מוציאה מיד הראשונה ולא מצויה למימר נחת רוח
 עשיתי לבעלי בשני לקוחות לחד לא כתבה ליה ולחד כתבה
 ליה

דיורשים חנן : הנהו תרי שטרי של מכר שובאו על שדה א' :
 טרפא ליטרוף מלקוחות מאייר ואילך שהרי באחריות מכר לזב
 יכלו למימר ליה לקוחות את בר חד בניסן את וסט"ך קודם
 ושלח כדון בטלה ממך : מאי תקנתיה דהאי וכתבו ברשאה
 זה לזה יבקש מאת חבירו בר' ה' בניסן סימסור לו שטרו
 ויכתובלו ברשאה עליו וילך ויטרוף מלקוחות ואם יאמרו לו
 בר חד בניסן את אז יאמר בשביל כך דבר' ה' בניסן אטרוף
 (שהרי לטנינו מכרה באחריות) ואם יאמרו הוא קודם ובר
 כ"ט בניסן את יאמר אטרוף בשביל עצמי : מתני' ואמר
 את שדהו המסועבד לטובתה : הראשונה שנשאה תהילת'
 הסנים מוכיאה כשימות בעלה : וכן ב' חמס' בגמ' : גמ'
 בשקנו מידה ואמרינן בהכותב דאיכא דקנו מידו מגופיה של
 קרקע קנו מודו : מקחו בטל לגמרי אפי' בחיי הכותב
 ובכ' במוקי לה בא' מאות ג' שדות או שיהיה לה בכתובתה

ליה דאמרי' לה אם אית' דנחת רוח עברת מקמא איבעי לך
 למעבר : כדתניא כתבה לראשון ולא חתמה לו לשני
 וחתמה לו אבר' כתובתה : ומתני' דקתני לקח מן האיש
 וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל דאלמא יכולה היא
 שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי בחד לוקח דליכא למימר
 לה הכי וכן הלכתא : וכן ב"ח וכן אשה בעלת חוב :
 חנא (ח"מ סו' קיח) וכן ב"ח ושני לקוחות וכן אשה בעל'
 חוב ושני לקוחות :

סליק פירקא

או כתב לה בכתובתה או שהכניס לו טום משלה : לא כתבה
 ליה דין ודברים : כתב לראשונה שטר מכר על שדה אחת
 (ולא חתמה) ולא הודית באותה מכר וכתב בשטר אחר
 ללוקח שני על שדה אחר' וחתמ' לו : איבדה כתובתה שלא
 לגבות הימנו (אם אין שם בני חורין סכרו הראשון אומר לה
 הנחתי לך מקום לגבות הימנו והשני ג"כ אומר לה לא מביית
 אמרת דמשום נחת רוח חתמת במכירתך דהא חזינן דלראשון
 לא עשית נחת רוח לבעליך :) וכן ב"ח ושני לקוחות לפרושי
 מתני' בגון ראובן נוסה מנה משמעון וכו' שתי סדות כל אח'
 טום חמשים זוז ומכרה לשנים וכתב ב"ח ללוקח שני דין ודברי'
 אין לי עמך ב"ח מוכיח מיד הראשון ואינו יכול לומר הנחתי
 לך מקום לגבות דחובו בו כנגד שתיבין ולוקח ראשון מוכיח
 מיד השני וב"ח חוזר וגובה מראשון ולוקח שני מבעל חוב
 וחוזרין חלילה עד שיטעמו פסרה : וכן אשה בעלת חוב
 שהיה לה חוב כתובה על בעלה ומכר שתי סדות לשנים ואין
 בשתיבין חלל כדאי כתובה וכתבה לשני דין ודברים אין לי עמך
 (האשה מוכיחה מיד לוקח ראשון והוא מן השני והאשה מן
 הראשון והשני מן האשה ולוקח ראשון מיד שני וחוזרין
 חלילה :)

סדרן עלך מי שהיה

אלמנה (א"ה סו' כג ז"ל) נזונת מנכסי יתומי' ומעשרת
 ידיה שלהן : ואין חייבין בקבורת' יורשיה
 יורשי

אלמנה ואין חייבין בקבורתה אם מתה סכרו יורשיה
 גזיבין כתובתה מיורשי הבעל ועליבין לקברה סכרו
 בעלה חייב בקבורתה תחת כתובתה עכשו' שאינו יורש כ"ח
 תקבור 3 3 יח 2

אלטנה פרק יא

יורשי כתובת' חייבין בקבורתה : גמ' אמר שמור' מציאת
 אלמנה לעצמה טעמא מאי אמור רבנן מציאת אשה לבעלה
 כי היכי דלא תהוי להו איבת הגי תיהוי להו איבה : א"ר
 יוסי בר חנינא כל מלאכות שהאשר עושה לבעלה אלמנה
 עושה ליורשין חוץ ממוינת הכוס והצעת המטה והרחצת פניו
 ידיו ורגליו : א"ר אליעזר (א"ר סו' כג) אלמנה שתפסה
 מטלטלין במזונותיה מה שתפסה תפסה : וכך כי אתא רב דימי
 אמר מעשה בכלתו של ר' שבתאי שתפסה דיסקריא מלאה מעו'
 ולא היה כח בחכמים להוציא מידה : אמר רבינא לא אמרן
 אלא למזוני : אבל לכתובה מפקינן : מתקיף לה מר בר רב
 אשי מאי שנא לכתובה דממקרקעי ולא ממטלטלי מזוני נמי
 ממקרקעי ולא ממטלטלי אלא מאי דתפסה תפסה ה"ג דתפס
 חפס : א"ר יעקב בר נפתלי לרבינ' חכי אמרי' משמיר'
 דרבא כותיך : אלמא תפיסה דכתובה ממטלטלי לא מהני'
 וקשי' לן חמ' דגרסי' לקמן ההיא איתת' דתפסה בכתובת'
 כסא דכספא אתיה לקמי' דרבא אמר לית דחש לה לחא דר"ש
 דאמר לא אמרינן מקצת כסף ככל כסף וגרסי' תו כפ' שבועות
 העדות שמערת מינה משביע עידי קרק' חייב ורחי דילמא
 דתפסה מטלטלי ושמע' מינה דתפיסת' מטלטלי לכתוב'
 מהניא : וחזינן לחד מן רבוותא דקאמר הא דאמר רב יעקב
 בר נפתלי לרבינא משמיר' דרבא ליתא דהא הדר בית רבא
 בהאי מעשה דהתיה איתת' דתפסא כסא דכספא בכתובת' כו
 היכי דלא תיקשי דרב' אדרבא וקסבר דהני שמעתתא כולהי
 בשתפסה מחיים : ואנן לא חזינן להאי פירוק' דאם איתא

דקשיא

תקבור את עצמה : גמ' קהו לכו איבה דעל כרחן זנין
 אותה אבל מעסה ידיו שתיקנו לבעל תחת מזונות הווי ליורשין
 כל מלאכות השנויות פ' אע"פ טוחנת ואוס' כו' חוץ ממוינת
 הכוס לכי טען מלאכות מקרבות לביאה וברגל כדאמריו נמי
 טחין נדה עושה לבעלה : מה שתפסה תפסה ולא מפקינן
 מינה ואע"ג דפסיקתא בפ' האשה הולכת ממקרקעי ולא
 ממטלטלי הכא הוהיל ותפס' תפסה : דיסקא טען של עור :
 דתפסה כסא דכספא ולא היה בו שיעור כתובה : מקצת כסף
 לקמן במתני' מוס' דר' שגבי מוכרה מקצת כתובת' או משכנה
 (שמעת מינה משביע עידי קרקע חייב דאמר' רב פפא הקס
 בכל מודים בעד מיתא עד א' היודע באשה שמת בעלה
 והשבעתו שיעיד בה כדי שתטול כתובתה מן היורשים ולא
 אמר לדידה ולא אמר לכו לכו לכו חייב וקאמר' ש"מ משביע
 עדי קרקע חייב לשון שאילה הוא מהכא כסמ' דס' ל' רב

כסא

דקשיא דרבא אדרבא לא הודו שתיק גמר' מינייה אלא הודו
 ליה לאקשוויי דרבא אדרבא ולשנויי הדר ביה רבא ולברורי
 הי מינינהו הדר ביה : ומרלא אקשי ליה הכי שמע מינה דלא
 קשיא דרבא אדרבא אלא הני תרתי דרבא תרי טעמי נינהו
 ולא קשיאן אהדרי דהאי דאמר רבא תפיסה מטלטלי לכתובת
 לא מהני בתפיסה דלאחר מיתה וא"ה למווני מהני : והא
 דאמר' כההיא איתתא דתפסת כסא דכספא בכתובתה דמהני'
 כשתפסה מחיים : דיקא נמי דבא אמרינן אלמנה שתפסה
 למימר' לכשהיא אלמנה תפסה : ובהא אמרי' איתתא דתפסת
 כסא דכספא למימרא לכשהיא תחת בעלה תפסה וכן האי
 דגריסינן בפ' שבויעות הערו' דכות' : והאידנ' תקינו רבנן
 כתובה אפי' ממטלטלי וכיון דמווני תנאי כתובה ותנאי
 כתובה בכתובה דמי ניוונת נמי ממטלטלי בין תפסה בין לא
 תפסה : א"ר יוחנן משום ר' יוסי בן זימרא אלמנה ששהתה
 שתי' ושלוש שנים ולא תבעה מזונות אברה מזונותי' : השתא
 שתים אברה ג' מכעי' לא קשי' כאן בעני' כאן בעשירה : א"ב
 כאן בצנועה כאן בפרוצה : אמר רבא לא אמרן אלא למפרע
 אכל להבא יש לה : בעי רבי יוחנן יתומי' אמרו נתננו והיא
 אומרת לא נטלתי על מי להביא ראיה נכסי בחזק' יתמי
 קיימי ועל האלמנה להביא ראיה או דילמא נכסי בחזקת
 אלמנ' קיימי ועל היתומי' להביא ראיה : ת"ש דתני לוי אלמנ'
 כל זמן שלא נשאת על היתו' להביא ראיה נשאת עליה להביא
 ראיה : בעו מינייהו (א"ה סו' 5) מרב ששרת מכרד למוזונות
 מהו שתחזור ותטרוף בכתובת' : קא מיבעיא להו כדרב יוסף

דאמר

פסא שהמשביע עדים על עדות חרקה וכפרו שחייבין ולקמן
 פליגי תנאי ואמוראי ועד מיתק עד חרקה כו' שככתוב' אין
 נכנית לא מן החרקה ומשני דילמא הו' דרב ספא דהו' תפסה
 מטלטלי דבעל מחיים ואם העיד זו עדותו היתה תוססתן
 בכתובה : כאן בעשירה דעשירה היכול בידה הוא להמתין
 הילכך אם לא תבעה לאו מחילה הוא עד שלש שנים אבל ענייה
 מדלא תקעתן מחלתן : כנוע' הוא בוסה לכא לכ"ד הילכך
 לאו מחילה הוא : אלא למפרע אותן צ' שנים שקברו איבדה:
 בתנאי דמי מזונות לשנה הבאה : נכסי הבעל : בחזקת
 יתמי והיא כמוכחא מהם ועליה לכביא עדים שבדו היתומי'
 צפיהם שלא קבלה וכל זמן שלא תביא עדים לא תגבה : או
 דילמא בחזקת אלמנ' קיימי שברי' נשתעבדו לה בתנאי צ"ד :
 קישאת והיא באה לתבוע מזונות של שנים שכבר עברו : עליוס
 הביא ראיה דמשנשאת ואלו הנכסי' מרשות' : מהו שתחזו'

אלמנה פרק י"א

יאמר רב יוסף ארמלתא דזבין אחריותא איתמי : זבי דינא
 דזבין אחריותא איתמי : מאי מי אמרינן כיון דאחריותא
 איתמי טרפא או דילמא מצי אמר לה נהי דאחריות דעלמא
 לא קיבלת עליך אחריות דנפשיך קבולי קבילת : א"ל רב
 ששת תניתוה מוכרה והולכרת עד כדי כתובתה וסמיך לה
 שתנכה כתובתה מן השאר : שמע מינה שיור אין לא שיור
 לא : מהא שמעינן דלית לה לזבני אלא כדי כתובתה אבל
 יתר מכדי כתובתה לא : וקשיא לן הא דגרסי' בפר' שני
 דייני נזרות האשה שהלכה היא ובעלה למדינת היס ובארה
 ואמרה מת בעלי רצתה נזונת רצתה גובה כתובתה : אמרה
 גרשני בעלי מתפרגסת וחולכת עד כדי כתובתה : ואוקמא
 שמואל בששמעו בו שמת : ומקשינן ומ"ש עד כדי כתובתה
 ופרקינן איהי אפסדא אנפשה דאמרה גרשני בעלי ושמעינן
 מינה דאי לא אמרה גרשני בעלי נזונת וחולכת עד לעולם :
 ואשכחנן פירוק' למקצת רביותא דאמרו הא דאמרו' עד כדי
 כתובת' בנכסים מועטין והך אחריתי בנכסים טרובים : והאי
 פירוקא דתיקא הוא ולא אשכחן ליה עיקר : ועוד כמה הן
 נכסים טרובין וכמה הן נכסים מועטין : ואנן מסתבר' לן
 פירוקא דהאי קושיא הא דתניא מוכרת וחולכת עד כדי
 כתובה אבל יתר מכדי כתובה לא כדלא אפשר לה לאתזוני
 לא ממקרקעי הילכך לית לה לזבני לא כדי כתובתה : והך
 אחריתי דשמעת מינה נזונת לעול' מיירי אדאפש' לה לאתזוני
 מפירי דמקרק' ומאנרא דבתי ומאי דדמי לי' : ודייקינן מדקתני
 בהאי מתנית' מוכרת ובהך לא קתני מוכרת לא נזונת : כיצד
 מוכרת אמר רב דניאל בר רב קטינא אמר רב הונא מוכרת
 לשנים עשר חודש ולוקח מפרנס אחד לשלשים יום : ורב
 יהודה אמר מוכרת לששה חדשים ולוקח מפרנס אחד לשלושי'
 יום אמר אמימר הילכתא מוכרת לששה חדשים ולוקח מפרנס
 אחר

ותטרוף איתן קרקעו' עמין : ארמלת' דזבין טדי יתומים
 למזונות או לכתובין ולוקח אחריות : אחריות איתמי
 אחריות הלוקחו' חזר ליתומים שכרי עליסן כיה כחוב :
 טרפה וסס יחזרו על יתומים : שמוכרת וסולכה למזונות
 עד סלא יותר קרקע לזרשים אלא שיעור כתובה וסמך לה
 וחזקו הסאר יסיב סמך לה לגבות משום כתונתה : מוכרת
 לשנים עשר חודש כדי מזונות סל טנה תמכור ביחד ובלוקח
 לא ינסור כל המעות אלא דמי מזונות סל ל' יום סאס תנסר
 יחזיר מס טכידו לזרשים : זבין ולא אכטריכו ליה זוזי מכה
 טדיה וזכו יזרעים סהיה חסן לקנות טדי פלונית או פרקמטי'
 פלונית

אחד לששים יום : (ח"מ סו' רז) איבעיא להו זבין ולא
 איצטריכו ליה זווי מהו הדרי זביני או לא דדרי והלכתא
 זבין ולא איצטריכו לי' זווי הדרי זביני והוא דגלי אדעתיה
 דמשום דצריך לזווי למעבד בהו כך וכך הוא דמוזבין : אבל
 אי לא גלי אדעתיה לא מחייב לוקח לאהדורי ליה משום
 דהו דברים שבלב ודברים שבלב אינן דברים : כדגרסינן
 בקדושין בפרק האיש מקדש ההוא גברא דזביניהו לנכסיה
 אדעתא למיסק לארעא דישראל ובעיהן דזבין לא אמר ולא
 מידי אמר רבא הו דברים שבלב ודברים שבלב אינן דברים :
 ההוא גברא דזבן נכסיה אדעתא למיסק לארץ ישראל סליק
 ולא אתדר ליה אמר רבא כל דסליק אדעתא דלמידר והא לא
 אתדר ליה איכא דאמרי אדעתא למיסק הוא והא סליק ליה :
 ההוא גברא דזבן נכסיה אדעת' למיסק לארץ ישראל לסוף
 לא סליק אמר רב אשי אי בעי סליק איכא דאמרי אי בעי
 לא סליק איכא בינייהו דאתיליד אונסה באירחא :

מתני' א"ה סו' כג קג) אלמנה בין מן האירוסין בין
 מן הנשואין מוכרת שלא בכ"ד רבי שמעון אומר מן הנשואין
 מוכרת שלא בכ"ד מן האירוסין לא תמכור אלא בכ"ד :

גמ' גרסינן בפרק אלו מציאות אמר רב יוסף בר מניומי
 אמר

סלונית באותן המעו' : ולא איצטרי' ליה זווי סמוכרים
 חזרו בסן : אדעתא למיסק ולא גליה שלא חמר בפיו :
 דברים שבלב אינם דברים לבטל מה שאמר בפיו ומיורי סכאנס
 ולא עלה לכך אס' פי' בטעת מכירה דאדעתא למיסק זבין לא
 היתב מכירתו מכירה : דזביניהו לנכסי אדעתא לוסק ופי'
 כך נפירוס דאדעתא דהכי עבד ולא מיקד' לה היה יכול לדור
 שם הו מחמת יוקר מזונות או לה מלח דירב :
 ובה לא חיתדר זכוס כמאן דלא מכו סליק וקדרי זביני :
 או בעי הוב סליק ודדידיס קיומא ולא בטליה זביני :
 או בעי לא סליק בתמיס כלומר מי אכנסו : איכא
 דזביניהו דאתיליד ליה חונס' שמע שליסטויס בחון ללישב קמא
 לא הדרי זביני והכי קאמר דהו בעי למיט' ח בתר שוורתא
 קוס סליק לליסנח בתרא כיון דמתמס התמוסי משמע שלא היה
 לו שום עיכוב אבל אם היה לו כד עיכוב לא היה זביניהו זבינא :
 מתני' בין מן האירוסין שאין לה מזונות ומוכרת לכתובה :
 בין מן הנשואין שמוכר' למזונות מוכרת שלא בכ"ד : ר"ש
 חומר' מן הנשואין שהיא מוכרת למזונות מוכרת שלא
 בכ"ד (שהו חפסר לה להיות יוסבת ומתעב' עד שזדקקו
 לה כ"ד אבל מן האירוסין שאין מכירתה הלא לכתובה
 בה תמכר הלא בכ"ד :) גמ' אלא מן האירוסין מ'טל

אלמנה פרק יא

אמר רב נחמן אינה צריכה בתי דינין מומחין : אבל צריכה
 בתי דינין הריושות כגון גברי דמומני ובקיא בשומא :
 בשלמא מן הנשואין משום מזוני : אלא מן האירוסין מ"ס
 עולא אמר משום חינא ורב יהודה אמר לפי שאין ארס רוצה
 שתתכוה אשתו כב"ד : מאי בינייהו איכא בינייהו גרושה :
 אמר רבא בר ירמיה אמר שמואל כל מקום שאמרו חכמים
 מגורשת ואינה מגורשת בעל' הייב כמזונות' : וה"מ בחיי
 בעלה אבל אחר מיתת בעלה לא : מתני' (א"כ סו' כג)
 מכרה כתובתה או מקצתה משכנה כתובתה או מקצתה
 נתנה לאחר או מקצתה לא תמכור את השאר אלא
 כב"ד וחכמים אומרים מוכרת היא אפילו ארבע
 וחמשה פעמים ומוכרת למזונות שלא בכירת דין
 וכותבת למזונות מכרת' : וגרושה לא תמכור אלא כב"ד :

גמ' מתניתין מני ר"ש היא דתני' מכרה כתובתה משכנה
 כתובתה עשה כתובתה אפותיקי לאחר אין לה מזונות דברי
 ר"מ ר"ש אומר אע"פ שלא מכרה אלא מקצתה ולא משכנה
 אלא מקצתה לא תמכור את השאר אלא כב"ד : וליהא
 לרבי שמעון דאמרינן ההיא איתתא דתפסרה בסא דכספא
 בכתובתה אתאי לקמיה דרבא אמר לית רחש להא דרבי
 שמעון דאמר לא אמרינן מקצת כסף ככל כסף : שלא דבר
 בריה

אטרחי רבנן לבא לכ"ד ככל שאר מוכיא סטר חוב : מסוס
 חינא סיבה לכעלים חן בעיניה וינסאו הנסים לחבשי' :
 גרוסה שייך בה נמי מסוס חינא אבל הוא חסן שתקבוצ כב"ד :
 מגורשת ואינה מגורשת כגון שזרק לה גט בר' ה ספק קרוב לו
 ספק קרוב לה : אבל לאחר מיתת בעלה אין היורשין חייבין
 במזונות : מתני' לא תמכור את השאר כו' ר"ש קאמר
 לה דאמר אינה מוכרת שלא כב"ד אלא רק למזונות וזו כיון
 שבנתה מקצתה אין לה מזונות ודכי מוקי לה בגמרא כר"ש :
 וכן אמזכרת היא לכתובתה חפילו לפרחים וזע"פ כן מוכרת
 היא בינתים קרקעות למזונות כב"ד וכותבת כסטר המכירה :
 למזונות מכרת' מסן עכס טובס דלא ליתרו לה רעבתנות' :
 וגרוסה לא תמכור לכתובס : אלא כב"ד למ"ד טעמא מסוס
 דאין אדם רוצה שתקבוצ אשתו כב"ד ה' לא איכפת ליה ודברי
 הכל היה ולמ"ד מסוס חינא ר"ש היא : גמ' מני מתני'
 תנא קמא דאמר מכרה כתובתה כו' : אין לה מזונות דברי
 ר' מ' דוקא מכרה כולה אבל מקצתה יש לה מזונות : לא
 אמרינן מקצת כסף סל מזהר הנתולו' אס' יש לה עדיון עליו
 סיכא ככולו ויכיה לה מזונות : דקפסס כסא דכספא ובל'

בר' דרבא לרב יוסף מוכרת שלא כב"ד צריכה שבועה או
 אינה צריכה שבועה ותיבעי לך הכרזה א"ל הכרזה לא מיבעי'
 לי דאמר רבי זירא אמר רב נחמן אלמנה ששמה לעצמה לא
 עשתה כלום היכי דמי אי דאכרוז אמאי לא עשתה כלום אלא
 לאו דלא אכרוז לעצמה הוא דלא עשתה כלום הא לאחר
 מה שעשתה עשתה : לעולם דאכרוז ואמרינן לה מאן שם
 לידך כי החווא גברא (ח"מ סו' רנב) דאפקידו גבירי כיסתא
 דיתמי אול שמה לנפשיה בארבע מאה זוזי לסוף איקר קם
 בשית מאה אתו לקמיה דר' א"ל מאן שם לך : והלכתא (ח"מ
 סו' קנ) צריכה הכרזה : מתני' אלמנה שהיתה כתובתה
 מאתים ומכרה שוה מנה במאתים או שוה מאתים כמנה
 נתקבלה כתובתה : היתה כתובתה מנה ומכרה שוה מנה
 ודינר במנה מכרה בטל : ואפי' היא אומרת אני אחזיר
 ליורשי' מכרה בטל : רשב"ג אימר לעולם מכרה קיים עד
 שתהא שם כדי שתשייר בשדה בת תשעה קבין ובגינה בת חצי
 קב וכדבריי ר' עקיבא בית רובע : היתה כתובתה ארבע מאת
 זוז ומכרה לזה במנה ולזה במנה ולאחרון יסרה מנה ודינר
 במנה של אחרון מכרה בטל ושל כולן מכרן קיים :

גמ'

היה בו שיעור כתובה : צריכה שבועה שלא גבתה יותר :
 קטמה לעצמה לקחה טדה היתומין לעצמה בשומת כתובה :
 לא עסקה ולא כלום זחס רכו' היתומים להגבות' מעות לאחר
 זמן חזרין וכוטלין אותה : מאן שם ליד ממי קבלת זו המכירה
 לא היתומים ולא מב"ד ולכך לא יבא הקרקע מרשו היתומים
 אבל יבא דשמת' לאחרים כפק ליה מרשות היורשין שהרי
 נתנו לה חכמים רשות למכור : כיסתא מסכא ויש מפרשים
 כיסת אלמוגים תורח"ל : מתני' שוה מאתים במנה נתקבלה
 כתובה דא' אריבין לה את אסדת : מכרה בטל שחותו דינר
 אין לה רשו' למכור כמכר כל המכר טעות שהרי גבת אח' היב'
 לעולם מכרה קיים והיא תחזור חוקו דינר ליורשין דמה
 בפסדתן : עד שיבא באונאה שאם לא היתה האונאה היב'
 משתייר בשדה בת ט' קבין או האונאה עצמה תשעה קבין והוא
 הדין אם נשאר ליתומים שם מלבד האונאה תקפה קבין דכיון
 דיש שם קרקע ליתומים כשיעור' שדה יאמרו לה אין רכונכו
 למכור קרקע הראוי לכו' אבל אם אין האונאה ראוי להכטרף
 לכדי שדה לא הפסיד כלום : ובגינה בית חצי תב זס שיעור
 גינה : וכדבריי ר' ע' ששמענו ממנו במקום אחר שכית רובע
 הוה שיעור גינה : גמ' כאן שנה רבי במסכת זו למדנן
 שכל לבשל המעות (הסולח שחותו לשוק לסחורה ולקח בזול

בכ

אלמנה פרק יא

גמ' מאי שנא מאתים במנה דאמרינן לה את אפסדת : שורה
 מנה במאתים נמי תימא אנא ארווחי אמר רב נחמן (ח"מ סי'
 קסב קפג) אמר רבה בר אבון כאן שנה רכי הכל לבעל
 המעות : כדתניא הוסיפו לו אחת יתירה הכל לשליח דברי
 ר' יהודה ר' יוסי אומר חולקין : והתניא ר' אומר הכל לבעל
 המעות : אמר רמי בר אבא אמר רבי יצחק לא קשיא כאן
 בדבר שאין לו קצבה : כאן בדבר שיש לו קצבה : אמר רב
 פפא הילכך בדבר שיש לו קצבה חולקין : בדבר שאין לו
 קצבה הכל לבעל המעות : פי' דבר שיש לו קצבה כגון
 הפירות שנמכרין מנין ידוע או משקל ידוע או מדה ידוע בכך
 וכך אם נתן לו המוכר אותו הדבר ידוע והוסיף לו אחת
 יתירה חולקין : ולמה חולקין השליח עם בעל הבית הואיל
 ובאתה לו לשליח הנאת על ידי ב"ה חולק עמו : איבעינן
 להו אמר לשלוחו זיל זבין לי מארעא דידי כי ליתכא ואול
 איתו זבין כורא מאי : מי אמרינן מוסיף על דבריו הוי
 וליתכא מיהא קני ליה : או דילמא מעביר על דבריו הוי
 וליתכא נמי לא קני : (ח"מ סי' קסב ח"ב סי' קנ) איבעינן
 דאמרי הא לא תבעי לך דודאי מוסיף על דבריו הוי כי תבעי
 לך היכא דאמר ליה זבין לי כורא ואול זבין ליה ליתכא מאי
 מי אמרינן א"ל רטבא לך עברי לך או דילמא מצי אמר ליה
 לא ניהא לי דלפש שטרי עלאי : ולא אפשרא בהדיא :
 וסוגיא דמעביר על דבריו הוי : (ח"מ סי' קסב) פשיטא

אמר

הכל לבעל המעו ולא מצי למימר אנא ארווחי (וסתם לן ר'
 במתני' וכרבי יוסי דמתני' כמו דבר שאין לו קצבה הוא דכל
 קרקע מכר באומד זה כזול וזה ביוקר : הוסיפו בפיאה
 בתוספתא דמסכת דמאי היא :) בדבר שיש לו קצבה כגון
 בדבר שנמכר במדה מלא כלי בפרוטא : ואם הותרו ח'
 יתירה חולקין דמתנה קואי ולא ידענן אם נתן לשליח חי לבעל
 המעו : דבר שאין לו קצב כגון טלית או חלוק וירק דבה
 הנמכר באומד פעמי' מותרין למכור בזול פעמי' מזומכמוס
 הכל לבעל המעו שאין כאן מתנה מלא מכר (וכתב הר"ן ז"ל
 הכל מלשון ברו' q כראש סדבר שיש לו קצבה חסין נתן המוכר
 לשליח בפירוש כיון שבאת הנאה לשליח ע"י בעל הבית חולק
 עמו) כי ליתכא מכור לימן שדותי בית חסין כור : וליתכא
 מיהת קנה לוקח ואם בעל הבית גא לחזור אינו חוזר :
 דטבא לך עברי לך כי שמא לא תכטרך יותר מעו ואם מכרתיה
 כבר הכל והיית מתחרט לא בייית יכול לחזו בו ואם תכטרך
 יותר תמכור עוד העותר : פשיטא אמר לשלוחו מכור בית

כור

אלמנה פרק יא כתובות קסג

אמר לחר ולא לשנים קפידא ואי זבין לתרי לא הוי זבנייה
 זבניי אמר סתמא מאי רב הונא אמר לאחד ולא לשנים רב
 הסדא ורבא בר רב הונא אמר לאחד ואפילו לשנים לאחד
 ואפילו למאה : אקלע רב נחמן לסורא עול לנביה רב הסדא
 ורכה בר רב הונא אמרי ליה כי האי גוונא מאי אמר להו
 ואפילו לשנים ואפילו למאה : ואע"ג דטעה שליח : היכא
 דטעה שליח לא קאמינא : והא (ח"מ סו' רכז) מר הוא דאמר
 אין אונאה לקרקעות : היכא דטעה בעל הבית : אבל שליח
 א"ל לתקוני שדרתיך ולא לעוותי וכן הלכה : מתני'

ש"ס (ח"כ סו' קד וח"מ סו' קס) הדיונין שפחתו שתות או
 שחותרו שתות מכרן בטל רשב"גא אס כן מה כח ב"ד יפה :
 אבל אם עשו איגרת בקורת אפי' מכרו שיה מנה במאתים או
 שיה מאתים במנה מכרן קיים : גמ' איבעיא להו שליח
 במאן אמר רבא אמר רב נחמן שליח כדיונין : רב שמואל בר
 ביסנא אמר רב נחמן שליח כאלמנה : והילכתא שליח
 כאלמנה דאם טעה בכל שהו מכרו בטל : אמר רב הונא בר
 היננא א"ר נחמן הלכה כדברי חכמים : ולית (ח"מ סו' רסט)
 ליה לרב נחמן מה כח ב"ד יפה והאמר רב נחמן אמר שמואל
 יתימין שאומרים לחלוק בנכסי אביהן ב"ד מעמידין להם
 אפטרופוס ובוררים להן חלק יפה ואם הגדילו יכולין למחו'
 ורב נחמן דידיה אמר הגדילו אין יכולין למחורו דא"כ מח
 כח ב"ד יפה : לא קשיא הא דטעו הא דלא טעו : אי לא טעו
 מאי יכולין למחות איכא ברוחות : והלכתא כרב נחמן :
 אמר רב יוסף ארמלתא דזבינה אחריותא איתמי : ובי דינא

דזבין

כור מסדותי לאחד ולא לשנים : לא הוי זבנייה דנכלי דעתיק
 דסו' דמקפיד באפוסו סטרה : אמר לא סתמא ולא סי' ולא
 לשנים מי הוי גילוי דעתא אולא : לאחד ואפי' לשני דלאו
 אורחוייהו דאיכסו למקמד זכאי כמו לא קפיד דאי בוכ קפיד
 בוכ מפרש ולא לשנים אלא חורחא למימד הכי : (ואע"ג
 דטעה שליח ומכר בזול כימא כמו דמקחו קיים : זכאמר מר
 חין אובאח לקרקעות רב נחמן גופיה אמר נפרק המוקבל בדף
 ק"ח :) מתני' חגרת בקורת הכרות שמבקרין אותם נכסי'
 דכי חדס ע"י הכרזה : גמ' שליח טטעה : כמאן דיונין
 ליה כאלמנה וכתעות כל דהו בטל (כדתנן טוס מכה ודינר
 במכה מכרה בטל) או כדיוניס הוא ועד דטעה בשות : כ"ד
 מעמידין להו אפטרופוס לכל א' קן הקטני ובוררין להן
 אפטרופוסין כל אח' לקטן שלו חלק הטוב לו : ברוחות
 שחחד חומר טוב לויטוב כמו' טיס לויטוב טדה סנספל

אלמנה פרק יא

דובין אחריותא איתמי : אמר אממר משמיה דרב יוסף ב"ר
 שמכרו שלא בהכרזה נעשו כמי שטעו בדבר משנה וחוזרין :
 געשו ודאי טעו דתנן שום היתומים שלשים יום ושום הקדש
 שלשים יום ומכריוזין בכקר ובערב אי מההיא הוה אמינא ה"מ
 שלוח אבל בית דין לא קט"ל דאפילו בית דין : איתביה רב
 אשי לאמימר שום הרייגין שפיחתו שות או שהותירו שתות
 מכרן בטל : הא שוה בשוה מכרן קיים מאי לאו דלא אכרוז :
 לא בדאכרוז והא מדסיפא בדאכרוז הוי רישא בדלא אכרוז
 דקתני סיפא אבל אם עשו איתת בקורת אפילו מכרו שוה
 מאתים במנה או שוה מנה במאתים מכרן קיים לא רישא
 וסיפא כדאכרוז (גורפת הספרים אלא לעולם דלא אכרוז
 ולא קשיא) ולא קשיא כאן בדברים שמכריוזין עליהן כאן
 בדברים שאין מכריוזין עליהם : רישא דקתני פחתו שתות
 או הותירו שתות מכרן בטל ואע"ג דאכרוז בדברים שאין
 מכריוזין עליהן : אי נמי בשעה שאין מכריוזין : א"נ במקום
 שאין מכריוזין : דכיון דלא בעו הכרזה בין אכרוז בין לא
 אכרוז חד דינא הוא ואם פחת שתות או הותיר שתות מכרן
 בטל : שוה בשוה מכרן קיים וסיפא דקתני אם עשו אגרת
 בקורת אפילו מכרו שוה מנה מאתים או שוה מאתים במנה
 מכרן קיים בדברים שמכריוזין עליהן ובשעה שמכריוזין ובמקום
 שמכריוזין דכיון דאכרוז עליהו נדחוי בין פחתו בין הותירו
 מכרן קיים : ואלו הן דברים שאין מכריוזין עליהם העכרים
 והשטרות והמטלטלין : מ"ט עולא אמר עכרי' שמה ישמעו
 ויברחו : שטרות ומטלטלין שמה יגנובו : שעה שאין מכריוזין
 בדאמרי נהרדעי לברגא ולמוזני ולקבורא מזבניגן שלא
 באכרותא : מקום שאין מכריוזין כגון נהרדעא דאמר רב נחמן
 מעולם לא עשו אגרת בקורת בנהרדעא : סבור מינה משום
 דבקיאי

לי מביה חזי חמי : אחריותא איתמי חס כמזאת הסדה גזולת
 או משוטבדת לאחר וטרסה מן הלוקח בחובו חוזר הלוקח על
 ביתומן שחלמיה סלוח של היתומים : זכנ בני דינא דובין
 טדה יתומים למזון החסה והבנות אחריות איתמי : (וחוזרין
 גאון חוזרין מה טעסה טסה וישלם מניתו חלל הדרי זכני :
 נעשו נתמיה חל ודאי טעו בדבר הסנוי במסנה) שום הסקדש
 גזבר במוכר קרקעות של הקדש ששים יום כמשכום ימי הכרזה :
 כחן בדברים שמכריוזין עליהן לקמן מס' לה : שמה יגנובו
 כסנחספי לראותם כדי ללקחם : בשעה שמכריוזין כדמפרט
 שיש טעם שאין סכחו להמקין משך ימי הכרזה כגון לכרזה
 למזוני ולקבורה : לכרזה לפרוע כסף גזולת היתומים :

דבקיאי משומא אמר להו רב יוסף בר מניומי לדידי מפרשא
 לי מיני' דרב נחמן משו' דקרו להו בני אכלי נכסי דאכרותא:
 אמר רב יהודה אמר שמואל מטלטלין של יתומין שמיין אותן
 ומוכרין אותן לאלתר: ורב חסדא אמר אבימי מוליכין אותן
 לשוקא ולא פליגי הא דטקרב שוקא הא דמרחק שוקא: רב
 כהנא הוה בידי' שכרא דרב משרשיא בר חקלא יתומא שהייה
 עד ריגלא אמר אע"ג דהוה ביה איצצא מייתי זוזאה חריפא:
 רבינא הוה ביריה חמרא דרבינא זופי יתמא בר אחתיה הוה
 גמי לדידיה המרא הוה מסיק לי' לסיכרא אתא לקמיה דרב
 אשי א"ל מהו למשקליה בהדיה: נישקליה דילמא מתניס:
 נשבקיה דילמא מתקיף: א"ל זיל לא עדיף מרודך: תנן
 התם בערכין שום היתומים ל' יום: ושום ההקדש' יום
 ומכריזין בבקר ובערב: המקדש נכסיו והיה עליו כתובת
 אשה ר"א אומר כשהוא מנרשה ידירנה הנאה ר' יהושע אומר
 אינו צריך: וכן היה רשבנ"א הערב לאשה בכתובתה ורצה
 בעלה לנרשה ידירנה הנאה שמא יעשו קנוניא על נכסיו של
 זה ויחזיר את אשתו: גמרא מ"ש בבקר ובערב אמר רב
 יהודה בשעת הכנסת פועלים ובשעת הוצאת פועלים: בשעת
 הוצאת פועלים דאי איכא דניחא ליה למזבן אמר זילו סיירו
 לה ניהלי: וכשעת הכנסת פועלים דנידכר דאמר להו נזיל
 ונשייליגהו תניא גמי הכי שום היתומין שלשים יום ושום
 ההקדש ששים יום ומכריזין בבקר ובערב בשעת הוצאת
 פועלים ובשעת הכנסת פועלים: ואומר שרה פלוני כסימניה
 ובמצרניה

מטוס דקרו לקו כו' גנאי וחרפ' הוא להם כשקונין נכסים
 שכ"ד מוכרין לפי שמחמשי דוחק שהכנסה דוחק חת היתומים
 או חת סכנה לוקחין בלקוחות בזול ומכזין אותן וקורין להן
 חוכלי סדות הכרוס: לחלקר סמוך למיתת חמיהן שלא ירקנו:
 דמקרבא סוקא סיוס הסוק קרוב: איכא טעם הקרוב
 להחמין: זוזי חריפא ממחר לבא לפי שהכל צרוכין לכך
 ומכילין אטו' ואין מקיפין להן באשראי: לפיכך מקום:
 גוכו למשקליה צהדיה שיש לחוש שמא תטבע הסמינה:
 מתקיף שמא וחמין: (שום היתומים כ"ד כוורדי לנכסי
 יתומים למוכרין הגנות לב"ח שמין את הקרקע המכרוזין ל'
 יום כל הרובה ליקח יבא ויקח: ושום ההקדש גזבר המוכר
 קרקע של הקדש: ידיר הנאה ידיר שלא יחזירנה לעולם
 דשמא מטוס ערמא מנרש לה שתגנב כתובתה מן ההקדש
 ויחזירנה: קנוניא ערמא: גמי סיירה כוליה רחו חס
 יפה הוא: דנידכר צ"ה באורקא מאי דאמר לפועלים כנפרא
 ונישיליגהו

אלמנה פרק יא כתובות

ובמצרנייה כך היא יפה ובכך היא שומא כל הרוצה ליקח
 יבא ויקח ע"מ ליתן לאשה בכתובתה ולב"ח בחובו : למה לי
 למימר ע"מ ליתן לאשה בכתובתה ולב"ח בחובו : דאיכא
 דניחא ליה באשה ואיכא דניחא ליה בב"ח : איכא דניחא
 ליה באשה דשקלה על יד על יד ואיכא דניחא ליה בב"ח
 דמקל בזווי : אמר רב חסדא בא להכריז רציפיין ל' בשני
 וחמישי ששים : ואע"ג דכי חשיב מר ליומי דהכרזה לא הוה
 אלא תמני סרי יומי כיון דמשכא מילתא שמעי אינשי : אמר
 רב יהוד' אמר רב אסי אין נזקקין לגבסי יתומים א"כ היתה
 רבית אוכלת בהן : ורבי יוחנן אמר או לשטר שיש בו רבית
 או לכתובת אשה משום מזוני : ורב אסי אמר לך כתובה
 אשה הא תקינו רבנן מעשה ידיה במזונותיה : ואירך זימנין
 דלא ספקא : תנן שום היתומין שלשים יום במאי עסקינן
 אלימא בבעל חוב גוי מי צאית אלא פשיטא בבעל חוב ישראל
 ואי דקא אכיל רבית מי שבקיה ליה : אלא דלא אכיל רבית
 וקחני נזקקין בשלמא לרבי יוחנן מוקי ליה לכתובת אשה
 אלא לרב אסי קשיא : אמר לך רב אסי לרבי יוחנן מי ניחא
 שבקינן מזוני דודאי קא מפסדא ונקטינן הכרוז דלא ידעינן
 אי מרווחינן אי לא הא לא קשיא בתובע' כתובתה בבית דין
 וכדרב יהודה אמר שמואל דאמר רב יהודה אמר שמואל
 התובעת כתובת' בבית דין אין לה מזונות : אי הכי אזרקוי
 נמי

ונסיי לונכי אס יפה הוא : כך הוא יפה כך וכך הוא עושה
 קצוהי כך הוא שומא בכך וכך שמאזה צ"ד ויקח ע"מ שיפרע
 לחסה או לב"ח : למה לי להכרוזי ע"מ ליתן כו' : על יד
 על יד פורתא פורתא שלמי שאינה שולעת להתעסק במעות
 ואינן רצונין לה חלה לכוכחה חניה מקפדת אס לא יפרעוה
 צבת אחת ואיכא לוקח דניחא ליה לפרוע לב"ח דמיקל בזווי
 שבוטל זוזים שבורים וחסידיה שאין דרך סוחרים מקפידים
 בכך לפי שיודעים לטרוח ולכוביאם מה שאין כן באשה :
 תמני סרי יומי דלא וחשוב משני כצבת שמנה שבועות הרי לך
 כ"ו ימים ויהיה בהם י"ו שני וחמשי הוסיף עוד ד ימים שני
 זשלוסי רביעי וחמשי הרים יום משתתמול בהכרזה ויש בהן
 י"ח ימי הכרזה : אין נזקקין לגבסי יתומים למזונות :
 ריבית אוכלת בהן שהיו מהויבין לנכרי מעות לריבית : משום
 מזוני דכל זמן שאינה גובה כתובת' נזונות משלהם והוי ספידא
 דידיהו : אלימא בב"ח נכרי דשקיל ריבית ולככי נזקקין מי
 לחית להמתין ימי הכרזתינו בלא רבית : בתובעת כתובתה
 בכ"ד דכיון דשוב אין לה מזונות לה מפסדי יתומים מידי

אלמנה פרק יא כתובות קסה

גמי לא נודקקי לה כיון דאידוקקין לה מעיקרא מידוקקין
 לה נמי השתא : מ"מ לרב אסי קשיא לעולם בכעל חוב גוי
 ודקאמר' לא צאית כגון שקבל עליו לרזן בדיני ישראל אי
 הכי רבית נמי לא נישקיל שקבל לזו ולא קבל לזו : מרימר
 אנכי כתובה לגרושה מנכסי ויהמי : א"ל רב אשי למרימר
 והא א"ר יהודה אמר רב אסי אין נוקקין לנכסי יתומי אא"כ
 היתה רבית אוכלת בהן ור' יוחנן אמר או לשטר שיש בו
 רבית או לכתובת אשה משום מזוני : ואפילו ר' יוחנן לא
 קאמר אלא באלמנה דמפסדא מזוני : אכל גרושה לא : א"ל
 התיא דר' יוחנן משום חינא מתנינן לה פירוש כשתטול
 כתובתה יהא לה חן ותנשא : אמר רב נחמן מריש לא הוח
 מודקקנא לנכסי ריחמי כיון דשמעת להא דרב הונא חברין
 משמי' רב יתמי דאכלי דלאו דירה ניזלו כתר שבקיהו
 מכאן ואילך מודקקין : ומעיקרא מ"ט לא רב פפא אמר פריע'
 ב"ח מצות ויתמי לאו בני מעבר מצורא נינחו : ורב הונא
 בריה דרב יהושע אמר אימור צררי אתפסיה מאי בינייהו
 אחייב מורה אי נמי שמתיה ומית בשמתיה : והלכתא כרב
 הונא בריה דרב יהושע : רבא אמר משום שובר : א"ל רב
 הונא בריה דרב יהושע לרבא ומי חיזית לשוב' וחתנן
 הנפרע' שלא בפניו לא הפרע אלא בשבועה : ואמר רב אחא
 שר הבירה מעשה רבא לפני ר' יצחק נפחא באנטוכיזא ואמר
 לא שנו אלא כתיבה אשה משום חינא : אבל בעל חוב לא :
 ורבא אמר רב נחמן אפילו בעל חוב נמי : ואי חיזית לשוב'
 החם

כהמתנה : לא נודקוק לה לפרוע כתובת' הואיל ומעכשו
 אין מזיכותיה על ביתומים : כיון דאידוקקין לה מעיקרא
 עתחיל תביע כתובתה להפסידה מזיכותיה מודקקין לה לכסוף
 להנכותה כתובתה : גרסה אין לה מזונות : יבא לה חן
 ותנשא ויילכך חסילו גרוסה נמי : כתר סיבקייהו ימותו
 לחביהם סהכיח להם ממון זה : לאו בני מיעבד מזה ניכסו
 דקטניהו הן חלה ימתין עד שוגרלו : צררי אתפסו חביהם
 נתן לבעל חובו מעות או כסף וזהב במשכון בשעת מיתתו ולא
 בסמי' לוטולתה הסטר מידו : דשמתיה בית דין לחביהו על
 שחינו סורע לזה חובו ומת בשמתיה דהסתא ליכא למיחש
 לצררי דלא היה סורעו חלה כב"ד כדי שיתירו נדונו : רבא
 אמר הא דחין נוקקין לנכסי יתומין משום שובר' דשמא שובר
 היה לחביהם על סטר זה ספרעו ויתומים חין יודעין היכן
 הוא : הסרעת סלח בפניו כגון שסלח לה בעל גט אמדונת
 הים : ל"ס דב"ד יורדין לנכסי אדם סלח בפניו חלה כתובת

אלמנה פרק יא כתובות

אתם נמי ניהוש א"ל התם כדאמרינן טעמא שלא יתא כל אחד
 ואחר ניטל מעותיו של חברו והילך ויושב לו במדינת הים :
 אמר רבא הלכתא אין נזקקין לנכסי יתומי ואם אמר תנו
 נזקקין שדה זו ומנה זו נזקקין ואין מעמידים אפטרופוס
 שדה סתם ומנה סתם נזקקין ומעמידין אפטרופוס : אבל
 נמצאת שדה שאינה שלו נזקקין ואין מעמידין אפטרופוס :
 אמרי נהרדעי בכלהו נזקקין ומעמידין אפטרופוס לבר
 מנמצאת שדה שאינה שלו דאחזיקי סהרי בשקרי לא מחזקינן
 א"ר אשי הילכך אנן אודקוקי לא מזדקקינן דהא אמר רבא
 הלכתא אין נזקקין : ואי מזדקקינן מוקמינן אפטרופא דהא
 אמרי נהרדעי בכלהו נזקקין ומעמידין אפטרופוס לבר
 מנמצא' שדה שאינה שלו דאחזיקי סהרי בשקרי לא מחזקינן :
 מחגי' (א"ה סי' קיו) היתומה והשניה והאילנית אין להן
 לא כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות : ואם מתחיל
 גשאת לשם אילנית יש לה כתובה : אלמנה לכהן גדול
 גרושה והלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל ברת
 ישראל

אשה משום חיובא אבל ב"ח ימתין עד שיחזור : ואם אמר
 אביהן תנו נזקקין : שדה זו ומנה זו אם אמר תנו שדה זו
 לפלוני בחובי הו מנה זו נזקקין ליתן לו ואין כריך להעמיד
 אפטרופוס ליתומים על כך : שדה סתם ומנה סתם נזקקין
 ומעמידין אפטרופוס ליתומין לברור להן חלק יפה ולהגבות
 את זה טון הזיבורית אבל נמכאת ביד היתומים שדה אחד שלא
 היתה של אביהן חלה גולה נזקקין להוציא גזילה מידם וא"כ
 אפטרופ' : בכלהו אפילו שדה זו ומנה זו נזקקין ומעמידין
 אפטרופוס בר נמכאת שאינה שלו דא"כ אפטרופוס אה מיד
 מוכיחין אותה מידה דאחזוקי סהרי המעידים על הגזילה בשקרי
 לא מחזקינן : מתני' השנויה שמי' לעריות סהן מדבריו
 סופרי המפורס' בפרק שבי דיבמות : אין להן כתובה ממאנת
 משום שמעלמה יוצאה שנויה קנסה דרצנן הוא כדאמרינן פרק
 יט מותרות ביבמות לפי שמרגילתו לכוואה שאינה מפסד'
 כלום בכיסוהין סהיא כשרה וולדה כשר אילונית משום דמקח
 טעות הוא : ולא פירות דין פירות והוא פירקניה שתקנו
 חכמים תחת פירות נכסי מלוג שהיא אוכל אין לה ואם נשנית
 אינו חייב לפדותה דתנאי כתובה וכיון דאין לה כתובה אין לה
 תנאי כתובה וכן מזונות כנוי תנאי כתובה כינה ולקמן בס'
 בתרא עפ' כמה אמרו ממאי' אין לה מזונות ובעמוד מויתי לה
 בסמוך : ולא נכלאות סחקה בגדים שהיא לה בשום' ולבסוף
 הוא אינו מחזירן לה כיחאתה תמכו (אלמנה לכ' ג' יש לה כתוב

אלמנה פרק יא כתובות קסו

ישראל לנתין ולממור יש להן כתובה : גמ' ירושלמי
 ויתומה אין לה כתובה תפטר ביתומה שמיאנה : כשם
 שקנסו בה שאין לה כתובה : כך קנסו בו שאם קידשה
 בליטרא דרהבא מאבד הכל : אמר שמואל לא שנו אלא מנה
 מאתים : אבל תוספת יש להן : תניא גמי הכי נשים שאמרו
 חכמים אין להם כתובה כגון הממאנת והשניה והאילונית
 אין להן מנה מאתים אבל תוספת יש להן : ונשים שאמרו
 חכמים יוצאות שלא בכתובה כגון עוברת על דת והברותיה
 אין להן תוספת וכל שכן מנה מאתים : והיוצאה משום שם
 דע נוטלה מה שכפניה ויוצאה : מסייע ליה לחב הונא דאמר
 רב הונא זינתה לא הפסידה בלאותיה קיימין פי' בלאותיה
 בלאות נכסים הנכנסין והיוצאין עמה כיון נכסי מלוג בין
 נכסי צאן ברזל : רב תני קטנה יוצאה בנט אין לה כתובה
 וכל שכן ממאנת : ושמאל תנן ממאנת אין לה כתובה יוצאת
 בנט יש לה כתובה : וק"ל כשמואל : ואזרא שמואל לטעמיה
 דאמר שמואל ממאנת אין לה כתובה יוצאה בנט יש לה
 כתובה ממאנת לא פסלה מן האחיים ולא פסלה מן הכהונה
 יוצאה בנט פסלה מן האחין ופסלה מן הכהונה : ממאנת
 אינה צריכה להמתין ג' חדשים יוצאה בנט צריכה להמתין
 ג' חדשים : מאי קמ"ל תנינא הממאנת באיש הוא מותר
 בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה :

נתן

משמי שכיח פסולת וולדה פסול ע"ו נשואין לפיכך אינו
 מרגילתו חלה הוא מרגילה ומשתדלה לנשא לו לפיכך קנסו
 אותן ליתן לה כתובה :) גמ' אבל תוספות יש להן למתנה
 בעלמא יכיב לה בחיבת ביאה : נשים שאמרו בהן חכמים
 אותן לשון חין להן בקונה יש להן תוספות : אבל נשים שאמרו
 בהן חכמים יוצאות שלא בכתובה כל תורת גיבוי הפקיעו מדן :
 עוברת על דת וחברותיה דבפרק המדיר כגון נמאלו עליה
 נדרי חו מומים וסימקל' יולדיו נפסו : משום פס רע
 שזנתה : מה שבכמה בנכסי מלוג קאמר : בלאותיה
 קיימין (בלאות שהן קיימין) לא כחמיד : נכסי צאן ברזל
 הפסדו מן כתובת וכותבין ודח נדוניא דשעלת ליה ופסד מקבל
 עליו חחרות להחזירו לה כשתלם ממנו : נכסי מלוג מה
 שהכניסה לו ולא שמוסם בכתובה וסקרן לחסד וחסירות
 לבעל : יוצאה בנט קטנה היוצאה בנט ולא נישאה : (קאמר
 אין נשואי קטנה חלה במסות בעלמא) לא פסלה מן
 האחין שנות לקרובין כהכונה ומכותה דתנן נישא אדם אינוסת
 אביו : ולא פסלה מן הכונה משום גרושה שאין אלו גירושין

חלה

אלמנה פרק יא כתובות

צתן לה נש הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרובות
 ופסלה מן הכהונה : צריכה להמתין ג' חדשים אצטריכ' לית
 דלא תנן : ולא פירות : ירוש' שאינה יכולה להוציא ממנו
 פירו' שאכל : ולא מזונות : גרסינן בפרק (א"כ סימן קיז)
 שני דייני גזרות כיצד אמרו ממאנת אין לה מזונות אי אהדי
 יכול לומר ביושבת החת בעלה שהרי חייב במזונותיה אל
 כגון שהלך בעלה למדינה היס ולותה ואכלה עמדה ומיאנה :
 ולא בלאור : א"ל רב הונא בר חייה לרב כהנא אמרת לך
 ששמה דשמואל לא שנו אלא נכסי מלוג : אבל נכסי צאן
 ברזל לא : ואוקימנן לה אשנייה וקנסו רבנן לדירה בדיריה
 ולדיריה בדירה : לדירה בדיריה שאין לה כתובה :
 ולדיריה בדירה שמשלם לה נכסי צ"ב : לישנא אחריצת
 וקנסו רבנן לדירה בדירה ולדיריה בדיריה : לדירה בדירה
 נכסי מלוג דאינון דירה דברשותה קיימי קנסוה רבנן ולית
 לה : ולדיריה בדיריה נכסי צ"ב דלאו ברשותה קיימי אלא
 ברשותיה דבעל דאם מתו מתו לו ואם הותרו הותרו לו
 קנסוה רבנן דאי ליתנהו משלם לה מריליה : אבל ממאנת
 אי איתנהו לבלאותיה בין דנכסי מלוג בין דנכסי צ"ב אירי
 ואירי שקלה לה : ואי ליתנהו אירי ואירי לית לה ואילוני'
 דלא הכיר בה אי דאיתנהו אירי ואירי אית לה : ואי דליתנהו
 נכסי מלוג דברשות' קיימי אית ליה : נכסי צאן ברזל דלאו
 ברשותה קיימי לית לה : ואילונית שהכיר בה יש לה כתוב'
 ברתנן ואם מתחלה נשאת לשם אילונית יש לה כתובה :
 אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט וכו' : אמר
 רב הונא אילונית אשה ואינה אשה : אלמנה לכהן גדול

אשה

אלא עקורת נשואין בר חסוכי דאמר' או אפשי בקידושי חמי :
 ממאנת אינה צריכ' להמתין ג' חדשי' לאחר שמיאנה
 דעקרתיהו לכוסואין ואינה בכלל שאר תקנה שגזרו חכמים
 לכל נשואות שצריכות להמתין ג' חדשים אחר יבואתן מצטליהן :
 יוצאת בגט צריכ' להמתין ואע"ג דליכא לססוקי בקטנה שמי
 משוברת היא דלא פליג רבנן כלל בנשואות : לא שנו אלא
 בנשואות דנכסי מלוג אבל בלאו דנכסי צאן ברזל אית לה :
 אשכייב שהן כוסואו עבירה : וקנסוה רבנן בוסכו מהן תורת
 כוסואין וקנסו אותה במה שהיה רחוייה לגבו משכו כגון מכה
 ומחתי ומזונות ובלאות דנכסי מלוג קדמ' בעמוד וסקלה
 לכו סכרי הוה מוציאה מדעת : שלא הכיר בה שלא היה
 יודע סכיה אילונית כשקדשה : דברשותיה קיימי שלא היה
 לו לככותן וללבושן אית לה (אשכ ואלא אשה פעמים היא

אשתו

אשה גמורה : אילונית אשה שאם הכיר בה יש לה כתובה :
 ואינה אשה שאם לא הכיר בה אין לה כתובה : אלמנה לכהן
 גדול אשה גמורה בין הכיר בה בין לא הכיר בה יש לה
 כתובה : ורב יהודה אמר אתה זו ואחת זו אשה ואינה אשה
 שאם הכיר בה יש לה כתובה ואם לא הכיר בה אין לה
 כתובה : והלכת' כרב יהודה : דתניא כותיה כנסה ונמצאת
 איילני' בידוע יש לה כתובה : כנסה סתם אין לה כתובה
 ורב הונא מתני' אטעיתי' הוא סבר מדפליג תנא באילונית
 דקאמר אם מתחלה נשאה לשם אילונית יש לה כתובה ולא
 קא מפליג הכי באלמנה מכלל דאלמנה אפי' כסתמא נמי יש
 לה כתובה : ולא היא כי קתני לה לאלמנה אפלונתא דאילוני'
 קתני לה : הילכך אלמנה לכהן גדול גרושה והלוצה לכהן
 הדיוט ממורת ונתינה לישראל בת ישראל למזור ולנתין הכיר
 בה יש להן כתובה בין מנה מאתיים בין תוספת : ויש להן
 פירות ומוזנות ובלאות רכיון ראית להו כתובה אית להו נמי
 תנאי כתובה : ומוזנות ראית להו ה"מ לאחר מיתה דלא
 חספיק להוציא עד שמת : אבל בחיי הבעל כיון דבעמוד
 והוציא קאי לי' להו מוזנות : דאי אמרה אית להו אתיין
 לאיעכוכי גבייתו דהכי אסיקנא בפרק יש מיתרות לבעליהן :
 לא הכיר בהן אין להן כתובה מנה מאתיים ולא פירות ולא
 מוזנות ולא בלאות : אבל תוספת יש להן בשמוס : ובלאות
 דאמרינן דלית להו מסתברא לן דכיון דדינא דדידהו כדין
 האילונית ודינא דאילוני' דלא הכיר בה אי איתנהו לבלאות
 אודי ואידי אית לה בין נכסי מלוג בין נכסי צאן ברזל : ואי
 ליתנהו נכסי מלוג דברשותה קיימי אית לה : נכסי צאן ברזל
 דלאו ברשותה קיימי לית לה הני נמי כיוצא בה : אבל שניח
 לא שנא הכיר בה לא שנא לא הכיר בה אין לה כתובה מנה
 מאתיים : אבל תוספות יש לה : ולא פירות ולא מוזנות ולא
 בלאות של נכסי מלוג בליתנהו : אבל איתנהו אית לה :
 ונכסי

חשתי ופעמים חוכה חשתי : בידוע היוכו הכיר בה :
 כנסה סתם היוכו לא הכיר בה : בו קתני לה לאלמנה וקאת'
 יש לה כתובת אפלונתא דאילונית קאי לחקר שחיבך באילונית
 ופירש הכיר בה וש לה כתובה שנתה לאלמנה חבלה וקאמר
 חף לאלמנה נמי שהכיר בה ונשאה לשם אלמנה יש לה כתובה :
 יש להן פירות נכסי מלוג שחבל הבעל דכיון דשליח סדין חבלו
 כי לא היו נשואין בה לכך משלם ח"ג דבכשר אמרו' מה
 ששוכח קוצים ומה ששכל חבל קבא קנסינן ליה דמשלם חסילו
 עוס שחבל מפני סכונ מרגילה לדי עמורב : ה"ג מפני סכונ

אלמנה פרק יא כתובות

ונכסי צאן ברזל בין איתנהו בין ליתנהו אית לה כדריב בהנא
 דאמר קנסיה רבנן לדירה בדירה ולדרידיה בדרידיה : ומנא לן
 דשניה בין הכיר בה בין לא הכיר בה חר דינא היא דאירת
 לה : חרא מרקא מפליג תנא באילוניית ולא מפליג בשנייה
 מכלל דשניה לא שנא הכי ול"ש הכי אין לה כתובה : ועוד
 דגרסי' בפ' יש מותרות לבעליהן ת"ר אלמנה לכהן גדול
 גרושה וחלוצה לכהן הדיוט יש להן כתובה פירות מזונות
 וכלאות והיא פסולה וולדה פסול וכופין אותו להוציא :

שניות מדברי סופרים אין להן כתובה ולא פירות ולא מזונות
 ולא כלאות והיא כשרה וולדה כשר וכופין אותו להוציא :
 אמר ר"ש בן אלעזר מפני מה אמרו אלמנה לכהן גדול יש לה
 כתובה מפני שהוא כשר והיא פסולה וכל מקום שהוא כשר
 והיא פסולה קנסו אותו בכתובתה : ומפני מה אמרו שניות
 מדברי סופרים אין להן כתובה מפני שהוא כשר והיא כשרה
 וכל מקום שהוא כשר והיא כשרה קנסו אותה מכתובתה :
 רבי אומר הללו דברי תורה ואין דברי תורה צריכין חיזוק :
 והללו דברי סופרים ודברי סופרים צריכין חיזוק : ד"א זו
 הוא מרגילה וזו היא מרגילתו : וכבר קיימ' לן דהיכא דקתני
 אלמנה לכ"ג יש לה כתובה כשהכיר בה : אבל לא הכיר בה
 אין לה כתובה אבל תוספת יש לה : ומרא' אלמנה הוא דיש
 לה כתובה כשהכיר בה שנייה נמי דפליג בדירה כשהכיר
 בה : וקתני אין לה כתובה : ואי הכיר בה אין לה כתובה
 כ"ש לא הכיר בה : ושמעי' מינה דשניה בין הכיר בה בין
 לא הכיר בה אין לה כתובה גרסי' בנדה ס"פ ראשון אשר
 שאין לה וסת אסורה לשמש ואין לה כתובה ולא פירות ולא
 מזונות

פסול והיא פסולה וכל מקום שהוא פסולה קונסין אותו
 בכתובתה זה"ס מפני שהוא פסול כדתנן בבכורות הנזשא נשים
 בעבירה פסול לעבודה עד שידיר הנאה והיא פסולה חללה
 וכל מקום שהוא פסול על ידה או היא פסולה על ידו קנסו
 אותו כלומר צריך לתת לה כתובה כשאר נשים דהא טעמ'
 דקנסו רבנן לשניי כתוב' היונו כדי שלא תתעכב אכלו (דכיון
 דלא תקו לה כתובה שבקא ליה ונפקא) וסכא לא צריך
 דממיל' שבקא לי כיון דכו' כפסל על ידה יש קטטה ביניהן וכן
 קסבי' נפסקת על ידו : דבר אחר זו הוא מרגילה אלמנה
 לכהן גדול וגרושה וחלוצה לכהן גדול וגרושה וחלוצה לכהן
 הדיוט הוא מרגילה ומסיתה לינשא לו : וזו שנייה כיון דלאו
 חיבי ולאו זרעה לא מיפסיל ולא מפסידיה היא מרגילתו דיותר
 אמר שהחיס רובה לישא חשה רובה להנשא : שאין לה וסת

אלמנה פרק יא כתובות קסח

סוונות ולא בלאות ויוציא ולא יחזיר עולמית דברי ר"מ ר'
 חנינא בן אנטיגנוס אומר משמש' בשני עדים והן הן עוותיה
 ותקוניה שאם תשמש פעם ראשונה ושנייה ושלישי' בעדים
 ונמצא דם על עד שלה או שלו בכל פעם ופעם הרי הן עוותיה
 שהחוקה נדה כל ימיה ויוציא בלא כתובה ואין לה לא פירו'
 ולא סוונות ולא בלאות דלאו בת תשמיש היא דלא חגיג'
 לביאה : ולא יחזיר עולמית ואע"ג דהדר איתקן דאי אמרה
 יחזיר זמנין דאזלא ומינסבא ומיתקנה ויאמר לו הייתי יודע
 שכן היא אפילו ניתנין לי מאה מנה לא הייתי מנחשה ונמצא
 גט בטל ובניה ממזרין : ואם שמש' בשני עדים אחד לו ואח'
 לה ג' פעמים ולא נמצא דם כאחד מהן הרי הן תקוניה והרי
 היא ככל הנשים אומר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר'
 חנינא בן אנטיגנוס :

סליק פירקא

קבוע לראות בו דם נדות : אסורה לשמש שנה תראה :
 בשני עדים סדינים שבדקה כה את עצמה אח' לפכו תשמיש
 ואחד לאחר תשמיש : וכן הן עוותיה המעוותין אותה כמו
 שמש' בעמוד : דהדרכ ומיתקבא שקובעת לה זסת :
 דאזלא ומנסבא : וכמלא גט בטל ולכך אומר לו הוי יודע
 שמוכיח את אשתו משום זסת אפי' הדרה ומתקבא לא יחזיר
 לו טוב לא יוכל לקלקלה וכו' אמריכון גבי מוכי' את אשתו
 משום סס רע או משום נדר :

הדרן עלך אלמנה כיוזמית

הנושא (א"ב סי' פכ קיד) את האשה ופסקה עמו שיהא
 זן בתה חמש שנים חייב לזונג' חמש שנים :
 גשאת לאחר ופסקה עמו שיהא זן את בתה חמש שנים לא
 יאמר הראשון לכשתבא לביתי אזונה אלא מוליך מזונותיה
 למקום אמה : וכן לא יאמרו שניהם הרי אנו זנין אותה
 כאחד אלא אחד זונה ואחד נותן לה דמי מזונות : גשאת
 הבעל

הנושא את האשה לזון את בתה שיש לה בת מאיש אחר
 כשאת האם לאחר שגירסה הראשון : לכשתבא
 אכלי כלומר אם הייתי מקיים אמה הייתי זן את בתה : מתו
 הבעלים בכותיקין כזכו' מנסבא כמי חזרין ולא משועבדי דתכן
 חין מוכיחין לאכילת סירות ולמזון באשה וסכנו' מנסבא
 משועבדים

הנושא פרק יב כתובות

הבעל חייב במזונותיה והן נותנין ליה דמי מזונות : מצי
 בנותן מזונות מכנסי בני חורין והיא ניונת מנכסי משועבדין
 משני שהיא כבעלת חוב : הפקחין היו כותבין שאהא זן ארת
 בתך חמש שנים כל זמן שאת עמי : גמ' (ח"מ סי' נ)
 איתמר האומר לחבירו חייב אני לך מנה ר' יוחנן אמר חייב
 ור"ל אמר פסור : ה"ד אי דאמר ליה אתם עידי מ"ט דריש
 לקיש דפטר : ואי דלא אמר להו אתם עדי מ"ט דרבי יוחנן
 דמחייב : לעולם דלא א"ל אתם עידי והב"ע דא"ל חייב אני
 לך מנה בשטר : רבי יוחנן אמר חייב אלימא מילתא דשטרא
 כמאן דאמר להו אתם עידי : ור"ל אמר פסור לא אלימא
 מילתא דשטרא : והלכתא כר' יוחנן : מדמקשינן עליה
 דר"ל ממתניתין (א"ס סו' נא) הנושא את האשה ופסקיה עמו
 שיהא זן את בתה חמש שנים דלית ליה גביה מעיקרא ולא
 מידי אלא איהו חייב נפשיה במילתא דלא הוה מחייב ביה
 ותוב אקשי' עליה מהא כתב לכהן שהוא חייב לו חמש סלעים
 חייב ליתן לו חמש סלעים ובנו אינו פרוי דלית ליה לכהן
 מעיקרא גביה ולא מידי ואוקימנא לר' יוחנן כרבי שמעון
 (ח"מ סי' קכט) דאמר ערב היוצא לאתר חיתום שטרות גובה
 מנכסים בני חורין דלית ליה גביה ולא מידי אלא איהו חייב
 ליה לנפשיה שמעינן מהני כולהי דפלוגתא דר' יוחנן ור"ל
 כמאן דקביל על נפשיה מילתא דלא הוה מחייב בה : וכיון
 דהילכתא כר' יוחנן דאמר חייב אני לך מנה בשטר חייב

ראפי'

משועבדים הילכך כנותן שיש לה מאותה בעלים כיוצא מבני
 חורין : וזוהי אותה בת שיש לה מאיש אחר : שהיא כבעלת
 חוב שיש לה עליו שטר מזונות מה' שנים : כל זמן שאת עמי
 ולא אם ימות או אם היה תמות או אם יגרש אותה : גמ'
 אידלמא לשומעין אתם עידי שחזי הודיה לו : (מ"ט דר"ל
 דפטר הא חזן קנן בסנהדרין עד שיאמרו בפנינו הודיה לו
 חלמא הודיה לו בפני עדים חיי' : וחי' דלא אמר לכו לשומעין
 אתם עידי מ"ט דרבי יוחנן הא ק"ל התם בסנהדרין כרוך
 שיאמר אתם עידי) לעולם דלא אמר לכו אתם עידי וסב'
 במאי עסקינן שנסר לו השטר בפניהם : ה"ג וכתוב בו חייב
 אני לך מנה ולא ע"פ סכתב ידו כן' (כוחיל ולא התם גו פסור)
 ולא דמי להא דתנן כוחיל עליו כתב ידו מחייב לו גובה
 מנכסים בני חורין דהתם איורי כשחתם (בו חזי פלוני לוינא
 מנה מפלוני) והכא איורי כשכתב(חייב אני לך מנה) ולא התם
 אימא מילתא דשטרא כוחיל ובפני עדים מסר לו אחר חיתום
 שטרות תחת התימות העדים כתב פלו' ערב וכוח' מודה בדבר :

גובה

הנושא פרק יב כתובות קסט

ואפילו לא אמר אחס עידי כל שכן אי אמר אתם עידי דכהא
 אפילו ר"ל מודה וכל שכן אי קנו מיניה : וזא דאמרינן
 כגמרא דבני מערבא אהא מתני' במה חייב לזון בת אשתו לא
 כן א"ר יוחנן ור"ל הכותב שטר חוב לחברו בחזקה שחייב לו
 ונמצא שאינו חייב אינו חייב ליתן לו כלום דאלמא ר' יוחנן
 וריש לקיש לא מפליגו בהא מילתא כל עיקר אלא תרויהו
 סבירא להו דאינו חייב לא חיישינן ליה אלא אנמרא דילן
 סמכי' דסבר בהא מילתא פלוגתא רר' יוחנן וריש לקיש היא
 וק"ל דהלכה כרבי יוחנן : אמר רב גידל אמר רב כמה (א"ס
 סי' נא) אתה נותן לבנך כך וכך וכמה אתה נותן לבתך כך
 וכך עמדו וקדשו קנו : הן הן דברים הנקנים באמירה : אמר
 רבה מסתברא מלתיה דרב בכתו גערה דקא מטו הנאה לידי'
 בכסף קרושיה : אבל בתו בוגרת דכסף קידושין לעצמה לא :
 והאלהים אמר רב אפילו בוגרת : דאי לא תימא הכי אבי
 חתן מאי הנאה אית ליה : אלא כההיא הנאה דקא מחתני
 אהדרו וכן הילכתא : ירושלמי אבל לא האח ע"י אהותו
 ולא אשה ע"י בתה ואפי' היא קטנה : וגרסי' נמי התם יבלבך
 מן הנשואין הראשונים : א"ל רבינא לרב אשי דברים הללו
 ניתנו ליכתב או לא ניתנו ליכתב א"ל לא ניתנו ליכתב : ואי
 קשיא לך הא דתנן מתו בניתן ניוגורו טנכסו בני חורין
 והיא ניוגנת מנכסו משועבדים מפני שהיא כבעלת חוב
 דשמע' מינה דניתנו ליכתב התם כשקנו מידו דסתם קנין
 לכתובה עומד : לא יאמרו (ח"מ סי' רפה וטור ח"ח סי' קיד)
 הראשון כשתבא אצלי אזונה אמר רב חסדא זאת אימור' ברט
 אצל האם ל"ש גדולה ול"ש קטנה : תני' מי שמת (ח"מ סי' טיח)
 והניח

גובה המלוה מן הערב מנכסו בני חורין ולא מנכסו
 משועבדי' דכיון דלאחר חיתום שטרות הוא הוה מלוה על פה :
 הנקנין באמיר' בלא קנין : דקא מטו הכאה לידי' דכסף
 וקידושין לחיה : ליכתב נתנו חכמים כתיבה לדבר אם באו
 לבחתיים עדים בדברים הללו שהן בלא קנין : או לא נתן
 ליכתב בלא ליטרוף ממטעבדי' כיון דליכא קנין לא משתטבדי'
 ככסי' : בת חכל' האם דקתני למקום חמה ולא קתני לבני'
 אחו' למדכו שכן טיב שתגדל הבת חכל' חמה ונת הכוזזות
 מן החזון זכין חותה בבית חמה וחזין כוסין חותה
 לדור חכל' לא שני גדולה ול"ש קטנה (מדלא קתני למקום
 שהיא דהוה משמע לג' ולה במקו' שהיא ולקטנה במקום שהיא)
 חכל' מילתא דפסיקה קתני למקום חמה משמע דסתם בת חכל'
 חמה

הנושא פרק יב כתובות

והנזית בן קטן יורשי האב אומרים יהא גדל אצלנו והיא
 אומרת יהא גדל אצלי אין מניחין אותו אצל מי שראוי
 ליורשו : מעשה היה ושחטוהו ערב הפסח : וכן לא יאמר
 שניהן הרי אנו זנין אותו כאחד : ההוא גברא דאגר ריחיא
 לחבריא' לטחינה : לסוף איעתר זבין ריחא וחמרה : א"ל
 לאגרא ער האירנא הוה טחיננא נבך באגר ריחיא דירי
 השתא דלא צריכנא הב לי אגר ריחיא : אמר ליה לא אלא
 מטחין טחיננא לך באגר דילך כדמעיקרא : סבר רבינא
 למימר היינו מתני' לך יאמרו שניהן הרי אנו זנין אותה
 כאחד אלא אחד זנה ואחד נותן לה דמי מוונות הכא נמי כיון
 דלא צריך לטחינה שקיל מינה דמי : א"ל רבי עוירא מי דמי
 התם חרא כריסא אית לה תרתי כריסאתה לית לה הכא אמר
 ליה טחון זבין טחון אותיב : ולא אמרן אלא דלית ליה
 לאגרא טחינה אבל אית ליה טחינה כופין אותו על מדרת
 סדום ויחיב דמי : מתני' (א"ה סו' כד) אלמנה שאמר
 אי איפשי לזוז מבית בעלי אין היורשין יכולין לומר לה לבי
 לבית אביך ואנו זנין איתך שם אלא זנין אותה ונותנין לה
 מדור לפי כבודה : אמרה אי איפשי לזוז מבית אבא יכולין
 יורשין לומר לה אם את אצלנו יש לך מוונות ואם אין ארת
 אצלנו אין לך מוונות : ואם היתה טוענת מפני שהיא ילדה
 והן ילדים נותנין לה מוונות והיא בבית אביה : גמ'
 ת"ר משמשת במדור שנשתמש' בו בחיי בעל בכרים וכסתות
 שנשתמשה

אמה : אבל מי שראוי ליורשו דחיישו' שמא יסרנוכו :
 דאגר ריחיא לחבריה לטחונה לא תקנה השוכ' לתת מעות
 למשכיו' חלא שיטחון לו למזנות ביתו בסכרו : לסוף איעתר
 משכור : זבין ריחיא וחמרה לטחון בן מזונות ביתו : ח' זנה
 זנה זאה' כותן לה דמי מזונות ולא חמרינן סניכס יתכו לה
 מזונות וא"ע"פ שלא פסקה עמהם תחילה דמיס חלא מזונות
 חייבוכו לתת דמיכס כשיס לה מזונות במקום אחר ה"א ח"ע"ס
 שלא פסק עמו חלא טחינה עתה שאינו כריך יתן דמיס :
 (טחון זבין באותן סלקת) טחון ואותיב למזונותך באותן
 שאכלי : ולא אמרן דלא יסיב ליה דמי חלא דלי' לה טחינה
 לריחיא חלא שאין בסוכר מוונות לטחון בסכר כל שעה למיכך
 חומר חייב רובה לוסב בטל לטחון לך ולא חתן דמיס אבל כל
 זמן שמוכ' לטחון טחון בסכר ונותן לו דמיס : דכגון זה כוסינ'
 על מדת סדום דזה נהנה וזה אינו חסר : מתני' אי איפשי
 לזוז מבית בעלי לכאת מבית בעלי : גמ'
 וכל בני עקתי כות כר כעין כריף כלומר שאם היה מדור שלן כר
 לח

הנושא פרק יב כתובות קע

שנשתמשה בחיי בעלה : בכלי כסף וכלי זהב שנשתמשה
 בחיי בעלה : בעכרים ושפחות שנשתמשה בהן בעלה שכך
 כותב לה כל ימי מיגר אלמנותיך בביתי : הני רב יוסף
 בכיתי ולא ביעקתי : אמר רב נחמן יתומים שמכרו במדור
 אלמנה לא עשו כלום : ומ"ש מדרבי אסי א"ר יוחנן דא"ר אסי
 א"ר יוחנן יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטין מה שמכרו
 מכרו התם לא תפסה מהיים הכא תפסה מהיים : אמר
 אביי נקיטינן מדור אלמנה שנפל אין היורשין חייבין לבנותו
 ותניא נמי הכי מדור אלמנה שנפל אין היורשין חייבין
 לבנותו : ולא עוד אלא אפי' אומר הניחו לי ואבננו משלי
 אין שומעין לה : בעי אביי שיפוצא מאי תיקו הילכך לא
 תשפץ : אמרה אי איפשי לזוז מבית אבא : וליתבו לה כי
 יתבה התם מסייע ליה לרב הונא דאמר רב הונא ברכת הבית
 ברובה וליתבו לה לפי ברכת הבית אין הכי נמי : מתני'
 (א"ה סו' קמ) כל זמן שהיא בכית אביה גובה כתובת לעולם
 וכל זמן שהיא בכית בעלה גובה כתובתה עד כ"ה שנים שיש
 בכ"ה שנים שתעשה טובה כנגד כתובתה דברי ר"מ שאמר
 משום ר"ג : וחכ"א כל זמן שהיא בכית אביה גובה עד כ"ה
 שנים : מתה יורשין מזכירין כתובתה עד כ"ה שנים : גמ'
 א"ל אביי לרבא אתיא קודם שקיע' החמה גביא אחר שקיעת
 החמה

לא קיבל עליו להוציא את נכיו ולהוסיבה : בנכסים מוגטים
 שבבנות מיזנות מהן כדתנן בבנות יזנו והכנים יסאלו על
 הסתמים : וקדמו קודם שבאה לב"ד ימכר' : הכא במדור
 חשוב כאילו הווי תסיקס מחיי' : סיכוכא לתזק בידקי מאי
 מי אמרינן לא מסקי' לה כל זמן שיוכל להתקון או דילמא אמרי
 לה לאו כל כמינד' : ברכת הבית ברובה בני אד' שפוזרין
 זה את זה וזשתכרית ומזלח דרביס עדיף : זניתבו לה זינכו
 לה לפי מה שנתמעטה ברכת הבית ביציאתה : מתני'
 כל זמן שהיא בבית אביה והיורשין זנוה סס גונה כתובתה
 כשתרבה : שתעשה טובה בנכסי היתומים שנוסב' מוס ומלח
 לשכניה : וחכ"א לה הזכר נערים וה' שנים לענין הטובה
 שתעש' ולא חסדוה רבנן כתובתה זכשה יזכרו כ"ה שנים
 לענין המחילה הזכרו לה זכר ולא תבעי כל הסייס הלכו
 מחלתה הילכך כל זמן שהיא בבית בעלה אין שתוקתה מחילה
 אלא מפני שהן מכבדין אותה היא גובה לתנוט את כתובתה
 אבל בבית אביה משתתקס חמס ועשרים שנים מחילת הוא :
 יורשין מזכירין כלומר כרוכין למחות גיל כתובתה תוך חמס
 ועשרים שנה : גמ' כל מדות חכמים הם נלמזס סהס

הנושא פרק יב כתובות

החמה אחילתא : א"ל אין כל מרת חכמים כן היא במ' סארי
 הוא טובל במ' סאה חסר קורטוב אינו יכול לטבול בהן :
 הא דקתני יורשין מזכירין כתובתה עד עשרי' וחמש שנה
 אוקימנא במ' כל הנשבעין שנשבעו ומתה : שלח ליה רב
 נהמן כר רב חסדא לרב נהמן בר יעקב ילמדו רבינו רבינו בששט'
 כתובה יוצא מתחת ידה או בשאין שטר כתובה יוצא מתחת
 ידה והלכה כדבריו מי שלח ליה כשאין שטר כתובה יוצא
 מתחת ידה : והלכה כדברי חכמים : ואם שטר כתובה יוצא
 מתחת ידה גובה כתובה לעולם : כי אתא רב דימי אמר ר"ש
 בן פוי א"ר יהושע בן לוי משום בר קפרא לא שנו אלא מנה
 מאתים אכל תוספת אין לה : ורבי אבהו א"ר ינאי אפילו
 תוספת יש לה דא"ר איבו א"ר ינאי תנאי כתובה ככתובה
 דמי וכן הלכתא : חמותיה דרב חייא אריכא מדפתי אתת
 אחיה הואי זנה עשרים וחמש שנים בכי נשא לסיף אמרה לי'
 הב לי מזוגי אמר לה לית לך מזוגי : הב לי כתובה אמר לה
 לא מזוגי אית לך ולא כתובה אית לך : תבעתיה לדינה
 קמיה דרבה בר רב שילא : א"ל אימא לי גופא דעובדא היכי
 הוה אמר זניתה עשרין וחמש שנין בכי נשא וחיי דמר
 דבכתפאי אמטי לה : א"ל טעמא מאי אמור רבנן כל זמן
 שתוא בבית בעליה גובה כתובה לעולם דאמרינן מחמת
 כיסופא הוא דלא תבעה הא נמי מחמת כיסופא הוה דלא
 תבעה ויל הכלה : לא אשגח ביה אול כתב לה אדרכתא
 אניכסיה : אתא לקמיה דרבא א"ל קא חזי מר היכי דנן א"ל
 שפיר דנך : אמרה ליה איזיל ולהדר אפירי מן החוה יומא
 עד השתא אמר לה אחוי לי אדרכתך הוא דלא הוה כתב בה
 דאשתמורענא דנכסין אילין דמיתנא אינון אמר לה הא
 אדרכתא

מנמנדיס אותה יתד שלא תמוט : לא שנו דבכ"ס סנה מחלה
 חלה סנה ומחתים שהם שם כתובה אבל תוספו' יש לה דמתנה
 היא ולא כתובה : תנאי כתובה תוספות : אינתת אחא הוה
 זמנ כלל בכיס וירטו רב אחא אחיו : לא מזוגי ולא כתובה
 דחלמנא בבית חביב אינה גובה חלה גדה' ועשרים סנה כמו
 דבבן : בכתפאי חמטא ילכ את מזונותיה מיוס ליוס : מחמת
 כיסופא מחמת הכבוד הוה אשר עשית לה : אדרכתא פסק
 דין לגבות נכסים מכל אשר קמנא : אמרה ליה לרבא ליהדר
 לי פורא דשיעו' כתובתאי : מיומא דכתוב' לי אדרכתא
 עליוסו שמחותו הווס קס ברשותי דהכי חמ'ס' המסקו' גבי
 קומת כ"ד מלומתי חכול פורי אמר רבה מכי מטו אדרכתא
 לידים חביי אמר משתקמא רבא אמר מכי סלמו יומי אכרזתא'
 ואשתמורענא

הנושא פדק יב כתובות קעא

אדרכתא לאו שפיר כתיבה אמרה לי תיוול אדרכתא אישקיל
 מיומא דשלימו ימי אכרזתא עד השתא אמר לה ה"מ היכי
 דליכא טעותא באדרכתא אבל הכא דאיכא טעותא באדרכתא
 לית לן בה : אמרה והא מר דאמר אחריות טעות סופר הוא
 אמר לה כהא אפי' רבא בר רב שילא טעי הוא סבר הני והני
 דידיה נינהו ולא היא זמנין דמיגבו לה ואולה ומשבחא להו
 ואמר לה שקילי דידך והב לי דירי ואתו לאפוקי לעו על
 בי דינא :

סליק פירקא

ואסתמודענא הכרכו שהכנסים הללו שכתבנו אדרכתא עליהם
 של המת היו ששיעבודה של כתובתה של זו כוא עליהם :
 לא שפיר כתיבה כי נכתבה על כסיו של זה ושרות של זה אינה
 משועבדי' לכתובתך חלא קותו שירש מבעליך : תיוול אדרכתא
 דכא שפיר כתיבה ואשקול פירי שבמלאת סדה מסדות המת
 ובראתו את האדרכתא שבדו לב"ד ושמאזה וזכרונו עליה
 שלשים יום כמשפט דב"ע מודו דכי שלמו יומו אכרזתא חכיל
 לוקח פירי : אבל הכא כיון דאיכא טעותא באדרכתא לא
 זכית עד דמטא השתא ארע' לידך כי מכת האדרכתא שמאזה
 ב"ד וזכרונו : אחריות טעו' סופר בו' שטר שאין כתוב בו
 אחריות אע"כ גובה מנכסים משועבדים שלא כלום מעותיו
 חלא באחריות והסופר טעה שלא כתבו ה"כ ב"ד כוא לסופר
 לכתוב האדרכתא בזנת וכוא טעה ולא כתב ואסתמודענא :
 כהא אפי' רבא בר רב שילא טעויה לכתוב האדרכתא טעם
 ומכור שתגבה מנכסים שלו : אולה ומשבחא אותה סדה ששמו
 לה ב"ד ודבעלה מיקסמא שלא ישניק אותה היורש סבוא בטוח
 שיחזור ויקח את שלו מידה ויאמר לה עלי משליכי המשועבדי
 לידך : ואתו לאפוקי לעו על ב"ד שלא עיינו בתקנה של זו :

סדרן עלך סנושא

שני (א"ה סו' ע) דייני גזירות היו בירושלים ארמון
 וחנן בן אבי שלום חנן אומר שני דברים וארמון
 אמר שבעה : מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות
 חנן

שני דייני גזירות (מפרשים בגמרא שכיון גוזרין גזירות
 על הגזילות) חנן אומר שני דברים שלא היו חכמים
 מודים לו : תסבע בסוף כשישמעו בו שמת ותבא לגבות
 כתובתה

שני דיני פרק יג כתובות

חנן אומר תשבע בסוף ולא תשבע בתחלה נחלקו עליו בני
כהני גדולי ואמרו תשבע בתחלה ובסוף א"ר דוסא בן
הרכינס כדכריהם : אמר רבן יוחנן בן זכאי יפה אמר חנן
לא תשבע אלא בסוף : גמ' מי שהלך למדינת הים וכו' .
איתמר (ס) רב אמר פוסקין מזונות לאשת איש ושמואל אמר
אין פוסקין מזונות לאשת איש . אמר שמואל ומודה לי אבא
בג' הרשי' הראשונים שאין פוסקים מה טעם לפי שאין אדם
מניח את ביתו ריקן . והילכתא פוסקין מזונות לאשת איש :
תניא מי שהלך למדינת הים ואשתו תובע' מזונות בני כהנים
גדולים אומרי' תשבע חנן אמר לא תשבע ואם בא בעל ואמר
פסקתי לה מזונות נאמן פיר' ובשבועה : תניא אידך מי
שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות אם אמר לה צאי
מעשה יריך במזונותיך רשאי . ואם קרמו ב"ד ופסקו מזה
שפסקו פסקו : תני' האשה שהלכ' היא ובעלה למדינת הים
ובאה ואמרה מת בעלי רצת' ניווג' רצת' גובה כתובה . אמר'
גרשני בעלי מתפרנס' והולכת עד כדי כתובת' דייקינג'
מינרה עד כדי כתובתה אין יתר מברי כתובתה לא
ושמעת מינה דלית' להא דגרסינג' בנמ' דבני מערבא ארם
שנירש אשתו ולא נתן לה כתובת' הייב מזונותי' עד שיפרענה
עד פרוטה אחרונ' דאי איתא להאי מימר' היה למתני ניווגי'
והולכת עד שתפרע כל כתובת' ומדקחני עד כדי כתובתה
שמעינג' כדי מטי מזונותיה עד כדי כתובתה טקעה כתובתה
במזונותיה ולא שקלי' כתר הכי כלום : ואע"ג דאוקמה
שמואל להא מתניתא בשמעו בו שמת ההוא שינויא בעלמ'
הוא

כתובתה אז קשבע שלא טיכב' בידה כלום משל בעלה : ולא
קשבע בתחילה בשעת גיבוז מזונות : גמ' פוסקין מזונות
ב"ד יורדין לכספי מי שהלך למדינת הים ופוסקין מזונות
לאשתו : נאמן ובשבועה ומחזרת מה שנתנו לה ב"ד :
דכתה כזונת שהאשה היא נאמנת לומר מת בעלי ותכסא וכסס
סכאמכ' בינש' כך : אמר' לטוב כתובת' כדאמ' ביבמות וחסר
כתוב' נלמד דכתוב' בה לכסתכסאי לאחר תיטלי מה שכת' לוכיז'
מתפרנסת והולכת בו כתובתה לא תגבה דמא לא גירשה
דבגרושין לא האמונה חבל אוןי יכניזן לה ובפירעון כתוב'
ממה נפשך חסגרשה כרי נטלה בכתובתה ואם לאו כרי חייב
במזונות שלה : (ואע"ג וכו' חילקא באפי נפשה הוא
זכ"ס ואע"ג דאוקמה שמואל לכא פסקתה דר'אמה כזונת
בשמינו כו שמת דבת' מודה שמואל דפוסקין מזונות לא"ה
שיכניזא בעלמא הוא ולית' לכת' כזונתה אלא אפי' לה שמינו
כו נמי מתפרנסת עד כדי כתובתה ועיין בר"ן ובגמרא כדף

שני דייני פרק יג כתובות קעב

הוא דהיא לירת הלכת' כותידה : מתנו' מי שהלך (סס)
 למדינת הים ועמד אחר ופרנס ארת אשתו חנן אמר איכר
 מעותיו : נחלקו עליו בני כהני' גדולים ואמר' ישבע כמה
 הוציא ויטול א"ר דוסא בן הרכינס כדבריהם : אמר רבן
 יוחנן בן זכאי יפה אמר חנן הניח מעותיו על קרן הצבי :

גמ' תניא (א"ס סו' קין) כיצד אמרו ממאנת אין לה מזונות
 אי אתה יכול לומר ביושבת תחת בעלה שבעלה הייב
 במזונותיה : אלא כשהלך בעלה למדינה הים ולותה ואכלה
 ועסדה ומיאנה טעמא דמיאנה הא לא מיאנה יהבינן לה :
 ושמעי' מהא דאפי' חנן דאמר הניח מעותיו על הקרן הצבי
 ה"מ פירנס אבל לות' ואכלה מוציאין ממנו : ותו גרסי' בפ'
 יש מותרות לבעליהן בעא מיניה ר"א מרבי יוחנן אמנה לכהן
 גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט יש להן מזונות או לא
 ואמרי' ה"ד אלימא ביושבת תחתיו בעמוד והוצא קאי מזוני
 אית לה : לא צריכא כגון שהלך בעלה למדינת הים ולות'
 ואכלה מאי מזוני תנאי כתובה נינחו ומראית לה כתובה אית
 לה מזוני וכו' : שמעי' מהא דכל אשה שחל' בעלה למדינת
 הים ולותה ואכלה שחבעל' הייב לפירוע וכן הלכתא : (ו"ד
 סי' רכא) חנן התם המודר הנאה מחברו שוקל לו שקלו ופירע
 לו הובו ומחזיר לו אבירתו : ובמקום שנותנין עליה שכר
 תפול הנאה להקדש : בשלמא שוקל לו שקלו מצוה קעביד
 דתנן תורמין על האבוד ועל העתיד לגבורת : ומחזיר לו
 אבירתו

ק"ז ע"א) מתני' איכר מעותיו כיון שלא חזר לו הלוינו
 זחני אפרע אבל אם הלכו את האשה מעות למזונות ע"מ
 שתשלם לו תובעה וסייא תובעת הבעל וישלם כדאמרי' בסמוך
 במתאנת (טעמא דמיאנה כו') גמ' ה"מ פירנס כלות' טעמד
 ח' מעבמו וסירנס את אשתו כדמי' במתני' : אבל לות' או
 המלו' הוא תובעה וסייא תובע' את הבעל ומזכיאין ממנו :

שוקל לו שקלו שוקל בשבילו שקל שהוא חייב בכל שנה
 לקרבנות לבור : ופירע לו חובו אם חיי' ממון לחבירו
 מותר לזה שיפרענו בשבילו : מחזיר לו אבירתו אם ראה
 חמורו תועה מות' להסיבו : ובמקו' שכושלין שכר על טורח
 השבת אגדה : תיכול שכר הנאה להקדש שקרי שניהם מודרין
 כנאה זה מזה : מוכר קטביד ואינו מהנה לזה שאם לא שקל
 עליו לא היה מפסד כלו שיש לו חלק אע"פ כן בקרבנו' :
 דתנן תורמין את כלשכא בשלש קופות על האבוד על מי ששקל
 שקלו ושלחו ואכר : ועל כנבוי שעדיין לא הגיע כאן ועל
 העתיד לגבות ואפי' לא נגב' לאחריו כן יש לו חלק בתרומ'
 ובקרבנו'

שני דייני פרק יג כתובות

אבידתו נמצי מצוה קא עביר : אלא (ח"מ סי' קכח) פירע לך
 חובו הא קא משתרשי ליה א"ל רב הושעיא הא מני חנן היא
 דאמר הניח מעותיו על קרן הצבי : ירושלמי רבה בר ממל
 הפירע שטר חוב לחבירו שלא מדעתו פלוגתא דחנן ובני
 כהנים גדולים אמר ר' יוסי סעמא דבני כהנים גדולים התם
 לא עלתה ברעתו שחמות אשתו ברעב ברם הכא מצי אמר לי'
 נופיים הוינא ליה ומחיל לי ואע"ג דחות גביה משכון :
 ריב"ל אמר אין לך נתפס על חבירו וחייב ליתן לו אלא
 בארנון או בגולגולת רב אמר כל הנתפס על חבירו חייב
 ליתן לו : הילייה דרב מהרא הגזול שדה ומכרה לחבירו
 ונטלוה מסיקין כופין אותו להחזיר ארץ מעותיו ולא שמע
 דרבי יוחנן דא"ר יוחנן קנס קנסו בגולן :

מתני' ארמון אמר (ח"מ סי' קיב) שבעה מי שטת והניח
 בנים ובנות בזמן שהנכסים מועטין הבנות יזונו והבנים
 יורשין ובזמן שהנכסים מועטין הבנות יזונו והבנים ישאלו
 על הפתחים ארמון אמר בשביל שאני זכר הפסדתי : אמר
 רבן גמליאל רואה אני ארץ דברי ארמון : ולית הלכתא
 כארמון : מתני' הטוען (ח"מ סי' פח) את חבירו כדרי יין
 וכרי שמן והודו לו בקנקני ארמון אמר הואיל והודה ממין
 הטענה ישבע וחכ"א אין ההודאה ממין הטענה : אמר רבן
 גמליאל רואה אני את דברי ארמון : גמ' חיבא דאמר
 ליה מלא עשרה כרי שמן יש לי בידך שמן טעין ליה קנקנים
 לא טעין ליה : עשרה כדים מלאים שמן יש לי אצלך שמן
 דקנקנים קא טעין ליה : כי פליגי חיבא דאמר ליה עשרה
 כרי

דבקרצבו' אלא רק שאיבד מכוה (נמאלת שכר המכוה טל
 סנותן) : מסתמי ליה מהנסו ומרווחו : חנן הוא דאמר
 איבד מעותיו זה ספירנס אשת חבירו וכתכוון שיסלם לו בעלם
 איבד מעותיו ואין יכול לומר פרעתו את חובך שלם לי וכן
 ידיו נמיו לכל חוב שטליו ועמ' חבירו ופרטו וזה לח' אמר לו
 הלכתי אינו חייב לו כלום וכיון דחילו פרעיה גסם הלואה הוא
 כי נמיו פרעיה גסם מחילה לאו מידי יחיב ליה : מתני'
 ככסים מועטין מפרט בבבא בתרא שאין בהן פרנסת י' בחדש
 לזכרים ולנקיבות : בבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים
 מתקנת חכמים הוא : (בשביל שאני זכר כו' מפר' בגמר'
 בשביל שאני זכר וראוי אני לירש בככסים מרובים
 הפסדתי בככסים מועטין בתמיה) : והודה לו בקנקנים
 ריקים בלא שמן : גמ' קנקנים לא טעין ליה
 וכי הודה ליה בקנקנים לא הוי הודאה : קנקנים ושמן קא
 טעין

שני דייני פרק יג כתובות קעג

כרי שמן יש לי אצלך אדמון סבר יש בלשון הזה לשון קנקנים
 והנה ליה מודה מקצת הטענה וישבע ורבנן סברי אין בלשון
 הזה לשון קנקנים ואין כאן הודאה ממין הטענה אלא מזה
 שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו הוה ליה כמו
 שטענו חטים והודה לו בשעורים דפטור : וקיימא לן
 באדמון דאמר יש בלשון הזה לשון קנקנים והוה ליה מודה
 מקצת הטענה : דאמרינן א"ר זירא אמר רבה בר ירמיה ב'
 דברים שאמר הנן הלכה כמותו וכיוצא בו שכעה דברים
 שאמר אדמון יש מהן שהלכה כמותו וכיוצא בו ויש מהן שאין
 הלכה כמותו ולא כיוצא בו כל מקום שאמר ר"ג רואה אני
 את דברי אדמון הלכה כמותי ואינך לא : ודאמר ר"ג רואה
 אני את דברי אדמון תלחא אינון : מי שמת והניח בנים
 ובנות : והטוען את חברו כרי שמן : והפוס' מעות לחתנו :
 מי שמת והניח בנים וכנורת נפקא ליה מהלכתא וק"ל כרבנן
 דאמרי' כנכסין מועטין חבנות יווגו והכנים ישאלו על
 הפתחין : פשו להו תרתי דהלכתא כהו באדמון : כיוצא
 בו דחנן הא דאמרינן לעיל אמר רב הושעיא הא מני חנן היא
 דאמר הניח מעותיו על קרן הצבי : כיוצא בו באדמון הא
 דאמרי' בשבועות טענו שור ושה חמור וחודה לו באחד מהן
 חייב וא"ר היא בר אבא תלמוד ערוך הוה כפי ר"י הא מני
 אדמון היא : וכבר ברינא בשבועות שהלכה היא
 טענו שור שה חמור והודה לו באחד מהן חייב :
 מתני' (א"ס סו' כג) הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל
 תהא יושבת עד שתלכין ראשה אדמון אומר אלו אני פסקתי
 לעצמי הייתי יושב' עד שתלכין ראשי אבא פסק עלי מה אני
 יכולה לעשות או כנוס אדפטור : אמר ר"ג רוא' אני את דברי
 אדמון : גמ' מתניתין דלא כי האי תנא דתניא א"ר יוסי
 ברבי יהודה לא נחלקו אדמון וחכמים על הפוסק מעו' לחתנו
 ופשט לו את הרגל שלא תהא יושב' עד שתלכין ראש' :
 ועל מה נחלקו על שפסקה היא לעצמה שחכמים אומר תהא
 יושב' עד שילכין ראש' אדמון אומר יכולה היא שתאמ'
 בסבור'

טעין ליה וכי הודה בקנקנים הוה ליה הודה במקצת הטענה
 וחייב : עשרה כרי שמן ולא אמר מליאוס יש בלשון הזה
 לשון קנקנים כו' (דכיון דלא אמר מלח עשרה אין זה טוענו
 מזה חלה כדום מליאוס זה"ל כטענו חטים וסמאדוס זהודה לו
 באחד מהם דק"ל חייב) כיוצא בו דחנן ר' יוחנן בן זכאי :
 כיוצא בו באדמון ר"ג וכפמוד סי כפ"ח : מתני' ופשט לו את
 הרגל דרך כיווין ואמר כואש טאינו חס על דבריו ולאומר לו

שני דיני פרק יב כתובות

כסבור' הייתי שאבא נותן לי עכשיו שאין אבא נותן לי
 מה אני יכול' לעשות או כנוס או פטור אר"ג רואה אני ארז
 דברי ארמון : וקיימא לן בתנא דירן * והשתא דתקיננו
 רבנן למורדת למיתב לה גיטא לא שנא פסק עליה אביה ולא
 שנא פסקה איהי כך אמרה ליה או כנוס או פטור כייפינן ליה
 ויהיב לה גיטא בעל כרחיה : מתני' (ח"מ סו' קמז) העורר
 על השדה והוא התום עליה עד ארמון אומ' יכול לומר השני
 גוח לי והראשון קשה ממני וחכ"א איבר את זכותו * עשאה
 סי' לאחר איבר זכותו : גמ' א"ר אמי ל"ש אלא עד : אבל
 דיון לא איבר זכותו דתני ר' חייא אין העדים חותמין על
 השטר אא"כ קראוהו והדיינין חותמין אע"פ שלא קראוהו :
 עשאה סימן לאחר איבר זכותו * אמ' אביי ל"ש אלא לאחר
 אבל לעצמו לא איב' זכותו דאי לאו דעבד הכי לא הוה מוכיז
 ליה * ירושלמי לא סוף דבר שעשא' העורר סי' לאחר אלא
 אפי' עשאה אחר לאחר והעורר חתו' עליה בעד אבד זכותו :
 החו' דעשאה סימן לאח' ערער שכיב * שבק אפטרופא אתא
 לקמיה

גול טיט שעל רגליו : גמ' וקשתא דתקיננו רבנן למורדת
 למיתב לה גיטא כדאמר' לעיל שלא תפאן בנות ישראל לתרבות
 רעה : מתני' העור' על הסדה רחובן המעורר על הסד'
 סביר שמעון ואומר לוי שמכרה לו גזלה ממנו : והוא חתום
 על סטר המכירה שכתב לוי לשמעון כשמכרה לו : חדמון
 אומר יכול הו' שיאמר לו מה שלא עוררתי כשלקח' מלוי
 וחתמתי עצמי לעד על הסטר לפי שלוי חדס חזק הוא וקסה
 לכוחיה מידו וכוח לוי שתכוח לדיק שאזכירנה ממך בדיון :
 איבד את זכותו דהואיל וחתם הו' שאין לו עסק בה :
 עשאה המוחזק סימן לאחר שלא לזו רחובן בעורר עליה לא
 לאיס אחר ביה מוכר סדה בכד זו ומיכר לו ארבע מטרים וכתב
 מחר פלוני סדה שלי וזו הסדה עשאה סימן מחר ללוקח ובשמו
 של מוכר וזה חתם אותו על סטר ולא עירער איבד את זכותן
 חסי לארמון כי חיון כומר כאן הסכימו חו' לי : גמ' חבה
 דיון שהובא סטר המכירה כב' ד לקיימו כמשפט קיום סטרות
 שכותנין עליהן הכסף והדיינין חותמין לה איבד זכותו שלא
 ביה יודע מה שהיה כתוב בו שיערער כדמסיק מדתני רבי
 חיוא : אח' כקראוהו כי על דברי הסט' הם גאים להעני' :
 אבל הדיינים חותמין על קיומו אע"פ שלא קראוהו כי אינם
 מעידים אלא שמכירים החתימות : (ל"ש אלה לאחר דוקח
 נקט מתני' סי' לאחר) אבל לעצמו חס עשאו המוחזק בה
 סימן לעצמו של רחובן בעורר עליה וכשמסר לו סימני
 המכרים

שני דייני פרק יג כתובות קער

לקמיה דאבוי א"ל עשאה סימן לאתר איבר זכותו : אמר ליה
 ודילמא אי הוה אבוהון קיים הוה טעין ואמר תלם אחר
 עשיתי לך אמר ליה שפיר קאמר ר' יוחנן אס טעין ואמר
 תלם אח' עשיתי לי נאמן זיל הב ליה מיהא תלם אחר אמר
 ליה ניתב לי ריכבא רדילקא דקאים עלויה תלם אמר ליה זיל
 הב ליה מיהא תלם אחר דאיכא עלויה ריכבא דדילקא : אמר
 ליה אי הוה אבוהון דיתמי קיים הוה טעין ואמר חזרת
 ולקחת' ממנו אמר ליה שפיר קאמר דאמר ר' יוחנן אס טעין
 ואמר חזרת' ולקחתו ממנו נאמן : פי' והוא דחויא ארע' בירי'
 אבל אי לידיה ביריה אינו נאמן דיוקא נמי דקאמר ליה זיל
 ש"מ' אמר אבוי מאן (ח"מ סו' רן) דמוקי אפטרופוס נוקיסיכי
 האי דידע לאפוכי לזכותא דיתמי : מתני' מי (ח"מ סו' קמח)
 שהלך למדינת הים ואבדרה דרך שדהו אדמון אומר ילך לו
 בקצו' וחב"א יקח לו דרך במה מנה או יפרח באויר : נמ' שפיר
 קאמר אדמון אמר רב כגון שהקיפוהו ד' בני אדם מד' רוחותיה
 אי הכי מ"ט דאדמון אלא אמר רבא ארבעה דאתו מכח ארבעה
 וארבעה דאתו מכח חד כ"עלא פליגי דמנו מדהי ליה כו'
 פליגי

שמכרים כתב על סדה זו מכר פלוני שלי ולא מוחה ראובן :
 דאמר חו' להו דעבדי הכי חו' לא סתקתי : לא סוף דבר כלומר
 לאו דוקא שהו' בעבמו עשאה סי' : תלם א' מענית מחריסה
 על פני כל הסדה הודיתו לו בין סדה שאני עורר ובין אותה
 שמכר ועל אותו תלם כתב מכר פלו' שלי וחמתו על הסטר
 ולא מחיתי : הב לימיה תלם א' לא' סהכי' האפטרופא עדי'
 זר איב' שהיה של אבי היתומים וכגולה הימנה ולא היה למחזית
 זכות בה אלא לפי שישאו אביהן סימן בשמו של מחזיק לכך
 אמר לאפטרופא זיל הב ליה למחזיק מיהת תלם א' : הוה
 על חוקו תלם ריכבא דדילק' שורו דקלים מורכבים זה על זה
 ואמר ליה שיתן לו גם אותו ריכבא דדילקא : חזרת' ולקחת'
 ממנו לאחר שעשיתו סימן בשמו כהמן דהפס שאמר הוא הפס
 שהתיר דמאחר שיש עדים שהיתה שלו ונטלם הימנו ואין לזה
 זכות נאות תלם אלא על פיו של זה שעשא' סימן לאח' ויהי'
 חזר ואמר לקחתו : והוא דהוה ארע' בידיה כלו' שאפטרופ'
 מחזיק בו מכח היתומים) מתני' ואנדה דרך סדה שהיה
 לזה כגון שהחזיקו בו בעלי הסדות ססניבותיו : ילך לו
 בקצרה על כרח' ילך לו דרך סדה אבל דרך קצרה יברור לו
 שלא ירבה ליטול : גמ' שפיר קאמר אדמון דס' דכל
 חרב' הסדות ססניבותיו של א' מהן דממה נפשך דירכיה גביה
 הוא : חרבע בני אדם דכל אח' דוחכו ואומר לא גבחי הוא :
 דחתי

שני דייני פרק יג כתובות

פליגי בחד דאתי מכח ארכ' אדמון סבר ט"מ ארחאי נבך היא
 דרכנן סברי אי צאיתת צאיתת ואי לא מהדריןן שפרי למריהו
 דלא מצית לאשתעווי דינ' בהדייהו : ההוא (ח"מ סי' רפח)
 ראמ' להו דיקלא לבררת אתו אחי פלגי ולא יהבי לה דיקלא
 לברת סבר רב יוסף למימר היינו מתניתין א"ל אביי מי דמי
 התם כל חד וחד מצוי מדחי ליה הכא דיקלא גביהו הוא מאי
 תקנתיהו ליחבי להו דיקלא ולהדר ולפלגי מרישאה :

מתני' (ח"מ סי' סכ) המוציא שטר חוב על חברו והלח
 הוציא שמכר לו את השדה אדמון אומר אלו הייתי חייב לך
 היה לך ליפרע את שלך כשמכרת לי את השדה וחכ"א זה היה
 פקח שמכר לו את הקרקע שיכול למשכנו עליו : גמ' באתרא
 דיהבי וזוי והדר כתב שטר' כ"ע לא פליגי דמוצי א"ל היה לך
 ליפרע את שלך : כי פליגי באתרא דכתבי שטרא והדר יהבי
 זוי אדמון סבר אכעי לך למסר מודעא אשטרא ורכנן סברי
 חברך חברא אית ליה וחברך דחברך חברא אית ליה :

שתי' (סס) שנים שהוציאו שטר חוב זה על זה אדמון אומר
 אלו הייתי חייב לך כיצר אתה ליה ממני וחכ"א זה גובה ש"ח
 וזה

דאתי מכח חד כלומר חלקחוס מאיש א' : שתקת שתקת ואוזיל
 גבך כשתקסה ממני בדרך : יהוא דאמר בעת מותו :
 כיזכר ממני דאזיל לגביה כל חד וחד ותובטו וכו' דוחס : כל
 חד וחד מני מדחי ליה סל מורח אומר לכפון הים דרך סלך
 שאון לך אכלי כלום וכן כל א' : הכא דיקלא גביהו הוא סברי
 כל הנכסיו היו ביחד בטע' כוואה ועל כלום הטיל את הדקל
 ולא פיר' איוס : מתני' וכלה הוכיח שטר כלומר הלום
 הוכיח עליו שטר מכירה מאחרת לשטר הלואה ואומר שטרך
 מזויף או פרוע שאם הייתי חייב לך לא היית מוכר לי את הסדה
 שהיה לך לגבות חובך : זה היה פקח שמכר לו את סדה לפי
 זה יכול להברוח את המטלטלין ולא היה יודע מהיכן לגבות
 ועכשיו יכול הקרקע בחובו : גמ' באתרא שסלוקת סדה
 יהיב וזוי והדר כתיב המוכר שטרא : כ"ע לא פליגי שהיה
 לו למוכ' לעכב בחובו המעו' שקבל ולא יכתוב הסט'
 וכיון שכתבו הוכיח שאין עליו חוב : למימסר
 מודעא חייבי מוכר לו אלא שאוכל למשכנו : חברך חברא
 אית ליה ויודיע לו ולא יקנה את הסד' : מתני' סביק
 שכוניאו שטר חוב זה על זה רחובן על שמעון ושמעון על
 רחובן ושטר שהוכיח רחובן מוקדסו של שמעון מאחר :
 אדמון אומר יכול שמעון לומר לרחובן אלו הייתי חייב כדברי
 שטרך כיכד אתה לזה חת"כ ממני הים לך לתכופ חובך ממני

שני דייני פרק יג כתובות קעה

זוה גובה שטר חובו : גמ' איתמר שנים שהוציא שטר חוב
 זה על זה רב נחמן אמר זרה גובה וזה נוכרה ורב אמר הפוכי
 מטרתא למה לי אלא זה עומד בתוך שלו וזה עומד בתוך שלו
 דב"ע עיריית ועיריית בינונית ובינונית זכורית וזכורית הפוכי
 מטרתא הוא : כי פליגי ראית ליה לחד עיריית ובינונית ואית
 ליה לחד זיבורי רב נחמן סבר בשלו הן שמיין ורב ששת סבר
 בשל כל אדם הן שמיין וק"ל הלכתא כרב נחמן בדיני :
 מתני' (א"כ סו' עה) שלש ארצות לגישואין יתודדה ועבר
 הירדן והגליל אין מוציאין מעיר לעיר ולא מכרך לכרך :
 אבל באות' הארץ מוציאין מכרך לכרך ומעיר לעיר אבל לא
 מכרך לעיר ולא מעי' לכרך : מוציאין מנורה הרע לנורה
 היפה אבל לא מנורה היפה לנורה הרע רשב"ג אומר אף לא
 מנורה הרע לנורה היפה מפני שהנורה היפה בודק : גמ'
 בשלמא מכרך לעיר לא רבכרך שכיחי כל' מילי ובעיר לא
 שכיחי אבל מעיר לכרך מה טעמא לא מפני ששייכות כרכין
 קשה דאמר רבי יוסי ברבי הנינא מנין שייכות הכרכין קשה
 שג'

זה גובה וזה גובה חסי' אם החוב שיה אין אומר זה יעכב מלוי'
 של חבירו בשביל סלוהו אלא ב"ד יורדין לכססיו של כל אחד
 זמנין לשכנגדו את חובו : גמ' הפוכי מטרת' למכ לי
 הסוסי בני מרכוסין של עור ומשאן סוסי מה יתרון לו להסוד'
 את של שמאל לימין ושל ימין לשמאל : בשלו הן שמיין (מה
 ס' אמרו חכמים ב"ח בינונית בקרקעות הלכו שמיין שאם יש
 לכו סדי סהיא בינונית לכל אדם ואכלו היא עדות ששאר
 סדוקיו גרועות הימנה אין ב"ח גובה הימנה) ולא הפוכי
 מטרתא היא דמנה גמס' איכא רוח' לבעל הזיבורית דאם
 חבריה קדים ברישא ונבי א"כ יסיה לו עידיית בינונית וזיבורית
 וכריך ליתן לו לזה בינונית ואם איכו קדים ונבי מן בינונית
 לחבריה אותו בינוני יסיה עידיית שלו ומגבי לחבריה זיבורית :
 אמר סבר בשל עולם הם שמיין וכיון דבהדי הדדי קאמי למוגבא
 יסבי ב"ד בינונית לבעל הזיבורית ברישא וסדר נבי ליה מיניה
 הילכך הפוכי מטרתא הוא : מתני' שלם ארכות בח"ו
 חלוקות זו מזו לענין נשואי אשה שאם נשא אשה בח' מהן איכו
 יכול לכוסף לכחא אחריו מארץ לארץ : אין מוכיחין מזו לזו
 לח מעיר לעיר ולא מכרך לכרך גדול מעיר וסוסי מקום
 סווקים ורכלין מסבובין ונחין לשם לסחורה וכל דבר מכו
 בו : אבל לח מכרך לעיר כו' מסר' בגמ' שהכיב יפה בודק
 את הגוף לפי שבה מכוס רע ומתוך כך חללים בחיים עליו :
 גמ' ישיבת כרכוס קשה לפי שהכל מתישכים סס ומקריבים

שני דייני פרק יג כתובות

שנ' (נחמ' ו') ויברכו העם לכל האנשי המתנדבים לשבת
 בירושלים : תוספת' שלש ארצו' לנישואין יהודה ועבר
 הירדן והגליל כד"א בזמן שהיה ביהודה ואירס אשה ביהודה
 או בן גליל שאירס אשה בגליל אבל בן יהודה שאירס
 אשה בגליל : בופין אותה לצאת שע"מ כן נשאה :
 מוציאין מעיר שרובה גוים לעיר שרובה ישראל :
 ולא מעיר שרובה ישראל לעיר שרובה גוים : מתני' הכל
 מעלין לא"י ואין הכל מוציאין : הכל מעלין לירושלם ואין
 הכל מוציאין * אחד אנשים ואחד נשים * נסחא אחר' ואחד
 עבדים : נשא אשה בא"י וגרשה בא"י נותן לה ממעורת א"י
 נשא אשה בא"י וגרשה בקפוטקיא נותן לה ממעות א"י * נשא
 אשה בקפוטקיא וגרשה בא"י נותן לה ממעות א"י רשב"ג אומר
 ממעות קפוטקיא : נשא אשה בקפוטקיא וגרשה בקפיטיא
 נותן לה ממעות קפוטקיא : גמ' הכל מעלין לא"י לאתווי
 מאי לאתווי עבדים * ולמאן דתני עבדים לאתווי מאי לאתווי
 מנוה היפה לנוה הרע * ואין הכל מוציאין לאתווי מאי
 לאתווי עבד שברח מח"ל לארץ * הכל מעלין לירושלם
 לאתווי מאי לאתווי מנוה היפה לנוה הרע ואין הכל מוציאין
 לאתווי אפילו מנוה הרע לנוה היפה : ת"ר הוא אומר לעלות
 והיא אומרת שלא לעלות כופין אותה לעלות ואם לאו תצא
 שלא בכתוב' * היא אומרת לעלות והוא אומר שלא לעלות
 כופין אותו לעלות ואם לאו יוציא ויתן כתובה : היא אומרת
 לצאת והוא אומר שלא לצאת כופין אותה שלא לצאת ואם
 לאו תצא שלא בכתובה * הוא אומר לצאת והיא אומרת
 שלא לצאת כופין אותו שלא לצאת ואם לאו יוצא ויתן כתובה *
 נשא אשה בא"י : הא (א"י סי' קסו) גופא קשיא אמרת נשא
 אשה בא"י וגרשה בקפוטקיא נותן ממעורת א"י אלמא בתר
 שעבדא

הנתיים זה לזה ואין סס חזיר אבל בעיר יש גנות וסרדסים
 שמוכים לנתיים וחזירו יפה יפה : מתני' הכל מעלין את
 כל בני ביתו אדם כוסה לעלות ולסב עמו בירושלם : א'
 האנשים וא' הנקיים שאף האשה כוסה את בעלה לעלות לא"י
 (לדור סס ואם לאו יזכיא ויתן כתוב' בדקתכו בנריתא בנמרא
 בבדיח :) זא' עבדים אם היה לו עבד עברו ילך העבד
 אחריו בעל כרחו : מעות ח"י אינן גדולו ושקולות כל כך
 כמו מעות קפוטקיא : גמ' לאתווי עבדים כדמס' במתני'
 זכ"ח : לאתווי מוכה היפה דאפילו מוכה היפה לכוס הרע
 עלין : לעלות מח"ל לא"י או משאר גבוליס ח"י לירושלים :
 לכח מירושלים לגבוליס או מארץ לח"ל מקולו כתובה סנו
 י כלומר (התלו בכתובתם) וזו אחת מקולו כתובה :

שני דייני פרק יג כתובות קעו

שעבודא אזלינן והדר תני נשא אשה בקפוטקיא ונרשה בא"י
 גותן לה ממעות א"י אלמנה בתר גוביינא אזלינן א"ר אבהו
 מקולי כתוב' שנו כאן רשב"ג אומד גותן לה ממעות קפוטקיא
 קסבר כתובה דאורייתא : ת"ר (ח"מ סו' עד) המוציא
 שטר חוב על חבירו כתוב כבכל מנביהו ממעו' ככל' כתוב
 בא"י מנביהו ממעות א"י : כתוב סתם הוציאו ככל מנביהו
 ממעות ככל הוציאו בא"י מנביהו ממעות א"י : כתוב בו כסף
 סתם מה שירצה לזה מנביהו : משא"כ בכתובה : מה שאין
 בן בכתובה אהייא אמ' רב משרשיא אריש' ולאפוקי מדרשב"ג
 דאמר כתובתה דאורייתא קמ"ל דרבנן : וכן הלכתא :

הדרן עלך שני דייני גזירות וסליקא לה

מסכת כתובות

קסבר כתובה דאוריית' הילכך בתר שיטבודא אזלינן כדון
 כל שטרי חוב : כתוב כסף סתם מאה כסף ולא
 פי' אס' סלעים אס' דינרי' או כונדיוני' : מה שירצה הלזה
 מנביהו אפילי איסורים : (לסון הגמ' ואימא נסכא כו' חתיכות
 כסף אמר ר"א דכתיב ביה מטבע ואימא פריטי פי' שיתן לו
 כחש' או כסף טוב מאה פרוטות ומסני אמר רב פפא פריטי
 דכספא לא עבדי אינסי : אמר רב משרשיא אריש' דנכתוב'
 אינו חייב לפרס אלא במטבע סהו' יותר קל אס' סל מקום
 הגוביינא כדתנן במתני' :

הדרן עלך שני דיינין

מה ששייך לעיל לפרק האשה שנפלו יתבאר לקמן
 בסוף זס הסדר אי"ס

המביא פרק א גיטין

המביא

(ח"ה סו' קכב) גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב
 ובפני נחתם ר"ג אומר אף המביא מרקס ומן החנר ד"א אומר
 אפי' מכפר לודים ללוד וחכ"א אינו צריך שיאמר בפני נכתב
 ובפני נחתם אלא דומביא גט ממדינת הים והמוליך : והמביא
 ממדינת למדינה במדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני
 נחתם רשב"ג אומר אפי' מהנמוניא לחנמוניא : גמ' מ"ט אמר
 דבה לפי שאין בקיאיין לשמה * ורבא אמר לפי שאין עדיין
 מצויין לקיימו : טעמא דאין עדיין מצויין לקיימו הא יש
 עדים

המביא מומדינת הים כל ח"ל קרוי מדינת הים לבר מצבל :
 צריך בשליח המביא לומר בפני נכתב ובפני
 נחתם ובגמרא מסר' טעמא ושלוח זה הבעל עטאו שלוח
 להולכה : רקס וחנר תרגום של קדש וברד : אף מכפר
 לודים שהיא ח"ל : ללוד הסמוכה לה והיא מא"י ובגמרא מפרש
 פלוגתייהו : המוליך מא"י למדינת הים : (וחכ"א וכו' חלח
 המביא גט ממדינת הים והמוליך מא"י למדינת הים לפי שאין
 עדיין מצויין סם לקיימו ומס' בגמרא דחף תנא קמא נמי ס"ל
 הכי ורבנן בתראו לפרושי מילתיה דתנא קמא חתו דמביא
 דנקט לחו דותא חלח הוא הדין למוליך ורבה מס' לה דכ"ע לפי
 שאין בקיאיין לשמה והכי דח' בגמרא ובגמרא חכמים מוליך אטו
 מביא : מהנמוניא מסר' בגמרא עיר אחת היתה שהיו בה ב'
 הנמוניא המקפידו זה על זה שלא היו בני הנמוני' אחת ככנסין
 ויוכחין להברתה : גמ' לפי שאין בקיאיין לשמה בני מדינת הים
 אינן בני תורה ואין יודעין שצריך לכתוב גט לשם האשה וקרא
 בתיב וכתב לה לשמה הולכך יאמר השליח בפני נכתב ובפני
 נחתם וממילא שייכונן ליה אם נכתב לשמה ואמר חין :

המביא פרק א גיטין

קעז

עדים מצויין לקיימו אצ"ל בפני נכתב ובפני נחתם דכל לשמה בקיאים * ורבה דאמר לפי שאין בקיאים לשמה אית ליה דרבא דאמר בעינן לקיימו : וברין הוא דליבעי תרי איבנא דתרווייהו אלא משום עיגונא אקילו בה רבנן : וסוגיין כרבא דהיכא דאיכא עדים דמקיימי ליה לא צריך למימר בפני נכתב ובפני נחתם : אבל היכא דליכא עדים דמקיימי ליה צריך למימר בפני נכתב ובפני נחתם : בר הדיא בעא לאתויי גיטא אתא לקמיה דרבי אמי דהוה סמונה אניטין א"ל צריך אתה לעמוד על כל אות ואות אתא לקמיה דרבי אסי אמר ליה ליה צריכתה * וכי תימא אעביד לחוסרא אתה מוציא לעז על הניטין הראשונים : רבה בר בר חנה אייתי גיטא דפלגיה איכתי קמי' פלגיה לא איכתי קמיה אתא לקמיה דר"ל א"ל אפילו לא כתב אלא שיטה אחת לשמרה שוב אינו צריך :

דב אשי אמר אפי' שמע קן קולמוסא וקן מגלתא והלכתא כרב אשי: בפני (א"ס סי' קמב) כמה נותנו לה השליח רבי יוחנן אמר בפני שנים ר' חנניה אמר בפני ג' : דכ"ע בעינן תלתא לקיימו וחבא בהא קמפלגיה ר' יוחנן סבר שליה נעשה עד ועד נעשה דיון: ור' חנינ' סבר אף ע"ג דבדרבנן עד נעשה דיון הכא חוישי' דילמא מייתי היא גיטא וסמכי עלה * ורבי יוחנן סבר ליה

חיישינן

בא יש עדי' מצויין כגון באותה מדינה במדינת הים : (וכלין הוח' דליכתי תרי חליבא דתרווייהו כלומר בין רבא ובין רבב ואל' ג' דק"ל דעד ח' כחמן באיסורין הכא הוה ליה דבר סנערוס ואין דבר סנערוס פחות משנים כדחיתא בגמר' חלל דמשום עיגונא אקילו בה רבנן כלומר כיון דמדאוריית' לא צריך דכא ספק ספרו דדיוני מוגמר גמירי דנט' חסה בעי לשמה ולקיום כמי ליכא למיחס דעדי' החתומי' על הסטר כמו שנחקר' עדותן בג' ד' ורבנן הוה דאכרו' קיום בכל הסטרות ואלרוך כמו חליבא דרבה למיחס שמא לא נכתב לשמה משום עיגונא אקילו להימנייה חד דהס' אמרו וחס' אמרו :) דכוס דמונה חגיטו דק"ל כל שאינו יודע צטיב גיטין וקדוסיין לא יבא לו עסק עמהן והיו מקיין בכל עיר גבר' רבא לחוריי סיכי כעביד : לא תרובתא חלל בשיטה אחת די : חמי' קן קולמוס וקן מגילת' תיקון הקולמוס והקלף ושמע סתיקנוהו לשמה כשחותם אותו ומחליקין אותו ולי כרחה קן קולמוס קול סל הקולמוס וקול סל היריחה שהוא נשמע (כמו שאומר קן קן וזאת דגרמי קול קולמוסא) בפני כמה נכתבו לה השלוח : שליח נעשה עד (כלומר מי סיכי דשלוח נעשה עד) גם עד נעשה דיון לכך מכטרף בדלייהו וסוה להו תלתא : דמדרכנן

המביא פרק א גיטין

חיישינן להכי דמידע ידעי ולא סמכי עילויה • והילכתא
 כרבי יוחנן דתניא כותיה המביא גט ממדינת הים נתנו לה
 ולא אמר לה בפני נכתב ובפני נחתם יוציא והולד ממז' רבוי
 ד"מ וחכ"א אין הולד ממזר כיצד יעש' ושלנו ממנה ויחזור
 ויתנו לה בפני שנים ויאמר לה בפני נכתב ובפני נחתם : רבי
 חנין משתעי רב כהנ' אייתי גיטתא ולא ידענא אי מסודרא
 לנהרדעא אי מנהרדעא לסורא אתא לקמיה ררב אמר ליה
 צריכנא למימר בפני נכתב ובפני נחתם א"ל לך צריכרת ואל
 עבדת אהנית דאי אחי בעל ומערער לא משגחינן ביה : ת"ר
 (ו"ד סי' רסו) עבר שהביא גטו וכתוב בו עצמך ונכסו קנויין
 לך עצמו קנה נכסים לא קנה : עצמו קנה מידה דתורה
 אגט אשה דתנן האשה עצמה מביאה גיטה וכו' : נכסו לך
 קנה דצריך לקיומי' כשאר שטר' דעלמא : איבעיא להו כל
 נכסי קנויין לך מהו : כגון שלא היה כתוב בו עצמך ונכסו
 קנויין לך אלא כך כתב נכסי קנויין לך מהו אמר אביי מתוך
 שלא קנה נכסי' לא קנה עצמו ולא פלגינן דיבורא • ורבא
 אמר א' זה וא' זה עצמו קנה נכסי' לא קנה ופלגי' דיבורא •
 א"ל רב אדא בר מתנ' לרב' כמאן בר"ש דאמר פלגינן דיבורא
 דתנן הכותב נכסיו לעבדו יצא בן חורין • שייך קרקע כל
 שהוא לא יצא בן חורין ר"ש אומר לעולם תוצא בן חורין עב
 שיאמר כל נכסי נתונים לפלו' עבדי חוץ מא' מריבוא שבתם :
 דח"ק

כגון קיום שטרות דהו' דרבנן הכא דלוי מכשרת נכסים :
 זימנין דחתיף איבי גיטתא באשה בעמיה וסמכי מלה לאכשורי
 נכסים ואשה לא חזיא לחיבטרוסי בהדיה • יוציא אם נשאת
 בגט זה : והולד ממזר ור"מ לטעמיה דאמר כל המשנה ממטבא
 סטבעו חכמים בגיטין יוציא והולד מתור' : לא צריכת דבעל
 בח' לגיטין : דלוי אתי בעל כו' אבל אי לא אמר ואתי בעל
 ומערער מיפסיס : עבד שהביא גטו ממ"ס הוכיח לומר
 בפני נכתב ובפני נחתם כאשה המביאה גיטה כו' אמר בתקני'
 ח' גיטו נכסיו וא' שיחרורו עבדו סזו למולך ולמכור • עכמו
 קנה דכחמן על שיחרורו לומר בפני נכתב ובפני נחתם ואין
 צריך עדים לקיומו : כל נכסי מהו מי אמרו עכמו ונכסו תרו
 דיבובי כינסו אבל כל נכסי כיון דנחד דיבורא אתו שיחרור
 עכמו ומתנת נכסיו דח"ל הכותב כל נכסיו לעבדו יצא בן חורין
 שהיא בכלל נכסים הילכך איז מהימן הדין שהימן אשה ידלח
 פלגינן דיבורא איז דיכמת פלגינן דיבורא • חח' זה וא' זה בין
 עצמך ונכסי וכן כל נכסי : הכות' כל נכסיו לעבדו כגון
 כל נכסי נתונין לך יצא לחורין שאף הוא בכלל הנכסים וכל

דת"ק סבר כיון דשייר קרק' כל שהוא סתם לא יכיל עבדא
 לכרוריה להתוא כל שהוא דליקנו איתו שאר נכסי הילכך
 לא קני בנכסי ולא מירי : וכיון דלא קני בנכסי כלום
 עצמו נמי לא קנה דלא פלנינן דיבורא : ר"ש סבר אע"ג דלא
 יכיל לכרורי להתוא מירי ולא קנה נכסים קנה עצמו ופלנינו
 דיבורא : ותאמר רב יוסף א"ר מניומי אמר רב נחמן אע"פ
 שקילס ר' יוסף אתר"ש דתניא בשנאמרו דברו לפני ר' יוסי
 קרא עליו המקרא הזה (מסלי כד) שפתים ישק משיב דברים
 בכוחי הלכה כר' מאיר : א"ל תהיא מתני משיב דלא כרות
 גיטא הוא דמתנינן לה דכיון דשייר ליה קרקע כל שהיא וכתב
 הכי בנישא הנה ליה לרביה זכותא בנייה דגיטא וכגון זר
 אינו גמ כרותית דבעינן וילתוי גיטא דחירות' בוליה לעבדא
 וליכא : ומשום הכי ליה הלכתא כר"ש דקאמר לעילס הוא בן
 חורין : אבל דיבורא פלנינן דהא אמר רב יוסף בר מניומי
 אמר רב נחמן ש"מ שכתב כל נכסיו לעבדו ועמר חוזר בנכסים
 ואינו חוזר בעבד : חוזר בנכסים מתנה ש"מ היא : ואינו

חוזר

שאר הנכסי נמי קנה : שייר קרקע כל שהוא קרקע לאו
 דוקא כדאמר' טעמא פרה מי טעת : (לא יכא בן חורין)
 דנשלמא רישא דלא גלי דעתיה דנחת לסעורא לא חמרינן
 דשייר אגל ככא דנחת לסעורא חמרו מדעת' לשיורא שייר כמי
 בעבד וכי חמר כל נכסי נתונים לך אשאר נכסים קאמר
 לחתניו לוי קא חתו ובה לשחררים כיון דלא ח"ל עבדך ונכסיו
 לעולם הוא בן חורין ומאי דבלי גלוי ואוי דלא גלי לא גלוי :

עד שימר חזן מל מריבוא שכתב ולא פני מאי שייר דהתם חמ'
 דא' מריבוא דקאמר היינו בעבד ואיתו לא חשיבא ליה חללא ח'
 מריבוא בנכסים ולא ג' דמוס טמי ומדחאמר ר"ש לעולם (הוא
 בן חורין) סומעין ל"ש היכא דקנה שאר נכסיו עמו כגון ספיר'
 בשייר חזן מקרקע פלוגי דהשתא קנה עמו ושאר נכסים
 חזן מוס ששיי' ול"ה היכא דלא קנה שאר נכסין עמו כגון
 שלל סוזיר סס בקרקע ששייר שכתב חזן מן בית כור קרקע
 דהשת' לא קני סוס קרקע לכל חד וחד איכא למימר האי הוא
 דשייר חמ"ה הוא בן חורין דלאו קרקע הוא ולא שיירי חלמא
 פלנינן דיבורא דהא כל נכסי קאמר ולא רק את עממו (וחת
 נמי דקאמרת עממו קנה נכסים לא קנה כר"ש סבירא לך)
 ע"כ רש"י ובעמו' סו' קטת בענין ח' דברי ת"ק :

סקתים ישק רחוי ליתסק : משום דחלו כרות גיטא הוא
 כלומר חמו' חס הזכיר סס בקרקע ששייר דליכא פלגותא'
 דיבורא קאמר ר"מ דלא יכא לחירות מסוס דלא כרות גיטא

הוא

המביא פרק א גיטין

חזור בעבד שהרי יצא עליו שם בן חורין * אלמא פליגנן
 דיבורא וסלקא שמעתא בהכין * וכן הלכתא : מתני'
 המביא גט בא"י אינו צריך שיאמ' בפני נכתב ובעני נחתם
 ואם יש עליו עורר' יתקיי' בחותמיו : המביא גט ממדינת
 הים ואינו יכול לומר בפני נכתב ובעני נחתם אם יש עליו
 עדים יתקיים בחותמיו : אחד גיטי נשים ואח' שהרורי
 עבדים שוין למוליד ולמביא : וזו אחת מן הדרכים ששוו
 גיטי נשים לשחרורי עבדים : כל גט שיש עליו עד כותי פסול
 חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים : ומעשה שהביאו לרבן
 גמליאל בכפר עותנאי גט אשרו והיו עדי עדי כותיים
 והכשיר : גמ' ערער (ח"מ סו' קמב) בכמה אילימא ערער
 בחד והאמר ר' יוחנן אין ערער פחות משנים : ואלא ערער
 תרי נהקיים בחותמיו תרי ותרי ניגהו מאי חזית דסמכת אהני
 סטיך אהני : אלא ערער רבעל : ואינו יכול לומר : מאי
 ואינו

הוא דגבי שחרור עבדים ולפינן לה לה מאסה וגבי אשה כתיב
 ספר כריתו וכיון דנחת לשורח לאו כריתות גמור הוא :
 שהרי יבא עליו שם בן חורין לכיון דלא שייך נסתקרת שעה
 א' לגמרי כל זמן שלא חזר ושוב אינו יכול לחזור ולהסתעבד
 סקדשו השם והוא הדין בעבד שהביא גיטו מרות גיטא הוא
 וכהו לככסי לא קנס דבעינן קיום מ"מ עכמו קנס דפלגינן
 דיבורא : מתני' ואם יש עליו עוררין סקבעל מערער
 שבו מזוויף יתקיים בחותמיו ואם יעידו עדים על חקומת ידיהם
 או עדים אחרים שיכירו החומתן כשר ואם אין עליו עוררין
 אסתמ' כשר דכא בקי אין לשמה ועדי' מזוויף תדיר לקיימו
 דבתי דינין קבועין שם : ואינו יכול לומר בגמ' מס' :
 שוו למוליד ולמביא שכריך לומר בפני נכתב ובעני נחתם :
 (כל הגט כלומר כל שטרי חוץ מגיטי נשים ומפרטי טעמא
 בגמ' כגון דחתם ישראל לבסוף דחי לאו דכותי חזר הוא לא
 הוה מחתים ליה מקמיה ובשאר שטרו איכא למוחז דדילמ'
 ישראל רוחא שביק למאן דקסיס מיני' כלומר שראש עדות
 זה של ישראל החתום עם ישראל אחר שהיא זקן ממנו והכותן
 וכחתם ישראל זה היה סבו' שיחתים בעל אותו הסטר ישראל
 אחר שהיא זקן ממנו שראש העדות עמו ומ"ה שבק ליה רוחא
 ובא המלוך והחתים אחריו הכותי למעלה היומנו ורבינ'
 אחזקיכו לכותי' מסתמא לפסולא דחסידי אעדות שקר חבל
 בגיטי נשים לוכא למוחז להכי משום דעדים אין חותמין זה
 בלא זה כדאיתא בגמ' הילכך על כרחך ישראל זה ראש
 הכותי חתום למעל' והוא חתם למטה ואי לאו דהבר הוא לא
 חתמים

המביא פרק א גיטין קעט

ראינו יכול אלימא חרש והתנן הכל כשרין להביא את הנט
 חוץ מחר' שוטרה וקטן : א"ר יוסף הכה במאי עסקינן כגון
 שנתנו לה כשהוא פקח ולא הספיק לומר בפני נכתב ובפני
 נחתם עד שנתחרש : כל (ו' ד סו' רסז) גט שיש עליו ער
 כותי פסול חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים : והאידיגא כל
 ער כותי פסול בין בגיטי נשים בין בשאר שטרות דנרסינן
 בשחיטת חולין פ"ק ראשון לא זזו משם עד שעזאזים גויים
 גמורים בין לשחיטה בין לזיון נסך : ואפילו ליחזן רשות
 ולכטל רשות דינן כגוי כדתני' מפני שאמרו ישראל נוהגן רשות
 ומכטל רשות ובגוי ער שישכיר : וכל שכן לערות דרזני'
 כגוי : והלכתא עידי הנט אין חותמין אלא זה בפני זה מ"ט
 א"ר אשי גזרה משום כולכם : מתני' (ו' ד סו' רסו וטור
 ה"מ סו' סח) כל השטרות העולין בערכאות של גויס אע"פ
 שחותמיהן גויס כשרים : חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים
 רש"א אף לו כשרים : לא הוזכרו לא בזמן שנעשו בהרדוט :
 גט' קא פסק ותני לא שנא מכר ול"ש מתנה : בשלמא מכר
 סבי יחב זוזי קמיהו הוא קנה ושטר לראיה בעלמא הוא :
 ואי לאו דיהיב זוזי קמיהו לא הווי מרעו גפשייהו וכתוב לי'
 שטרא אלא מתנה במאי קני ליה בחאי שטרא האי שטרא

חסמא

התמים מקמים (לכפר עתכאוי סס מקום : גמ' חזן מחרש
 שחיו כן דעת וכן שוטרי וקטן ואין שליחות לגרס חסה :
 גזירה משום כולכם דתכן לקמן אמר לעשרה כולכם כתבו גט
 לאשתו ח' כותב וכו' חותמין ואי לא קתימו כולכם מוססל
 דבקסידא תלין מילתא דלא שויס גיטא חלה כהני לפיכך תיקנו
 דאפי' הוכח דלא אמר כולכם שיהא כל הטדים נקבליס נשקט
 קתימס שיתקמו כולם : מתני' כל השטרות העולין
 בערכאו' של גויס מקום וועד שלבן דיוכוס שלבן קבועיס סס :
 (ולא הוזכרו בבית המדרש ליפסל חלה בזמן שנעשו בהדיוט
 ע"י גויס הדיוטות שאיכן דיוכוס ובגמ' מס' בתלמודא :) קא
 פסוק ותני כל השטרות כשרין בחותמי גויס : ל"ס שטרי
 מכר ול"ס שטרי מתנה : בשלמא שטרי מכר דארעא בלא
 שטר לא מיקנא חלה כוזוי ומכי יחיב האי גברא זוזי לישראל
 חברים (קמייכו דדיוכין גויס) קני ליה דקרקע נקיס בכסא או
 בשטר וקאי שטרא ראיס בעלמא הוא שלח יחמר לא מכרתי
 ולא קבלתי כמעט וככאז מילתא מבימכי דכיון דדיוכין
 קבועין ניכסן או לאו דיהבי זוזי קמיהו לא הווי מרעו נפשייהו
 וכתבי סט"א : חלה מת ה' דע"י השטר במסירת השטר הוא
 דיוכס התהיבוי מיקנא כהאי שטרא הוא סט"א חסמא
 בעלמא

המביא פרק א גיטין

חסמא בעלמא הוא : אמר שמואל דינא דמלכותא דינא :
 ואי בעית אימא תני הוי' מבניטי נשים פירש כל דבר שאין
 קונין אותו בדיננו וקונין אותו בדיניהם אין אנו מקבלים
 אותן ולא מנכין בהן ואע"ג דעלו בערכאות שלהן : דבינא
 (ח"מ סו' סח) סבר לאכשורי בכנופיה דארמאי א"ל רפרם
 ערכאות תנן : ודוקא ערכאות דלא מקבלי שוחדא : אמר
 רבא האי שטרא פרסאה דמסדיה ניהליה באפי סהדי ישראל
 מגבינן ביה מבני חרי והוא ידעי למקרייה : והא' כעינן
 כתב שאינו יכול להזדייף וליכא בדעפיצן והא' כעינן
 צריך שיחזור מענינו של שטר בשיטה אחרונה וליכא
 ברמהדר : אי הכי ממשעברי נמי לית ליה קלא בעי מיניה
 (ח"ה סו' קל) ריש לקיש מר' יוחנן עדום החתומים על הנש
 ושמותיהן כשמות הגוים מהו א"ל מעולם לא בא לירינו אלא
 לוקים ולום והכשרנו : ודוקא לוקים ולום דלא שכיחי
 ישראל דמסקי בשמייהו : אבל שמות אחרוני דשכיחי ישראל
 דקא מסקי בשמייהו לא : מתני' (ח"ה סו' קמו) האומר
 תנו נט זה לאשתי ושטר שחרור זרה לעברי אם רצה לחזור
 בשניה

בעלמא הוא : דינא דמלכותא של גוים דינא הוא : חוץ
 מבניטי נשים כל הסטרות שהן בגיטוי כשי' שטרי הדבר
 כגמר דהיינו נמי שטר מתכ' : סבר לאכשורי שטר שטרות :
 בכנופיה דארמאי שאינו ערכאות : שטרא פרסיה שעשאוהו
 בלשון פרסי וחתמו פרסיים בדיוטות עליהן : וזה לא ידעי
 העדים שמסרו בפניהם לא ידעו למקרו מהו וכיבי מסדי
 עליהם לאחר זמן : שאינו יכול להזדייף שיהא הקלף מתוקן
 בשעת עיבודו בעפנים שקורין גל"ס ושוב אין אדם יכול למחוק
 ולחזור ולכתוב בכתחילה (מכני סו' כיכר וקלפי פרסיים
 אינה מעובדי בעפנים ואדם יכול למחוק כתבו ומיחה) חתימת
 העדי' וכתב למעלה גבי מחק ממון הרבה מעניינו של שטר
 בשיטה אחרונה כדאמרינן בפרק גט פשוט וקנינא מן פלוני
 בכל מה דכתוב ומפרש לעיל : (בדמיה' שמוחזר בשיטה
 אחרונה) לית ליה קלא לפי שאין חותמים ישראלים דסהדי
 דחתמי אשטרא אינהו דאפקי לקלא לכך אין הלוך כפסד
 דאמר לא הוה ידענא דמשעבדת כך : עדים החתומים על
 הגט ומא'י בא' : ושמותיהן כשמו גוים ולא ידעו אי גוים
 כינהו אי ישראלים כינהו מהו לאכשורי בעידי מסירה : מעולם
 לא בא לירינו נט שמות גוים חתומים בו אלא ח' סהי' בו
 חותמין לוקה ולום והכשרנו בעידי מסיר' דשמות מוכהקין
 הן ולא חתי למיסמ' עליהן בלא עידי מסירה : מתני'
 רבא לחזור בשניהם קודם שהגיע ליד האשה והעבד יחזור

בשניהן יחזור דבריו ר"מ : וחכ"א בניטי נשים : אבל לא
 בשחרורי עבדים : לפי שזכין לו לאדם שלא בפניו ואין
 חבין לו לאדם אלא בפניו : (ו' ד סי' רסו) שאם ירצה שלא
 לזון את עבדו רשאי : שלא לזון ארץ אשתו אינו רשאי :
 אמר לחן והלא הוא פוסל את עבדו מן התרומה כשם שהורא
 פוסל את אשתו מן התרומה אמרו מפני שהוא קניינו : גמ'
 א"ר יוחנן (ח"מ סי' קה) החופש לבעל חוב במקום שהוא חב
 לאחרי' לא קנה : ואם תאמר משנתינו כל האומר תנו כאומר
 זכו דמי : שמעינן מינה שהתופס לבעל חוב במקום שאינו חב
 לאחרי' קנה : וחכ"א בניטי נשים אבל לא בשחרורי עבדים
 לפי שזכין לו לאדם שלא בפניו : וח"מ לחזרה דלא מצי רביה
 למחרר ביה : אבל עבדא לא נפיק לחירות עד דמטי גיטא
 לידיה : דתנן האומר תנו גט זרה לאשתי ושטר שחרור זרה
 לעבדו ומת לא יתנו לאח' מיתה דאין גט לאחר מיתה : ושמע'
 מינה דלחזרה הוא דזכין לו לעבד אבל מפיק לחירות לא
 נפיק עד דמטי גיטא לידיה : ואשכחנן זכיה כה"ג כדאמרי'
 לקמן הולך מנה לפלו' שאני חייב לו אמר רב חייב באחריותו
 ואם בא לחזור אינו חוזר : גרסינן בפרק האשרה שהלכר
 בעא מינה רבא מרב נחמן המוכה גט לאשתו במקום יבם מהו :

כיון

ואין הסליח יכול לזכות בהן לכרכן דחוב הוא להן כלמסיק :
 וחכ"א בניטי נשים יכול לחזור בו אבל לא בשחרורי עבדי' שזכו'
 הוא לו וזכה בו הסליח לכרכו : שאם רצה שלא לזון את עבדו
 רשאי שילכך כי קא מסתחרר ליה לא חב ליה מידי דבלאו הכי
 איבעי לא זו ליה : שלא לזון את אשתו אינו רשאי שילכך
 כי מגרס לה מפסיד לה מזוני : וברי' הוא פוסל את עבדו
 מתרומה בגט זה אם כהן הוא ח"כ חוב הוא לו : מפני שהוא
 קניינו חפרס בגמרא כלומר איבעי שקיל ד' זון מישראל
 ונקנה לו העבד ופוסל אותו בעל כרחו מן התרומה וישאר
 עבד כמכא שרשיחרור זכות הוא לו : גמ' התופס לב"ח
 חס מן כחוק תקפס מטלטלין מככסי רחובן לכורך שמעון
 שהוא בעל חוב שלו : במקום שחב התופס זו לאחרים כגון
 שחייב גם ללוי וזה תקפס ותפס לכורך שמעון מפסיד ללוי :
 וח"מ משנתינו ויהא שמעינן ממתכיתין דקנה עבד בתפיסת
 הסליח לחכמים אע"פ שחכה לבעלים : כאומר זכי דמי ואין
 זה כשאר תופס לבעל חוב (שהרי האדון עשאו סליח לזכות בו
 וזה"פ שהעב' לק ידע זכין לאדם שלא בפניו :) המוכה גט
 לאשתו שעשה סליח לקבלה וזכה לה גט על ידו שתגרס בו
 מיד : במקום יבם שיש לו אח ורובה לפטרה ממנו : מי

אמר

המביא פרק א גיטין

כיון דסנייה ליה זכות הוא לה וזכין לאדם שלא בפניו : או
 דילטא כיון דזימנין דרחמיה ליה ליבמרה חוב הוא לה ואין
 חבין לאדם שלא בפניו א"ל תנייתיה וחוששין לדבריה וחולצת
 ולא מתייבמת : א"ל רבינא לרבה המוכה נט לאשתו במקום
 קטטה מהו : כיון דאית לה קטטה בהדיה זכותה הוא ליה
 או דילמא ניהא דנופה ערוף לה : ת"ש דאמר ר"ל טב למיתב
 טן דו מלמיתב ארמלו : שאם (י"ד סו' רסז) רצה שלא לזון
 את עבדו רשאי : שמעת מינה יכול הרב לומר לעבד עשה
 עמי ואיני זנך : ומסקנא ת"ש (סס) הקוטע יד עבדו של
 חבירו נותן שבתו ורפואתו לרבן ואותו העבד נזון מן
 הצרקה שמעת מינה יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני
 זנך שמע מינה : רפואתו דרבן היא רידיה היא דבעי איתסויי
 בה : לא צריכא דאמרוה לחמשה יומי ועבדה ליה סמא
 חריפא ואיתסי בתלת יומי מהו דתימא צערא רידיה הוא
 קמ"ל דהוא טופיאנא לרביה הוא : מתני' האומר

חנן

אמרי זכות הוא : וחוששין לדבריה התם דקתני במתני' באשה
 שהיא בחזקת היתר לטוק סבלך בנה ובעלס למדינת הים
 ואמרה מת בני ואחר כך בעלי זקן ה' איני ליבס קתני חוששין
 לדבריה וחולצת ולא אמרינן חוקמא אחזק ותוסטר דודאי
 נוסקרא ומסוס דרחמא ליה חמרה ומדקתני כמי התם באשה
 שיכחה בחזקת היתר ליבס סלא ליה לה בן זבאה ואמרה נותן
 לו בן במדינת הים ומת בעלי ואח"כ מת בני חוששין לדבריה
 ולא תתיבס ולא אמרינן חוקמיה אחזקיה שתתיבס ומסוס
 דסניא ליה משקרא חלמא זימנא דוסניא ליה זימנין רחמיה
 ליה דססיק' הוי אחזק חו זכות הוא לה וחולצת ולא מתיבמת :
 טן דו גופים סניס : עשה עמי מלככה ואיני זנך ח"ל חוזר
 על הפתחים : (נותן שבתו ורפואתו לרבן שבתו שבת
 בטלתו בחליו ואע"פ שנותן לו דמי ידו רואין אותו כאלו סומ'
 קוסואין ועדיין הוא ראוי לכך כשעומר מחליו ומדקאמר
 דשבתו לרבן ומסיימונן בה בגמרא ואותו העבד נזון מן הצרקה
 ס"מ דיכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך : ורפואתו
 לקמיה פריך הא בעי לאתבי' לרופא וכו' הדין בנותן כחו
 ובערו לרבן ח"ל נזקו לא איכטריך לאשמועינן דהיינו דמי
 ידו ופסיוט דלרבן הוא דהא אסתתייב מוכספיה ובערו דמי
 רפואתו הוא כדמפרש לקמן דהא רפואתו היינו בערא דסמא
 חריפא וזה"ל לצער המכה) דאמרו' לחמשה יומי ליתן לרופא
 שבת ה' ימים : (מהו דתימא בערא דידיה ובערא דידיה לא
 זכי ליה רחמנא קמ"ל דנכל שבת הבא לידו וזכה בו רבן כסורו

וחמורו

המביא פרק א גיטין קפא

תנו (א"כ סו' קמ"ה י"ד סו' רס"ז) גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדתי ומת לא יתנו לאחר מיתה תנו מנה לפלו' ומת יתנו לאחר מיתה : גמ' מתניתין כשכיב מרע והיינו טעמא דסתני' דרבוי ש"מ ככתובין וכמסורין דמו לא שנא אמר תנו לו מנה זה ולא שנא אמר תנו לו מנה מנה קני ולא אמרי' שמא מנה קבור קאמר . ובהריא אמרי' והלכתא למנה קבור לא חיזוינון : אמר רב הונא אמר רב מנה לי בידך (ק"מ סו' קכ"ו) תנהו למלוני במעמד שלשתן קנה : לא שנא מלוה ולא שנ' פקדון בכולהו קנה : אמר מר זוטרא הני תלת מילי שוינהו רבנן כהילכתא בלא טעמא חדא הא דאמרן : ואירך דאמר רב יהודה א"ר חכותב כל נכסיו לאשתו לא עשאה לא אפטרופיא . ואירך דאמר רב חנינא המשיא אשה לבנו גרול בבית קנאו : א"ל רב לרב אחא ברדלא קבא דטוריק' אירת לי נבך הביה לפלגיא . באפיה קאמינא לך דלא הרנא ביה מכלל דאי בעי למיהדר מצוי הדר הכי קאמר דברים הללו לא ניתנו לחזרה : הנהו (ק"מ סו' קמ"ב) גינאי דעכו' הושבנא בהרי הדרי פש חמשה איסתרי גבי חר מינייהו אמרי ליה יהבינהו ניהליה למרי ארעא בטסקא . באפי מריה ארעא . וקנו מיניה . לסוף עבר הושבנא בין דיליה לנפשיה לא פש גביה ולא מידי . אתא לקמיה דרב נחמן א"ל מאי אעביר לך חרא דאמר רב הונא אמר רב טנה לי בידך תנהו לפלו' במעמד שלשתן קנה . ועוד ה"ז קנו מינך . א"ל רבא אפו

האי

וחמורו :) מתכו' לא יתכו לאחר מיתה דניטח לא היו עד דמטח לידים וכי מטח לידים הא מית ליה ופקע רשותו : גמ' שמא מוכה יס לו קבור בקרקע והכוח הוא דיהיב ליה : במעמד שלשתן אי א"ל הא מילתא במעמד של שלשה קנה : ל"ש מלוה אע"ג דלבוזאיה מתנה ואינה בעין : כהילכתא בלא טעמא בקבלה קבלה למשה נסיכו שאינו כריך ליכתוב בה טעם טעם : אלא אפיטרוסא להכניס ולהוציא ואע"פ שכתב לה נכסון מתנה לא קנאתן ואין טעם בדבר אלא כך תיקנו ב"ד והפקר ב"ד הפקר : נכיתי בכית מיוחד שאינו דר בו אלא עשאו בית חתנות : באפיה קאמינא לך דלא הדרנא סתתא ס"ד דה"ק ליה בפניו חני מבטוחו ס"ל חחזור בי : ופרכונן מכלל דחיבעו למיהדר מכו הדר בתמיה : דברי' קללוכיון דבאפיה קאמינא לך דתיתביה ניהלוי תו לא מכו למיהדר ביה דתני במעמד שלשתן : גינאי בעלי גינא מוכרי פרק : איסתרא זוזי סלע מדינ' שמיני סבסלע כורי דכיוונן חכי דינר : באפיה מריה ארעא כלומר באפיה מריה א"ל

המביא פרק א גיטין

האי מי קאמר דלא יהבנא ליכא נבאי קאמר - א"ל א"כ קנין
 בטעות הוא וכל קנין בטעות חוזר - הא מילתא פירשן ברי
 רבואת' דלא עבדינן ברי עובדא אלא היכא דאיכא סהדי
 דקמיהו עברו חושבנא ואישתב' דטעות' הוא אי נמי דקא
 מודי ליה דהכין הוא חושבנא וכהכין מיתוקמה האי עובדא
 אבל היכא דליכא סהדי דמסהדי דהכי הוא חושבנא אלא
 איהו דקא טעין הכי וחבר' לא קא מודי ליה לא סהני האי
 טענתא מירי - ומימרא דמסתבר' הוא דאי לא תימא הכי כל
 שפרי דעלמא נמי נימא דבטעותא הויא ליה מילתא ונפטר
 אלא לאו שמע מינה דהאי מימרא דאמרי רבואתא מעליה
 ותריצא הויא - (ח"מ סי' קכב) איתמר הולך לפלוני שאני
 חייב לו אמר רב חייב באחריותו ואם בא לחזור אינו חוזר
 ושמאל אמר מתוך שהוה חייב באחריותו אם בא לחזור
 חוזר : תניא בותיה רב הולך מנה לפלוני שאני חייב לו תן
 מנה לפלוני שאני חייב לו הולך מנה לפלוני בפקדון שיש לו
 בידו תן מנה לפלוני פקדון שיש לו בידו חייב באחריותו ואם
 בא לחזור אינו חוזר - פקדון לימא ליה אין רצוני שיהא
 פקדוני ביד אחר א"ר זירא כשהוחזק בפרן - אבל לא הוחזק
 בפרן ובא לחזור חוזר : וכי קאמר דהולך כזכה ה"מ במלוה
 אי נמי בפקדון כשהוחזק בפרן : אבל כמתנה הולך לאו כזכה
 דק"ל דשליח מתנה כשליח הנט כשם ששליח הנט הולך לאו
 כזכה כך שליח מתנה הולך לאו כזכה : ואי בעי למתדרי מצו
 הרה ביה : (ח"מ סי' קכב) הולך מנה לפלוני והלך ובקשו
 ולא מצאו יחזרו למשלח - מת משלח אי בריא הוה חזינן אם
 מת מקבל בחיי גותן יחזרו ליורשי משלח דק"ל דהולך בבריא
 לאו

יכבינסו למרי ארעא : חייב משלח זה באחריותו אם יאנס
 (מיד שלוח) זה ואם בא לחזור ולומר החזירם לי שמא יאנסו
 ממך בדרך אינו חוזר : הולך תן כלומר שאמר לו ח' מסלסונות
 הכלל : לימא ליה במשנה אין רצוני של מסקיד שיהא פקדוני
 ביד אחר דהכין ל' וכיון דאין רצוני אושתכח דחוב כזא לו ואין
 חזין לאדס שלח בפניו ואמאי אינו חוזר (הוי גאון וכו' הוה) :
 כשהוחזק משלח זה בפרן בפקדון לחנן סכדי דכיה' לבעליו
 שיהא בפקדון מידו : (דק"ל דשליח מתנה וכו' בגיטין ר"ס
 סטולת :) ולא מלא שיהא יחזור למשלח דהולך במתנה לאו
 בזכי כדמסיק (ואפי' מת הכותן בחזרת הסלוח אין כאן מסוס
 מוכח לקיים דברי המת שקודם גינתמו בטלוס דבריו משעת
 פיתת המקבל) דק"ל מלוס לקיים דברי המת כולכך משעת
 פית הכותן וכה דסן המקבל מסוס מוכוס אע"פ שהיה בריא

המביא פרק ב גיטין קפב

לאו כזכה ויא' מית נותן בחיי מקבל יחזרו ליורשי מי
 שנשתלחו לו דק"ל מצוה לקיים דברי המת ויא' שכיב מדע
 הוה חזינן אי אית' למקבל בשעת מתן מעות יחזרו ליורשי
 מי שנשתלחו לו דק"ל דברי ש"מ ככתובין וכמסורין דטו'
 דאי ליתא למקבל בשע' מתן מעות יחזרו ליורשי משלח דק"ל
 דאין קנין למת וכן הלכה :

סליק פירקא

זכיו דהו יורשין משמת : או איתיה למקבל שכיב חי בשע'
 מתן מעות לשלוח או זכה בכן המקבל מיד וזכו בו יורשין מחמתו
 בשמת : ואי לית' שכר קת המקבל וזה לא ידע נמלא שכיב
 זכיו בשעות ולא זכו בו יורשים כלל :

בדרן עלך המביא קמא

המביא (א"ר סו' קמב) גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב
 אכל לא בפני נחתם בפני נחת' אבל לא בפני
 נכתב : בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו בפני נכתב חציו
 ובפני נחתם כולו פסול : אחר אומר בפני נכתב ואחר אומר
 בפני נחתם פסול : שנים אומרי' בפנינו נכתב ואחר אומר
 בפני נחתם פסול ור' יהודה מכשיר : אחר אומר בפני נכתב
 ושנים אומרי' בפנינו נחתם כשר : גמ' בפני נכתב חציו
 בפני נחתם כולו פסול : הי חציו אלימא חציו ראשון והאמר
 ד"א אפילו לא כתב בו אלא שיטה אחת לשטה שוב אינו
 צריך : אליא אמר רב אשי בחציו אחרון : בפני נכתב כולו
 ובפני נחתם חציו פסול : אמר רב אשי ואפילו אמר אני הוא
 עד שני פסול : מ"ט אי כולו בקיום הגט אי כולו כתקנת
 חכמים : אבל אם העידו שנים על חתימות ידי שני כשר אי
 גמי העיד הוא ואחר על חתימת ידי שני כשר דליכא מידו
 דכי

המביא בפני נכתב חציו א' מן העדי' אומר נכתב ואח' מן
 העדים אומר בפני נחתם פסול בגמרא מפ'
 כולהו מתני' : גמ' שיט' אחת שיטה ראשונה שיט' דה סס
 האיס והחטה והזמן (אני הוא עד שני היינו קיום הגט כשאר
 סטרות דאדם מעיד זה כתב ידי :) בקיום הגט דהיינו עדים
 המעידו על חתימת העדים שמכירין אותה : כתקנת חכמי'
 עדו השליח שהימכוהו חכמים כשנים כשאומר בפני נכתב
 ונפני נחתם : אבל אם העידו שנים מן בשוק על חתימת

המביא פרק א גיטין

דכי אמר חד כשר וכי אמר תרי פסול וליכא נמי מידא
 דאילו אמר איהו לכולה מילתא כשר וכי איכא אחר בההיא
 פסול : אחר אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול :
 (סס) אמר רב שמואל בר יהודה א"ר יוחנן לא שאנו אלא
 שאין הגט יוצא מתחת ידי שניהם אבל הגט יוצא
 מתחת ידי שניהן כשר : אלמא קסבר שנים שהביאו
 גט ממדינת הים אין צריכין שיאמרו בפנינו נכתב
 ובפנינו נחתם : א"ל ר' אסי אלא מעתה סיפא רקתני שנים
 אומרי' בפנינו נכתב ואח' אומר בפני נחתם פסול ור' יהודה
 מכשיר טעמא דאין הגט יוצא מתחת יד שניהם : הא גט
 יוצא מתחת ידי שניהן מכשרי רבנן א"ל אין וכי אין הגט יוצ'
 מתחת ידי שניהן במאי פליגי מר סבר גזרינן דילמא אתי
 לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא ומר סבר לא גזרינן : רבה
 בר בר חנא חלש עול לגביה רב יהודה ורבנן לשולחי ביה
 בעו מיניה שנים שהביאו גט ממדינת הים צריכין שיאמרו
 בפנינו נכתב ובפנינו נחתם או אין צריכין א"ל אין צריכין
 ומח

בסמי : אי נמי הוא השליח אם הוא ואח' מעידים על
 חתימת השני : דאלו אמר חד אם השליח אומר אנו
 מכיר' כשר אע"פ שלא אמר בפני נחתם דהכי אמרינן
 בפרק קמח' דאלו אמר יודע אנו נמי מביא : שאין
 הגט יוצא מתחת ידי שניהן שאין שניהן שלוחין בהבאתו אלא
 ח' הביאו וזריק' המביא לומר בפני נכתב ובפני נחתם וזה לא
 אמר : אבל הגט יוצא בצ"ד מתח' יד שניה' ששניהם ארוקין
 צו וגם שניהם שלוחין כשר ואע"ג דלחו כלו' קאמרו דלחד
 אכריכי לומר בפני נכתב ובפני נחתם אבל לא לתרי : אלמא
 קסבר שניהם הביאו גט ממדינת הים אכ"ל בפני נכתב דטעמא
 דכרו' משום דאין עדים מצויין לקיימו והרו עדי' מצויין
 לקיימו והי' קשה כיון דסוף סוף ב' הם מה לו שניהם
 שלוחים מה לו ח' הרו עדי' מצויין לקיימו וי"ל דלח'
 פלוג רבנן בשליח אחד בין אם בא עם חבורות אנשי' לבח' יחידו
 דאין מבחין ובדק באלה ולא מוכח' מילתא ואם באו לבכשיר
 את זה וכשירן את זה אבל בשנים מביאין אותן מוכח' מילתא
 ולא שכיחא ולא גזרו ביה רבנן : סיפא דקתני פלוגתא דר'
 יהודה ורבנן דע"כ כשאינ גט יוצא מתחת יד שניהם הוא דאי
 שניהם שלוחים מכשירין רבנן דאע"ג דאמירי דידכו לא כלום
 הוא דשנים שהביאו גט אין צריכין שיאמרו : במאי פלגי
 הוואיל וחד מביאו ולא אמר כתיקון חכמים אמאי מכשיר ר'
 יהודה : מר סבר ת"ת אע"פ שהגט יוצא מתחת יד עד כחתימה
 והשליח ורבנן הימנוה לשליח כביתריו אפ"ה כיון דלא אמר

ומה אלו אמרו בפנינו גירשה מי לא מהימנו : אחר אומר
 בפני נכתב ושנים אומרי' בפנינו נחתם כשרי רב אסי
 אשכחיה לר' אמי דיתבי וקאמר א"ר יוחנן אפילו גט יוצא
 מתחת ידי עדי חתימה * אלמא קסבר שנים שהביאו גט
 סמרינת הים א"צ שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם * וכן
 הלכה : מתני' נכתב (א"כ סו' קכז) ביום ונחתם ביום
 בלילה ונחתם בלילה : בלילה ונחתם ביום
 כשר ביום ונחתם בלילה פסול : ור"ש מכשיר שהיה ר"ש
 אומר כל גטין שנכתבו ביום ונחתמו בלילה פסולין הוין
 מגיטי נשים : גמ' איתמר מפני מה תקנו זמן בגיטין רבי
 יוחנן אמר משום בת אחותו : ור"ש בן לקיש אמר משום
 פירות * ר' יוחנן אמר משום בת אחותו סבר דילמא מזנה
 ומהפי עלה : אבל משום פירות לא קסבר יש לבעל פירות
 עד שעת נתינה * ורשב"ל אמר משום פירות קסבר אין לבעל
 פירות משעת כתיבה * אבל משום בת אחותו לא קסבר זנות
 לא

בפני נכתב פסול גזירה דילמא אתי לאיחלופי כו' ור' יבונה
 סבר כיון דאכרכוז רבנן בי תרי אחריכי בחריקי' לאסהודי על
 כתיבה תו לא אתי לאיחלופי : אפי' גט יוצא מתחת ידי
 עידי חתימה ועל הכתיבה ליכא חלא חד ולאו שליח הוא ולא
 מהימנא אפי' כשר (לסו' ה"ז) כלומר אפי' מתחת ידי א' מהם
 ואע"ג דמאן דאמר בפני נכתב כיון שאינו שליח כמאן דליתיה
 דמי כרי תקיים הגט ע"פ הסנים ולרבה נהכי סני וקא דייק
 דכיון דבקיזם הגט סני ע"מ כמי דשקיס שקביאו חוץ כריכין
 דכיון מהם מעידין שבעל מסרו לה תו ליכא למוחס לזיוף
 ומהיכעדי קיום :) מתני' נכתב בלילה ונחתם ביום
 היינו חד יומא ואין כאן גט מוקדם : ביום ונחתם בלילה
 מוקדם הוא דמסמע דמהיכא יומא אנרשה ולא איגרסה עד
 למחר ובגמר מפי' אמאי פסיל : כל גיטין של מחר ומתנה
 זשלואה פסולין דאתי למיטרף לקוחות מיומ' דכתיבה שלא
 כדון : חוץ מגיטיכסיה דלאו לגוביכא : גמ' מפני מה
 תקנו זמן בגיטין כיון דלאו סטרא לגוביכא הו' משום בת
 אחותו והיא אשתו דסמא תזנה תחתיו וחס עליה שלא תחנק
 וכותב לה גט בלא זמן ונותן לה וכשמעידין עליה בב' לאו
 תוביא גיטה ואומרת גרושה הייתי וסנויה באותה שעה :

מקום סירי שמזמן הגט ואילך אם ימכור הבעל פירות נכסי
 מקוב שלה תגבה ואם לא היה בו זמן היה מוכ' והולך וכשתתבע
 לדון תהיה ידה על התקובה שיאמר לה קודם גירושין מכרתני :
 עד שעת כתיבה הילכך זמן כתיב' הגט לא מהכי קידי דכי אתא
 למיטרף בעי' לאיתוויי סכדי חומת מטא גיטא לידה : לא

המביא פרק ב גיטיין

לא שפיקחא : איכא מאן דאמר הלכתא כרבי יוחנן * ואיכא
 מאן דאמר הילכתא כרשב"ל דאמר משעת כתיבה כדקיימא
 לן לעניין שלש' חדשים * והא לאו מילתא היא דהתם לעניין
 מאימתי מונין לנט ביהוד תליא מילתא וכיון דאינו מתיחד
 עמה משעת כתיבה מונין משעת כתיבה * אבל הכא לענין
 פירי בפרקונה תליא מילתא כדאמרי' תיקנו ערקונגה תחת
 פירות וקיימא לן דלא מקע פרקונגה מיניה עד דמטי גיטא
 לידה אילכך כל קמא דמיחייב בפרקונגה אית ליה פירי *
 ושמעת מינה דהילכתא כר' יוחנן דאמר יש לבעל פירות עד
 שעת נתינת : ירושלמי מעשה באחד שהיה נשוי בת אהותו
 וזינתה עד שהיא אשתו עמד וגידיש' והקדים זמן הגט אמר
 מוטב שתידון בפנויה ולא באשת איש : איתמר (א"ה סי' נו)
 מאימתי מונין לנט רב אמר משעת נתינה ושמאל אמר משעת
 כתיבה * חניא כותיה דשמאל המשליש גט לאשתו ואמר א
 תחנו לה אלא לאחר ג' חדשים משנתנו לה מותרת לינשא
 מיד ולנט ישן אין חוששין שהרי לך נתייחד עמה * וכן
 הלכתא : אמר שמאל (ת"מ סי' מו) כתובה פמעשה בית דין
 דמיא מה מעשה בית דין נכתבין ביום ונתחמין בלילה אף
 כתובה נכתבת ביום ונתחמ' בלילה : כתובתת רחיי' בר רב
 אכתיב ביממא ואיחתי' בליליא הוה רב התם ולא אמר להו
 ולא מידי לימא כשמאל סכירא ליה לא עסקין באותו ענין
 הו' * ותניא א"ר אלעזר בר' צדוק לא שני אלא שאין עסקין
 באותו ענין * אבל עסקין באותו ענין כשר : איתמר אמר
 לעשרה כולכם כתבו גט לאשתי א"ר יוחנן שנים משום עדים

וכולן

סקיחא לא חשו לכך רבנן : לענין ג' חדשי' שריכס להמתין
 מלהנשא לאחר סתגרסה וחוקת ג' חדשי' ק"ל דמונין לה
 משעת כתיב' : פירקונגה טאם נשבו' חייב לפדותה כדכתב
 לה אם תסתבאי אפרקונך : מאימתי מונין לנט ג' חדשים
 טהאסה כריכס להמתין : המסליס גט לאשתו שמסר הגט
 ביד שליט כדי לגרסה צו לסוף שלסה חדשים והוא הולך
 לדרכו : מותרת לינשא מיד דמשעת כתיבה מניין :
 כמעטב צ"ד דמיא דתנאי צ"ד הוא מה מעסה צ"ד חיוניס
 משעה פסק דין ואף על גב דלא אחתים היילכך אין סס
 דקדמה ונתחמין בלילה אף כתובה משעת כתיבה דהמתין
 לחוסה דקירוב התנות הוא חל טיעבודא ואמלו לא אחתוס :
 עסקין בחוקתו פנין היו : מכתובה ועד חתומה ואשילו בספר
 סטרות כשר : לא סכו דסטרו בככתבין ביום ונתחמין בלילה
 צכוליס : אמר רבי יוחנן סני' נתכוין להחתים משום טדות

וכל

זכולן משום תנאי • ורשב"ל אמר כולן משום עדים • מאי
 ביניהו דחתים בי תרי מיניהו ביומי והנך מיכאן ועד עשרה
 ימים • לרבי יוחנן דאמר משום תנאי כשר • ולרשב"ל דאמר
 משום עדים פסול אי נמי כגון שנמצא א' מהן קרוב או פסול •
 מאן דאמר משום תנאי כשר ומאן דאמר משום עדי' פסול •
 וק"ל כר' יוחנן : טיהתם לכתחילה קרוב או פסול אמרי לה
 כשר ואמרי לה פסול • אמרי לה כשר תנאי הוא • ואמרי לה
 פסול אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא : מתני'

(א"כ סי' קכה) בכל כותבין בדיו בסבב בטיקר' בקומוס
 ובקנקנתוס ובכל דבר שהוא של קיימא • אין כותבין לא
 במשקין ולא בפירות ולא בכל דבר שאינו של קיימא : על
 הכל כותבין על העלה של זית • ועל הקרן של פרה ונותן לה
 את הפרה • ועל יד של עבד ונותן ליה ארת העבד • ר' יוסי
 הגלילי אומר אין כותבין לא על דבר שיש בו רוח חיים ולא
 על האוכלין : גמ' ובכל דבר שהוא של קיימא לאתווי
 מאי לאיתווי הא דתני רב חנניא כתבו במי טריא ואפצא כשר

ודוקא

וכל קטאר לא חתים אלא כדי לכייסה ברצים ותנאי גמור
 הטיל בגט זה דלפא ליהו גיטא א"כ יחתמו כולם : כולם
 משום עדים כתכוון לכתים : מאי איכא בינייהו בין תנאי
 לעדים ממה נססך כולן כריכין לחתום : ועד עשר ימים
 זקודם שנתכולם חתמו כולן מאן דאמר משו' עדי' פסול דלא
 היו עדו' שלום עד שיחתמו כולן וכיון דכולם לא חתמו ביום
 כתיבתו הויליה מוקדם : ואי חתים בתחילה קרוב או פסול
 דק"ל בסנהדרין חסילו מאה עדים וכמלא א' מהן קרוב או
 פסול עדות בטלה ואם בטני הראשונים חתים קרוב או פסול
 וכולן חתמו בו ביום (לשון הר"ן מחתם לכתחילה קרוב או
 פסול וכו' זו היא גירסת הרי"ף זכרנו לברכה ורסי גורם או
 חתים בתחילה קרוב או פסול ופי' אם חתם בטני הראשונים
 קרוב או פסול ואיפס' שאף גרסת הרי"ף ז"ל מתפרשת כן
 שהרמב"ם ז"ל תלמידו כתב בס' שמונה מהלכות גירושין היה
 א"ל מן הסנים הראשונים פסול (אמרי לה כשר למ' דמשום
 תנאי ואע"ג דחתם ברישא מ"מ יתקיים העדות בר' אויין להעיד
 זהו יחשב לתנאי דמסתמ' את הכשרים ונהי לסס עדו'
 זה קרוב לתנאי : לאיחלופי בשטרות דעלמא כיון דחתים
 ברישא אתי למימ' זה ודאי לסס עדות חתם וכסירו קרוב בכל
 שטרות : מתני' על הטלה של זית תלוסה : ונותן לה
 את הסרה מפי' בגמ' : גמ' בני טרוח בני גשמים ויש
 שפירשים מים שסורין ככן כירי שהוא כעין עשמים :

המביא פרק ב גיטין

ודוקא במגלתא דלא עפיצא אבל במגלתא דעפיצא פסול *
 דק"ל אין מי מילין על גבי מי מילין : תני ר' חייא כתבו
 באבר בשחור ובשיחור בשר: (א"ס' סו' קל) איתמר עדים שאין
 יודעין לחתום אמר רב מקרעין להם נייר חלק וממלאין ארס
 הקרעין דיו * וה"פ בניטא (סס) אבל בשטרות לא ההוא דעכר
 עוברא בשאר שטרות ונגדירה רב כחנא * תניא כותיה דרב
 עדים שאין יודעין לחתום מקרעין להן נייר חלק וממלאין את
 הקרעין דיו * ושאין יודעין לקרות קורין לפניהן וחותמין *
 (א"ס' סו' מס) ארשב"ג בר"א בניטי נשים אכל בשחרורי
 עבדים ושאר כל השטרות אם יודעין לקרות ולחתום חותמין
 ואם לאו אין חותמין * אמר ר"א מ"ט דרשב"ג שלא יהו כנות
 ישראל ענוונות * אמר רבא הלכזו כרשב"ג * רב נחמן קרו
 קמיה ספרי דריגי וחתמיה * ודוקא רב נחמן וספרי דריגי
 דאית ליה אימתא עליהו * אבל רב נחמן וספרי אחריגי אי
 גמי ספרי דריגי ואיגי אחריגי לא : רב פפא כי הוה אתי
 לקמיה שטרא פרסאה דעביד בערכאות של גוים מקרי ליה
 לשני גוים זה שלא בפני זה כמסית לפי תומו ומגבי בהו
 פמשעברי : אמר רב אסי אמר לי הונא בר נתן חכי אמר
 אמימר (א"ס' סו' נכ מת) האי שטרא פרסאה דחתיטי
 עליה בי תרי ישראל מגבינן ביה ממשעברי והא לא ידעו
 למקרי בדידעי * והא בעינא כתב שאינו יכול להזדויף
 וליכ' בדעפיץ * והא בעינא שיחזיר מעניינו של שטר בשיטה
 אחרונה וליכא ברמהדר * והא קמ"ל בכל לשון כשר בין

בניטין

במגלתא קלף שאינן מעוסף : אין מי מילין מוס שטורין כהן
 עפ"ס (ע"ג מי מילין סהן קלפים מעובדי בעפ"ס סמראס
 הקלפים כמראס הכתב ואינו ניכר :) באבר שטרב העופרת
 צמים ומשחירין בשחור פחמים : בשיחו' שמשחיריק בן
 עורות : מקרעין מסרטין מסוס עיגנא כדמס' לקמן
 דזמכין דלא משכחינן סהדי בקיאי דסמא יפרס זה לוס או ימות
 ותזקק ליבוס אבל בשאר שטרות יחזר אחר עדים כבקיאים
 לחתום : כותיה דרב דאמר מקרעין להן נייר חלק :
 רב נחמן קרי קמיה בשאר שטרות ודוקא רב נחמן ססיה דיון
 וסיה ממוכה מסי ריש גלותא וחתנא דבי נשיאה וספרי דריגים
 יריחוס ממנו ולא מסקרי : דעביד בערכאות של גוי וחותמיה
 גוים דאכשרו' לעיל (בפ"ק וע"ס) : ממשעברי והא לאמרי
 בכר' קמא מבני חרו ולא ממשעברי כנעסה כהדין טדלית לוס
 קלא : דחתימו עליה ישראל וישראל עשאוהו חלא סכתבוהו
 פלסון פרסי: (והא קמ"ל כו' לשון הגמ' קמ"ל דבכל לשון כשר

תגיב

בגיטין בין בשטרות : אמר רבינא אמר לי אממר הכי אמר
 מר משמא דרב דימי מנהודעא הני בי תרי דיהבי גיטא
 קמיייהו צריכי למקרייהו : וחד דתני' הרי זה גיטיך נטלתו
 וזרקתו לים או לאור או לכל דבר האבוד וחזר ואמר שטר
 פסים הוא שטר אמנרה הוה מגורש' כדקרייהו סהדי כרישא
 ובתר הכי עייליה לבי ידיה והדר אפקיה : מהו דתימא
 ליחוש חלופי הלפיה קמ"ל דלא חישינן : על קרן של פרה
 ונתן לה את הפרה זכו' : (א"כ סי' קכד) בשלמא יד עבר
 לא אפשר למיקץ ידיה הילכך יהיב לה כוליה : אלא קרן של
 פרה נקציו' וגיטיו' ניהלוי' : אמר קרא וכתב ונתן מי שאינו
 מחוסר אלא כתיבה ונתינה יצא זה שמחוסר כתיבה קציציה
 ונתינה : אמר רבה כתב ליה גט ונתן כיד עכרו וכתב ליה
 שטר מתנה עליו קנתה ומתגרשת בו : וה"מ בכפורת' וכן
 הדין אם נתן הגט בחצרו וכתב ליה שטר מתנה עליו : אמר
 ליה אביי מכדי הציר' משום ידה אתרבאי : מה ידה דאיתא
 בגירושין בין מדעתה בין בעל כרחיה אף הציריה נמי בעינן
 דאיתא בין מדעתא בין בעל כרחיה : והא מתנה בעל כרחיה
 ליתא : א"ל רב שימי והא שליה לקבלה מדעתה איתא בעל
 כרחיה ליתא : ומשווי שליה לקבלה ואביי אטו שליחות משום
 ידה

תנינא גט שכתבו עבריות ועדין יונות יונות ועדין עברי' כשר
 חי מהסיח' א"כ' א"כ' בגיטין אבל בשאר שטרין לא קמ"ל (הכי
 די תרי טהס עידו מסירה : (ה"ז גיטך וכו' אם איתא דלריכי
 למקרייהו ריכי מבי אמר לך שטר פסים הו' ופרקינן דלבתר
 דקרייהו עלייה לבי ידיה כלומר תחת כפיו) שטר פסים פיוסוס
 שפיוסו לאוהבו טד שכתבו עליו שטר חוב כרי סירא' עשירי :
 אמנה שהאמינו ליה למלוה שלא יקבענו א"כ' ליה ממנו
 וכסיכטרך יכו' לו : בשלמא יד של עבד לא אפשר למקץ
 ידיה השויך במכות ואינו רשאי לחבול בו ואם חבל בו יושב
 ברשאי חזברים אלמא אינו רשאי לחבול בו : עליו פל בעבד)
 קנאתו לעבד בשטר מתנה זה ומתגרשת בגט זה שבידו (דכ"ל
 באי עבד כחצירה) וגיטה וחצירה באו לה כאח' : וה"מ
 בכפות כלומר שהעבד כפופ דלזו הוי העבד כחצירה דאילו לא
 הוי חצר מהלכת ולא קנה : משום ידה אתרבאי דכתיב ונתן
 בידה : אף חצרן בעינן כמי דליהוי בין מדעת' בין בע"כ
 כגון חצר שהיה טלה קודם שזרק בו הגט : בע"כ ליתא דאוי
 חצירה אי אפשר לקבל מתכ' ממנו לא קניא להא חצר ולא
 מגרסה : והא שליה עושה שלוח לקבלה מדעתה אבל בע"כ
 אינו עושה שלוחה שתגרס בקבלתו אלא כפעל הוא עושה
 שלוח

המביא פרק ב גיטין

ידה אתרביאי מושלחה איתרביאי איבעית אימא שליחות
 לקבלה נמי אשכחנא בעל כרחיה שכן אב מקבל גט לבתו
 קטנה בעל כרחיה : שלחו מתם כתבו על איסורי הנאה כשר
 וכן הלכה : מתני' אין כותבין במחובר לקרקע כתבו
 על המחובר תלשו וחתמו ונתנו ליה כשר רבי יהודה בן
 בתירא אומר אין כותבין לא על נייר מחוק ולא על הרפתרא
 מפני שהוא יכול להזריף וחכמים מכשירין : גמ' כתבו
 על המחובר והאמרת רישא אין כותבין אמר רב יהודה אמר
 שמואל והוא ששייר מקום התורה וכן אמר רבה בר בר חנה
 אמר רבי יוחנן והוא ששייר מקום התורה ור"א היא דאמר
 עידי מסירה כרתי והכי קאמר אין כותבין תופס במחובר
 נזירה שמא יכתב תורה כתבו לתופס ותלשו וכתבו לתורה
 ונתנו לה כשר : וחכמים מכשירין מאן חכמים ר"א היא
 דאמר עידי מסירה כרתי וה"מ בניטין אבל בשאר שטרות
 בעינן כתב שאינו יכול להזריף כדכתבי לעיל : מתני'
 הכל

שלוח להולכה וכותבו לה ע"כ : ושלחה קרו ביה ושלחה (בלא
 מסיק ה"א) : קסנה אביה מקבל את גיטה (כדנסקה לך
 בכתובות מיטאה וזיתה) : מתני' אין כותבין במחובר
 לקרקע דכתיב וכתב וכתן מי שאינו מחוסר קניינה : כתבו
 על המחובר מסר בגמ' : כוור מחוק כי הוא יכול לחזור
 ולמחוק עד בעדים ולחזור ולכותבו ויעביר התנאי שהיה בו
 ולא מוכח מילתא דעדים נמי על המחוק חתומי : וכן דיסתרא
 קלף שאינו מעופץ : וחכמים מכשירין מס' בגמ' : גמ'
 והוא ששייר מקום התורה סיפא דקתבי כשר והוא ששייר מקום
 התורה וכתבו לאחר תלישה : תורה (גולווין של סטר) מקום
 סס האים והאשה והזמן : ור"א היא מתני' דכתיב בתיבה בתלוש
 ר"א דדרי וכתב דקרא בכתובה הגט קאוי ולא חתומי עדי'
 וקאבר דחתומת עדים אינו מדאורייתא חלא מפני תקוון
 שעולם (הילכך וכתב דקרא אכתב הגט קאוי) עידי מסירה
 כרתי עיקר הבא לינשא ע"י הגט כריד להביא עדים שכמסר
 לה לפניהם ואם היה בו תנאי היו זוכרי אבל לר"מ דאמר עידי
 חתומה כרתי וקס"ו וכתב דקר' היונו וחתם חיישי' דיכמא
 הוא תנאה ביה וזייסיה (דמדסמכי איעידי חתומי חשה
 הבא' לפנינו לינשא אינה מביאה לפנינו עדים החתומים
 בו אינם מכיר בחתומן ואי הוא קנא' וזייסת' ליכא דידע)
 זכ"מ בניטין דאינו עשויין להביאו לב"ד לאלתר ויתירוה ושוב
 אינה כרוכה לגט דכוון שהותרה בב"ד יש לה קול וזכרון לדבר:
 אבל בסטרות דקיימ' לגזבינא ודילמא לא מסיק ליה עד זמן

המביא פרק ב גיטין קפו

הכל (א"ה סו' קנג) כשרין לכתוב את הגט ואפילו חש"ו
 האשה כותבת גיטה והאיש כותב שוברו שאין קיום הגט לא
 בחותמיו : הכל כשרין להביא את הגט חוץ מחש"ו סומא
 ונכרי * קיבל הקטן והגדול חרש ונתפקח סומא ונתפתה
 נכרי ונתנייר פסול אבל פקח ונתחרש וחזר ונתפקח פיתח
 ונסתמא וחזר ונתפתח שפוי ונשתטה וחזר ונשתפר כשר *
 זה הכלל כל שתחלתו וסופו בדע' כשר : גמ' והא לאו
 בני דיעה נינהו אמר רב הונא והוא שהיה גדול עומד על
 גביו : אמר רב יהודה אמר שמואל והוא ששייר מקום התורף
 וכן אמר רב הונא משמי' דעולא : ונכרי אע"פ שישיר עומ'
 על נכרי פסול משום דבעינן לשמה ונכרי אדעת' רנפשי' עביר:
 הכל (א"ה סו' קמז) כשרין להביא את הגט חוץ מחרש שוטח
 וכו' * בשלמא חש"ו דלאו בני דיעה נינהו נכרי נמי לאו בני
 בריות נינהו * אלא סומא אמאי לא אמר רב יוסף הכא
 בחוצה לארץ עסקי' דבעי למימר בפני נכתב ובפני נחתם
 ולא מצי אמר : ושמעינן סינה דפיתח ונסתמא דמצי אמר
 בפני נכתב ובפני נחתם דכשר להביא ארת הגט * ודייק רב
 אשי

ארוך ושכחו עידי מסירה הדבר וסמכי אעדי חתימה וחיושין
 דילמא זויפיה כדפירט במתני' : מתני' ואשי' חרש שוטח
 וקטן בגמרא מקרש לה : כותב את גיטה ומקנית לבעלה
 וחוזר ומסרת לה לגירוסין : שזכרו שובר פרעון כתוב'
 שהאשה ביה לה לבתו ולמסו' לו כרחיב : חוץ מחרש שוטח
 וקטן טעמא דכולהו מפר' בגמ' : קבל הקטן מיד הבעל
 להוליכו והגדול קודם שכתב לה : גמ' והא לאו בני דיעה
 כינסו ולא ידעי לכתוב לשמה : שיבא גדול עומד על גביו
 ואומר לו כתוב לשם פלו' דקסבר רב הונא מתני' ר"ה היא
 דבעי כתיבה לשמה וסיפא דקתני שאין קיום גט אלא בחותמיו
 היונו עידי מסירה (דרוכ גיטין כמסרין בפני החותמין
 ואמליעתי) האשה כותבת גיטה קאי ולא ארוש' לאכסורי
 כתוב' חרש בלא גדול עומד על גביו : וכוא ששייר חרש
 שוטח וקטן מקו' בתורף וכתב בן דעת את התורף ולא בעי
 לאוקמו כשגדול עומ' על גביו וגם לדיוכי מתקתין ר"ה דלאו
 בני דיעה כינסו וגבי שליחו איש בעינן (דשליחות נפק' לן
 מווקחו להס איש שה לבית אבות אח' לוקח לכוין : גדול ולא
 קטן דלא בר דיעה הוא וכוא הדין חרש ושוטה : לאו בני
 בריות כינסו דאינן בתורת גיטין וקידושין ואינן כוהנין בו
 ומידי דלכשסיב לא חזר לא מצי למיעבד שליחותא לאחרונא :
 דפיתח ונסתמא אע"ג דלא חזר ונתפתח ובה דתנן וחזר

המביא פרק ב גיטין

אשי מדקתני זה הכלל כל שתחילתו וסופו בדע' כש' ולא
 קתני כל שתחלתו וסופו בכשרות כשר שמע מינה : א"ר אסי
 א"ר יוחנן (ג"ד סי' רסו) אין העבד נעשה שליח לקבל גט אשה
 מיד בעלה לפי שאינו בתורת גיטין וקרושין : ירושלמי עבר
 וקיבל ר' יעקב בשם רב הושעיא מעשה היה וכהנת חות ולא
 חשו חכמים משום ריה הגט : א"ר יוחנן נראין דברים
 (א"ה סי' קמ"א קמ"ב) שהעבד מקבל גט לחבירו מיד רבו של
 חבירו : אבל לא מיד רבו שלו : ואם לחשך אדם לומר
 שנינו האומר לשפחתו הרי את שפתה וולדך בן חורין אם
 היתה עובדה זכרתה לו : הא מני רבי היא : דאמר המשחרר
 חצי עבדו קנה וקסבר עובר ירך אמו ונעשה כמי שהקנה לה
 אחר מאיבריה : וליתא להא דרבי כרבעינן לסימר לקמן :
 מתני' אף הנשים שאינן נאמנות לומר מת בעלה נאמנות
 להביא גיטה : חמותה וכת חמותה וצרתה ויבמתה וברת
 בעלה : מה בין גט למיתרה שהכתב מוכיח האשה עצמה
 מביא גיטה : ובלבד שצריכה לומר בפני נכתב ובפני נחתם :
 גמ' והתניא כשם שאין נאמנות לומר מת בעלה כך אין
 נאמנות

זכתתה אגב חרש שוטה נקט חזר (דאי לא חזר ונסתפס לא
 דטעת' משום דיעה הוא וכריך להיות בן דעת בטליותו :)
 שתחילתו וסופו בדעת משמע דהכחו דהוה טעמא משום דיעה
 בעי' תחילה וסוף אבל סומא לא הוי משום דיעה סגי בתחילה
 שזכר לומר בפני נכתב ובפני נחת' ולא בעי סוף דאי סומא
 כמי בעינן סוף לימא כל שתחילתו וסופו בכשרות : אין עבד
 של כל אדם נעשה שליח לקבל גט וכו' הדין שאין נעש' שליח
 להולכה שתגרש על ידו כלמס' טעמא : ולא חשו חכמים
 למוסלה לכהן : נראין הדברו' שהעב' מקבל גט שיחרו'
 לחבירו מיד רבו של חבירו שאינו רבו של המקבל כיון דעבד
 איתיה בתורת שיחרור : אבל לא מיד רבו שלו אם שכיח
 של איש א' דוד עבד כיד רבו ולא יכא בגט מרשות האדון אע"ג
 דעבד מקבל גט שיחרור לעצמו תקם דגיטו וידן באין כא'
 (דשיחרור דידים הוא) אבל לאחר לא : ואם לחשך אדם
 באזנים להקשות : זכתה לו אלמא שפחה זו מקבלתיו לכורך
 עובר מיד רבה : והמשחרר חצי עבדו קנה העבד אותו
 חצי : מתכו' חמות וכת חמותה מפרש ביבמות דסניח
 לה ומכוננת לקלקלה ואין נאמנות להעיד שבעלה מת :
 ויבמות אשת אחי בעלה סוכא אותה שיראה שמת ימות א' משני
 בעליהן בלא בנים ויכיו' כרות זו לזו : מה בין גט למיתם
 דאמיתת לא מהומנה ולאגט מהומנה : גמ' בא"י שאין
 כרובין

נאמנות להביא גיטה. ופריק אכיי ברייתא דקתני אין
 נאמנות בא"י דאי אתי בעל ומערע' משגחינן ביה דאיכא
 למימר דילמא לקלקולה לצרה קא מיכוונה הילכך לא
 מהימנא. ומתני' דקתני נאמנות להביא גיטה בח"ל דאי אתי
 בעל ומערער לא משגחינן ביה. ותני' כותיה דאכיי. וכך
 הילכתא: האשה עצמה מביאה גיטה. אשה מכי מטי גיטה
 לידה איגרש' לה. דאמר לה הוי ארת שליח להולכרה עד
 דמטית לכי דינא דפלוגי וכי מטית התם אימא קמיה כי דינא
 בפני נכתב ובפני נחתם ונישוו שליח וניתכזה גיהליך:

סליק פירקא

כריכין לומר בס"כ ובפני נחתם: דאי אתי בעל ומערער
 ואמר לא כתבתו משגחינן ביה שהרי לא נתקיים כשר דאיכא
 למימר זו מכוונת לכך שתקלקל: בח"ל סהכריכו לומר
 בס"כ ובפני נחתם וכו' קיומו לא משגחינן ביה דלא מהימן תו
 לערער: (אשה מכי מטא גיטה לידה בקבלתו במדינ' היום
 איגרסת לה ואי בעיא למקלייה לגט מגרסת היא ואיכא כריכה
 להביאו לפניו אלא לראייה בעלמא ולמה לה למימר בס"כ הא
 לאו שלוח הוא: ואימא קמיה כי דינא וכו' לשון הר"ן וקמ"כ
 מתני' שאעפ' שאלו רכתה האשה לומר כבר נתגרסתו בגט
 שבידי לא היתה כריכה לומר בס"כ ובפני נחת' אפ"ה כל שהיא
 לומר' שנעטה שלוח כריכה לומר בס"כ ובפני נחתם ולא
 מיפטר' במגו דאי בעי' אמר' נתגרסתו)

סדרן עלך המביא

כל (א"ה סו' קלא) הגט שנכת' שלא לשום אשה פסול:
 כיצר היה עובר בשוק ושמע קול סופרים מקריין איש
 פלוני ממקום פלו' מגרש את פלונית ממקום פלו' ואמר זה
 שמי וזה שם אשתי פסול מלגרש בו: יתר מכאן כתב לגרש
 את אשתו ונמלך מצאו חבירו ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי
 בשם אשתך פסול לגרש בו: יתר מכאן יש לו שתי נשים
 ושמוריהן

כל הגט שנכתב ושמע קול סופרים הכותבין גיטון:
 יתר מכאן לא מובעיה זה שלא נכתב לשם גירושין כלל
 אלא חף זה שנכתב לשם גירושין פסול: יתר מכאן לא מוקעני'
 זה שלא נכתב לשם גירושין דידי' אלא חף זה שנכתב לשם
 גירושין דידי' פסול: ונמלך חזר בו מלגרש: גדולה וקטנה
 לאו

כל הגט פרק ג גיטין

ושמותיהן שוות כתב לגרש בו את הגדולה לא יגרש בו ארץ
 הקטנה : יתר מכאן אמר ללבלר כתיב ואיוז שארצה אנרש
 פסול לגרש בו : גמ' רישא כמאי אמר רב פפא בסופרין
 העשויוין להתלמד : אמר רב וכולן פוסלין מן הכתונה חוץ
 מן הראשון : ושמואל אומר אף ראשון נמי פוסל : ואודא
 שמואל לטעמיה דאמר שמואל כל מקום ששנו חכמים גט פסול
 פוסל הליצה פסולה פוסלת מן האחין : במערבא אמרי
 משטירא דרבי אליעזר שמאל ולילה פוסלין ופוסלין קטן
 ואנפיליא פוסלין ואינן פוסלין : וועירי אמר כולן אינן
 פוסלין חוץ מן האחרון וכן אמר רב אסי כולן אינן פוסלין חוץ
 מן האחרון ורבי יוחנן אמר אף אחרון אינו פוסל : והלכתא
 כולן אינן פוסלין חוץ מן האחרון : דמרחוינן לכלהו דסביר'
 להו דאחרון פוסל וליכא מאן דפליג אלא ר' יוחנן הוה
 ליה ר' יוחנן יחיד וכולהו רביים וק"ל דיחיד ורביים הלכה
 כרביים : ושמואל נמי דאמר אף ראשון פוסל יחיד הוא ולית
 הלכתא כוותי' : ולגבי אמצעיים אע"ג דרב ושמואל תרויהו
 סבירא להו דפסלי כיון דר' אסי וועירי ור' יוחנן כולהו
 סבירא להו דלא פסלי הוי להו רב ושמואל מיעוט והלכה
 כרביים

לאו דוק' : גאויזה שארצה אנרש פסול לגרש בו דאין בריר'
 ולא חמרי' הובר' הדבר דבשעת כתיב' ביה דעקה על זו (והרי
 נכתב לשמה :) גמ' רישא כמאי כיון דלא ביה דהא
 דסי' דכתב לגרש אשתו וכמלך במאי חוירי : להתלמד
 לכתוב גיטין : חוץ מן הראשון שלא נכת' כלל לשם גירושין
 אבל הני בתראי פסלי דריח הגט פסול בכהונה (דתנו' בס'
 בתרא' באונור לאשתו הרי את מגורשת ממני ואי את
 מותרת לכל אדם פסלה מן הכהונה סב' אשה גרושה
 מאיש' אפי' לא נתגרסה חלה מאישה ולאחרים לא הותרה
 פסולה לכהונ' : ואפי' ראשון דריח גט הוא) חליצה פסולה
 דלא הויה חליצה להקירה ליוסא לסוק מ"מ חליצה היא
 לפוסלה על האחין שלא תתייבם להן עוד לכיון שלא בנה טוב
 לא יבנה דכתי' אשר לא יבנה ולא כתב אשר לא בנה : שם
 אמרינן ביבמות חליצה בשמאל וכן בליכה חליצה פסולה :
 ופוסלת דשם חליצה עליה חלה שלא כעשות כהולכתא (דילוף
 רגל רגל ממזורה דכתיב ימכית וליכה פני נפקא לן התם) קטן
 פסול דאיש כתוב בס' : חמישיה תלכת קל בגד לאו חליצה
 היא כלל דנעל כתיב : חוץ מן האחרון דלחומר' אמרי' יש
 בריר' ופסול לכהונ' אבל האחרון חפילו ריח הגט אין ביה
 ולא דמוי' לה דאמר ואשה גרושה מאישה פסולה לכהונה דהא

כל הגט פרק ג גיטין קפח

כרבים : הילכך לא פסל אלא אחרון בלבד : מתני'

הכותב טופסי גיטין צריך שיניח מקום האיש ומקום האשה ומקום הזמן : (ח"מ סי' מו ע"ג) שטרי מלוה צריך שיניח מקום המלוה מקום הלוי ומקום המעות ומקום הזמן : שטרי מקח צריך שיניח מקום הלוקח ומקום המוכר ומקום המעות ומקום השדה ומקום הזמן : מפני התקנה : ד' יהודה פוסל בכולן : ר"א מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים שנא' וכתב לה לשמה : גמ' א"ר זירא אמר רבה בר שילת אמר רב הגנוגא סבא אמר רב אדא בר אהבה אמר רב הלכה כר"א : קרי רב עליה דר"א טובינא דהכימי : אמר רב פפא האי אשת' דריוני דמיכת' מקמי דליחזו סהדי התימות ידיהו פסולה משום דמיתחוי כשיקרא וליתא מדרב נחמן דאמר רב נחמן אומר היה ר"מ אפילו מצאו באשפה התמו ונתנו לה כשר : ואפי' רבנן לא פליגי עליה דר' מאיר אלא בגיטי נשים דבעינן כתיבה לשמה אבל בשאר שטרות לא דא"ר אסי אמר

להא מילת' מיהא נכתב לשמו ולשמה : דאפילו האחרון אינו פוסל דאין ברירה : מתכו' הכותב טופסי גיטין שהיא סופר ונוטל סכר ורובה שיבא לו גיטין מזומנין שפעמי' שאלס בל' לסוכרו והוא טרוד בשטרות אחרים : צריך שיניח מקום האיש שאם יש תנר צניבהם לא יאמר הריני כותב מיד קודם שכוהו ואניח מקום הזמן לבדו שלא יבא מוקדם וכן אם שמוע אחד רודף אחר חבירו להלנותו מנה צריך שיניח מקום הלוח וכתוב ואף ע"ג דליכא למויחש מידי חס הכיח מקום הזמן לבד מ' גזרינן שטרות אטו גיטין : מפני התקנה מפרש בגמרא בתלמוד דהכי פירושו דהא דהתירו לסומר לכתוב טופסי ולא גזרינן טופס אטו תורף היינו מפני תקנת סופ' שיביו לו גיטין מזומנין : פוסל בכולן אפילו הכי מקומות הללו גזר טופס אטו תורף וגזר שטר' אטו גיטין : זר"א מכשיר בכולן ובגד שיניח מקומות הללו : חוץ מגיטי נשים דגזרינן טופס אטו תורף ובכתיבת התורף יש בו איסור דאוריותא שכ' וכתב לה לשמה אבל לא גזרו שטר' אטו גיטין : גמ' הלכ' כר"א דפסל בגיטין אפי' טופס כדפירש : טובינא דהכימי מאושר שבחכמים : אשתא קיוס שטרות הכסף שקותבין צמותק תלתא הוינא כו' מלאו באשפה ולא נכתב כלל לשם האשה אלמא לא חייסינן למויחזיכשיקרא (כיון דככתב צעתו וזמנו בו כיוס של חתימה : ופרעו בו כיוס :) אינו חוזר ולוח בו אפי' כיוס מלוה ראשון' לאחר הפרעון (דליכא למויחש למוקדם וכי מפרשינן לה בשנים אוחיין :

סכר

כל הגט פרק ג גיטין

אמר ר' יוחנן שטר שלוח בו ופרעו אינו חוזר ולווה בו שכבר
 נמחל שעבודו טעמא דנמחל שעבודו הא לשיקרא לא חישינן
 וכן הלכתא : מתני' (א"כ סו' קל"ב) המביא גט ואבד
 ממנו מצאו לאלתר כשר ואם לאו פסול : מצאו בהפיסה או
 בדלוסקמא ומכירו כשר : המביא גט והניחו זקן או חולר
 נותנו לה בחזקת שהוא קיים : בת ישראל הנשואה לכהן
 והלך בעלה למדינת הים אוכלת בתרומ' בחזקת שהוא קיים :
 השולח מטאתו ממדינת הים מקריבין אותה בחזקת שהוא
 קיים : גמ' ורמינהי מצא גיטי נשים ושחרורי עבדים
 דיאתיקי מתנה ושוברין הרי זה לא יחזיר : שאני אומר
 כתובין היו ונמלך שלא ליתן : טעמא דלא אמר תנו זה
 אמר תנו נותנין ואפילו לזמן מרובה : אמר רבא לא קשיא
 כאן במקום שהשיירו מצויות : וכאן במקום שאין השיירות
 מצויות : ואפי' במקום שהשיירות מצויות והוא שהוחזקו
 שני יוסף בן שמעון בעיר אחת : ר' זירא רמי
 מתניתין אברייתא וטשני' כאן במקום שהשיירו מצויות
 כאן במקום שאין השיירות מצויות : איכא דאמרי והוא
 שהוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת דלא נהדר והיינו
 דרבה : ואיכא דאמרי אע"ג דלא הוחזקו לא נהדר ופליגין
 דרבה : ר' ירמיה אמר כגון דאמרי ערים מעולם לא
 חתמו אלא על גמ' של יוסף בן שמעון : רב אשי אמר
 כגון דאמרי ערים נקביש בו בצר אות פלונית : והלכתא
 כרב אשי דהוא בתרא : הילכך לא מהדריגן גט לזמן מרובה
 במקום

שכבר נמחל שעבודו שפרעו) בעל הסטר ושוכן אין בקרקעו'
 מסועבדון למנו' הסנייה והוא לה מלוה על פה : (הא
 לשיקרא חס היה נחתם על מלוה זו אע"פ שנכתב קודם
 ההלוואה כשר חס בו כיום נכתב :) מתני' ואם לאו
 פסול דשמא מאח' נפל ואין זה סלו : מטאן בחמיסה כלי
 שיש סימן בכלי שהוא סלו ומכירו כשר אבל בלא חמיסה
 אפילו מכירו דלא סמכין אטביעות עינא אלא כורבא מרבנן
 חמיסה חמת של עור דלוסקמ' טסק"א בלע"ו : נותנו לה
 בחזקת שהוא קיים ולא חישי' שהוא מת ובטל שליחותו דאמ'
 בעמד דבר על חזקתו מדאורייתא כדילפי' פ"ק דחולין :
 מקריבין אותו ולא חישינן שמא מתו בעלי' ולמיתא קזלה :
 גמ' דיותיקי כוונת ש"מ (דא תהא למינס וכהיות :)
 מתנות מתנה בריא לה יחזיר לא לזה לא לזה ומדתלי טעמא
 בשמי' אומר ונמל' שלא ליתבו שמע מיניה הא אמר בעל תבו לה
 שאני כתבתיו לה כותמין ולא חישינן שמא אינו זה ואפילו לזמן

במקום שהשיירות מצויות אלא כגון דאמרי עדים מעולם לא
 התמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון דהא מילתא לית
 בה ספיקא אי נמי כדאמרינן נקב יש בו כצד אורח פלוני
 דהוה ליה סימן מובהק כרב אשי אבל נקב בעלמא לא :
 תנו רבנן איוו הוא לאלתר רבי נתן אומר כל שלא שהה כרי
 שתעבור שיירא ותשרה * רשכ"א אומר כרי שיהא אדם
 עומד ורואה שלא עבר אדם * ויש אומר שלא שהה אדם
 שם * (ס) איתמר אמר ר' יהורה אמר שמואל הלכה כל שלא
 שהה אדם שם רבה בר בר חנה אמר רב יצחק בר שמואל בר
 מרתא הלכ' שלא עבר אדם שם * וראינו לנאון שפסק הלכה
 שלא שהה אדם שם * ומסתברא לן דבכיהא מילתא דהיא
 איסורא לחומר' עבדינן שלא עבר אדם שם אבל אם עבר
 אדם שם והוחזקו שני יוסף בן שמעון חישינן שטא ממנו
 נפל וצריכין אנו ליתן סימן מובהק כרב אשי או שיאמרו
 עדים מעולם לא התמנו לא על גט א' של יוסף בן שמעון
 כדאמרי' לעיל : המביא גט והניחו זקן או חולה נותנו לה
 בחזקת שהוא קיים * דוקא חולה דרוב חולים לחיים * אבל
 גוסס דרוב גוססין למיתה לא : מתני' ג' דברים אמר ר"א
 בן פרטא לפני חכמים וקיימו את דבריו על עיר שהקיפות
 ברקום ועל ספינה המיטרפרת בים ועל היוצא לידון שהן
 בחזקת קיימין * אבל עיר שכבשה ברקום וספינה שאברה
 בים והיוצ' ליהרג נותנין עליהן חומרי חיים וחומרי בתים
 בת ישראל לכהן ובת כהן לישראל לא יאכלו בתרומה : גמ'

תניא

מרוצה משנפל עד שכמא : במקום שהשיירו' מצוין פסול
 דסמא מעוברי' ושנים אחרים כפל : והוא סכוחזקו סכי
 אנשי' כסס זה באותה העיר אבל לא החזקו מספיקא לא
 אמרינן דילמא איתניהו ולא ידעינן או סמא יש עיר אחר'
 שסמ' כסס עיר זוויס בה אדם סמנו וסס אסקו כסס זה
 התובעו : איכא דאמרי' ה' דתניא ר' זירא במקום שהשיירו'
 מצוין פסול והוא סכוחזקו דבעינן תרי פרצה : רבי ירמיה
 אומר לא מתכו' קשייאלא בריותא קשיא דכל הכך דאמר יחזור
 אפי' לזמן מרובה כגון דאמרי' עדים בחתומי' בו מעולם לא
 חתמו אלא בגט א' של סס זה ואותו חתמו לחי' זה התובעו :
 כדי שתעבור שיירא ותשרה שיעור שתוכל שיירא לעבור שתנס
 סס לחכות : שיהא אדם עומד כלומר אין בדבר תלוי בשיעור
 אלא כריך שיהא אדם עומד ורואה שלא עבר סס אדם משעה
 שגב סלית זכ סס עד שעת מביאת הגט : מתני' ברקום
 מכור : סמיכ' המטרפת ועדיין לא טבעה : לידון כדי

כל הגט פרק ג גיטין

תניא (א"ט"ו) שמע מב"ד שהיו אומרין איש פלוני מת
 איש פלוני נהרג ישיאו את אשתו. מקומטריסין של אומות
 העולם איש פלוני נהרג לא ישיאו את אשתו ואע"ג דק"ל רכל
 מסיח לפי תומו הימוני מהימן ה"ט במילתא דלא שייך בה
 אכל במילת' רשייך בה עברו לאחוזקי שקרייהו דכתיב אשר
 פיהם דבר שוא וגו' : מתני' (א"ה ס' קמ"א) המביא גט
 בא"י וחלה הרי זה משלחו ביד אחר ואם אמר לו טול לי
 ממנה חפץ פלו' אל' ישלחנו ביד אח' שאין רצונו שיהא פקדונו
 ביד אחר : גמ' אמר רב כהנ' חלה תנן : פשיטא דחלה
 תנן טהו רתימא הוא הדין דאע"ג דלא חלה והאי רקתני חלה
 אורחא דמילתא קתני קמ"ל חלה דוקא : יש מי שאומ' הולך
 גט לאשתי משלחו ביד אחר ואע"ג דלא חלה : את הולך גט
 זה לאשתי לא ישלחנו ביד אחר אלא אם חלה כרבנן דבריתא
 ויש מי שאומר אפילו הולך גט זה לאשתי לא ישלחנו ביד
 אחר לא אם חלה או נאנס כרשב"ג : דמסקנא דסתם מתניתין
 כותיה : ולא איכפת לן במהלוקת דבריתא וכן הרעת נוטה :
 ואם (סס) אמר לו טול לי ממנה חפץ פלוני וכו' ארשב"ל
 כאן שנה רבי אין השואל רשאי להשאיל ולא השוכר רשאי
 להשכיר

נפשות : חומרי חיים כדמפר' ואזיל : בת ישראל לכסין
 חומרי מתים דלא קאכל בתרומה : (בת כהן לישראל
 חומרי חיים ולא תאכל בתרומת חבים :) איש פלו' מת בב"ד
 מיתת ע"מנו כגון סלקה ושנה בב"ד וכונסין אותו לכיפה :
 נהרג בא"י מארבע מיתות וגבי חומו הטול מת כגון
 סהכניסוה לקומנוח חלול כדאמרין במסכ' ע' זבה טועה בר
 טעם : קונטריסין ממוכין ליהרב : דכל מסיח לפי תומו
 כסר בעדות אשה כדאמרין ביבמות : דלא שייכי בה שאינה
 תפאר להם : דשייכי בה כי הכא שמתפארין סהרגנן ברוך
 עינדי לסקר ולומר נהרג אע"פ שלא ראוהו אלא יוכח לדין :
 מתני' המביא גט בא"י שאין כ"ל בפני נכתב ובפני נחתם
 משלחו ביד אחר ועושהו שליח מאליו ושלא בב"ד : ואם א"ל
 בעל לשליח טול לי ממנה חפץ פלוני כסתתן לך את הגט :
 לא ישלחנו ביד אחר בגמרא מפרש טעמא : גמ' חלה תנן
 דאניס ויהי' לכל חונסין אב"ל אי לא חניס לא ישלחנו ביד
 אחר : הולך אס אמר לשליח הולך גט זה לאשתי ולא חמה
 את בעמך הולך : כאן שנה רבי במסנה זו : אין השואל
 כו' דבא דתנן לא ישלחנו ביד אחר לא מטום ציטולי שליחות
 דגיטא הוא דנקט לה דאם שלח בגט ביד אחר הגט גט ואע"ג
 דאין רכונו שיהא פקדונו ביד אחר לגרש מיקח שויה שליח לא

להשכיר. א"ל ר' יוחנן זו אפי' תינוקות של בית רבן יודעין
 אותה. לא זימנין דאפי' גיטא נמי לא הוי נעשה כאומר
 לו אל תגרשנה לא בבית וגירשה בעלייה. אל תגרשנה אלא
 בימין וגירש' בשמאל. דכ"ע היכא דאמר ליה טול לי ממנה
 חפץ פלו' ותן לה גט זרז ושילח גט ביד אחר והלך אותו
 האחר ונפקא איתתא לאפיה ויהבה ליה חפץ והדר שקלה
 מינה גיטא כ"ע לא פליגי דגיטא מעליא הוא. כי פליגי היכא
 דא"ל שקול מינה חפץ והדר הב לה גיטא ואזל איהב גיטא
 והדר שקל מינה חפץ ר' יוחנן פוסל בו וכ"ש בשלוחו רשב"ל
 מכשי' בשלוחו וכל שכן בוי' והלכתא בר' יוחנן: מתני' המביא
 גט (א"כ טו' קמא) מזריג' הים וחלה עיש' ב"ד שליח ומשלחו
 ואומ' לפנייהם בפני נכתובכפני נחתם. אין השליח

האחרון

הא דתנן לא יסלחנו ביד אח' אתא לאשמועי' דאין כשואל
 רשאי להשואל: זו אפי' תינוקות יודעין אותו דאם השואל
 לולא לכורך אחריו השואל ונמכא זה מעביר על דעתו
 ומקניטו אלא משו' שליחות דגט וזו פס' תנייה דלא יסלחנו
 דאם סלחו ביד אחר זימנין דגיט' כמילא הוי גיטא ולקמן
 מפרש אל תגרסנה אלא בימין וגירסה בשמאל: דלא שויה שליח
 להכי' כ"כ פעמים ששליחות הגט תלוי בחפץ ואיכא קפידא
 דבעל (דכוולו עלמא וכו' דמדאמר ר' יוחנן זימנין דגיטא לא
 הוי משמע דרוזרפעמים הוי גיטא ואפי' סלחו ביד אחר:)
 ויהבה ליה חפץ לאותו שליח שכו' כולי עלמא לא פליגי דהוי
 גיטא דאע"ג דאין רכוזו סיבא פקדונו ביד אחר שליחות'
 מייבא הוי ככל שלוחי גט שיכול לעשות שליח דאגיטא לא קפיד
 בעל וגט אינו תלוי בחפץ דאיפס' שילך זה ויטול בחפץ וישלח
 הגט ביד אחר הילכך אפי' שינה בחפץ אין זה שינוי בגט כי
 קבל החפץ ואח"כ נתן הגט: שקול החפץ ברישא קפידא
 הוא מדעתו לעכב הגט אם לא תתן החפץ וירדתה בעניין כ"א
 בעיגון עד שתתן (הילכך תלוי הגט בחפץ לדבר זה וזה אם
 שינה נעשה כמו שאמר לו אל תגרסה אלא בבית וגירסה
 בעלייה וכיינו דקאמר זמנין דגט נמי לא הוה דאין רכוזו סיבא
 פקדונו דהיינו חפץ שכו' ביד אחר דהיינו חפצו דלאח' שקבלה
 הגט כרי' היא אכלו כאחר:) פוסל בו בשליח ראשון ששינה
 וכ"ש בשלוחו ולכך קאמר לא יסלחנו ביד אחר דשמא כשימסור
 קראשון השליחות לשני לא ימסור לו בדברים כהויתן או כשני
 לא ידקדק ויטעה ויפסול הגט: ורשב"ל מכשיר דקשיר לאו
 קפידא הוא אלא אורחא דמילת' קח"ל: ממני' עושה ב"ד
 שליח ומסלחו וכריך בראשון לומר בפניו ב"ד בפניו נכתב ובפני

נחתם

כל הגט פרק ג גיטין

ואחרון צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אלא אומר
 שליח ב"ד אני: נמ' מדקתני אין השליח האחרון ולא
 קתני אין השליח השני שמעינן דשליח השליח אם חלה משוי
 שליח וכן עד כמה שלוחים. ומדקתני אומר שליח ב"ד אני
 שמעינן דבל חד מינייהו לא משוי שליח אלא בב"ד: אמר
 רבא ושליח בא"י עושה כמה שלוחי' פי' שלא בב"ד לפי
 שאינו צ"ל בפני נכתב בפני נחתם: אמר רב אשי ואם מת
 ראשון בטלו כולן. אמר רב בר רב אשי הא דאבא דקטנותא
 היא: אילו מית בעל מידי מששא אית ב"ו בכלהו. כולהו
 מכח בעל קא אתו אי איתיה לבעל איתנהו לכולהו ליתיה
 לבעל ליתנהו לכולהו אבל ראשון לא איכפ' לן כין מית בין
 לא מית והילכת' כמר בר רב אשי: ההו' גברא דשדר לה
 גיט' לדביתחו א"ל שליח לא (סס) ידעי' לה. א"ל זיל
 יהביה ניהביה ניהליה לאכא בר מניומי דהוא ידע לה
 וליתכוה ניהלה. אתא לא אשכחיה לאכא בר מניומי יתיב
 רב אבהו ורבי הנינא בר פפי ורבי יצחק נפחא ויתיב רב
 ספרא נבייהו אמרי' לוי' מסור מילך קמן דידן דכי אתי אבא
 בר מניומי ניתבי' ניהל' ואזיל וממטי ליה ניהלה. אמר
 להו רב ספרא והא שליח שלא ניתן לגירושין הוה איכסוף.
 אמר רבא קפחינהו רב ספרא לתלתא סאבי סמיכי בטעותא
 אמר

נחתם (לפי שהאחרון לא יוכל לומר:) שליח ב"ד חסו
 זינסתמא ב"ד עשו הדבר בהקטירו ודיכו: נמ' חס מת
 שליח ראשון עד שלא בא גט לידה בטלה כולו קסק' מכחו בא:
 דקטנות' היא בקטנותו אמר רבי שמועב זו שיש להשיב:
 לא ידענא לה חיובי מכירה: מסור מילך קמן חמו' דכרי
 שליחותך בפנינו וקן לנו הגט ואמור בס"כ ובפני נחתם ואנו
 נמסר לו ויבא שליח ב"ד: והא שליח שלא ניתן לגירושין הו'
 השליח קזה לא נעש' שליח לגרסה חלא למוסרו לאכא בר
 מניומי לכך לאו במקום בעל קאי למוסרו ביד אחר:
 קפחינהו קיטע רבליהן שלא מלאו רגליהם לדבריהם:

(בטעותא שחינה קטובה חלא בטעות קפחם מסוס
 דס"ל לרב' דקמא נמי נתן לגירושין הו' דהא חו' הנה
 ידע לה הרי כוהן תחילה וא"ל רב אשי דלאו טעותא הו' חלא
 שפיר קפחינהו דה"ק לוי' אבא בר מניומי יגרסנה ולא אתה
 דמאחר סאין מכירה הוא יבא שליח ולא אתה זו הו' גירסת
 רבי' ז"ל גרס' יגרס לה בליטנא בתרא דגמ' ולסון רס"י
 שכאן הו' לגירסת ליטנא קמא דגמ' דגרסיכן קפחינהו רב
 ספרא לתלתא רבנן שמוכי אמר רב אשי במאי קפחינהו מי
 קא

כל הגש פרק ג גיטין קצא

אמר רבאשי מאי טעמא הכי קאמר ליה אבא בר פניומי
 ולא ארתי וכן הילכתא דשליח שלא ניתן לגירושין הוא
 ולא משוי שליח : ההוא גברא דשרר גיטא לדביתיהו א"ל
 לשליח לא תיתבי ניהלה עד תלתין יומין; איתניס בנו תלתין
 יומין אתא לקמי' דרבא אמר רבא חלה טעמא מאי משום
 דאניס הא נמי הא אניס א"ל מסור מילך קמן דילן
 דלכתר תלתין יומין משוינן שליח ויהיב לה ניהלה אמרו
 ליה רבנן לרבא והא שליח שלא ניתן לגירושין הוא אמר להו
 כיון דלבית תלתין יומין סגרש שליח שניתן לגירושין הוא :
 וליחוש שמא פייס מי לא תגן מעכשיו אם לא באתי מכאן
 ועד י"ב חדש ומת בתוך י"ב חדש הרי זה גט והוינן ביה
 וליחוש שמא פייס ואמר רבה בר רב הונא הכי אמר אבא
 מארי משמיה דרב (א"ה סימן קמא קמד) באומר נאמנת עלי
 לומר שלא באתי איכסא לסוף איגלאי מילתא דארוסה
 הואי אמר רבא אם אמרו בנשואי יאמרו בארוסה: אמ' רבא הא
 וראי מיבעיא לי שליח כי משוי ליה שליח בכ"ד בפניו או
 אפי' שלא בפניו : הדר פשט' בין בפניו בין שלא בפניו שלחו
 מתם בין בפניו בין שלא בפניו : (א"ה סימן קמד) ההוא
 דאמ' להו אי לא אתינ' ער תלתין יומין ליהוי גיטא ואתא
 ופסקיה מכרא ואמ' חזו דאתאי חזו דאתאי אמר שמואל לא
 שמיא מתייא התווא דאמר להו אי לא מפייסנר' ער תלתין
 יומין

קא"ל אבא מניומי ולא את' וס' רש"י מאי קסחות' הלא אינ'
 קסוב' דמי' א"ל כו' דמי קא"ל אבא בר מניומי יגרסנה ולא
 אתר' אי הוה ידעה הרי כיוהו תחילה לגרסה : איתניס בנו
 תלתין שלא היב יכול לילך לאחר ל' יום : שליח שלא ניתן
 לגירושין בנו תלתין הוא : (וליחוש שמא בא הבטל חללה
 ונתיחד עמה ופייס ובעל זהו גט ישן) וליחוש דילמא פייס
 בתוך י"ב חדש שיש סהות הרבה לבא ואין זה דומה לסולח גט
 למדינת הים ואינו קובע זמן לשהותו בידו דהתם ליכא למוחש
 קמא פייס דמימ' אמר הבטל קדמני השליח כבר וככ' בא הנט
 לידה ולא תקר נפשי' מספיק' : באומר בפניו ב"ד בשעת
 שמוסרו לשליח הרי הוא נאמנת עליו כמאכ עדים וכעולם אם
 אערער לומר גט ישן הוא הרי אני מאמינה לומר שלא באתי
 בתוך הזמן חללה וכיון דמעיקר' היומנה תולא מהימן לערער
 וכ' ש' דאכו לא ניקוס וניערער חלמא טעמא דאמר הכי הא לא
 הכי ליחוש : אסי' אמרו בכשואה סהיה חגיבה עליו ומחזר
 לפייס : בפניו דשלי' קמא או אפי' שלא בפניו כגון זה
 ששוא חכם ואינו יכול לעכב כאן וילך לדרכו : מכרם
 מעבורות

כל הגט פרק ג גיטין

יומין ליהווי גיטא * אזל פייסה ולא אפייסה * אמר רב
 יוסף מי יהיב ליה תרקבא דדינרי ולא אפייסה אלטא אין
 אונס בגיטין וכך הלכה * ואמרי' תו בפירקא דלקמן התוא
 דאמר להו אי לא נסיבנא מהכא לריש ירחא דארר ליהווי
 גיטא * כי מטא ריש ירחא דארר אמר לחו אנא ריש ירחא
 דניסן אמרי' * אי משום אונסא אין אונס בגיטין * אי
 משום גלויי דעתא בגיטא פלוגתא דאביי ורבא ושמעין
 מינה דהילכתא אין אונס בגיטין * מתני' (ח"מ סי' קעו)
 חמלוה מעות אר' הכהן ואת הלוי ואת העני לחיות מפריש
 עליהן מחלקן מפריש עליהן בחוקת שהן קיימין ואינו חושש
 שמה מת הכהן או הלוי או העשיר העני : מתו צריך ליטול
 רשו' מן היורשין : ואם הלון בפני כ"ד אינו צריך ליטול
 רשות : המניח פירות להיות מפריש עליהן תרומה ומעשרות
 מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני מפריש עליהן בחוקת
 שהן

מעבורות המים שלא נמא ספיכה המעברת : לא שמה מתוא
 דלא מטי עד הכא ואין טעם' אכוס תכאי בגיטין למומר אונס
 חכי וז"ל כ"ס אונס בגיטין הא אמרי' בפ"ק דכתובות אונסא
 דשכיחא הוא ואיבעי ליה לאתכווני : ליהו גיטא מעכשו ועכ
 תכאי זה מסר לה אי לא מסייס' לה : אזל פייסה בדברים
 זהרבה עליה ריעים ולא נתרבית להסלוס עמו : מי יהיב לה
 תרקבא דדינרי ולא מסייס' הואיל ולא עשה כן נמא שלא
 קייסה ואע"פ שאין לו לא אמר' דאכוס הוא דאין חדס יכול
 לטעון אונס בתכאי של גט זהו גט : (אי לא נסיבנא כתב
 גט ונתן לארוסתו ע"מ שאם לא יכנס לריש ירחא דארר יהא
 גט : אי משום אונסא שלא היה יכול לכונסה ואכוס הוא :
 פלוגתא דאביי ורבא היא לקמן ברוב פ' השולח זק"ל בהא
 בילכתא כאביי זהו גיטא :) מתני' להיות מסר' פליבו
 מחלקו המלוה הזה כשיפריש תרומותיו ימכור התרומה ויעבד
 בדמים לעצמו בפרעון החוב הזה בשביל הכהן : וכן המעש
 ראשון בשביל הלוי ומעשר עמי בשביל העני והמעשרות ועבד
 יוחכל אלא קיפרי' מעש' מן המעש' לקבן סיכא מותרו' לזריס
 ואין כאן גזל מתנו' שכב' נתן דמיה' לכב' ובע' בהולא' מסת
 בדמי' להם : כריך לוטול רשות מן היורשין מפני שאין חוב
 זה מוטל עליהן לפרוע כריך ליטול רשות מהן אם רובין
 שיתקבל חובו בשבולס ויעבד במעשרו' עכמה : א"כ ליטול
 רשות דים כח לב"ד להטיל חוב זה על כל הכהונה והלוי' לפי
 שתקנת' היא שימלאו מעות ללות : המניח פירות להיות
 אפריש עליהן כו' סומ' על אלו ואוכל טבלים אחרים שיש להן
 ואומ'

כל הגט פרק ב גיטין קצב

שהן קיימין ואם אבדו הרי זה חושש מערת לערת דברי
 ר"א : ר' יהודה אומר בנ' פרקים בודקין את היין בקדום
 של מוצאי החג ובהוצאת סמדר ובשע' כניסה מים לבוסר :
 גמ' אמר ר"א הלוקין עליו חבירו על ר"א בן שמוע דתנן
 מקורה שנמדד ונמצא חסר כל שהירות שנעשן על גביו
 למפרע בין ברשות היחיד בין בר"ה טמאות : גמ' ר'
 יהודה אומר בנ' פרקים כו' : תניא רבי יהודה אומר בנ'
 פרקים מוכרין את התבואה לפני הזרע ובשע' הזרע וכפרס
 הפסח : בנ' פרקי' מוכרין את היין בפרס הפסח וכפרס
 העצר' ובפרס החג' ושמן מעצרת ואילך : למאי הלכתא
 אמר רבא ואיתסא רב פפי לשתופי' : מכאן ואילך מאי אמר
 רבא כל יומא פירקיה :

סליק פירקא

ואומ' הרי תרומתן בפירו' שהקניתי לכך וכך עושה תדיר :
 ואם אבדו הלך לנדקן ומכאן שאבדו חושש לאותן טבליס
 שתיוקן בהבטחתו של אלו ואם לא אכל כריך לפרוש מהן
 דשמא כשאמר הרי תרומתן בפירות כבר אבדו : מעת לעת
 של בדיקה : בודקין את היין שהניח להפריש עלה דשמא
 החמין וחין תורמין מן החומץ על היין : בקדום של מוצאי
 החג כשמכשבת רוח קדים במוצאי החג : סמדר פרח
 וענבים כראין באשכול : בשעת כניס' מים לבוסר כשהן
 קפול הלבן ונקר' בוסר ונכנס ליחלוחות לתוכו שיכול
 לעבור ממנו כל שהיה היינו כניסת מים לשון אחר היו כותשין
 ענבים כשהוא בוסר וכותן לתוכו מים וקעסה חומץ כדי
 לטבל בו : גמ' חלוקין ואמרן דלעיל' חייסין הוהיל
 ונמלאו אבירים והיה כריך לחזור ולתקן כל הפירות : מקוה
 שהיה בחזקת שלה ונמדד ונמלא לאחר זמן חסר : שנעס'
 על גביו שהטבילו בו : בין שהמקוה עומד ברשות היחיד
 (דסקו טמא בין שהמקוה בר"ה דק"ל ספק טומאה בר"ה
 ספקו טבור הכא טמאות דכי אמרין ספק טומא' בר"ה ספקו
 קטור היינו ספק נגע ספק לא נגע : דאיכא למיחש לשמא
 לא נגע אבל זה) דטמאות ודאי היו ואתה בא לטהרם בטבילת
 ספק אל תטהרם מספק : שותפין שאין האחד יכול למכור
 שלא מדעת חברו לפרקי' אחרים אבל בפרקים הללו' כלומר
 בחבירו (ואם מכר ונתיקר בשער לאחר זמן אין לו עליו
 כלום : פרקים זמנים למכור :)

בדרן עלך כל הגט

השולח פרק ד גיטין

השולח

(א"ה סו' קמ) גט לאשתו והגיע בשליח או
 ששלח אחריו שליח ואמר לו גט שנתתי לך
 בטל הוא חרי זה בטל קדם אצל אשתו או ששילח אצל
 שליח ואמר לה גט ששלחתי לך בטל הוא חרי זה בטל
 ואם משהגיע הגט לידה אינו יכול לבטלו גט תנו
 רבנן בטל הוא אי אפשר בו דבריו קיימים פסול הוא אינו
 גט לא אמר כלום אמר רב ששת ואמר לה כסתניתא גט
 זה לא יועיל ולא יתי ולא יעזיב ולא ישלח ולא יגרש יהא
 חרס יהא כחרס דבריו קיימין אינו מועיל אינו מתי אינו
 פעוים אינו משלה אינו מגר חרס הוא כחרס הוה לא אמר
 כלום איבעי להו חרי הוא חרס מהו אל רב אחא בריה
 דרבא לרב אשי מאי שנא מהרי הוא הקדש חרי הוא הפקר
 אמר רבא בר איבו אמר רב ששת (ח"מ סו' רמ"ה סו' קע)
 מקבל מתנה שאמר לאחר שבאת מתנה לידו מהנה זו מבוטלת
 תיבטל אי אפשר בה לא אמר כלום בטלה היא אינה מתנה
 דבריו קיימין אמר אביי נקיטין שליח מתנה כשליח הגט
 למאי נפקא מינא לחולך לאו כזכי איבעיא להו גט (א"ה
 סו' קמ) שביטלו חוזר ומגרש בו או אינו חוזר ומגרש בו רב
 ששת

השולח

גט לאשתו והגיע וכו' : אינו יכול
 לבטלו בגט' נוסף לה (דקח מוכר עילויה
 מעוקרא לבטולי מכו דתימח תגלי מילתא למקדע דכטולי
 בטליה קמ"ל :) גמ' בטל הוא משמע בטל ירא וכן אי
 אפשר בו : פסול הוא לא משמע דאיכו מבטל ליה חלה
 מוכיא עליו סק פסול והא ליכא : אינו מועיל משמע דהוא
 אינו מבטלו חלה מעיד שהוא פסול וליכא : חרס הוא כחרס
 הוא לא אמר כלום דכל לשונות אלו לשעבר הן : חרי הוא
 חרס מכו להנא משמע או לשעבר משמע : מאי שנא מהרי
 הוא הקדש דק"ל דהוי הקדש וכן בהפקר חלמא להנא
 משמע : לא אמר כלום הואיל וכבר זכה בה ואם יש
 לו ב"ח גובה חובה בשבילי לפי שכל לשונות הללו לשון עתיד
 הם והואיל וקיימה הימנה אינה יכול לחזור בו : בקולה
 הוא משמע בטילה היתה קודם שקבלתיה והודאות בעל דין
 כמאה עדים דמו והאי כמו דאמ' בטילה היתה קודם לכן כאלמ
 בשליח הגט ואם ביטל הכותבו מתנה קודם שקגיע ליד המקבל
 בריהוין בטלה : להולך לחו כזכה ואע"ג דמתנה זכות ביה
 לו מכו למיחדר דכולך לחו כזכי דמי : חוזר ומגרש אם כמלך
 הכעל לחוזר ולגרש גט שביטלו : או אינו חוזר ומגרש מי
 אמרינן בטל גיטו והוי כחטמא או דילמא סליחותא דסליח
 בטיל

ששרת אמר אינו חוזר ומגרש בו רב נחמן אמר חוזר ומגרש
 בו והלכתא כרב נחמן : מתני' בראשונה היה עושה
 בית דין במקום אחר ומבטלו התקין ר"ג שלא יהו עושין
 כן מפני תיקון העולם : נמ' איתמר בפני כמה מבטלו
 רב נחמן אמר בפני שנים ורב ששת אמר בפני שלשה רב
 ששת אמר בפני שלשה בית דין קתני ורב נחמן אמר בפני
 שנים לבי תרו גמי ב"ד קרי ליה והלכת' כרב נחמן דקאי
 דבי יוחנן כוותירי : ת"ר בטלו מבוטל דברי רבי רשב"ג
 אומר אינו יכול לבטלו ולא להוסיף על תנאו : חנו רבנן
 אמר לעשרה כתבו גט לאשתי יכול לבטל זה שלא בפני זה
 דברי רבי רשב"ג אומר אינו יכול לבטל אלא זה בפני זה
 אמר רבא אמר רב נחמן הלכתא כרבי בשתייהן : ולית ליה
 לרב נחמן מה כח ב"ד יפת והא אמר רב נחמן יתומים שבאו
 לחלוק בנכסי אביהן בית דין מעמידין להן אסטרופוס ובוררין
 להן חלק יפה ואם הגדילו אינן יכולין למחות ראם כן מר:
 כח ב"ד יפה החס ממונא הכא איסורא : גרסי' בערבין
 בפרק האומר משקלי עלי אמר רב ששרת האי מאן דמסר
 "טודעא אניסא מודעיה מודעא פשיטא לא צריכא דעשייה
 דאירצי מהו דתימא בטולי בטליה למודעיה קמ"ל ואימא

הכי

דטיל עד דהדר ומשוו סלוח גיט' לא בטיל : מתני' בראשונה
 לא היה מבטלו בפני הטלוח ולא בפני האשה אלא במקום
 שהיה עומד מבטלו בפני ג' : מפני תיקון העולם שהסליח
 אינו יודע בדבר ומולוכה לה ויהי נישחת בן : בפני כמה
 מבטלו קודם תקנת ר"ג : בפני שנים דלא בעי בית דין
 דאודעי בעלמא כוזב וכתרי סני : בטלו לאחר תקנת ר"ג
 בפני בית דין מבוטל אע"ג דעבר על תקנתה דרבנן בטל
 שליחותא : ולא להכוסף על תנאו אם היה בו טעם תנאו :
 אמר לעשרה כתבו גט לאשתי וק"ל דכל כמה דלא אמר
 כולכם אחד כותב וסני חותמי' : יכול לבטל לומר לשנים מהן
 ואין זה עובר על תקנת רבן גמליאל : אינו יכול שאף זו מן
 התקנה ואם בטלו אינו מבוטל : בשתייהן בשתי הבריות :
 יתומים קטני' : אפיטרופוס לכל א' : ובוררין להן כל
 אפיטרופוס ובורר חלק יפה לשלו שמתוך כך יהיה החלקים
 שוים : כח ב"ד שהעמידו האפיטרופוס ליתומי' ממונא דהפקר
 ב"ד הפקר : הכא איסורא דאשת איש ומסוס כח ב"ד יפה לא
 חפקו רבנן לקידושא : דמסר מודעא כלומר שמודיע אוקסו
 בפני עדי' קודם כתיב הגט ומודיעין שעלכרחו נותנו ומבטלו :
 מודעיה מודעא והגט בטל : דעשויה שכפו אותו ליתן גט :
 דאירצי ולבסוף כתרסה ליתן ברבון : וכן אתה אומר כו'

השולח פרק ד גיטין

אפי נמי אם כן ניתני וכן אתה אומר בגיטי נשים כופין אותו
 עד שיתן מאי עד שיאמר רוצה אני עד דמבטל ליה למורעא
 קמא נידול בר רעילאי שדר לה גיטא לרביהו אזיל
 שליח אשכחה דהות יתבא בטולא אמר לה הא גיטיך אמרה
 ליה זיל השתא ברי מיהא ותא למחר אזל גביה אל פתח
 ואמר הטוב והמטיב אביי אמר ברוך הטוב והמטיב ולא
 בטיל גיטא ורבא אמר ברוך הטוב והמטיב ובטל גיטא
 במאי קאמיפלגי בגלויי דעתא בניטא אביי סבר גלוי דעתא
 בניטא לאו מילתא היא ורבא סבר גלויי דעתא בניטא
 מילתא היא והלכתא כאביי מתני (א"ה סי' קכח
 קכט) בראשונה היה משנה שמו ושמה שם עירו ושם עירי
 התקין רבן גמליאל הזקן שיהא כותב איש פלוני וכל שם שיש
 לו אשה פלוגית וכל שם שיש לה מפני תיקון העולם
 גמ' אמר אמר רב אשי והוא דאיתחזק בתרי שמות ההיא
 דהו קרו לה רובא מרים ופורתא שרה אמרי נהרדעי מרים
 וכל שם שיש לה ולא שרה וכל שם שיש לה מתני
 (א"ה סי' כו) אין אלמנה נפרע' מנכסי יתומים לא בשבועה
 נמצעו

התם תכן יקריב אותו על כרחו מה ת"ל לרצונו מלמ' שכופין
 אותו עד שיאמר רוצ' אני וכן אתה אומר בגיטי נשים (כופין
 אותו עד שיאמר רוצה אני) בכולא גרס רס"ו אורגת
 וכעמוד גרס בטולא כ"ל : האי גיטיך הרהי אותו לה ולא
 אמרה לה : ברוך הטוב המטיב שלח מסרת לה : ולא בטלי
 גיטא ולא בא שליח זה ומסרו לה למחר מגורש : גלוי דעת
 שאין חפץ עוד בשליחו זה : מתני בראשונה היה משנה
 שמו ושמה כשהיו לו שני שמות א' כאן וא' במדי' הים היה
 נגרש נסם הנוכח במקום כתיבת הגט ולא היה מקפיד לכתוב
 את שניהם : מפני תיקון העול שלח יוכיחו לעז על בני מן
 השיני לומר לא גירסה בעלך שאין זה שמו : גמ' והוא
 דאיתחזק אבל לא איתחזק כאן שיש לו שני שמות א"כ לכתוב
 וכל שם שיש לו ואפי' נודע לאחר זמן שיש לו שם אחר הגט
 כשר שאין לכו' אלא שם שקרא הוא בעלמו בפניו והוא הוחזק
 בו : ופורת שרה מינעו בני עירס היו קורין אותה שרה
 מרים צריך לכתוב גט שהיא עיקר וסדר וכל שום דאית לה :
 מתני אין אלמנה נפרע' כתובתה מנכסי יתומים אלא
 בשבוע' שלח חיבלה כלום (וה"ה לכל בה ליפרע מנכסי יתומים
 שלח ופרע אלא בשבועה כדתנן בס' כל הכסבנין ונקט אלמנה
 רבות דסד"ה משום חיובא שיהא חן האנשים בעיני הנשים
 שח' להן אקילו רבנן עלה קמ"ל) נמצעו מלכה שבועה

השולח פרק ד גיטין קצד

צמנעו מלהשביעה : התקין ר"ג הזקן שתה' נודרת ליתומים
 כל מה שירצו וגובה כתובתה : העדים חותמין על הגט מפני
 תיקון העולם : התקין הלל פרוזבול בפני תקין העולם :
 גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא בב"ד : אבל
 חוץ לב"ד משביעין אותה : ורב אמר אפילו חוץ לבית דין
 אין משביעין אותה : (י"ד סו' רכח) רב לטעמיה דרב לא
 מגבי כתובה לארמלתא : וליגבייה ולידררה בשני דרב קיל
 נידרי : א"ל רב יהודה לרב ירמיה ביראה אדרה בב"ד :
 ואשבעה חוץ לב"ד : וליתי קלא ולופול באורני : דבעינן
 דעבידנא בה מעשה : א"ר זירא אמר שמואל לא שנו שמדירין
 אלא אלמנה : אבל גרושה משביעין אותה : התקין ר"ג
 שתהא נודרת וכו' : אמר רב הונא לא שנו לא שלא נישאת :
 אבל נישאת אין מדירין אותה מ"ט דמפר לה בעל : כי לא
 בשאת נמי לכו מינסבא מפר לה בעל אין בעל מפר בקורמין :
 אמר אמימר הילכתא (א"ה סו' קלג) אפי' לט"ד נדר שהורר
 ברכים

מוכני גדול העונש שכל העולם לוקה בעון שזעזעת הוא :
 שתהא נודרת ליתומים לקמן מ"ס לה במקומה : גמ' לא
 שנו דכמנעו מלהשביעה אלא בב"ד מפני שזעזע' בדירין
 שזעזע של תור' הוא וצנקיטת חסין ספר תורה בידו או תפילין
 ומשביעין בשם או צנינו כדאשכחן גבי חברהם שיש נא יודך
 ונזמר ועונשם ארוב' : חוץ לב"ד שזעזע' דרבנן בקללת ארור
 ולא נקיט בידים קידי ואין עונשם כל כך : לא מגבי כתובתה
 משום דכמנעו מלהשביע' ולא רפה להשביע' חוץ לב"ד :
 ולידריה כדתנן נודרת ליתומים כל מה שירצו : קיל נידרי
 קלים היו בעיניהם נדרים לעבור על הם לכך לא סמכינן
 אנדרים לאגבוייה : אדרה בב"ד כל מה שירצו יתומים שיבחרו
 להם כל דבר הקסה להדירה בזבזון חונס כל מיני מזונ' עליו
 אם נהייתי כלום מכתובתי שחם נהני כלום הרי היא נאשרת
 בכל מיני מזונ' (וחם נתקבלה תקלה הרי היא נאשרת בכל
 מיני מזון בולכך לא היו דרב וסקלה ולא חסידה לעבור על
 נדרה) ולפול באודנאי חסין חיי שישמ' הקול באוזני סרזגב'
 כתובתה בימי דבעינן דמועבד זה מעסה לקוביא מלבן של
 תלמידים של רב שטח היו מגבין כתובת אלמנה : (ל"ט
 שמדירין אלא אלמנה דבהו' הנאה דקא טרחי קמי דיתמי
 חתי לחורווי סיתרא אבל גרושה משביעין אותה דכיון דלא
 טרחא קמי יתמי לא חתוי לחורווי התיר :) לא שנו הא
 דגבויא בכדרה אלא שלא נשאת לאחר צעזע נביית כתובתה :
 דמוסר לה בעל וקיא סומכת על זכ ונודר' וגובה על סקר :

השולח פרק ד גיטין

ברבים יש לו הפרה : על דעת רבים אין לו הפרה : וה"מ
 לדבר הרשות אבל לדבר מצוה יש לו הפרה : דההוא מקרי
 דרדקי דאורייה רב אחא דהוה פשע כינוקי : אהדריה רבינא
 דלא אשכח דרייק בותיה : העדים חותמין על הגט מפני
 תקון העולם : הא דאורייתא היא דכתיב וכתוב בספר וחתום
 והעד עדים אמר רבא לא צריכא לר"א דאמר עידי מסיריה
 ברתי תקינו רבנן עידי חתימה זמנין דמיותי סהדי אי נמי
 זמנין דאולי למדינת הים : מהא שמעינן דלא צריכינן לעידי
 מסירה אלא היכא דליכא עידי חתימה : אבל היכא דאיכא
 עידי חתימה סניא בלא עידי מסירה : והוא דנפיק גיטא
 מתותי ירה : ואם תאמר הא איתמר בפני כמה נותנו לה ר'
 יוחנן ורבי חנינא חד אמר בפני שנים וחד אמר בפני
 שלשה התם משום דבעינן לקיימו : ועוד לכתחלה בעי' עידי
 מסירה וכי קאמרינן אנן דיעבד : התקין הלל (ח"נ סו' קסו)
 פרוזבול וכו' : ומי איכא מידי דמאורייתא משמטה שביעית
 והתקין הלל דלא תשמיט אמר אביי בשביעי' בזמן הזה :

ורבי היא דתני' רבי אומר (דכריס טו) וזה דבר השמיטה
 שמוט : בב' שמיטות הכתוב מדבר א' שמיטת קרקע ואחת
 שמיטת כספים : בזמן שאתה משמיט קרקע אתה משמיט
 כספים ובזמן שאין אתה משמיט קרקע אי אתה משמיט כספי'
 ותקינן רבנן דתשמיט זכר לשביעית : ראיה הלל שנמנעו
 מלהלוות זה את זה עמד והתקין פרוזבול : ומי איכא מידי
 דמאורייתא

בקודמים בנדריים שקדמו לכיטויין : ברבים צפני עשרה :
 (על דעת רבים כך יאמרו לו הרי אנו מדירין אותך על
 דינתינו :) וה"מ דאין לא הפרה לדבר הרשות דאיכא כורך
 הפרתו לדבר מצוה : דאדריס שלא ילמד עוד תינזקות :
 דהוה פשע חכטס יותר מדאי : לר"א דאמר עידי מסירה
 ברתי דאמר חמי' אינן עליו עדים אלא שנתנו לה צפני עדי' כשר
 וקרא עבס טוב' קמ"ל : דזימנין דמיייתי סהדי שימותו עידי
 מסירה ובעל יערער ויאמר לא גירשתים : ותוקן הילל
 פרוזבול דלא תשמיט ועקר דבר מן התורה : ור' היא דאמר
 שביעית להשמיטת מלוה בזמן הזה דרבנן זאע"ג דהילל היה
 צבית סני סבר חביו דצבית סני הואיל ולא היה יוגל כוהנא
 שביעית לא היה כוהנא מדאורייתא : בזמן שאין אתה משמיט
 קרקע כגון עכשיו שבטלה קדושת הארץ אין אתה משמיט כספי'
 אע"פ שהשמיטת כספים חובת הגוף היא ואינ' תלוי' בארץ
 ילפינן מהיקוישא דלא כהוב : ותקינן רבנן דתשמיט בזמן הזה
 זכר לשביעית שלא תשתכח תורת שביעית : (ומי איכא מידי
 דמאורייתא

השולח פרק ד גיטין קצה

דמדאורייתא לא משמטרה ומתקני רבנן דמשמטא אמר אביי
 שב ואל תעשה הוה : רבא אמר הפקר ב"ר הפקר : דאד"י
 מנין שהפקר ב"ר הפקר שנא' (עזרא) וכל אשר לא יבא
 לשלשת ימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רבושו וגו' :
 ד"א אמר מהבא אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן והחושע
 בן נון וראשי האבות למטות בני ישראל וכי מה ענין אבות
 אצל ראשים אלא לומר לך מה אבות מנחילין לבנים כל מה
 שרוצין אף ראשים מנחילין לעם כל מה שרוצים : אמר
 שמואל האי פרוזבול עולבנ' דדייני הוא אי איישר חילי יתר
 מהלל אבטליני' : רב נחמן אמר אקיימינייה והא מיקיים
 דקאי אלא ה"ק אימא בה מילתא דאע"ג שלא כתב כמי שכתב
 דמי : רבנן דבי רב אשי מסרין מיליהי להרדי : ר' יוחנן
 מסר מיליה לר' חייה בר אבא א"ל מי צריכנא מידי אחרינא
 או לא א"ל לא : תנן התם אין כותבין פרוזבול אלא על
 הקרקע : אם אין לו מוכהו לתוך שדהו כל שהוא וכמה כל
 שהוא

דמדאורייתא לא משמטא שביעית בזמן הזה ואמור רבנן דתשמט
 ומסקיעין ממונו של זה נמוכא הלוה גזלן על פיהם : שב
 ואל תעשה שב ואל תגבה חובך חין זו עקירה חלא תוסכות
 הוהיל ולא עבד ליה בידים : (רבא אמר לעולם בין לרבנן
 דפליגי דר' ואמרו שביעית להשמט מלוה בזמן הזה דאורית
 וכתקין הלל דלא תשמט זבין לר' דאמר לאו דאוריתא ואמור
 רבנן תשמט לא תקסה דבדבר שנמזון חין כאן עקירת דבר
 מן התורה המקום סייג ונדר) דהפקר ב"ר במזון הפקר :
 כל חסר לא יבא וגו' בעזרא כתיב : עניין ראשים חלל אבות
 ה"ל למכת' ראשי המטו' : כל מה שרוצין מחלק נכסיו על
 פיו : יותר מהילל שאין ב"ד יכול לבטל דברי ב"ד חבירו לא
 ח"כ גדול הימנו בחכמ' וכמין : עולבנ' לשון חוכמא שנוטלין
 ממון שלא כדון בחזקה : אי איישר חילי אס אחזיק כח :
 אימא בה מילת' אושיב ב"ד ואתקן דסת' מלוין יהיו כמו מוסרין
 שטרותיהן לב"ד ואע"פ שלא כתב יהיה כמ"ס : מסרו מיליהו
 בלא כתיב פרוזבול חלא כך נאמר' לחבריהם הרי אתם ב"ד
 וחובי מסו' לכם לגבותו כל זמן שארבה : חלא
 על הקרקע חלא אס יש קרקע ללוה דלא תיקן הולל
 חלא כשהחוב כשא' רוב סטרו שניגבים מן הקרקע דהוה
 מילתא דשכיחא דבמלקח דלא שכיחא לאו עבוד רבנן תקמתא
 ואע"פ שאינו טוב כל החוב כדמסיק אפי' קרקע כל שהוא
 חסילו מלא מחט גובה מלא קרדו' כמעט דקטינא דאביי :
 אס חין לו קרקע ללוה מוכה המלוה קרקע כל שהוא בתוך

השולח פרק ד גיטין

שחוא א"ר חייא בר אבא אמר רב אפי' קלח של כרוב : אמר
 רב יהודה השאילו מקום לתנור או לכירה כותבין עליו
 פרוזבול : ת"ר אין לו קרקע ולערב יש לו קרקע כותבין
 עליו פרוזבול : לו ולערב אין לו קרקע ולחייב לו יש לו
 קרקע כותבין עליו פרוזבול מדר' נתן : דתניא ר' נתן אומר
 מנין לנושה כחבירו מנה וחבירו בחבירו מנין שמוציאין מזה
 ונותנין לזה ת"ל *ונתן לאשר אשם לו : אמר רב יהודה
 אמר רב נחמן נאמן אדם לומר פרוזבול היה לי ואכר מ"ט כיון
 דתיקנו רבנן פרוזבול לא שביק התירה ואכל איסורא : כי
 אתו לקמיה אמר להו מירי פרוזבול היה לך ואכר כגון זזה
 פתח פירך לאלם : מתני' עבד (ז"ד סי' רסו) שנשבר
 ופדאו לשום עבד ישתעבד : לשם בן חורין לא ישתעבד :
 רשב"ג אומר בין כך ובין כך ישתעבד : עבד שעשאו רבו
 אפותיקי לאחרים ושיחררו שורת הדין אין העבד חייב כלום
 אלא מפני תיקון העולם כופין את רבו ועושה אותו בן חורין
 וכותב שטר חוב על דמיו רשב"ג אומר אינו כותב אלא
 משחררו : גמ' במאי עסקינן אלימא לפני יאוש לשם בן
 חורין אמאי לא ישתעבד : ואלא לאחר יאוש לשם עבד אמאי
 ישתעבד : אמר רבא לעולם לאחר יאוש לשם עבד ישתעבד
 לרבו שני : לשם בן חורין לא ישתעבד לא לרבו ראשון ולא
 לרבו שני : לרבו שני לא דהא לשם בן חורין פרקיה :
 לרבו ראשון לא דהא לאחר יאוש הוה רשב"ג בין לשם עבד
 בין לשם בן חורין ישתעבד : לשם עבד ישתעבד לרבו שני :
 לשם בן חורין ישתעבד לרבו ראשון כהחוקיה דאמר מפני
 מה אמרו בין כך ובין כך ישתעבד שלא יחא כל אחר ואחר
 הולך ומפיל עצמו לנייסות ומפקיע עצמו מיד רבו : והוינן
 לגאון דקא פסק הילכתא כרבנן דק"ל יחיד ורבים הלכה
 כרבים : אמר רב שמן בר אבא א"ר יוחנן עבד שכרה מבית

האסורין

שדכו : לתנור לתת בן תנור או כירה המיטלטלין : או
 לחייב אדם אחר שחייב ללווה יש לו קרקע : מדרבו נתן כיו
 קרקע לוי שחייב לשמעון משועבד לפרוזבול של ראובן וס
 במלוה חת שמעון : לא שביק היתירה לכלות בלח פרוזבול :
 מתני' עבד כנעני שנשכר ופדאו וישראל אחר :
 ישתעבד כנען מוס' או לפני יאוש בעלים ראשונים פדאוהו אם
 לאחר יאוש של בעלים ראשונים פדאוהו : עבד שעשאו רבו
 כו' הך משנה מסורשת לקמן במקומו : גמ' אולימא לפני
 יאוש של בעלים ראשונים פדאוהו ישראל הסני מן הגוי :
 עבד שכרה עבד כנעני של ישראל שנשכר ונכר

מכית

האסורין יצא לחירות : ולא עוד לא שכופין את רבו וכותב
 לו גט חירות : ודוקא לאחר יאוש : ואי קשיא לך דר'
 יוחנן אדר' יוחנן דהתם אמר הלכת קרשב"ג דאמר ישתעבד
 לרבו ראשון והכא אמר יצא לחירות לא קשיא התם טעמא
 מאי ישתעבד לרבו ראשון משום דחזקיה הכא ליכא למיגזר
 משום דחזקיה השתא לקטלא מסר נפשיה אמולי מפיל נפשיה
 לגייסות : תניא גר שמרת ובזבזו ישראל נכסיו והיו בהן
 עבדים בין קטנים בין גדולים קנו עצמן בני חורין : אבא
 שאול אומר גדולים קנו עצמן בני חורין : קטנים כל המחזיק
 בהן זכה בהן : א"ר יעקב בר אידי אריב"ל הלכה כאבא
 שאול : ור' חייא א"ר יוחנן אין הלכה כאבא שאול והלכת'
 כאבא שאול מההוא מעשה דקידושין : דגרסינן התם רב
 יהודה הנדרואה גר שאין לו יורשין הוה חלש עאל מר זוטרא
 לשוילי ביה : חזייה דתקיף ליה עלמא טובא א"ל לעבדית
 שלוף לי מסאנאי ואמטינחו לנו ביתאי : איכא דאמרי גדול
 היה וזה פורש למיתה וזה פורש לעבדות : ואיכא דאמרי
 קטן היה וכדאבא שאול דתניא גר שמת וכו' : אלמא הלכה
 כאבא שאול : אמר רב יהודה כל (ו"ד סו' רסו) המשחרר
 עבדו עובד בעשה שנאמר לעולם בהם תעבודו : ת"ר לעולם
 בהם תעבודו רשות דברי רבי ישמעאל ר' עקיבא אומר הובח
 דק"ל הלכה כרבי עקיבא מחבירו : חילכך הלכה כרב יהודה
 דקאי כותיה : ההיא אמתא דהואי בפומדייתא דהורת קא
 מעבדי אינשי בה איסורא אמר אבוי אי לאו דאמר רב יהוד'
 כל המשחרר עבדו עובר בעשה הוה כייפנא ליה למרה דכתב
 לה

מבית האסורין של גוי : יצא לחירות ולא ישתעבד גו רבו
 עוד וכותב גט חירות כדי לכתירו בנת ישראל : לקטלא מסר
 בפשיה כדי ללכת מידו גייהות מבית האסורין ויהי יודע אם
 ישיגוהו סיהרנוהו : גר שמת ואין לו יורשין וכל נכסיו הפקר :
 קני עבדו בן קודמין לכל חלם להחזיק בעבדו מן הספקר :
 אבא שאול אמר קטנים אין להם יד לזכות בעבדו : וזה פירש
 למיתה רב יהודה הנדרואה וזהו מר זוטרא כתבין לשתעבד
 בן סמוך למיתה כדי שיזכה בו ויהי בעבודתו מיד אחר מותו
 ולא יזכה העבד בעבדו : ואיכא דאמרי קטן הוה העבד
 ולאחר מות רב יהודה אמר לו סלף לי מסאנו כדי שיזכה בו
 לא היה לעבד יד לזכות בעבדו : רשות משום דכתוב בספרא
 חומות לא תחיה כל נשמה ואיכטרין למיכתב בבני התושבים
 לעולם כסן תעבודו להתיר ה' משחר חומות שבא על הכנענות
 שהיו משבעה חומות וכוליד בן שאתה רוכה לקנותו שאת

השולח פרק ד גיטין

לה נט חירות : רבינא אמר כהא מורה רב יהודה משום
 איסורא : וק"ל כרבינא דבתרא הוה : ואמר רבה בחני
 תלת מילי נחתי בעלי בתים מנכסהון דמפקי עכריהו לחירו' :
 ודסיירי נכסיהו בשבתא : ודקבעי סעודתיהו בשבתא בעידן
 מדרשא : דאמר רבי חייה בר אבא א"ר יוחנן שתי משפחות
 היו כירושלים אחת קבעה סעודתה בע"ש ואחת קבעה
 סעודתה בשבת ושניהן נעקרו : א"ר זירא א"ר אסי א"ר
 חנינא א"ר עבר (א"ר סי' ג' ו"ד סי' רסב) שנשא אשה ברת
 חורין בפני רבו יצא לחירות : ולא עוד אלא שכופין את
 רבו וכותב לו שטר שחרור : ודוקא כשרבו השיאו אשרי :
 אריב"ל עבר שהניח תפילין בפני רבו יצא לחירות : מתיבי
 לוח ממנו רבו או שעשאו רבו אפטרופוס או שהניח תפילין
 בפני רבו או שקרא שלשה פסוקין בכירת הכנסת בפני רבו
 הרי זה לא יצא לחירות : אמר רבא בר רב שילא כשרבו
 הניח לו תפילין : אמר עולא א"ר יוחנן הטפקיר עכרו יצא
 לחירות וצריך נט שחרור : כי אתא רב דימי א"ר יוחנן
 מי שאמר בשעת פיתתו (ו"ד סי' קסו) פלונית שפחתי ל
 ישתעבדו בה יורשין כופין את היורשין וכותבין להגט
 שחרור : אמרו לפניו רבי אמי ורבי אסי אי אתר מודה
 שבניה עבדים לא כי אתא רב שמואל בר יהודה א"ר יוחנן

מי

רשאי לקנותו : דמסקו עבדייהו לחירות ועברו בעש' :
 דסיירי נכסיהו מסתכלין שדותיהן בשבת לידע מה הן כריכין
 בעידן כי מדרשא בעת שהכנס דורש הדרסה לרביס בשבת
 והם יוסקין בסעודה והיה להם להקדים לו לאחר : בערב
 שבת בלינו שבת ואין כאן כיבוד דק"ל כיבוד יום קודם לכיבוד
 לילה והם היו מתכוונים לזה משום ביטול בית המדר' ויש
 מפרשים בערב שבת ממש בכל יום מרוכ עושר אבל הכא מוכח
 איכא איסורא טיבנס אדם לשבת כסכוח תשוב (יוכא לחירות
 דאי לאו דשחרוריה לא הוה שבת ליה למוכס בת חורין :
 ודוקא בערב הסיוחאשה דאילאו דשחרוריה לא מעבד ליה
 איסורא עלידיה :) כשהניחו תפילין אין דרך עבד לכווחו
 תפילין דמחו עשה סהזמן גרמ' הוא דליל' לאן זמן תפיל' הוא
 זשבת לאו זמן תפילין הוא : אפטרופוס על נכסיו דהיה לנו
 לומר אי לאו דשחררי' לא הוה מחשב ליה חטלו בקי אינו יבא
 לחירות : אמרו לסמו"ר יוחנן אי אתה מודה דאל ישתעבדו
 אינו לסון שחרור ולא לסון הסקר אלא שכל יטריחוה
 בעבודתו אבל הולדות היוכאוס ממכס מעבשו עבדי' הן ואמאי
 כופין לשחררה ויטסיד ולדות מכאן ולהבא שלה כוס אביהן :

כי

מי שאמר בשערת מיתתו פלונית שפחתי עשתה לי קורת רוח
 יעשה לה קורת רוח כופין את חירותו ועושים לה קורת
 רוח מ"ט מצו' לקיים דברי המת * מאי קורת רוח דעבדין
 לה דאי אמר' האי עבדת' לא מצינא למעבד' לא כייפינן לה:
 אמר אמיתר (י"ד סו' רטו) המפקי' עבדו ומרת אותו
 העבד אין לו תקנה * מ"ט נופיה לא קנא ליה * איסורא
 הוא דאיכא גביה ואיסורא לבריה לא מורית * וליחת
 לדאמיתר דאמרי' ההיא דסקרת' דעבדי דאיזכן לגוים' כלו
 מרוותא וידהו אתו דקמיה דרבינא אמר להו זילו הדרו
 אפני מרוותיכו קמאי וניכתוב לכו גיטא רחירותא * אמרו
 ליה רבנן לרבינא וחאמר אמיתר המפקיר עבדו ומת אותו
 העבד אין לו תקנה אמר להו אנא כרב דימי סבירא לי
 אמרו ליה רב דימי טעותא היא * אמר להו מאי טעותא
 דלא אמרה בלשון שחרור הא אמרה בלשון שחרור הכי נמי
 והלכתא כרבינא : ההוא עבדא דהוה לבי תרי קם חד
 מינייהו שחרריה לפלגיה * אמר אידך השתא שמעו בי
 דבנן ומפסרי ליה מינאו * אול אקנייה לבנו קטן דקטן
 מיקנא קני אקנויי לא מקני * שלחה רב יוסף בריה דרבא
 לקמיה דרב פפא שלח ליה כאשר עשה כן
 יעשה לו גמולו ישיב בראשו אנן קים לן בינוקא
 דמקרבא .

כי אתא רב שמואל ה"ג ולא גרסי' אלא דמליג על רב דימי
 ואמר לא כך א"ר יוחנן אלא כך אמר : ועושים לה קורת
 רוח ואם אין רוחה מתקררת בלא שיחרור ויחררה : אין
 לו תקנה ואפי' בטור : לא מורית שאין ירוסה אלא בדבר
 שיש בו ממונ' : דיסתרקא קריה : דעבדי' עבדי' של ישראל היו
 בה ומכרום לגוים ותכן המוכר יבדו לגויה יבא לחירות : כלו
 מרוותיכו כלו אדוניכם האחרונים הגוים : אתו עבדים
 קמיה דרבינא להקיר בנת ישראל : הדרו אפני מרוותיכו
 קמאי חזרו על בני אדוניכם הראשונים ובקשו מהן לכתוב גט
 חירות : אין לו תקנה דאיסורא לגביה לא מורית ושא קמי
 מכוזבניה לכן פקע כספיה מיניה ואיקור' הוא דהוה ליה
 גביה ואיסורא לאו ירוסה הוא להורסה לבניו : כרב דימי
 סבירא לו דאמר אל יסתעבדו בהו פקע ליה ממונ' מיניה ואפי'
 הכי קאמר וכותבין לה גט שיחרור : הא אמרה בלשון
 שיחרור כגון הרי את בן חורין ה"כ דלאו טעותא הוא וכופין
 דירוסה הויה להורסה לפני' : ומססיד ליה מינאו כדחמריזכן
 צמתיתין כופין את רבו ועושים אותו בן חורין : אקנייה
 לבנו קטן שאינו בר כספיה ואין רחמי לבוק אותו בכית דין :

השולח פרק ד גיטין

דמקרבא דעתיה לגביה זוזי מוקמינן ליה אפטרופ' ומקרקיש ליה בזוזי וכתוב ליה גיטא דחירות' יש ששואלין באן ואומדים וכי מאחר דמוקמינן אפטרופא למאי הלכתא אמרינן ידעינן בינוקא דמיקרבא דעתיה לגבי זוזי' ומהררי רבנן תשובה משום דחיישינן דילמא מסתריך ביה ינוקא בחתוא עכדא' וכיון דמקרקשינן ליה בזוזי מיפייס ולא אתי לאיסתרוכי ביה : ת"ר עשיתי פלוני עבדי בן חננין נעשה בן חננין הרי הוא בן חננין הרי בן חננין' אעשנו בן חננין ר' אומר קנה וחכ"א לא קנה' א"ר יוחנן וכולן בשטר : ת"ר האומר נתתי שדה פלונית לפלוני נתתיה לו הרי היא לו' חרי היא שלו' אתננה לו' דכי אומר קנה וחכ"א לא קנה' וא"ר יוחנן וכולן בשטר' ת"ר האומר (ו' ד סו' רט) עשיתי פלו' עבדי בן חננין והוא אומר לא עשאתי חיישינן שמא זיכה לו על ידי אחר' כתבתי וחתמתי לו והוא אומ' לא כתב ולא חתם ולא נתן לי הודאת בעל

מוקמינן ליה אפטרופוס לינוקא ולכרר לודמיס ימוס כמס' הוא ניסוס בשוק שהרי כריך בעבד לכתוב שטר על חזי דמיו' ומקרקיש ליה עבדא זוזא דבר מועט לינוק' ולא יכטרכו ב"ד לכופו כי הוא ישחררוהו מדעתו בשביל זוזי וכלא קרקוסי זוזי לא חפס' דינוק' לא בר כפוי הוא והאפיטרוסין איז רסאיך להזבי' עבדים לחירות ולא לחוב ליתומים כדאמרו' בהנוקיף ותינוק זה מקחו מקח צמטלטלין וממכרן ממכר כדתנן הסעוסות מקחן מקח וממכרן ממכר צמטלטלין ואפיטרוסוס מוקמינן לעיין בתקנתו ולשמונו בדמי' מעולין : האומר עשיתי עבדי פלו' בן חננין הרי הוא בן חננין (כלומר בח' מב' לשונות חלו הרי הוא בן חננין :) ר' אומר קנה דהכי משמע אעשנו בן חננין בשחרור זה שאני מוסר לו עכשו ומיירי בדכתיבי לו הכי ליסני בשט' ומסר לו : וחכ"א לא קנה שאין זו חלח הבטח' שיעשנו בן חננין לאחר זמן ע"י שטר אחר ועדיין לח עסק : א"ר יוחנן וכולן בשטר האי האומר דקתני כותב ח' מלסונות הללו ומוס' לו חבל באמיר' בעלמא לא פקע ממונא מניכיה ולא כיו' בן חננין ומאי בדר ביב אי לא קני מידו ע"י חלוסין דהוי כתיב' עכמו מידו בכסף כדאמרי' בעלמודא גבי הווא דסקל כומתה שדה בה זח"ל תני הא' וקני נספך חו בשכי' מרע דדבריו ככתובין וכמסורין וכך כולן בשטר נסדס הכי פירש דנדיבור' לא קני ארעא ולא כיס דמפרשים בע"ח : (חייסי' שמח זוכה לו גט חירות ע"י אחר זח"ל זכה בו לפלו' דזכות הוא לו וזוכן לאדם שלא בפניו :)

השולח פרק ד גיטין

קצת

פעל דין כמאה עדים : האומר נתתי שרה פלוגי לפלוגי
 והוא אומר לא נתן לי חיישינן שמא זיכה לו ע"י אחר כתבת
 ונתתי לו והוא אומר לא כתב ולא נתן לי הודאת בעל דין
 כמאה עדים : ומי אוכל פירות רב הסרא אמר נותן אוכל
 פירות רבה אמר משלשין את הפירות * ולא פלוגי הא
 כאבא הא בכרא * פירוש מאן דאמר נותן אוכל פירות
 כשמקבל מתנה אמר לא כתב ולא נתן לי * ומאן דאמר
 משלשין כגון שלא היה המקבל מצוי ואמר בנו לא הקנה
 לאבא כלום משלשין את הפירות ער שמתברר הדבר :
 גרסינן בקידושין בסוף האומר לחבירו האומר לשפחה
 (ז"ל ס' רסו) הרי את בת חורין וולדך עכד ולדה כמות
 בן חורין דברוי ר' יוסי הגלילי והכ"א דברוי קיימין משום
 שנאמ' האשה וילדיה וגו' * קרא מאי תלמודיה לרובנן אמר
 רבא קרא לר' יוסי הגלילי דקתני ולדה כמות * שנאמ'
 (סמות כא) האשה וילדה תהיה לארוניה בזמן שהאשה
 לארוניה ולדה לארוניה * אין האשה לארוניה אין ולדה
 לארוניה * וחילכתא כחכמים : עבר שעשאו רבו אפתיקי
 רכו' : מי (ז"ל ס' רסו ח"מ ס' קיז) שחררו אמר רבי רבו
 ראשון * שורת הדין אין העבד חייב כלום לרבו שני
 כדרכא דאמר רבא הקדש חמץ ושחרור מפקיעין מירי
 שיעבור * אלא מפני תיקון העולם כופין את רבו שני
 יעושה

הודאת בעל דין העבד וכן המקבל מתנה כיון דח"ל לא קיבלתי
 כאמן ויכול זה לחזור בו אם ירצה דאמרי טעה וסבר שקיבלה
 מידו : משלשין ביד שליח כאמן עד שיבוא חליפו : הא
 דאבא הא בכרא חס המקבל מתנה מחיים בעלמו ואמר לא נתן
 לי כאמן ואוכל הכותן את הפירות אבל חס מת ואמר בן לא
 ניתן שרה זו לאבא משלשין דשמה יבאו עדים שמסרו לאביו
 בפניכם וזה לא ידע : קרא מאי תלמודא לרובנן אדרבה הוה
 סתירה לרברוי רבנן ומשני שהוה סיוס דברוי רבו יוסי הגלילי :
 קתני אפתיקי חס לא אפרע חובך ממקום אחר הרי לפסוך
 לגבותו : ושחררו ובגמ' מס' הכל : גמ' שורת הדין
 אין העבד חייב כלום לרבו שני שלא היה גוסס קנוי לו חלה רק
 משועבד הוה לו ואפתי שחררו ומסקי מירי שיעבוד כדרכא :
 הקדש עשה שור אפתיקי והקדישו קדושת הגוף למזב' ודוקא
 קדושת הגוף דקדושת דמים לא מפקי מירי שיעבוד כדקתנן
 מוסיף עוד דינר ופוד הנכסים הללו : חמץ נכרו שהלוה
 את ישראל ושיעבוד חמצו ולא הרבינו אכלו חתי חיסו חמץ
 ומסחיע שיעבוד הגוי וכוס חמץ של ישראל שיעבר עליו הפסח
 ואסור

השולח פרק ד גיטין

ועושה אותו בן חורין שמא ימצאנו בשוק ויאמר לו עבדי
 אתה * וכותב שטר על דמיו * רשב"ג אומר אינו כותב
 אלא המשחרר * וקא מיפלגי במזיק שעבדו של חבירו
 רשב"ג סבר חיוב ורבנן סברי פטור * וק"ל כרשב"ג * דדינא
 דגרימי הוא : ת"ר העוש' שדהו (סס) אפותיקי לאחרים
 ושטפה נהר גובה משאר נכסים * ואם אמר לו לא יתא לך
 פרעון אלא מזו אינו גובה משאר נכסים : תניא אידך העושה
 שדהו אפותיקי לכ"ח ולכתובת אשה גובין משאר נכסים *
 רשב"ג אומר כ"ח גובה משאר נכסים * כתובת אשה אינה
 גובה משאר נכסים שאין דרכה של אשה לחזור על בתי דינין
 ירושלמי בפ' אלמנה לכהן גדול העושה שדהו אפותיקי לאש'
 בכתובתה או לב"ח בחובו ומכרה מכורה : והלוקח יחוש
 לעצמו * רשב"ג אלאשה בכתובתה אינה מכורה שלא עלת
 על דעת שתהא מחורה על בתי * ה"ו דינין כשמכרן לשעה
 אנן קיימים * אבל אם לא מכרן לשעה ד"ה אינן מכורין :
 מתני' (י"ד סו' רסד) מי שחציו עבר וחציו בן חורין
 עובר את רבו יום א' ואת עצמו יום א' דברי בית הלל :
 אמרו להן ב"ש תקנתם את רבו ואת עצמו לא תקנתם איש
 שפחה אינו יכול * בת חורין אינו יכול * ליבטל והלא
 לא
 ואסור בהנאה : ויאמר לו עבדי אתם ויוציא לכו על כנו :
 לא המשחררו כותב שטר לכ"ח על דמיו כו' וזוהי שיטתו
 יסלם לו : וסמך נהר וסוג הסדה וגוף הקרקע מתקלקל
 כי המים נקין עליהם לעולם וכגון שאמר לו אם לא אפרע לך
 גבה מזה דלח קיימא ליה ברשותיה ולא חודעתי דהך חרעא
 לחוד אוספיה ואינו חיוב באחריותו וגובה משאר נכסי כלומר
 אם רצה מזכר את זו (וס' גובין) מן השאר : אבל אם ח"ל
 לא יבא לך פירעון אלא מזו אז על הסדה דווק' ה"ו :
 ולכתובת אשה בכל ענין חיוב גוב' משא' נכסים לפי שאין
 דרכה של אשה לחזור על בתי דינין והטובה אחריות כתובתה
 על הסדה וצ"מ קן מיסאת לו ולא טיבא כל נכסיו אחרתן ליה
 ולא קדע על מי לחזור מי קנה ראשון ומי קנה אחרון ותבטור
 לרון עם כל אחד : יחוש לעצמו שאם ימות או יגרשם המוכר
 תטרוף כתובתה ממנו ואינה מכורה אלא זמן שהמוכר חי ולא
 גורסה כדמסי שמכרו לסעה אבל לא מכרו לסעה אלא עולמות
 חסיו ת"ק מודה לתטרוף מן הלוקח כדפי' : מתני' (מי
 שחציו עבר כגון שהיו ב' אחין אוב' שותפין ושיחרר ה' את
 חלקו :) תיקנת את רבו שאינו חסר כנו : ליטא שטח
 אינה יכול מפני כל חירות שבו : בת חורין אינו יכול מפני

לא נכרא העולם אלא לפריה ורביה שנ' לא תהו בראה לשבת
יצרה : אלא מפני תקון העולם כופין את רבו ועושה אותו
בין הורין וכותב שטר על הצי דמיו : חזרו בית הלל להורות
ככיה שמאי : גמ' ת"ר המשחרר הצי עבדו רבי אומר
קנה וחכ"א לא קנה : אמר רבה מחלוקת בשטר : אבל בכסף
דברי הכל קנה : והלכתא כותיה : ועבד של שני שותפין
בין בשטר בין בכסף דברי הכל קנה : דכל חד סיניהו לא
שיור בקניינו : והמשחרר ב' עבדים בשטר א' לא קנו :

תניא כבולין פירוש עשרים וארבעה ראשי איברים עבד יוצא
בהן לחירות : וצריך גט שחרור דברי ר"ש : ר"מ אומר
אינו צריך ר"א אומר צריך : ר' טרפון אומר אינו צריך ר"ע
אומר צריך : המכריעין לפני חכמים אומרים גראין דברי
רבי טרפון בשן ועין הואיל וזכתה לו התורה : ודברי ר'
עקיבא בשאר איברים הואיל וקנס חכמים הוא : קנס קראי
קא דרשינן אלא אימא הואיל ומדרש חכמים הוא : והילכתא
ברבי עקיבא דק"ל הלכה כר"ע מחבירו ואע"ג דאמרי' כר"ל
מקום שאתה מוצא שנים חולקין ואחד מכריע הלכה בדברי
המכריע : ה"מ במתני' : אבל בברייתא לא ק"ל הכי דגרסינן
בפרק

כל עבדות שבו : לא תהו בראה כ"א לשבת יצרה (יוצר
הארץ לא על תוכו) להיו' ריקנית בראה כ"א לשבת יצרה להיות
בו ייסוב : גמ' רבי אומר קנה זהו חכיו בין חורין :
מחלוקת בשטר דר' יליף שטר מכסף מה כסף בין כולו בין
חכיו דכתיב בשפחה חרופה והפדה לא נפדת' ודרשינן
במדווייה זאיכה מדוי' בחכיו שפחה זאיכה בת חורין וסתם
מדווייה בכסף וחפס' לא נתן לה היינו שטר ואיתקשו לדרי'
(מה כסף בין לכולו בין לחכיו אף שטר בין כולו בין
חכיו) ורבנן ולפי' לה לה מאסה מה אשה לחכיו לא דאין אשה
יוצא' לחכאין מבעל (אף עבד כמו בשטר חכיו לא) אבל כסף
דברי הכל קנו כדפירוש דכתיב והפדה לא נפדתה מדווייה
זאיכה מדווייה : לא שויר דנקבינו כששחררו לחכי שיש לו כו
זהו כחש' ונפקא מימיה לגמרי : כ"ד ראשי איברים אותם
האמורי' במסכת נגעוים לעקוין שאין מטמאין משום מחיה כגון
דראשי אכבעו' של ידים ורגלים וראש החוטם וראשי האזנים
וראש הגוד שכן משופעים לבאן ולכאן ואין נגעם כראה לכהן
בבת אחת ולא קרינן ביה לכל מראה עיני הכהן : עבד יוצא
בין לחירות דמומין שבגלוין הן ואינן חוזרים בטן ועין
ואיתרבו בכלל ופרט וכלל : במכריעין (דעת חכמים אינו
ברחית) לא חיתפרוש מאן ניהו : קראי קדרשינן כלל ופרט

השולח פרק ד גיטין

בפיק כירה דילמא ה"מ במתניתין אבל בכריתא לא : וכבר
 ביררנו זה הענין בקירושיין : אמר רב חנא בר רב קטינא
 א"ר יצחק מעשה באשה אתת שחציה שפחה וחציה בת חורין
 וכפו את רבה ועשה אותה בת חורין : כמאן ברבי יוחנן בן
 ברוקה דאמר על שניהן הוא אומר (בראשית ה) ויברך אותם
 אלהים ויאמר להם פרו ורבו : אמר רב נחמן בר יצחק לא
 התם מנהג הפקר נהנו בה : מתני' (ו' ד סי' רכב) המוכר
 עבדו לגוים או לח"ל יצא בן חורין : אין פורין את השבויוין
 יתר על דמיהן מפני תיקון העולם : אין סבריהין את
 השבויוין מפני תיקון העולם : רשב"ג אומר מפני תקנת
 שבויוין אין לוקחין ספרים ומזוזות מן הגוים יתר על דמיהן
 מפני תיקון העולם : גמ' ת"ר המוכר עבדו לגוים יצא
 לחירות וצריך גט שחרור מרבו ראשון : שלח רבי אמי מני
 אמי בר נתן תורה יוצאה לכל ישראל עבר שהפיל עצמו
 לגייסות ואין רבו וכו' להוציאו לא בדיני ישראל ולא בדיני
 אומות העולם מותר לישול דמיו וכותב ומעלה בערכאות של
 גוים

וכלל ס"ק דתרושיין : על שמיסס הוא חומר דאשכח גמי מוסקדי
 אפרים ורבים : מכבד הפקר נהנו בזכות שלא היתה מיוחדת
 לאדם ולא היתה משמרת עכ"מ : מתני' יבא בן חורין
 (אם ברח מן הגוי או סקנסיהו בית דין לפדותו כדחמרינן
 לקמן דקונסין הוא לפדותו כשיסדנו לא יסתעב לו וקנס
 חכמים הוא הואיל והסקנסו מן המכות וכן בח"ל יבא לחירות)
 לפי שכוונתו מה יבא ל' (ובגמרא) מפרש דקנסו את הלוקח
 ואבד דמיו לפי שאלו לא לקח זה לא יבא העבד לח"ל : אין
 פודין את השבויוין יתר על דמיהן מפני תיקון העולם ואיבעי
 להו בגמ' אי משנס דוחקא לכבוד הוא שאין עליו ליהוס
 הסכור ולהציק לידועניות בשביל אלו או דילמא ללא לגרי
 קבו וליהו טפי כלומר כדי שלא ימסרו גוים נפסס עליהם
 לגכוכ מהם הרבה מפני שמוכרין אותם ביותר ונפקא מינה אם
 יש לו אב עשיר או קרוב ערוכה לפדותו בדמים הרבה ולא
 יפלוט על הסכור ולא אשויטא) מפני תקנ' שבויון מפרש בגמ'
 (דאוכה גויסהו יבא דליבא) שלא חד סבו דת' ק חוים שפא
 יקסמו על השבויוין העתידין לכה ויתנס בשלשלות ורשב"ג לא
 חייס א"כ יש שבויון אחוי שמא יקסמו בשבתיין לייסרן
 גיסורין : ואין לוקחין ספריו וכו' מפני תיקון העול אי משנ
 דוחקא לכבוד אי משנס ללא ליגככו וליתקי טפי : תורה
 ינכאס סורחא זו ינכאס לכל ישראל : (מותר לישול את דמיו
 ולא גזרין דאי שרית ליה אתי לזכוני בתלם : וכו' כ"ו
 שטר

גוים מפני שחוא כמציל מידם : אריב"ל המוכר עבדו לגוים
 קונסין אותו עד עשרה ברסיו : ארשב"ל המוכר בהמה גסה
 לגוים קונסין אותו עד טאה ברמיה : כלומר שמחייבין אותו
 לחחוויה מיד הלוקח ואם אינו מקבל ממנו מוסוף ברמיה עד
 שמגיע למאה ברמיה שנטל ממנו : ואם לא החזיר לו אה"כ
 פוטרין אותו : וחזינן לגאון דקאמר לא מגבינן האי קנסא
 אלא בא"י אבל בח"ל לא דלא מגבינן קנסא בככל : בעא
 מניה רבי ירמיה גרבי אסי מכר ומת מהו שיקנסו בנו אהרין
 ופשט לדידיה קנסו רבנן לבריה לא קנסו רבנן : גרסי
 בפרק החולין אריב"ל הלוקח עבד מן הגוי ולא רצה למול
 מנלגל עמו כל שנים עשר חדש וחזר ומוכרו לגוים : או
 לח"ל : ת"ר המוכר עבדו לח"ל יצא לחירות וצריך נט
 שחרור טרבו שני : ההוא עבדא דערק מח"ל לא"י אול מריה
 בתריה ואשכחיה אתא לקמיה דר' אסי א"ל ליכתו' לך שטרא
 ארטיה וכתוב ליה גיטא דחירותא ואי לא מפקעי' ליה מינך
 מדרבי אחי בר' ואשירה דאמר לא תסגיר עבד אל אדוניו
 בעבר שברח מח"ל לארץ הכתוב מדבר : גרסי' בהאי
 מסכתא בפירקא קמא בעו מיניה מר' חייה בר' אבא המוכר
 עבדו לסוריא כמוכר לח"ל דמי או לא : א"ל תניתוה ר'
 אומר עכו כא"י לגיטין לגיטין אין לעבדו' לא וב"ש סוריא
 דמרחקא ספי : (ו' ד' פ' רע"א) אין לוקחין ספרים וכו' :
 אמר רב נחמן נקיטין ס"ת שכתבו מין ישראל כתבו גוי יגנו
 צמצא ביד גוי אמרי לה קורין בו ואמרי לה יגנו דחוישי'
 שמא גוי כתבו : סתני' המוציא את אשתו משום (א"ה)

סי

שטר זמעלכו בערכאז' שלהן לחנתמו ואף על פי שחסיכו הוא
 להם : קונסין אותו סכריך לחזור ולקנותו מן הגוי :
 גהמה דתנן במסכת עבודה זרה אין מוכרין בהם גסה לגוים
 גזירה משום שאלה משום נסיו' כדמפרש התם : מהו שיקנסו
 גנו אחריו לפדותו : לח"ל חפוי לישראל : חזל בקרייה
 להחזירו בחוזק : לסוריא קרס כובה סמח"ל הוא לעמך
 עבדים כדמסיק דלוד כנסה ולא היו שם כל ישראל והיו ככוס
 יחיד והזסיפוס על ח"י : לגיטון שהמביא גט מסוריא ח"פ
 לומר בפני ככתב ובפני נחת' : (ס"ת שכתב מין אדוק בע'ו :
 יסרף דודאוי לטס ע"ז כותבו : גוי יגנו שחע"ס שאיכו כותבו
 לטס ע"ז סטול שנאמ' וקטרקס וכתבתס כל שיטנו בקשירה
 אטנו ככתיבה וכל שאיכו בקשירה איכו ככתיב' : נמנח ביד
 מין יגנו משום דספת כתבו ספק מכלאו וכסר הוא ואמרו לה
 קורין דס"ס הוא סמא ישראל כתבו וא"תל הוא כתבו סמא

השולח פרק ד גיטין

סו' ו') שם רע לא יחזיר משום נדר לא יחזיר רבי יהודה
 אומר נדר שידעו בו רבים לא יחזיר ושלא ידעו בו רבים
 יחזיר : ר"מ אומר כל נדר שצריך הקירת חכם לא יחזיר
 ושאינו צריך תקירת חכם יחזיר אמר ר"א לא אסרו זה אלא
 מפני זה : א"ר יוסי בר ר' יהודה מעשה בעירן באהר שאמר
 לאשתו קונם שאני מגרשיך ונירש' והתירו לו חכמים
 שיחזירנה : מפני תקון העולם : גמ' אמר רבי יוסף בר
 מניומי אמר רב נחמן והוא שאמר לה משום נדר אני מוציאך
 משום שם רע אני מוציאך : קסבר טעמא מאי משום קילקולא
 אי

למכור לישראל כתבו ולא לטם ע"ז :) מתני' משום שם
 רע שיכח עליה לעז זנות : משום נדר שנדרה ואמר חי
 אשתי בחש' נדרנית : לא יחזיר אפילו נמלכו הדברים בדאין
 או כנדר שהתירו חכם ופלוגי בגמרא בטעמא איכא למאן
 דאמר משום קלקולא ואיכא למאן דאמר משום קנס הוא
 שקנסוה שלא יהו בנות ישראל פרוכות בנדרים : שידעו
 בה רבים שנדרה ברבים : לא יחזיר דאין לו הפרה ורבי
 יהודה לא חייש לקלקולא אלא שלא יהו בנות ישראל פרוכות
 בנדרים לכך כשנדרה נדר ברבים פרוכות הוא בנדרים קנסוה
 וכסלא עשה ברבים לא קנסוה : שצריך תקירת חכם לילך
 לפני חכם (ולבקש פתח וחרטה) שיתיר לה וכבעל אינו יכול
 להסיר לא יחזיר וקסבר ר' מאיר טעמ' משום קילקולא הוא
 הילכך כשאינו יכול להס' וחכם יכול להתיר מכו מתקלל לה
 ולומר אלו ביייתי יודע שהחכם יכול להתיר אפילו היו כותבין
 לי מאה מנה לא ביייתי וכו' כדחמרינן בגמרא : ושאינו צריך
 תקירת חכם אלא הוא יכול להסיר יחזיר אם ירצה לא מכו
 מתקלל לה ולומר אלו ביייתי יודע כו' לנדר שתוח הוא והיה
 לו להסיר ולא הסיר : לא אסרו זה שצריך תקירת חכם אלא
 מפני זה שאינו צריך לנדר צריך לא היה לנו לחוש לקילקול דלא
 מכו למומר אלו ביייתי יודע שהחכם יכול להתיר לא ביייתי
 מגרשך דאנן סהדי שאין אדם רוצה שתתבזה חשתו לילך לבד
 ולישאל על נדרה אלא מפני נדר שא"כ תקירת חכם ובעל יכול
 להסיר אסרו את כולן שיכול לומר אלו ביייתי יודע שבעל יכול
 להסיר לא ביייתי מגרשך : מעשה בכיורן בגמ' מפ' מאי
 קאמר : מפני תיקון העולם בגמ' מסר' : גמ' וכו' וכו'
 שאמר לה בשעת גירוסין משום נדר אני מוציאך בהיות אסרו
 רבנן להחזיר וחי לא אמר הכי מותר להחזיר : קסבר רב
 נחמן טעמא דמתניתין משום קילקולא שלא יתקללה על
 בעלה לאחר שתיכסה לאחר ויאמר אלו ביייתי יודע / סהדרי

השולח פרק ד גיטין דא

אי אמר לה הכי מצי מקלקלה ואי לא לא מצי מקלקלה :
 כדתניא אמר ר"מ מפני מה אמרו המוציא ארת אשתו משום
 שם רע לא יחזיר שמא הלך ותנשא לאחר ונמצא דברים
 כדאיין ויאמר אילו הייתי יודע שכן אפי' היו נותנין לי ק'
 מנה לא הייתי מנרשרה ונמצא גט בטל ובניה ממזרין לפיכך
 אוסר לו הוי יודע שהמוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר
 משום נדר לא יחזיר : וכן הלכה : אבל אם החזיר וכנס
 אינו מוציא הנסי' בפרק כיצד אשרת אחיו שלה ליה רבות
 בריה דרב הונא לרבות בריה דרב נחמן ילמרנו רבינו כנס
 מהו שיוציא א"ל תניתיה הנטען מאשת איש והוציאיה מתחת
 ידו אע"פ שכנס יוציא : ואסיקנא ולא היא התם אלומיה
 אלמיה לקליה הכא אמרי' קים ליה בקליה וליתיה : ומעש'
 בצידן וכו' מאי תנא דקתני מעשה חסורי מהסריה והכי קתני
 בר"א שנדררה היא : אבל נדר הוא יחזיר : וא"ר יוסי בר
 יהודה מעשה בצידן וכו' : מאי קונם אמר רב הונא באומר
 יאסרו כל פירות העולם עלי אם איני מנרשה : מפני תיקון
 העולם : מאי מפני תיקון העולם איכא אמר רבינא ה"ק איין
 בוו מפני תיקון העולם : מתני' המוציא את אשתו משום
 אילונית

בדאין או שכנדר יש לו הסר' לא הייתי מנרש' וכן אמרתי
 בשעת גירושין שמכני כך חכי מוטיאך וכשנרשתיך היה בדעתך
 להחזירך אם ימכאו הדברים בדאי' וכמכא גט בטל וכו')
 לכך אמרינן לו קוד' גירושין בוי יודע שלא תחזיר' עולמו'
 ושוב אינו יכול לקבל' דכיון שידע שאסור להחזיר' אפי'
 אם לא תנשא לאחר ולא חס לכמתין ולכדוק אחר בדבריו גילה
 דעתו שלא היתה חביבה עליו כולי האי ואי לא אמר לה הכי
 קודם גירושין לא מצי מקלקל לה כיון שלא אמר משום נדר
 או משום סקרע מוטיאה וכיון דלא מצי מקלקל לה משנסת
 לא חסרו להחזיר' עד שלא נשאת : הנטען הנחמד :
 אע"פ שכנס הנטען אחר שגרסה בעלה : התם כשכנס'
 הנטען אלימיה אלמיה לקליה הוא מחזיק החול : הכא
 כשמחזיר' המגרש משום שם רע אמרת קים ליה בדיק אחר
 שקול מכא שהוא סקר : מאן תכא מאי שנה לעיל בדברים
 שכד' הוא דקתני מעטכ' בא לא חיירי אלא בנדר סנדר היא :
 אבל נדר הוא שיגרסה יחזיר' אם ירצה דליכא למיחס
 לקולקולה : מאי קונם בלא קונם לשון הקדש שאוסר הדבר
 עליו כהקדש ומה חסר זה עליו : יאסרו כו' זה ק' קונם כל
 פירות עלי אם אינו מנרשד : קין בוו כו' זה ק' וזהתירו לו
 חכמים שיחזירנה מפני תיקון העול' שלא כמכא כחן לאסור :
 מתני' 2 כג 3

הישולח פרק ד גיטין

אילונית ר' יהודה אומר לא יחזיר וחכ"א יחזיר : נישאר
לאחר והיו לה בנים והיא תובעת כתובתה ר' יהודה אומר
אמרין לה שתיקותיך יפה לך מדבוריך : גמ' דאמרין
לה השתא הוא דבריות : מתני' (ו' ד סו' רכב) המוכר
עצמו ובניו לבוי' אין פודין אותו אבל פודין את הבנים לאת'
מיתת אביהן : המוכר שדהו לנכרי נחזר ולקחה ממנו ישראל
לוקח מביא בכורים : גמ' אמר רב אסי והוא שמכר
נשנה ושילש : ההוא גברא דזבין נפשי' ללודאי אתא לקמי'
דדבי אמי א"ל פריקן אמר תנן המוכר עצמו ובניו לגוים אין
פודין אותו אבל פודין את הבנים לאחר מיתת אביהן משום
קלקולא וכ"ש הכא דאיכא קטלא : אמרו ליה רבנן לר' אמי
ישראל מומר הוא דקא חזו ליה דקא אכיל גבילורת : אמר
להו אימור לתאבון הוא דאכיל : והא זמנין דאיכא איסורא
והתיבא קמיה וקא שביק החירא ואכיל איסורא אמר לית זיל
לא שבקו לי דאיפרקך :

סליק פירקא

מתני' המוכר את אשתו בנט משום אילוניות : שלא הכיר
בה כשכנסה ומ"מ כריכה נט דהין אדם עוסק בעילתו בעילת
זנות ובעל כסס קידושין : לא יחזיר דשמא תיכשא ותלך
ויאמר אלו היותי יודע סכן הוא אפי' הוה כותבין לוק' מכה לא
היותי מגרסך דלדע' הו' גירסתיה סאס יבוא לך סימכין
שאחזירך ואם ידעתו שלא תשוב אלו ואת ראוייה לילך לא
גרסתיה לכן חזרי לן הודם גירוסין הו' יודע שהמגרם אשתו
משום אילונית לא יחזיר וחכ"א יחזיר דלא חיישינן לקילקולא :
והיא תובעת כתובתה קראשון שהוכיח' בלא כתובה משום מתת
טעות והשתא נודע שלא הטעתו : שתיקותיך יפה מדיבוריך
שיאמ' לך אלו ידעתי שסופי ליתן לך כתובתה לא גירסתיה :
גמ' השתא היא דבריות עתה נעשית בריח' לילה ומתחזקת
כיה מקח טעות (זה לשון הר"ף ואינו לשון הגמ' ועיין בר"ן)
הין פודין אותו סוף ורגיל בכך כדאמר' בגמ' ובז' שמכר
ושכס ושילש : ללודאי חומה סאוכלין בני אדם : פריקן
פדני משום קלקולא שלא יטמעו בין בניי וילמדו ממעשים
ובחיי חזקין לוכ' למיח' להכי דמנט' להון אכזבון : (חומה
לתאבון ולא הוימין חלא מומר ומניין מורידים אבל מומר
אמר' התם סמוי מכאן מומר : ואכיל איסורא עדים שהעידו
עליו כן מומר להכעיס הוא :

בדרן עלך השולח

הניזקין פרק ה גיטין דב

הניזקין

(ח"מ סי' תיט קסח) שמיין להם בעידית : ובעל
 חוב כבינוני : וכתובת אשה בזיבורית : ר"מ
 אומר כתיבה אשה כבינונית : אין נפרעין מנכסים משועבדים
 במקום שיש נכסים בני חורין ואפילו הן זיבורית : אין
 נפרעין מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית : נט' אמר
 דשב"א מפני מה אמרה תורה הניזקין שמיין להן בעידית :
 מפני הגולגים והחמסנין כדי שיאמר אדם מפני מה אני גזול
 וחוסם למחר ב"ד יורדין לנכסי ונוטלין שדה גאה שלי
 וסימכין על מ"ש בתורה (סמות כב) מיטכ שדחו וסיטב כרמו
 ישלם לפיכך אמרה תורה הניזקין שמיין להם בעידית : ומפני
 מה אמרה תורה בעל חוב כבינונית שלא יראה אדם
 דירה גאה להכירו ויאמר אקפדין ואלונו כדי שאנבנ' בחיבי
 לפי' אמרו ב"ח כבינונית : אלא מעתה אהא בן זבורית א"כ
 אתה (ח"מ סי' קח) גועל דלת בפני לוי : כתיבת אשה
 בזיבורית שיותר ממה שהאיש רוצה לישא אשה רצה להנשא
 אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן משמיה דרב נחמן שטר חוב
 היוצא על היתומים אע"פ שכתב בו שכח אינו גובה אלא מן
 הזיבורית : ורבא פליג עליה ואקשו ליה ופריק הילכך הילכת'
 כותיה : ואיכא למימר כיון דאביי ורב נחמן קיימי בחדא
 שיטתא הוה ליה יחיד לגבותו ולית הלכתא כותיה וההוא
 פירוקא דפריק שינויא הוא : והילכת' יתומים שאמרו גדולי'
 ואין צ"ל קסנים בין לשכועה בין לזיבורית : אין נפרעין
 מנכסים משועבדים במקום שיש נכסים בני חורין ואפילו הן
 זיבורית : ול"ש מכר ולא שנא מתנה : רתניא (ח"מ סי' קו"א)
 ש"ס שאמר תנו מאתים וזו לפלוני ושלש מאות לפלוני ואי בע
 מאות לפלונית אין אומרים כל הקודם בשטר זכה : לפיכך
 יצא

הניזקין

שמיין לכן דמי ניזקין ונוצין דמי הכוזב בעידית
 שבנכסי שדות המזיק סכוח לגבות מעט קרקע
 פועלית ולא לגבות הרבה מזיבורית וכולכו אמנו תיקון הגולם
 כדמסיק : גמ' הגולגמי והחמסנים גולג' לא יסיב דמי חמסן
 יסיב דמי : שטר חוב כיוכל על היתומים שלום חביבן מטות :
 שכתוב בו שנה שהתכ עם המלוה לגבות מן העידית חותן
 תנא' חזון מועיל גבי היתומים דגובה מכן מן הזיבורי' :
 בין לסבועה לעניין שאמרו חכמי' כבא לוסרע מנכסי יתומים
 לא יסרע אלא בשבוע' אפי' הוכי' שטר דמי הוה חבו היתומים
 קיים דילמא הוה טעין וכוכ אומר איסתבע לי דלא סרעתיך
 וסי' כריך לישבע כדאמרו' בשבועין' והסת' חזו טוענין כשביל
 היתומים אפי' הן גדולים : בין לענין זיבורית סכ' ח גובס

הניזקין פרק ה גיטין

יצא עליו שטר חוב גובה מכולן : אבל אם אמר תנו ר' זון
 לפלו' ואחריו לפלו' ואחריו לפלוני אומרים כל הקודם בשטר
 זכה : לפיכך יצא עליו שטר חוב גובה מן האחרון אין לו
 גובה משלפניו אין לו גובה משלפני פניו : ואע"ג דקמא
 בינוניות ובתרא זיבורית זיבורית גבי מבינוניות לא גבי
 שמעינן מינה דבמתנה גמי עביר רבנן תקנתא וכן הילכתא :
 ואע"ג דרחינן ואוקמינא בכעל חוב : אי גמי אין נפסד אלא
 אחרון א"ג ברשוו קרקעות לחדרי : ההיא רחיי' בעלמא
 היא ולא סמכינן עליה : גרסינן בפרק מי שהיה גשוי איבעיא
 להו אישתרופי בני חרי מהו דליטרופי ממשעברי ואיפסיקא
 הלכתא

מן כיתומים זיבורית : מתכו' אין נפרעין מנכסים
 משועבדים במקום שיש שם בני חורין דאפי' לקוחות לא יכזו
 ולמימר גבה מבני חורין שהרי יש לך מקום לגבות מן הלום
 עבמו : ל' ש מתנה אם נתן במתנה הלום מקצת נכסיו עידיה
 זיבורית ושזיר לעכמוזיבורי' : אין אומרים כל הקוד' בשט'
 כואה זכה לו קוד' שלא יטלו באחרוני' אלא ממה שזיר
 הראשון שאם יחסר שלא ימצא כ"כ שם שלא יהא הראשון נפסד
 אלא אמרינן דכוון דלא אמר ואחריו לאו דוקא אקדמייה לא
 שאי אפשר לכוזב שני דבריו כאחד : יבא שטר חוב על
 שנת לאחר שנבן אלו : גובה מכולן כלומר כולם יפסידו
 בדבר איש איש לפי חלקו בעל חוב מוחות משפיד יתר מכולן
 שאם יבא עליהן שטר חוב של מנה חולקים לט' חלקים אותו
 מנהו חלם זה שני חלקים וזה שלשה וזה ארבעה : גובה מן
 האחרון דקמאי אמרי מתחילה קודם שאפי' ואחריו לפלו' היה
 חלקו משועבדיו ושלך בני חורין והוטל דין כב"ח עליו ובתרא
 שקיל שעבודו א"מא במתנה כמי אמרי' אין גובין מנכסין
 משועבדים במקו' שיש שם בני חורין (דאיבעיא לה' בגמר'
 תקנתא כוא דעבוד רבנן משום פסידא דלקוחות אבל מתנה
 דכ"כ פסידא דלקוחות לא או דזכמא מתכ' כמי אי לאו דאיה
 ליה הנאה מניכיה לא יהיב לוי מתכ' ויהיכך כי פסידא
 דלקוחות דמי :) בכ"ח אותה שאמר תכו להס כך וכך מלוה
 בעל פה היו וכל הקוד' בשטר כואה איורי : א"כ אין נפסד
 אלא אחרון דלעול' אי קמא בינוני' ובתרא זיבורית מקמא
 גבי דסקיל דינו' ולא אמרי' במתנה אין נפרעין כו' ומאי גובה
 מן האחרון אינו נפסד אלא אחרון דכי נמי גבי מקמא חורין
 על האחרון וגובה הימנו דא"ל לית לך למסקל מקמאי : א"כ
 הב"ע דשוו כוליה קרקעות או כולן בינוניות או כולן זיבורית
 או כולן עדיה :) אשתדוף שלקו צעדסון אותן בני חרי
 שפסיחו

הניזקין פרק ה גיטין

רנ

הלכתא אישתדוף בני חרי טריף ממשעבדי : מתני'
 אין (ח"מ סו' קטו א"ה סו' קיב) מוציאין לאכילת פירות
 ולשכח הקרקעות ולמוזן האשה והבנות מנכסי משועבדים
 מפני תיקון העולם : המוצא מציאה לא ישבע מפני תיקון
 העולם : גמ' מ"ט ארשב"ל לפי שאינן כתובין : ואע"ג
 דמוזן האשה והבנות כמאן דכתיבי דמו : מעיקרא כי איתקין
 הכי איתקין כתובין הן אצל בני חורין ואינן כתובין אצל
 משועבדים : מתני' יתומים שסמכו אצל בעל הבית או
 שמינדה להן אביהן אפטרופוס היובין לעשר פירותיהן :
 אפטרופוס שמינחו אבי יתומים ישבע אבא שאול אומר
 חילוף הדברים : המטמא והמרמע והמנסך בשונג פטור
 במזיד

שהכוח לקוחות ללוה : מתני' לאכילת פירות ה"ז שגזל
 שדה מחבירו ומכר' לאחר הלוק' זרעה ועשאה פירי זבא
 הגזל וטרפה מן הלוקח ולא נתן לו כי אם היצואה כדין
 זבלה גובה דמי הקרקע מנכסי משועבדי שהרי באחריו'
 זכרה לו בטרר והיוה כמלוה בטרר והפירות גובה מנכסים
 בני חורין כדמס' בגמ' : וכן לשבח חרקעות אם השבח אות'
 שטייב ונטע בה אילנות והגזל טרפה ממנו : הנוכחי מציאה
 ומחזירה והלה טוען שלא החזירה כולה : גמ' שאין
 כתובין פירו' הללו כשנכתב טרר המכירה על קרק' בגזיל'
 עדיין לא היו כתובין בטרר אלא פלו' מכר קרקע לפלו'
 באחריו' הילכך דמי הקרקע היו כמלוה בטרר אבל דמי
 הפירות היו כמלוה על פה אע"פ שכתב לו אלא איקום ואיססי
 איכון ועמליהון ושקיהון ושיריבין (הכי לאחויביה באחריותא)
 ולמנבי מכני חרי אבל ממשעבדי לא דטעמי דמלוה בטרר טרס'
 ממשעבדי משום דאית ליה קלח ולכך כתיבה ליה קלח
 דבשלמא על הקרקע כפי' קלח פלו' מכר לפלו' וקיבל עליו
 אחריו' אבל על הפירות (כיון שאינן עדיין בסעת מכירה אינן
 קול יולא והיו כמלוה על פה : הכי איתקין תנחו ב"ד כך הוה
 שיהיו כתובין אבל בני חורין ולא יהיו חסובין ככתובים אבל
 משועבדים לפי שלא היה אדם קונה שדה מחבירו אם מוזן
 אשתו ובניו עולמית עליו : מתני' יתומין שסמכו אצל ב"ה
 לעשות על פיו ולא נתמנה לאפטרופא לא מאביבין ולא מב"ד
 ואפי' הכי הוי אפטרופו' : ישבע כשיגדלו יתומים ישבע
 לכן שאין בידו משלהן כלום : מינחו ב"ד לא ישבע דא"כ
 מומנעי אבל מונחוהו אבי יתומים אינו נמנע דהו לאו דאבוקין
 עבד ליה נוחא כפס' לא כיו אפטרופוס ולא מימנע : חילוף
 דכרו' מינחו ב"ד ישבע דלא מימנע דניחא ליה דליפוק מליה

הניזקין פרק ה גיטין

פמזיר חייב: חכהנים שפיגלו במקדש מזירין חייפין ושוגגין
 פטורין: גמ' תנו רבנן (ח"מ סי' רך קנט) אפטרופין
 תורמין ומעשרין להאכיל אבל לא להניח: ומוכרין בהמה
 עבדים שפחות בתים ושרות וכרמים להאכיל אבל לא להניח:
 ועושין להן סוכרה ולולב וציצית וכל דבר שיש לו קצבה
 לאיתווי שופר: ולוקחין ס"ת תפילין ומזוזות וכל דבר שיש
 לו קיצבה לאיתווי מגלה: ואין פוסקין עליהן צדקה ואין
 מפרין עליהן את השבוי וכל דבר שאין לו קיצבה לאיתווי
 תנחומי אבלים: ואין אפטרופין רשאים לדון לחוב ע"מ
 לזכות בנכסי יתומים: ואין אפטרופין רשאים למכור ברחוק
 ולגאול בקר' ברע ולגאול ביפה מ"ט דילמא מישתרפי: ואין
 אפטרופין רשאים למכור שדות וליקח עבדים: אבל מוכרין
 עבדים ולוקחין בהן שדות רשב"ג אומר אף לא למכור עבדים
 וליקח בהן שדות מ"ט דילמא לא משפיאן: ואין אפטרופין
 רשאים להוציא עבדים לחירות: אבל מוכרין אותן לאחרים
 ואחרים מוציאין אותן לחירות: רבי אומר אומר אני אף
 הוא נותן חמי עצמו ויוצא מפני שהוא פטורו לו: וצריך
 לחשב

קלא דמבימן הוא בב"ד כלו' שב"ד מוכוהו אבל במוכיוו חבי
 יתומים חי הוא בעי חוסתכווי ח"כ מוכוכי ולא עבי:
 (פותני' המטמ' טהרות של חבירו כגון תרומה:

והמדמע תרומה בחובין של חבירו ומפסידן שחסורין
 לזרס וכריך למוכרן בזול לכהנים: וסמכך יין של חבירו
 בשוגג פטור בגמ' מס' טעמא בתלמודא: גמ' להאכיל
 ליתומים לחלקר חייב לעשר: לא להניח את התבואה בלזכר
 עד שיגדלו: ומוכרין להן לכורכן מנכסיהן להאכיל המעות
 הללו: לא לקניח שמא יגבשו או מסו' דשבח בית חביהן כוי
 וכבוד הוא להן: ולא כל דבר שאין לו קצבה דכל שעתא קאי
 ובמא' נכסיהן כלום: לדון עם בעל דין של יתומים בבחין
 לעורר על נכסיהן: לחוב ע"מ לזכו' כלומר אשי' דכו' כדי
 לזכו' וכתחייבו בזה אין ביתומים נפסדין ולקסיגדלו ידוכן
 עמו: דילמא משתדפי ילקה בסדסון: להוכיח עבדי
 לחירו' אם בחין לסדות עכמן בכסף שכותבין להן אחרים ע"מ
 שאין ליתומים רשו' בהם (אם"ב אין רשאין סהרי חין גוסן קנוי
 להן לשחררן:) אבל מוכרין אותן לאחריו לתקנת ביתומים
 כגון להאכיל ואותן אחרים שירכו' לתת להן סכסף לסדות עכמן
 בסיקחו' ויהיו קבועים להן ואח"כ ישחררו': מסני שהוח
 כמוכר לו כלומר כשקבל סכסף מן העבד בתורת מכירה היו
 שאפיטרוסא' כמוכר העבד לעכמו: (באחרונ' כשיגדלו יחשב
 עמהן

הניזקין פרק ה גימין דר

לחשב עמהן באחרונה דברי רבי רשב"א אינו צריך : ואין
 עושין אפטרופין נשים ועבדים ואם מינן אבי יתומים הרשות
 בידו : חזינן לגאון דקא פסק הילכתא כרשב"ג : וקאמר
 לא אמרי הלכה כר' אלא לגבי חבירו אבל לגבי אביו לא :
 ההוא דהורה כשיבכותיה דריב"ל דהורה מובין ארעא וזבין
 תורו ולא א"ל ולא מירי דתני אמר רב יוסי מימי לא קראתי
 לאשתי אשתי ולשורי שורי אלא לאשתי ביתי ולשורי שדי :
 הנהו יתמי דהוו סמיכי גבי ההיא סבתא הויה לחו תורתא
 שקיל זבינת' ניהליהו : - אתו קרובים לקמיה דרב גהמן אמר
 להו מאי עכירתה דמזבנה אמר להו יתומים שסמכו אצל ב"ה
 תנן והא איקר ברשותיה דלוקח איקר : והא לא נקיטי יתמי
 דמי אמר להו א"כ היינו דרב ניהלאי דאמר רב ניהלאי בר
 אירי אמר שמואל נכסי יתומים הרי הן כהקדש ולא מיקנו
 אלא בכסף : משוך פירי מיתמי איקר היינו דרב ניהלאי
 בר אירי : זול לא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש :
 אימשיכו להו פירי ליתמי איקור לא יהא כח הדיוט חמור
 מכח הקדש : זול סבור מינה היינו דרב ניהלאי בר אירי
 אמר להו רב ששא בריה דרב אירי היא רעה לדידהו היא
 דומייה דמצטרכי לפירי וליכא דיהיב להו : יהיב זוזי
 דיתמי אפירי זול לא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש :
 איקור סבור מיניה היינו דרב ניהלאי בר אירי אמר להו רב
 שישא בריה דרב אירי הא רעה היא ליתמי דומיין דאמרי להו
 נשרפו

עמהן ויטבע שלא נשאר בידו כלום : נשים אינן רכין לכתוב
 ולבא ולקרוח : עבדי אינן כחמנין : קטנים אינם בני דעת :
 צותי סכל סרכי הבית נעשין על ידה וסוף עיקר זכן סור
 עיקרו של שדה : מאי עכירתה מי מיכא אותה למוכר :
 יתומים סממכותן זאע"פ שלא נתמנה חסיב כח אפטרופוס :
 אריבן כהקדש לכתוב ונתן הכסף וקם לו ולא שייך בהו
 מסיכה : משוך לקוחות פירי מיתמי היינו דרב ניהלאי ויכולין
 יתומים לחזו' בהן : לא יהא כח הדיוט כו' שהדיוט יכול
 לחזור המכר כל זמן שלא משך קלוקח אבל משך לא וכל שכן
 הקדש אז יתומים שהן כהקדש דליסוי כח עשאוהו כמו הקדש
 ולא להרעת כח : אמסכו פירי ליתמי שהיתומים מסכו פירות
 מאחרים ולא נתנו דמים : איקור ורובה מוכר לחזור בו
 משום דקנייב יתמי בכסף : לא יהא כח הדיוט זכו וכיון
 דלוק' הדיוט שמסך לא מני המוכר בדר זכ"ס אלו : היינו
 דרב ניהלאי ויחזרו בהן כיתומים : (יהיב זוזי דיתמי חבירי
 זול לא יהא כח הדיוט חמור מהקדש פו' וכהדיוט דכותה
 זכול

הניזקין פרק ה גיטין

גשרפו חישכם בעלייה : יהבו זווי ליתמי אפירי : איקר לא
 יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש : זול סבור מינה היינו
 דרב ניתלאי בר אידי אמר להו רב אשי בריה דרב אידי הא
 דעה היא לדירהו דזימנין דמצטרסין לזווי וליכא מאן דיהיב
 להו : אמר רב אשי אני וארי שבחכורדה ומנו רב כהנא
 חתמינן בשטרא דאימיה דזעירי יתמא דזכין ארעא לכרנא
 ולמזוני בלא אכרזת : דאמרי נהרדעי לכרנא ולמזוני
 ולקבורא מזבני בלא אפרות : עמרם צבעא אפטרופ דיתמי
 הוה אתו קרובים לקמיה דרב נחמן אמרי ליה קא לביש
 ומיכסי מדיתמי אמר להו כי היכי דלישתמעון טיליה : הא
 קא אכיל ושתי ולא אמיר אימור מציאתא אשכח : והא קא
 מפסיד אמר להו אייתי לי כהדי דמפסיד ומסלקינן ליה דאמ'
 רב הונא חכרין משמא דרב האי אפטרופא דאפסיד מסלקינן
 ליה : איתמר אפטרופא דאפסיד רב הונא אמר מסלקינן
 ליה דבי רבי שילא אמרי לא מסלקינן ליה : וחילכתא
 מסלקינן ליה : וקאמרי רבואתא מנו דמסלקינן לי' משביענן
 ליה : והאי דאפסיקא הילכתא דלא משביעין ליה ה"ט דלא
 אשתכח עליה פסידא אבל היכא דאישתכח עליה פסידא
 מסלקינן ליה ומשביעין ליה : אפטרופוס שמינהו אבי
 יתומים ישבע וכו' : אמר רב נחמן בר אמי אמר שמואל הלכה
 כאבא שאול : וה"מ בטענתא שמא : אבל בטענתא ברי
 משביעין : כגון דגדלי יתמי ושעניה עליה בטענתא בריא
 וכפר איהו כגון דא ודאי משתבע : ההוא דאתא לקמי' דרבי
 אמי א"ל (ו"ד סו' רמא) ספר תורה שכתבתי לפלוני אזכרות
 שבו אינן כתובין לשמן : א"ל ספר תורה ביד מי א"ל ביד
 לוקח א"ל נאמן אתה להפסיד שכרך ואי אתה נאמן להפסיד
 ס"ת

וכול לחזור בו שאין המעות קונות :) גשרפו חישכ' סהרי
 קנות במעות וברי' הס ברשותכ' וברשותכ' גשרפו (ולכח
 למימר לא יכח כח הדיוט כו' דהוי דגבי הדיוט מוקמינן לה
 ברשות מוסר לדליקס היינו טעמא דהסיח הכאה דקיימא
 בהשותיה לחזרה וע' ס'גמ' כדף כ"ב ע"ב :) לכרנא לפיין
 גזבי המס : בלא אכרזתא שמכריון שלטיסיוס קרקע פלו
 יוכל למכור בבית דין לפי שאין פכחי לעשותו לפי סגבחי המלך
 נחוז (וכן למזוני היתומים ולקבורתא מזכינן בלא חכרזתא
 ט"ח להקתיק לדברים חלו ימי הכרזה ואמ' לכו רב נחמן שמא
 כי היכי דלישתמעון מיליה וכו' דהיתומים הוא סורחא כאלף
 חסוב : ולא חמיר שחינו עסיר להוכיח יבואות חלומסכו
 וסל יתומין הוא : והא קא מפסיד בנכסי יתומין שחינו
 מסרנא

הניזקין פרק ה גיטין רה

ס"ת : א"ל רבי ירמיה נהי דאפסיד שכר אזכרות : דכוליה
 ספר אמאי אפסיד : א"ל שאני אמר כל ס"ת שאין אזכרות
 שבו כתובין לשטן אינו שוה כלום : ההוא דאתא לקמיה
 דרבי אבהו א"ל ספר תורה שכתבתי לפלו' גוילים שבו לא
 עיברתים לשטן אמר לו ס"ת ביד מי א"ל ביד לוקח א"ל מתוך
 שאתה נאמן להפסיד שכרך נאמן אתה להפסיד ס"ת : ומ"ש
 מדר' אמי החם איכא למיטר טעי ברר' ירמיה : הכא קא
 פסיד כוליה אנריה וקאתי אמר ש"ט קושטא קאמר : מתני'
 העיד ר' יוחנן בן גרגדה על (א"ה סי' קיט קל"ה קלו)
 החרש' שהשיאה אביה שיוצאת בגט : ועל קטנה כת ישראל
 שנשאת לכהן שהיא אוכל' בתרומה ואם מתה בעלה יורשה :
 ועל (ח"מ סי' סס) המריש הגזול שבנאו בכירה שיטול ארז
 דמיו : ועל החטאת הגזולה שלא נודעת לרבים שמכפרת
 מפני תקון המזבח : גם' אמר רבא מערותו של רבי יוחנן בן
 גרגדה נשמע אמר לעדים דאו גט שאני נותן לה וחזר ואמר
 פנסי שטר חוב זה מגורשרת : מי לא א"ר יוחנן בן גרגדה
 דלא בעינן דעתה הכא נמי לא בעינן דעתה : ולא אטרינג
 בטולי בטליה : אלא משום כיוסופא הוא דאמר לה הכי :
 ועל המריש הגזול שבנאו בכירה שיטול את דמיו : ת"ר

גזל
 מפרנס הקרקעות כראוי וקוצץ האילנות : גוילים קלפוס :
 ומאי שנא מדר' אמי דא"ל אי אתה נאמן להפסיד ס"ת : בקס
 איכא למומר דמשקר ומכין להקמיטו וסבור שלא יפסיד אלא
 שכר אזכרות כר' ירמיה אבל הכא גבו קלפוס יודע שיפסיד
 את כל שכרו ואתא ואמר אימור קושטא קאמר : תקנו'
 שהשיאם אביה רבותא נקט אע"ג דקיבל אביה הקידושין
 כשהיה קטנה והיה אשת איש גמור' אס"ה יוכלה בגט ומקבלת
 גיטה אע"פ שאין לה דעת דלא בעינן דעתה שחטה מתגרסה
 אפי' בעל כרחיה : ועל קטנה בת ישראל שנסאת לכהן
 והיא יתומה דלא היו כיוסואי' אלא דרבנן שאוכל' בתרומה
 דרבנן בהנך כיוסואין ולא גזרו מידיו : מריש קורה : בירה
 בית גדולה : מפני תקנת הסבים שאם תכריכו לקעקע ביתו
 וליטול המריש ולהחזירו מימנע מלעשות תשובה : שלא
 כודעה לרבים שהיא גזולה שמכפרת וא"כ לכביח אחרת :
 מפני תיקון המזבח שלא יהו כהנים עכבים שאכלו חולין
 שנסחטו בעזרה שאסורין וכמלא מונח בטל שיבידו ממנעים
 מלעבוד : גם' (אמר לעדי' שלא בשכייה ראו גט זה כו' :
 וחזר ואמר לה כנסו שח"ז ולא הודיעה שהוא גט :) דלא בעי'
 דעתה דאש' רשא' חרשת חין לה דעת : ולא חמרוגן כשאמר

הניזקין פרק ה גיטין

גזל מדיש ובנאו בכירה בית שמאי אומרים יקעקע כל הבירה
 פולה ויחזיר מדיש לבעליו : וב"ה אומר אין לו אלא דמי
 מדישו מפני תקנת השבים : מתני' לא (א"ה סו' ק) היה
 סיקריקין ביהודה בהרומי המלחמה : מהרומי מלחמה ואילך
 יש סיקריקון : לקח מסיקריקון וחזר ולקח מבעל הבית
 מקחו בטל : לקח מבעל הבית וחזר ולקח
 מסיקריקון מקחו קיים : לקח מן האיש וחזר ולקח מן
 האשה מקחו בטל : מן האשה וחזר מן האיש
 מקחו קיים זו משנה ראשונה : וב"ד של אחריהם אמרו
 (ח"מ רסז) הלוקח מן הסיקריקון נותן לבעלים רביע : אימתו
 בזמן שאין בידם ליקח : אבל יש בידן ליקח הן קודמין לכל
 אדם ר' הושב כ"ד ונמנו שאכז שהתה בפני סיקריקון י"ב
 חדש כל הקודם ליקח זוכה אבל נותן לבעלים רביע : גמ'
 לקח מסיקריקון וכו' : אמר רב ל"ש אלא דא"ל לך חזק וקנה :
 אבל בשטר קנה : ושמואל אמר אף בשטר לא קנה עד
 שיכתוב לו אחריות : ואותבינן עליה דרב מהא דתנא
 דשב"א אומר לקח מן האשה בכתובה וחזר ולקח מן האיש
 מקחו קיים : מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל עד
 שיכתוב אחריות ואריק מאי אחריות נמי שטר : והלכתא
 כשמואל

לה ככסי שטר חוב דכטולי בטלה לגט : מתני' סיקריקון
 גזי רובח סנותן לו ישראל קרקע בפדיון כפסו ואומר סא
 קרקע זה ואל תמיתני : בהרומי מלחמה מלחמת טיטוס שזיתת
 בירושלים זיכורה וקאמר דבהרומי מלחמה לא היה דין
 סיקריקון כזה וכמק' היה קיים דאגב חזקסיה מסחד ודאגת
 מיתה גמר ומקנה : מהרומי מלחמה זאילך סלח היה כל כך
 אוכס אלא קצת פחד לא גמר ומקני כל כך אלא מחמ' ירא'
 אומר לו כך סא קרקע זו והנחוני : מקחן בטל דאמר מחמת
 יראה עבד א' כהשני כוח לו וזה ראשון קשה הימניו ובגמרא
 מוקי לה דלא כתיב ליה שטר' : לקח מן האיש קרקע המיוחד
 לכתובה חשב או סכתבו בכתובה או שהכניסה לו חוס בכתובה
 זכ"ס שטר נכסים דחי לא עבדה ליה אומר לה עיניך כתת
 צנירוסין ומיתה : מקחו בטל דאמר כחת רוח עשיתי לבעליו :
 נותן לבעלים רביע שיעורו מסיקריקון מוזגין גביה רביע :
 גמ' לא סנו הן דמקחן בטל דח' לבעלים לזס סלקת מן
 הסיקריקון : כך חזק וקני בחזקה דכיון דדיבורא בעלמא
 הוא איכת למימר השינו כות לו אכל או כתב ליה שטרא בשמיה
 קני דכולי הוה לא הוה ליה למעב' או לחז' דוכי ליה מכר גמור
 ומדע' : אחריו דחי הוה ליה למעב' או לחז' דוכי ליה מכר גמור
 לא מאי אחריות דקתני : שטר ולא אחריות נכסיו אלא עד
 סתתו

הניזקין פרק ה' גיטין ד'ו

כשמואל דק"ל רכל היכא דפליגי רב ושמואל ולא איתמח
הלכתא כחד מאניהו הלכתא כשמואל בדיני : ועוד דתניא
מסייעא ליה : ופירוקא דרב שינויא הוא ולא סמכינן
אשינויא : ואי קשיא כך ההיא הגרסינן בחזקת חכמים אמר
רב הונא תלויה וזבין זביניה : ואותיב רב המנונא
עליה דרב הונא מהא מתני' לקח מסיקריקון והור ולקח מבעל
הכית מקחו בסל ואמאי החב נמי נימא אנכ אונסיה גמר
ומקני : ופריק הא איתמר עליה אמר רב ל"ש אלא דא"ל
לך חוק וקנה אבל בשטר קנה : ואקשינן ולשמואל דאמר
אף בשטר לא קנה מאי איכא למיטר ופריק מודה שמואל
היכא דיהיב זוזי : ואסיקנא והלכתא בכולהו זביניה זבני
ואמי' בשדה זו בין ארצי ליה זוזי בין לא ארצי ליה זוזי אלא
בשטר בלבד קנה וכי א"ל בתר הכין תא שקיל זונך לא מצי
למהדר ביה : למיטרא דהלכתא כרב ולא צריכנן לכתיבת
אחריות : ההיא לא קשיא מידי דהא אמרי' מודה שמואל
היכא דיהיב זוזי ואע"ג דאיפסיקא הילכתא בין ארצי ליה
זוזי בין לא ארצי ליה זוזי התם נבי תלויה זמין דעתיה למיתן
ליה זוזי ודעתיה דמוכר למישקל מיניה זוזי אבל הכא נבי
אשה וסקריקון ליכא דמאן דיהיב זוזי להו הילכך לא מהניא
כתיבת שטר עליהו עד דכתיב אחריות : אמר רב יוסי
נקיטינן אין דין אנפרות בכבל : מ"ט כיון דאיכא בי דואר
ולא אויל קביל אימור אחולי אחליה : זו משנה ראשונה
וכו' : ת"ר זו משנה ראשונה : וב"ד של אתרוהם אמרו
הלוקח מסיקריקון נותן לבעלי' רביע : ויד בעלי' על
העליונה רצו מעות נוטלין רצו קרקע נוטלין אימתי בזמן
שאינ בידן ליקח : אבל יש בידן ליקח הן קידמיין לכל ארס
דכי הושיב ב"ד וגמנו שאס שהתח בפני סיקריקון י"ב חדש
כל הקודם ליקח זכה ונותן לבעלים רביע בקרקע : או רביע

המעות

שמכתו לו שטר וכו' ל לאחריו שאינס וכולם לחזור עליו עוד :
תלויה תלו וקנסוס עד שמכר זביניה זבני ואנכ אונסיה גמר
ומקני : אבל בשטר קנסוס כ"כ בשטר חזירו דתלך וזבין חזירו
דכתב בשט' : הכא דייכי זוזי כיון שכותבין לו מעות דמו
קרקע בזול גמר ומקני אנכ אונסיה : וי"מ' בסדה
זו שאנסוסו למכור סדה זו וכ"ס אס אנסוסו למכור
סתס ח' מסדותיו ומכר זו : ארבי לים זוזי ללוקח
כדמס' סתס : אין דין אנפרות בבבל אס גוי' אנס קרקע
מישראל בבבל (גזל בעלמא ואינו מסור בידו להרוג) וכא
ישראל וערער על חבירו ואמר קרקע שלקח' מן הגוי שלי

סיקס

הניזקין פרק ה גיטין

המעות ששוה קרקע שהן שליש המעות שנמל הסיקריקון :
 דק"ל כשמואל דאמר רביע בקרקע שהוא שליש המעות :
 דכל דזבין נכרי ריבעא זבין : מתני' (א"ה סי' קכ"א ח"מ
 סו' רל"ה) חרש רומז ונרמו : בן בתירא אומר קופץ ונקפץ
 במטלטלין : הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין :
 גמ' אמר רב נחמן מחלוקת במטלטלין אבל בניטין דברי
 הכל ברמורה : ואיכא דאמרי אמר רב נחמן כמחלוקת
 במטלטלין כך מחלוקת בניטין : והא אגן במטלטלין תנן
 אימא אף במטלטלין : הפעוטות מקחן מקח כו' : ועד כמה
 פחוי רב יהודה לרב יצחק בריה כבר שבע : רב כהנא אמר
 כבר שבע כבר תמני : כמתניתא תנא כבר תשע כבר עשר :
 ולא עליגי כל הר וחד לפוס חורפיה : וטעמא מאי א"ר אבא
 בר יעקב א"ר יוחנן משום כרי חייו ואמריגן עלה בפ' מציאת
 האשה אמר רפרם לא שנו אלא שאין שם אפטרופוס : אבל
 יש שם אפטרופוס אין מקחן מקח ואין ממכרן ממכר : וטעמיה
 עד כמה א"ר זירא עד שתות כגדול : ומתנתו מתנה אחרת
 מתנת כריא ואחת מתנת ש"ס ואחד מתנת מרובה ואחת מתנת
 מועטת : מתני' (א"ה סי' קל"א קל"ג קל"ו) אלו דברים
 אמרו מפני דרכי שלום בהן קורא ראשון ואחריו לוי ואחריו
 ישראל מפני דרכי שלום : מערבין בבי' ישן מפני דרכי
 שלום

ביתה וגזולה היתה ממני אינו נאמן להפסיד הלוקח : בי
 דואר מוסל : רביע בקרקע עכמו נותן לו שהוא שליש במעות
 דקסבר נכרי ריבעא נתן שזה ארבע בשלם : מתני' רומז
 ונרמו מה שרומז בו קיום ומה שרומזין לו זהו מתרסה קיום
 רמיזה בידו ובראשו : קפיכה היא עקימת שפתיו כמו קפסה
 פיה וליכנו סימן כיכר כל כך כרמיזה : במטלטלין חס מכר
 מטלטלין : גמ' אבל בניטין ק"ל חרש שנשא אשה משכתחרש
 קסם שכנס ברמיזה כך הוכיח ברמיזה : משום כדי חייו דאין
 לאו זכייה זכיני לא מן בני : וטענתן של פעיטות עד כמה
 בדרח עד שתות כגדול דעד שתו קנס הקונה ומחזור חוכמה
 יותר מנתו בטל מקח : ומתנתו מתנה במטלטלין (כו' ב"ז
 מכור' בפ' מו' שמת :) מתני' כהן קור' ראשון דלח ליתו
 לאיכנווי שכל א' יאמר אחי הקרא ראשון : ומערבין בבית
 היטן בני חכר שרגילים ליתן ע"ז חכר בבית א' אינן משנין
 את מקומן ליתנו בני אה' : מפני דרכי שלום שאם לא יתכוונו
 בבית שכוונתו לתת אותו בתוכו עד עתה זהככנסין סס רואין
 אותו מטלטלין ואין רואין את העירוב יחדו' שמטלטלין בלח
 עירוב וחתו לאיכנווי : בור הקרו' לחמה חמת המים המביחין
 מים

שלום בור הקרוב לאשה מתטלא ראשון מפני דרכי שלום :
 מצודות חיה ועופות ודגים יש בהן גזל מפני דרכי שלום :
 ר' יוסי אמר גזל גמור : מציאת הש"ר יש בהן גזל מפני דרכי
 שלום : ר' יוסי אמר גזל גמור : העני המנקה בראש היות
 מה שתחתיו גזל מפני דרכי שלום : ר' יוסי אמר גזל גמור :
 אין מטחין ביד עניי גוים בלקט שכחה ופיאה מפני דרכי
 שלום : משאלת אשה לחברתה החשוד על השביעי נפדה
 וכברה ריחים ותנור : אבל לא תבור ותטחן עמה : אשרת
 חבר משאלת לאשת עם הארץ נפה וכברה : ובורת וטוחנת
 ומרקדת עמה בזמן שהיא טמאה : אבל לא בזמן שהיא
 טהורה : אבל משתטיל למים לא תגע אצלה שאין מחזיקין
 ידי עוכרי עכירה : וכולן לא אמרו אלא מפני דרכי שלום :
 מחזיקין ידי גוים בשביעית : אבל לא ע"י ישראל : ושואלין
 בשלומן מפני דרכי שלום : גמ' ת"ר (ויקרא כא) וקדשתו
 לכל

מיס מן הכהן אל הסודות ורגילין לעשות בורות שאם קיבש
 האמה ומלאו מן הכורות ויסקו הסדו' וירגילו מי האמה לבור
 עד סיתמלא ותקנו חכמים סיתמלא בורות שבסדות העליונות
 תחילה סהן קרובות למוכאיו מי האמה ולא כימלאו התחתונות
 וכשמלאין העליוני' סוכרין העליוני' את האמה עד סיתמלאו :
 מפני דרכי שלום שלא יאמר כל א' חכי אהכו ראשון : מכוד
 חיה ועוף ודגים דמדאוריית' (כל כמה דלא מטא לידו אין בהן
 גזל דלית בהן תוך כמכודות דלקמי לים כליו : גזל גמור
 מדבריה ונפקא מינה להוציא דדיניו (וטעמא דר' יוסי בכולהו
 דקסבר עשו מפני דרכי שלום את שאינו זוכה להיות קניין
 גמור כזוכה :) האמקף חותך : על הסביעית לסמור
 פירות שביעית ולהכביע מן הביעור ואילך לא תבור ולא
 תטחון עמה לסייע בידים ידי עובדי עביר' בשעת העבודה :
 ובורת וטוחנת אע"פ שחשוד על האעס' דרוב עמי הארץ
 מעשרין הן : בזמן שהיא טמאה לפי שבשעת טומאה אינה
 ראוי' ליגע באוכלי' ולא בדב' המקבל טומאה אבל משתטיל
 למים גמי שמגולגלה היטבילה לחלה וקא מיטמו' משום כלים
 סמוחין וזו מסייעת לגלגל ואסור לגרום טומאה לחלה : וכולן
 לא אמרו שהקירו להשאילן כלים (ולהשאילם ולסייעה בלא
 שעת עביר' בעמיה) אלא מפני דרכי שלום : מחזיקין ידי
 גוים ס"ד מסייע ממס ובגמרא מפרט : ושואלין בשלומם כל
 הימים אע"פ שמתטיל על הגויים שם שמים שהסלו' הוא שמו של
 הקב"ה יתברך : גמ' והדשמו כיאת להם חלקיק הוא
 מקריב וגומר : לפתוח ראשון בכל דבר כבוד בין בתורה

הניזקין פרק ה גיטין

לכל דבר שבקדוש' לפתוח ראשון ולבר' ראשון ולטול מנה
 יפה ראשון : אמר אבוי נקטינן אם אין שם כהן נתפרדה
 חבילה : ואמר אבוי נקטינן אם אין שם לוי כהן שקר' ראשון
 קורא : שלהו בני גלילא לרבי הלכו אחריהן מי קורא ל
 הוה בירי' : אתא שייליה לרבי יצחק נפחא א"ל אחריהן
 קוראין תלמידי חכמים הממונין על הציבור : אחריהן
 תלמידי חכמים הראויין למנותן פנסינן על הציבור אחריהן
 בני תלמידי חכמים שאבותם ממונים על הציבור : ואחריהן
 ראשי כנסיות : וכל העם : רבה ורב יוסף דאמרי תרויהו
 אין קורין בחומשין בבית הכנסת מפני כבוד הציבור : רבה
 ורב יוסף דאמרי תרויהו (א"ה סו' טז) האי ספר אפטרותא
 אסיר למקרי ביה בשבתא מ"ט דלא ניתן ליכתב : מר בר רב
 אשי אמר לטלטולי נמי אסור מ"ט דלא חזי למיקרי ביה
 בשבתא : ולא היא שרי למיקרי ביה ושרי לטלטולי דרבי
 יוחנן ורשב"ל מעייני בסופרא דאגדתא בשבחה והא לא ניתן
 ליכתב אלא כיון דלא אפשר עת לעשות ליי' הפרו תורתך
 ה"נ כיון דלא אפשר עת לעשות ליי' הפרו תורתך : כותבין
 טגלה לתינוק להתלמד בה : וכן הלכה : (ח"מ סו' קס) בור
 הקרוב לאמה : איתמר בני נהרא רב אמר תתאי שתו ברישא
 ושמואל

צין ביטובה הוא ידבר ברא' ולכרך ראשון בסעודה : וליטול
 מנה יסב ראשון אם בא לחלוק עם ישראל בכל דבר לאחר
 שיחלקו בשום חומרו ברור וטול מה שתרצה : נקטינן
 מסורת בדינו מאבותינו : נתקדה החבילה נפסק הקשר
 ואחד הלוי את כבדו בשביל חבילתו הנפרדת ואינו קורא כלל
 כך חומר מורי הזקן ומורי ר"י בר יבודה וכן סידר רב עמרם
 חבל מסו' מורי ר"י הלוי שמעתי שאין סדר לדבר להקדים לוי
 לישראל מי שירצה וקדים : קורא במקום לוי אותו כהן שקרא
 ראשון : אחריון דכהן ולוי מי יקר כלום תיקנו לישראל
 שום סדר : הראויין למכותן וצפ' כל כתבי הקודש מסר' מי
 הם תלמידי חכמים הראויין למכותם פנסינן על סביבור כ"ה
 ששאלו אותן דבר הלכה ככ"מ ואומר אותם : בחומשין יש
 שכותבין להן חומשין כל חומס לעמנו כל ספריה היו במגילה
 כספר תורה שלנו : דלא ניתן ליכתב פחות מספר אח' שלם :
 ויהא לא ניתן ליכתב שום דבר תלמוד והלכ' ואגדה להם דברים
 דבעל פה : כיון דלא אפשר מליכתוב סתמטט בלב וסתורה
 מסתכחת : עת לעשות לב' אם בא לעשות תקנה לסמים
 ספרו דברי תורה לשעה בפריכה : ה"נ כיון דלא אפשר
 שאין לכל כבוד וכבוד יכולת לכתוב נביאים שלם : מגילה
 פרטה

הניוקין פרק ה גיטין רח

ושמואל אמר עילאי שתו ברושא : במיזל כ"ע לא פליגי כי
 פליגי במיסכר ואשקויי והשתא דלא איתמר הילכתא לא
 כמר ולא כמר מאן דאלי' גבר : מצודות חירא : באוזלי
 ואוהרי כ"ע לא פליגי : כי פליגי בלחי וקוקרי : ר' יוסי
 סבר גזל גמור הוא : ואע"ג דמדבריהם הוא מיציאין בדריגין :
 ורבנן סברי לא : והילכתא כרבנן : העני חמנקה כו' תנא
 אם נטל ונתן ביד הרי זה גזל גמור : אין ממחין ביד עניי
 גוים כו' : ת"ר מפרנסין עניי גוים עם עניי ישראל ומבקרין
 חולי גוים עם חולי ישראל מפני דרכי שלום : וקוברין
 מתי גוים עם מתי ישראל מפני דרכי שלום : מחזקין ידי
 גוים כו' : מחזקין והאמר רב דימי בר ששנר משמיה דרב
 אין עורדין עם הגוי בשביעית ואין כופלין שלום לגוי : לא
 צריבא למיסרא לחו הוחזקו בעלמא : כי הא דרב יהודה
 א' לחו הוחזקו רב ששת אמר לחו אשרתא : ואין כופלין
 שלום לגוי רב חסדא הוה מקדים יתיב לחו שלמא : רב נחמן
 בר יצחק אמר לחו שלמא למר : תניא לא יכנס אדם בביתו
 של גוי ביום אידו ויחן לו שלום מצאו בשוק ונתן לו בשפת
 רפה ובכובר ראש :

פרשה לבדו של תורה או סתים : בני נהראי טדות טעל ספת
 הכהר : במיזל כ"ע לא פליגי אם אינן סוכרין את הכהר לא
 דולין והולכין והנהר מושך כפסטי דכ"ע לא פליגי לכל
 הרוכס לדלות ידלב : כי פליגי במיסכר הכהר דרך נגרים
 קטמי (שאין בו כדי לשתות כולן יחד ורובין העלוונים לסוכרו
 סלא ירדו המים למטה עד שיסתו כל טדותיהן ותחתוכי'
 מעבבין עליהם אח' כנסקב אינחנו תחילה שמואל אמר עילאי
 סתו מיה בריס' דאמרי נהרא כפסטי ליזיל :) אוזלי רשתות
 של חוטין שיסלסן תוך : אוכרי של גמי זימיר' באסכו :
 כ"ע לא פליגי דכיון שיסלסן תוך נכילין כליו והוי גזל גמור :
 לחי חכין : קוקרי שאר מלודות ומכסולים סוזזין חוט אחד
 וחורזי על פני כולה מחטין : (ואע"ג דמדבריהם הוא
 דאפי' לר' יוסי לחו גזל דחוריות' הו' ליפסל בעדות ולעבור
 עכיו בלאו :) עם מיתו ישראל ולא בקבר ישראל אלא
 שמקעסקין בהן לקוברן אם מנחן הרונים : עודדין חוסרין :
 אין כופלין דחיי דקותנין שלום לגוי משו' דרבי שלום הוא
 דמרי ואסוס דרכי שלום בזימנ' חדא סגו : למימ' לבו אחוזקי
 כדרך שאומר לעוסה המלאכ' בעובר עליהן ואומר לבן
 תקוקנה ידיכם : אשרתא אף הוא לסון קיווק כמו אישרתא :
 סכמת למר ולא היה מתכוין לברכו אלא לבו היה לרבו : (לא
 יכנס כו' כיון דאחשביה כולי האי דילמא אוזיל ומודה :)

סליק פרק הניוקין

התקבל פרק ו גיטין

האומר התקבל גט זה לאשתי או (א"ה סי' קח) הולך גט זה לאשתי אם רצה להתזיר וחזור : האשה שאמרה התקבל לי גטי אם רצה להתזיר לא יחזור : לפיכך אם אמר הבעל אי אפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה אם רצה להתזיר וחזור : רשב"ג אומר אף האוטרת טול לי גיטי אם רצה להתזיר לא יחזור : גמ' פשיטא איש הוי שליח להולכה שכן בעל מוליך גט לאשתו : אשה הוי שליח לקבלה שכן אשה מקבלת גיטה מיד בעלה : איש לקבלה ואשה להולכה מאי : ופשיטה דאיש הוי גמי שליח לקבלה שכן אב מקבל גט לבתו קטנה : ואשה גמי הוי שליח להולכה שכן אשה עצמה מביאה גיטה כדתנן האשה עצמה מביאה גיטה ובלבד שתהא צריכה לומר בפני נכתב ובפני גחתם ואוקימנא בהולכה : איתמר התקבל לי גיטי : ואשתו אמרה הבא לי גיטי : והוא אומר הא לך כמה שאמר אמר

האומר התקבל גט זה לאשתי אם רצה לחזור קוזר רחוב כו לה ואין חזון לאדם שלא בפניו לכעסו לו שליח לחובתו : לח יחזור כי אינו שותף שליח והוא בידה ונתגרשת מיד בקבלתו של זה : לפיכך כיון דאמר חזון יכול לחזור אין לו תקן לחזו א"כ אמר הבעל לזה טעמאן שליח לקבלה אי אפשי שתקבל להיות ידך בידה חלה תהיה שליח שלי להולכו לידה אם רצה לחזור כל זמן שלא הניע הגט לידה יחזור שאינו מתגרשת חלה מדע' במגר' והוא אינו רוצה שיטול גט עד שיניע לידה : (אף האוטרת טול לי גיטי לבן קבלה הוא) פשיטא איש זכר יכול ליעשות שליח להולכה צבעל כיון דחיתרביא שליחות בקרא מושלח' פשיטא ודאי להולכה חיתרביא שכן בעל עליו להוליך גט לאשתו ובמידו דאינו כשר שליח כשר : וכן אשה אחרת הויא שליח להברתה צואחר דרבי שליחו לקבלה מושלח' מביתו (קרו ביה וסלהה) שכן היא עצמה מקבלת גיטה : איכא מאן דאמר כיון דהוא עצמו לחו בר קבלה הוא (שאר זכרי כמי לחו בני קבלה נינהו) וכן לענין הולכה באשה : שכן אב מקבל גט לבתו שפתורה זכתה לו דכתיב ויבאה חנה און כסף מלמד שמקבלת קידושין וגם לקבל גיט דכתי' ויבאה וסיתה איתקש ויבאה כסויה : (ואוקמינן בהולכה לעיל פ' סני דהוינן פה אמאי צריכה לומר בפ"כ ובהא מבי מטא גיטה לידה חוגרשה לה ותרבי דאמר לה הוי שליח להולכה נוד דמוטית בתם) הבן לי גיטי אשה אומר לשלוח' הבא לי גיטי וקו' אומר לבעל אשתך אמרה התקבל לי גיטי והבעל אומר הילך כמו שאמרת' אפי'

התקבל פרקו גיטין רט

אמר רב נחמן אמר רבא בר אבון אפי' הגיע גט לידה איגרה
מגורשת דהא עקרה שלוח לשליחותיה לגמרי אמר ליה שלוח
לקבלה הוינא להולכה לא הוינא : הבא לי גיטי ואשתו
אמרה התקבל לי גיטי והוא אומר הא לך כמה שאמרה כיון
שהגיע גט לידה מגורשת : דהא לא עקר ליה שלוח לשליחותי'
אלא מעוטי הוא דמעיש בשליחותיה : וכן הלכתא : ת"ר
התקבל לי גיטי ואשתו אמרה התקבל לי גיטי והוא אומר
הולך ותן לה זכה לה והתקבל לה רצה לחזור לא יחזיר : ר'
נתן אומר הולך ותן לה רצה להתזיר יחזיר : זכה לה והתקבל
לה רצה לחזיר לא יחזיר : ר' אומר ככולן רצה לחזיר
לא יחזיר אבל אם אמר אי אפשר שתקבל לה אלא הולך ותן
לה רצה לחזיר יחזיר : איתמר התקבל לי גיטי ואשתו
אמרה התקבל לי גיטי והוא אומר הולך ותן לה א"ר אבא
בר רב הונא אמר רב מנש' נעשרה שלוחו ושלוחה ואם מת
ולא הגיע הנט לידה חולצת ולא מתיבמת : אלמא כספקא
ליה אי הלכה כר' נתן אי כר' : אבל א"ל הילך בין לר' בין
לר' נתן בזכה דמי : והלכה כר' נתן דאמר הולך לאו כזכה :
דגרסי' בפ' השולח אמר אביי נקיטינן שלוח מתנה כשליח
הנט למאי נפקא מינה לחולך לאו בזכה דמי : אסר רב אין
(א"ה סו' קמח) האשה עושה שליח לקבל גיטה מיד שלוחו
של בעלה ור' חנינא אומר אשה עושה שליח לקבל לה גיטה
מיד שלוחו של בעלה : מאי טעמיה דרב אי בעית אימא

משום

אפי' הגיע גט לידה איגרה מגורשת : להולכה לא הוינא
שאינו רוצה לטרוח ועקר שליחתו הילכך ח"כ מימלך וממטיב
ביבליה הוי גיטא דמעיקרא לא קיבל עליו להיות שליח של
הבעל להולך : התקבל לי גיטי כך אמרה האשה לשליח
זהו לשליח זכוא אומר לבעל אשה חוזרת הבא לי גיטי וסבעל
אומר הילך כמו שאמרה : משהגיע הנט לידה מגורשת
דלדיבורא דידיה דשליח קסמיך דבימניה דכח' אמר ומסרו לו
בזכות הולכה : הילך ותן לה זכה לה חס' אמר חס' מלשונות
הכלו : לא יחזור ויכולך בזכו דמי : חסר לו אי חסמו
שתקבל או גלו דעתיה דכולך לאו בזכו דמי : איתמר
התקבל לי גיטי כך אמר השליח וכן האשה אמרה
כך : ואם מת הבעל קודם שביגע הנט לידה : חולצת ולא
מת יבמת דמספקא ליה האי כולך חס' בזכו דמי (ומתגרסה
בהבלתו של זכ' אי לאו בזכו דמי : מסוס בזיון דבעל סבור
לקבל מי דבעיניה שאינה מקבלתו בעצמה חבל אי ענדא שליח
לקבל מיד הבעל עבמו אין כאן חשש בזיון דהא ידע ולא

קסיד

התקבל פרק ו גיטין

משום בזיון דבעל ואי כעית אימא משום חצרה הבאה לאתר
מכאן : מאי ביניהו איכא ביניהו דקרמא איהו ושוויא שליח
מעיקרא : הא מילתא חזינא בה פלוגתא ביני רבואתא איכא
מאן דפסק הילכתא כרב : ואיכא מאן דפסק הילכתא כר'
חגינא ומסייעא ליה למימריה מהאי מעשה דההוא גברא
דשרר לה גיטא לגביתהו אתא שליח אשכחה דקא לשה אמר
לה הא גיטיך אמרה ליה ליהוי פקדון גבך : אמר רב נחמן
אם איתה לרר' חגינא עכידנא בה עובדא : א"ל רבא ואם
איתא עכרת בה עובדא והא לא חזרה שליחות אצל הבעל
שלחה בימי רבי אמי שלח להו לא חזרה שליחו אצל הבעל :
ור' חייא בר אבא אמר נתיישב בדבר : הדור שלחה בימי
ר' חייא בר אבא אמר כולי האי שלחו לי ואולי כי היכי
דמספקא להו לדידהו הכי נמי מספקא לדידן : הוי דבר
שבערו וכל דבר שבערוה חולצת ולא מתיבמת : הוי עובדא
ואצרכה

קפיד : משו' חזרה הבאה לאחר מכאן לחז' סנתן לה סבעל גט
בזכר סל אחרי קנחתו דהיו' לא וגיט' הוא דבעינן ונתן בידה
הו' בחזרה דחיתרבי מידה וזב' כשעה סנתן לה בתקר' לא הו'
סחזר סלה וגזרינן סלה יקבל סלוח האשה מיל סלוח בעלה
מקום דדמו להא שקדם סבעל ומסרו ליה סלוח זמח' כעסיה
סלוח לקבלו וחתי למימר בני חזר סו סלוח סבעל וכסוקנחתו
ה' א' נעס' סחזר עכמו סלוח : מאי בינייהו בין סנהו תרו
ליסנח : דקדמה חיכו וסויה סלוח דילכ' קודם סמסר
סבעל ליה סלוחו דססתא לח דמו לחזרס ספח' לחזר מכאן :
כר' חנינ' דפלוג חזרב' זמח' אשה עוסה סלוח לקבל גיטא מיל
סלוח בעלה : דבזב' לשה ססיה לשה עיסה : ליהוי פקדון גבך
זתסיכ' חתכ' סלוחו לקבלה (אמר ליה ליהוי פקדון בידך זו הוי
גרסת סרי"ף ו'ל' חבל כנסחחות בגמרא כתוב אמר' ליה סהו
לו בידך ועיין בר'ן ובגמ' דף ס"ג) אש' חיתא לדר' חנינ' חס'
סיוני יודע ססלכ' כמותו עבידנח בהאי מילתא עובד' כוותיה
זמח' מנורסת ולא חיוסין לחזרה הבאה לחזר מכאן :
זמח' לח' חזרה סלוחו' חבל סבעל סלוח סחזר ונעס' סלוח סמ'
ס' סתלק' לו כיתק' אסלוחות סר'סון עד סלח' כוס סהות לחזור
חבל סוכחו ולומר לו עסימי סלוחותיך (וסלוחות סלוח' ר' חייא
לחזור ולסגיד) חייב סלוחות : נתיישב בדבר נעוין בה (על
סיתוסכ' דעתכו להסו' כהלכה) סדר סלחה לחח' ימים לדעת
מה נתיישבו בדבר : כולי סהו כל סלח' פעמים חזרין
וסולחים : הוי דבר סבערוס סכולר ספק סבערוס כסות
סמדרס : חולצת ולא מתיבמת חסמת : כוז עובדא

ואצרכה רב יצחק בר שמואל בר מרתא גט וחליצה : גט
 מחיים וחליצה לאחר מיתה : אלמא דלא איסתפקא למאן
 דאיסתפקא ליה אלא משום דלא חזרה שליחות אצל הבעל :
 ומאן דבטליה לגיט' נמי לא בטליה אלא משום דלא חזרה
 שליחות אצל הבעל : מכלל דפשוטא להו לכולהו דהילכת'
 בר' חנינא : דאי סבירא להו דהלכת כרב אפי' חזרה שליחו'
 אצל הבעל לא מספקא להו דגט פסול הוא : הילכך הלכתי
 בר' חנינא : ודא היא סברא דרב האי גאון זצ"ל ומסתברא
 כותיה : (א"כ סו ק"ה קכ"ה) ההיא דהו קרו נפאתא אזול
 סהדי כתוב טפאתא אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא
 משמיה דרב עשו עדים שליחותן : מתקיף לה רבא מי קאמר
 כתובו חספא וחבו לה : אלא אמר רבא אי ודאי כתובו סהדי
 גיטא מעליא ואבד עשו עדים שליחותן : מתקיף לה רב נחמן
 מי קאמר להו כתובו ואנחו בכיסייכו אלא אמר רב נחמן
 כותבין ונותנין אפי' מאה פעמים : וכן הלכתא : בעא מיניה
 רבא מרב נחמן אמר לשנים כתבו ותנו לשליח מהו סלוקי
 סלקינהו או דילמא לטרחיהו חייש : ואסיקנ' תיקו : ותיקו
 דאיסורא לחומר' הילכך לא טצי אינהו למיהוי שלוחים
 להולכה דחיישינן דילמא סלוקי סלקינהו : רשב"ג אומר
 אף האומרת טול לי גיטי אם רצה להחזיר לא יהזיר : תנו
 רבנן טול לי יהא בידך כולן לשון קבלה הן : מתני'
 האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שתי כיתי עדים שנים
 שיאמרו

כס"ג ואצרכה גט אחר ומסו' דלא חזרה שליחות : (תתני
 בתמיה חסגט למה חליץ' משמת) מחנים חס באתה לניסח
 בחייו (כריסה גט שני) וחליצה לאחר מיתת חס מת ולא
 כתן גט אחר : דגט פסול הוא משום חסירה הבאה לאחר
 מכתאן דמב לי טעמא דהוה שליח לקבלה מס לי שלוח אחר :
 כמאתא כך שמה : אזול סהדי שאמר להן בעל כתבו ותנו
 לה וטענו בשמה וכתבו טפאתא : (לגט' ח' עשאן שלוחים
 ועדים הרי כתבו גט' א' ואינם שלוחיו עוד לחזר ולכתי' גט
 אחר : ואנך קודם שכתובו לה) עשו עדים שליחותן וחזן
 רשאין לכתוב גט שני : וכתבו ותנו לשליח שלה שמכתי
 וכן עשו ואבד נדרך מי אמר עשו עדים שליחותן ונסתלקו או
 די' מה האי קמי' עד שיגיע הגט לידה ותתגרס עשאן שלוחין
 לכתוב אלא כמירחייכו חס טעם להסטריוחן בהולכה : ועיון
 לקמן בסוף זה הסדר : מתני' האשה שאמרה התקבל
 לי גיטי וכו' חזר ואומר התקבלתי צריכה להביא לפנינו שתי
 כיתי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה לו לקבלה ושנים

התקבל פרק ו גיטין

שיאמרו בפנינו אמרה ושנים שיאמרו בפנינו קבל וקרע :
 ואמלו הן הראשונים והן האחרונים : או אחד מן
 הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד מצטרף עמהן :
 גמ' איתמר (א"ס סו' קמ"א) בעל אומר לפקדון ושליש אומר
 לגירושין רב הונא אמר בעל גאמן רב חסדא אמר שלישי גאמן
 רב הונא אמר בעל גאמן ראם איתה דלגירושין יהבינן גיהלי'
 לרירה הוה יהיב ליה : ורב חסדא אמר שלישי גאמן דהא
 הימניה : ואותיב רב אבא לרב הונא מהא דתני' הודאת בעל
 דין כמאה עדים דמי והשליש גאמן משניהן ופריק שאני ממון
 דאיהיהיב לשתיליה : ואקשי' והא תניא וכן לגיטין ופריק
 גיטי ממון : ופסקו רבואתא הלכתא כרב הונא : ואנן
 לא סבירא לן הכי אלא הלכתא כרב חסדא דסוניין כותיה
 כדנברר לקמן : ומודרה רב הונא דאי אמרה קמאי דדי
 לגירושין יהביה גיהליה מהימניה מגו דאי בעי אמרה לדידי
 יהביה גיהלי' : הנן האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכא
 שני כיתי עדים כו' ואמאי נהסנו לשליש מי קנפיק גיטא
 שתותיה ידיה דלהסניה : הא תינה בפנינו אמרה קיבל למה
 לי אמר רבא הא סני ר"א היא דאמר עירי מסירה כרתי :
 קרע למה לי אמר רב יהודה אמר רב בשעת השמר שנו :
 איתמר בעל אומר לגירושין ושליש אומר לגירושין והיא אומרת
 נתנו

שיאמרו שקבל וקרע בנמרא מפרש למי לוי למקרע :
 ואמלו הן כו' שהסכים שאמרו בפנינו אמרה הן עכמן ראו
 כשקבלה או אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד
 שלישי שנעסה עד צוון וצוון מצטרף עמהן : גמ' בעל
 אומר לפקדון גמ' סתן ביד שלישי ובעל אומר לפקדון
 הפקדתיו ושליש אומר לגירושין נתת לי שהייתי שלוה לקבלה
 ונתגרסה בקבלתי והאיש והאשה יחד בעיר : דהא הימניה
 כשנתנו לו הבעל דאיתיהיב למחילה שאם מחלו מחול הילכך
 שלישי גאמן דכיון שהאמינו ומסר בידו נתר' בהבטחתו עליו
 ולמחול על ממונו כל מה שיאמר אבל במילתא דאיסורא חין
 בידו להאמינה : אמאי בעי עדים כלל להימניה דהא הימני'
 בעל : מי קא נפיק מתותי ידיה בפנינו להראותו דלוימני'
 הא קרעו ואף על פי שהקרעין בידו חין בזה כלום דחין שלישי
 גאמן אלא ח' כהיה שלישותו בידו דמהימן במגו דאי בעי בזה
 עבד ביה מאן דקאמר (גאמן נמי על אמירתו אבל זה שקרעו
 חין בידו למוסרו בידה) קובל למה לי לאיתוי'
 עדים שראוהו שקיבל מיד הבעל הרי הוא בידו לפנינו ודאי
 קבלים : ר"א הוא דאמר חין גט כשר בלא עידי מסורה :
 קרע למה לי למיקרעו : בעש' השמד שגזרו על המכין :
 בעל

התקבל פרק ו גיטין דיא

צתנו לי ואכר ממני : אמר רבי יוחנן הורה דבר שבערורין
 ואין דבר שבערוריה פחות משני : אמאי וניהמניה לשליש :
 מי קא נפיק גיטא מתותיה ידיה דליהמניה מהא שמעינן
 דהילכתא כרב חסדיא : והיינו דאמרינן דסוגיין כותירה :
 ולימא חוקה שלוח עושה שליחותו דאמר רב יצחק בר יוסף
 אמר רבי יוחנן האומר לשליחו צא וקדש לי אשה ומת שליח
 אסור בכל הנשים : חוקה שלוח עושה שליחותו : לחומרא :
 אבל לקולא לא ולהמנוה לדירה מדרב המנונא דאמר רב
 הסנונא האשה שאמרה לבעלה גירשתני נאמנת חוקה אין
 אשה מעיזה פניה בפני בעלה ה"מ היכא דליכא דמסיעה לח
 אבל היכא דאיכא בעל ושליש דקא מסיעה לח מעיזה :

והשתא דאמרת דאמרינן חוקה שלוח עושה שליחותו לחומרא
 אי בעלה פהן הוא איתסרא עליה : ולעלמא לא משתריא עד
 דיהיב ליה גיטא אחרונא : ואי מיית ועריין לא יהיב ליה
 גיטא אחרונא אסירא לכהן : ואי אית לה יבם חולצה ולי
 פתיבסת : מתני' (א"כ סו' קמ"א) נערה מאורסה היא
 ואביה מקכלין גיטה : א"ר יחודה אין שתי ידיים זוכות כאח'
 אלא אביה מקבל גיטה בלבד : וכל שאינה יכולה לשמור
 גיטה אינה יכולה להתגרש : גמ' במאי קא מפלגי רבנן
 סברי יד יתירא זכי לה רחמנא ור' יחודה סבר במקום אביה
 ידה ולא כלום : וק"ל דיחיד ורכים הלכה ברכים : וכי
 פליגי רבנן עליה רבי יחודה בגירושין : אבל בקידושין
 דברי הכל אביה ולא היא : כדגריסינן בפ"ק האי ש מקדש
 א"ר יוחנן מהלוקת לגירושין אבל לקידושין דברי הכל אביה
 ולא היא : פירש שהתורה זכתה שבה נעוריה לאב : ולהכי
 שאני קידושין מגירושין : וגריסינן נמי התם בעא מניה רבא
 מרב נחמן נער' מהו שתעש' שליח לקבל גיטה מיד בעלה
 כלומר בחיי אביה מי אלימא ידה ביד אביה לשוויי שליח

או

בעל אומר לגירושין נתתיו לשליש לאוסרו לך : חוקה שלוח
 כו כיון דבעל נחמן דמטרס לטחי על מנת לגרסה כימא
 דחוקה היא דהשלוח עושה שליחותו : בכל הכני' דשמא זו
 קרובת א"וסתו טקידס לו סלוחו היא ח"כ חזר סלוקו ואומ'
 קדסתי לך סלונ' או לא קידסתי לך סוס אסס : לחומרא
 כיסא דרב יצחק : מתני' היא ואביה או היא או אביה
 היא יש לה יד דג"ולס היא ואביה כמי זכאי לקבל ומ"מ יד
 דידה כד קיימא קיימא דהא גדולה היא ואס סיית יתומה היא
 מקמי עכמי ומקבל גיטה הסתא כמי ל"ס : ג"מ יד דידה
 לחו כלום היא דלגמריה חוקמה רחמנא ברשות האב כל ימי

התקבל פרק ו גיטין

או לא א"ל אין עושה שליח : וה"מ בחייו אביה אבל לאחר
 מיתת אביה כיון שהביא שתי שערות עושה שליח לקבלה :
 וכל שאינה יכולה לשמור גיטה אינה מגורש : תנו רבנן
 קטנה שהיא יודעת לשמור גיטה מתגרשת : ושאינה יודעת
 לשמור גיטה אינה מתגרשת : ואיזו היא קטנה שהיא יודעת
 לשמור גיטה כל שמבחנת בין גיטה לדבר אחר : אמר רבא
 ג' מדות בקטן : צרור וזרקו אגוז ונוטלו זוכה לעצמו ואין
 זוכה לאחרים : וכנגדו בקטנה מתגרשת בקידושי אביה :
 פירוש כגון שמת אביה : אבל בחייו אביה והיא ברשות
 אביה אביה מקבל את גיטה ולא היא : (ח"ט סו' רמג)
 הפעושות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין והן כבר שירת
 כבר שבע כבר תמני כבר תשע כבר עשר כל חד וחד לפום
 חורפיה : וכנגדו בקטנה מתקדשת למיאון : הגיעו לעונות
 הנדריין נדריהן נדר והקדשן הקדש : וכנגדו בקטנה חולצת :
 "ולית" הילכתא "כרבא" בחליצה : "דהא" פסיקנא "בבבא"
 "בתרא" פרק"טו "שמת" אמר "רב נחמן" אמר "שמואל" וכו' :
 ולמסור בכנסי אביו עד שיחא בן עשרי' שנה : ושמעיונן
 (ח"ט סו' רלכ) מהא דאע"ג דהביא הכן שתי שערות אינו

מוכר

בערות אח"כ כיסת : מתכו' וכל שאינה יכולה לשמור גיטה
 שהיא קטנה או שוטה : אינה מתגרשת דכתג' ושלח' מבינו
 מי שמסלחה ואינה חוזרת וכלה זו שמסלח' וחוזרת בילכך
 חסי' בקבלת אביה אינה מתגרש' : גמ' (ג' מדות תלוקות
 בזכיות קטן) קטן שכותבין לו צרור וזרקו וכשכותבין לו אגוז
 או נוטלו : זוכה לעצמו ואינו זוכה לאחרים אם זוכה הדט
 לחבירו דבר ע"י אותו קטן שמשך החסן בידו ואמר זכה אותו
 לפני לא זכה ואם בלא הכותן לחזו' חזו' (הכו גרס רש"י
 וכנגדו בקטנ' מתקדש' דחסי' לה יודעת לשמור קידושיה
 מתקדשת בקידושי אמה או אחיה לדעתה או נקבלת עמה' אם
 יתום היא) למיחזון כלומר שכריכה למאן ואינה יכלה בלא
 מיחזון דתכן ביבמו כל תיכוקת שאינה יכולה לשמור קידושיין
 אין כריכ למאן וזו יודעת היא לשמור' : לסוס חורפיה לפי
 חכמתו : וכנגדו בקטנה שכניע לימי' הלכו מסלחה ואינה
 חוזרת קריכה ביה ומתגרש בקבלת עכמיה ואפי' קבל כה אביה
 קידושיין ומת הע"ג שקידושיה קידושי תורה וכעמוד גרים
 אוסכה : הגיע לעונות נדריה היא שכה אחת לפני בערות
 ונדריה נפדקין כדתנן במוסכת נדה (בת אח' עשרה שנה
 נדריה נבדקין) אם ידעה לומר (לסס מי נדריה נדר והקדשה
 שקדש : חולקת אם הביאה סימנין ולא אמרו' שומא כינהו

אבל

התקבל פרק ו גיטיין ריב

וזכר בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים שנה : אמר רב יהוד' אמר רב אסי נותנין לו צרור אגוז וניטלו זוכה לעצמו ואינו זוכה לאחרים : הפץ ומחזירו לאחר שעה זוכה לעצמו וזוכה לאחרים : ושמואל אמר אחד זה ואחד זה זוכה לעצמו ואינו זוכה לאחרים שאין זוכה לאחרים עד שיביא שתי שעירות : וכן הלכתא : מתני' (א"ה סי' קמ"א) קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה : לפיכך אם רצה להחזיר יחזור : שאין הקטן עושה שליח : ואם אמר לו אביה התקבל לבתי גט אם רצה להחזיר לא יחזור : האומר תן גט זה לאשתי במקום פלוני ונתנו לה במקום אחר עסול : הרי היא במקום פלוני ונתנו לה במקום אחר כשר : האשה שאמרה התקבל לי גיטי במקום פלו' וקבלו לה במקום אחר פסול : ור"א מכשיר : הבא לי גיטי במקום פלוני והביאו לה במקום אחר כשר : הבא לי גיטי אוכלת בתרומה עד שיגיע הגט לידה : התקבל לי גיטי אסורה לאכול בתרומה מיד : קבל לי גטי במקום פלוני אוכלת בתרומה עד שיגיע הגט לאותו מקום : ורבי אלעזר אוסר מיד : גמ' רבי אלעזר מבשיר סבר מראה מקום היא לו : ולירי הלכתא

אבל תודם זמן הזה קטנ' הוא ואין סימוכין סמנים ואינה חולב' (דאיס כתיב בפירוש ומקשינן איס לאיש : ולמכור קרקעות בנכסי אביו עד שיבא בן עשרי' הוי קטן : הוי קטן : ומחזירו לאח' סעס כשתובעו ממנו זוכה אף לאחרים מדרבנן : מתני' אס רוכב בדביל לחזור קודם שיביא הגט לידה חוזר : פסול דאין רכונ' וילעזו עליו סס וקפידא הוא : כרי ביח במקום פלו' אינו חלה כמר'אס מקום כלומר סס תמלאנה : ור"א מכשיר דכיון דכגל כרחה מתגרסת ודאי מרא' מקו' הוא לו דמנא ידעה דניחא ליה לבטל למוקביה לה כהס : הבא לי גט אוכל' בתרומ' אס אסת כהן ביה עד שיגיע גט לידה : לאותו מקום שכך אמר' ג' אסת שלוחי לקבלה עד לשס (ובגמר פריך וכיון שקבלו במקום אחר איכי הוי גיטא כלל ויהא תנן ברישא התקבל לי גיטי במקום פלוני וקבלו לה במקום אחר פסול ומוקמינן לה בד' אמר' ליה גיטו דמתא מחסיח ומוקין דמשכח ליה בכנל ויהי חמר' ליה משקל כל היב' דמשכח ליה שקול ליה מוכי' גיטא לא להוי עד דמתית למתא מחסיח) ר' א' חוסר מיד ר' א' לטעמי' דמכסי' משקבלו במקום אחר דמרא' מקום היח' לו דמשעת קבלת קיגרה ליה לפיכך מיד סבי' מלפניה אסור דשמח מלאן חוזן לעיר וקיבלו ממנו : גמ' כשיטב בכל מקום בתלמוד

התקבל פרק ו גיטיין

אלכתא כותיה : חדא דק"ל הלכה כסתם מתניתין : ועוד
 דהא אוקימא בפרק גט פשוט בשיטה דגרסינן התם אמר אביי
 רשב"ג ור"ש ור"א כוליהו כבירא להו מראיה מקום היא לך
 דבי אלעזר דתנן האשה שאמרה התקבל לי גטי ממקום פלוני
 וקיבלו לה ממקום אחר פסול ור"א מכשיר : מתני'

האומר כתבו גט ותנו לאשתי גרשוה כתבו אגרת ותנו לה
 הרי אלו יכתבו ויתנו : פטרוה פרנסוה עשו לה בנימוס עשו
 לה כראוי לא אמר כלום : גמ' ת"ר שלחורה שבקורה
 תרכוה הרי אלו יכתבו ויתנו : פטרוה פרנסוה עשו לה
 בנימוס עשו לה כראוי לא אמר כלום : מתני' בראשונה
 היו אומרים היוצא בקולר ואמר כתבו גט לאשתי הרי אלו
 יכתבו ויתנו : חזרו לומר אף המפרש והיוצא כשיירא :
 ר' שמעון שזורי אומר אף המסוכן : גמ' והלכתא כר'
 שמעון שזורי דגרסי' בשחיטת חולין א"ר יונתן הלכה כר"ש
 שזורי במסוכן ובתרומת מעשר של דמאי : גביבא יצא בקולר
 דזה כי קא נפיק אמר להו הכו ארבע מאה זוזי לרבינא
 מחמרא דנהר פקוד : קשיא ליה לרבי אבא חמרא לא אמר :
 דמי חמרא לא אמר : מחמרא קאמר ואידך מחמרא כרי
 ליסית

כשאומ' פלוני ופלוני ופלוני בחדא שיטה אמרו' לית הילכתא
 בסוס חד מכוויכו : מתני' כתבו גט לסון בני חדס הוא
 החזיקו לקרות לספר כריתו' גט : גרשו' כמו כצר נהגו
 לקרו' גירושין : כתבו אגרת גם זה לסון גט שכותבין אגרת
 שביקין : פטרוה לא אמר כלום דדילמ' להקל מעניה חובות
 שחיובת : פרנסוה כל לסון פרנסה עשויות כרכיה כמו
 לפרנסה שמין באב (וכמו מוכיחין לפרנסה ואין מוכיחין
 למזונות הילכך לא ידעינן אי כרכי גט הוא שלא תקח זקוקה
 ליבס או כרכי מלבוש וכסות הוא) בנימוס וכחוק לא ידעינן
 אם חוק מזונות וכסות הוא וכן כראוי : גמ' (שלחיה
 לסון ושלחה מבית' נקט האי גברא : שבקוה לסון אגר'
 שבוקין : תרכו' לסון תירוכין וגירושין :) מתני' סיוכא
 בקולר לויסרג למלכות : ואומר כתבו חע"פ שלא אומר תנו :
 יכתבו ויתנו להגב פחד' טריד ולא פרוס : אף במפרס
 מיבס לים : וכיוכא כשייר' למדברו' : וכמכוכן חולה :
 גמ' (קשוא ליה לר' חנא סיכי כיקני) מחמרא מיון שיס
 לי : חמרא לא קאמר הכו ליה חמרא בארבע מאה זוזי :
 מודמי חמרא בזבזי למיתב ליה : (ואידך ר' זירא דאמר
 בתם בגמרא דקנס :) מחמרא קאמר דניתבו ליה זוזי מחמרא
 וכי עושין מעות מיון : כדי ליוסות את כחו שיסח לו כל היין

ליפות את כחו : שלחו מתם מחמרא כרי ליפות את כחו :
 אמר רב הונא גיטו כמתנתו מה מתנתו אם עמד חוזר אף גיטו
 אם עמד חוזר : ומה גיטו אע"פ דלא פירש כיון דאמר כתובו
 אע"ג דלא אמר תנו אף מתנתו כיון דאמר תנו אע"ג דלא קנו
 מיניה : למימרא דהני ארבע דתנינן במתניתין כולהו בש"מ
 דמצוה מחמת מיתה נינהו : וכן הלכתא : מתני' מי
 שהיה מושלך בכור ואמר כל השומע קולי יכתוב גט לאשתי
 הרי אלו יכתבו ויתנו : הבריא שאמר כתבו גט לאשתי רצה
 לשחק בה : מעשה בכריא שאמר כתבו גט לאשתי ועל-ה-
 לראש חגג ונפל ומת אמר רשב"ג אם מעצמו נפל ה"ו גט ואם
 הרוח דחפתו אינו גט : גמ' מעשה בכרי' כו' : מעשה
 לסתור הסורי מחסר' והכי קחני ואם הוכיח סופו על תחלתו
 הרי זה גט ומעשה גמ' בכריא שאמר כו' : ההוא נכרא דעל
 לבי כנישתא אשכחי' למקרי יגוקי הוא ובריה דיתב ויתיב
 אחרינא גבייהו : אמר להו בתרי מיניכו ליכתבו גט
 לאנתתיה : לסוף שכי' מקרי דרדקי : מי משוי איניש
 לכרא שליחא במקום אבא או לא רב נחמן אמר לא משוי
 איניש ברא שליחא בטקום אבא ורב פפא אמר משוי איניש
 ברא שליחא במקום אבא והילכתא משוי איניש ברא שליחא
 במקום אבא : מתני' (א"ה סי' קד) אמר לשני' תנו גט
 לאשתי או לשלשה כתבו גט ותנו לאשתי הרי אלו יכתבו
 ויתנו : אמר לנ' תנו גט לאשתי יאמרו לאחרי' ויכתבו מפני

שעשאן

כולה באחריות שאם אמר תנו לו יין אם החמיץ מן היין מאה
 חביות היו היורשין אומרים לו שלך החמיץ ולא חקר דמי
 חמרא ומכרו סימכו קטת ונאכדו במעות אומרים לו אכדו
 נעוטיך בילכך מחמרא מסמע היין ודמיו שהכל אחריו לו :
 גיטו של ט' מתנתו כדמסיק ואזיל : מתני' כל הסומע
 ופי' שמו ושם עירו : רבא לשחק בה הואיל ולא אמר תנו :
 אם מעצמו נפל ה"ו גט דמתחילה היה דעתן והוכיח סופו
 וזהו ליה כמפרש ומסוכן : גמ' מעשה לסתור מתחילה
 לא אמר כלום ולאח' כן נתן חילוק בין מעצמו נפל ובין הרוח
 דחפתו : מי משוי איניש שליח ברוח במקום אביו ולא לוקס'
 בחד מינייהו ומעיקר' להאי ברה נמו שוי שליח עכשו שמת
 האי יסתו' לה הני וחבירו שהיו כלך הבעל למדינת הים :
 מתני' האומר לשנים תנו גט לאשתי חט"פ שלא אמר כתבו
 ותנו הרי אלו יכתבו עכמן ולא יאמרו לאחרים לחתום דלא
 ב"ד מוכיחו לכות יבל אחרים אלא עדים סויכהו ובגמ' מס' על
 פתיבת הגט דאם יכולין לכנות לסוכר אחר לכתוב או אם הם

התקבל פרק ו גיטיין

שעשאן ב"ר דברי ר"מ : וזו הלכה העלה חנניה איש אוני
מבית האסורים מקובל אני באומר לנ' תנו גט לאשתי שיאמר
לאחרים ויתנו מפני שעשאן בית דין : א"ר יוסי נומינו לשליח
אף אנו מקובלין שאפילו אמר לבית דין הגדול שכירושלים
תנו גט לאשתו שילמדו ויכתבו ויתנו לה : גמ' והילכתא
כר' יוסי : דאמר שמואל א"ר הלכה כרבי יוסי דאמר מילי
לא מיסרין לשליח : ואמרין נמי א"ר ירמיה שלחו לי מבי
רב לשמואל ילמדנו רבינו אמר לשני' כתבו גט ותנו לאשתי
ואמרו לסופר וכתב וחתמוהו מהו שלח לחו תצא וכן הילכת'
ואפילו אמר אמרו לסופר ויכתוב ולעד' ויחתמוהו הרי גט
בטל : דתנן בפרקא דלקמן אמרו לו נכתוב גט לאשתך אמר
להן כתובו אמרו לסופר וכתב ולעדים וחתמוהו אע"פ
שכתבוהו וחתמוהו ונתנוהו לו וחז' ונתנו לה הרי גט בט'
עד שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתמו : ושקלינן
וטריונן בה בגמ' ואסקה רב אשי כולה ר' יוסי היא : ולא
מיבעיא קאמר לא מיבעיא היבא דלא אמר תני אלא אפילו
אמר תנו נמי לא : ולא מיבעיא היבא דלא אמר לבי תלת'
אלא אפילו אמר לבי תלתא נמי לא : ולא מיבעיא היבא
דלא אמר אמרו לא אפילו אמר אמרו לסופר ויכתוב ולעדים
ויחתמו

עבדן כריכין לכתבו : אם אמר לנ' תנו ולא אמר כתבו
הרי אלו ואמרו לעדים אחרו לכתוב ולחתום מפני שעשאן
כ"ד חבל כשאמ' לסופר כתבו ותנו חז' שכן ראוין להעשו'
פ"ד כיון דנכדיח אמר להם כתבו לחו ב"ד שזיכרו חלף עדים :
מבית האסורין משום ר"ע (שחכש צבות האסורין :) נומינו
לשליח אמרנו לשליח לחנניה שנעשה שליח בהלכ' זו לחמרה
צבות המדרש :) שילמדו אם אינו יודעין לכת' ולמדו לכתו'
קד שיכתבוהו בעמון : גמ' מילי דברי' בעלמא מסר
לכן שאין חוזרין ומסרין לכופר לא דמי למוס' גט לשלחו
שיכול לחזו ולעשו' שליח חת' : אמר לסיני כתבו ותנו גט
לאשתי ואמרו לסופר וכתבו וחתמוהו בעמון : מזה הו'
דקתנו מתני' וכתבו בעמון אחתימא קאי וסבא תרי חתמו או
דוכמא וכת' אכתב הגט קאי : תלח אם נשאת בגט זה כי
מספקח לן אם הנט כשר חס לאו אפילו אומר אמרו שהכפל
אמר לכן בפירוש אמרו לסופר שיכתבו ולעדים שיחתמו הרי
הנט בטל כר' יוסי דאמר מילי כונסו ומילי לא מיסרין לשליח :
חמיו לנ' לברוח הו' לנכסו מרע חכם נכתוב גט לאשתך שלא
תיוקק ליבוס ואמר להם כתבו והו' אמרו לסופר כו : ר'
יוסי היא דאמר מילי לא מיסרין לשליח וכת' דקתני כתבו

התקבל פהק ו גימין ריד

והחתמו לא : ותניא כותידה דרב אשי כתב סופר לשמרה
 דחתמו עדוים לשמרה : אע"פ שכתבוהו והתמוהו ונתנוהו לו
 ונתנו לרה הרי הגט בטל עד שישמעו קולו שיאמר לסופר
 כתוב ולעדוים חתמו : ישמעו לאפוקי סמאן דאמר מודה
 דכי יוסי באומר אמרו : קולו לאפוקי מדרב פהנא דאמר
 רב פהנא אמר רב הדרש שיכול לדבר מתוך הכתב כותבין
 דנחנין גט לאשתו : אלמא לית הלכתא פותיחו : גרסינן
 בפרק כל הגט רב אמר מתנה אינה כגט כלומר כגט הו"א
 דאי אמר כתב' גט לאשתי לא מצוי לשוי שליח למיכתב גט
 משום בזיון דבעל אבל כמתנה דליכא בזיון דבעל כי אמר
 בתיבו שטר מתנה לפלו' על שדה שלי מצוי לשוי שליח
 למיכתב : ושמואל אמר מתנה הרי היא כגט : טעמיה דשמואל
 בגט משו' דמילי נינהו ומילי לא מימסרין לשליח זק"ל הלכת'
 בשמואל כדיני : מתני' אמר לעשר' כתבו גט לאשתי
 ילמדו ויכתבו ויתנו לרה : אמר לעשרה כתבו גט לאשתי
 אחר כותב ושניט הותמין : כולכם כתבו אחד כותב וכולן
 הותמין : לפיכך אם מרת אחד מדם הרי הגט בטל : ת"ר
 אמר לעשרה כתבו גט לאשתי אחד כותב על ידי כולן :
 כולכם כתבו אחד כותב במעמד כולן הוליו גט לאשתי אח'
 מולין על ידי כולן : כולכם הוליו א' מולין במעמד כולן :
 והשאה תקינו רבון בניטא דכולכם כתבו כל חד מינכון
 חתמו כל תרי מנכון איבילו כל חד מינכון :

סליק פירקא

זה"ש חסי' אחר תקו כמי הם היו פריכין לכתוב בגמ' כדקתני
 סיק' עד שיאמר לסופר כתוב ואורה למותני ולאסופי ונקט
 מילתי' בלסוף לה גיבועיה לה מכשיו' ה' חלף הך כמי מסול
 דעד שיאמר כו' : תקינה כותבי' דרב חסי' דאמר אמרו כמי
 מסול : על ידי כולן בשביל כולן : מולין במעמ' כולן כולן
 ילכו עמו : והסת' תקינו רבון בניט' דכולכם יכו איתח
 בגמ' התקין רב יהודה בניטא דכולם כלומר בגט סאדס קומד
 במעמד רבים שלו' יאמרו כתבו או קול כו' כלבד סיס לחוש
 שמה יאמר כולכם ולא חתמו כול' וכמו' גט בטל וכתקין סיסו
 כתבון בו כך אמר לנו פלוני כתבו או כולכון או כל חד מינכון
 כולכון ה' כותב במעמד כולם חוכל חד מינכון חפיו חין
 חבירו עמו וקאמר רבא זמרון דנאיו לויבורי' ואמר כולכון ולא
 חמ' כל חד מינכון ואתי לחפסולו דטמא לה יסיה' במעמד
 חבירו כשיכתבו הגט או כשיקמו : והסתק תקינו כו' רב
 מסיק לה הכי : אובילו הוליו :

סדרן עלך התקבל

מי שאחזו פרק ז ניטין

כזי שאחזו (א"ה סו' קכא) קורדייקוס ואמר כתבו גט
 לאשתי לא אמר כלו' כתבו גט לאשתי
 ואחזו קורדייקוס וחזר ואמר אל תכתבו אין דבריו האחרוני'
 כלום : נשתתק ואמרו לו נכתוב גט לאשתך והרכיז בראשו
 בודקינ אותו ג' פעמים אם אמר על לאו ועל היז היז הרי
 זה יכתבו : אמרו לו נכתוב גט לאשתך אמר להן כתבו :
 אמרו לסופר וכתב לעדים והתמו אע"פ שכתבוהו וחמטוהו
 ונתנוהו לו וחזר ונתנו לה הרי הגט בטל עד שיאמר לסופר
 כתוב ולעדים חתמו : גמ' כתבו גט לאשתי ואחזו
 קורדייקוס וחזר ואמר אל תכתבו אין דבריו האחרוני' כלום :
 ארשב"ל וכותבין ונותנין גט לאלתר ור' יוחנן אמר אין
 כותבין אלא לכשישתפ' : מ"ט דרשב"ל דקתני אין בדבריו
 האחרונים כלום : ור' יוחנן מאי אין בדבריו אחרונים כלום
 דלכי סיתציל לא צריך לאימלוכי ביה ולעולם אין כותבין
 אלא לכשישתפ' : והלכתא בר' יוחנן : נשתתק ואמרו לו
 נכתוב גט לאשתך הרכיז בראשו וכו' : וניחוש דילמא שיחיא
 דלאו לאו אי גמי שיחיא דהיז היז נקטיה : אמר רב יוסף
 בר מניומי אמר רב נחמן ראשי' ליה בסירונין חד היז ותרין
 לאו חד לאו ותרין היז : דבי רבי ישמעאל תנא אוסר לו
 שיברי של ימדת החמה בימות הגשמי' ושל ימות הגשמי' בימות
 החמה

כזי שאחזו קורדייקוס שם שידה בשולט בשותה יין הרבס
 מניתו : לא אמר כלום לפי שאין דעתו מיושב עליו :
 נשתתק אין זה קאי על מי שאחזו קורדייקוס אלא חלדס שנעשה
 חלס נוחמת חוכי : הרכיז תרגום ויט שמים וזרכיז :
 בודקינ אותו בדברים אחרים שואלים אותו דברים סכו' ראוי
 להשיב עליהם אם דעתו מיושבת סכו' מרמז על תשוב' לאו
 הרכנת לאו ועל הן הרכנת הן ג' פעמים לכל אחד כותבין
 ונותנין אם מרכיז על הגט הרכנת הן : אמרו לו כדריח או
 סכו' מרע חכס נכתוב גט לאשתך כדי שלא תזקק לייבו' אמר
 להם כתבו והם אמרו לסופר כו' : גמ' ונותנין גט לחלקת
 אפילו בתוך חליו בואיל ואמר קוד' לכן ולא אמרו' סוטה היא
 זאיכו יכול לגרש : לכשישתקס אן כותבין ואין צריך לימולך
 צו שימית : לאימלוכי ביה ליטול רשות ממנו : שיחיא
 דלאו לאו חולי של סיגעון האלמדו לסרכי' תמי' ראשו בהרכנת
 לאו או הן ואינו משיב דבר על שאילתה : שיחיא הסתחזאה :
 צסירונין ממתינין בין הרכנת לשאלה שעה וחוזרין ושואלין
 אותו שאלה ששיך להשיב עליה (חד הן ותרין לאו חד לאו
 ותרין הן דכי הך שיחיא לא נקטיה : חומרין לו כסבודקינ
 אותו

חחמה מאי היא פירי : ת"ר (ת"מ סי' רלכ) כשם שבדקין אותו לגיטיין כך בדקין אותו למשאות ולמתנות ולעדיות ולירושות : לעדיות אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב ששרת בעדות אשה דאקילו בה רבנן משום ענונה : אבל עדות דעלמא לא דרחמנא אמר מפיהם ולא טפי כתבם : ירושות לאו ירושת דעלמא אלא ירושת בנו הבכור דניכסי דידיה גינהו לכל מאן דכעי מזכי בהו : ומשאות ומתנות נמי דידי' : אבל לאסהודי בבדיקת לא : וכי קאמרינן דבדקינן לגיטיין דוקא למי שנשתתק : אבל לחרש לא דתנו רבנן חרש לא הלכו בו אחר רמיוותו ואחר קפיצותיו ואחר כתב ידו אלא במטלטלין אבל לא בניטיין : והאי חרש דלא בדקינן לענין גיטיין דוקא שנשא כשהוא פקח ואחר כך נתחרש : אבל חרש מעיקרו בדקינן ליה דתנן חרש שנשא פקח או פקח שנשא חרשת רצה יוציא רצה יקיים כשם שכונס ברמיזה כך יוציא ברמיזה : פקח שנשא פקח ונתחרשה רצה יוציא רצה יקיים : צטטי' לא יוציא : נתחרש הוא או נשטה לא יוציא עולמית : ותנן נמי חרש דומו ונרמו בן בתירא אומר קופץ ונקפץ במטלטלין : ואמר רב נחמן כמחלוק במטלטלין כך מחלוק בניטיין : אמרו לו נכתו' גט לאשתך כו' : כבר כתבי' לה בפירקא דמקמי האי : מתני' (א"ב סי' קנא) זה גיטיין אם מתי זה גיטיין מחולי זה זה גיטיין לאת' מיתתי לא אמר כלום

אותו על לאו שזאלין לו אם מנכס דבריו הראויו' לו כימות החמה ועכסיו ימות הגשמים :) פירי שאין מכוין באות טעם כגון קי"רסן בימו' הגשמים וא"י שפלין בימו' החמה : כשם שבדקין אותו אם נשתתק והרכין בראשו : למשאו' ולמתנו' ולמכו' בניכסיו לעדיות וירושות כוליבו מס' וחזול : בעדו' אשה דאקילו בה להשיא' בעד' א' ואסו' שפחה : זרוק' בנו הבכו' להסוותו כא' מבניו ולכך נקט' בנו הבכו' דאם לא לסנות על משפ' הירושה של תורה הוא בא' מה לבנו לדבריו בירושה מאיליהם תפול : שנסא' כשבו' פקח דקידושין דידיה מדאוריותא : ונתחרשה רכס' יוכיח דלח' בעי' דעת האס' גבט' דאשה מתגרש' ע' כרחס' : נשטות לא יוציא מדרכבן שלא יבגו' בה מנכס' הסק' : לא יוכי' עולמית דקידושין גמורין סיו' פזין לו דעת' כלותא לגרס' : רמו' ביד' או בראש' : קופץ צפה כמו קפפה סיה' ואינו ניכר כל כך כמו רמיזה : במטלטלין ברמיזה או בקפיצה למר' כדאז' לו ולמר' כדאז' ליה : מתני' אס' מתי לא אמר' כלום דמשמע לכשימות ואין גט לאחר מיתה (זה גיטיין מחולי זה מסמע מחולי זה ואילך וכיון שמת

מי שאחזו פרק ז גיטין

כלום : מהיום אם מתי מעכשו אם מתי הרי זה גט : מהיום
 ולאחר מיתה גט ואינו גט ואם טת חולצת ולא מתיבמת :
 גמ' אמר אביזן אם טת שתי לשונות משמע : משמע מעכשיו
 ומשמע לאחר מיתה : אמר לה מהיום כמעכשיו דמי : לא
 אמר לה מהיום כמאן דאמר לאחר מיתה דמי : מהיום ולאח'
 מיתה כו' : מספקת לן אי תנארה הוי אי חזרה הוי הילכך
 חולצת ולא מתיבמת : מתני' הרי זה גיטין מהיום אם
 מתי סקולי זה ועמד והלך בשוק וחלה ומת אומרין איתו אם
 מחמת חולי הראשון טת הרי זה גט ואם לאו אינו גט : גמ'
 אמר רב הונא גיטו של ש"מ כמתנתו מה מתנתו אם עמד חוזר
 אף גיטו אם עמד חוזר : ולית הילכתא כרב הונא דהא
 אסיקנא רבא לא סבירא לי' הא דרב הונא נזירה שמא יאמר
 יש גט לאחר מיתה הילכך אם עמד אינו חוזר : אלא היכי
 עבד כדאתקין שמואל בדבעינן לטימר קמן : א"ר אלעזר
 משמיה

שמת מתוך בחולי כמלא שאון הגט גט ולא חל עליו חלף
 (לאחר מיתה) מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט מספקת
 ליה אי תנאי הוה מהיום אם ימות וכיון שמת כתקיים
 התנאי וכמלא שהוה גט משעת נתיבה לן חזרה כיון שחזר בן
 מנאי דאמר מהיום ואמר לאחר מיתה יהא גט אינה כלום
 דבשלמא גבי מתבה איכ' למימ' גופה מהיום ומירו לאחר מיתה
 אבל ככא ליכא למימר הכי ולי' משום תנאה הוה ליה למימר
 מהיום אם מתי ובגמר' פריך מ' ש רישא ומ' ש סיפא : חולצת
 שמא אינה גט ולא מתבמת טת היא גט והוה גרוסת אחין :
 (וקיימא עלויה בכתת הוחיל ולא החזירה) גמ' (אמר אביזן
 אם מתי שתי לשונות משמ' דקטוה לן בגמ' רישא אסיפא
 דברישא תכן ה"ז גיטין אם מתי לא אמ' כלום דחלמא
 אם מתי כלאחר מיתה דמי וסדר תני מהיום אם מתי
 ה"ז גט דחלמא לאו כלאחר מיתה דמי דחילו במהיום ולאחר
 מיתה תני סיפא גט ומהדר אביזן דאם מתי שתי לשונות משמע
 וכו' משמע מעכשו אם כתקיים התנאי זה שאמות וכשמת זה
 הוי גט למפרע : כמ' ד לאחר מיתה כלא תנאי : אם עמד חוזר
 כד' אמרינן גב"כ (אף גיטו אם עמד חוזר ולא מיבעיא היכא
 דאמר אם מתי דהא לא מוית חלה חפילו לה אמר אם מתי חלף
 יכא לם גיטא סתמא אם עמד חוזר דסתמ' אדעת' דמיתה יכא
 לה זכא לה מת) גזירה סתמא יאמרין יש גט לאחר מיתה אי אמרין
 אם עמד חוזר אתי למימר לא הוי גט עד דמוית וכן חזינן
 דלכי מוית הוי גט אתי למימר יש גט לאחר מיתה ואתי להכשיר
 גט זה גיטין לאחר מיתה ולא ידעי דכיון דלא פרו' מידי להכשיר
 יכבי

מי שאחזו פרק ז גיטין רטז

משמיה דרב : (ח"ט סי' רך) ש"מ שניתק מחולי לחולי
 מתנתו מתנה : ההוא (ח"ט סי' רנה) גברא דזבין ארעא
 לחבריה קביל עליה כל אונסא דמיתיליד בה : לסוף אפיקו
 בה נהרא : אתו לקמיה דרבינא א"ל זיל שפי ליה דהא
 קבילת עלך כל אונסא דמיתיליד בה : א"ל רב אהא בר
 תחליפא לרבינא אונסא דלא שכיח הוא איגלגל מילת' ומטת
 לקמיה דרבא אמר אונסא דלא שכיח הוא רב פפא ורב תונא
 בריה דרב יהושע זבון שומשמי' אגור' דנהר מלכא אנורו
 מלחי למעכרינהו וקבילו עליה כל אונסא דמיתיליד לסוף
 איסתכר נהר מלכא אמרו להו אנירו חמדי ואפקינהו ניהלן
 דהא קבילתוה בל אונסא דמיתיליד : אתו לקמיה דרבינא
 אמר להו קאקי חזורי משלחי גמילא דאונשי אונסא דלא
 שכיח הוא : ותלכתא כרבא : מתני' לא (ח"ט סי' קמח)
 תתיחר עמו אלא על פי עדים : אפי' עכד אפי' שפחה : הוץ
 משפחה מפני שלבה גס בה : מה היא באותן הימים ר' יהוד'
 אומר הרי היא כאשת איש לכל דבר ר' יוסי אומר מגורשת
 ואינה מגורשת : גמ' תנא ובלבד שימות : ולכי מאירת

הרי

יהבי' שיהא גט מעכשיו ע"מ שימות : שניתק מחולי לחולי
 ואין זו עמידה א"כ נתרפא שעה אח' וסלך ונטען על מקלו
 אבל זה לעולם כוח חולה : קביל המוכ' כל חונסא דמיתיליד
 בה שופכה את הלוק' : אפיקו בה נהר' כיוה המכך שיטבירו
 את הנהר דרך אותה שדה : שפייס העמידה בידו בשופי :
 אגר מלחי סברו להס ספכים להוליכה לביתם : קבילו עליהו
 במוכרום כל חונסא דמיתיליד בדרך : איסתכר נהר מלכא
 ולא יכלו הספיטת לעבור טעשו בו סבר סקורין אשקלוג"א :
 חמרי להו רב הונא ורב פפ' למוכרוין אנורו חמרי כו' :
 קחקי חזורי חנוזים לנכוס לפי שהיו זקני' : מלחשו גלוינא
 מפסיטו בגדי חנשי' כלו' מוסקין דין להכאתן : מתני'
 לא תתיחד עמה ז' שנתן לה גט ואמר לה אם מתי לא תתיח'
 עמה שמה יבא עלי' וזוכא למיחס שמה בעל לשם קידושין
 זכריכ גט שכי ואפי' לא חיישי להכי מ"מ פטייה כוח ואסור
 להתיד עם שנווי' : כאש איש לכל דבר והבא עליה מויד
 בקנק שונג בחטאת ואע"ג דמית' מאותו חזי לסי סלח גירסה
 חלח סמוך למיתה ובגמ' מוקי לה באומר לה (במסירת הגט)
 הרי זה גיטיך והתגרסי בה מעת שחני בעולם אם מתי ה לכך
 דכי יהודה סבר סמוך למיתה הוא דהוי גט ומקמי הכי הויה
 חסד חיש ור' יוסי סבר מכי זכי' לה גיט' כל טעם מספק' לן
 במעת שחני בעול' הילכך ספיקא היח והנח עלויה כחטס תלו

הוא

מי שאחזו פרק ז גיטין

הוי גיטא וזא ק"ל אין גט לאחר מיתה אמר רבא באומר מעת
 שאני בעולם : ת"ר ימים שכינתים בעלה זכאי במציאתה
 ובמעשה ידיה ובהפר' נדרויה ויורשה ומטמא לה : כלל של
 דבר הרי היא כאשתו לכל דבר אלא שאינה צריכה הימנו
 גט שני דבריו רבי יהודה : ר"מ אומר בעילתה תלויה ר' יוסי
 אומר בעילתה ספק וחכ"א מגורשת לכל דבר ובלבד שימו' :
 ולא תתייחד ואפי' בנה קטן עמה לפי שאינה בושא לשמש
 כגנדרו : ראיה שנים שנתיהרה עמו צריכה הימנו גט שני :
 אחר אינה צריכה ממנו גט שני : אחר בשחרירת ואחד בין
 הערבים זה היה מעשה ואמרו אין מצטרפין : מתני'

הרי

הוא : גמ' תנא ובלבד שימות הא דתקני מגורש' ואינה
 ממנו' וזו בחסד תלוי ובלבד שימות אבל אי לא מת אינלא
 מילתא דלאו גיטא הוא וחייב חטאת : והא ק"ל לאין גט
 לאחר מיתה ובין לרבי יוסי דמשוי ליה ספק אשת איש ובין לר'
 יהודה דמשוי ליה ודחי אשת איש הא לדודה לא הוי גיט'
 למפרע משע' מסיר' ח"כ לא הוי גט עד לאחר מיתה : ומסני
 רבא מתכותין לאו באומר מהיום אם מפידהכו' ודחי לכי מוית
 אינלאו מילת' למפרע דהוי גט משעת נתיכה וזבא עליה
 סטור : אלא באומר מעת שאני בעולם ליהוי גיטא היולכך
 לרבי יהודה סמך למותה חייל גיטא מעיקרא הוא אשת איש
 ורבי יוסי סבר דמשעת נתיכה מספקא לן דילמא זו טעה
 הסמוכה למותה וזו גט ספק ואע"ג דחיי טקוי אין ברירה :

ימים שבנתיים בין נתיכה למיתה : ומטמא לה אם כהן הוא :
 שאינה צריכה גט שני אם מת כי סמוך למיתה הוי גט
 בעילתה תלויה בדבר תלוי עד שימות אין ע"י שיצמוד מחולו
 זה שאם מת מחולו זה הבא עליה סטור דלר' מאיר משמע ליה
 מעת שאני בעולם אם מתי היולכך כשמת אינלאו מילתא
 דגרושה הואי בשעת ביהא זאם לא מת הבא עליה בחטאת :
 בעילתה ספק אם גרוש' הוא אם לאו כדפירש לעיל : מגורש'
 ואינה מגורש' ובלבד שימות ושיינו כמי כר יוסי למייתי חסם
 תלוי דמסיק' משוי ליה אלא מזמי איבא ביכויהו דלפני לא נקט
 רבי יוסי האי ליטמא ורבנן נקטי ליטמא דמגורש' ואינה מגורש'
 לחסמועינן דלרבנן חייב במזכותיה : דכ"מ שחזרו חכמי'
 מגורש' ואינה מגורשת בעלה חייב במזכותיה (פי' רש'
 שבכאן הוא לגורש' הגמ' דגרסינן מגורשת ואינה מגורשת
 חבל רש"י ל' גרוש' לחי' מגורשת ועיין ברי"ש) רחוס שנים
 צריכה הימנו גט שני דשא' בא עליה לטמא קידושין : ח' טלח
 רחב כ"ח עד חתך : מתני' נתנה לו בתוך ל' יום מגורשת
 לאחר

הרי זה גיטך ע"מ שתתני לי ר' זוו הרי זו מגורשת והיא תתן:
 ע"מ שתתני לי מכאן ועד ל' יום נתנה לו בתוך ל' יום מגורשת
 לאחר ל' יום אינה מגורשת : אמר רשב"ג מעשה בצירוף
 באחד שאמר לאשתו הרי זה גיטיך ע"מ שתתני לי איצטלתי
 ואכדה איצטלתו אמרו חכמים תתן לו את דמיה : גמ' מאי
 והיא תתן רב הונא אמר והיא תתן רב יהודה אמר לכשתתן:
 מאי ביניהו איכא ביניהו שנקרע הגט או נאבד לרב הונא
 דאמר והיא תתן אין צריכה ממנו גט שני : לרב יהודה דאמר
 לכשתתן צריכה ממנו גט שני : והלכתא כרב הונא דק"ל
 כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי : ותניא נמי כותיה הרי
 זה גיטיך על מנת שתתני לי ר' זוו מגורש' ואע"פ שנקרע הגט
 או אבד : ולאחר לא תנשא עד שתתן : בעא מיני ר' אסי
 מר' יוחנן הרי זה גיטיך ע"מ שתתני לי ר' זוו וחזר ואמר
 מחולין לך מהו א"ל אינה מגורשת : דלצעוריה קא מיכוון
 והא לא ציערה : ההוא גברא דא"ל לאריסיה כ"ע דלו תלת
 דליאת' ואכלי ריבעא ואת דלי ארבעה ואכול תלתא לסוף
 אתא מיטר' ולא דלה אמר רב יוסף הא לא דלה רבה אמר הא
 לא איצטריך והלכתא כרבה : וקשיא לן ההיא דאמר רבא
 בהשוכר ארץ האומנין האי מאן דאגר אנריה לדולה ואתא
 סיטרא פסידא דפיעלין : ומסתברא לן דשאני אריס מפועל :

דארי

לאחר ל' יום איכה מגורשת בגמ' פריך פשיטא ומפרקינן מ"ד
 קפידולא הוי לזרוזי אתי קמ"ל : אמר רשב"ג מעשה בצידן
 וכו' בגמ' פרכינן מאי קתני מעשה כלו' שאין דרך התנ' לשנות
 מעש' חלא לראיה ומפרקינן חכורי מחסרי' וקכי קתני חס'
 חמ' לה ע"מ שקתני לה חטליתו וחבדיה חטליתו חטלית
 דוקא קאמר לה רשב"ג אומר תתן את דמיה ולא חיכוון
 חלא לשהח' דידים ויאמר רשב"ג מעשה בצידן וכו')
 שנקרע בגט קודם מתן מעות : והוא תתן תנאה בעלמא
 הוא דמשעת נתינה הוי גט דכל ע"מ מטכסיו הוא וע"מ
 דלקיים : לכשתתן או חל הגט ואז אינו בעול' שנקרע כבר :
 (ולאחר לא תנשא עד שתתן דדילמא לא יבדה ונמא גט
 בטל :) מהו מי הויא הך מחילה כמו קיום התכחי באלו
 כתבוהו לו או לא : תלת דלוחא תא כל שאר אריסין שבמקום
 זה משקין בתבואה שלש פעמים בשנה : ושקלי ריבעא
 ומנהג אריסין ליטול רביעית התבואה בסביל טורח חרישה
 זורע ומכוס והשקאה וכל לזרכי בסדה : ואת דלוי ד' הסקה
 ארבע' פעמים את הסדה : אתא מיטר' בזמן השקאה
 רביעית : (הא לא דלה ולא שקיל חלא ריבעא כמנהג

מי שאחזו פרק ז גיטין

דארי' בשותף דמי דאי איתניכא ההיא ארעא לא שקיל מידה
הולכך כיון דקביל עליה דדלי ארבעה קנה ליה תילתא וכיון
דלא איצטריך לא פקעה מנתא דיליה : אמר רשב"ג מעשה
בצידן כו' : אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל מקום ששנה
רשב"ג במשנתיו הלכה כמותו : הוץ מערב וצידן וראייה
אחרונה : הולכך איצטלית דוקא בעיא למיתב ליה : ואי
אברה אע"ג דיהבא ליה דמי דידה לא הוי גט : אתקי' שמואל
בגישא דש"מ אם לא מתי לא יהא גט ואם מתי יהא גט ואם
לא מתי לא יהא גט אם לא מתי לא יהא גט לא מקדים איניש
פורעניתא לנפשיה : ואם מתי יהא גט ואם לא מתי לא יהא
גט כעינן הין קודם ללאו : ת"ר הרי זה גיטיך והנייר שלי
אינה מגורש' ע"מ שתחזירי לי את הנייר מגורשות : מאי
שנא רישא ומ"ש סיפא אמר רב אשי הא מני רבי היא דאמר
כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי : וכן הלכתא : מתני'
ה"ז גיטיך על מנת שתשמשני ארת אבא ע"מ שתניקי ארת בני
במה היא מניקתו שתי שנים ר' יהודה אומר שמנה עשר חדש
פוח הבן או שמת האב הרי זה גט : הרי זה גיטיך ע"מ
שתשמשני את אבא שתי שנים ע"מ שתניקי את בני שתי שנים

וח

המקום : הא לא איצטריך דמזלו גרס : לרוולא לדלות
לסדהו : ערב כשיליה גט פשוט : טיידן כדמפרס במתני' :
ראייה אחרונה גט דיכתיב ממונות : אתקין שמואל כו' סכ"ל
כשמשרו לה אסלא מתי לא יהא גט ואם מתי יהא גט דבעי
תבאי כפיל דאי לא כפלוה הוי גיטא מיד ואם כהן מיפסלא
עליה ותקין דילמא אס לא מתי בריש' דלא מקדים איניש
פורענותי לנפשו' ויבדל לומא אס מתי יהא גט ואם לא מתי
יהא גט כי בעינן הן קודם ללאו (כדאשכחן בתנא' בני גד ובני
ראובן אס יעברו ונתתם) ויבדל לומא אס לא מתי לא יהא גט
ואם מתי יהא גט ואם לא מתי לא יהא גט :

והנייר שלי לא יביב לה מילי ורחמנא קמר וכתן
בדיה (מאי סכא רישא ומאי סכא סיפא קא טקא דעתא
ג"מ לאו כאומר מעכשיו דמי כרבנן דפליגי עליה
דר' ובין כאלו אמר לכשתחזירי לו את הנייר יהא גט ואמאי
מגורשת הא בשעת קידושין לאו מידי נקטה) כאומר מעכשיו
דמי ואשתקח דבשע' גירושין נקיטה לגט ואחר זמן מחזירתה
ומתני' ע"מ להחזיר' שמכ מתנה : מתני' סקי שכיס (סיה'
לולד סתי כסיה סכך היא) זמן מניקתו ובעינן לשמש את אביו
כל ימי חייו : שמוכה עשרה דקסבר ר' יהודה זמן כנקת
תינוק הוא י"ח חדשים מת הבן קודם בזמן או מת באכ"ה ז"ג

מי שאחזו פרק ז גיטין ר"ח

שרת הבן או שמרת האב או שאמר האב אי איפשי שתשמשי
 שלא בהקפדה אינו גט : רשב"ג אומר כזר גט : כלל אמר
 רשב"ג כל עכבה שאינה מטנה הרר זה גט : גמ' ומי בעי
 כולי האי ורמינהי שוימשתו ויום אחד הניקתו יום א' הרר זר
 גט אמר רב חסדא לא קשיא מתניתין רבנן : בריתא רשב"ג
 דמיקל בתנאי ולית הילכתא כרשב"ג : רבא אמר לא קשיא
 כאן כסתם שתי שנים כאן במפרש יום אחד : רב אשי אמר
 סתם נמי במפרש יום אחד רמי ומתניתין ובריתא חד טעמא
 אינון ולא פליגי ואי מתניתין במפרש יום אחד רמי מיה לי
 שתי שנים ומה לי שמנה עשר חדש יום אחד סגיא ה"ק יום
 אחד משתי שנים לאפוקי לאחר שתי שנים דלא : יום אחד
 משמונה עשר חדש לאפוקי לאחר שמנה עשר חדש דלא :
 כלומר אם שמשחו לאכיו יום אחד בהיים או הניקתו לכנו
 יום אחד בתוך שתי שנים אלו או בתוך שמנה עשר חדש אלו
 הרר זה גט : אבל לאחר שתי שנים ולאחר שמנה עשר חדש
 לא והילכתא כרב אשי דכתרא הוא : ואע"ג דאקשינן ליה
 ואסיקנא בקשיא הילכתא כותיה דהא לא אסיקנא בתיובתא :
 ואיכא מאן דאמר כיון דדיוקא מתני' כותיה דרבא הילכתא
 כותיה : ת"ר הרר זה גיטיך ע"מ שתשמישי את אבא שתי
 שנים ע"מ שתניקי את בני שתי שנים אע"פ שלא נתקיים
 התנאי ה"ז גט לפי שלא אמר אם תשמישי ואם לא תשמישי אם

תניקי

דכיון דלא פריש לך מידי לא איכוין אלא להרויח כל כימוס
 סבוח כריך : שלא בהקפדה הוה לא הכעיסתו אם ה' אינו
 גט זכ"ס בהקפדה ורשב"ג אומר כזר גט כיון דלא הקפדתו ולא
 העכבה ממנה גמ' רבנן דקסדי בתנאי ואמריו בליטטלית דוק'
 תתן איכטכו' ולא דמי : רשב"ג דמיקל וקאמר תתן את דמיה
 (וקאמר כל עכבה שאין כימסה ה' ז גט) כאן בסתם מתני'
 דקתני שתי שנים בסתם : בריותא במס' יום אחד : לאפוקי
 לאחר שעברו לו שתי שנים שאין זו נקראת הנקה : ואע"ג
 דאקשינן ליה מ"ס רישא דמת הבן וכו' ה' ז גט ומ"ס סוף דמת
 הבן כו' אינו גט בשלמא לרבא דאוקי רישא דמתני דאמ' ב'
 שנים קע"ג דבסתם רישא דקאמר מת הבן בתוך ב' שנים ה' ז
 גט בללא פירש שתי שנים וכל ברכו הניקתו וסיפא כיון
 דפריש שתי שני' על כרחך דוק קאמר דהא לא איכטריך
 לפרושי ומס' אלה רב אשי דסרי רישא דמתני' יום א' קאמר
 על כרחך מת הבן דקתני היינו כנון שמת ולא הניקתו כלל
 וזמאי ה' ז גט וסרי לא נתקיים כלום מן התנאי : לפי שלא
 אמר אם תשמישי יהא גט אם לא תשמישי לא יהא גט דכעובן

מי שאחזו פרק ז גיטין

תניקי ואם לא תניקי דברי ר"מ וחב"א נתקיים התנאי הרי זה
 גט לא נתקיים התנאי אינו גט : והלכתא כרבנן : ואע"ג
 דקיימא לן דבעינן תנאי כפול ה"מ דאם תשמישי ואם לא
 תשמישי כענין שנ' אם יעברו בני נר ואם לא יעברו וכדאתקיף
 שמואל בניטא דשכיב מרע : אבל בעל סנת לא : וק"ל דכל
 האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי : ת"ר אמר לה בפני שנים
 הרי זה גיטיך ע"מ שתתשמי את אבא שתי שנים וחזר ואמר
 לה בפני שנים הרי זה גיטיך ע"מ שתתני לי מאתים זוז לך
 ביטלו דבריו האחרונים את הראשונים רצתה משמשתו רצתה
 צותנת לך מאתים זוז : אבל אם אמר לה בפני שנים הרי זה
 גיטיך ע"מ שתתני לי מאתים זוז וחזר ואמר לה בפני שנים
 הרי זה גיטיך ע"מ שתתני לי שלש מאות זוז בטלו דבריו
 האחרונים את הראשונים : אין א' מן הראשונים ואחר מן
 האחרונים מצטרפין : אהייא אילימא אסיפא הרי ביטל :
 אלא ארישא מהו דתימא כל קיומי לתנאה מצטרפין קמ"ל
 דלא : מתני' ה"ז גיטיך אם לא באתי מכאן ועד שלשים
 יום והיה הולך מיהודה לגליל והגיע לאנטיפרס וחזר בטל
 התנאי : הרי זה גיטיך אם לא באתי מכאן ועד שלשים

יום

תנאי כפול כתנאי בני נד ובני ראובן : אמר לה בפני שנים
 עדים ה"ז גיטיך כו' ולא מסרו לה בפניהם דלוי מסרה לה כבר
 חוגרסה לה בהך תנאה ותו לא מכו לתתנוי תנא' אחרונה לא
 כך אמר לה בפניהם כשאמסרנו לה לא אמסרינו לה חלא ע"מ
 כן : וחזר ואמר לה בפני שנים כו' ומסרו לה לא בטל כו'
 שלא בא להוסי' מדל' אמר שתתני מאתים זוז תוספת על תנאי
 הראשון ולעקור כמי לא בא מדל' ביטל דבריו הראשון בפני
 לו לא ה"ק חו תנאי הראשון חו ר' זוז : ג' מאו' זוז דודאי לעקו'
 תנאי הראשון קאמר : ואין ח' מן העדים הראשונים מצטרפין
 להעיד שהיה תנאי בגט וכל זמן שלא יבואו שנים כח' ויעידו
 בא' מן הסכחוס כשר ע"ו עידי חתימה (ולא כל כמנייהו דהכך
 לשווי תנא' בגיטא :) איכימא חסיפא פשיטא דאין ח' מן
 הראשונים כלום דאפו' באו שניהן אינו כלום דהא ביטל הכך
 תנאה חלא חרישא דקאמר חו החו חו החו : מהו דתימא
 הוחיל ומקיים גיטא בחד מהכך תנאים ה"ל כחד תנאים וכל
 סהדא דמוסיד לקיימיה תנאה דכחי גיטא ליכטרפין קמ"ל :
 מתני' והגיע לאנטיפרס וחזר מיד ביטל תנאו וסוב חין
 כשר לגרש כו' חסו חזר וסלך לגליל וכשתהי ל יום אינו גט
 דאנטיפרס בתחילת גליל הוא והרי בתנאי ראשון הלך לגליל
 ולא שבה ל יום ובטל הגט שהרי בא חבל לא הגיע לאנטיפרס

וחזר

מי שאחזו פרק ז גיטין ריט

יום והיה הולך מיהודה לגליל הגיע לכפר עותני וחזר בטל
 התנאי : ה"ו גיטיך אם לא באתי מכאן ועד שלשים יום והיה
 הולך למדינת הים הגיע לעכו וחזר בטל התנאי : הרי זה
 גיטיך כל זמן שאעבור מכנגד פניך שלשים יום היה הולך
 ובא הולך ובא הואיל ולא נתייחד עמה הרי זה גט : גמ'
 והא לא עבר אמר רב הונא מאי פניך תשמיש דאמאי קארי
 ליה פניך לישראל מעליא : ור' יוחנן אמר לעולם פניך ממש
 מי קתני הרי זה גט ומגורשרת הרי זה גט קתני דלא הוי גט
 ישן : ולכי מלו תלתין יומין הוי גיטא : תניא כותיה דר'
 יוחנן הרי זה גיטיך כל זמן שאעבור מכנגד פניך ל' יום והיה
 הולך ובא הולך ובא הואיל ולא נתייחד עמה הרי זה גט ולא
 תנשא לאח' עד שיעברו שלשים יום : ולגט ישן אין חוששין
 שהרי לא נתייחד עמה : וליחוש שמא פייס אמר רבה בר רב
 הונא הכי אמר אבא מארי משמי' דרב באומר נאמנת עלי
 לומר שלא פייס : ואיכא מאן דמתני לה אמתניתין מעכשיו
 אם לא באתי מכאן ועד י"ב חדש ומת בתוך י"ב חדש הרי זה
 גט : וליחוש שמא קא אמר רבה בר רב הונא הכי אמר אבא

מארי

וחזר ולאחר ל' ימים הלך לגליל וכסתה ל' יום הרי זו מגורשת
 דזמן הסלשים יום לא נקבע אלא משיכך לגליל והרי לא הלך
 עד עקה וכסתה : לכפר עותני בתחילת יבודה בכואו
 מגליל ליהודה : לעכו תחילת מדינת הים (כל זה פי' רשי
 למחי דס"ד דמקש' בגמ' אבל במסקנ' דאנטיקוס ביבודה
 ועותני בסוף גליל ועכו בסוף א"י ומפרסין לה למתני' דתרי
 תנאי קאמר אם לא באתי מכאן ועד שלשים יומי לא תכל
 מיהודה והיה הולך מיהודה לגליל הוא תנאי שני דלוי מטיבא
 לגליל לאחתי ליהוי גיטא ואפי' לא אסתהא שלשי' יום וכן בסוף'
 הגיע מגליל ליהודה כמי תרי תנאי קאמר וכן בהיה הולך
 למדינת הים כמי תרי תנאי קאמר וע"ש בגמרא בדף ע"ו
 ע"ב) כל זמן שאעבור מכנגד פניך (כאסתהא שלשים יום
 עובר מכנגד פניך) מיד יהא גט : והיה הולך ובא ובגמרא
 פריך והא לא עבר מכנג' פניה שלשי' יום רכוסין סהרי היה
 הולך ובא בתוך ל' יום : גמ' תשמיש וברי עבר ל' יום
 רכוסין בלא תשמי' כדקתני' ואזיל הואיל ולא נתייחד עמה :
 ליסכ' מעליא פניה של מטה : דלא הוי גט יסן הואיל ולא
 נתייחד עמה בין כתיבה לכתיבה ופסלו רבנן גט יסן משום
 שמא יאמרו גיטא קודם לבנה לקמן פ' הזורק : שמא פייס
 בטבא אכלה פייס קטטה שהיתה ביניהן ונתייחד עמה ואחר
 זמן חקי בעל ומערער ואמר פייסתי : באומר בשעת התנאי

כ"ו שאחזו פרק ז גיטיין

שארי משמיה דרב באומר נאמנת עלי לומר שלא באתי : מאן
 דמתני לה אמתני' וכל שקנ אבריייתא : ומאן דמתני לה
 אבריייתא אבל אמתנייתין לא אם לא באתי קאמר והא לא
 אתא : מתני' הרי זה גטיך אם לא באתי מכאן ועד שנים
 עשר חדש ומת בתוך שנים עשר חדש אינו גט : ה"ז גיטיך
 מעכשיו אם לא באתי מכאן עד שנים עשר חדש ומת בתוך י"ב
 חדש הרי זה גט : אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חדש
 כתבו גט ותנו לאשתי כתבו בתוך שנים עשר ותנו לאח'
 שנים עשר חדש אינו גט : גמ' אמר אביי הכל מודים
 היכא דאמר לה לכשתצא חמה מנרתיקה לכי נפקא אמר לה
 ואי מאית בליליא הויא גט לאח' מיתה : ואין גט לאח' מיתה
 ע"מ שתצא חמה מנרתיקה מעכשיו קאמר לה והוה לה גט
 מחייב כדרכ הונא דאמר רב הונא כל האומר ע"מ כאומר
 מעכשיו דמי : לא נחלקו אלא באם תצא מר סבר כר' יוסי
 דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו והוה ליה כמהיום אם מתי
 מעכשיו אם מתי' ומר סבר לא אמרינן כר' יוסי וה"ל כאם
 מתי גרידא והלכתא ברבנן : הרי זה גיטיך מעכשיו אם לא
 באתי מכאן ועד שנים עשר חדש ומת בתוך י"ב חדש הרי זה
 גט איבעיא לן כי שרינן לה לאלתר שרינן לה דהא ודאי
 לא אתי' או דילמא לאחר י"ב חדש שרינן לה לכי מקיים
 תנאיה ולא איפשיטא ולחומרין עכרינן ולא סטרינן לה
 בלא

ע"מ כן אכי מוסר לך סתהא כחונת כמהה עדיוס כל זמנן
 שתאמר שלא באתי ונתייחדתי ופשיטת' : כ"ט אבריייתא כיון
 דהיכ' דלא בא חייסיןן סמא פייס חי לא דאמר נאמנת עלי
 ברישא כ"ט אבריייתא שהיה הובך תמיד וצא : אבא אמתנייתין
 דמת בתוך שנים עשר חדש ולא ראינו טבא בעיר מסיכא לא
 חייסיןן סמא פייס וזאסי לא היומ' מעיקרא הוי גט דהא לא
 צא בתוך כך : מתני' אינו גט דכיון דלא אהר מעכשיו
 חין סגט חל אלא לאחר שנים עשר חדש וברי מת בתוך הזמן
 זכריכ' ייבוס או חליכה : אינו גט דהוא לא כוס לכותב' לא
 אחר שנים עשר חדש והם קדמו וכתבוהו : גמ' הכל
 מודי' האומר לאשתו בלילה זניטך לבשתה חמה מכרתית' :
 לכי נפקא קאמר לה ואם מת בלילה לא הוי גט ובמתניתין כמי
 אמר ה' זניטך לכסלא אבא חלח לאחר שנים עשר חדש ומת
 בתוך כך לא הוי גט דהא כסלא אמר לכסלא אבא
 יסא גט ולא מעכשיו : באס קבא ודכוזתא חס לא באתי
 בזו נחלקו רבנן דמתניתין ורבנותינו דאמרו בגמרא
 רבותינו כתירוה ליוס' הך דחס לא באתי דאמרינן לעול גבי

מי שאחזו פרק ז גיטין רב

בלא חליצה ושרינן לה לעלמא : אלא לאחר שנים עשר חדש
 לכי מקיים תנאי : מתני' כתבו ותנו גט לאשתי אם לא
 באתי מכאן ועד שנים עשר חדש כתבו בתוך שנים עשר חדש
 ונתנו לאחר שנים עשר חדש אינו גט רבי יוסי אומר כזה גט:
 כתבו לאחר שנים עשר חדש ומת אם גט קרם למיתה הרי זה
 גט * ואם מיתה קדמה לגט אינו גט * אין ידוע זו היא שאמרו
 מגורשת ואינה מגורשת : גמ' א"ל רב יוסף לרב אשי
 לימא קטבר רבי יוסף כתבו גט על תנאי כשר לא לעולם
 אימא לך פסול ושאני הכא מדהוה ליה למימר אם לא באתי
 כתבו ותנו ואמר כתבו ותנו אם לא באתי שמע מינה ה"ק
 כתבו מעכשיו ותנו אם לא באתי : ורבנן ל"ש הכי ולא שנא
 הכי * וחילכתא כרבנן : ת"ר לאחר שבוע שנה * לאחר
 שנה חדש לאחר חדש שבת * לאחר שבת מאי יתיב ר' זירא
 קמיה דרב יוסף ואמרי לה קמיה דר' יוחנן ויתיב קאמר חד
 בשבא ותרי בשבא ותלתא בשבא בתר שבתא : ארבעה
 וחמשה ומעלי שבתא קמי שבתא : תניא רבי אומר לאחר
 הרגל שלשים יום * נפק ר' הויה דרשת משמיה דר' וקלסוה :
 משמיה

אם מתו אם לא מתו שתי לשונות משמע מעכשיו וגם משמע
 לכשיגיע (אמר מהיום היו לכשיגיע) מר סבר מאן דשרו
 סברו כר' יוסי דאמר צנצנא בתרא הכותב נכסיו לבנו לאחר
 מותו כריך שיקנו מהיום ולאחר מיתה רבני יוסי אומר אינו
 כריך סומנו של סטר מוכיח עליו ולכך נכתב זמן בסטר לידע
 סממיוס נתן לו גוף הקרקע והפירות לאחר מיתתו :
 דכיו כחילו אמר מעכשיו : בחס מתו גרידת דכיו לאחר
 מיתת לכשימות זה נמשמע לכשלא אבה אחר סניס עשר הדס :
 לאתתר שריתות ואפי' קודם סניס עשר חדש לא אהא ידחי לת
 יבא עוד ויש כאן קיום התנאי : כתבו גט על תנאי כשר
 ואפי' לא נתקיים התנאי דהא בכא הוה לא כוה לכותבו אלא
 לאקר סניס עשר זמן קדמו וכתבוהו ומכשיר ר' יוסי ונימא
 דפליג כמו ארישא : מדהוה ליה למימר כו' אבל ברישא
 מודה : ורבנן דפליגי עליוס סברו דל"ש אמר כתבו חס לא
 באתי ל"ש אמר חס לא באתי כתבו לא כוה לכותבו אלא לאחר
 י"ב חדס : אהא שבוע שנה ואם אמר ה' גיטין חס לא אבה
 אחר שבוע זו ממתיכון לו שנה תמימה לכל שנה משמיכות קרוי
 אחר שבוע : חד בשבא תרי בשבא תלת בשבא קרוי אחר שבת
 שבער אבל רביעי וחמיסי ושיסי נקראין על סה שבת הבאה :
 קמי שנתא האי שבתא דהכא יום שבת ממש קאמר : לאחר
 הרגל חס לא אבה עד לאחר הרגל כריך להמתין ל' : וקילסוה

הזורק פרק ה גיטין

משמיה דרביס ולא קלסור. אלמא לית הילכתא כוותיה
דרבי :

סליק פירקא

ופס אמרת (דודאי יחידאס אמרס :) ולא קלסור לא סודו
לו סכאמרה מפי רביס מטוס דלית סילכתא כוותיה :

הדרן עלך מי שחזו

הזורק גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חצרה הרי
זו מגורשת זרקו לרה לתוך ביתו או לתוך חצרו
אפילו הוא עמה במטה אינה מגורשת : לתוך חיקה או לתוך
קלתה הרי זו מגורשת : גמ' חצרה מה שקנחה אשה קנה
בעלה : אמר רבא אטו ידו דעבד למאן דאמר בשטר על ידי
עצמו לאו כיד רבו דמיא אלא גיטו וידו באין כאח' ה"נ גיטה
וחצר' באין כאחת : החוא שכיב מרע דכתב גיטא לדביתהו
בפניא דמעלי שכתא לא איספיק לטיבתיה ניהלרה : למחר
תקיף ליה עלסא : אתו לקמיה דרבא אמר להו זילו אמרו
ליה נקנייה ניהלה להווא דוכתא דיתי' ברה גיטא ותיוול
איהי ותיחוד ותפת ותחוק ברה : דתנן נעל גדר פרץ כל
שהוא הרי זו חוקה ותיה ליה גיטה וחצרה באין כאחת : וכן
הלכתא : בתוך ביתה או בתוך חצרה : אמר עולא והוא
שעומרת

הזורק גט לאשתו והיתה בתוך ביתה (של נכסי מלוג)
וזרקו לה על גבי קרקע : הרי זו מגורשת
דקתה לה חצר כאלו נתנו בידה כמו דמס' בנמ' : לתוך
חיקה לתוך קלתה הרי זו מגורשת אפ' היא בתוך בית' ובגמ' :
גוס טעמ' וקתה סל שהכשו' נתנין לתוכו סיכורות ומחטין :
גמ' קנה בעלה לפירות להסתמוס בו ואכתו לא נפק גט
פנידא דבעל : למאן דאמר בס' קדקידוסין שהעבד קונה את
עבדו בשטר שיחרורע' ז' עכמו כלומר בקבלת עכמו : גיטו
ידו באין כאחד ע"י הגט בא ידו לן עם נתינתו : תקיף לוי'
עלמא זסיב ירא סן ימות ותיוק' לייכו' ואסו' לטלטל הנט
בשב' למוסרו לה : לקנייה הבעל לדוכתא דמנח גיה גיטא
לאש' בחוקה דקרקע ניקנית בחוקה : ותיחד ותפת תסגור
הדלת לסף חוקה : דתנן נעל וסרן ונדר כל סכוא הרי זו
חוקה (לקנות שאין המוכר יכול לחזור בו) דהשתא קנייה
לחצר והגט שנתוכו דתנן נכסיס שאין להן אחריות נקנין עם
נכסיס

שעומדת בתוך ביתה או בתוך חצרה * ור' הושעיא אמר אפי' היא בטברין וחצרה בציפורי * והלכתה כעולה * דהכין אסקה רב אשי כפרק שנים או חזין בטליית כותיה : אמר רב אשי חצר איתרכא מידה ולא גרע משליחו גבי גט דחוב הוא לה אין חבין לו לאדם לא בפניו הילכך בעינן והוא שעומדת בצד ביתה או בצד חצרה * גבי מתנה דזכות הוא לה זכין לו לאדם שלא בפניו : אפילו עמו כמטה אינה מגורשת אמר רבא ל"ש אלא כמטה שלו * אבל כמטה שלה מגורשת * שמעת מינה כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח לא צריכה במטרה דגביחה עשרה * ואע"ג דאיכא מקום כרעי המטה ברשותיה דבעל מקום כרעי המטה לא קפדי אינשי : לתוך חיקה או לתוך קלתה הרי זו מגורשת * מ"ט לפי שאין אדם מקפיד לא על מקום חיקה ולא על מקום קלתה * ולא על דבר שהוא כקלתה מאי היא טיפקא דאכלה ביה תמוז : מתני' אמר לה כנסי שטר חוב זה או שמצאתו מאחריו קורא והרי הוא גיטה אינו גט עד שיאמר לה הא גיטיך * נתן בידה והיא ישנה ניעורה קורא והרי הוא גיטה אינו גט עד

ככסים שיש להן אחריות בכסף ובסטרי ובחזקה : משום ידה איתרבחי מונתן בידה : גבי גט דחוב הוא לה ואין שלי יכול להיו' לחובתו של אדם שלא מדעתו לכך מטעם שלוחות לא מני למיקמי גבי גט כי אם מטעם יד דמגרס בידה דאפי' על כרחיה הילכך בעינן שתהא עומדת בצד חצרה שתהא דומיא דידה הסמוכה לה : זכין לאדם שלא בפניו וקונה מטעם שליחו : אבל כמטה שלה אע"פ שנתוך ביתו מגורשת : כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח מה שנותן לתוכו וקלוגתא היא בצ"ב : דגבוה עשרה דכוי' רשותא לכפסה ולא חשוב ההוא אזורא רשות סכני * מקום כרעיה שמונחין בארץ : המקום כרעיה לא קפדי אינשי הוחיל ונבזה מן הארץ עשרה טפחי שכות להשתמ' תתיהב : לפי שאין אדם מקפיד על כל מקום מושב אשתו כו' ועד עכשיו הוה אותו מקום חכוי' לה : (דבר שהיה כקלתה בדביותא אמרינן זרקו לתוך חיקה או לתוך קלתה לתוך כל דבר שהיה כקלתה הרי זו מגורשת' וחמרי' כל דבר שהיה כקלתה לאתווי' מאי לאתווי' טסק' דאכלה ביה תמוז' ופירש' כל דבר שהיה כקלתה שמונח' לתשמיש' תמוד שהמכנים אשתו לתוך ביתו ע"מ להיות כלי תשמיש' קטנים עמוס הוא מכנים :) מתני' על שיאמר לה הא גיטך אפילו אם לאחר שנתן לידה אמר כן דין : קוראה וברוי הוא גיטה כלומר כשקוראה כורואה שהוא גיטה :

הזורק פרק ח גיטין

ער שיאמר ליה הא גיטיך : היתה עומדת ברשות הרבים
 וזרק' לה קרוב לה מגורשת * קרוב לו אינה מגורשת * מחצה
 למחצה מגורשת ואינה מגורשת * וכן לענין קידושין *
 ולענין החוב אמר לו זרוק לי חובי וזרקו לו קרוב למלוה
 זכה הלווה קרוב ללוה הלוי חייב מחצה על מחצה יחלוקו :
 גמ' או מצאתו מאחריו * וכי אמר ליה הא גיטיך מאי
 הוי הוה ליה טלי גיטיך מע"ג קרקע ואמר רבא טלי גיטיך מעל
 גבי קרקע לא אמר כלו' אימא שלפתו מאחריו והא בעינא
 ונתן בידה וליכא לא צריכ' דערק לה חרציה ושקלתיה : היתה
 עומדת כר"ה וזרקו לה כו' : היכי דמי קרוב לה א"ל שמואל
 לרב יהודה כדי שתשוח ותטלנו * ואת לא תעביד עובדא עד
 דמטי גיטא לידה : א"ל רב מרדכי לרב אשי הוה עובדא
 ואצריכה חליצה : א"ר אסי א"ר יוחנן לגיטין ולקידושין
 אמרו ולא לדבר אח' : איתבידה רבי אבא וכן לענין החוב
 אמר לו זרוק לי חובי וכו' * ופריק חב"ע דא"ל זרוק לי חובי
 בתורת גיטין * אי הכי מאי למימרא מ"ר מצי א"ל משטח אני
 כך קמ"ל דלא : אמר רב חסדא גט בידה ומשיחה בידו רואין
 אם יכול לנתקו ולהביאו אצלו אינה מגורשת * ואם לאו
 סגורשת מ"ט דאינה מגורשת בעינן כריתות וליכא : מתני'

ב"ש

קרוב לה מסר' בגמ' : א"ל ליה למלוה זרוק לי חובי כר"ה
 וזרקו לו וחבד : גמ' טלי גיטיך מע"ג קרקע לא אמר
 כלום דבעינן וכתו' בידה : ססלפתו מאחריו ססנט היה
 תחוב בע' חגורו למתניו וסלפות משם : וערוק ליה חרציה
 עקס ליה מותניו להקריב לה גט : כדי שתשוח ותטלנו היא
 קרובה דמתני' ואם' ה' את לא תעביד עובד' להטירה ליכנסא
 עד דמטי גיטא ליה גזירה שמיא יאמרו על רחוק סבוח קרוב :
 הוה עובדא שזרק א' גט קרוב לה ומת' ואחרכיה חליצה :
 לגיטין אמרו דמשום קורבה מגורשת וכן לענין קידושין :
 ולא לדבר אחר כגון אם זרק לו חובו קרו' לו וחבד וטעמ'
 דזוק גבי גט דבעל כרח' קנוי לה ביטכך לאתקרי הוי גט
 וקידושין כנוי משו' דחותק' יחיא להוי' דכתי' ויחאה וכיתה
 אכל בעלמא לא אמרינן הכי : גט בידה שנתנו לה וראש
 המשיחה עדיון בידו : גיטה קודם לבנה סמא יסהה את
 הגט שנתני' וסלס בין כתיבה לנתיבה ויהיה לה גטס ממנו
 בתוך הזמן ואח"כ יגרשכ' בו לימים שיסתכח הדבר יראו זמן
 הגט קודם לידת הבן ויהו סגורין שניתן לה משעת כתיבה
 ויאמרו מן הסנוי' נולד משנתגרסה וכיו' סגוס : אם נתגרסה
 בגט יסן וכלך בעלה למדינת הים תינשא לכתחילה : מתני'

כתב

ב"ש אומר פוטר אדם את אשתו בנט ישן ובית הלל אוסרין -
 איזה הוא נט ישן כל שנתיחד עמה מאה' שכתבו לה : גמ'
 במאי קא מיפלגי * ב"ש סברי לא אמרינן גזרה שמא יאמרו
 גיטה קודם לכנה * וב"ה סברי אמרינן גזרה שמא יאמרו
 גיטה קודם לכנה : אמר ר' אבא אמר שמואל ואם נשאת לא
 תצא * ואיכא דאמרי אמר רבי אבא אמר שמואל ואם נתגרש'
 תנשא לכתחלה : מחגי' כתב לשם מלכות שאינה הוגנ'
 לשם מלכות מדי לשם מלכות יון להורבן הכית ולכנין הכית
 היה כמזרח וכתב במערב וכתב במזרח * תצא מזרח
 ומזה * וצריכה גט מזה ומזה * אין לה כתובה : ולא פירות
 ולא מזונות * ולא בלאות * על זה ועל זה * ואם נטלה מזה
 ומזה תחזיר והולך ממזר מזה ומזה * לא זה וזה מיטמאים
 לה * ולא זה וזה זכאין במציאת' ולא במעשרה ידיה ולא
 בהפר' נדריה * היתה בת ישראל נפסלה מן הכהונה בת לוי
 מן המעשר' בת כהן מן התרומה * ואין יורשיו של זה ויורשיו
 של זה יורשין כתובתה * מתו אחיו של זה ואחיו של זה
 חולצין

כתב לשם מלכות שאינה הוגנת אם היה צדכל וכתב לשם מלכו'
 אחר ובגמ' מפרש (שכתב לשם מלכות פרסיום דקרי ליה
 מלכו' שאינ' הזגנת מסנס דאין לה כתב ולא לשון אלא קסל
 חומה אחרת) או שכתב לה לשם מדיכו' לפי שהריד לכתוב לשם
 מלכות שכתוב בה : או שכתוב לכנין הבית או להורבנה
 פסול לפי שלא נכתוב לשם המלכו' : תכל' מזה ומזה אם נישאת
 בגט זה תכל' מן הא' ומן השני וצריכה גט שני מן הא' וגם מן
 השני ואף על פי שקידושין שני לא היו קידושין וביבמו' מפרש
 טעמא גזירה שמא יאמר גירס ראשון נק' גמור וכסאה שני
 וכמלאת אשת איש יוכאה בלא גט : ולא בלאות הקיימים
 מבגדים שהכניס' וקנסה הוא דקנסיה כדמפרש ביבמות
 דאיבעי ליה לקרוייה גיטא : הולך ממזר מזה ומזה ואם
 החזיר הראשון וילדה לו בן הוא ממזר מדרבנן וביבמות
 אמרינן דאסור בממזרת הואיל וכשר מן התורה : מטמאין
 לה אם כהנים הם : מן הכהונה דזונה היא דסתם זונה אשת
 איש שמזנה תחת בעלה לאחרים (דהיינו נפקת צריח :)

בת לוי מן המעשר קנסא הוא כדמס' בתס : מן התרומה
 כדאמרינן בסוטה מוכטמאה דכתיב שלשה פקמים אח' לבעל
 ואח' לכוכל ואחד לתרומה : אין יורשין של זה בניו שהיו
 לו ממנה : יורשין כתובתה ביבמות פרכינן כתובה מאי
 עבידתיה הא קתנו אין לה כתובה ומסנו כתובה בנין
 דכרין שתיקנו לה חכמים שירשו בניו יתר על חולקיהו

הזורק פרק ה גיטין

חולצין ולא מיבמין : שינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה
 תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה : גמ' אמר עולא
 מפני מה תקנו מלכות בניטין משום שלום מלכות ומשום
 שלום מלכות תצא והולד ממזר : אין ר"מ לטעמיה דאמר רב
 המנונא משמיה דעולא אימר היה ר"מ כל המשנה ממטבע
 שטבעו חכמים בניטין הולד ממזר : אמר רב יהודה אמר רב
 זו דברי רבי מאיר אבל חכ"א הולד כשר : ומודים חכמים
 לר"מ שאם שינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה תצא מזה
 ומזה וכל הדרכים האלו בה : אמר רב אסי אף אנן נמי תנינא
 שינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה תצא מזה ומזה וכל
 הדרכים האלו בה הא מאן קתני לה אלימא ר"מ אי הכי
 גיערבינהו וניתנינהו אלא לאו ש"מ רבנן היא ש"מ :

מתני' כל העריות שאמרו צרותיהם מותרות הלכו הצרו'
 האלו ונישאו ונמצאו אלו איילוניות תצא מזה ומזה וכל
 הדרכים האלו בה : הכונס את יבמתו והלכה צרתה ונשאת
 לאחר ונמצא זו שהיא איילונית תצא מזה ומזה וכל הדרכים
 האלו

דעם אחוסון כשמת' בחיו בעלה אף על מי שבעלס יורסה
 והכא לא סקלודקנסה קנסיה : אחיו של שני חולץ מדרבנן
 כדפי' גבי גט נזורה שמה יאמרו גירש זה ונסא זה ואחיו של
 ראשון כריך לחלוק מן התורה : ולא מתויבמת קנסא :
 סיבה שמו או שמה נגט : וכל הדרכים המפורשים במסכתיו
 כולן הן בה : גמ' משום שלום מלכות שיהא לנו שלום
 עמהם שיאמרו חסובין אנו בעיניהם שכותבין שטרותיהם
 בשמינו : תכא וכולד ממזר בתמיה : ר"מ לטעמיה סתם
 משנה ולקמן נמי חמרינן זו דברי ר' מאיר : סיבה שמו
 או שמה נגט : הולד כשר אשלום מלכות קאי שריך לכתוב
 לשם מלכות שעומד בה משום שלום מלכות : לערבינכו
 וליתניכו בהרי הך דלשם מלכו' דחד פסולת הוא : מתני'

כל העריות כלומר כל עריות שאמרו צרותיהן מותרות ליכנס
 לסוק בלא חליכה כשמתו בעליהן בנא בניס חס הלכו צרות של
 אלו העריות ונסאו לסוק ונמאחו העריות איילוניות דחיגלאו
 מילתא שהיו קידושי המת בהן בטעו' ונמאח שלא היו אלו
 צרותיהן ולא פטרום העריות האלו מן חליכה : תכא מזה
 ומזה מבעל שנשאת לו ומיבם : (והלכה צרתה ונשאת
 לאחר דק"ל דביאת האחת פוטרת צרתה ונמאחת זו שנתבמה
 איילנית ואין יבומה ובוטין שהרי לא היתה אשת המת ונמאח
 שאיכה צרתה ונישאת לסוק בלא חליכה : תכא מזה ומזה
 מבעל זה ומיבמה הראשון וכל הדרכים האלו בה הסנויך

הזורק פרק ח גיטין רכג

חאלו בה : גמ' ירושלמי זו דברי ר' ט שאמר משום ר' ע' אכל חכ"א אין ממזר ביבמה * וק"ל כחכמים : מתני' כתב הסופר וטעה ונתן נט לאשה ושוב' לאיש נתנו זרה לזה לאח' זמן הרי הגט יוצא מתח' ידי האיש והשוב' מיד האשת תצא מזה ומזה וכל הדרכים חאלו בה * ר"א אומר אם לאתר יצא אינו נט * ואם לאתר זמן יצא הרי זה גט * לא כל הימנו של ראשון לאבד זכותו של שני : גמ' היכי דמי לאתר זמן והיכי דמי לאלתר * אמר רב יהודה אמר שמואל כל זמן שיושבין זהו לאלתר עמד זהו לאתר זמן ורב אדא בר אבהו אמר לא נשאת זהו לאלתר * נשאת זהו לאתר זמן ומדקא מפרשינן דברי ר' א"ש"מ הלכתא כוותיה * ומסתברא כדקא פריש רב אדא בר אבהו דדייקא ממתניתין כותיה * ואע"ג דפריק שמואל שינויא בעלמא הוא ולא סמכינן אשינויא : מתני' כתבו לגרש את אשתו ונמלך ב"ש אומר פסלה מן הכהונה ובית הלל אומר אע"פ שנתן לה הגט על התנאי ולא בעשה התנאי לא פסלה מן הכהונה : גמ' והיכא דכתב לה גיטא לדביתהו ואמר לה הרי את מגורשת ממני ואי ארז מותרת לכל אדם אע"ג דלא מישתרייה לעלמא איפסלא ליה לכחונה דתניא ואשה גרושה מאישה אע"פ שלא נתגרשה אלא מאישה פסולה לכהונה והוינו ריח הגט דפוסל בכהונה : שלח ליה רב יוסף בריה דרב מנשיא מדוייל לשמואל ילמדנו דבינו יצא עליו קולא איש פלוני כהן כתב ליה נט לאשתו וחרו היא יושבת תחתיו ומשמשו מהו שלח ליה תצא והדבר צריך

צמסנה של מעלה) זו דברי ר' מאיר סאמר משום ר' ע' דאמר דיבמו' יש ממזר מחייבי לחוין ויבמה כסוק היא מחייבי לחוין כל זמן שלא חלפה דכתיב לא תהיה אשת המת וגומר : חוין ממזר מיבמה כי חוין ממזר חלף מחייבי כריקות : גמ' כתב הסופר נט לאיש לגרש בו אשתו ושוכר לאשה סתמסור לבעלה כשיפרע לה כתונתה : וטעה בסופר כשמסר להן הסטרות ונתנו נט לאש' ושוכר לאיש ומסרו זה לזה : והלכה זו ונשאת כי סבורה שזה גט שמסר לה בעלה וזה סבור שמסרה לו אשתו הסוכר (לאחר זמן הגט יוצא מתח' ידי האיש שמוכחו לפניו להרחו' סוכרו והרי הוא גט) חס לאתר צמ' מס' :) לח כל הימנו חוין הכל כדבריו להחמינו להנד זכותו של שני שנשאה דאמרו קמוייה היא בייבין והחלימו את הסטרות אחר שנשאת : (גמ' בקות עכיון בדברי גירוסיה :) חיס פלוני כהן מעשה בח' פנינו סכת כהן לגרש חסתו וינא קול בעיר על כך סכת לה הגט : מי מפיקין ליה

הזורק פרק ה גיטין

צריך בדיקה * מאי היא דאי אינליא מילתא דקרו לנתינא
 כתיבה דילמא גרן קאמרי ותצא : תצא והאמר רב אשי כל
 קלא דבתר גישואין לא חייושין ליה מאי תצא דקאמר שמואל
 שני א"כ אתה מוצי' לעז על בניו של ראשון * כיון דמשני
 ספקת לה ומראשון לא ספקת לה אתו למימר סמוך למיתה
 גירשה : מתני' המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק ב"ש
 אומר אינה צריכה ממנו גט שני וב"ה אומר צריכה ממנו גט
 שני * ומורים בשנתגרשה מן האירוסין שאין צריכה ממנו
 גט שני מפני שאין לבו גס בה : כנסה בגט קרח תצא מורה
 ומזה וכל הדרכים האלו בה : גמ' מתניתין בשלא רואה
 שנבעלה וכדאיכא עירי ייחוד וליכא עירי ביאה פליגי *
 ב"ש סברי לא אמרי' הן עירי ייחוד הן הן עירי ביאה ובירת
 הלל סברי אמרינן הן הן עירי ייחוד הן הן עירי ביאה *
 ומורים

ליה מיימי משום קלא שלא יאמרו הרי גירש' והחזירה ונמלא
 כסן מחזיר גרושתו : תכל מפני הקול והדבר כריך תלמו'
 ובדיק' קודם שאנו כוזבאנה ממנו : דאונלחי מילת דקרו
 בני העו' שרגילין לקרות לכתובה כתיבה (אע"ג דלכתובה
 לחודה נמי קרו כתיב' מחמרינן למיחס) לקלא ויאמרו דילמא
 האי כת' כתן קאמרי ותכל מפני חשד בקול : כל קלא דבתר
 גישואין לא חייושין ליה וזו נשואה ועומדת לכסן זה כמה
 ימים : נחוי תכל נמי משכי אסמת בהן זה וכשאת לכסן אחר
 תכל שקרי יוצא עליה קול גרושה זמן כמה שכי : וסריך הרי את
 מוצי' לעז על בניו של ראשון לומר חללים הם שהרי כוזבאו
 מן השני כי בדקו אחר הדברים ומלאו חמת : ומשכי כיון
 דקח מסק' לי משכי ולא מראשון אתי למימר סמוך למיתה
 גירשה הראשון לכך חכמי' מוכיחין אותה משכי ולא אתי
 לאחזוקי קלא קמא נבכו (דחוליל ומראשון לא אפקי חין כאן
 לעז) : מתני' כרובה גט שני בגמ' מפ' פלוגתייהו :
 גס בה אינה בוש ממנו (וזו חין גס בה) : כנסת קרח בב"ב
 אמרו דתיקון רבנן (גט מקושר מפני כהנים קסדנים שהיו
 נגרשין בשותיבין זמיד היו אסורין בהן ותקנו לכתו) גט
 מקושר שאיכו נוח לכתוב (וכריך זמן מרובה בכתיבתו) שמא
 צתוך כך יתפייס וחתומין עדיו מבחון כיכר כתב שיטת ח' או
 שתיים מפניס וכריך אותן על החלק וחותם עד על הכרך
 מבחון וכן עד שלישי ואם יש עוד קשר כריך וחין עד חתי'
 מאחוריו זהו קרח וססול גזירה משום כולכם דמסקמח כמנין
 קשרין היו עדיו מתהילה וחיושין דילמא אמר לכן כלכם
 חתמו וברי' אחד טלא חתם וססול : גמ' בן הן עירי כו'
 כלומר

המברש פרק ט גיטין רכז

ומודים בשנתגרשה מן האירוסין שאינה צריכה ממנו גט שני
דלא אמרינן הן הן עירי ייחוד הן הן עירי ביאה משום דאין
לכו גט בה :

סליק פירקא

פלומר כיון דראו שנתייחדו א"כ עדות סל ביאה דאנן סהדי
סכא עליה (כיון דגט בה) :

בדרן עלך הזורק

המגרש את אשתו ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם

אלא לפלוני ר"א מתיר וחכמים אוסרין כיצד

יעשה יטלנו ממנה וייחזיר ויתננו ויאמר לה הרי את מותרת

לכל אדם ואם כתבו לתוכו אע"פ שחזר ומחקו פסול :

גמ' איבעיא להו חאי אלא חוץ הוא או ע"מ הוא חוץ

הוא ובחוץ הוא דפלוני רבנן עליה דר"א דהא שייר לה בגט

אכל בע"מ מודו ליה מידי דהוא אכל תנאי דעלמא או

דילמא ע"מ הוא ובע"מ הוא דפלוני ר"א עליהו דרבנן אכל

בחוץ מודה להו דהא שייר ליה בגט ופשט רבינא דחוץ

הוא אכל בע"מ מודו ליה : אמר רבא הרי זה גיטיך ע"מ

שלא תשתי יין כל ימי חיי והייכי אין זה כריתות כל ימי

חיי פלוני ה"ז כריתות ט"ש חיי פלוני דילמא מאית ומקיימ'

ליה לתנאי הוא גמ' דילמא מאית ומקיימא לתנאי אלא

אימא כל ימי חייכי אין זה כריתות כל ימי חיי פלוני הרי

זה כריתות וכן כל ימי חיי הרי זה כריתות : ת"ר הרי זה

גיטיך ע"מ שתנשאי לפלוני הרי זו לא תנשא ואם נשאת לא

תצא מאי קאמר אמר רבא ה"ק הרי זו לא תנשא לא לו ולא

לאחר לו שמא יאמרו נשותיהן ניתנין במתנה לאחר ליה

תנשא דבעיא קיומי לתנאיה : ואם נשאת לו לא תצא

לאחר

המגרש את אשתו ואמר לה כשעת מסיור הרי את כו' :

ע"מ הוא וכו' כאומר ע"מ שלא תינשאי לעולם :

אכל בע"מ מודי רבנן דבגט סלח סיור שהתירה במסירת הגט

לכל אדם סלח סתתה עמך ע"מ שלא תינשאי לזה ואין זה לא

תנאי בעלמא : אין זה כריתות שאין מפריד כי אם המות

דעד יום מותו קסורה זו : ה' זכריות מיד והיא תקיים

התנאי : הרי זו לא תינשא לוגזיר סמא יאמרו נשותיהן

ניתנין במתנה ואין לך לעז גדול מזה : ואם נשאת לו לא

תצא

המגרש פרק ט גיטין

לאחר תצא : ת"ר הרי זה גיטך ע"מ שתעלי לרקיע ע"מ שתררי לתהום ע"מ שתבלעי קנה בן מאה אמה ע"מ שתפרח באויר ע"מ שתעברי את הים הגדול ברנלך אינו גט ר' יהודה אומר כזה גט : כלל א"ר יהודה בן תימא כל שא"א לו לקיימו בסופו והתנה עליו בתחלתו אינו אלא כמפליגה בדבריו וכשר : אמר רב נחמן אמר רב הלכה כר' יהודה בן תימא : אמר רב נחמן בר יצחק מתניתין גמי דייקי דקתני כל שאיפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתחלתו תנאי קיים הא א"א תנאו בטל ש"מ : ואם כתבו לתוכו אע"פ שחזר ומחקו פסול : אמר רב ספרא כתבו בתוכו תנן : פשיטא כתבו בתוכו תנן : מהו דתימא ה"מ לאחר התורה אבל לפני התורה אפילו על פה פסול קמ"ל : ורבא אמר ל"ש אלא לאחר התורה אבל לפני התורה אפילו על פה גמי פסול : ואודא רבא לטעמיה : דאמר רבא להנהו דכתבי גיטי שתיקו לבעל עד דכתביתו לתורפיה דגיטא : והלכתא כרבא : ת"ר כל התנאים פסולין בגט דברי ר' וחכ"א כל הפוסל על פה פוסל בכתיב וכל שאינו פוסל על פה אינו פוסל בכתיב : חוץ שפוסל על פה פוסל בכתיב ע"מ שאינו פוסל על פה אינו פוסל בכתיב : אמר רבא מחלוקת לאחר התורה דרבי סבר גזרינן לאחר התורה אטו לפני התורה ורבנן סברי לא גזרינן : אבל לפני התורה דברי הכל פסול : ומתני' דקתני כתבו לתוכו ואוקימנה בחוץ אבל ע"מ לא פסיל לאחר התורה ורבנן היא : וכן הלכה :

מתני' הרי את מותרת לכל אדם לא לאביך ולאחיך ולאחייך
 תכא שאין כאן איסור אלא חשש לעז בעלמא : ואם נשאת לאחר תכא כי לא כתהוי' התכאי והוא על תנאי גירסה : מפליגה דוחה אותה לכערה בדברי הכאי : (מתני' כמו דיוק' בבבא מביעא בהסוכר את הפועלים) כתבו תנן כלומר דוקא כתבו בתוכו הוא הגיט ליה תקנה אבל לא כתבו בתוכו חפילו אמר לעדים ולסופר ע"מ בן אינו נפסל בכך בלב' שיאמ' בשע' מסור' ה"ר את מותרת לכל אדם : ה"מ דבעינן בתוכו ולא מהכי ליפסל מאי דאמר לסהדי ע"מ כן היכא דאמר לאחר כתיבת התורה ע"מ שלא תנשא לפני' דכיון דנכתב עיקר הגט קוד' הזכרת התנאי לא מופסל (במאי דאמר לסהדי לכותבו ע"מ כן) אי לא כתבו בתוכו בהדיח : אפי' על פה סהרי עיקר הגט ע"מ כן נכתב : קמ"ל דרב ספרא דכתובין דוקא : סתיקו נזפו בו שלא יוכי' שום תנאי : כל תנאי' פושלין בגט אם כתב לתוכו ואפי' כתקיים : חוץ שפוסל בכת' דכיו' שזר בגט : מחלוקת דע"מ דרבי ורבנן : מתני' לאבא

ולאחיך

המגרש פרק ט גיטין רכה

ולא אחיך לעבר ולנכרי ולכל מי שאין לה עליו קידושין כשרי
 הרי את מותרת לכל אדם אלא אלמנה לכהן גדול גרושה
 וחלוצה לכהן הדיוט ממורת ונתינה לישראל בת ישראל
 למזור ולנתין ולכל מי שיש לה עליו קידושין אפילו
 בעבירה פסול : גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם רבי
 יהודה אומר ורן די יהוי לך מינאי ספר תירוכין ואגרת
 שבוקין למהך להתנסבא לכל גבר די תצביין : גופו של שטר
 שחרור הרי אתה בן חורין הרי אתה לעצמך : גמ' אמר
 אביי מאן דכתב גיטא לא ליכתוב ודין דמשמע דין אלא ורן :
 ולא לכתוב איגרת דמשמע איגרת אלא ואגרת דיתהויין
 דיתצביין : תלת תלת יודין מ"ט דמשמע דיתהויין דתצביין :
 ולורכיה לואו דתירוכין ולואו דשבוקין דמשמע תריכין
 ושביקין ולורכיה לואו דיכרו דמשמע וכדי : ולא לכתוב
 למיהך דמשמע כי חוכא אלא למהך : ולא לכתוב לאתנסבא
 דמשמע לא תנסבא אלא להתנסבא : איבעיא להו מי בעינן
 ורין או לא בעינן ודין ת"ש ראתקין רב בניטי איך פלוני
 בר

ולא ביד כו' לא שוירי הוא דכלאו איסור אישות נמי לא תפסי
 בהו קידושין : (אלמנה לכהן גדול וכו' כיון דקדושין תופסין
 בחיובי להוין ולהאי לא תפסי בה קדושין משום אישות טנה
 אשתכח דשוירי בניטא) וכן לכל מי שיש עליו קדושין אם
 היתב פכויב : ואפי' בעבירה דאיסור לאו : פסול דהוה
 שויר : גופו של גט עיקרו כתב של גט : (כך יכתבו בו)
 ודן דיהוי לוכי מינאי וזכ הספר טיביה לך מאתני : ספר
 תירוכין ואגר שבוקין שריך להוכיח בתוכו סעי' ספר זכ
 מגרסה : גמ' לא לכתוב ודין ביוד דמשמע דין הוא
 דאגרטיך אבל אם אינו דין עלי שאגרטיך לא תקנרס : ולא
 ליכתו איגרת שבוקין ביוד דמשמע איגרא גג : דיתיהוין
 דחי לא שדו ביה חלח תרי יודין מקרו דיתיהוין נשים לעלמא
 זכ דתצביין דכי כתב תלתא יודין משמו' שתהא רשאה לינשא
 לכל אדם לכל מי שתרסה : ולורכיה לוי' דתירוכין יאריך
 הוי' שבעסר תירוכין ולוי' דשבוקין דחי לא מאריך להו
 מיחוי כו' וד ומשמע תרוכין גרוסות דעלמא ושביקין נסים
 עזובות דעלמא ולא סלה הוא ולורכיה לוי' דוכדו וכדו
 פטרית יתוכי יאריך הוי' אחרונה של וכדו סלא ירחס כו' וד
 חי לא מאריך לה והוה משמע וכדי כלומ' בולח כלים בלא ספר
 כמו כדו כסנא : ולא לכתוב לאיתכסב' בחלף חלף להתנסב'
 בה' שמא ירחיק לא מן ותנסב' ומשמ' לא ותנסב' לא תינשא :
 מי בעינן ודן כלומר הלכה כר' יבודה או הלכה כחכמים :

המגדש פרק ט גיטין

בר פלוני פטר ותריך ית פלוני אינתתיה דהות אינתתיה מן
 קדמת דנא מיומא דנן ולעולם ואלו ודן לא קאמר
 ולטעמין כולהו מי קאמר אלא בעינן ה"נ בעינן : מן יומא
 דנן לאפוקי מדרבי יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו :
 ולעולם לאפוקי מדבעא מיני רבא מרב נחמן דבעא מיניה
 רבא מרב נחמן היום אין את אשתי ולמחר את אשתי מהו :

כוליהו מי קאמר כל שאר דבריו הכתבו בגט כגון דיתכדיין
 כו' כלומר כלום הזכירו רבא בתקנתם חלא דאע"ג דלא
 הזכירו רבא בעינן דנכתבינסו הכי כמו ודן בעיא ורבא הזכיר
 חלו לכורך כדמסיק : ולאפוקי מדרבי יוסי דאמר חין כריך
 לכתו בגט ס"מ מהיום דזמנו של שטר מוכיח עליו ולא הוי
 בגט לחא מית' וזילכך תיקן רבא בכל גיטין להיות הסופרי'
 רבולין לכתוב מהיום ואף על גב דק' לכתבי יוסי בעינן לאפוקי
 נפשיה מפלוגתא כדי שיהא הדבר בהיתר ולא יהא סוס פסול
 במספחו ישראל : היום חין את אשתי כו' ומסט ליה כיון
 דמסקא פסקא וסריא חס' כ' תיקן דלא ליעבד הכי שלא להוכיח
 לעז על הגט :

גט כריתות

פכך בשבת בכך וכך לירה פלו' בשנת כך וכך לכריאת עולם
 במניינא דרגילנא למימני ביה בדוכתא פלוני איך אנא פלו'
 בר פלוני וכל שום דאית לירה דממתא פלוני צבית ברעות
 נפשי בדלא אניסנא ופטרית ושבקית ותריכית יתיכי ליכי
 אנת פלוני כרת פלו' וכל שום דאית ליכי דממתא פלוני
 דהות אינתתיה מן קדמת דנא וכרו תרובית יתיכי ליכי אנת
 פלוניתא כרת פלוני וכל שום דאית ליכי דממתא פלוני
 דיתהויין רשאה ושלטארה בנפשיכי למחך להתנכבא לכל
 גבר דיתצביין ואיניש לא ימחה בידיכי מן יומא דנן ולעולם
 וחרי את מותרת לכל ארס ודן רי יהוי ליכי מינאי ספר
 תירוכין ונט פיטורין ואגרת שבוקין כדת משה וישראל :

ראובן בן יעקב עד : אלעזר בן גלעד עד :

גופו של גט שחרור הרי אתה בן חורין הרי אתה של עצמך :
 אתקין רב בניטי דוביני דעכדא דנן מוצדק לעבדות ומטי'
 ועטיר
 דזוכי דעבדי במכור' שטר עבדים : מוצדק לעבדו דינו
 פסו

המגרש פרק ט גיטין רכו

ועטיר מן חרורי ומן עלוליו ומן ערורי מלכה ומלכות -
 ורושם דאיניש לא איתו עלוהי ומינקי מכל מום ומן כל
 שחין ער טיעהר חרת ועתיק: מתני' שלשה גיטין פסולין
 ואם נשאת הולד כשר כתב בכתב ידו ואין עליו עדים -
 יש עליו עדים ואין בו זמן יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד
 אלו שלשה גיטין פסולין ואם נשאת הולד כשר: ר"א אומר
 אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כשר ונוכה
 מנכסי משועבדים שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני
 תיקון העולם: גמ' ותו ליכא והא איכא גט ישן התם
 לא תצא והכא תצא הניחא למאן דאמר הכא תצא אלא למ"ד
 הכא

פסו לעבדו שאין שום עירעור במכירה זו: פטור ועטיר
 זכור ומוסלג: מן חרור מכל חירות ופטוי כגון הנפטר
 מרב וועטיר כמו עטרה שטר הלוקח רק שבמות לא חרו
 מתרגמין לא עטרו ומן עלוליו ומן עירעורו מלכה ומלכתא
 ומכל עולמות ועירעורים של המלך והמלכה שלא חטא להיו
 מוכת למלך ליהרג שהם כיו מוכתב מחחו בטל: ורושם
 דאיכס סימן שעושין על העבדים כדאמרינן במסכת שבת:
 דאיכס מאד אח' חוץ מן המוכ' לא אית ליה עילווה: ומינקי
 ומנוקה מכל מום כגון ליסטויס מזוויניס דמקחן מקח טעות:
 ומכל שחין דנפיק עד טיעהר ואכל שחין שייכא בפניו גל שתי
 סניס דמאיוס למיקס קמיה עד טיעהר בלסון פריס שתי סניס
 והא דאמרו סימפון בעבדים ליכא היינו מוס דהיך דבגוואוי
 לא איכפת ליה והיך דבבראי בא חזו ליה ולא קפיד הילכך זה
 מעכשוו אין בו שחין ודרך שחין ישן שהולך לו וחזר עד שתי
 סניס שמקחו בטל לפי שכבר הייב כזה ולא רחוקו: מתני'
 ג' גיטין פסולין מדרבנן דכת' ידו כמח' עדים דמי וכשר
 מדאורית לר"מ אבל לרבנן פסולה דילמא אתי לאכשורי בכתב
 סופר בלא שום עד ולכך חס נשאת הולד כשר אבל חס היה
 בתב סופר הוי כול' ממז' כשאין שם שום עד וזמן תקנת'
 דרבנן הוא כדאמרינן פ' קמח' (משום בת אחותו:) ואין
 בו אלא עד ח' בנמ' איכא מ' ד' אכתב ידו קאי ורישא השמעין
 חסי חין בו שום עד חס ניס' כול' כשר וסיס' השמועין דלא
 תיכשא לכתחיל חסי' כשיט סגסג עד ח' ואיכ' למ' ד' אכתב
 סופר קאי ואס' ה' כול' כשר לסופר כיו תקום עד שני:
 ר"א אומר אע"פ שאין שם עליו עדים ככל זנס' איכו בתב ידו
 אלא שכתבו לה בפני עדים כשר לכתחילה דקסבר עידו מסורה
 כרתו: מפני תיקון העול' שמא ימותו קידי מסיר ויערער
 דבעל לומר לא גרסתו: גמ' ותו ליכא גיטין פסולין
 לכתחילה

המגרש פרק ט גיטין

איבא לא תצא מאי איבא למימר * התם תנשא לכתחלה הכא
 דיעבד * כתב בכתב ידו ואין עליו עדים * אמר רב כתב ידו
 שנינו * אהייא אלימא ארישא פשיטא כתב ידו קתני * אלא
 אמציעתא הרי יש עליו עדים * אלא אסיפא יש בו זמן ואין
 בו אלא עד אחד וקתני שלשה גיטין פסולין ואם נשאת הולד
 כשר אמר רב דוקא כתב ידו ועד * אבל כתב סופר ועד אין
 הולד כשר * וכי קתני כתב סופר ועד כשר התם סופר ועד
 הוא * אבל כתב סופר לא מהני ולא מירי * וכן אר"י כתב
 ידו שנינו וכן הלכתא * שלשה גיטין אלו הפסולין אם נשאת
 באחר מהן זמנין אמר רב תצא וזמנין אמר רב לא תצא * יש
 לה בנים לא תצא אין לה פנים תצא * לוי אמר לעולם לא
 תצא וכן א"ר יוחנן לעולם לא תצא * וכן הלכתא * הילכך
 לגבי נט ישן תנשא לכתחלה * ר"א אומר אע"פ שאין עליו
 עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כשר * אמר רב יהודה א"ר
 הלכה כר"א בגיטין * אבל לא בשטרות ושמאל אף בשטרות
 וכן א"ר יעקב כר אירי אריב"ל הלכה כר"א בגיטין והלכתא
 כר"א בגיטין * ומהא נמי שמעינן דלא בעינן עידי מסירה
 איבא דאיבא עירי חתימה * דהא רב הוא דאמר אם נשאת
 בעד אחד וכתב ידו סופר שהולד כמזור * והוא אמר הלכה
 כר"א בגיטין * ואי ס"ר בעינן עידי מסירה איבא דאיבא עידי
 חתימה * השתא היכי דליבא עירי חתימה כלל ואפילו ער
 א' מכשר רב איבא דאיבא עד אחד ועירי מסירה פסול והוח
 ליה הולד ממזר * אטו עד אחד מגרע גרע מהיבא דליבא ער
 כלל * אלא ודאי מדפסיל רב בעד אחד ומכשר היבא דאיבא
 עירי מסירה אפילו ליבא עד אחד שמעינן דהאי דפסיל בעד
 א' היכי דליבא עירי מסירה הוא * ואי איבא כחתימה שני

עדים
 לכתחילה ואם נשאת כולד כשר * (והא איב' גט ישן דחמרו'
 לטילבגנ' דהזורק חס נשאת לח תנח' : הכא תנח' לקמן
 פלוגי בה בשמעתין : התם תנשא לכתחילה הכי חמרו' גט
 הזורק נאיב' דחמרו') הרי יש עליו עדים ומה לי כתב ידו
 ומה לי כתב סופר * (וכי קתני כו' התם סופר ועד לקמן
 הוא כמתני' וזמ' לר' הכי רב' ורמיה דחתם סופר עס עד א'
 דהו' לר' שני עדים : יש לה בנים קודם שגודע לנו שגט
 זה נשאת : לח תנח' סלח להוכיח לטו ממזרות על בניה :)
 ה' לכך לגבי ישן תנשא לכתחילה דחס לא כן ליתנייב סלח גיטין
 פסולין : הלכה כר"א בגיטין דעירי מסירה כרתו ואפילו
 פסולה דרבנן ליבא : אבל לא בשטרות דכתב וכתוב בספר
 וחתום בספר ורמיה : אפילו בשטרות דהת' עכה טובה

עדים מכשר ואע"ג דליכא עירי מסירה • והיינו דקתני שאין
 העדים חותמין על הגט אלא מפני תקון העולם כלו' דאי
 ליכא בגט עירי חתימה אלא ניתן בעירי מסירה בלכר זימנין
 דמייתי עירי מסירה ואתי בעל ומערער ומקלקל לה • הילכך
 תיקנו שיהו העדים חותמין בגט דאי אתי בעל ומערער מפקא
 ליה לגיטא ומקיימא לי בעירי חתימה ודחיא ליה • ואי ס"ד
 דלא סגי לן בעירי חתימה אלא עד דאיכא עירי מסירה מאי
 תיקון העולם איכא אף ע"ג דמקיימא ליה לגיטא בעירי
 חתימה ליחוש דילמא לא איתיהיב ליה בעירי מסירה • אלא
 ודאי כל היכא דאיכא עירי חתימה לא בעינן עירי מסירה •
 וכל היכא דאיכא עירי מסירה לא בעינן עירי חתימה • דבחד
 מיניהו סניא • אלא מיהו ה"מ בדיעבד • אי נמי דאישתכחי
 עירי מסירה פסולין • דלא אמרו עדיין אשת איש היא • לא
 הואיל ואיכא עירי חתימה והן כשרים והגט יוצא מתחת ידה
 גירושי מעליא אינון • אבל לכתחלה בעינן עירי מסירה והן
 העיקר • שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תקון העולם
 כדאמרו דאי אכיד גיטא קיימי עירי מסירה • ואי מייתי
 עירי מסירה קיימי עירי חתימה • וחזינן לגאון דאמר הוו
 ידעין דהאי דאמר ר"א כתב סופר ועד הולד ממזר משום
 דהויא לה האי מילתא לר"א כמזויף מתוכו שהולד ממזר •
 ואף על גב דהאי מילי דגאון סתרי למילי דידן חזינן
 למכתבינהו משום דמלאכת שמים היא • מתני' שנים
 ששלחו שני גיטין שוין ונתערבו נותן שניהן לזו ושניהן לזו
 לסיכך אם אכד אחד מהן הרי השני בטל • חמשה שכתבו
 כלל בתוך הגט איש פלו' מגרש פלנית ופלוני לפלוני והעירי'
 חותמין למטה כולן כשרין וינתן לכל א' ואחד הירי טופס
 לכל אחד ואחד והעדים למטה את שהעדים נקריין עמו כשר •
 גמ' היכי דמי כלל היכי דמי טופס • א"ר יוחנן זמן א'
 לכולן זה הוא כלל' זמן לכל א' ואחד כגון בחד בשבא בחד
 בשבא זה הוא טופס • ור"ל אמר אפי' זמן אחד לכולן הוי
 טופס

קמ"ל מפני תיקון העולם • מתני' שני גיטין שזין בשמותיהן •
 הוי השני בטל דלא ידעין דמחן ניכחו • טופס לכל א' וא'
 מפרש בגמ' • את שהעדי' נקריין עמו היינו שהחתון אבל
 העליונים פסולין שמא לא העידו העדים אלא על האחרון •
 גמ' (זמן אחד לכלן זהו כלל כגון סכתב בחד בשבא גירש
 פלו' לפלונית ופלוני לפלונית • כגון בחד בשבא גירש פלוני
 פלונית וחד כתב בחד בשבא גופיה גירש פלוני פלוני) זמן
 א' לכולן נמי הוי טופס לכל א' וא' לפסול את העליונים דהואיל

הסגורש פרק ט גיטין

טופס * ואלא היכי דמי כלל דכתבי הכי אנו פלוני ופלוני
 ופלוני גרשנו גשותינו פלונית ופלוני * ופלונית א"ה נמצאו
 שתי נשים מתגרשות בנט אחר והתורה אמרה וכתב לה ולא
 לדר ולהכרתה * דהדר כתיב פלו' גירש פלו' ופלו' גירש
 פלונית * תניא כותיה דר' יוחנן * ותניא כותיה דר' ל' זכו'
 והלכתא כר' יוחנן : מתני' שני גיטין שכתבן זה בצד זה
 ושני עדים עכרים באין מתחת זה לתחת זה ושני עדים יורגים
 באין מתחת זה לתחת זה את שחעדים הראשונים נקראין עמו
 כשר : ער א' עכרי ועד אחר יוני עד אחר יוני ועד א' עכרי
 באין מתחת זה לתחת זה ומתחת זה לתחת זה שניהם פסולין :
 גמ' ועירי תני שגיהן כשרין * ותנא דידן דילמא
 גונדלית

וזכיר שם כאיש ואשתו של אחד לכדו היו כל אח' גט לעכמו
 ונמכא האחרון מפסיק בעדות ואין עדים מעידין חלא עליו :
 (דהדר כתב פלו' גירש פלונית ופלו' פלו' כי היכי דלכוז כל
 חד חד באפי נפשיה ומיהו אהכי ליסכא קמא לאשמועינן
 שהעדים ידעו בכל הגיטין הללו : מתני' שני גיטין שכתבן
 זה בצד זה ברוחב המגילה : ושני עדים עכרי' הבאי מתחת
 ראשון לתחת שני שם העד הראשון תחת הראשון ושם אביו
 תחת השני וכן עד שני תחתיו : וחזרו וחתמו תחתיהן ב'
 ישראלים יורגים ובלשון יורגית בדרך זה אבל חתימת יורגית
 אינה נקרא' בחתימת העברי' שכשהיו יורגים חוקים יוסף בן שמעון
 בידוע ששמו שמעון בן יוסף שכך מתפרשת חתימתו יוסף בן
 כלומר בנו של יוסף שמעון ונמכא שם העד חתום על הגט שני
 ושם אביו חתום על הראשון הילכך על כרחיך היווני חתמו
 תחת השני כזה : את שהעדים הראשונים נקראים עמו כשר
 הגט הראשון שהעדים העכרים תקומים למעלה הימנו כשר
 וגט השני שהיוונים חתמין תחתיו פסול ובגמ' מפרש אמאי
 מיוסב : עד ח' עברי' ויד' אחד יורג' באים מתחת גט הימין
 לתחת גט השמאל ועד עכרי ועד יורג' תחתיהן באין מתח' גט
 השמאל לתחת גט הימין כגון שהיוני ראשון חתם תחת השמאל
 יוסף בסוף השיטה וחזר וחתם בן שמעון ראש שיטה שנייה
 תחת הימני בגמ' שמו תחת הימני דהכי מפרשא חתימת
 דידהו בנו של יוסף שמעון מתחת הגט הימין ונמכ' שם אביו
 על השמאל ושמו על הימין והעברי' השני חתם שמו תחת גט
 השמאל בסוף השיטה ושם אביו תחת הימני ברח' שיטה
 שתתיה נמכא שבא מתחת גט שני לתחת גט ראשון והיווני
 בשני חתם תחתיו בדרכו בשיטה אחר יחבאל בן תחת הראשון
 ונפתלי תחת השני ונמכא שמו חתום על השני שניהן פסולין

המגרש פרק ט גיטין רכת

גונדלית חתם וכולתו אחר הוא דחתימי' והלכת' כתנא דירן:
 מתני' שייר מקצת הגט וכתבו בדרך השני והעדים מלמטה
 בשר' חתמו עדים בראש הדרך' מן הצד' או מאחוריו בנט
 פשוט פסול: הקיף ראשו של זה בצד ראשו של זה והעדים
 באמצע פסולין: ראשו של זה בצד סובו של זה והעדים
 באמצע את שהעדים נקריין עמו בסוף כשר: גמ' שייר
 מקצת הגט וכו': אמר ר' אשי והוא דידיע במתחתא דמגלתא:
 מתני' גט שכתבו עברית ועדיו יוניית' יוניית ועדיו
 עברית' עד אחר עברית ועד א' יוניית' עד א' יוניית וא'
 עברית

ובנת' מפרש' טעמא: גמ' גונדלית חתם כלומר לכפי
 פסל תכא דמתניתין ברישא את הגט השני דקטבר דילמא
 גונדלית חתם היווני כלומר שלא כמנהגם אלא בדרך העברים
 וכמכאזי כולן חתומין על הראשון: וסיפא דמתניתין דקתני
 שניה' פסולין דלילמא גונדלית חתם חד מינייהו (וקלתא ח'
 וחד ח') דילמא היווני ראשון חתם כסדר העברי שחתם
 למעלה הימני תחלה שמו ואחר כך שק אביו וכמלא שהיא
 חתום על השני ועברי סני רואין אנו שעל השני הוא חתום ויוון
 האחרון שמה חתום כמנהגו וכמלא ג' עדים ע"ג גט השני ואח'
 על הראשון או שמה היוון ראשון חתם כדרכו ויוון האחרון
 חתם גונדלית במה שרא' העברי חותמין וכמ' שני היוני
 ועברי ראשון חתומין על הראשון ואינו על הגט השני כ"ח
 עד ח' לכך שניה' פסולין גונדלית דבר שלא כמנהגו קרוי
 גונדלית ובתשובת הגאונים קורא אדם חיטר גונדלה לפי
 שמשכה סדר שמשמשין בימין: מתני' בדף שני שאכלנו
 בעמוד שני שאכלנו בראש כוסחא אחרינא ברוחב המגילה:
 מן הכד בניליון של ימין הגט או בניליון דשמאל: או מאחוריו
 גט פשוט שעדיו כרוכין להיות בתוכו: היקף חיבר וסמוך
 לשון מן המוקף: פסולין שניה' שאין חתימה נקראת לא
 עף זה ולא עם זה: את שעדים נקריין עמו שגג החתימה
 כלפי סופו דהיינו הראשון ולא השני שרנני החתימה כלפי
 ראשו: גמ' והוא דידיעא במתהתא דמגילתא שניכר דה
 מוחת הקלף קניב כל הגט שלא היה בו קלף אלא זה לא
 מלמעלה ולא מלמטה שניכר שניכר' הקלף שחור ועב' שלא נגע
 קס תער הנבכים בדרך שעושי' קלפים סקושרין אנכים סניב
 למתוח הקלף לתקנו וכסאין ריוח מלמטה איירי דחל"כ איובא
 למוחש דילמא כתב תחיל' מקצת הגט ונמלך מלגרס ואח' זמן
 נמלך לגמרי (והתחיל לכתו' בדף השני) ונמלא הראשון בטל
 (דכחיל ויס ריוח מלמט' כראין כן הדברי': מתני'

המגיש פרק ט נישין

עבירות כשר : כתב סופר ועד כשר . איש פלו' עד כשר :
 בן איש פלו' עד כשר : איש פלו' בן איש פלו' ולא כתב עד
 כשר : כך היו נקיי הדעת שכירושל' כותבין : כתב חניכתו
 וחניכתה כשר : גט מעושה בישראל כשר : ובגוים הובטין
 אותו ואומרין לו עשה מה שישראל אומר לך : גמ' כתב
 סופר ועד כשר . אמר רב ירמיה חתם סופר שנינו . ההיא
 כתיבת חתני' דאתאי לקמיה דר' אבהו דהור' ידע ליה
 לטופסא דשטרא ולחתמות ידיה דהר סהרא . סבר לאכשורה
 א"ל רב ירמיה חתם סופר שנינו : כתב חניכתו וחניכתה
 כשר . ת"ר חניכת אבות בגיטין עד עשרה דורות . דשב"א
 אומר עד ג' דורות כשר מכאן ואילך פסול . כמאן אולא הא
 דא"ר חנינא חניכת אבות בגיטין עד ג' דורות כשר . כמאן
 ברשב"א . וכן הלכתא : אמר רב הונא מאי קרא "כי תוליד
 בנים ובני בנים ונושנתם בארץ : גט מעושה בישראל כשר
 אמר רב נחמן אמר שמואל גט מעושה בישראל כדין כשר .
 שלא כדין פסול ופוסל . ובגוים כרין פסול ופוסל . שלא כדין
 אפילו ריח חנט אין בו : אביי אשכחיה לרב יוסף דהוה קא
 מעשה אנישי א"ל והא אנן הדיוטות אנן . ותנייה : היה ר'
 שרפון אומר כל מקום שאתה מוצא אונניות של גוים אע"פ
 שדיניהן כדיני ישראל אי אתה רשאי להורקק להן שנ' ואלה
 המשפטי'

כך היו נקיי הדעת שכירושלים שלטונים קצרה לא היו חותמין
 עד חלא פלו' בן פלו' : חניכתו סס לזוי סל כל המשפחה :
 מעושה שכפוסו בחוקה ליתן גט : גמ' חתם סופר עם
 עד א' שנינו במתני' דכשר דהו' לה סני עדים ושמעיה
 ממתני' דלא חייסין למימ' סמא הבטל לא כוס שיחתום
 הסופר חלא אמר לסני' אמרו לסופר פלו' שיכתו ולעדים
 שיחתמו פלוני ופלו' וחשו שלוחים לכיסוסא דספרא וחתמיהו
 כהא לא חייסין דר' יוסי היא דאמר מילי לא מימסרן לשליח
 בדאמרו לעיל כמו שחזו : דכוס ידע לטופסא דשטרי היו
 מכירין כתב יד הסופר וחתומת עד אחד ולא הכירו חתומת
 כסני' : עד ג' דורות היו חניכתו ולא היו כסני' שמו וחם
 כתב גט כשר : בניס כרי דור שני ובני בניס כרי דור
 שלישי ומכאן ואילך קרו להו ונושנתם בארץ : כדין כשר
 כגון הנהו דאמרי' בהן יוציא ויתן כתובה או חסורה לו :
 סלח כדין פסול ואסורה ליקטא ובגוי' כדין פסול מן הכסופה
 תאוס ריח חנט ומשו' דמיחלף כדין דיקרש אתי למימר וסרש
 שעסוב כדין לא פסיל וכהו' גיטא מעליא הוא : (דכוס קא
 מעשה חגיטין כוסה את כליש' להוציא את אשתו כדין :
 מומחין

המגרש פרק ט גיטין רכט

המשפטי אשר תשים לפני' לפניהם ולא לפני גוים ד"א
 לפני' ולא לפני הדיוטות א"ל אנן שליחותיהו קא עבדינן
 מידי דהוה אהוראות והלואות א"ה גולות וחבלות נמי כי
 עבדינן שליחותיהו במילתא דשכיחא במילתא דלא שכיחא
 לא עבדינן שליחותיהו מתני' יצא שמה בעיר מקודש'
 הרי זו מקודשת מגורשת הרי זו מגורשת ובלבד שלא יהא
 שם אמתלא אי זו היא אמתלא גירש פלו' ארת אשתו על
 תנאי זרק לה קידושיהו ספק קרוב לה ספק קרוב לו זו
 היא אמתלא גמ' מגורשת הרי זו מגורשת ואסדינן
 לה אנברא והאמר רב אשי כל קלא דבחר נישואין לא
 חיישי' ליה הכי קאמר מקודשת הרי זו מקודשת מקודשת
 ומגורשת הרי זו מגורשת מ"ט שהרי קול ושוברו עמו :

אמר

דדיוטות חנן סאין מומחין אלא סמוכין דמקרי חלבים
 ודיינין ואין סומכין בח"ל כדאמרינן בסנהדרין חוגריות
 חסופה לטון חגרה בקין לחמה : לפניהם קאי חסבעי'
 זקנים שעלי עמו כהר כדכתיב ואל משה אמר עלי וכו'
 זאע"ס שכתבה פרש' זו אחרי מתן תורה קודם מתן תורה
 כאמרה וכנהה המוצה ובעלו העולה והשלמים ובחזתו
 דסגכנסו לברית שליחותיהו דכתיב ה"ו עבדינן שנתנו לנו
 רשו' מודי דכוב דדיני ממונו דהודאות והלואות דעבדינן
 שליחותיהו : גוללו וחבלות כמו נעבד שליחותיהו וב"ק
 דקנהדרין אמר דבעינן מומחין : במילתא דשכיח כגון
 הכותש וגט : מתני' יצא שמה בעיר פנויה שיבא עליה
 קול פלוגתא מקודשת לפלו' כוונתו שם דברו ניכריו כדמסו'
 בגמר' : הרי זו מקודש ולא תיכשא לאחר בלא גט : הרי
 זו מגורשת ואסורה לישב תחתיו אם אשת כהן היא אבל
 אסורה ליגט' לטוב דלשמי' מהני הקול ולא לקולא :
 ובלבד שלא תבא סה אמתלא שלא יהא עם הקול של קידושין
 חוגרוסין משל וטעם הסותר הת הקול גירש פלו' את אשתו
 על תנאי וכו' טוב' של גירוסין דשמא לא נתקיים התנאי :
 זרק לה קידושין זו היא אמתלא של קידושין וכו' נמי איכא :
 גמ' ואסדינן לה אנברא בתמים ואמגורשת קאי אשת כהן
 שיבא עליה קול מגורשה בעלה קתני מתני' דחייסין לה לקלא
 ואסדינן לה על בעלה : והאמר רב אשי כל קלא היוכח על
 האשה משניסת לא מסקינן לה אלא בעדות ברורה וזו נשוא'
 ועומדת : ה"ק האי מגורש' חיישא קאי וכו' ק חסה פנויה
 שוב' עליו קול מקודש' חייסין לה ואסורה ליכשא אלא לחזתו
 חקיש חזר ויבא עליה קול מגורשת מגורש' חותק פלו' שיבא
 עליה קול סקידסה מגורש' ומותרת לכל (כדו שיבא כרות

המגדש פרק ט גיטין

אמר עולא לא שישמעו קול הברה לא כרי שיחו נרות דולקת ומטות מוצעות ובני אדם נכנסין ויוצאין ונשיב טוות לאור הנר ושסחו לה ואמרת פלוני נתקרשה היום פלוני נתקרשה היום וכן תני לוי במתניתיה לא שישמעו קול הברה כו' וכן אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן לא שישמעו קול הברה וכו' : א"ר שמואל בר יהודה א"ר אבא אמר רב הונא אמר רב לא שישמעו קול הברה אלא כרי שיאמרו פלו' מהיכן שמע מפלוני ופלוני מפלוני והלכו לחן למדינת הים : ההיא דנפק עלה קלא דאיקרש' לכי כי רב' איתיה רב חמא לאביה א"ל אימא לי איזו נופא דעובדא היכי הוה א"ל על חנאי קדיש אדעתא דלא אזיל לבי חוזאי ואול' : א"ל כיון דבעידנא דהוה קלא לא הוה אפתלא לאו כל כמינד דמחוק' אמתלא : אמר רבא יצא ליה שם מזנה בעיר אין חוששין לה' כתנאי אכלה בשוק גרגרה בשוק הניקה בנה בשוק על בילן א"ר מאיר תצא' ר' עקיבא אומר משישאו ויתנו ביה סוורת בלבנה' אמר לוי ר' יוחנן בן נורי א"כ לא הנחת ברת לאברהם אבינו שיושבת תחת בעלה והתורה אמרה כי מצא בה ערות דבר ולהלן הוא אומר (דברים כד) על פי שנים עדי' או על פי ג' עדים יקום דבר מה להלן דבר ברור אף כאן דבר ברור : ת"ר יצא עליה קול שהיא בעולה אין חוששין ליה' הלוצה אין חוששין לה' שהיא נשואה אין חוששין ליה' ארוסה

דולקות כדרך המתקדשו' סנהדות שמחה ואור כר כדאמר בקנהדרין חור סנה' ברור חיל משת' סס : כדו שוארו פלוני מהיכן שמע מפלו' ופלו' מפלוני כלומר דאיכא קמן עד אח' שיאמר איזי שמעתי מרחובן ועד אחד אומר איזי שמעתי משמעון) והלכו להם למדינת הים אומן שאמרו עליהם שהיו המינידים ראשונים הלכו למדינת הים : יצא עליה על חסה סנויה סיכא קול בעיר שזכתה מגוי וענד' שפוסלין אות' ככהנה אין חוששין לאוסרה לכבן : (לשון הגמרא מ"ס פריכותא הוא דחזו לה ופירש"ה פריכותא בעלמא הוא דחזו שסחק' בטיק' או מיעד' לה בין דדיה :) גרגרה בשוק הלכה קטיות גרון : מוזרות בלבנה נשים הטוות לאור הלבנה ודרבן לשיח סיחות בטילות זלזולת בחסודו העיר : לח הנחת כו' פים אוינים המוכיחין הול חסל רש' ברמוז מועט בזמן מועט : שיכא עליה קול שנבעלה אין חוששין לה לאוסרה לכבן דדילת פריכותא בעלמא חזו לה דהא דתנן במתניתין חושי' לקבל דהיינו כדאמרי' לעיל שהיו נרות דולקות כו' פים דברים ניכרים : נשוא סנויה שהיו מחזיקין שהיא סנויה ויכא עליה קול

המגריש פרק ט גיטין רל

ארוסה אין חוששין לה * שלא לפלוני אין חוששין לה * שנתקדשה בעיר אחרת אין חוששין לה * שהיא ממזרת אין חוששין לה * שהיא שפחה אין חוששין לה * שהקדוש פלוני את נכסיו או שהפקיר ארץ נכסיו אין חוששין לו : ובלבד שלא יהא שם אמתלא * אמר רבה בר רב הונא אמתלא שאמרו אפילו טכאן ועד עשרה ימים * ורב זבד אמר במקום אמתלא חוששין לאמתלא * והאי דקתני ובלבד שלא יהא שם אמתלא מקום אמתלא קאמר * ומסתברא כותיה * דהא דרבא כבר דחאה רבי יוחנן לעיל : אמר רב אשי כל קלא דלא איתחוק בכ"ד לאו קלא הוא : ואמר רב אשי כל קלא דבית גיטין לא חישינן ליה : הא דבית אירוסין חישינן ליה רב חביבא אמר אפי' לבית אירוסין נמי לא חישינן ליה והלבית לא חישינן : א"ר ירמיה בר אבא שלהו מבי רב לשמואל ילמדנו רבי' יצא קול' ובא אחר וקידשה קידושי מעלייה מהו * שלח להו תצא והעמידו דבר על כוריו והוריעוני

קול שהיתה נשואה מכמה ימים : אין חוששין לה דקלא דמתני' ביינו שאומר היום נתקדשה פלוני : ארוסה יבא עליה קול שנתארסה מכמה ימים שלא לפלוני יבא עליה קול שנתקדשה היום אבל לא הזכירו שמו לומר לפלוני נתקדשה את נתקדשה סתם אין חוששין לה : בעי' אחרת יבא עליה קול פלוני מתקדשת היום במקום פלונית : ממזרת יבא עליה קול שביא ממזרת : הקדוש פלוני נכסיו אין חוששין לאסור נכסיו עליו : (אמתלא שאמרו במשנתנו שסובר את הקול זאכו לא יבא עם הקול אלא לאחר זמן יבא הוי אמתלא :) במקום אמתלא חוששין לאמתלא כלומר אפי' אין שם אמתלא אלא מקום וסתח יש לדבר שנוכל ללמוד שום אמתלא חוששין לומר אמתלא פלונית יש לדבר ובעל הקול : (דהא דרב דחאה ר' יוחנן לעילא הכי איתא בגמ' לעיל אהא דאמרי לא טיסמעו קול הברה פו' וע"ש בדף פ"ט ע"א :) דלא מיתחוק בכ"ד שלא בדקו ב"ד אחריו שלא תהא שמוע' קול הבר' לא חישינן לה אח' כ' ידעו ב"ד סכך יבא קול פלוני מהיכן שמע מפלונית כו' : דבית גיטין נשאת היום ואח"כ יבא קול שהיום הזה נתקדשה לאחר קודם נישואיה לא חישינן ליה בארסה על בעלה ולא להכריכה גט מבעל הקול (שאם אתה מנאיכה גט נמאת אסורה על זה ומחוקת לקלא ונמאת זה בועל אשת איש זק"ל דכסס אסורה לבעל כך אסורה לבעל : הא דבית אירוסין חישינן ליה ומגרש ראשון וכישה שני : ולא חישינן ליה ואיכא בריכה גט כימנו שלא תתגנה על זה)

המגרש פרק ט גיטין

והודיענו : מאי היא דאי מינלייה מילתא דקידושי קמא
 קידושי מעלייא גינהו לא צריכה גט משני : לא מצא דבי
 על בוריו מהו אמר רב הונא מגרש ראשון ונושא שני אבל
 מגרש שני ונושא ראשון לא מ"ט אתו למימר מחזיר גרושתו
 מן האירוסין רב שישא בדיה דרב אידי אמר אף מגרש שני
 ונושא ראשון מ"ט אמרו עיינו רבנן בקידושי וקידושי סעות
 הוו : יצא עליה קול מזה ומזה מהו אמר רב פפא אף זו
 מגרש ראשון ונושא שני אמימר אמר מותרת לשניהן
 והילכתא מותרת לשניהן ומדאמר רב פפא אף זו מגרש
 ראשון ונושא שני שמעינן דהך קמית גמי הכין היא ולא
 כדקאמר רב שישא בדיה דרב אידי : מתני' (א"ס ס' קיט)
 ב"ש אומר לא יגרש אדם את אשתו אא"כ מצא בה ערוה שני
 כי מצא ביה ערות דבר ובידה חלל אומר אפי' הקדיחה
 תבשילו שני כי מצא בה ערות דבר ר"ע אומר אפילו מצא
 אחרת נאח הימנה שנא' והיה אם לא תמצא חן בעיניו :
 גמ' א"ל רב פפא לרבא לא מצא בה לא דבר ולא ערוה
 מהו א"ל מרגלי רחמנא גבי אונס לא יוכל לשלחה בל
 ימיר

קידושי מעלייא בעדים : והעמידו דבר על בוריו וכיון בודקין
 לאחר הקול אם חמת חס סקר ובודיעני עקרו של דבר :
 מאי היא כלו' למס הכריכו להעמי' על בוריו : מחזיר גרוסת
 מן האירוסין דאמרו ע"י שגירס ראשון תחילה כשאת לשני
 ועתה חוזר ומתוורס : עיינו גבו רבנן בקידושי שני ולא
 קידושי ניכבו (מפני שהיתה מקודשת לראשון) ולא יאמרו
 שגירסה ראשון תחילה שהכל לא ידעו בגט שהכריכו מן
 השני : ולא עליה קול מזה וזח"כ מזה שלא קידשה שני
 בפניו קידושי תורה אלא יכח קול שקידשה אחר הראשון :
 אף בזו מגרש ראשון ולא מגרש שני וישא ראשון אע"ג דקלא
 בעלמא הוו נמי קידושי שני חייסי' דילמא לימא גירס ראשון
 תחילה וקידש שני ועכשיו חוזרת לראשון (גרוסה שנתארסה)
 מותרת להטובה כלומר אף מגרש שני ונושא ראשון נאפי' דרב
 הוכח מודה גבא) מקמי' הקדושה שריפה ע"י האור או
 במלח (סכ' כי מכה בה וגו' דכי מטמ' גד' לסוכו' ומפרשי לה
 ב"ס זכ"ה בלשון דהא דמפני שמא' בה הא לאו הכי לא יגרסה
 זר ע"מ' לה להאי כי בלשון חס הילכך תרי מיילי ניכרו חס לא
 תמכ' חן של קוי בעיניה וחס מלא' בה ערות דבר :) גמ'
 לא מכה בה לא דבר ולא ערוה לב"ה וגירסה מהו מי כייסינן
 ליה לבתוורה אולא : גבי אונס במאנס הנערה כתו' לא
 יוכל לשלחה כל ימיו ואמרו' במסכ' מוכו' דכל ימיו קרא יתירא
 הוא

המגרש פרק ט גיטין רלא

ימיו * בעמוד והחזיר קאי * מכלל דהכא מאי דעכד עכד *
 ש"מ דהיכא לא מצא בה לא דבר ולא ערוה לכתחילה לא
 יגרש : א"ל רב משרשיא לרב חישיב בלבו לגרשה ויושב
 תחתיו ומשמשתו מהו קרי עליה אל תחרוש על רעך רעה
 וגומר : הניא היה רבי מאיר אומר כשם שהרועות במאכל
 כך הרועות בנשים * יש לך אדם שזכו' נופל לתוך כוסו
 וזרקו ואינו שותה וזו היא מרת פפוס בן יהודה שנועל דלת
 בפני אשתו ויוצא * ויש לך אדם שזוכב נופל לתוך כוסו
 וזרקו ושותה וזו היא מרת כל אדם שרואה את אשתו מדברת
 עם כל שכניה ועם קרוביה ומניחה * ויש לך אדם שזוכב
 נופל לתוך התמחוי מוצצו ואוכלו וזו היא מרת אדם רע
 שרואה את אשתו יוצאה וראשה פרוע ופרומה משני צדדיה
 ורוחצת עם בני אדם : עם בני אדם ס"ד אלא במקום שבני
 אדם רוחצין ואינו חושש זו מצוה מן התורה לגרשה שנ' כי
 מצא בה ערות דבר וכתיו' ויצאה מביתו : והלכה והיתה
 לאיש אחר הכתוב קראו אחר * שאין זה בן זוגו של ראשון
 שזה הוציא רשע' מתוך ביתו וזה הכני' רשע' לתוך ביתו *
 זכה השני משלחה שנ' ונשארה האיש האחרון * לא זכה
 קיבירתו שנ' כי ימורת האי' האחרון כרי הוא כביתה שזה
 הוציא רשעה מתוך ביתו וזה הכניס רשעה לתוך ביתו *
 וגרסי' בפ' הבא על יבמתו אמר רבא אשה רעה מצוה לגרשה
 שנ' גרש לץ ויצא מדון : כי שנא שלח אמר רב יהודה אם

שנאת

הוא ונא ללמדך כן לא יוכל לשלחה כל ימיו ואם שילחה לא
 יבא בשילוחה כל ימיו שבית דין כופין אותו להחזיר חותה
 ואינו לוקה על שילוחה שכתקו לעסה של עמוד וחזר :
 מכלל דכל המגרשי' אינן בעמוד והחזירה דלמה ליה לנלווי
 דבאי טיפי מבשאר מגרש : מהו יש עונש בזה הדבר או לא :
 יש דיעות במאכל כלומר שדיעות כני אדם חלוק באיסטמים
 של מאכל ומסתה יש סבו' איסטמים והן במאכל מחמת מיאוס
 מועט ויש שחינו כל כך דרך בני אדם חלוקה בפרינו' יש
 מקפיד על פרינו' מועט (ויש שאינו מקפיד כל כך) יש שחינו
 מקפיד כלל : וכסיוז' לסוק כוועלדלת בפניה שלא תדבר עם
 כל אדם ומדה שחי' הונגה היא זו שמתוך כך נכנסת חיבה
 ביניהן (ומזה תחתיו) ופרומה משני כדריה אכל חילוי
 ידיו כדרך חרמיות שבכרפת שבשרן מראה בכידיהן : עם
 בני אדם סלקא דעתך ח"כ רגלים לדבר שזינקה ואסור' לו :
 במקום שבני אדם רוחבו' היא נכנסת לעיניה לאחר יציאתן
 כשהן לוכסין בגדיהם : כי שנא שלח פסוק הוא בכניאת

מלחכי

המגרש פרק ט גיטין

שנאת שלח * ור' יוחנן אמר שנוי המשלח ולא פלוגי האי
בוזג ראשון האי בוזג שני * דאר"א כלל חמגרש ארז אשתו
ראשונה אפי' מוכח מוריד עליו דמעיות שני' (מלאכו ב) וזאת
שנית תעשו כסות דמעיה את מוכח ה' ואמרתם על מה על כי
ה' העיר בנייך ובין אשרת נעורידך וגרסינך בפר' החולץ
תניא ר"א בן יעקב אומר לא ישא אדם אשה ודעהו לגרשה
שני' (מסלו ג) אל תחרוש על רעך רעה וגומר : ת"ר האוהב
את אשתו כגופו והמכבדה יתר מגופו והמדריך בניו בדרך
ישרה והמשיאן נשי' סמוך לפרקן עליו הכתוב אומר (איוב ה)
וידעת כי שלום אהליך ופקדת נודך ולא תחטא :

סליק פירקא וסליקא מסכתא דגיטין

מלאכי : אל שנאת שלח כר"ע : אל סנא' לפני המקום
שלח ככ"ס ואות דגרסי סנוי הוא המשלח כלומר סנוי המשלח
לפני המקום ואפילו לבית הלל דכדי דלח כויסינך ליה שלח
לפניו מ"מ סנוי הוא לפני המקום : זיוג ראשון אשת כעורי'
ובה קרא קא מוסתעי כדכתי' בתריס אשת כעורידך (וכתיב
ונשמרתם ברוחכם ובאשת כעורידך אל תבנוד :

סדרן עלך המגרש וסליקא לה
מסכת גיטין

האשה

(א"ה סי' כו קסט) נקנית בשלש דרכים * וקונה את עצמה בשתי דרכים * נקנית בכסף כשטר ובביאה * בכסף ב"ש אומר בדינר ובשוה דינר וב"ה אומרים בפירוש ובשו' פרוטה וכמה היא פרוטה א' משמונה באיטר האיטלקי : וקונה את עצמה בגט ובמיתת הבעל : והיבמה נקנית בביאה וקונה את עצמה בחליצה ובמיתורת היבם : גמ' וניתני האיש קונה אי תנא האיש קונה הוה אמינא אפי' בע"כ תנא האשה נקנית מרעת' אין בעל כרחה לה : מניינא דרישא למעוטי מאי

האשה נקנית בשלש דרכים לבעלה כדמפרש ואזיל והאי שלש לשון נקבה היא ושייך למיתכייב גבי דרך (דמצינו דרך בלשון נקבה דכתיב וכודעת להם את הדרך אשר ילכו בה :) וקונה את עצמה להיות ברשותה להנשא לאחר : בכסף כדמפרש בגמ' שנותן לה כסף או שוה כסף ואומר כרו את מקודש' לי : שטר שכות' לה על הכיור אע"פ שאין בו שוה פרוטה כרו את מקודש' לי ונותן לה ואמר כן : ביאה שבא עליה ואומר לה התקדשו לי בביאה וכו' וכו' וכו' בגמ' מקראי : טעמא דבית סמאוי מפרש בגמ' : פרוטה של כחושת : איסר האיטלקי של כסף ודמיון שמה פרוטות : היבמה נקנית ליבם בביאה להיות כאשתו לכל דבר שאם בא לגרסה אחריו כן אינה טריכה ממנו חליצה חלה גט אבל שטר וכסף אין מועילין בה נדאזריותא חלה מדרבנן דתיקון הכי דמכיו בה מאמר ביבמות אבל אינו גומר בה לביות יורסה ולטמא לה אם הוא כהן ולמותרה מן החליצה רק לסוסלה על שאר אחיו ולהכריב' גט למאמרו וחליצה לזיקתו אם רובם לסותרה : גמ' מניינא דרישא שלש דרכים : למעוטי

האשה פרק א קידושין

מאי למעוטי חליפין : ס"ד אמינא הואיל וגמירננה קיחה
 קיחה משדה עפרון מרה שדה נקנה בחליפין אף אשר נמי
 מיכני' בחליפין קמ"ל דלא : ואימא ה"ג חליפין איתנהו
 בפחו' משוה פרוטה ואשה בפחורת משוה פרוטה לא מקניא
 גפשה : מנייא דסיפא למעוטי חליצה ס"ד אמינא תיתי בק"ז
 מיבמה ומה יבמה שאינה יוצאה בגט יוצאה בחליצה אשר
 שיוצאה בגט אינו דין שתצא בחליצה קמ"ל דלא : ואימא
 ה"ג אמר קרא וכתב לה ספר כריתורת ספר כורתה ואין דבר
 אחר כורתה : בכסף מנא לן אמר רב יהודה אמר רב אמר
 קרא (שמות כא) ויצאה חנם אין כסף אין כסף לארון זה
 אבל יש כסף לארון אחר ומאן ניהו אב' ותנא מייתי לה
 מהכא כי יקח איש אשה אין קיחה אלא בכסף וכן הוא אומר
 (בראשית כג) נתתי כסף השדה קח ממני : בשטר מנא לן
 דכתיב ויצאה והיתה מקיש הויה ליציאה מה יציאה בשטר
 אף הויה בשטר : ירושלמי הרא דתימא בשטר שאין בו שוה
 פרוטה אבל אם יש בו שוה פרוטה כסף הוא : בכיאה מנא
 לן דכתיב ובעלה מלמד שנקנית בכיאה : ת"ר כיצד (ח"ה סי'
 כז) בכסף נתן לה כסף שהוא אחד משמונה באיסור האיטלקי
 או שוה כסף ואמר לה הרי ארת מקודש' לי הרי את מאורסת
 לי הרי את לי לאנתו הרי זו מקודש' : אבל היא שנתנה
 לו ואמרה לו הריני מקודש' לך הריני מאורסת לך הריני לך
 לאנתו אינה מקודשת : וכן אם נתנה היא ואמר הוא לא הו
 קדושין : ואם נתן הוא ואמרה היא חייושין מדרבנן וצריכה

חליפין קניין סודר : מה שדה נקנה בחליפין דכתיב ושלף
 איש נעלו וקנס שדה כואו : חליפין איתנהו בפחות משוה
 פרוטה דק"ל דקונס בכלי ואע"פ שחין בו שוה פרוטה :
 לא מקנח נפסה דנכחי הוא לה לכך בטל לבו תורת חליפין
 מן קידושין ואפילו בכלי איש בו שוה פרוטה אם יביב לה
 כלסון חליפין לא מהני עד דביב לה בתור' כסף : ומה יבמה
 שאינה יוצא' בגט כדילפינן לקמן מוכתב לה ולא ליבמה :
 ויבאה חנם בחמה בעבריה הכתוב מדבר היובא' מרקות ארון
 בסמיכני בערו' ומלו' לכתוב ויבא' חנם וחייית' אין כסף לדרו' אין
 כסף לארון זה כשיוצאה כימיו אבל יש כס' לארון חת' כשיב
 יורסותו : ותנא מייתי קידושי כסף מכא : (כי יקח איש
 אשה ובעל' והצריכה הכתו' גט לפוטרה מקיחה זו כלכתוב
 סיפא דקרא וזכיה' חס' לה תמא' חן בעיניו :) וכגמר' מכרכיב
 בני תרו' קראי דהיינו כי יקח וקרא' דיובא' חנם אין כסף :
 הרי את מאורסת לו נתנו כוא' דמי לכי יקח איש : וחיושין

מדרבנן

האשה פרק א קידושין רלג

גט : אמר שמואל בקידושין נתן לה כסף או שוה כסף ואמר
 לה הרי את מקודשת לי הרי את מאורסת לי הרי את לי
 לאנתו הרי זו מקודשת * הריני אישיך הריני בעליך הריני
 ארוסיך אין כאן בית מחוש דכתיב כי יקח איש ולא שיקח
 את עצמו * וכן (א"ס סי' קלג) בקידושין הרי את משולח' הרי
 את מגורשת הרי את מותרת לכל אדם הרי זו מגורשת * איני
 אישיך איני ארוסיך איני בעליך אין כאן בית מיחוש דכתיב
 ושלח' ולא שישלח את עצמו : הנן התם במסכת מעשר שני
 היה מדבר עם (א"ס סי' כן) האשה על עסקי גיטה וקדושיה
 ונתן לה גיטה וקדושיה ולא פירש ר' יוסי ואמר דיו ר' יהודה
 ואמר צריך לפרש * אמר רב הונא אמר שמואל הלכה כר'
 יוסי * והוא שעוסקים באותו ענין ר"א בר שמעון ואמר אע"פ
 שאין עוסקין באותו ענין מנא ידעא מאי קאמר לה א"ל אביי
 מענין לענין באותו ענין : אמר אביי (א"ס סי' כח קלג)
 המקדש במלוה אינה מקודשת בהנאת מלוה מקודשת ואסור
 לעשות כן מפני הערמת רבית * הנאת מלוה היכי דמיא כנון
 דשטא זימניה למנבא מינה וארווח לה זימנא ואמר לה בההיא
 הנאה דמרווחנא ליך עד זמן פלוני מיקדשה לי * ואי קשיא

לך

מקדש כן כלומר שאם בא אחר וקדשה כריכה גט משכיבס שמא
 לא היו הראשונים קידושין ותלו קדושו שכי או שמא של ראשון
 קידושין ולא של שני : הריני בעליך וכו' אין כאן בית מיחוש
 כלומר אין כאן חשש ספק קידושין דכי יקח כתיב ולא שיקח
 עכמה לה : וכן בקידושין וכן) אין כאן בית מיחוש שאפי'
 מן הכסוכה לא פסלי לה : גיטה וקידושים או קידושים :
 זהו שעוסקין בו הא דאמר ר' יוסי דיו שכינ עסוקין בדבר
 עיסקי קידושים עד שעת כתיבה : מנא ידעב כיון דבשעת
 כתיבה לא היו עסוקין בדבר הקידושין מנא ידעב שכלס
 הקידושין נתנו לה שהתירה אע"פ שדברו כבר בכך הריפסקה
 אותו עסק : ומשני מענון לענין שפסקו מלדבר בקידושין
 ממש והיו מדברים מדברים אחרים ומיכו לורכי הזווג היו
 כמה נדוניא יש לך וכמה שדות יש לך להתפרנס מהן :
 במקדש במלוה כגון דאמר התקדשי לי במלוה שהלוייתך :
 חובה מקודשת דקיימה גמרינן מסדה עפרון דויבז מירי בשעת
 קידושין ומלוה להנאה כתנה וכבר הן שלה ומעות אחרים
 חייבת לו ולא יביב לה מודי : בהנאת מלוה כדמס' ואזיל :
 וארווח לה זמן הלואתו ואמר לה התקדשי לי בהנאה זו שהיית
 כותבת פרוטה לאחר שיסימני עלכך ואם פירש לה כך מקודשת
 ובערמת ריבית הוא ולא ריבית גמור דלא קן לה מירי ולא

שקל

האשה פרק א קידושין

לך היכי אלימא הנאת מלוה ממלוה גופה לא קשיא הנאת
 מלוה אית' ולהכי מתקדשת בה ומלוה גופה ליתתה דתתקדיש
 בה דק"ל מלוה להוצאה ניתנה : אמר רבא אמר רב נחמן
 המקדש במלוה שיש עליה משכון מקודשת : ואמר רבא
 המקדש במלוה ופרוטה דעתיה אפרוטה ומקודשת : (א"ה
 סי' כט ח"מ קן) ואמר רבא הילך מנרה ע"מ שתחזרתו לי
 במכר לא קנה : ובאש' אינה מקודשת : בפריין חבן אין בנו
 פדוי בתרומה יצא ידי נתינה : ואסור לעשות כן מפני שנרא'
 ככחן המסייע בבית הגרנות : והאמר רבא מתנה ע"מ להחזיר
 שמה מתנה אלא אמר רב אשי בכלהו קנה לכר מאש' לפי
 שאין אשה נקנית בחליפין : א"ל רב חונא בר כריה דרב
 נחוניא לרב אשי הכי אמרי' משמיה דרבא כותיך : אמר רבא
 (א"ה סי' כט) תן מנה לפלוני ואקדש אני לך מקודשת מדין
 ערב ערב לאו אף ע"ג דלא מטי הנאה לידה קא משעביר
 גמשיה חאי איתתגא נמי אף ע"ג דלא מטי הנאה לידה קא
 מקניא נפשה : הא לך מנה והתקדשי לעלוני מקודשת מדין
 עבר כנעני עבר כנעני לאו אע"ג דלא חסר מירי קא קני
 נפשי'

שקל מינה זכ"ס אס מחל לה את כל דימלוס ואמ' לה התקדשי
 פי בהנאת מחילה זו דהסתא הוא דיהיב לה הך פרוטה דבהנאת
 מלוה אבל כי מקדש לה בעיקר המעות לא מילי יחיב לה כי
 כבר סס גרסותה וסלה ע"כ לשון רש"י : שיש עלויה
 משכון והחזיר לה המשכון : במלוה ופרוטה שאמר לה
 התקדשי לי במלוה ופרוט' : במכ' כגון קרקע דק"ל שהוא
 נקנה בכסף אינו נקנה בכך דלאו מילי יחיב : יבא ידי
 נתינה ומכרה לכהנים ויהימס סלו : ואסור לעשו' כן לפי
 שנשכר זה ותן לו שאר תרומותיו והיו האו כהן כקוב' תרומה
 בשכרו ומסייע בבית הגרנות' שיתנו לו תרומה ותכן בצכורו
 כהנים המסייעים בבית הגרנות אין נותנין להן תרומה ומעשר
 בשכרן ואס' עשו כך חללו דכתיב שיחתם ברית סלו : (וכאמר
 רבא מתנ' ע"מ וכו') וכי היכי דס"ל בתרומה דקמה מתנה
 בצולסו נמי ליקרי :) שאין חסה ניקנית בחליפין והיא
 לחליפין דמי דקנין סודר אינו אלא אוחז בו ומחזירו :
 ואקר' אני לך וכשנתנו לו אמר לה התקדשי לי : מקודש'
 מדין ערב ממה שמכינו בתורה שהערב מסוגד למלוה חמו
 לומדין : הולך מנה והתקדשי לפלו' והוא שלוחו אף שמקד'
 אותה משלו : מקודשת ואע"ג דמתנה לאו של המשלח הוא :
 מדין עבר כנעני מדתכן וקונה עכמו בכסף י"ו אחרים
 שאחרים מדין אותו כממוכן והוא יבא לחרות קע"ג דליהוב לל
 חסר

האשה פרק א קידושין דלד

נפשיה האי נברא נמי אע"ג דלא חסר מידי קא קני להך איתתא : ואמר רבא תן מנה לפלו' ואקדשה אני לו מקודשת מדין שניהן מדין ערב ומדין עבר כנעני : בעי רבא הילך מנה ואקדש' אני לך מהו מר זוט' משמי' דרב מפא אמר מקודשת וה"מ בארם חשוב דבההי' הנא דקא מקבל מתנה מינה קא מקניא נפשה אמר רבא וכן לעניין ממונא : (ח"מ סי' קצ) ההוא גברא רקדיש בשוראי רבא אמר לא צריכי שומא ורב יוסף אמ' צריכי שומא : אי אמר לה ככל דהו כ"ע לא צריכי שומא : ואי אמר לה בחמשין ולא שוו חמשין דהי לא שורה חמשין : כי פליגי דאמר לה בחמשין חמשין רבה אמר לא צריכי שומא דהא שוו חמשין רב יוסף אמר צריכי שומא דכיון דאיתתא לא פקיעה בשומא לא סמכה דעתה : וחילכתה שיראי לא צריכי שומא : א"ר אלעזר (ח"ב סי' כט) התקדשי לי במנה. ונתן ליה דינר הרי

זי

חסר מידי בכחי ממונא : ואקדש חני לחיתו פלוני שתתן לו המנה : מקודשת מדין שניהן מנין שי דינין הלכו דערב ודעבד כנעני חנו למדין דמקודשת (ומפרסה לה הכי נגמ' ערב לחו חע"ג דלא מטי הנאה לידיה קא משעבד נפשיה הך חותת' נמי חע"ג דלא מטי הנאה לודיה קא מיקני' נפשה ופריכי מו דמי ערב הך דקא קני ליה קא חסר ממונא האי גברא קני ליה לכך חיתקא ולא חסר מידי הח עבד כנעני לא חסר מיזכ' וקא קני נפשיה מו דמי הך דקא מקני קני כלומר בעל הנוכח שהוא יוקה את העבד לחרות קא קני האי כסף שמרבל בפריזו ובל הכא הך חיתקא קא מיקניית נפשה ולא קניו ולא מידי הח ערב חע"ג דלא מטי הנאה לודיה קא קסעבד נפשיה) ואקדש חני לך וכו' קובלס ואמר לה התקדשי לי בכך : באלה חשוב שחינו רגיל לקבל מתנות דבהכיח הנאה סתרה ואת לקת פרוטה לאחר שיפיוסנו לקבל המתנה כיונה מקודשת : וכן לענין ממונא כלומר (הך שמעתקא דילפינן קידושין מדין ערב ומדין עבד כנעני כן לענין ממונא) מכר לו סדה ואמר לו תן הכסף לפלו' וסדי מכורה לך בו קנה מדין ערב כולך מנה ותהא סדך מכורה לפלוני קנה חותו פלוני הסדה מדין עבד תן מנה לפלוני ותקנה לו סדי בו קנה מדין שניהן : לא צריכי שומא שיסודו חותן שמחין קודם שקבלתן : כריכין שומ' וכיון שלא שמחו מתחילה איב' מקודשת בדמפרט וחזיל : בכל דכו התקדשי לי בהם הואך שהם וכמו שהם : דלא צריכי שומא דשוו לכל הפחות פרוטה : דאמר התקדשי לי בחמסין וזו כרי לך חלו בסן : ושוו חמסין אך שלא שמוס מתחיל' : ונתן לס

דינר

האשה פוק א קידושין

זו מקודשת וישלם מ"ט רכיון דאמר לה מנה ויהיב לה דינר
 כמ"ר לר"ע מ דמי ואמר רב אסי אמר ר"א כל האומר ע"מ
 כאומר מעכשיו דמי : וכן הילכתא : וה"מ היכא דאמר לה
 מנה סתם אכל אם אמר לה מנה זה והיה מונה והולך ורצה
 את' מהן לחזור בו ואפילו בדינר האחרון הרשות בידו :
 תוספתא התקדשי לי במנה זו ונמצא מנה חסר דינר אחר או
 דינר נחשת אינה מקודשת : היה בו דינר רע יחליף : היה
 מונה ומשליך לתוך ידה ראשון ראשון יכולה היא
 שתחזי' בה עד שעה שינמור : (ח"מ סו' רכ"א) זה אומ'
 במרה וזה אומר במאתים והלך זה לביתו וזה לביתו
 ואחר כך תבעו זה את זה וקידשו אם האיש תבע את
 האשה יעשו דברי האשה ואם האשה תבעה את האיש יעשו
 דברי האיש : וכן המוכר הפץ לחברו זה אומר במנה וזה
 אומר במאתים והלך זה לביתו וזה לביתו ואח"כ תבעו זה
 את זה אם הלוקח תבע את המוכר יעשו דברי המוכר ואם
 המוכר תבע את הלוקח יעשו דברי הלוקח : אמר רבא אמ'
 רב נחמן אמ' לה (א"כ סו' רח) התקדש לי במנה והניח לה
 משכון עליהם אינה מקודשת מנה אין כאן משכון אין כאן
 והא דתניא קדשה במשכון מקודשת במשכון דאחרים : ובר' ר'
 יצחק דא"ר יצחק מנין לבעל חוב שקנה משכון שנ' (דברי ספר)
 ולך תהיה צדקה ואם אינו קונה צדקה מנין מכאן לבעל חוב
 שקנה משכון : בני רב הונא בר אבין זבין (ח"מ סו' קז)
 התייא אמתא בפריטי ולא הוו ביריהו זוזי אותיבו נסכא
 עילויה לטוף איקר אמתא אתו לקמי' דרב אמי אמר להו

פריטי

דינר מיד מקודשת דקיבלה ליה לסס קידושין וע"מ שישלם
 תכחו : מנה זה דדעתו אכולה : במנה זה ובמנא
 חסר דינר דעתה לא קבלה את כול' : דינר רע שאינו
 יוצא בו חס ע"י הדחק ולא דמי לדינ' נחוסת שאינה יוצא
 ככל : הוא מוכר ומשליך לתוך ידה ח"ע"ג דאמר
 מנה סתם מ"מ קיון דחזיתיה מוכר דעתה אכולה מנה ולא
 דמי לעיל דלא נתן לה בו חס דינר זקיב-תיה ודאי לסס
 קידושין קיבלתיה וע"מ שישלם (וזהו לסיכוייה דרב אסי
 דבגמרא הו' דאמר לעיל אבל חס א"ל מנה זה וזכי מונה
 וסולך הוא ציטונקויה קמא וע"מ בגמ' דף ח' ע"א עיין בר"ן :)
 מנה חין כאן היכך חין המשכון כלו כי לא נתן לה המשכון
 צמתה : במשכון דאחרים סקיה בידו וקדשן בחוב סוס בו
 על המשכון שארזי חייבי לו היכך מקודשת שהמשכון בעצמו
 קנוי לו (בר' יצחק כו' :) זבין אמתא בפריטי קנו ספחה
 ע"מ לקבל עלי' פרוטות של נחוסת : נסכא חתיבת כסף :
 פריטי

פריטי אין כאן נסכ' אין כאן : ת"ר התקדשי לי כמנ' נטלתו
 וזרקתו לים או לאור או לכל דבר האבר אינה מקודשת :
 דה"ה אם השליכתו לפניו אינה מקודשת : ת"ר התקדשי לי
 במנה תנם לאבא ולאביך אינה מקודשת : ע"מ שיקבלם לי
 מקודשת : התקדשי לי במנה תנם לפלוני אינה מקודשת :
 ע"מ שיקבלם לי מקודשת : ת"ר (א"ס סו' ל) התקדשי לי
 במנה תנם על גבי הסלע אינה מקודשת : ואם היה סלע שלה
 מקודשת : בעי רב ביבי סלע של שניהם מהו תיקו : התקדשי
 לי בככר תנהו לכלב אינה מקודשת : ואם היה כלב שלה
 מקודשת : בעי רב מרי כלב הרץ אחריה מאי תיקו וכל תיקו
 דקדושי צריכיה גט דהות ליה ספקא דאורייתא ולחומרא
 עכדינן : (א"ס סו' כט) התקדשי ליה בככר תנהו לעני אינה
 מקודשת ואפילו לעני הסמוך עליה מ"ס דאמרי' ליה כי היכי
 דמחייבנא ביה אנא ה"ג מחייב' ביה את : ההוא גברא דהוה
 מוכין חומרי פתכיות' אתיא ההיא איתת' אמר' ליה הב לי חר
 שוכא אמר לה אי יהיבנא לך מקדשת לי אמרה ליה הב מיהבא
 אמר רב חמא כל הב מיהבא ולא כלום הוא : ההוא גברא
 דהוה קא מויג חמרא אתיא ההיא איתתא אמרה אשקיאן אמר
 לה אי יהיבנא לך מקדשת לי אמרה ליה אשקיאן אשקויון
 אמר רב חמא כל אשקיאן אשקויון לאו כלום הוא : ההוא

גברא

פריטי אין כאן שבתנו עליה הילכך גסכא כמי שהיא המשכון
 אין כאן פהיוק במקומו לקנות ואלו נתנו הפרוטו' היתה
 קנייה לפס דעבד עברי כקנה בכסף : נטלתו וזרקתו לים
 בשניו : אינה מקודשת ולא דמי לתן מנה לפלוני והקדש
 חזי לך דבתס אייבי קאמר' לי מעיקרא אבל הכא משטב היא
 בו כלומר תן מעותיך לאחרים : (תנס לפלו' כו' לשון הבת'
 זכריכ' דאי אשמעינן אבא ואביך בתס הו' דכזי אמר' שיקבל'
 ליהו קידושי דסמכא דעתיה סברא עבדין לוי שליחותי אבל
 פלו' אימא לא זריכא ואי אשמעינן פלוני בתס הו' דכזי אמרה
 בתס לא הו' קידושי דלא מקרבא דעתה לגביה למיתבא ליה
 מתנה אבל אבא ואביך דמקרב' ליה דעתה לגביהו אימר
 במתנה יתבינהו מיהלוי' זריכא) אם היה סלע שלה מקודשת
 כי חזר של אדם קונה לו והרי הוא כמו שקבלתו : כלב הרץ
 אחריה לכושכה (משו ומסרשים בגמר' הכי מי אמרי' בהכוח
 דכאם דקא מכליל לה מוכי' גמר ומקנייה או דילמא מכו' אמרה
 ליה מדאורייתא חיובי מחויב' למכרי') פתכיותא וכן של זכוכית
 כמו טבעות דקין : חד שוכ' מלא הוטע הענק : אי יהיבנא
 לך מקדשת לי כלשון שאלים : אשקויון הב שלי ולא כפלתיה

האשה פרק א קידושין

גברא דהוה שרי תמדי מריקלא אתיא אחיא אחיא אמרה לי
 שרי לי תרתי אמר לה אי שדינא לך מיקדשת לי אמרה ליה
 שרי מישרא אמר רב זכיר כל שרי מישרא ולא כלום הוא :
 איבעיא להו הב אשקאן שרי מהו אמ' רב סמיה בר רקתא
 תנא דמלכא אי שרי לה אינה מקודשת : והילכתא אינה
 מקודשת : אמר רבא אמר רב נחמן (א"ה ל"ב) כתב לו על
 הנייר או על החרס אע"פ שאין בו שוה פרוטה בתך מקודשת
 לי בתך מאורסת לי בתך לי לאנתו בין על ידי אביה בין על
 ידי עצמה מקודשת מרעתו והוא שלא בגרה : כתב לה על
 הנייר או על החרס אף על פי שאין בו שוה פרוטה הרי את
 מקודשת לי הרי את מאורסת לי הרי את לי לאנתו בין ע"י
 אבי' בין ע"י עצמ' מקודשת מרעתה והוא שבגרה: שטר ארוסין
 שכתבו שלא לשמה אינה מקודש' דאתקש הויה ליציאה דכתי'
 והיתה מה יציאת בעינן לשמה אף הויה בעינן לשמה: איתמר
 כתבו לשמה ושלא מדעתה רבא ורבינא אמרי מקודש' רב פפא
 ורב שרביא אמרי אינ' מקודש' והלכתא כרב פפא ורב שרביא
 משום דמותבינן עליהו רבא ורבינא מהא דתנן אין כוחבין
 שטרי ארוסין אלא מדע' שניהם : ואע"ג דמוקמי לה בשטרי
 פסיקתא וכדרכ גידל דאמר רב גידל אמר רב כמה אתה נותן
 לבנך כך וכך כמה אתה נותן לבתך כך וכך הן הן ידבריים
 הנקנים באמירת ההוא שגויא הוא ולא סמכי' עליה דהא בתר
 הכי אוקמה בס' הנושא את האשה בשטרי ארוסין ממש כרב
 פפא ורב שרביא למימרא דהילכתא כותיהו : גרסינן לקמן
 בגמרא ת"ר כיצד (א"ה סו' נ) מצורת יעוד אומר לה בפני

שנים
 לדיבורים מהו : תנא דמלכא צכתר המלך כשבע : בין ע"י
 עצמה שקבלתה היא מדעתו של אב מדעתה שהיא אמרה לו
 לקבל הקידושין והוה שבגרה דהא דבעינן דעת שלם היונו
 כשבגרה חבל לה בגרה בעינן דעת אביה ולא דעתא דידה :
 שלא לשמה סוכתב לשם אשה אחרת ונמלך : מה ופיה
 בעי לשמה דכתיב וכתב לה לשמה : אף הויה לשמה דשטר
 בעינן לשמה שהי' עיקר מה שהשט' קונה באשה מכאן למדנו
 מדאוקמה בוי' לביאה : שלא מדעתה קודם הכתיבה לא
 כמלך בה ודאחרי קן הודיע וקבלתו ובגדולה קמזירי וכיח' הדין
 בקטנה ונערה לשמה שלא מדעת אביה : שטר פסיקתא
 התנאים שביניהם ומוון שהם פוסקין זה לזה : הכתובין
 באמירה שהקידושין הן גמר הדב' דכתיב הנהי' הנאה דקח
 מיתחתיו הסדרו גמרי ומקמי ובאותן תנאים קאמר שאין הסדר
 רשאי לכתוב עליהן שטר קלא מדעתו דניחא לכו סתם
 כמלכ

האשה פרק א קידושין רלו

שנים הרי ארת מיועד' לי הרי ארת מאורסת לי הרי ארת מקודשת לי אפילו בסוף שש ואפי' סמוך לשקיעת החמה :
 ונוהג בה מנהג אישורת ואין נוהג בה מנהג שפחות : רבי יוסי בר יהודה אימר אם יש שהות כיום כרי לעשות עמה שוה פרוטה מקודשת משל לאומר לאשה הרי את מקודשת מכאן לאחר שלשים יום ובא אחר וקדשה תוך שלשים יום שמקודשת לראשין : (א"ס לז) אמר רבה אמר רב נחמן אומר אדם לבתו קטנה צא וקבלי קידושין מדרכי יוסי בר יהודה דא"ר יוסי בר יהודה מעות הראשונות לאו לקדושין נתנו וכי משויר בה שוה פרוטה הוי קדושין ה"ג לא שנא : ואמר רב נחמן המקדש במלוה שיש עליה משכון מקודשת מדרכי יוסי בר יהודה מעות הראשונות לאו לקדושין נתנו והלואה היא דהיא נופיה משכון וכי משויר שוה פרוטה רבי קדושין ה"ג לא שנא : (ח"מ סו' פז) כסף ב"ש אומר דינר ושוה דינר וכו' :
 תניא שש מעה כסף דינר : מעה שני פונדיונין : פונדיון שני איסורין : איסור שני מסמסין : מסמס שני קונטריוקין :

קונטרק שתי פרוטות : נמצא פרוטה א' משמונה באיסור האיטלקי : ושיעורא חד ממאה ותשעין ותרי' כוזא דששרנג דהוא דינר זחב של ערבים : נמצא פרוטה על פי השיעור הזה חצי

כמלוה על פה ולא כמלוה בשטר : כושר מצות יועוד וישראל הקונה בת ישראל קטנה ורובה ליועדה כדכתיב חס-לא וטרדה קכלל סיכול ליעדה : אפילו בסוף שש (ביום השלמתו וכול ליעדה) דקסבר תנא קמא מעו ראשונים שקיבל האב מושרא זה הקונה לשם קידושין קבלן שאס ירבה לקדש סמתקד' בלותן מעו ולכך חסו ליכא שהות כמו כיון דאמר בסוף שש קתופרי לי היו לומרע יועוד משעת קפירה : אם יש שהות ביום דקסבר מעות ראשונות לא קבלם האב לשם קידושין דאין מקדשה אלא בפרוטה שיש עליה עוד : משל כו כלומר מכאן אתה למד לאומר לאשה כו' שמקודש' לרהסון דה"ק לה מעתה נתחלו אי בעינא בכו לאח' ל' יום דמדכרי חכמי' אנו למידין דאמרי אפי' אין שהות דקסברו לכך נתנו מעות בראשונ' דאי בעינן לייעוד יכא יעוד מעכשיו דאי לא מהכו' שעתא מתחלו במאי מקדשת היתה : וכי משויר בה סוף פרוטה הוי קידושין א"מא הוחיל זמכרה ודע סבא"ון יכול ליעדה אם רובה אחר זמן מדעתה הוי כחומר לה קבלי קידושין מאחר : לאו לקידושין נתנו וחיבה מקודשת אלא בגירעון שיש לו מליה דבזכ ליה מלוה וברי הוי עכ"מ משכון ע"מ : (פונדיון איסורין) מסמסין קונטריוקין מיני מטבע

האשה פוקא קידושין

חצי חכה לפי שד"ג של זהב ותרשים חכה : אמר שמואל
 (א"כ לא) קדשה בתסרה אפי' עומד כור תמרים כדינר
 מקדשת הישינן שמא שוה פרוט' במרי והא אנן תנן בפרוט'
 ובשיה פרוטה לא קשיא הא בקדושי ודאי הא בקדושי ספק :
 והוא גברא דקדוש באבנא דכוחלא יתיב רב חסדא וק' משער
 לה אי אית בה שוה פרוטה ואי ליה לה שוה פרוטה למה ליה
 והאמר שמואל הישינן רב חסדא לא סבר לה להא דשמואל
 אמר ליה אימיה דכלה לרב חסדא בהחיא שעתא דקדשה הוה
 בה שוה פרוטה אמר לה לאו כל כמינך דאסרת לה אבתרה
 לאו היינו דיהודית רביתיהו דר' חייא הוה ליה צער לידרה
 אמרה ליה אמרה לי אם קבל ביך אבוך קדושין כי זוסרת
 אמר לה לאו כל כמינך דאסרת ליך עליה : אמרו ליה רבנן
 לרב חסדא הא איכא סהדי בארית דידעי דבהחיא שעתא
 הוות בה שוה פרוטה השתא מיהא לא איתנהו קמן אמר לאו
 היינו דר' חנינא דא"ר תנינא עידיה בצר אסתן ותאמר :

אביי

סס קטנים זה מזה : חכה פירוש גרעין : גרעין סל
 טעורה : במדי במקום שאין תמרי מכוין חיישי שמא סס
 הוא שוב פרוטה : וסא חנן תנן בפרוט' כו' ואס באת לומר
 כן אין שיפור לקידושין : הא בקידושין ודאי אס יס כס שוב
 פרוטה במקום הקדושין הוי ודאי קידושין ואס בא אחר
 וקדשה אחרו כן מותרת היא לראשון ואיכא פרוטה גט מן
 השני ואס איכא שוב פרוטה כאן בפנינו קידושו ודאי לא הוי
 לבטל קידושי שני אבל קידושו ספק הוי ואיכא מותרת לאחר
 צלא גט דחיישי שמא שוין פרוט' במדי ושיעורא אסני לדעת
 שהן קידושין גמורים שאס קידושיה שוב פרוטה כאן בפנינו
 אז אין פיקפוק כלל בדב' : אבל דכוחלא שייס שחור ודומ'
 לכחול : יתיב רב חסדא וקא מעיין בה לפי שכא אחר וקידשה
 צפרוט' חק' לאו כל כמינך להעיד דקידושין קמחי הוו
 קידושין (ולאוסרה אבתרא :) לאו היינו דיהודית רב חסדא
 קאמר לה : בער לידה שביתה יולדת תאומו' דאמר מר יהודה
 וחוקיה אחי פזו וטווי אחוותא (ואמרה ליה כדו סיפור'
 ממכס : אמרה לי אם) קבל ביך אביך קידושין כי זוסר'
 מאחר ובעלך זה אסור לך : בארית סס מקום ואותו כיוס
 היו כאן והלכו להן : דא"ר חנינא (בכתובות דף כ"ג ע"א)
 גבי בנתיב דשמואל דאוסתבין (וכל אחת אמרה כשנתיב
 וטעורה אנו) והתירן ר' חנינ' לכהו' ואמרו לו הא איכ'
 סכדי במדינ' היס טראו סכסכו' ותנן אס יס עדים סכסכו'
 ופיא אמר' טבור' אכי איכא נאמנת (ודינמא אתו קמן למת'
 וליומא

האשה פרק א קידושין דלז

אביי ורבא לא סבירא להו הא דרב חסדא אמרי אם הקלו
 בשבויה נקיל באשת איש : אישתייר מההיא משפחה בסורא
 ופרשו רבנן מינה ולא משום דסבירו להו כשמואל אלא משום
 דסבירא להו כאביי ורבא : החוה גברא (א"ה סו קמח)
 דקדיש בשוטיא דאסא בשוקא שלחה רב הונא בר אבהו
 קמיה דרב יוסף שלח ליה נגיד כרב : ואצריך גיטא כשמואל :
 דרב מנגיד מאן דמקדש בשוקא ומאן דמסר מודעא אנטיא
 ומאן דמצער שליחא דרבנן ומאן דחיילא עליה שמתא דרבנן
 תלתין יומין וחתנא דרייר בבי חמוה : נהרדעי אמרו לא
 מנגיד רב אלא אמאן דמקדש בכיאה בלא שדוכי וא"ד אפילו
 כשדוכי משום פריצותא : ההיא גברא דקדיש (א"ה כח)
 בציפתא דאסא אמרו ליה והא לית בה שורה פרוטה אמר להו
 תיקדיש לי בד' זוזי דאית בה שקלתה ואישתיקא אמר רבא
 הויא שתיקה דלאחר מתן מעות וכל שתיקה דלאחר מתן מעות
 ולא כלום הוא : אמר רבא מנא אמינ' ליה דתני' אמר ליה
 בנסי

וליומא אחרון לאחר שתיכשא) ואמר להם הסת' מיבת הא
 ליתכבו (ומסוס דילמא אתו לא חסרינן ליה הסתא) : עידים
 בכל חסתן בכל כסון ותאסר בתמיב : לא סבירא להו הא
 דרב חסדא להקירה מסוס דאיכא סדוי באידית : אשתייר
 מההיא משפחה שנשאת לשני וילדה לו : ולאו משום דסבירא
 להו כשמואל דאיכא למיחס שמה שיה פרוטה במדי : אלא
 משום דסבירא להו דאביי ורבא כיון דאיכא סדוי באירית לא
 חקלינין בה : בשוטא דאסיא בשבט כד של הדס : כגיד
 כרב משום פריצות' דקדיש בשוקא : ואצרכו גיטא אם
 באתה להכנסא לאחר כשמואל דאמר שמואל (חויסין שמה
 שיה פרוטה במדי : דרב מנגיד מקום פריצתה : ועל דמבטל
 גיטא הסולח גט לאסתו והגיע בשליח ואומר לו גט שנתתי לך
 בטל הוא דילמא לא ידעי איכסי דבטלי' קודם שבא לידה ושמה
 יתכנו לה בשליח אחר שביטלו ותנשא בו : ועל דמסר
 מודעא אנטיא כגון גט המעושה בישראל שמוציא לעז אנטיא :
 דמטע' שליח דרבנן המזמינו לפני הדיון לדון וזה קס עליו
 זכבון : ועל חתנא דדויר בני חמוה (שמה יכשל בה שסתם
 חמות' אוכהה את חתנ') דאמר מר הוי זביר באשתך מחתנך
 כראסון : ככופותא דאסא מחבלת של הדס בארבע זוזי
 דאית' ביה כריכו' היו : שקלתה ולא כשליכתה וסתקה :
 דלאחר מתן מעות שמתחילה כשקיבלתו והמעות היו נתוכו לא
 ידעי נהן ואחריו כן כשידעה שתקב : היו שתיקה דלאחר
 קבלה ולאו כלום הוא והאי דשתק' משום דלא איכפת לה כיון
 דמטיקתה

האשה פרק א קידושין

שני סלע זה כפיקדון והור ואמר התקדשי לי בו בשעת מתן
 מעות מקודשת לאחר מתן מעות רצתה מקודשת לא רצתה
 אינה מקודשת מאי רצתה ומאי לא רצתה אלימא רצתה
 דאמרה אין לא רצתה דאמרה לא מכלל דרישא כי אמרה לא
 נמי חו קדושי אמאי וחא אמרה לא אלא לאו רצתה דאמרה
 אין לא רצתה דשתקא משתק וש"מ דשתיקה דלאחר מתן
 מעות לאו כלום הוא : קשו בה כפוס גהרא משמיה דרב
 הונא ברביה דרב יהושע מי דמי החכם בתורה פקדון יהבינהו
 ניהלה סברה אי שדינא להו חייבנא בהו חכא בתורת קדושין
 יהבינהו ניהלה אם איתא דלא ניה לר תשרינהו פריך רב
 אחא אטו בלחי נשים דינא נמרי : שלחא רב אחא בר רב
 קמייה דרבינא שלח ליה אנן לא שמייע לן הא דרב הונ' בריר
 דרב יהושע אתון דשמייע לכו חושו לה הילכך לאפוקי צריכה
 נט ולעילוי צריכ' קידושי אחריני ולא סני בהנהו קדושי :
 אמר רב פפא הילכתא (ח"מ סו' קי"א קי"ח) מלוה על פה גובה
 מן היורשין ואינו גובה מן הלקוחות גובה מן היורשין
 דשיעבודא דאורייתא ואינו גובה מן הלקוחות דהא לית להו
 קלא : ההיא איתתא (ח"מ כח) דהיה טובנה ורשבי אתא התו'
 צברא חטף ורשכא מינה אמרה ליה הבה ניהלי אמר לה אי
 יהיבנא לך מקדש' לי שקלתיה ואישתיקא אמר רב נחמן
 יכלה למימר אין שקלי ודידי שקלי : ואי קשיא לך הלא

דחניא

דמעיקרא לאו אדעתיה דהכי קבלתינהו חיבי : מנא חמונא
 לה דאתיקה דלאחר מתן מעות לאו סודאס כוונ' : בשעת
 מתן מעות חס קודם שקיבלתו אמר לה התקדשי לי מקודש'
 דהכי קבלתינהו : מכלל דרישא דלא מפליג (בין רפתה ללא
 רפתה) כי אמרה לא נמי כיו קידושין בתמים : דאשתקא
 ולא רפתה פירט לא אמרה רופה חסו (לאו כלום היא) דמאי
 דשתקא משום דלא חיכשת לה הוא : מי דמי שתיקה דהכא
 לשתיקה דהתם : התם גבי כספי מעיקרא בתורת פקדון
 לסומרה קבלתינהו (כי סדר אמר התקדשי לי כו סברה חי
 שדינא לכו ויחרע סוס חונם מחייבנא ככו) לכך לא שדתינהו
 והא דלא מחאי משום דלא חיכשת לה : הכא כמסתא
 (מעיקר' בקורת קידושין קבלתינהו זכרי דמיסת' לית נס
 סוס פריטה) כי סדר מקד' כל זוני תיטדינשו חילא נוחא
 לה בקידושין (דלא לא נתחייבה בשמירתן) ומדלא שדתינהו
 שמע מינה דמחא לה בקידושין : דינה גמורו וירעס דכיו
 דלא קובלה נטירותא עליה חי שדיו לכו סלח תתחיו :
 חוסו לה אחריכו נט' : ורישכ' כנ' דיל' : המס דיבייך דמי'

גזמא

דתניא קרשה בגזל וכחמס ובגניבה שחטף סלע מירה וקרשה
 בו מקודשת התם כדשדיך : ובדלא שדיך גמי לא אמרן אלא
 היכא רשקלה ליה ושתקה : אבל אי אמרה אין ושקלה ליה
 אע"ג דלא שדיך קרושיה קידושין : דתניא אמר לה כנסי
 סלע זה שאני חייב ליה וחזר ואמר לה התקדשי לי בו בשעת
 מתן מעות אפילו רצתה אינה מקודשת : והוינן בה מאי
 רצתה ומאי לא רצתה אילימא רצתה דאמרה אין לא רצתה
 דאמרה לא הא אשתיקא הוי קרושי וניתני מקודשת סתם כי
 התם : אלא לאו רצתה דאמרה אין לא רצתה דאשתיק'
 דאוקמינ' בדלא שדיך ולפיכך לא הויא מקודשת : וכי אמרת
 אין מיהת הוי מקודשת אלמא כד אמרה אין אע"ג דלא שדיך
 קרושיה קרושין בין בחוב דילה בין בגזל דילה וכן הלכתא :
 ודוקא בגזל דילה כדכעין למימר קמן בפרקא תנינא : אבל
 בגזל דעלמ' אע"ג דשדיך לא הוי קרושין אא"כ קרשה ביה
 לבתר דקנייה ביאוש בעלי' דהוה ליה כדיריה : מתני'
 עבד עברי נקני בכסף ובשטר : וקונה עצמו בשנים וכיובד
 ובגרעון כסף : יתרה עליו אמה העבריה שקונה עצמה
 בסימנין : והנרצע נקנה ברציעה : וקונה עצמו ביוכל ובמיתת
 אדון

גזלה דלא יחיב דמי : כדשדיך שדיבר עמה קודם לכן
 ובתריכות להתקדש לו דהתם כי קדשה משום דניחח לה ביהוה
 לא אמרין לחיבה מקודשת : כיתני מקודשת סתם ולא
 איכטריך לסלוגי ולמימר דכי אמר' לא חיבה מקודשת דפשיט'
 הוא כי התם כדקתני ביהוה דלעיל כשעת מתן מעות מקודשת :
 דאשתיקא קיבלתיה ואפי' חיבה מקודשת דדויה שקלא
 (ולאח' מתן מעות חכיבו רכתה ואמרה אין חיבה מקודשת
 דמעיקרא קיבלתיה בחובה וכי הדר' אמר' אין לא יחיב לה
 מידיו) בגזל דילך שגזל מן האשה טמיה : מתני' בכסף
 ובשטר בגמר' יליף לה מקר' : בטמי לסוף שש (שנים יח'א
 חפשי :) ביוכל אם הגיע בתוך שש : ובגרעון כשפודה
 עצמו מגרע לחלונו מן פדיונו דמי הטיעבוד של שנים שטברין
 לפי חשבון דמי מקנתו (כדכתי' ויהי כסף מקנתו כמס'
 השני) כגון חס קנחו בשש מנה לשש שנים כמכח קונה עבוד'
 כל שכה במנה : יתירה עליו אמה העבריה שקונה עצמה
 בכל חלה וגם בסימני בערו' (כדילפינן בריש פירקין בגמר'
 מויכחח חנם) ובמיתת האדון ואינו עובד ליורשיק אבל הנמכר
 בתחלה ומת האדון בתוך שש משליו ליורשין והכל יליף בגמר' :
 וחיבה את עצמו מיד רבו בכסף ע"ו אחרו שיתכחו לרבו ע"מ
 שיהי' זה בן חורין אבל הוא עצמו לא יקבלנו חמי' ע"מ שאין
 לרבו

האשה פרק א קידושין

ארוין : עבד כנעני נקנה בכס' ובשטר ובחזקה : וקונה עצמו
 בכסף על ידי אחרים ובשטר על ידי עצמו דברי ר"מ וחכ"ם
 בכסף על ידי עצמו ובשטר על ידי אחרים ובלב' שיהא הכסף
 משל אחרים : גמ' ק"ל אין עבד עבדי נוהג לא בומן שהיובל
 נוהג : אמר רבא (ת"מ רסג י"ד קמ) גוי יורש את אביו דבר תור'
 שנא' וחשב עם קונתו ולא עם יורשי קונתו מכלל דאית ליה
 יורשור' יוחנן אמר מהכא כי ירושה לעשו נתתי את הר שעיר
 ודילמא ישראל מומר שאני אלא מהכא כי לבני לוט נתתי את
 ער ירוש' : גר את הגוי אינו מדברי תורה אלא מדברי סופרים
 שמא יחזור לסורו דתניא גר וגוי שירשו את אביהן גוי יכול
 הנר לומר לגוי טול אתה ע"ז ואני מעורת טול אתה יין נסך
 ואני פירות ומשבאו לרשות גר אסור ואי סלקא דעתך
 דאורייתא כי לא באו לרשותו נמי כי קא שקיל חלופי ע"ז הוה
 דקא שקיל אלא מדרבנן ונזירה הוא דעבוד רבנן שמא יחזור
 לסורו גוי את הנר וגר את הנר אינה לא מדברי תורה ולא
 מדברי סופרים דתניא הלוח מעורת מן הנר שנתגיירו בניו
 עמו לא יחזיר לבניו ואם החזיר אין רוח חכמים נוחה הימנו :
 ונחא תניא רוח חכמים נוחה הימנו לא קשיא כאן שהוררתו
 ולידתו שלא בקדושה כאן שהוררתו שלא בקדושה ולידתו
 בקדושה : עבד כנעני נקנה בכסף בשטר ובחזקה : תנא אף
 בחליפין : ותנא רידן טילת' דליתא במטלטלין קתני מילתא
 דאיתא

לרבו רשות צו דקסנר אין קנין בטוס עד לעבד בלא רבו :
 (וכסטר ע"י עמנו שיקבלנו הוא :) ובלבד שיהא הכסף
 משל אחרים ושנתנו לו ע"מ שאין לרבו רשו' בו דאם לא כן מה
 שקנה עבד קנה רבו (דעבד אין לו כלום דאם מלא מביח' או
 קבל מתנה הכל לרבו) ופליגתיהו. דר"מ ורבנן מס' בגמ' :
 גמ' (אלא בזמן שהיוכל כוסג דבעינן דמוכי למקרו בה עד
 שנת היוכל יעבוד עמך) דבר תורה מדאיכטריך למעט בעבד
 שכלל דחית לו יורש : משכחו לרשות גר אסור להחלוסם
 דקא מיתבחי מאיסורי הכאה : כי לא באו כמי מכי מית גוי
 זכה זה בחלאין וקתתא קא מחליף להו חלא שמע מינה הו'
 דירש גר את חביו לא מדאורייתא הוא שאינו מתיוחס אחר
 אביו הגוי וקסטן שכולד מאליו דמי (שמא יחזו' לסורו בשבי
 שמוכו יחזו' לגיותו : גוי את הגר שנתגייר חביו וגר את הגר
 שנתגיירו חב וכו' : לא יחזיר לבניו אם מת האב : אין
 רוח חכמים כלומר אין דעת חכמים נוחה עליהן במעשיו כלו'
 אין מחזיקין לו טובה שלא הכריזוה לכך : ולידתו בקדוש'
 שכולד משנתגייר אמו דמיחלף בישראל גמור : (מילתא

דאיתא

האישה פרק א קידושין רל"ט

דאיתא בטלטלין לא קתני : אמר שמואל (ח"מ קכ"ו י"ג רס"ז)
 עבר כנעני נקנה במשיכה כיצד תקפו והביאו אצלו קנאו
 קראו ובא אצלו לא קנאו : ואי קשיא לך הא דתניא לענין
 בהמ' כיצד במשיב' קורא לה והיא באה או שהכיש' במקל
 ורצת' לפנו כיון שעקרה יד ורגל קנאה שאני בהמ' דאדעתא
 דמרה אולא אבל עבר אדעתא דנמשיה אזיל : אמר רב אשי
 עבר קטן כבהמ' דמי : ת"ר כיצד בחזקה התיר לו מנעלו
 הנעיל' לו מנעלו הולך כליו אחריו לכירת' חמ' חץ חפשיטו
 הרחיצו סכו גררו הלכישו הנעילו הנביהו לרבו קנאו :

הנביהו רבו לו לא קנאו אר"ש לא תהא חזקה גדול' מהנבהה
 שהנבהה קינה בכל מקום : רב יהודה הנדרואה גר שאין לו
 יורשין הוה חלש על מר זוטרא לשיילי ביה חזויה דקא תקיף
 ליה עלמא טובא א"ל לעכדיה שלוק' לי מסאני זאמטינהו לנו
 ביתא איכא דאמרו גדול היה זר פירש למיתדה זרה פירש
 לעבדות ואיכא דאמרי קטן היה ודלא כאכא שאול דתני' גר
 שמת ובכובו וזוטרא נכסיו והיו בחץ עבדים בין גדולים בין
 קטנים קנו עצמן בני חורין אבא שאול אומר גדולים קנו
 עצמן בני חורין קטנים כל המחזיק בתן זכה בתן : וקונה
 את עצמו בכסף ע"י אחרים ובשטר עדי' ידי עצמו דברי רבי
 מאיר וחכמים אומרים וכו' : מתני' רשב"א היא אבל חכ"א
 עבר

דאיתא בעבד וליתא בשאר מטלטלין קתני (מילתא דאיתיה
 דמטלטלין שהמטלטלים נקמין בחליפין גס הם לכך לא כריך
 למיתכווה : תקפו בחזקה : לא קנאו דאזל מדעתי וחזן
 זו משיכה : אדעת' דמרה אדעת' הקורא אות' לפי שאין לה
 דעת : עבד אדעתא דנמשיה מן דעת' עכמו : קטן דלית
 ליה דעת' : כבדמ' דמי זאס קראו לשם קנייה וכה חבלו
 קנאו : התיר לו מנעלו הויבד ללוקח : הנביה הטבד
 לרבו : הנדויה מארץ כושי : דתקוף ליה עלמא גוסס
 ננטה למות : א"ל מר זוטרא לעבדים דגר שליף לי מסאני
 ולקנות בחזקה נתכוון שיבא בעבודתו כשימות אדוניו :

איכא דאמרו גדול היה העבד וכזהר בו שלא יזכה העבד בעצמו
 מן ההפקר לכך קדם לפני המיתא וזכה בו והגר כי' למית'
 זמר זוטרא סי' לחיים תחתיו שלא יבא הטבד רגע אח' בלא
 אדון : ואיכא דאמרי קטן היה העבד כהו"כ לכל זאת :
 ודלא כאבא שאל דאמר קטנים כל המחזיק בהן זכה בהן שאין
 לקטני' וכו' שילכו בעצמן : חכמים דמתניתין רשב"א היא
 דשמטינן ליה דאמר הכי (דתני' רשב"א אומר חף בשטר ע"י
 אחרים ולא על ידי עצמו) : אבל חכ"א כו' ושלש מחלות'

האשה פרק א קידושין

עבר כנעני נקנה בכסף ובשטר בין על ידי אחרים בין על ידי עצמו ובלבד שיהא הכסף משל אחרים דק"ל אין קנין לעבד בלא רבו ואין קנין לאשה בלא בעלה ולפיכך צריך שיהא הכסף משל אחרי: בכסף ע"י עצמו כיצ' כגון דאקני ליה אחר מנה ואמר לו ע"מ שתצא בו לחירות דלא קני ליה רביה אלא אדעתא דמפיק ליה לחירות: וכסף על ידי אחרים כיצד כגון שנתן אחר מנה לרבו של עבד ע"מ שיוצי' בו העבד לחירות אע"פ שנתנו לרבו שלא מדעתו של עבד דקיימ' לן זכות הוא לעבד שיצא מתחת יד רב לחירו' ותנן זכין לאדם שלא בפניו כדחתנן בניטין האומר תנו נט לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי אם רצה לחזו' בשניה' יחזור דברי ר"ם וחכ"א חזר בניטי נשים אבל לא בשחרור עבדו לפי שזכין לו לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם לא בפניו: ובשטר ע"י עצמו כיצד כגון דכתב ליה הרי את בן חורין הרי ארת לעצמך ומסר לו השטר דק"ל גיטו וידו באין כאחת: ובשטר על ידי אחרים כיצד כגון שכתב לו רבו נט חירו' וזיכה לו על ידי אחר כיון דזכו' הוא לו זכין לו לאדם שלא בפניו וכן הלכתא: תנא עבד יוצא בשן ועין וראשי איברים שאין חוזרין: בשלמא שן ועין

דדברי ר"ם סבר בכסף ע"י אחרים אפי' שלא מדעתו ואע"ג דקסבר דחוב לעבד סיוכא מרבו לחירות דכסף קבלת רבו שמהכל הכסף נרמח לו להשתחרר מאיכוו ואיזי האחרים כללו חבין לו כלל אלא קבלת הרב גורם וזכר אינו נעשה שלוחו אלא לכורך עצמו ואקניסו מאיכוו ולא ע"י עצמו: אין קנין לעבד בלא רבו ובשטר ע"י עצמו דגיטו וידו באין כא' ולא אמרו לא הוכיח רבו את הנט מרשותו ואין זו קבלה ולא ע"י אחרים דחוב הוא לו וחירותו בשטר קבלת אחרים שיקבלו בשטר גורם השחרור וכחן דחוב הוא לו אין חבין לא' אלא בפניו ורמב"ם אית לי' בין בכסף בין בשטר ע"י אחרים דקסבר זכות הוא לעב' סיוכא לחירות מיהו בכסף אף ע"י עצמו לא דקסבר אין קנין לעבד בלא רבו וקסבר כמי גיטו וידו אין באין כאחד ונמלא שאין קבל נט בידו כלום וכי לא יבא מיד מירשותו כי העבד עדין שלו וז"ל במתני' בכסף ע"י עצמו ובשטר דוק ע"י אחרי' וחכמי' דברייתא סברי בין שטר בין ע"י אחרים בין ע"י עצמו וזכות הוא לו ויש קנין לעבד בלא רבו וגיטו וידו באין כאחד לפי שזכין בו ומיר כסנא ליד הזוכה לזוכה בו העבד ונסתחרר כאלו סיוכ שניה דזכיה מטעם שליחות ואין חבין שאין חדש עושה שליחות לחובתו ולא כוס זה שלוחו ולכך יכול זה לחזור בו: תנא עבד יוצא אמתנו קחי: ראשי אברים הרבע ועשרים הם ושכויים אכל

האשה פרק א קידושין רמ

קעין כתיבוי אלא ראשי איברים שאינן חוזרין מנא לן כשן
 ועין סרה שן ועין מומין שבנלווי ואין חוזרין אף כל מומין
 שבנלווי ואין חוזרין : ת"ר כ"ד ראשי איברים באדם שכולן
 אינן מטמאין במחיה : ואלו הן ראשי אצבעו ידים ורגלים
 וראשי אזנים וראש החוטם וראש הנזירה וראשי הדרין
 שבאשה רבי יהודה אומר אף באיש ותני עלה וכולן עבד יוצא
 בהן לחירות : ר' אומר אף חסידים בן עזאי אומר אף הלשון :
 ת"ר וכולן עבד יוצא בהן לחירות וצריך גט שחרור דברי
 ר"ש ר"ם אומר אינו צריך ר"א אומר צריך ר' טרפון אומר אינו
 צריך ר"ע אומר צריך המכריעים לפני חכמי אומרים נראין
 דברי ר' טרפון בשן ועין שהתורה זכתה לו ודברי ר"ע בשאר
 איברים הואיל ומדרש חכמי הוא והלכתא כר"ע דרבי טרפון
 חבירו הוא וק"ל הלכה כר"ע מחבירו ואע"ג דמכריעין לפני
 חכמים אמרו נראין דברי ר' טרפון בשן ועין לא סמכינן אחא
 דלא אמרו כל מקום ששנים חולקין ואחד מכריע הלכה כדברי
 המכריע אלא במתני אבל בכריתא לא דגרסינן בפרק כירה
 הא דתניא לא ישתטף אדם כל גופו בין בחמין בין בצונן דברי
 ר"מ ר' שמעון מתיר ר' יהודה אומר בחמין אסור בצונן מותר
 אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הלכה כר' יהודה א"ל רב
 יוסף לרבה בר בר חנה בפירוש שמיע לך או מכללא שמוע
 לך מאי כללא ר"א תנחום א"ר יוחנן א"ר ינאי א"ר כל מקום
 ששני חולקין וא' מכריע הלכה כדברי המכריע חוץ מקול
 טלניות שאע"פ שרבי אליעזר מחמיר ור' יהושע מיקל ור"ע
 מכריע

נגעים ולקמן מיתן לכו : שאינם חוזרים אם ניטלו ומסן
 ומעין ילפינן לה כמה מנינו כדמסיק : איז מטמאין מסוס
 מחיה אם נגע אח' כדכתב ופחית כשר חי בשחית וכתב בה לכל
 מראה עיני הכהן סתם כולו נראה כא' פרט למתו סתם
 במתו סתם וזוהר לכל כד שאין יכול לראות ראש הנגע
 ורגל כה' : ראשי אזנים סתמי בחוץ הנזיה הנזיה
 ראשי דרין שבאשה א"ל של איש חין בולטין כל כך ואין זה
 סימוע : לחירות אם קלסן הי"ב דהיו מומין שבנלווי ואינם
 חוזרין : ר"ף בסירוח מוסף על הלו ולענין טנד סתם סרסו
 רכו סיוט לחירות דהיו כחוס שבנלווי סתמיוון כמים ויכריס
 בחון וסן ועין לא צריך למיתק' דכדיה כתיבי (וח"ה לא סליג
 בהח' : סירוח סכרת כמים סלו : וכלו אכ"ד ראשי חברים
 קמי : וצריך גט שחרור לכתירו נכת רורין : סקמור'
 זכתה דכתיב כדיח : ולא ישתטף לחירחון נשנת
 מקולו מטלניות כמ' כירה מסורס : כנגד ענין סהכה בכותל

הצשה פרק א קידושין

שכריע אין הלכה. כדבריו המכריע דר"ע גבי ר"א ור"י יהושע
 תלמיד הוא ועוד הא הדור ביה דר"ע לנכרי ד' יהושע וא"ל ואי
 מכללא מאי דילמ' ה"מ במתניתין אבל כברייתא לא א"ל אנא
 בפירוש שמיע לי : ת"ר הכהו על עינו וסימאה על אזנו
 וחירשה עבר יוצא בהן לחירות : כנגד עינו ואינו רואה
 כנגד אזנו ואינו שומע אין עבר יוצא בהן לחירות מ"ט כיון
 דכר דעת' הוא איהו בעית נפשיה : דתניא המבעית את חברו
 פטור מריני אדם וחייב בדיני שמי' כיצד תקע באזנו וחרשה
 פטור אחו ותקע באזנו וחרש' חיי' : ת"ר הכהו על עינו וכיהת'
 על שינו ונדדה אם יכול להשתמש בהן עכשו אין עבר יוצא
 בהן לחירות ואם לאו עבר יוצא בהן לחירות : תניא אידך
 הרי שהית' עינו כחוויה וסמאה שינו נדודה והפילה אם הית'
 יכול להשתמש כבר עבר יוצא בהן לחירות ואם לאו אין עבר
 יוצא בהן לחירות : ת"ר הרי שהיה רבו רופא ואמר לו
 כחול לי עיני וסמאת' חתור לי שיני והפילה שיחק בארון
 ויצא לחירות רשב"ג אומר ושחתה ער שיתכוין לשחתה :
 וק"ל דיחיד ורבים הלכה כרבים : אמר רב ששת הרי שהיתה
 עיני סמויה וחטטה עבר יוצא בהן לחירות מ"ט מחוסר אבר
 הוא : א"ר חייא בר אשי אמר רב הית' לו אצבע יתרה
 וחתכה עבר יוצא בה לחירות אמר רב חסד' והוא שנספרת
 ע"ג היר' : מתני' בהם' גסת נקני' במסירה : והדקה בהנכה
 רבוי ר"מ וחכ"א בהמה דקה נקנית במשיכה : נכסים שיש
 להן אתריו' נקנין בכסף בשטר ובתקנה ושאיין להן אתריות
 אין נקנין אלא במשיכה נכסים שאין להם אתריות נקנין עם
 נכסים

נכסיותו בחול ואינו רואה או סתחר' מחמ' כן : דכיון דכר
 דעת' הו' העבר וכי מיבעית מדעתו' כבעת שנותן אל לנו סחד
 קול הכא פתאום : זכיה שלא נסמא לגמרי שרואה עדיין
 קמת' : אם יכול לסתמא בראייה זו : תנור לו סיני
 לנקרה זגור סביב למוסנת ונקרה הפילה : חטטה הוציאה
 לחון : שנספרת על גב היד סבית כסירה האצבעות האחריו' :
 מתני' רמ' גסה נקני' במסירה בעלוב מוסרין אותה
 בחסר' : קח או בשער' אבל במשיכ' לא מיתקיא לחון דרכה
 כך להולוכ' נכסיו : בהנכה ולא במשיכ' : נכסים שיש
 להן אתריו' היינו קרקעות לפי שאתריו' כל אדם במלוה
 יסנוסה בחירו' עליהן לפי שקומין ועומדין לפיכך הן
 נסויין עליהן : בחוקה כגון דרפק גס פורתא או דיוס
 אמברי' או בעל ופ"ן ונד' כל שסו' חרני קוקה : נקנין עם
 נכסים שיש להן אתריות כגון אם נכר מלכט' : ונס קרקעות
 כיון טק' לוקח את הקרקע באלז משלטה קנינים הנזכרים

האשה פרק א קירושיין רמא

נכסיה שיש להם אחריות בכסף בשטר ובחזקה וזוקקין את
 הנכסיה שיש להן אחריות לישבע עליהן : גמ' דרש רב
 בקמתוניה בהמה גסה נקנית במשיכה : אשבחינהו שמואל
 לתלמידיו דרב אמר להו מאי אמר רב בבהמה גסה אמרי ליה
 הכי אמר רב בבהמה גסה נקנית במשיכה והא אנן במסירתה
 תנן איהו נמי במסירתה קאמר והדר ביה הוה דאמר כי האי
 תנא דתניא וחכ"א זו וזו נקנית במשיכה וכן הלכתא : נכסיה
 שיש להן אחריות נקנין בכסף : אמר רב לא שנו אלא במקום
 שאין כותבין שטר : אבל במקום שכותבין לא קנה עד
 שיכתוב שטר : ואי פריש פריש : כי הא דרב אירי בר אבין
 בי זבין ארעא אמר אי בעינא בכספא אקני ואי בעינא בשטרא
 אקני : אי בעינא בכספא אקני דאי בעי למהד' לא מצי הדר :
 ואי בעינא בשטרא אקני דאי בעיני למהדר הדרנא בי :
 ובשטר אמר שמואל לא שנו אלא בשטר שתנה : אבל במכר
 לא קנה עד שיתן דמים ואי קשיא לך הא דתניא בשטר כיצור
 כתב לו על הנייר או על החרס אע"פ שאינו שוה פרוטה שדי
 מכור' לך שדי נתונה לך הרי זו מכורה ונתונה התם במוכר
 שדהו מפני רעתה : רב אשי אמר במתנת בקש ליתנה לו ולא
 כתב

או המטלטלין נקנין עמהן : זוקקין הנכסיה הללו דקמירי
 בהן תנא היינו נכסיה שאין להן אחריות אותן נכסיה זוקקין
 את הנכסיה שיש להן אחריות לישבע אע"ג דאין נשבעין על
 הקרקעות לבד כדילפינן בשבועות תכל מקום היכא דטען
 מטלטלים וקרקעות ונתחייב על המטלטלים שבועה
 זוקקין המטלטלין את הקרקעות לשבועה : גמ' ואיהו
 כמי דרב ביה רגיל לומר במסיר והדר ביה בתמי' : זו וזו
 דקה וגסה וכו' היא תנא סבר רב : ל"ס דנקנה בכסף לחודיה
 אלא במקום שאין רגילין לכתוב שטר מכירה : לא קני דכיון
 דרגיל בשטר לא קמכ' דעתי' דלוקח עד דנקיט שטר (ועיקר
 דעמו לקנותו על השטר הוא סומך :) ואי פריש רבנו
 סיקנה לו שטרו או כספיה פריש : אי בעינא כו' ולכך אמר
 קרווייהו שאם בא המוכר לחזור בו יאמר לו רוצה אני סיקנה
 לו כספיה ואם ירצה הוא לחזור יאמר איני רוצה אני סיקנה לי
 כספיה כי אם שטרו ונחזור בי כל זמן שלא קיבלתי את השטר :
 (עד שיתן לו דמים דלא גמר מוכר ומקני עד דקביל דמי ואע"ג
 דקביל דמי כמי בעינן שטרא אלא היכא דפריש כדאמרינן
 לעיל) הרי זו מכורה ונתונה וס"ד או או קתני : מפני רעתה
 ונכחא למוכר דיקנה לזה השטר ללוקח ולא מצי למיחדר ביה :
 רב אשי אמר עתניתין בנותן מתנה איירי וכולה חדא היא

האשה פרק א קידושין

כתב לו לשון מכר אלא כדרי ליפות את כחו : נכסים שאין להן אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף בשטר ובחזקה מנא ה"מ אמר חזקיה אמר קרא ויתן להם אביהם מתנות רבות לכסף ולזהב ומגדנות עם ערים בצורות אשר ביהודה : אמר רבה בר יצחק אמר רב שני שטרין הן זכו בשורה זו לפלוני וכתבו לו את השטר חוזר בשטר ואינו חוזר בשדה : ע"מ שיכתבו לו את השטר חוזר בו בין בשורה בין בשטר ורב הייא בר אבין אומר שלשה שטרות הן תרי הא דאמרן אידך אם קדם מיכר וכתב שטר ללוקח כאותה ששנינו כותבין שטר ללוד : אע"פ שאין מלות עמו כיון שהחזיק זה בקרקע נקנה שטר כל מקום שהוא : איבעיא להו בעינן צבורין בהו או לא : ואסיקנא והלכתא צבורין לא בעינן : אנב וקני בעי כלומר שצריך המקנה לדמר לקונה קנה לך האי ארעא וקני אנבה הנך מטלטלין דאית לי במקום פלוני : וכיון דאחזיק בהתי' ארעא קנה לה' לההיא ארעא וקני להו מטלטלי כל היכא דאיתנהו : איבעיא להו שדה במכר ומטלטלין במתנה מהו ה"ש עישור שאני עתיד למוד נתן ליהושע ומקומו מושכר לו אלמא שדה במכר ומטלטלין במתנה קני : אמר שמואל מכר לו עשר שדות ב' ש' ברינ' כיון שהחזיק באח' מהן קנה קולן : אמר רבא ל"ש אלא שנתן לו דמי כולן אבל לא נתן לו דמי כולן לא קנה אלא

ולאו או או קתני אלא כך כתב לו שדי מכורס ונתנוך לך לייסות את כחו שחם יגבנה בעל חוב של נתן יסוב עליו לגבות ממנו דמים המפורשי' כשטר : (מכא ה"מ זכו ויתן להם חביהם מתנות רבות בכני יהושפט בתי' וסוסי' דקרא עם ערים בצורות ביהודה) : שני שטרין הן שני דיכין חלוקין בשט' : זכו בשדה זאת החזיקו בה לכורכו : וכתבו שטר לר' אים : חוזר בשטר חם אינו רוב' קיהא לן שטר : ע"מ כו' חוזר חף בשט' כי לא עשאן סלוחין לזכות אלא עם השטר והרי חוזר בשטר : אם קדם מוכר קודם כתיבת הכסף או קודם שהחזיק בלוקח : (כותבין שטר למוכר שדי מוכרם לפניו ולא חמרינן שטר מוקדם הוא כיון דקנו מיניה מהסתא ח"כאביו דאמר עדיו בחתומין זכין לו : כיון שהחזיק בו ר' חייא בר אבה אמר לך וחינה מן המשנה) : נקנה השטר כו' כיון שח' למוכר קני בקרקע בחזקה וקני השט' עמו : בעיא צבורין טיבו המטלטלין כבורין ומוכחין בחזקתו קרקע : אגב וקני כדמסיק' מושכ' לו היינו מכר מעשר היינו מתנה (וש"מ דמטלטלין דמתק' נקנין אגב קרקע של מכר : לא שנו דמטלטלין נקנין בחזק

האשה פרק א קידושין רמב

אלא כנג' מעיתיו : תניא כותיה דרבא מכר לו עשר שדות
 בעשר מדינות כיון שהחזיק באח' מהן קנה כולן כמה דברים
 אמורים שנתן לו דמי כולן אבל לא נתן לו דמי כולן לא קנה
 אלא כנגד מעיתיו : וזוקקין את הנכסים שיש להן אחרייות
 לישבע עליהן : אמר עולא מנין לגלגול שבועה מן התורה
 שנ' ואמרה האשה אמן אמן אמן שלא שטיתי ארוסה ונשוא'
 שומרת יבם וכנוסה : אשכחן איסורא דאורייתא ממונא מנא לן
 תנא רבי ר' ישמעאל ק"ו ומה סוטה שלא ניתנה ליתבע בעד
 אח' מגלגלין ממון שניתן ליתבע בעד א' אינו דין שמגלגלין :
 אשכחן ודאי שמא מנא לן דתניא ר"ש בן יוחאי אומר נאמרה
 שבועה בפניש ונאמרה שבועה בחוץ מה שבועה האמורה
 בפניש עשה בה ספק כדאי אף שבועה האמורה בחוץ עשה
 בה

בחוק' דקרק' אלא סנתן לו דמי כל המטלטלין וסקרקע
 אדעתא למתקיים כולשו אחזקי' אבל לא נתן לו דמי כל
 המטלטלין לא קנס ממטלטלין בחזקה דקרקע אלא כנג'
 מטותיו בד"א כו' ומסייען מינה לרבא משום דמטלטלין הנקבין
 עם הקרקע נמי כסדה שאינה סמוכה לו דמי ועיין בר"ן (אמן
 חזן יתירה למידרש בה גילגול : שלא סטיתו כסהייתו
 ארוס' וסומר' יצה מלכה ומת' ליבם וכנוסה סויד למיתני
 גבי יבמה וליכא לחוקומי אלא בגילגול דאין משקין ארוסות
 ושומרת יבם אשיבו לחחר שבישאו כי אס' ע"י גילגול אנכי
 שמשקה על סתיר' כי שאינן מגלגלין עמה סתיר' אירוסין (אבל
 קשמסקין אותה כשהיא נשואה על סתירת אירוסין לא בדקי
 לה מיהא דונקה האיש מעון אפר רחמנא בזמן שהיא מנוקה
 מעון שלא בא עליה אחר סנסתרה שנאמר' עליו מים בודקין
 את אשתו אין באיש מנוקה מעון אין המים בודקין את אשתו
 אלא על ידי גילגול וכסהי' ארוסה כמי אין יכול להסקות'
 דתחת איסך אמר רחמנ' וליכא :) שלא ניתנה ליתבע בעד
 אחד דילפינן דבר דבר מממון דבעינן שני עדים סנסתר' :
 ממון כיתן ליתבע בעד א' (להסניע בעד א' אס טועמו מה
 זכר בכולו ועד א' מניד שהוא חייב לו כשבע) דכתי' לא יקום
 עד א' באיש לכל עון לכל חטאת לכל עון לכל חטאת אינו קם
 אבל קם הוא לשבועה : אשכחן בודאי בטענת ודאי שטען
 וד' בדבר ברי בדבר שאין חייבי' עליו שבוע' כגון קרקעות
 או כסופר הכל שמגלגלין אותה אס נתחייב לו שבועה ממקום
 אחר : ספק מכלן טענת שמה כגון שבועת אריסין וסותפין
 שחלקו (דתנן בשבועות חלקו הסותפין והאריסין אינו יכול
 להסניען וקתני נתחייב לו שבוע' ממקום אחר מגלגלין עליו

האשה פרק א קידושין

בה ספק כוראי : עד היכן גלגול שבוע' אמר רב יהודה אמר
 רב עד דא"ל עכרי אתה : ההיא שמותי משמתינן ליה דתניא
 הקורא לחברו עכר יהא כנדוי : סמור סופג את הארבעי' :
 רשע יורד עמו עד לחייו : אמר רבה דא"ל השבע לי שלא
 נמכרת לי בעבד עכרי : מתני' כל הנעשה דמי' באחר
 כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפיו : כיצד החליף שור בפר'
 או חמור בשור כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין : רשות
 הנכונה בכסף : רשות ההדיוט בחזקה : אמירתו לגבוה
 כמסירתו להדיוט : גמ' שמעת מינה מטבע נעש' חליפין
 אמר רב יהודה ה"ק כל הנישו' דמי' באח' וכו' וכבר ברירנא
 לה בפ' הזהב ופרישנ' לה הת' שפיר : ת"ר כיצד רשות הנכונה
 בכסף גזכר שנתן מעות בבהמה אפי' בסוף העול' קונה :
 ובהדיוט לא קנה עד שימשוך : כיצד אמירתו לגבוה כמסירתו
 להדיוט זה האומר שור זה עולה בירת זה הקדש אפי' בסוף
 העולם קונה ובהדיוט לא קנה עד שימשוך ויחזק : משכו
 במנה ולא הספיק לעדותו עד שעמד במאתים נותן מאתים מאי
 טעמא

את הכל אלמא ספק כמו מגלגלין (מכלן שמגלגלין אותה עם
 שבועה אחרת אי מק"ו לא דמי לסוטה דסוטה כל שבועת ספק
 וגלגולה נמי ספק וממון עיקר שבוע' שלו ודאי בטענת ודאי
 דכתיב וכי יתן איש וגומר (ושבוע' הסותפין תקנתא דרבנן
 היא מקום דמורו היתרא כדאמרינן בתם וכיון דעיקר שבועת
 ממון ליתא חלא בטענת ודאי כומא נמי דגלגול דידה דוקא
 בטענת ודאי אבל לא בטענת שמה) בפני' בסוטה שמשיבין
 אותה בעזרה : (עד היכן כח של גלגול שבועה לגלגל עליו
 דבר ס"ין כשנעין עליו) דא"ל עבדי אתה ואפי' זה מגלגלין
 אם נתחיי לו שבועה ממקום אחר : עבד כנעני ויהא בנידוי
 צ"ד מנדין אותו שמולול בישראל כל כך : סופג ארבעים
 קסא (חכת מרדות וכיחאל ה"ה מנדוי) יורד עמו לחייו
 כלומר לזה חזן צ"ד חזקקים אבל מותר לשנאותו ולמעט
 פרנסתו ולירד לחומתו : שלח נאמר לי בעבד עברי וק
 דחע' ג' עבד עברי קלא חית ליה לא אמרי' אם חית' דובין
 נפשי' קלא חית ליה : מתני' כל הנעשה דמיס באחר
 מסור גם הזכר : רשות הגבוה בכסף קגמר' מס' דמשו'
 הקדש קונות : בחזק במסיכ' : אמירת' לגבוהים גמ' :
 גמ' שמעת מינה בתמים : בבטחה לקרוב צבור : עד
 שימשוך בעלם : ויחזיק בבית : משכו הדיוט לחסן של
 הקד' מיד הגזכר ולא הספי' למדותיו כלומר לתת דמיו' לגזכר :
 (נותן מאתי) דכי אייקור ברשות הקדש אייקר הוחיל ולא נתן

האישה פרק א קידושין רמג

טעמא ונתן הכסף וקם לו : משכו בר' ולא הספיק לפרותו
 עד שעמד במנה גותן מאתים שלא יהא כח הדיוט חמור מכח
 הקדש : פראו במאתים ולא הספיק למשכו עד שעמד במנה
 גותן מאתים שנ' ונתן הכסף וקם לו : פראו במנה ולא הספיק
 למשכו עד שעמד במאתי' אין גותן לו אלא מנה אמאי הכי נמי
 נימא שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש אטו הדיוט לאו
 במי שפרע קאי : מתני' כל מצות הכן על האב אנשים
 חייבין ונשים פטורות וכל מצות האב על הכן אח' אנשים וא'
 נשים חייבין : כל מצות עשה שחזמן גרמא אנשים חייבין
 ונשים פטורות : ושלא חזמן גרמא א' אנשים וא' נשים חייבין :
 כל מצות לא תעשה בין שהזמן גרמא בין שלא חזמן גרמא אח'
 אנשי' וא' נשים חייבין חוץ מכל תקיף וכל תשחית וכל תטמא
 למתי' : נמי' תנינ' להא' דת"ר האב חייב בכנו למולו
 לפרותו וללמדו תורה ולהשיאו אשה וללמדו אומנות וי"א אף
 להשיאו בנה ר' יהודה אומר כל שאין מלמד בנו אומנות
 כאלו למדו לסטים : למולו מנלן דכתיב וימל אברהם את
 יצחק בנו בן שמונת ימי' כאשר צוה אותו אלהים אותו ולא
 אותה : והיכא דלא מהליה אבוא מחייבי בי דינא לממהליה
 דכתיב חמול לכם כל זכר : והיכא דלא מהליה בי דינ' מחייב
 איהו לממהל נפשי' דכתיב וערל זכר אשר לא ימול בשד
 ערלתי : לפרותו מנלן דכתיב וכל בכור בניך תפדה : והיכא
 דלא פרקי' אבוא מחייב איהו למיפרק נפשיה תפדה קרי ביה
 תיפדה : ואיתי מנלן דלא מחייבה דכתיב תפדה תיפדה כל
 שמצווה לפרות עצמו מצוה לפרות אחרים וכל שאינו מצווה
 לפרות עצמו אינה מצוה לפרות אחרים ואיתי מנלן דלא
 מחייבא בפרקונה דכתיב תפדה תיפדה כל שאחרים מצווין
 לפרותו

לו מצות : שלא יהא כח הדיוט שאם משכו מיד הדיוט
 יסלם כל מעותיו דקנאו במשיכ' וברשותו הוא דזול : פדחו
 קתן המעות : מתני' כל מצות הכן שמוטלת על חכיו
 לעשות לבנו כדנופרש בגמ' : שרזמן גרמא שהזמן גורם
 למכוס סתבא : חוץ מכל תקיף סאת הרחש וכל תטחית סאת
 זקן וכל תטמא דכהנים : נמי' לפרותו בחמש סלעים אם
 בכור הוא : ולהשיאו אשה וכולהו יליף מקריאי : להשיאו
 בכור סמא יפרוש בספינה ותטבע : כאלו למדו לסטיות
 בשחיין לו אומנות דקסר לחמוילך בפרשת דרכים ויבטטם
 הכריו' : (אותו וכל את שרה :) מיחייב איהו משגדל :
 ואיבי מנלן דלא מיחייב לפרות את עכמס נהי דאין האב
 חייב לפרות את בנו דכתיב את בכור בניך מ"מ איבי כסתגדיל
 תסד

האשה פרק א קידושין

לפדותו מצוות לפדות אר"ה עצמו ובל" שאינן אחרים מצווין
 לפדותו אינו מצווה לפדות את עצמו : ומנין שאין אחרים
 מצווין לפדותה דאמר קרא וכל בכור אדם בכניך תפדה בניך
 ולא בנותיך : ת"ר הוא לפדות ובנו לפדות הוא קודם לבנו
 מאי טעמא מצוה דגופיה עדיף : ת"ר מנין שאם היו לו חמש
 נשים ויש לו מהן ה' בנים שחייב לשדור את כלן שג' וכל
 בכור בניך חפרה : פשיטא כפטר רחם תלה רחמנא מהו
 דתימא ניליף בכור בכור מנהלה מה להלן ראשית אונו אף
 כאן ראשית אונו קמ"ל : ללמדו תורה מנלן דכתיב ולמדתם
 את בניכם : והיכא דלא אנמריה אכזה מחייב איהו למגמר
 נפשיה דכתיב ולמדתם ולמדתם ואיהו מנלן דלא מחייב
 לגמורי דכתיב ולמדתם ולמדתם כל שמצווה ללמוד מצוה
 ללמד וכל שאינו מצווה ללמוד אינו מצווה ללמד : ואיהו
 מנלן דלא מיפקדה דכתיב ולמדתם ולמדתם כל שאחרי'
 מצווים ללמדו מצווה ללמד וכל שאין אחרים מצווין ללמדו
 אין מצווה ללמוד : ומנין שאין אחרים מצווין ללמד דאמר
 קרא ולמדת אותם את בניכם בניכם ולא בנותיכם : ת"ר הוא
 ללמוד הוא קודם לבנו : ר' יהודה אמר אם היה בנו זריז
 וממיל בתלמודו ותלמודו מתקיים כידו בני קודמו כדרב
 יעקב בר"ה דרב אחא בר יעקב שדריה אכזה לקמיר דאביי
 כי אתא חוייה דלא הוה מיחדרן שמעתתי א"ל אבא עדיפנא
 מינך תיב את ואיזיל אנא : ת"ר ללמוד תורה ולישא אשה
 לומר תירח ואח"כ נושא אשה : ואם א"ל לו כלא אשה נושא
 אשה ואח"כ לומר תורה : אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה
 נושא אשה ואח"כ לומר תורה ור' יוחנן אמר רחיים בצוארו
 זיעסון בתורה ולא פליגי הא לן והא להו : א"ר אבא וכן תנא
 דבי

תמך את עצמה : (כל שאחרים כו' האב : הוא לפדות
 שלא פדאו אביו :) ולמדתם אותם את בניכם וכתיב קרא
 אחרינא ולמדת אותם ושמרת לעשות : ואיהו מנלן דלא
 מיפקדה ללמוד את כנה דכתיב ולמדתם את בניכם קרי ביה
 ולמדת : אחרים האב : אם ביה בנו זריז וכלב רואה
 סיכליה יותר ממנו ואין לו ספק ככסים שלמדו סניכס ולמד
 בנו ויהי יטרח עבור מזונות כדי שיספיק לו : הא לן והא
 לכו הא בני בכל היו הולכין ולומדין בה' ומתוך שלומדין חזן
 למקומן חזן כורכי הכית מוטל עליהן לכך נושא חסה שיח
 בלא הירבור ואת"כ הלך ללמוד תורה : הא לכו לבני א"י
 סלמדין

האשה פרק א קידושין רמד

דביר' ישמעאל עד כ' שנה הקב"ה יושב ומצפה לאדם אימתו
 ישא אשה כיון שהניע כ' ולא נשא אשה אמר תפח עצמותיו :
 א"ל רבא לרב נתן בר אמי ידך על צוארי דברייך משיתם ועד
 עשרין ותרתין ואמר לה מתמני סרי ועד עשרין ואריב דכתיב
 חנוך לנער ע"פ דרכו גם כן יזקין לא יסור ממנה : עד היבן
 חייב אדם ללמד את בנו תורה ת"ש דתניא למדו מקרא אין
 למדו משנה : ואמר רב אבא מקרא זו תורה : וכשם שהוא
 חייב ללמד ארז בנו כך הוא חייב ללמד ארז בן בנו שנ'
 וחורעתם לבניך ולבני בניך א"כ מה ת"ל ולמדת אותם את
 בניכם בניכם ולא בנותיכם : אריב"ל כל המלמד את בנו
 תורה כאלו קבלה סחר סיני שנ' וחורעתם לבניך וסמך ליה
 יום אשר עמדת : אמר רב ספרא משמיה דרבי יהושע בן
 הנני לעיל ישלש אדם שנותיו שליש במקרא ושלש במשנ'
 ושלש בתלמוד ומי ידע כמה חיי לא צריכא ליומי : להשיא
 אשה מנלן דכתיב קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו
 לבניכם נשים : ללמדו אומנו מנלן א"ר חזקיה אמר קרא
 דאח חיים עם האשה אשר אהב : אם אשה ממש היא כשם
 שהיב להשיאו אשה כך חייב ללמדו אומנו : ואם תורה היא
 כשם שהיב ללמדו תורה כך חייב ללמדו אומנו : וי"א אף
 להשיאו כנהר מ"ט חיותיה הוא : כל מצו' האב על הבן אח'
 אנשים ואח' נשים חייבין : תנינא להא דת"ר אין לי אלא איש
 אשה מנין כשהוא אומר תיראו הרי כאן שנים : א"כ מה ת"ל
 איש איש ספק בידו לעשות אשה אין ספק בידה לעשות מפני
 שרשות

הלמידין במקומן אם היו נושאין כשים היו צורך כבית מוטלת
 עליון ויבטלוהו : ידך על כוארי דברייך בעוד סידך תקיפם
 עליו היו זכיר ללמדו תוכחות : ואיזו מסיקסר עד עשרין
 ותרתין דכזיר מסיקסר אין בו דעת לקבל כל כך ואל יכבד
 עליו ויסורין הרבה ותוכחות ויתר מעשרין ותרתין יש לחוש
 שמה ובעוט : על פי דרכו דרך שכל ימיו יתנהג בו חנוך
 חותו בעורכו כער : אין מלמדו משנה אין עליו חובה ללמדו
 משנה כי אם מקרא משם ואינך למדו הם לעמון : זו תורה
 ולא כביאוי וכתובים : ליומיו ימי הסבת יסלים : תלמוד
 סברא לטעמי סתמי משניות ולתראם היבא שסותרות את זו :
 דאם חיים אומנו סתמיים בו : (עם אשה אומנות לאשה)
 אם אשה האמור כאן אשה ממש היא וכשם שמכינו סתמיים
 האב להשיאו אשה כך חייב ללמדו אומנות : כל מכות האב
 על הבן שמוטל על הבן לעשותו כגון כיבוד ומורה גם הסבת
 חייבת : ספק יכולת סאין מוחס בידו : שרשות אחרים

האשה פרק א קידושין

שרשות אחרים עליה : אמר רב אידי בר אבין נתגרשה
 שניהם שוין : ת"ר נאמר כבוד את אביך ואת אמך ונאמר כבוד
 את ה' מהונך השוה הכתוב כיבוד אב ואם לכבוד המקום :
 נאמר כאן איש אמו ואביו תיראו ונאמר ארת אלהיך תירא
 השוה הכתוב מוראת אב ואם למוראת המקום : נאמר ומקלל
 אביו ואמו ונאמר איש איש כי יקלל אלהיו השוה הכתוב
 ברכת אב ואם לברכת המקום בהכאה ודאי א"א : וכן בדין
 מפני ששלשתן שותפין בו : ת"ר ג' שותפין יש בו באד' אביו
 ואמו והקב"ה כזמן שאדם מכבד ארת אביו ואת אמו הקב"ה
 אומר מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבודני : תניא
 ר' אומר גלוי וידוע לפני מי שאמר והירה העולם שהבן מכבד
 את אמו יותר מאביו מפני שמשדלתו בדברים לפיכך הקדים
 דכתוב כבוד אב לכבוד אם : וגלוי וידוע לפני מי שאמר
 והירה העולם שהבן מתירא מאביו יותר מאמו מפני שמלמד
 תורה לפיכך הקדים הכתוב מוראת אם למורא' אב : גרסי'
 בפ' הנושא את האשה תניא כבוד את אביך ואת אמך את אביך
 זו אשת אביך : ואת אמך זה בעל אמך : וי"ו יתירה לרבות
 אחיך חגדול : וה"מ טחיים אבל לאחר פיתה לא : אריב"ל
 אסור לאדם שיהלך ד' אמורת בקומה זקופה שנא' מלא כל
 הארץ כבודו : רב הונא ברי' רוב יהושע לא מסני ד' אמורת
 בגלוי הראש אמר שכינה למעלה מראשי : שאל בן אלמנה
 אחת ארת ר"א אבא אומר השקני מים ואמא אומרת השקני
 מים אי זרה מהן קודם אמר לו הנח כבוד אמך ועשה כבוד
 אביך שאתה ואמך חייבין בכבוד אביך בא לפני ר' יהושע
 אמ' לו כך אמר רב יהודה אמר שמואל שאלו ארת ר"א עד
 היכן כבוד אב ואם אמר להם צאו וראו מה עשה נוי אחד
 לאביו באשקלן ודמא בן נתינה שמו פעם א' בקשו ממנו
 אבנים לאפור בששים רבוא שכר ורב כהנא מתני בשמני'
 רבוא

דשות כעלה עליה : כתנרס' מצעלה הרי הוא כחיה במכות
 כיבוד : בהכא' ודאי ח"א להקישן שחין הכאה כלפי מעלה :
 זכן בדין שהוקסו למורא וכיבוד שהרי חף הם שותפין למקום :
 ג' שותפין מפרס כבדיתא בנוסכת נדה איש מזריע לובן סבו
 חסה מזרעת אודס סבו ויקב"ה נוסח בו כשמהוראות עין
 ושמיעת אזנים והילוך רגלים ודיבור : ומסדלתן מפתה
 אותו : זו חסת אביך קדרים מריבוי דאת : זה מ' רחייב
 לכבוד חסת אביו ובעל אמו דוקא בחיי אביו או אמו משום כבוד
 אביו ואמו : מלוא כל הארץ כלומי שכינתן מסתרכנת ויורד
 למטה והרי בזוקף קומתו כאלו דוחק רגלי שכיב' : כסטי'
 ריבוא

האשה פרק א קידושין רמה

רבוא שכר והיה המפתח תחת טראשותיו של אביו ולא צערו :
 לשנה נתן לו המקום שכרו גולדרה לו פררה אדומה בעדרו
 צכנסו חכמי ישראל אצלו אמר להם יודע אני בכס שאם אני
 מבקש מכם כל ממון שבעולם הרי אתם נותנין לי אלא איני
 מבקש מכם אלא אותו ממון שהפסדתי בשכיל אבא : א"ר
 חנינא ומה מי שאינו מצווה ועושה כך מצווה ועושה על אחת
 כמה וכמה : כי אתא רב דימי אמר פעם א' היה לבוש סריקון
 של זהב ויושב בין גדולי רומי ובאת אמו וקרעה מטנו וטפחה
 לו על ראשו וירקה בפניו ולא הכלימה : ועוד שאלו את רבי
 אליעזר עד היכן כבוד אב ואם אמר להם כרי שיטול ארנקי
 שלו ויטילנו לים בפניו ואין סכלימו : רבי טרפון היה לירי
 סכתא אימא דכל אימת דבעיא ססקא למוריא נחין וסלקא
 עליה אתא וקא משתבח בי מרשא אמרו לו עריון לא הנערת
 לחצי כבוד כלום זרקה ארנקי שלך לים בפניך ולא הכלטתה :
 ת"ר מכברו בחייו מכברו כמותו : בחייו כיצר חנשמע ברבר
 אביו למקו' לא ואמ' מהרוני בשכי' עצמי פטרוני בשכיל עצמי
 שלחוני בשכיל עצמי לא בכלהי בשכיל אבא : כמותו כיצר חי'
 אומר דבר שמועה ספיו לא יאמר כך אמ' אבא לא אמ' אבא
 פרי הריגני כפרת משכבו : וה"מ תוך שני' עשר חדש אבל מכאן
 ואילך זכרונו לחיי העולם הבא : גרסינן בסנהדרין תניא
 הרי שהיה אביו עובר על דברי תורה לא יאמר לו אבא עברת
 על דברי תורה אלא אומר לו אבא כך כתוב בתורה : ת"ר
 איזהו מורא ואיזהו כיבוד מורא לא עומד במקומו ולא יושב
 במקומו ולא סותר דבריו ולא סכריעו : כיבוד מאכיל ומשק'
 מלביש

ריבוא שכר קהיה משתכ' ששים ריבוא דיכרי זכב : תחת
 מראשותיו של אביו ולא יעירו כי היה יסן : ומי מי שאינו
 מכוזב ועושה כך סילס לו הקב"ה שכרו : סריחון כיו"כדול
 של זהב מרוקס בחוטי זהב : הנשמע בדבר אבין למקום
 כלומר אם מכיר בחנסי המקום שמכבדו את אביו לחלוק לו
 כבוד ולקבל את הדברים שיאמר בשמו לא יתלה את הכבו'
 בעצמו ואפי' ידע שיכבדוהו כאביו הרי יתלה כבודו באביו :
 (שלחוני בשכיל אבא סהן' כריך לו אצל אם אינו נסמ' למקום
 בדבר אביו אלא בדבר עצמו אל ותלה באביו שאינו לו אלא
 נכחי :) הריני כפר' משכבו מי' עליו יבא כל רע הראוי לנת
 על נפשו : מכאן ואילך כבר קיבל מה שקיבל שאין משפט
 דשעו ישראל בגיהנם הללו' בחדש : לא יעמוד במקומו
 במקום המיוחד לאביו ולעמוד סם בסוד זקנים עם חביריו
 בעב' : ולא מכריעו אם היה אביו חכם וחכם אחר בחלק עמו

האשה פרק א קידושין

מלכיש ומכסה מכניס ומוצי' : משל מי רב יהודה אמר משל
 בן רב הושעיא' אמר משל אב : אורו ליה רבנן לרבי ירמיה
 ואמרו לה לבריה דרבי ירמיה כמ"ד משל אב : וחיבא דרווח
 הכן והאב לית לי' כייפינן לי' לבן ושקלינן מיני' בתורת צדקה
 ויהכינא לאביה כי הא דרב' כפייה לרב נתן בר אמי ואפיק
 מיניה ארבע מאה זוזי לצדקה וכן שדרו ממתיבתא : ר"א בן
 מתתיה אומר אבא אומר השקני מים ומצות לעשו' מניח אני
 כבוד אבא ועושה אני את המצו' שאני ואבא חייבין במצורה
 איסי בן יהודה אומר אם אפשר למצורה שתעש' על ידי
 אחרים תעשה על ידי אחרים : אמר רב אחא בר מתנ' הלכה
 כאיסי בן יהודה : גרסי' בטגלה אמר רבא א"ר יצחק בר
 שמואל בר מרתא גדול ת"ת יותר מכבוד אב ואם שכל אותן
 שנים שהיה יעקב אבינו כבי' עבר לא נענש עליהן : א"ר
 יצחק בר שיל' אמר רב חסד' האב שמחל על כבודו
 כבודו מחול הרב שמחל על כבודו אין כבודו מחול : ורב
 יוסף אמר אפי' הרב שמחל על כבודו כבודו מחול : וסוגיין
 כרב יוסף : לא מיהו אע"ג דכבודו מחול הידור בעי למעבד לי'
 כי הא דרבא הוה משקי בי הלוליה דבריה ודלא להו כסא
 לרב פפא ורב חונא בריה דרב יהוש' וקמו מקמיה לרב מרי
 ולר' פנחס בני רב חסד' ולא קמו מקמיה ואיקפד אמר הני
 רבנן רבנן והנו רבנן לא רבנן : וכן נמי נשיא שמחל על
 כבודו כבודו מחול : אבל מלך שמחל על כבודו אין כבודו
 מחול שנ' שים תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך : ת"ר
 מפני שיבה תקום יכול אפילו זקן אשמאי ת"ל זקן ואין זקן
 אלא חכם שנא' אספה לי שבועים איש : רבי יוסי הגלילי
 אומר אין זקן אלא שקנה חכמה שנ' ה' קנני ראשית דרכו :

יכול

בדבר הלכה לא יאמר הכן כראין דברי סלו' אותו החולק נגד
 אביו : משל מי מאביהו ומסקבו ומכבדו : וחיבא
 דרווח הכן סבבן יודע להיווח : אביו ואמו אומר הסקינן
 נויס : ויש מכות אחרת לפינו לעשות כגון לקבול את המת
 או ללותו טאם יסקבו יבטל מאותה מכה : הידור לגזע
 מעט כאלו רוצה לעמוד אפניו : דלא לכו כסא בגביה להן
 סכא להסקותן : הנו רבנן רבנן חתם חסובים וחכמים
 בעיניכם שלא עמדתם מפני ורבנן חביריכם דקמי מקמאי לאו
 רבנן ובלאון תימה אמר לכו כך : זקן אשמאי חרס רשב
 ועס אחרן סמל' חסמו' : מזקנו ישראל גמר זקן זקן מס
 לסלן גדולי' וחכמים כדכתיב חסר ידעת כי כס זקני העס
 ושטריו : סקבה חכמה נוטריקון דיבר חסמו' ולקמן פרק

כיונו

האשה פרק א קידושין רמו

יכול יעמוד מפניו ממקום רחוק ת"ל תקום והדרת לא אמרתי
 אלא קימה שיש ברה הידור אי הידור יכול יהדרנו בממון
 ת"ל תקום מה קימה שאין ברה חסרון כיס אף הידור שאין בו
 חסרון כיס יכול יעמוד מפניו בבית הכסא ובבית המרחץ :
 ת"ל תקום והדרת לא אמרתי אלא קימה שיש בה הידור :
 ואי "זו" היא "קימה" שיש "בה" הידור "הוי" אוסר זה "ארבע
 "אמות : יכול יעצום עיניו ממנו כדי שלא יראהו ת"ל תקום
 ויראת דבר המסור ללכ נאמר בו ויראת : רשב"א אומר
 מנין לזקן שלא יטריח ת"ל זקן ויראת : איסי בן יהודה אומר
 מפני שיבה תקום אפי כל שיבה במשמע : ר' יוסי הגלילי
 היינו תנא קמא איכא בנייהו יניק וחכים תנא קמא סבר לא
 ור"ז הגלילי סבר אפילו יניק וחכים נמי : מח קימה שאין בה
 חסרון כיס אף הידור שאין בה חסרון כיס מכאן אמרו אין בעלי
 אומניו רשאים לעמוד מפניו ת"ח בשעת שעוסקין במלאכתן :
 יכול יעמוד מפניו בכ"י הכסא ובבירה המרחץ ת"ל תקום
 והדרת וה"מ בכתי גואי אבל בכתי כראי חייב לעמוד מפניו
 יכול יעמוד מפניו ממקום רחוק ת"ל תקום והדרת לא אמרתי
 אלא קימה שיש בה הידור ואי זו היא קימה שיש ברה הידור
 הוי

היינו תנא קמא : אלא קימה שיש בה כידו' דהיינו תוך
 ארבע אמות דכיו מוכחא מילתא שמפניו עומד יכול יבא הידור
 זה חילוק ממון שיכבדוהו בממון : (יכול יעצום עיניו ממנו
 כדי שלא ראוהו ופרשי' לה בגמ' הכי יכול יעצום עיניו מקמי
 דלימטו זמן חיוב' כלומר קודם שיבא בתוך ד' אמות דכיו מטו
 זמן חיוב' הא לא חזי ליה ת"ל תקום וסדרת ויראת) המסור
 ללכו של עני' בדבר סבוא יודע חס ראוהו חס לחן לפי שמן
 דבריו יכול להשמט שלא יחזיקוהו רשע וידונוהו לכף זכות
 לומר שלא ראוהו לכך נאמר ויראת מ' לביד' סכל המחשבות גליו'
 לו (ויודע בך שלסתור ולבטל מחוותו נתכוונת) שלא יטריח
 חס יכול לולך דרך אחרת לא יעמיד את הכיבוד : זקן ויראת
 לכך סמך ויראת לזקן לומר שאף הזקן ירא : כל שיבה במשמע
 ואפי' זקן אשמאי : תנא קמא סבר לא דבעי זקן וחכס דומ'
 דזקני ישראל דכתיב בהו זקנים וידועים : ורבי יוסי הגלילי
 דמכני ליה ממשמעות זקנה ממש (דריו זה סתם חכמה
 סבר אפי' יניק וחכים : מה קימ' שאין בה חסרון כיס דמסוי'
 בגמ' דחורו שאין בה ניטול מלאכה אין בה חסרון כיס :
 (דאין לסנו' הידור אלא כשיאות פנים או בממון או בכיבוד
 דברים ואין במשמע ניטול מלאכה זכיון שאין בה ניטול
 מלאכה אין בה חסרון כיס : (והכי מילי בעתי גווחי מתו'
 שכ"י

האשה פרק א קידושין

הוי אומר זה ד' אמות : א"ל אכיי לא אמרן אלא ברבו שאינו
טובהק : אבל ברבו מובהק מלא עיניו : אכיי מכו חוי ליה
לאוני דחמרי דרב יוסף הוה קאים דק"ל דרכו כמהלך דמי
ומיחיי' לטיקס מקמיה : גרסי' כפ' הוציאנו לו ארת הכף
הנפטר מרבו אל יחזיר פניו וילך אלא לצדדין כי האי
דר"א כי הורה מיפטר מיניה דרבי יוחנן היה מסגי
ואול לאחוריה : כי היה בעי רב יוחנן לסגויי
הורה נחין וקאים ד' אליעזר ארוכתיא עד דהוה מיכסי
רבי יוחנן מיניה : רבן שמעון בן אלעזר אומר מנין
לוקן שלא יטריח ת"ל וקן ויראת אמר אכיי נקיטינן ראי מקיף
חיי : אכיי מקיף : ר' זירא מקיף : איסי בן יהודה אומר
ספני שיכה תקום אפילו כל שיכה במשמע אמר אכיי הלכה
כאיסי בן יהודה : רבי יוחנן הוה קאים מקמי סבי דארמאי
אמר כמה הרפתקי ערו עליהו דהני : רבא טיקס לא קאים
הידור עכיד להו : אכיי יהיב להו ידא לסבא : גרסי' ביש
גוחלין א"ר אמי בשיכה הלך אחר חכמה : במסיבה הלך
אחר זקנה : א"ר אשי והוה דמופלג כחכמ' והוה דמופלג
בזקנה : וגרסינן נטי התם והלכת' חולקין כבוד לתלמיד
במקו' הרב והלכתא אין חולקין : קשיא הלכתא אהלכתא לא
קשיא הא דפליג ליה רביה יקרא : הא דלא פליג ליה רביה
יקרא : אמר ר"א כל ת"ח שאינו עומר בפני רבו נקר' רשע
ואינו מאריך ימים ותלמודו משתכח שנא' וטוב לא יהיה
לרשע ולא יאריך ימים כצל אשר איננו ירא מלפני האלהים
טורא זה איני יודע מה הוא כשהוה אומר תקום ויראת הוי
אומר טורא זו קימה : גרסינן בפרק אלמנה ניוזגית אמר
ריב"ל כל מלאכה שחעכדי עושה לרבו תלמיד עושה
לרבו חוץ מהתרת מנעל והנעלת מנעל אמר רבא
לא

שכני אדם עומדי' סס ערומים אבל בתי בראי מקום שעומדין
לבושין בתם מקו' בידו' ואיב לעמוד לפניו) לסגוי וילך
לדרכו עד דכו' מכסי סלא ביה ראובו יומר : דחי מקיף
מסנכ דרך אחרת סלא להטרית את הכיבוד ואינו עובר לסני
סנכור : חיי מאריך ימים : הרפתקי מקראן זכרות
וראו ניסים ומופתים הרבה : עדו עליוהו עברו עטוסס :
אכיי ויהיב ידא פושט ידו לוקנטס בעברס אכלו והיו כשענין
עליו (ותלמודו משתכח שב' וטוב לא יהיה לרשע ואין טוב
אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורתיו אל תקבולו
אלמא תלמודו משתכח ולא יאריך ימים אלא ככל מ"ט לקי
שהאיש איננו ירא מלפניו' ומורה זו קימה היא כרמס' ואיב
חן

האשה פרק א קידושין רמז

לא אמרן אלא במקום שאין מכירין אותו * אבל במקום שטכירין אותו לית לן כהן : אמר רב אשי ובמקום שאין מכירין אותו נמי לא אמרן אלא דלא מנח תפלין אבל מנח תפלין ליה לן כהן : א"ר חיי' בר אבא אר"י כל המונע תלמיד מלשמשו באלו מונע ממנו חסד * רב נחמן בר יצחק

אמר אף פורק ממנו יראת שמים שנ' ויראת שרי יעזוב : תניא שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהניע לאת ה' אלהיך תירש פירש אמרו לו תלמידיו ר' כל אתין שדרשרת מה תהא עליהן אמר להן כשם שקבלתי שכר על הרישה כך אני טקבל שכר על הפרישה עד שבא רבי עקיבא ולמר את ה' אלהיך תירש לרבות תלמידי חכמים : גרסינן במס' הוריות ת"ר כשהנשיא נכנס כל העם עומדין ואין יושבין עד שיאמר להם שבו :

כשאב בירת דין נכנס עושין לו שתי שורות מכאן ומכאן עדי שיושב במקומו * חכם שנכנס אחד עומד ואחד יושב עד שישב במקומו * בני חכמים ותלמידי חכמים בזמן שהרבי

צריכין להם מססיעים על ראשי העם : אע"פ שאמרו אין שבת לת"ה שיכנס באחינו : יצא לצורך נכנס וישב במקומו בני חכמים שאביה' ממונין פרינסים על הציבור בזמן

שיש בהן דעת לשמוע נכנסין ויושבין אחר אביהם והופכין פניהם כלפי אביהם : אין בהם דעת לשמוע הופכין פניהן כלפי העם : יצא לצורך נכנס ויושב במקומו * אמר רב

פפא לא אמרן אלא לקטנים : אבל לגדולים לא דחיה ליה למבדק נפשיה מעיקרה דאמר רב יחזרה לעולם ילמד אדם

עצמו שחריות וערבות כדי שלא יתרחק * ה"א ברבי צירוק אומר אף בבית המשתה עושין להם סניפין : אמר רבא בחיי אביהם : איבעיא להו מהו לעמוד מפני ס"ת רב חלקיה דר'

סימן דר"א אמרו ק"ו מפני לימדיה עומדין מפניה לא כל שבן : כל מצות עשה שהזמן גרמא ת"ר איזו היא מצות עשה שהזמן גרמא סוכה ולולב ושופר וציצית * ואיזו היא מצות

עשה

חזן המתרת מנעל סהרוא' אומר עבד כנעני הוא : מנח תפלין לית לן כהן סאין דרך עבדים להניח תפלין : למס מרעבו חסד הממים נעמו מרעבו ממים ומנו חסדים :

פירש שלא ידע מה לדורש ממנו : מכו לעמוד וכי חייב לעמוד מקמי ס"ת או לא : (וזכית דכתיב וראית' אומן סרט לכסות לילה ורש"י ותו' גרסו' בגמרא נמי תפלין דאפי' לת"ד דליילס זמן תפלין מ"א כוון דמכ' וי"ט לאו זמן תפלין כולכך

כיון דליכא שעתא דלא מחויב בכו זמן גרמא הוא : חכמה

האשה פרק א קידושין

עשה שלא הזמן גרמא מזוזה ומעקה אכירה ושלוח הקן :
 וכללא הוא יהיו מצוה ושטחה והקהל דמצוה עשה שהזמן
 גרמא ונשים חייבות ותו הרי תלמוד תורה יפ"ה ורביה
 ופריון הבן דמצוה עשה שאין הזמן גרמא ונשים פטורות :
 אמר רבי יוחנן אין למדין מן הכללות אפילו במקום שנאמר
 חוץ : חוץ מכל תקיף וכל תשחית וכל תטמא למתים :
 איסי תני אף כל יקרחי נשים פטורות ולית הלכתא באיסי
 אלא אחר אנשים ואחר נשים חייבין : ירושלמי רב המנינא
 מפקיד לחכריה פקדון לנשיכון כך יהון קיימי על מיתא לא
 יתלשון בשעריהון שלא יבאו לידי קרחה שנאמר כי עם
 קרוש אתה אחר אנשים ואחר נשים : תנו רבנן
 לא יקרחו יכול אפילו קרח ארבעה וחמשה קרחות לא יהא
 חייב אלא אחת תלמוד לומר קרחה לחייב על כל קרחה
 וקרחה : בראשם מה ת"ל לפי שנאמר לא תתגודדו ולא
 תשימו קרחה בין עיניכם למת יכול לא יהא חייב אלא על בין
 העינים מנין לרבות את כל הראש ת"ל בראשם לחייב על
 אראש כבין העינים אין לי אלא כהנים שריביה בהן הכתוב
 מצות

בשבת חנידה : וכללא הוא כתיב וכו' כלל קטוב הוא - כל
 מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות : וזהו חכמת משה
 ליל י"ט הראשון שהוא חובה כדקייב בערב תאכלו מצות וזמן
 גרמא ונשי' חייבות כדאמרינן בפסחי' נשים חייבות כאכיל
 מצה דבר תורה סב' לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל מצו
 כל שיסנו בכל תאכל חמץ יסנו בקום אכול מצה וסבי נסו
 הואיל ויסנו בכל תאכל חמץ דמכות לא תעשה היא יסנו בקום
 אכול מצה : וכן סמך צנגל דקייב ושמתת בחניך אתה
 ונכך ובעך : והקבל דקייב הקבל את העם האנשי והטף
 לשמוע מן המלך פרשת הקבל נסיכות בשמיטה : תלמוד
 תורה אמרינן לעיל נשים פטורות וכן בפדיון הבן כדאמרינן
 לעיל : ופ"ה ורביה אמרינן בזבנות הוי' מכוזב טל
 פריה ורביה ולא את האשה זיליף לה מוכבזוב איש דרבו
 לכנס ואין אשה דרבה לכנס וכל היכא דלא קרינא ביה
 וכבזוב לא קרינא ביה פרו ורבו : אין למדין מן הכללות
 כל היכא דתני כלל כי ה"ג כל מכות עשה סו' וכל מכות לא
 תעשה (הכל חייבין בראייה) אין למדין מכל דאיכא בהן
 דסו' לאו דוקא : ואפי' במקום סב' בו חוץ דאיכא למימר
 קאי דאפיק אפיק שמע מינה דוקא הוי ולא שויר ואפי' כבי חוץ
 למדין : (אף על יקרחו נשים פטורות מפרס טעמים
 בנמרה) כי עם קרוש אתה לרצויה אתה : בראשם האמור
 אכל

האשה פרק א קידושין רמח

מצות יתרות ישראל מגלן נאמר כאן קרחה ונאמר להלן קרחה
 מה כאן חייב על כל קרחה וקרחה וחייב על הראש ככין
 העינים אף להלן חייב על כל קרחה וקרחה וחייב על הראש
 ככין העינים ומה להלן על מת אף כאן על מת : מתני'
 "כל מצודה שהיא תלויה בארץ אינה נוהגת אלא בארץ :
 ושאינה תלויה בארץ נוהגת בין בארץ בין בחוצה לארץ :
 חוץ מן הערלה והכלאים ר"א אומר אף החדש : גמ'
 מאי תלויה ומאי אינה תלויה אלימא תלויה דכתיב כח
 ביאה שאינה תלויה דלא כתיב כרה ביאה והרי
 תפילין ופטר חמור דכתיב בהו ביאה ונוהגת בין בארץ
 בין בח"ל אמר רב יהודה ה"ק כל מצודה שהיא חוברת
 הגוף נוהגת בין בארץ בין בחוצה לארץ חוברת קרקע אינה
 נוהגת אלא בארץ : חוץ מן הערלה והכלאים : ר"א אומר
 אף החדש וק"ל כר"א דסתם לן תנא כותיה דתנן החדש
 אסור מן התורה בכל מקו' והערלה חלכה והכלאים מדברי
 סופרים : אמר ר' אסי א"ר יוחנן לוקין על הכלאים דבר
 תורה : א"ל ר"א לרב אסי והא' אנן תנן הכלאים מדברי
 סופרים

א"ל כהנים מה ת"ל לפי סב' בישראל בין עיניכם משמע סמוך
 לסדחת : ומה להלן על מת דוקא גבי ישראל דכתיב ביה
 בשירו למת : מתני' תלויה ואינה תלויה מס' בגמ' :
 חוץ מן הערלה והכלאים אע"פ שתלויה בארץ כוכה אף בח"ל :
 הערלה הלכה והכלאים מדברי סופרים כדלקמן : אף הקדש
 מולאכלו אלפסי העומר : גמ' דכתיב ביה ביאה שתלחה
 ככתוב בביאת הארץ כגון כי תבואו כי יביאך : תפילין ופטר
 חמור דכתיב בהן כי יביאך נפ' קדש לו כל בכור : וכוהגת
 בין בארץ כו' תפילין אשכחן כמה אמוראי בגבול דהו' מחמי
 תפילין פטר חמור דהא בפטר רחם תלויה רחמנא : חוברת
 בגוף כיוכו איכו תלויה בארץ שאינה מוטלת לא על הקרקע ולא
 על גידוליו אלא על גופו של אדם כגון שנת תפילין פטר חמור
 ע"ז : חוברת קרקע שמוטלת על הקרקע או על גידוליו כגון
 תרומה מעטר חלה לקט שכחה ופיאה שביעית ערלה חדש
 כלאים : (דתנן בפ' בתרא דערלה :) בכל מקום בין בארץ
 בין בח"ל דקסבר דמושבנות דכתיב ביה בכל מקום שאתם יושבין
 משמע : הלכה למשה מסיני : לוקין על כלאים בח"ל :
 דבר תורה כדיליף לקמן : בהרכבת תפילין מין בשאינו מינו
 את חקותי תשמרו מדל' כתיב ושמרתם את חקותי משמע את
 חקותי שמעול תשמרו מלמד שהוזהרו גם ובינו עליהם ואלה
 הם החקים בהמתך לא תרביע סדך לא תורע ואיון זריעת
 כלאים & c 1 כח ב

האשה פרק א קידושין

שופרים לא קשיא כאן בכלאי הכרם כאן בהרכבת אילן :
 כדשמואל דאמר שמואל את חקותי תשמורו חקים שחקקתי
 לך בהמתך לא תרביע כלאים שרך לא תזרע כלאים מרת
 בהמתך בהרבעה אף שרך בהרכבה ומה בהמתך בין בארץ בין
 בח"ל אך שרך בין בארץ בין בח"ל . ואלא הא כתיב שרך
 ההוא למעוטי זרעי' שבח"ל : רב נחמן ורב ענן הוו שקלי ואולו
 באורחא חזיה לההוא גבר' דהוה זרע חיטי ושערי א"ל ניתי
 מר ונישמת' א"ל לא חזיריתו כלומר לא נתחזור לך .
 שרבר זה מותר : טוב חזירה לההוא גברא דהו' זרע שארי
 ביני גופני א"ל ניתי מר ונשמתיה א"ל לא צהריתו לא ק"ל
 כרבי יאשיה דאמר עד שיזרע חטה ושעורה וחרצן במפולת
 יר : רב יוסף מערב ביזרוני זרע : א"ל אביי והא תנן כלאים
 מדברי סופרים א"ל לא קשיא כאן בכלאי הכרם כאן בכלאי
 זרעים : כלאי הכרם שכארץ אסורין בהנאה בח"ל נמי
 גזרו בהו רבנן : כלאי זרעים דבארץ אין אסורין בהנאה
 בח"ל לא גזרו רבנן : נמצאו עכשיו דין כלאים בח"ל נחלק
 לשלשה פנים יש מהן אסור מדאורייתא ויש מהן אסור
 מדרבנן ויש מהן מותר כלאי בהמה והרכבה אסורין
 מדאורייתא : וכלאי הכרם אסורין מדברי סופרים : וכלאי
 זרעים מותרין : מתני' כל העושה מצוה א' מטיבין לו
 ומאריכין את ימיו ונוחל את הארץ וכל מי שאינו עושה מצוה
 אחת אין מטיבין לו ואין מאריכין את ימיו ואינו נוחל את
 הארץ :

כלאים שחקקתי כבר דוניח דבהמה דבר המסויים והיינו
 הרבע' וכמו הרכב' : בין בארץ בין בח"ל דהא חובת הנוף
 היא אף שרך : אלא דכתי' שרך משמע המיוחד לך וח"ל לא
 הקכו לו מן השמים : הכו למעוטי זרעים דכלאי הכרם
 בח"ל דמסוים דאפקיה בלשון זריעה כתי' שרך : (כתי' מר
 זנשמתיה דהא עבר אדברי סופרים) לא נהרו אין הלכות
 כלאים מכשרות לבס : לא ק"ל כר' יאשיה בתמיה : חיטה
 ושעורה וחרצן דבעינן שני מינים זרעים וחרצן שלישי (לשון
 הר"ן וטעמי' דר' יאשיה מדכתיב לא תזרע כרמך כלאים דלמח
 בעינן כלאים בר מכרמך :) במפולת יד כלו ביחד דנפקא
 ליה מולא תזרע כרמך כלאים משמע שזריעת הכרם עטמה
 תהא בכלאים : מערב ביזרוניסוזרע ולא בכרם : כלאי הכרם
 אסורין בהנאה דכתיב סן תקדש סן תוקד אש אכל כלאי
 זרעים לא כתיב בה זמן תקדש : מתני' (כל העושה מצוה
 אחת מקדש לב' בגמ' כל העושה' מצוה אחת יתרה על זכויותיו)
 מטיבין לו בעולם הזה : ונוחלין את הארץ חיי העולם הבא :

הארץ: וכל שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ
 אינו מן היישוב: וכל המחזיק בשלשתן עליו הכתוב אומר
 (ח"מ לך) והחוט המשולש לאכמהרה ינתק: גמ'
 "כל שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ
 אינו מן היישוב ר' יוחנן אומר פסול לעדות: ת"ר האוכל
 בשוק הרי זה ככלב וי"א פסול לעדות אמר רב אידי בר אבין
 הלכה כיש אומרים:

סליק פירקא

גמ' אמר ר' יוחנן ופסול לעדו כיון דאינו מן היישוב אינו
 מקפיד על עצמו ואין לו בושת פנים וכן ה"ז וכל בשוק כמי אחרי
 סאיכו מקפיד על כבודו אינו כוש לזלזל בעצמו וליפסל:

סדרן עלך האשה נקנית

האיש (א"ה לה) מקדש בו ובשלוהו: והאשה מתקדשת
 בה ובשלוחה האיש מקדש את בתו כשהיא נערה
 בו ובשלוהו: האומר לאשה התקדשי לי בתמרה זו התקדשי
 לי בזו התקדשי לי בזו אם יש באת' מהן שוה פרוטה מקודשת
 ואם לאו אינ' מקודש': בזו ובזו ובזו אם יש בכולן שוה פרוטה
 מקודשת ואם לאו אינה מקודשת: היתה אוכלת ראשונה
 אינה מקודשת עד שיחא באת' מהן שוה פרוטה: גמ'
 השתא בשלוהו מקדש בו מיבעא אמר רב יוסף מצוה בו יותר
 מבשלוהו: כי הא דרב ספרא מחרך רישא רבא מלח שיבוטא:
 ואיבא דאמרי בהא איסורא נמי אירת כהן כדרכי יהודה אמר
 רב דאמר רב יהודה אמר רב אסור לאדם שיקדש אשה עד
 שיראנה שמא יראה בה דבר מגונה ואתנגדה עליו ורחמנא
 אמר ואהבת לרעך כמוך: וכי איתמר דרב יוסף אסיפא
 איתמר

האיש מקדש בו ובשלוהו בגמ' מפרש כשהיא נערה
 וכ"ס כשהי קטנ' חס קיבל קידושין סהיו
 מקודש' ונקט נער' אורחא למילתא כדנפרש בגמרא:
 ואם לאו אינ' מקודש' דכיון דאת' התקדשי התקדשי כל הדא
 וחדא כיון קידושין בלתי נספיה: היתה חובלת ראשונה
 ראשונה בגמרא מפרש לה: גמ' מכות בו מבטלותו דכי
 עסיק גופו במכרה מקבל סכר טפי: מוחרך רישא לכבוד
 שבת: שיבוט' דג: איסור' נמי איכא חס וכול לקדש
 בעצמו וקדש ע"ז שלוחו דמכרה סוראנ': וכי איתמר דרב

האיש פרק ב קידושין

איתמר האשה מתקדשת בה ובשלוחה השתא בשלוחה
 מתקדשת בה מבעיא אמר רב יוסף מצוה בה יותר מבשלוחה
 כי הא דרב ספרא מדרך רישא רבא מלח שיבוטא : אבל
 בהא איסורא לירת בה כדריש לקיש דאמר טב למיתב טן דו
 מלמיתב ארמלו : * האיש מקדש את בתו כשהיא נערה :
 נערה אין קטנה לא מסייע ליה לרב דאמר רב יהודה אמר רב
 אסור לאדם שיקדש את בתו כשהיא קטנה עד שתגדל ותאמר
 בפלוני אני רוצה : תניא רבי יהושע בן קרחה אומר מנין
 ששלוחו של אדם כמותו שנאמר ושחטו אותו קהל עדרת
 ישראל בין הערבים וכי כל הקהל שוחטין והלא אינו שוחט
 אלא אחד מכאן (ת"מ קס"ג) ששלוחו של אדם כמותו : ולדבר
 עכירה אין אומרים שלוחו של אדם כמותו דק"ל אין שלוח
 לדבר עכירה דאמרינן דברי הרב ודברי תלמיד דברי מי
 שומעין : אמר רב נחמן אמר שמואל (ת"מ רפט) יתומים שבאו
 לחלוק בנכסי אביהן בית דין מעמרין להן אפטרופוס ובוררין
 להם חלק יפה : ואם הגדילו יכולין למחות : ורב נחמן
 דידיה אמר אם הגדילו אין יכולין למחות אם כן מה כח ב"ר
 יפה : וקימא לן בדרידיה דרב נחמן : וח"מ היכא דלא טעו
 בשום ראינן יכולין למחות ברוחות דאם כן מה כח ב"ר יפה :
 אבל אי טעו בשום יכולין למחות כדתנן שום הדרייגין שפיהתו
 שחית

יוסף דאמר מכוה איכא ולא איסורא איסיכא איתמר : אבל בהא
 חע"פ שלא ראתהו ליכא איסור' למומר שהוא תראה בו דבר
 מגונה : דאמר ר"ל טב למיתב טן דו קלמית' ארמלא משל
 שהנשים אומרו' על צעל כל סהו טוב לשבת עם שני נוסים
 מלשבת אלמנה : טן גוף : דו סנים : ואי קא קשיא ה"כ
 גבי דידה איכא איסורא כי יביד קידושי לסלוחה ולא חזי לה
 אין ה"כ ומיהו מתני' בדידה אקאמר דהיא מתקדשת בה ובשלוחה
 זכילכך כח דתניא בה למכוה אשמועינן אבל איסורא גבי
 דידה ליכא אבל רישא דאורי' בדוקיה תנח בו משום איסורא :
 ותאמר בפלוני אני רוצה וסמך לדבר דכתיב נקרא לבערה
 ונסחלה את פיה : ובזררין להן לכל א' יפה לזכ ויפה לזם :
 ברוחות מי סנסלן לו חלק בדרוס אומר נוח לי בצפון שהיב לו
 שם שדה סמוך לה סנסל לי מאימי : שום הדייגין סקמו
 נכסי טוב למכוה שלא בפני לזם או שלא מדעתו דלח הוא כוס
 טיית דיכא (גירסת בעמוד כאן בגירסת ר"ת זע"ס בגמ' כדף
 מ"ב ע"ג) ה"ג רש"י והא דאמר יתר על שתות בטל מקח לא
 אמרן אלא דלא אמור כיסלוג בשומא דבי דינא כלומר דהא
 דאמרינן יתר משתות בטלם חלוקתו לגמרי לא אמרן לא שלא
 סתנו

שתו' או שהותירו שתות מכרן בטל : אמר רבא אמר רב
 נחמן האחין שחלקו הרי הן כלקוחות פחורת פחורת משתות נקנה
 מקח : יתר על שתות בטל מקח : שתות קנה ומחזיר אונאה :
 אמר רבא הא דאמרת פחות משתות נקנה מקח לא אמרן אלא
 היכא רלא שוי שליח : אבל היכא דשוי שליח א"ל לתקוני
 שדרתיך ולא לעוותי : והא דאמרת שתות קנה ומחזיר אונאה
 לא אמרן רלא אמור נפלוג בשומא דבי דינא : אבל אמור
 נפלוג בשומ' דבי דינא לא דהא תנן שום הדיינין שפחתו
 שתו' או שהותירו שתות מכרן בטל : והא דאמר יתר משתות
 בטל מקח לא אמרן אלא במטלטלי : אבל במקרקעי אין אונא'
 לקרקעו' ובמקרקעי נמי לא אמרן אלא דפלוג בעלוויא אבל
 במשחא לא כדרבא דאמר רבא כל דבר שבמדה ושבמשקל
 ושבמנין אפי' פחות מכדי אונאה חוזר : מהא שמעין דאין
 לקרקעו' לא אונאה ולא בטול מקח : איתמר רב אמר אין
 שליח נעשה עד דבי רבי שילא אמרי שליח נעשה עד : והלכת'
 שליח נעשה עד : חד בר נש אפקד גרבויה דחמרא גבי חברי'
 וכפר ביה אתא עובדא קמי רב ירמיה ועשה שליח עד וחייבי
 שבוע על ידי חכתף : אמר רבא אמר רב נחמן אמר לשנים
 צאו וקדשו לי ארת האשרה הן הן שלוחיו הן הן עדיו : וכן
 בגירושין : וכן בדיני ממונו' כגון שאמר לשנים תנו מנה זה
 לפלוני שאני חייב לו הם אומרים נתנו והוא אומר לא נטלתי
 מגו דיכלי למימר אהדרונתו ללודי יכלי למימר פרענוהו
 למליח

התנו מתחיל' להיות שמין הנכסים בטלש' ספן כ"ד אבל קבלו
 עליוסו להיות חלוקתו כדון טוס כדדיינין חסי' יתר על סקות
 מקרו קיום דק"ל כרסב"ג דאמר מכרו קיים ס' אלמנה ניונת
 זלח ס"ל לרבה הו' דאמר רב נחמן לטעיל הלכה כחכמים :
 ה"ג רס"ו ובה דאמרת סקות קנה ומחזיר אונאה לא אמרן לא
 במטלטלין דאזכר' כתיב כפי' כפן או קנה מיד עמיתך חלקו
 דבר הנתק' מיד לוד' בעילויא שלח חולקוס בהכל לנטול כל ח'
 ברעה ויפס אלח העלום בדמים ונטל זה ברעה כפי' דמנו' :
 במשחת' במדס : חוזר ואין זו כשאר חוכמה דק"ל פחות
 משתות מחיל חוכס דהתם אין ארס יכול לנמל' בדמים אבל
 טעם במדכ טעות הוא וחדעת' דהכו לח עבד ולח מחיל :
 שלוח נעשה עד בין לקידושין בין שטולח ממון להבירו' לבעל
 חובו מכטרף השלוח להיות עד עם אחר או חס שני שלוחים
 היו ביחד סכים מעידים בדבר : וכן בגירושין חס שלח נט
 לאשתו ע"י סכוס : מינו דיכלי למימר אהדרניס ללוס
 שמשלח ואין עליהם חסי' שכווע סהרי אין כאן מודס בחקת'
 יכלי

האיש פרק ב קידושין

למלוח : והני מילי מיקמי דליתקון רבנן שבועת היסת :
 אבל השת' דאתקון רבנן שבועת היסת כיון דאי בעי למימר
 אהדרינחו ללוח מיחייבי לאשתבועי שבועת היסת כי אמרי
 נמי פרענהו למלוח מיחייבי שבועת היסת דפרעינהו
 למלוח : ולא מיקבל עדותן דנוגעין בעדותן הן : ומלוח
 דאמר לא נפרעתי כיון דלוח לא יכיל למימר ליה ודאי
 פרעתיך דהא לא ידע אי פרעי ליה הנך שלוחים או לא הורה
 ליה כדין חנוני על פנקסו : דכי היכי דאי א"ל בעל הבית
 לחנוני תן לפועלי בסלע מעות הוא אומר נתתי והן אומרים
 לא נטלנו משתבעי הנך פועלי' דלא שקלי מידי מאגרייתו
 מינייה דחנוני ושקלי מינייה דבעל הבית דלא ידע אי
 פרע להו חנוני או לא : ה"ג משתבע מלוח כנוירה
 בעין שבועה דאורייתא דלא פרעי ליה מידי הנך שלוחי' ופרע
 ליה לוח למלוח : האיש מקרש את בתו : תנן התם בפרק
 האומר (א"ס ל"ה) התקבל גט נערה המאורסה היא ואביה
 מקבלין את גיטה א"ר יהודה אין שתי ידיים זוכות כאחת לא
 אביה מקבל גיטה בלבר . וכל שאיג' יכולה לשמו' גיטה
 איגדה יכול' להתגרש . אאז ר"ל כמהלוקת בגירושין כך
 מחלוקת בקדושין ורבי יוחנן אמר מחלוקת לגירושין אבל
 לקידושין דברי הכל אביה ולא היא וקיימא לן כר' יוחנן :
 בעיא

וכלו למומר נמו והבינן למלוח ודבריהם קיימין כשאומו' בתורת
 עדות כי אין כונעין בעדותן והסת' דתקון רבנן שבוע' כיום'
 דאסי מו שאינו מודה מקמת הטילו עליו שבועה : לא מקבל
 אין מקבלין עדותן דנוגעים בעדותן : הם כי הם מעידים
 שקיבל המלוה כדי שיפטר מן השבועה היכך בממון לא
 אמרינן שליח נעשה עד וכיון דאין עדותן עדות הוי דין זה
 כמו דין הקצוב בשבועות גבי חנוני על פנקסו והשלוחין
 נשבעין שנתנוהו למלוה ונפטרו מן המשלח כי באמינא
 בשבועה כשפטר להם מקותיו אבל המלוה יאמר שאינכם אחיכם
 לו בשבועה ומשתבעה דלא שקיל מנייהו ופרע ליה לוח למלוה :
 נערה המאורסה זה"ב קטנה זה"ב דפליגי בנערה להדיעך
 בחו"ד יבולה : היא ואביה או היא או אביה היא דכתיב
 ונתן בידה אביה שתורה זכתה לו לקבל קידושה ואיתקש יבולה
 לבויה ודוקא מן האירוסין אבל מן הנשואין היא ולא אביה
 דמשנסאת חין לאביה רשות בה : זוכות כאחד בגוף א'
 אינה יכולה להתגרש אפי' על יד אביה דכתיב ושלח מביתו
 מי שמשלח ואינה חוזרת יבאה זו שמשלחה וחוזרת כי היא
 צוטה : כך מחלוקת בקידושין מגירושין נשמע לקידושין
 דלרנב

חאיש פרק ב קידושין רנא

בעא מינה רבא מרב נחמן נערה מהו שתעשרה שליח לקבל
 גיטתה מיד בעל' כיד אביה דמיא מה אביו משוי שליח אף
 איהו נמי משוי שליח או דילמא כחצר אביו דמיא ועד
 דמטי גיטת לידה לא מיגרשא א"ל איז עוש שליח וכן הלכתא
 איתמר (א"ה לו קנס) קטנ' שנתקדש' שלא לדעת אביו
 אמר שמואל צריכה גט וצריכה מיאון * וכן אמר רב צריכה
 גט וצריכה מיאון * צריכה גט שמא נתרצה האב * וצריכה
 מיאון שמא לא נתרצה האב ויאמרו אין קדושין תופסין
 באחותה * אמר רב נחמן והוא ששדכו : איתמר מת אותו
 שקרשה ונפלה לפני אחיו ליבום אמר רב הונא אמר רב
 ממאנת למאמרו ואינה ממאנת לזיקתו * עשה בה מאמר
 צריכה גט וחליצת ומיאון * צריכה גט שמא נתרצה
 האב

דלרבנן אם קידשה עכמה מקודשת ולרבי יודיה אינה
 מקודשת : וק"ל כרבי יוחנן (ומפרש טעמיה בגמ' דקדושין
 דמדעתה דהא בעינן דעת המקנה אביה ולא הוא בתור' זכתה
 לן אבל גירושין שישנן בעל כרחי בן' היא בין אביה דמה לנו
 דלדעתו כי מקבל ליה איבו נמי בעל כרחי' הוא : נערה
 לרבנן דאמרו מקבלת גיטה : מהו שתעשה היא שליח את חקר
 לקבל גיטה בחיי אביה הא דאמור רבנן היא עכמה מקבלת
 גיטה מאו סבירא להו ליד אביה מדמי לה או לחצר אביה
 (ומסיק בגמרא דפסיוטא ליה דכיד אביה דמיא וסכי קא
 דבעיא ליה מי חלומ' כיד אביה לשווי' איסי שליח או לא וכתב
 הר"ן דהרי"ף קי"כ משום דלענין דינא לא נסקח לן מידי)
 קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה שלא אמר לה אביה להקבל
 ולא ידע ובקטנה הכל מודי' שאין קידושיה קידושין אלא
 מודעתו : וצריכה מיאון שמא לא נתרצה האב (סקדושי'
 זכויא לה גרוסתו מעלי' ושוב אין קידושין תופסין באחות'
 שאחות' גרוסתו בכרת כדכתי' בחיייה כל שנחיי' ואי קדיש
 אחות' אחי לאפוקי בלא גט) ולכך כריכו' מיאון דאז רואין
 דמספק הכריכוה גט : והוא ששדכו הא דאמר רב צריכה
 גט כששדך אותה אביה לזה קודם קידושיה שקיבלה אז איכא
 לספוקי שמא נתרצה האב כשסמ' דהוון לכו קידושין למפר' :
 דת' אותה שקידשה שלא לדעת אביה : ממאנית למאמרו
 כריכ' מיאון עם הגט המוטל עליה אם עשה בה מאמ' אותה
 הגט מכריכ' להיו' עמו' מיאון : ואינה ממאנת לזיקתו כלום'
 חס לא עשה מאמר ואין עליה גט אלא חליצה לזיקתו אותה
 חליצה אינה זוקק' להיו' ממאכ' עם חליצה זהסתא קא מפרש
 רב ואזיל : כיכד עבד בה מאמר דת' ל' ביבמות הפועה מאמר)

האיש פרק ב קידושין

האב בקדושי שני * וצריכה חליצה שמא נתרצה האב
 בקדושי ראשון * וצריכה מיאון שמא לא נתרצה האב
 לא בקדושי ראשון ולא בקדושי שני ויאמרו אין קדושין
 תופסין באחותה * לא עשה בה מאמ' אינה צריכה אלא
 חליצה בלבד * מאי אמרת תיבעי נמי מיאון גזירה שקת
 יאמרו אין קדושין תופסין באחותה הכל יודעין דאחות
 חלוצה דרבנן : דאמר ר"ל כאן שנה רבי אחות גרושה
 אסור מדברי תורה אחות חלוצה אסורה מדברי סופרים
 וכל שאסור מדברי סופרים תופסין בה קדושין וצריכה גט *
 הילכך לא בעינן מיאון בה * : עולא אמר קטנה
 שנתקדשה שלא לדעת אביה אפילו מיאון אינה צריכה *
 הנושא כי תרי דהו שתי חסר' תותי ציפי בבבל שקל חר
 מינהו כסא דחמרא יהב ליה לחבריה : א"ל מיקדשא ברתך
 לבראי * : אמר רבינא אפי' למ"ד חוששין שמא נתרצה האב
 שמא נתרצה הבן לא אמרינן : אמרו ליה רבנן ודילמא שליח
 שוייה לא חציף איניש לשווייה לאבוח שליח : ודילמא

ארצויי

ביבמתו וכל לפוטרה בלא כניסה צריכ' גט למאמרו וחליצ'
 לזיקתו וזה שקדם סליח לדעת אביה צריכה אף מיאון עמה
 דשמה לא נתרצה האב לא בקדושי ראשון ולא בקדושי שני
 ולא היתה צריכה לא גט ולא חליצה וברוחה שהצרכניה גט
 סבור שקידושין הן גמורין ואין קידושין תופסין לו באחותה
 ואפי' אם נתרצה האב בקידושי ראשון כי לא נתרצה בשל שני
 קידושין תופסין לו באחותה כדמוסיק דאחות חלוצה מדברי
 סופ' הים וברוחה שמכריזין לה גט יאמרו אחות גרושה היא ואין
 קידושין תופסין בה וזה דנק' שמה לא נתרצה בשל ראשון
 לרווח' דמילתא נקטיה : (הכל יודעים שאבי חליצה חלוצה
 גמורה קדושין תופסין באחותה שאחות חלוצה אינה אסורה
 לו אף מדברי סופרי : כאן טנה ביבמות נפרק בחולץ שכתבו
 החולץ לביבמתו ונסא אחיו וק' אחותה ומת הרי זו חולקת ולא
 מתיבמת המגרש את אשתו ונסא אחיו את א' וק' ומת הרי זו
 פטורה דהויה לה אחות גרושה שכיח פרוש לו בחייה ועל
 מוסכה זו אמר רבי שמעון בן לקיש כאן טנה לנו רבי כלומר
 ממסכה זו למדין דאחות גרושה הויה לה פרוש מן התורה
 אבל אחות חלוצה אינה אלא מדברי סופרים) כיסו חילוני
 קפסכה לסון ערבה ל"ח מחבלות ספורסות על זיוון רבולטיס
 לרסוק הרביס מוסכי בחמה ויושבין תתיבין : (ברתך לברי
 בתך לבני :) אפי' למאן דאמר נכת שנתקדשה שלא לדעת
 אושסין שמה נתרצה האב : שמה נתרצה הבן בקדושין

אדעווי ארצו קמיהו ושתיק אמר להו רבא בר סימי בפירושו
 מר לא סכירא ליה להא דרב ושמואל : ומראשכחינן לרבינא
 דהוא כתר א לא סכר ליה להא דרב ושמואל שמעינן מינה
 דלית הלכתא כרב ושמואל : וכולהו רבואתא קמאי ז"ל הכי
 פסקו כגון רב אחא משבחא ובעל הלכות גדולות ורבינו האי
 בתשובתיו הני כלהו פסקו הלכתא כרבינא ורחו להא דרב
 ושמואל : בין קטנה בין נערה דהיכא דקרישא קטנה או
 נערה נפשה בלא דעתה דאכונה דלא הוה קדושיה קדושין בין
 נתרצה האב בין לא נתרצה האב : ואיכא מאן דהש להא דרב
 ושמואל משום דאשכח לאביי ורבא דשקלי וטרו אליבא דרב
 ושמואל : דאמרינן איהי אמרה לקריבאי ואיהי אמר לקריבאי
 כפתיה ואמר לה תהוי לקריבך : אדאכלו ושתי אתא קריבאי
 באינרא וקידשה : אמר אביי שארית ישראל לא יעשו עולה
 ולא ידברו כזב רבא אמר חזקה אין אדם טורח בסעודה
 וממסידה : מאי ביניהו איכא ביניהו דלא טרח מסתברא לן
 דלא שייכא הא דאביי ורבא אליבא דרב ושמואל אלא הכי
 קאמרי לא חישינן שמא לדעת נתקדשה וקא משרד ליה
 לקדושה כחשאי לאביי כדאית ליה ולרבה כדאית ליה :

ואי אפילו חימא ברב ושמואל שייכא הא רבינא דהוא
 בתר : לא ס"ל הא דרב ושמואל וק"ל הלכת' כבתראי :
 (א"ס לו) נתקדשה לדעת אביה והלך אביה למדינת הים
 דעמד' ונשאת אמר רב אוכלת בתרומה עד שיבא אביה וימחה
 רב אסי אמר אינה אוכלת בתרומה שמא יבא וימחה
 ונמצא

שקיד' לו אביו חסה סלח מדעתו לא אמרי' דאב בקידושי בתו
 בכל דכו כיחא ליה דטוב למיתב טן דו אכל נברא דיוק וסיב
 וסבן חיכו ברשות הבח לקדש לו חסה סלח בשליחות : ודילמא
 ארצווי ארצו בין קמיה אביו וגיילס לו דעתו שבוז הפז נכ זהאב
 כעסה לו סליח מחילוני דזכין לאדם סלח בכניו : מר רבינא :
 צפי שמעתי ממנו דלח סבר לה לכו דרב ושמואל דאמר שמא
 נתר' הבח וכ"ס שחין לחוש שמא עשאו כבן לאב סליח ח"כ
 שמעני : (הוא חמ' לקרינאי כך אירע במעשה שהאב אמר
 לתת לבתו הקטן לקרוביו ואשמן אמרה לתת לקרוביו וכסתה
 ח"ס הכרומה הפעל סכחות לה לתת לקרוביה ועשו סעודה
 לחיבת חיתון וזימנו חת קרוביהן : באינרא בעליו וקידשה
 בתם (ועדין לח קבל האב קידושין מקרוב סל אשמן) :

לא יעשו עולה ולא חיים' שמא נתר' האב ולא סדר
 מדיבוריה : רבא אמר טעמא אחריו' דודאילא נתר' האב
 דכיון דטרח סבן בסעודה חונה ממסידה : דלא טרח
 לעשות סעודה (לאביו מכיון דחודי ליה תו לא סדר ולא

האיש פרק ב קידושין

ונמצא זרה למפרע : הוה עובדא וחש לה רב להא דרב אסי :
 איכא מ"ד הלכתא כרב דהא לא אמרינן דהדר כהו רב :
 ואיכא מ"ד כיון דהש לה רב להא דרב אסי הלכתא כרב אסי
 והכי מסתברא : אמר רב שמיאל בר יצחק ומודה רב שאם
 מתה אינה יורשה אוקי ממונא בחוקת סריה : הג"ה אתמר
 קטנה שנחקרשה שלא לדעת אביה אמר רב בין היא ובין
 אביה יכולין לעכב ורב אסי אמר אביה ולא היא : (א"ה לא)
 היתה אוכל' ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באח'
 מהן שוה פרוטה פריש רב אמי מאי עד שיהא באחת מהן שוה
 פרוטה עד שיהא באחרונה שוה פרוטה : אבל בקמייתא לא
 כיון דרעת' אבתריית' הויין להו קמייתא כי מלוה והמקד'
 במלוה אינה מקודשת : הילכך אי איכא באחרונה שוה
 פרוטה מקודש' הוויא ליה כמקדש כמלוה ופרישה דרעתיה
 אפרוטה ואי לית ביה שוה פרישה אינה מקודשת : וכן
 אלכתא : ח"ר החקדשי לי בכוס זה תנא חדא בו ובמח
 שבתוכו ותניא חדא בו ולא מה שבתוכו ותניא חדא במח
 שבתוכו ולא בו ולא קשי' הא בחמר' והא במיא והא בציהרא :

מתני'

חייסין סמא נתרסה) אוכלת בתרומה אם כהן הוא הע"פ
 שלא ביתה חופה זו לדעת אביה ואמר רבנן אין באשה
 אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה מ"מ זו הואיל וקדש' לדעתו
 חופה כמי נוחל ליה : ומודה רב אע"ג דגבי תרומ' נוסתמא
 מחזיקין לה סנתרס' בתוס' ה"מ לגבי תרומה דאסולין לא
 נתרסה מ"מ ארוסה מדאוריית' אכלה בתרומה ומדרבנן רת
 חזרה אכל ליורסה דנטינן סארו מודים דאינה אכלא כארוסה
 ואם מתה איכ' יורש' דכיון דאוספקא לן אם נתרסה בחופה
 אם לאו) מספק אוקי ממונא בחוקת מריה : יכולין לעכב
 הואיל וכשעת הקבלה לא נתרסה האב אם באת לחזור קודם
 סיתרס' האב הוצת ולא מהני תו ריבוי האב : פריש'
 אמי דקאי חסיפא דקאמר בון וכוו דהוא כללא : כיון
 דדעתו אבתרייתא דקידושין לא גמרי עד שתקבל כלום (דכא
 ביו וכוו קאמר) ופיה אכלה כבר הראשונה כיון ראשונה
 מלוה גביה : וכמה שכתבו שניסן מכטרסין לקוה פרוט'
 וכשניסב פיה זוכה : דו ולא כמה שכתבו שאינה זוכה כמה
 שכתבו דאינו מכטרף לקוה פרוט' הא במיח' בו ולא כמה
 שכתבו דלא חקיבו מיח' ולא הוה דעת בו אם אכל : נחמר'
 כמה שכתבו ולא בו דעני' למינסתויה ומכדר כסא למרא' :
 כתיבה כבוד דגיס העשוי ליונים רבים לטוב' בו וכסוס כריף
 לו לסומרו בו וכמה שכתבו ל"א כיסרא שמן לטון יסכר' :
 מתני'

האיש פרק ב קדושין רנג

מתני' (א"ס כט) התקדשי לי בכוס זה של יין ונמצא של דבש
 דבש ונמצא של יין בריגר של כסף ונמצא של זהב של זהב
 ונמצא של כסף ע"מ שאני עשיר ונמצא עני עני ונמצא
 עשיר אינה מקודשת ר"ש אומר אם הטעיה לשבח
 הרי זו מקודשת : ע"מ שאני בהן ונמצא לוי לוי
 ונמצא בהן נתין ונמצא ממזר ממזר ונמצא נתין בן
 עיר ונמצא בן כרך בן כרך ונמצא בן עיר ע"מ שביתי קרוב
 למרחץ ונמצא רחוק רחוק ונמצא קרוב על מנת שיש לי ברת
 ושפחה מנרל' ואין לו ע"מ שאין לו ויש לו ע"מ שאין לו בני'
 ויש לו או ע"מ שיש לו ואין לו ועל כולן אע"פ שאמרה בלבי
 הית' להתקדש לו אע"פ כן אינה מקודשת וכן היא שהטעתו :
 גמ' אמר עולא מחלוקת בשבח ממון אבל בשבח יוחסין
 דבריה הכל אינה מקודשת מאי טעמא דאמרה מסאנא דרב
 מכרעאי לא בעינא : וק"ל כתנא קמא דאפי' הטע' לשבח
 ממון אינה מקודשת : ע"מ שאני קורא כיון שקרא שלשה
 פסוקים בבית הכנסת מקודשת דבריר"מ ר' יהודה אומר
 עד שיקרא ויתרג' תרגום דידן : וה"מ דאמר לה קריינא
 (א"ס לח) אבל אמר לה קראה אנא עד דקרי אוריית' נביאי
 וכתובי בדיוק : ע"מ שאני שוגר' ר' חזקיה אמר הלכות
 רבי יוחנן אמר תורה ומסתברא כחזקיה דרביה דרבי יוחנן
 הוא ועוד דהא מסקנא כותיה דאמרי' וה"מ דא"ל תנינא אבל
 א"ל תנאה אנא עד דתני הלכת' ספרא וספרי ותוספתא :
 פי' הלכתא משנה : ע"מ שאני תלמיד אין אומרים
 כשמעון בן עזאי וכשמעון בן זמא אלא כל שישאלין
 אותו

מתני' (כתין נבטוני על סס ויתנס יהושע חוטני עמיס
 ואמרי' בס' הערל דדוד גזר עליוס : בן שיר ונמלא בן כרך
 ישיבת כרכים קסה סהכרך הוא מקום שווקים זהיוקר מקניו בן
 ודוחק עוכרים וסביס בן כרך ונמלא בן עיר אע"פ שהטע' לשבח
 טעות הוא : מגדלת גדולה ורחווייה לשמסני וע"ס בגמ'
 ונתוס' מדף"ט ע"ח) בלבי היה להתקדש לו אע"פ שהדבר
 כמו סכא עתה שאין בתנאי חמת אינה מקודשת דדברים
 שבלב אינם דברים : גמ' בשבח ממון הוא דאמר ר' טיטעס
 לשבח מקודסת דסתמא כיחא לה : אבל בשבח יוחסין כגון
 ע"מ שחני ממזר ונמלא נתין לא כיחא לה בשבחוי מתנהס
 עליה : מסאנא דרב מכרעאי מנקל בגדול ממד רגלי איכה
 חמלה כי אינה יכולה להלכוך בו משל הוא : (תרגו' דידן סל
 חונקלוס הגר : זה"מ דסני בג' פסוקי גדאמר לה קרינא :
 ור' יוחנן אמר תורה מפרטינן בגמ' מדרס דתור') בן עזאי

האיש פרק ב קירושיין

אותו דבר בתלמודו ואומר אפי' במסכת כלה : ע"מ שאני
 חכם אין אומרים כחכמי יבנה וכו' עקיבא וחבריו אלא כל
 ששואלין אותו דבר חכמי' בכל מקום ואומר : ע"מ שאני גבור
 אין אומרי' כאבנר בן נר וכיוצא בן צרויה אלא כל שהביריו
 מתיראין ממני מפני גבורתו : ע"מ שאני עשיר אין אומרים
 פרו' אלעזר בן חרסום ור' אלעזר בן עזריה לא כל שבני עירו
 מכבדין אותו מפני עשרו : ע"מ שאני צדיק אפי' רשע גמור
 מקודשת שמא הרהר תשובה בלבו ע"מ שאני רשע אפי' צדיק
 גמור מקודשת שמא הרהר ע"ז בלבו וכתוב בע"ז למען תפוש
 את ביה ישראל כלבם : ובכולן אע"פ שאמרה בלבי היתה
 להתקדש לו אינה מקודשת וכן היתה שהטעתו : ההוא
 גברא דזבנינהו לנכסיה אדעתא למיסק לא"י בעידנא דזבין
 לא אמר ולא טירי אמר רבא הווי דברוי' שבלב ודברים שבלב
 אינן דברים : (ח"ק ר"ז) ההוא גברא דזבנינהו לנכסיה
 אדעתא למיסק לא"י סליק ולא איתדר אמר רבא כל דסליק
 אדעתא למיירי והא לא איתדר ליה : א"ר אדעתא
 למיסק הווי והא סליק ליה : ההוא גברא דזבנינהו
 נכסיה אדעתא למיסק לאדעא דישראל לסוף לא סליק אמו
 רב אשי אי בעי סליק : וא"ר אי בעי לא סליק מאי בינייהו
 דאחיליז אונסא באורח' : מתני' (א"ה לה) האומר
 לשלוחו

וכן זומא תלמידיו היו ובחורים היו ולא באו לכלל סמוכה ולא
 היו בימיס כקוות : בכל מקום בא' מכל המקומות :
 ואפי' במסכ' כלם שאין בה עומק ובריית' היא וכך שנויה בלש
 בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה : דבר חכמה מילתא דתלמי
 בקבר' : ר"א בן חרסום אק' במסכ' יומא סהמית לו אביו
 א"ף ספינות בים וכנגדן א"ף עיירו ביבשה : ר"א בן
 עזריה קדיסר אלפי עגלי הוב מעשר ממדריה כל שתא :
 אדעתא למיסק ונאנס ולא עלה : ובעידנא דזבין לא אמר
 דאדעתא למיסק לארע' דישראל זבין דלא פירש בטת
 במכיר דאדעתא דהכי זבין דהי פירש לא הוי מקרה דאדעתא
 דהכי לא זבין שיסחר באן בלא חרקה : דזבין לנכסיה אדעתא
 למיטת ופי' נפיו דאדעתא למיסק לארעא דישראל זבין :
 ולא איתדר ולא יכול לדור בו מפני חוסר מזונות הו' לא מלא
 דורס : הו' לא איתדר וכו' כמאן דלא מצי למיסק ויבדל
 זבין : (אוי בעי הוב סליק ובדידיה קיימא מילתא ולא
 בטלה זבניה :) או בעול לא הוב סליק בתמיה : דאחיליז
 חונסא באורחא שמע טהוב ליסטיס בדרך לליסנא קמא לא
 דריו זבין והכי קאמר חובטו למיטת לאהדורו בתר טוירתא
 הוב סליק לליסנא בתרא דקא מתמכ משמע שלא כיו' לו סוס
 עובוב

האיש פרק ב קידושין רנר

לשלוחו צא וקדש לי אשה פלונית במקום פלו' והלך וקדשה במקום אחר אינה מקודשת : הרי היא במקום פלו' והלך וקדשה במקום אחר מקודשת : המקד' את האשה ע"מ שאין עליה נדרים אינה מקודשת : כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים תצא שלא בכתיבה : ע"מ שאין בה מומין ונמצאו בה מומין אינה מקודשת כנסה סתם ונמצאו בה מומין תצא שלא בכתיבה : שכל המומין הפוסלין בכהני' פוסלין בנשים : גמ' ותנן נמי בכתיבות כי האי גונא : ואיתמר עלה א"ר יוחנן משום ר"ש בן יהוצרק כאלו נדרים אמרו שלא תאכל בשר ושלל תשתה יין ושלל תתקשט בכנרי צכעונין :

דאוקמה רב אשי אריש' דמתני' דקתני אינה מקודשת : ודוקא בהנהו דקפדי בהו אינשי אבל במילי אחריני דלא קפדי בהו אינשי אע"ג דאיהו קפדנ' לא הוי קפידיה קפידה והויא מקודשת : וכ"ש אסיפא דלא קפיד : וגרסי' התם איתמר קדשה על תנאי ובנסה סתם רב אמר צריכה ממנו גט ושמואל אמר אינה צריכה ממנו גט : וק"ל כרב דהילכתא כרב באסורי : וגרסי' תו התם אמ' רב כהנא משמיה דעולא דמקדש על תנאי וכעל צריב' ממנו גט היה מעש' ולא היה כח בחכמים להוציאה בלא גט : ולאפוקי מהאי תנא דאמר רב יהודה אמר שמואל משום ר' ישמעאל והיא לא נתפס' אסורה הא נתפסה מותרת ויש אחרת שאע"פ שלא נתפסה מותר' ואיזו זו שקדושיה קרושי טעות שאפי' בנה מירכב על כתפה שמאנ' והולכת לה וליתא לרבי ישמעאל : וגרסי' התם אמר רב יוסף בר אבא א"ר סנחס א"ר אבא המקדש בפחות משורה פרוטה

עיקוב אבל הים לו כד עיכוב קדרי זביני : מתכו' אינס מקודשת דדוק קח"ל במקום פלו' טיס לי איכביס ואס בל אדם לומ' עליו דכרוס נפסיה ימחו בידו : קרי היא במקום פלוני סס תמכניה וליכ' קפידה : תכא סלח בכתיבה דאמר אי אפסי נאסה כדרכי' אבל גיטא בעי מדבריהם מוספיקא דכיון דלא סי' דילמא דעתיה כמו אנדרנות : הסוסלין בכסנים מסורסין בכורות : גמ' כי האי גונא משנה סנוי צהמדיד : (סלח תאכל בשר דהו עינוי נפש ומתגנה עליו) קידשה על תנאי שאין עליה נדרים : צריכה הימנו גט (ואפי' בטבתו בתנאי) דאחלו לחול לתנאים כיון שכנסה סתם ובעל צריכה הימנו גט דאין אדם עושה בעינתו בעיל זכות ובעל לסס קידושין : נתפסה בחכס (והיא מיעוטא הוא) בכתם חסה אמרתי לך טעם החסס תלוי בלא נתפסה הא נתפסה מותרת : קידושי טעות על תנאי ולא בתקו' התנאי

האיש פרק ב קידושין

פרוטה ובעל צריכה ממנו גט חזקה אין אדם עושה בעילתו
 בעילת זנות * גרסינן בנזירות אמר רבי יצחק בר יוסף אמר
 רבי יוחנן האומר לשלוחו (א"ה לה) צנה וקר' לי אשה ומת
 שליח אסור בכל הנשי' חזקה שליח עושה שליחותו אמר רבא
 ומורה רבי יוחנן באשה שאין לה בת ולא אם ולא אחות
 פשיטא לא צריכא אף על גב דאית לה והשתא דשווי שליח
 איגרא מאי טעמ' כי משווי שליח היכא דאיהו מצי לקרושי
 אבל היכא דאיהו לא מצי לקרושי לא משווי שליח : מתני'
 (א"ה לא מג) המקדש שתי נשים בפרוטה אחת או אח'
 בפחות משה פרוטה אע"פ ששלח סבלנות לאחר מכאן איגרא
 מקודשתו * וכן קטן שקדש : גמ' מ"ט דהני סבלונו'
 מחמת קדושין קמאי גינהו וקדושין קמאי לית בהו מששא :
 איתמר אמר רב הונא חוששין לסבלונות וכן אמר רבא
 חוששין לסבלונות פירוש היכא דלא ידעין אי קריש אי לא
 קריש : ואסיקנא אמר רב פפא באחרא דמקדשי והדר
 מסבלי חיישינן * מסבלי והדר מקדשי לא חיישינן * ואפי'
 מיעוטא מקדשי והדר מסבלי ורוב' מסבלי והדר מקדשי מהו
 דתימא לא ניהוש למיעוטא קמ"ל : מתני' (א"ה מה)
 המקדש

אם זינתה תחתיו מותרת לו לפי שאינה אשתו לא פנויי בעלמא
 היא * אסור בכל הנשים שמא קידש אמה או בתה או אחותה :
 ומדבר ר' יוחנן שמותר באשה שאין לה כו' : לא צריכא אע"ג
 דאית לה אבל היו נשואות בו בפעם כשעשהו לזה שליח ואח"כ
 נתגרשו וכיון דקשעשחו שליח לא ביה בוא בעממו וכול לקדמה
 אין בשליחות כלום לגבי אותם נשים : מתני' סבלנות
 דרונו' שדרך חתן לשלוח לארוסתו אינה מקודשת ולא
 אמרינן יודע ביה שאין קידושין קידושין ונמר ושלח סבלונות
 לשם קידושין חלה אמרינן מחמת קידושין ראשונ' שלח וכן
 קטן שקיד' וסול' סבלנו' משהגדיל : גמ' חוששין לסבלונו'
 מי שסודך אשה ונתרבתה ושלח סבלונות בעדים חוששין
 לסבלונות (כיון דאורחיהו לקדושי בריש' חוישו דשד' בני
 לשם קידושין) ואם נתקדש לאחר צריכה גט מראשון כן
 קרטי' ודלח כאלפס שפירט דלח ידעין אי קדיש ופי' חוששין
 לדבריו ר"ף חוששין שמא קידש' כבר קידושים גמורים וכן
 פירש בתוספ' ומתני' דקתני אעפ"י ששלח סבלונו' אינה
 מקודשת היינו כדקתני טעמא פ' מחנות קידושין ראשונים שלח
 אבל היכא דליכא קידושין קמאי בטעות לא שייך למימר הכי :
 מהו דתימא לא ניהוש למיעוטי דמקדשי ברישא וקמ"ל (כו'
 בוא גרסת בעמוד וגרסת ר"ה גירס רש"י ביה בכיבוד וע"ס

האיש פרקב קידושין רנה

המקדש אשה ובתה או אשה ואחותה כאח' אינן מקודשת :
 מעשה בחמש נשים ובהן שתי אחיות ולקט אחד כלכלה של
 תאני' משלהן היתה ושל שביעית היתה ואמר להן הרי כולכן
 מקודשר: לי בכלכל' זו וקבלה אחת מהן על ידי כולן אמרו
 חכמים אין האחיות מקודשות : גמ' איתמר קדושין שאין
 מסורים לביאה כגון שאמר לאב אחת מבנותיך מקודשת לי
 בפרוטה זו אביי אמר הווי קדושי ורבא אמר לא הווי קדושי :
 והילכתא כותי' דאביי ב"יעל קנ"ס והא חדא מיניהו : הלכך
 כולהו בנתיח בעינן גיטי : מעשה בחמש נשים : אמר רב שמע
 מינה ממחני' ארבע : ונקיט רב בירי' תלת : ש"מ המקד' בפירו'
 שביעית מקודשת : וש"מ קדשה בגזל אינה מקודש' אפי' בגזל
 שלה ממאי מדקתני ושלחן הית' ושל שביעית היתה טעמא
 דשביעי' דהפקר נינהו הא שאר שני שבוע לאנוש"מ (ח"כ כח)
 אשה נעשת שליח לאחותה ואפילו במקו' שנעש' לה צרה : וכן
 א"ר יוחנן (ח"כ לו) המקדש בגזל אינה מקודש' דא"ר יוחנן גזל
 ולא גתיאשו הבעלים שניה' אין יכולין להקדיש זה לפי
 שאינ'

בדף כ' ע"ב : מתני' כאחת שאמר שתיכם מקודש' לי
 אינן מקודשת ואין שום אחת מהן כריכ' גט וכתב' מפרש או
 מסוס דכל שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו כגון זה
 דכחו' חסה לא תפסי קידושי בזה אחר זה גם בבת אחת לא
 תפסי או מסוס דהווי קידושין שאין מסורין לביאה דאין יכול
 לקח על שום אחר אי תפסי קידושין כהווי וכך לא הווי קידושין :
 טלהן הית' מפרש בגמ' : (טל שביעית היתה וכתב' מפרש
 מאי התי' לשמועין :) ע"י כולן בשביל כולן : גמ'
 קידושין שאין מסורין לביא' כגון שקידש אחת מסתי אחיות
 ולא פי' איזה מהן דאין יכול לישא' שום אחת מהן וישמא' הוא
 אחות אשתו : (בי"על קנ"ס סימנו הלכו' בן שחולקו בהם
 אביי ורבא וכל מקום הלכה כרבא חוץ מאלו :) ונקיט רב
 בידו תלת ג' מהן הווי אחוז בידו להביען בסדר גירסתו אבל
 הרביעית לא היתה מחוקת בידו לסדר אותה בסדר גירסת
 הגמ' : המקדש בפירות שביעי' מקודש' ולא אמרינן לאו
 ממונא הוא אלא הפקר אלא כיון שזכה בהן ממונא הוא לכל
 דבר ח' כ' דלא תימא לאוכלה אמר רחמנא ולא לדבר אחר :
 אפי' בגזל שלה ולא אמרינן מדקבלתיה אחילתיה ואפי' במקו'
 שנעשית לו צרה חע"פ שבכל עדות שהאשה כסירה אין הכר'
 כאמנת שליחותי' מיהו כיון דעבד' עבדה דסח הכא בקידושין
 הלכו' בן נעשות כרות על ידי או שקיבלתה וקתני הווי נכריו
 מקודשת : לפי שאינו שלו דלאו ממונא הוא (בגזילס דידס

האיש פרק ב קידושין

שאינ' שלו וזה לפי שאינה ברשותו : ואותכין עלה מהא
 דתנא קרשה בגזל ובחמס ובגניבה או שחטף סלע מירדה
 וקרשה בו מקודשת ומריק התם בגזל דירה : ואקשינן והא
 מדקתני טיפא או שחטף מידה מכלל דרישא בגזל דעלמא
 ומריק פירושי קא מפרש קרשה בגזל ובחמס ובגניב' כיצד
 בגזל שחטף סלע מידה וקרשה בו : ואקשינן והא מתניתין
 דגזל דירה אמר רב אינה מקודשת ומריקין לא קשיא הרי
 דשריך הא דלא שריך : ושמעין מהא דגזל דעלמא היכא
 דלא נתייאשו הבעלים אינה מקודשת כלל בין שריך בין לא
 שריך וגזל דירה בשריך הו' קרושי בדלא שריך לא הו'
 קידושין כדכתבין לעיל : ההיא אתתא דהו'א משיא כרעא
 במשיכלא דמיא אתא החו'א גבר' חטף זוזא מחבריה שדא לה
 ואמר לה מי קדשת לי אתו לקמיה דרבנא אמר להו לית דהש
 ליה להא דר' שדאמר סתם גזלה יאוש בעלים היא : ההוא
 גברא דקריש במוזא דשמכי אתא לקמיה דרבא א"ל מאן סלב
 לך : וה' במוזא אבל כישא מוצי' א"ל אנא שקלי כיש' ואר' ד
 גמי שקיל כישא : פי' מוזא דשמכי ראשי הכעלים ולפי שיש
 בחן גדולים וקטנים משום הכי א"ל רבא מאן סלב לך : ההוא
 גברא דקריש בפרומא דשיכרא אתא מ"ח דשיכרא אשכחית
 א"ל אמאי לא תתיב לה מחאי חרמא : אתו לקמיה דרבא
 א"ל לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד אבל

האי

וכיון דקבלתיה אחל' ולתמן פרוך סח' רב גמי בגזל דירס כמי
 קאמר :) והא מתניתין בגזל סלע מיורי דקתני סלסן היתס
 זסל סביעי היתס והיוק רב מיכס דחי לחו דשביעי' דאע"ג
 דסלסן היתס מקודש' : הא דקתני מקודשת בדשריך מקמי
 הכי וכתר' להתקדש לו דכי קיבלתיה בגזל דיד' בסס קידושין
 אחולי חחלתיה : מסיקלא ספל : להא דר' ס בסדר טהרות
 ובגמרא מיתין ס' סגול' : ה' ג' כיהא חריסא : בכמוזא
 דשמכו פי' מלא יד סל ככלי' : מאן סלב לך עס הכעל
 דכית (סינוע זה לחלקך :) אבל כישא אנדא שדרך הירק
 לביו מתחלק בחגודותיו : כישא כי כישא כל האגודות שוות
 אס כטלתי אחת הוא יטול א' : בפרומא לאחר שבוכו' ממכו
 שמסקא : מהאי חורפין יש שבו' טוב מוחירו סלא נתכו
 בו מים כי אס פגס אחת ויש בו עוד ליחלוחית לתת טעם
 במים אחרים ותן לה מן המיטב : לא אמר כלך אבל יפות
 סיועיל כמו סנטל של בעל הבית סלא ברשו' דכומא דגלי
 קדעתיה דניחא ליה : אלא לענין תרומה דניחא ליה דהא
 פתרוס סן עומדו ספירו' : אבל לענין מי סנטל לעכמו

מאס

האי מחמ' כיסופא אמר הכי : פרומא דשיכרא פי' גאון
 ז"ל כלי קטין ועדיין קורין בכבל לכלי קטין פרומא : ויש מי
 שפירש שכר מתוק ומסתברת כדפי' גאון מדאמרי' פרומא
 דשכרא ולא אמר שיכרא פרומא : מתני' המקדש בערלה
 ובכלאי הכרם ובשור הנסקל ובעגלה ערופה ובצפרי מצורע
 ובשער נזיר ובפטר חמור ובבשר בחלב ובחולין שנשחטו
 בעז' אינ' מקודש' : מכרן וקדש בדמיהן הרי זו מקודשת :
 גמ' מכרן וקדש בדמיהן מקודש' מנלן מרגלי רחמנא בע"ז והית'
 חרם כמוהו כל מה שאתה מהורה אחריו הרי הוא כמוהו
 מכלל הכל איסורין שבתורה שרו : ונילה מינה משום דהור
 ע"ז ושביעות שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובין
 הכאין כאחד אין מלמדין ע"ז הא דאמרן שביעית מאי היא
 דתניא כי יובל הוא קדש תהיה לכם מה קדש תופס את דמיה
 אף שביעית תופס את דמיה :

סליק פירקא

משום כיסופא הוא דקאמר ליה ללא נכסף אבל ליפירע לא
 כיחא ליה : מתני' המקדש בערלה כו' דכולהו איסורי
 סכא נכסו : מכרן וקדש בדמיהן מקודשת דאין הדמים
 נתפסין באיסור : גמ' מנלן דאין הדמים נתפסין באיסור :
 ה"ג כל שאתה מהווה ממנו הרי הוא כמוהו :

סדרך עלך האיט

האומר (א"ה לה) לחברו צא וקדש לי אשה פלונית והלך
 וקדשה לעצמו מקודשת לשני : וכן האומר
 לאשה הרי את מקודשת לי לאח' ל' יום ובא אחר וקדשה
 בתוך ל' יום מקודשת לשני : בת ישראל לכהן תאכל
 בתרומה : מעכשיו ולאחר ל' יום ובא אחר וקדשה בתוך ל'
 מקודשת ואינה מקודשת בת ישראל לכהן ובהן לישראל
 לא תאכל בתרומה : גמ' תנא (ת"מ סו' קסג) מה שעשרת
 עשוי אלא שנחג בו מנהג הרמאין : רבין חסידא אול'
 לקדשי

האומר מקודש' ואיכה מקודש' ואיסור' לטניהם אלא אם
 כן נתן האח' גט ולאחרים עד סיתנו טניהם גט :
 בת ישראל לכהן לא תאכל בתרומ' דסת' לא הו' קידושין :
 ונתן כהן לישראל כמי לא תאכל שהרי שמה בן קידושין וזר
 פוסל בקידושין את בת כהן מן התרומה : גמ' מה טעמא

האומר פרק ג קידושיין

לקרושי אתתא לבריה וקדשה לנפשיה : והתניא מה שעשה
 עשוי אלא שנהג בו מנהג רמאין לדודיה יחבזה ניהלי לכריה
 לא יחבזה ניהלי : איבעי לי לאודועי סבר אדהכי והכי אתי
 איניש אחריני ומקד' ליה : רבה בר בר חנא יחב זוזי לרב
 א"ל זכנה ניהלי להאי ארע' אול זכנה לנפשיה : והתניא מה
 שעשה עשוי אלא שנהג בו מנהג רמאין כאנא דאלמי הוה לרב
 גהני ביה כבוד לרבה בר בר חנא לא נהגי ביה כבוד : איבעי
 ליה לאודועי סבר אדהכי והכי אתי איניש אחריני וזבין
 לה : רב גידל הוה (ת"מ רל"ג) מהפך בארעא למזבן יתה אול
 ד' אבא זכנה : אול רב גידל קבליה לר' זירא : אול ר' זירא
 קבליה לר' יצחק נפחא א"ל המתן עד שיעלה לרגל אצלנו : כי
 סליק אשכחיה א"ל עני המתתפך בחררה ובא אחר ונטלה
 ממנו מאי א"ל נקרא רשע : ואלא מר מ"ט עבר הכי א"ל ל
 הוה ידענא : השתא נמי ניתבה ניהליה מר א"ל זכוני ל
 מזביננא לה דארע' קמייתא היא ולא מסמנא מילתא דאמר
 מר המוכר נכסיו הראשונים אינו רואה סימן ברכה לעולם
 איבעי במתנה נשקלה רב גידל לא נחית לה שנ' ושונא מתנו'
 יחיה : לא מר נחית לה ולא מר נחית לה ומתקריא ארעא
 דרבנן : האומר לאשת התקרשי לי לאתר ל' יום וכא אחר
 וקדש' תוך ל' יום מקודשת לשני : לא כא אחר וקדשה תוך
 ל' יום מהו רב ושמואל דאמרי תרויהו מקודשת אע"פ
 שנתאכלו המעו' דכי יחבינהו ליה בתורת קדושיין יחבינהו
 לה : לא בא אחר וחזרה בה מהו ר' יוחנן אשר חזרת ר"ל
 אמר אינה חוזרת : ר' יוחנן אמר חוזרת אתי דבור ומבטל
 דבור

עשוי ומקודשת לסכו כדקתני מתנו' : צאנא דאלמי בקעה
 של בעלי זרועות היתא ולא יחיוכל אדם לקנות אכלס :
 מהפך כהיה ארעא מחזר עליה לקנותה : קבלים לר' זירא
 אייכל עליו לפני רבי זירא : לרגל כשדורסין בהלכו' הרגל
 היו מקבלין פני הרב : עני המהפך בחררה מחזר אחריה
 לזכות מן הספקר או שיתכסה לו בעל הבית : נקרא רשע
 סיורד לחיי חבירו : לא הוי ידענא שהיה רב גדול מתעסק
 בק לקנותה : דארעא קמיית קוב לי כוזא לי הראשונה
 שלקחתי מעולם : ולא מסמנ' מילתא אינן זה סימן טוב שאל'
 מוכר מקחו בראשון : ארע' דרבנן הפק' לתלמודי' :
 ואע"פ שנתאכלו בתוך שלשים דכי איבעי לכו לקידושיין למיחל
 ליתכסה למעות אס' חייבו : בתורת קידושיין ע"מ שתקדש
 בהם כתסה לה וכי אכלה דידה אכלה ולכו מטא זימנא קא
 מקדש : וחזרה בתוך שלשים יום ואמרה אי אפשי בהן :
 (לסא)

דבור : ד"ל אמר אינה חוזרת לא אתי דבור ומבטל דבור :
 רב זביר מתני להא שמעתא אהא וכן (א"כ סה) היא שנתנה
 דשות לשלוח' לקרש' והלכה היא וקרשה את עצמה אם שלח
 קדמו קדושיה קדושין ואם של שלוח' קדמו קדושיו קדושין :
 לא קרשה עצמה וחזרה בה מאי כלומר חזרה ועדיין לא
 קרשה שלוחה ר' יוחנן אמר חוזרת ר"ל אמר אינה חוזרת
 רבי יוחנן אמר חוזרת אתי דיבור ומבטל דיבור ר"ל אמר
 אינה חוזרת לא אתי דיבור ומבטל דיבור : והלכתא כרבי
 יוחנן אפי' בקמייתא : מקודשת לשני אמר רב מקודשת לשני
 לעולם ושמואל אמר מקודשת לשני עד ל' יום לאחר ל' פקעי
 קדושי שני ונמרי קדושי ראשון והלכת' כרב : האומ' לאשה
 הרי את מקודשת לי מעכשיו לאח' ל' יום ובא אחר וקרשה
 בתוך ל' יום מקודשת ואינה מקודשת אמר רב מקודשת
 ואינה מקודשת לעולם ולא פקעו קדושי שני אלא
 בנט ושמואל אמר מקודשת ואינה מקודשת עד ל'
 יום לאחר ל' יום פקעי קדושי שני ונמרי קדושי ראשון וק"ל
 כרב : מתני (א"ה לח) האומר לאשה הרי את מקודשת לי
 ע"מ שאתן לך מאתים וזו הרי זו מקודשת ויתן ע"מ שאתן
 לך

(לכא שמעתתא דר' יוחנן ור"ל : וכן היא שנתנה דשות
 לשלוחה לקדשה וכו' משכס היא לקמן בפרק בתרא : וחזרה
 בה בין בפני השליח בין שלא בפניו : והלכתא כרבי יוחנן
 ואפי' בקמייתא ואע"ג דאיכא למימ' דקדושי ראשון אע"פ שלא
 חלו לאחתי מעשה ממש הוא ומשום שכרי לא נגמרו ק"ל כרבי
 יוחנן דחוזרת וכל שכן בלישכא דרב זביר דהוי דבור גרידא
 דק"ל כר' יוחנן דאתי דבור ומבטל דבור וחוזרת) לעולם
 ואינו בטל' לאחר שלשים יום כי נתן לה זמן לחול בה
 קידושין בקוד ל' יום שיהיו כולם פנויים מקידושי ראשון
 לנמרי : לעולם לא פקעי קידושי בנט דאפי' לאחר ל' יום
 עומדת בספק קידושין משניהם (ואסורה לשניהם בלא נט
 האחד) ושמואל אמר אינו בספק אלא עד שלשים יום דשקא
 ימות הראשון ולא יגמר הקידושין ונמכאו קידושי שני חלין
 למפרע) ומפרס בגמ' טעמיה דרב דמספקא לן אי הוי לאחר
 שלשים יום תנא' הוי זה"ק אס' לא אחזור בי תוך שלשים יום
 או יכו מעכשיו קידושין אי חזרה בוי סחור בו ממאי דאמר
 מעכשיו וקחמר אינו אומר אלא לאחר שלשים יום ולא מעכשיו
 הילכך לרב הוי לעולם בספיקא דאי תנאה הוי קידושי ראשון
 חייבי ואי חזרה הוי קידושי שני חייבי ושמואל פשיטא ליה
 דתנאה הוי לכך כל שלשים יום ספק משס ואילך גמרו :
 הרי את מקודשת לי בפרוטה או ע"מ שאתן כך מאתים וזו :

האומר פרק ג קידושין

ל"ך מכאן עד ל' יום נתן לה בתוך ל' יום מקודשת ואם לא
 אינה מקודשת : ע"מ שיש לו מאתיים וזו הרי היא מקודשת
 ויש לו : ע"מ שאראך מאתיים וזו מקודשת ויראנה : הראה
 על השלחן אינה מקודשת : גם איתמר רב הונא אמר והוא
 יתן ורב יהודה אמר לכשיתן : מאי בינייהו איכא בנייהו
 שפשטה ידה וקבלה קדושין מאח' לרב הונא לא תפשי בה
 קדושי ולרב יהודה תפשי : והלכתא כרב הונא דק"ל האומר
 ע"מ כאומר מעכשיו דמי : ע"מ שיש לי מאתיים וזו הרי היא
 מקודשת ויש לו : וניחוש שמא יש לו ועוד דתניא חיישינן
 שמא יש לו לא קשיא הא בקדושי ודאי הא בקדושי ספק :
 ע"מ שאראך מאתיים וזו הרי זו מקודשת ויראנה הראה על
 השלחן אינה מקודשת : תנא לא נתכוונה זו אלא להראותה
 משלו : פשיטא לא צריכא אע"ג דנקיט וזוי בעיסקא :
 נרסינן בפרקא קמא האומר לאשה הרי ארת מקודשת לי על
 מנת שאין ל"ך עלי שאר כסות ועונה הרי זה מקודשת ותנאי
 בטל דברי רבי מאיר ר' יהודה אומר בדבר שבממון תנאו
 קיים

ואם לתן אינה מקודשת ופריכינן בגמ' פשיטא ופרקינן מהו
 דתימ' לחו תנא' הוא לא קפד' אשכחו' יום חלה לזרוזי בעלמא
 קח' אתיח' קמ"ל : ויש לו מפר' בגמ' : (הראה על השולחן
 אינה מקודשת אם היה סולחני וסר' לה מעות ואינה שלו
 והט על השולחן שלפניו אינה מקודש' דלא נתכוונה זו חלה
 לראות שלו : גם אמ' רב הונא וכו' איתן לכשירכס ואז
 הקידושים חלין למפרע משע' קידושין מיהו מודה רב הונ'
 דאם מת קוד' שנתכו לה שלא צעיר חלוכה כי לא קיים תנאו :
 וקבל' קדושין מאח' קודם שקיים תנאו לרב הונא לא הו'
 קידושי שני קדושין דהא גמרי קידושי ראשון למפרע לרב
 יבוד' הו' קידושי שני קידושין כי בראשון לא נתכוין לקדשה
 בפ' וטה' חלה במאתיים וזו ולית ליה לר' יבודה האומר ע"מ
 כאומר מעכשיו דמו וברי קדמו קידושי שני : הרי זו
 מקודש' ויש לו כלו' אם יש עדים שיש לו מקודש' : ופריך
 חסי' כי לא ידעינן אם יש לו ניהוש שמא יש לו ולא נתירכס
 ליכשא בלא גט לאחר : בה בקידושי ודחי כשים לו וראוי ואם
 בא אחר וקדשה א' נה מקודש' אבל כי לא ידעינן אז מקודשת
 ספק (דשמא יש לו ואינה מותרת לאחר ומיהו פריכה גט מן
 השני דשמא לא היו בראשון קידושי') לא נתכוונ' זו לראו'
 חלה משלו לפיכך חס הראה על השולחן שלפניו וכו' סולחני
 ובמעות חין שלו אינה מקודשת : בעיסקא למחזית סבר
 חיו לפניו על השלחן להחליף ולהסתכר : ותנאו בטל דמתקנה

האומר פרק ג קידושין רנח

קיים ואיתא נמי בפרק הזהב : מתני' ר"מ אומר כל תנאי שאינו כתנאי בני גר ובני ראובן אינו תנאי שנ' ויאמ' משרה אליהם אם יעברו בני ראובן ובני גר אתכם ארץ הירדן וגימר ואם לא יעברו חלוצים רבי חנינא בן נמליאל אומר צריך הדבר לאמרו שאילמלא בן יש במשמע בארץ כנען לא יגהלו : המקדש את האשה ואמר עבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לוייה לוייה והרי היא כהנת עניה והרי היא עשירה עשירה והרי היא עניה הרי זו מקודש' מפני שלא הטעתו : ע"מ שאדבר עליך לשטון ואעשה עמך כפועל דיבר עליה לשלטון ועשרה עמה כפועל מקודשת ואם לאו אינה מקודשת : גמ' אמר ר"ל והוא שנתן לה שוה פרוטה משלו אבל בשכר לא : ובשכר מ"ס

על מה שכתוב בתורה תכאז בטל : דבר שבממון כגון שאר כסות ולא עונה דלעור גופא לא מחלה הכי מסיק התם : מתני' כל תנאי שאינו כפול כתנאי בני גר ובני ראובן אינו תנאי ואף ע"פ שתנאי לא נתקיים נתקיימו הדברים כגון אומר הרי זה גטויך אם תתן לי מאתים זוז ולא סירש לכפול אם לא תתן לי לא יהא גט אין כאן תנאי של מאתים זוז כלל שאפילו לא נתקיים הוי גט כמו שמצינו שהוצרך משה רבינו לכפול אם לא יעברו חלוצים ונאחזו בתוככם שמע מינה דאין לא כפול ביתה מתנתו קיימת ונחלין את הארץ ארץ גבעת אפי' אם לא יעברו את הירדן ואף על פי שאמר אם יעברו ונתתם ומכלל בן אתה שומע לאו והוא הדין כמו דבעין תנאי קודם למעשה גדלה אומר קנו להם אם יעברו משמע דאין חזר הכי לא אתי תנאה וחבטל למעש' דמתני' דקיימ' והוא הדין כמו דבעי בן קודם ללאו מדלא אומר תחילה אם לא יעברו ונתת' : ור' קנינא אומר אומר אתנאי כפול לרודיה פלוג לומר לא צריך לכפול דמכלל הן נשמע לאו ומה שכלו משה רבינו זה היה צורך דבר אחר : שאילמלא בן שכלו משה רבינו שחם לא יעברו אף בארץ כנען שהיה מעבר הירדן וכלאיה שהיו רבין פה מפני מתנה שלהן אף בה לא יטול דהכי הוה משמע אם יעברו ונתתם להם ארץ גבעת כונה בשביל כל חלק' הלא לא יעברו וקנסו ולא יטלו חלק לא האן ולא כאן כלל לכך סי' אם לא יעברו לא יסידו חלקם בכך וטלו כאן ע"פ הגורל : שלא הטעתו אלא הוה הטעה את עממו וכיון דלח סי' ואמ' דברים שכלב אינו דברים : ואעשה עמך כפועל בפעולת יוס' א' : גמ' והוא שנתן לה שוה פרוטה ואמר לה שתקדשי לי בפרוטה זו על מנת וכו' והא אתא לאשמועינן תנא דידן דבשכר דגורו ובשכר פענ' לא מקדשה דיטנה לשכירות

האומר פרק ג קידושין

מ"ט לא משום רישנה שכירות מתחלה ועד סוף והויא לה
 כמלו' והמקדש כמלוה אינה מקודשת : מתני' ע"מ שירצה
 אבא רצה האב מקודשת ואם לאו אינה מקודשת : מת האב
 הרי זו מקודשת : מת הבן מלמדו האב שיאמר לא רציתי :
 קדשתי את בתי ואיני יודע למי קדשתיה ובא אחר ואמר אני
 קדשתיה נאמן : זה אומר אני קדשתיה וזה אומר אני קדשתיה
 שניהן נותנין גט : ואם רצו אחר נותן גט ואחר כונס : גמ'
 אמר רב נאמן ליתן גט ואינו נאמן לכנוס : נאמן ליתן גט
 דאין אדם חושא ולא לו : ואינו נאמן לכנוס אימר יצרו תקפו :
 זרב אסי אמר אף נאמן לכנוס : ומודה רב אסי באומרת
 נתקדשתי ואיני יודע למי נתקדשתי ובא אחר ואמר אני
 קדשתיך שאין נאמן לכנוס תניא כותיה דרב אסי קדשתי את
 בתי ואיני יודע למי קדשתיה ובא אחר ואמר אני קדשתיך
 נאמן אף לכנוס : כנסה ובא אחר ואמר אני קדשתיה לא כל
 הימנו לאסרה עליו : והאשה שאמרה נתקדשתי ובא אחר
 ואמר אני קדשתיך אינו נאמן לכנוס מפני שמחפ' עליו ובין
 הלכתא : תניא בני זה בין שלש עשר' שנה ויום א' בתי זו בת
 שתי' עשר' שנה ויום א' נאמן לנדרים ולערכין ולחרטום
 ולהקדשות

מתחלה ועד סוף ומלוה היא ודייקינן לה בגמ' מדתני' ע"מ
 דתנאה חשמע ולא קתני צסכר דאלמא אינה מקודשת באותו
 סכר (מתני' ע"מ שירצה אבא רצה האב מקודשת באותו
 מס' כגון שאמר ע"מ שלא יבא אביו של חתן ובתלמוד בגמ' ר' יוס' בילכך
 רצה האב כגון שעברו ל' יום ולא מיחה מקודשת לא רצה
 שמיחה תוך ל' יום אינה מקודשת : מת האב תוך שלשי' יום
 מקודשת לאמר' תו מאן מחי : שניהם נותנין גט כדי
 להתירה לאחרים : גמ' (אמר רב הו' דתנן בא אחד
 ואמר קדשתי נאמן ליתן גט קאמר דנאמן וסמכינן עליה
 שהיא קידם וניטו גט) אין אדם חושב דב' שאינו נהנה
 ממנו להתי' אשת איש חנם : (זרב אסי אמר אף נאמן
 לכנוס דלא חכיף למימ' גבי האב שקבל הקדושין אבי הוא
 דמירתת דילמא מכחיש ליה ואמר ידענא דלא את יסנת לי
 קדושין : ומודה רב אסי כאומרת נתקדשתי וכו' שאינו
 נאמן לכנוס מפני שמחפה עליו כדאיתא בסמוך : נאמן אף
 לכנוס דמירתת דאב ודאי לא יחפה עליו) מפני שמחפה עליו
 קלומ' לא מירתת דיודע הוא שתתיר' בו ותכחי' את כל הבא
 גומ' אבי הוא : נאמן לנדרים ולחרטום דבין שלש עשר' נדרין
 נדר ובהקדישן הקדש והס נענשין על כל המכות חס הביאו שתי
 שערות (סימן הוא וסרי בין גדולים לכל דבר) אבל קודם לכן

האומר פרק ג קידושין רנט

ולהקדשות אבל לא למכות ולא לעונשן : מתני' קדשתי
 ארת בתי קטנה קדשתיה וגרשתיה כשהיא קטנה והרי
 היא קטנה נאמן : קדשתי וגרשתי' כשהיא קטנה והרי היא
 גדולה אינו נאמן : נשבית ופדיתיה' בין שהיא קטנה בין שהיא
 גדולה אינו נאמן : מי שאמר בשעת מיתתו יש לי בנים
 נאמן : יש לי אחים אינו נאמן : המקדש את בתו סתם אין
 הכוגרת בכלל : גמ' מאי שנא רישא נבי קדושין דנאמן
 ומ"ש סיפא נבי שבוייה דאינו נאמן אמר רב אשי רישא
 רחמנא המניה כדרב הונא דאמר רב הונא אמר רב מנין לאב
 שנאמן לאסור את בתו מן התורה שנאמר את בתי נתתי לאיש
 הזה לאיש אסרה הזה התירה לנשואין המניה רחמנא לאב
 בשבוייה לא המניה רחמנא : מתני' מי שיש לו שתי בתי
 בנות משתי נשים ואמר קדשתי ארת בתי הגדולה ואינו יודע
 אם גדולה שבגדולות או גדולה שבקטנות או קטנה
 שבגדולות שהיא גדולה שבקטנות כולן אסורות דברי ר"ם
 חוץ מן הקטנה שבקטנות ר' יוסי אומר כולן מותרת חוץ מן
 הגדולה שבגדולות : קדשתי את בתי קטנה ואינו יודע אם
 קטנה

אין נדריהן נדר ואין הקדשן הקדש ואם הביאו סתי סערות
 אמרינן סומא כיכבו ואין נענשין על העבירות וקאמר דנאמן
 לנדרו' סנדרן נדר ונחרמי' אם חרמו נכסי' לבדק הבית
 ולערכין אם אמר ערכי עלי ערך פלוני עלי אבל לא להחזיקו
 בגדול על ידי סערות ללקות וליענש אם נתחייב : מתני'
 גירסתיה וקיבלתי גיטה : זהרי הוא קטנה כשאמר עליה כן :
 נאמן לפוסלה מן הכזובה : זהרי הוא גדול ומסגל' אמר
 כן ובקטנות לא אמר : אינו נאמן ומותר לככך : נשבית
 ופדיתיה זהרי הוא פסולה לכהן מסו' ספק זונה : מי שאמר
 יש לי בנים ואין אסתי זקוק לייבום : יש לי אחים וזקוקה
 היא לייבום (והיא היתה עד הנה בחזקה שאינה זקוקה לייבום) :
 המקדש בתו נסתם שאמר בתי מקודשת לך ולא פירש איזה
 מהן : אין הכוגרות בכלל ומותרות ואינן כריכות גט מזה
 לפי שאינו ברשות האב לקדשה : גמ' לאיש אסרה על
 כל כי אין אנו יודעין מי איש וכי קאמר זה הקירה לזכ :
 לנישואין היומיה אם קטנה או נערה (אבל כוגרת לא
 משתעי קרא דנערה כתיב) ולכך לא מהימן משגלכה :
 מתני' משתי נשים שנשא שנייה אחר מיתה ראשונה :
 גדולות בכת ראשונה : קטנות קרוי כת שנייה : כולן
 אסורות סכל אחת קרויה גדולה אבל קטנה הימנה : כולן
 מותרות דגח מחית איניש נכשיב לפסיקא וכי אמר גדולה
 גדולה

האומר פרק ג קידושין

קטנה שבקטנות או קטנה שבגדולות או גדולה שבקטנות
 שהיא קטנה מן הקטנה שבגדולות כולן אסורות דברי ר"מ
 חוץ מן הגדולה שבגדולות רבי יוסי אומר כולן מותרות חוץ
 מן הקטנה שבקטנות : גמ' וק"ל דר"מ ורבי יוסי הלכה
 כר' יוסי : מתני' האומר לאשה קדשתיך והיא אומרת
 לא קדשתי הוא אסור בקרובותי והיא מותרת בקרוביו :

קדשתי והוא אומר לא קדשתיך הוא מותר בקרובותיה
 והיא אסורה בקרוביו : קדשתיך והיא אומרת לא קדשת
 אלא בתי הוא אסור בקרובות גדולה וגדולה מותרת
 בקרוביו : ומותר בקרובות קטנה וקטנה מותר בקרוביו :
 קדשתי את בתך והיא אומרת לא קדשת אלא אותי הוא אסור
 בקרובות קטנה וקטנה מותרת בקרוביו : ומותר בקרובות
 גדולה וגדולה אסורה בקרוביו : גמ' קדשתי והוא
 אומר לא קדשתיך איתמר אמר שמואל מבקשים ממנו ליתן
 גט : " אמר רב ואם נתן גט מעצמו כופין אותו ליתן כתובה :
 איתמר אמר רב נחמן אמר שמואל המקדש בעד א' אין
 מוששין לקדשו ואפי' שניהם מורים וכן הלכתא : ואי
 קשיא לך הא דתנן האומר לאשה קדשתיך והיא אומרת לא
 קדשתי הוא אסור בקרובותיה התם כגון דאמר לה קדשתיך
 בפני פלו' ופלו' והלכו להם למדינת הים : גרס' בפרק ט"ו
 נשים אמר רב יהודה אמר רב אסי גוי שקדש בזמן הזרה
 מוששין

גדולה שבכולן קאמר או קטנה שבכולן קאמר : הוה אסור
 בקרובותי דשוניכו הכנסתי חתיכה דאיסור' בהודאותו :
 גדולה היונו האם והטובה כבת : מותרת בקרוביו שאין
 אמה כאמנת עליה ואפי' גט לא צעיא דאין צעיא גט הוה
 גרוסקו ונאסרות בקרוביו : גמ' מבקשי' היומנו
 ליתן גט אסיפא דקאמר קדשתי קאין זריכ' גט וקאמר
 דמבקשין אותו שיתן גט ויאסר בקרובותי לכתיב' ליכנס זר
 מוסיף ומסר' שאם נתן גט מעצמו בלא בקש' כופין אותו ליתן
 כתובה דגלי חדעתיב דקידש' וארוסה יש לה כתובה מנה
 ומאקים : (המקדש בעד אחד אין חוששין לקדושין ואפי'
 שניה מודים לדברי העד ואמרסינן טעמא בגמרא משום
 דילפינן דבר דבר ממנו דכתי' בתם ע"פ שני עדים יקום דבר
 וכתוב הכא כי מלא בה ערו' דבר וסרכינן אי מה לכולן הודאות
 בטל דין כמאח עדים דכתוב אשר יאמ' כי הוא זה הרי סמך
 על מקצת הודאות אף כאן נומא דהודאות בטל דין כמאח
 עדים ומכדרינן התם לא קא מחיינא לחריוני כלומר אינו חב
 לאחרים בהודאות ואת שאין נפס' אלא הוא אבל הכא קא
 מחייב

האומר פרק ג קידושין רס

הוששין לקדושיו חיישינן שמא מעשר' השבטים הוא : ודוקא בדוכתא דקביעי : כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי בנך קרוי בנך ואין בנך הכא מן הגויה קרוי בנך אלא בנדה : והא איכא בנו' ואמר רבינא בן בתך הכא מן הגוי קרוי בנך גמירי רבנתי רההו' דרא אצטרווי אצטרווי פי' נבקע הרחבם שלהם ונעשו עקריות : איכא דאמרי כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי לא זוו טשם עד שעשאוים גוים גמורי' שנא' בה' בנדרו כי בניים זרים ילדו : מר זוטרא ורב אחא סבא בריה דרב מרי בר יוסי פלוג נכסיהו בהדי הדדי אתו לקמיה דרב אשי אמרו על פי שנים עדיכס אמר רחמנא דאי בעי לא מצוי חרדי בהו ואנן לא חרדינן או דילמא לא מתוקמא טילתא לא בסחדי אמר להו לא איברו סחדי אלא לשקרי מהא שמעינן היכא

מחויב' לאחריו שהוא חסו' בקרובותי' ויהי כאשר' בקרובותי' קדשתך צפני פלוני ופלוני דלדבריו הוו קידושי גמורין דהו' כאמן לאסור על עצמו : חיישינן שמא מעשר' הסבטי' הוא כל שנשאו גויות וקסב' גויה סיכר' מישראל הולד ממזר וחוששים לקידושי ממזר : ודוקא בדוכתי דקביעי בני עשרת הסבטים לכל קבוע כמחצ' על מחצ' דמי ויהי קביעי בדכתי' זינחם בלחמא וחבור בנקר גוון וערו מלי : בנך הבא מישראל וישראלית קרוי בנך ואין בנך הבאה מן הגויה קרוי בנך אלא בנה כך נפקא לן מבי יסיר את בנך ולא כתי' כי קמי' את בנך אלמא לאו אבתו לא תקח לבנו קאי דחס יולד' בן לע"ז לאו בנך מיקרי ולא קרינן ביה כי תסיר את בנך מאחריו דגוים גמוריים ה' סדאין קרוי בנך אלא בנה : ויהי איכא בנות ישראל שנשבו ונשאוים גוים וכולידו מהם : ואמר רבינא בן בתך הבא מן הגוי קרוי בנך דבת בתך לא תקח לבנו וגומר כי יסיר את בנך מאחרי ומדלא כתיב כי תסיר מכלל דאבתך לא תקח לבנו קאי ויהי קאמר שמא תוליד לו בן ויסירכו האב מאחרי וקא קרוי בנך וליחוש לקידושין : דהקוץ דרא דעשרת הסבטים : איצטרווי נתבקע רחמן מלקכו' את הורע ונעשו עקרין : כי בניים זרים ילדו אלמא בן ישראל הבא על הגויה ז' הוי : מר זוטרא וכו' על פי שנים עדים שהכריזה תורה למאי בלכתא הכריכו' עדים משום דאי בעו מסדר ולומר לא סיה בן לא יוכלו לומר בן שאלו יעידום הוא שהכריז הכתוב עדים ואנן קאין חכו סקרני' ולא בדרינן בן אין חכו כריכין עדי' או דילמא שאפי' הם מודים אין דברי קיימים אלא בעדו' וכמכחתי חכו מחזיק בשלנו והוא בשלנו שאין חלוקתנו כלום :) דלא איברו סחדי אלא לשקרי להכחיש הכופרי'

האומר פרק ג קידושין

היבא דמורו בעלי דינים דקנו מהררי לז מצוי חר מיניהו
 למהרר ביה : ואע"ג דלא הויא מילתא קמי סהדי : דלז
 איברו סהדי אלא לשקרי : עד א' אמר נטמא טהרותיך והלה
 שותק נאמן עד א' אמר שורך גרבע והלה שותק נאמן ותנא
 תינא עד אח' אמר נטמאת והלה אומר לז נטמאתי פטור
 טעמא דאמ' הא לא אמ' מהימן : איבעיא להו זינתה אשתו בעד
 א' מהו אכיי אמ' היא היא אמר אכיי מנא אמינא דההוא סומא
 דהוה מסרר מתני' קמי דמר שמואל יומא חר ננה ולא אתא
 שלח שליח אכתריה אדאול שליח בהאי אורחא אתי איהו
 בהאי אורחא כי אתא שליח אמר אשתך זינתה א"ל מר שמואל
 אי מהימן לך זיל אפקא ואי לא לא תפקא מאי לאו אי מהימן
 לך דלאי גולנא הוא אפקא : לא אי מהימן לך כבי תרי אפקא
 אי לא לא תפקא : איבעיא להו זינתה אשתו בעד אחר
 מהו אמ' רבא הוי דבר שבערוה ואין דבר שבערוה פחות
 משני' וכן הלכה : וה"מ : בדיני אדם : אבל בכא לצאת ידי
 שמים אי מהימן לי' כבי תרי מחיי' לאפיק' ומיהב לה כתובה :
 גרסי' בכתובות פירקא קמא אין האשה נאסרת על בעלה בעד
 א' אלא בשני ערי' : וקנוי וסתירה אפי' בעד אחר נמי :

תנן התם בנדרים בראשונה היו אומרים ג' נשים יוצאות
 ונוטלות כתובה : האומרת טמאה אני לך : השמים ביני
 לבינך : נטולה אני מן היהודים : חזרו לומר שלא תהא

ניתנת

הכוסרי' בדבריו לומר לא הוה כן : (וכתב סר"ן וז"ל ודוקא
 בענין ממון הוא דאמרי' הכי אבל בקידושין ה"א אמרי' לעיני
 דאפילו שניהם מודים לא מהני בלא עדים :) שורך גרבע
 וססול להקרבה דלסקלו תרי בעיא דכמיתת הבעליסכך מיתת
 הסור : טעמא דאמר לא נטמאת שמכחישו : בעד אח'
 כלומר א' לעד א' אשתך זינתה והוא שותק : מהו לאסור
 עניו : ננה איחר עכמו הכוה סומא : סדר שמואל סלוח
 אכתריה : מאי לחו דכ"ק אי מהימן לך כשאר עד א' דלא
 גולמא הוא אפקא הואיל ולא הכחשתו : (לאו אי מהימן לך
 כו' לשון הגמרא ורבא אי מהימן לך כו') אלא כשתו עדים
 דילפינן דבר דבר מממון ע"פ שנים עדים וקום דבר וכתוב
 כי מכל צד ערות דבר : וקנוי וסתירה אפי' יש עדים שקובץ
 לה ונסתרה אחר קינויה בעדי אפי' אין בטומאה אלא עד אח'
 כאמן דילפינן במסכת סוטה מועד אין צה : האומרת טמאה
 אני לך אשת כהן שאמרה כחכמתו : השמים ביני לבינך
 גלוי וידוע לשמי' שאינך גוזקת לי כשאר בני אדם ואין עלי
 להוכיח בין שכיבו : נטולה אני מן היהודים נדר הוא עלי
 שאינו

האומר פרק ג קידושין רסא

ותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה אלא האומר טמאה
אני לך תביא ראיה לדבריה : השמים ביני לבינך יעשו דרך
בקשה : נטולה אני מן היהודים יפר חלקו ותהא משמשו
ותהא נטולה מן היהודים : ההוא איתתא דכל יומא דתשמיש
הוא קימא ומתיא מיא ומשיא ידיה דגברא : יומא חד
אייתיאת ליה מיא לממשא : אמ' לה הדרא מילתא לא הוית
האירנא : אמרה ליה א"כ חד מן גוים אהלויי דהוו הכא
האירנא אי את לא הוית דילמא חד מנהון הויה אמר רב
נחמן עיניה נתנ' באחר ואין ממש בדבריה : ההיא איתתא
דלא הות כדחא דעת' בהדי גבר' : אמר לה האירנא מאי
שנא : אמרה ליה מעולם לא צערתן בדרך ארץ כי האירנא :
אמר לה לא הות הדרא מילתא האירנא : אמרה לי א"כ מן
הלין גוים נפטויי דהוו הכא האירנא אי את לא הוית דילמא
חד מנייהו הויה אמר להו רב נחמן לא תשגחו בה עיניה נתנה
באחר : ההוא גברא דהוה מהרוק כביתא דאינתתא : עאל
אתא מריה דבית' : פרטיה נואף להוצא וערק : אמר רבא
איתתא שריא אי איתא דעב' אסורא ארכוסי הוה מירכס :

ההוא נואף דעאל לביתא דההיא איתתא : אתא גברא סליק
נואף אותיב כבאלא דכבא : הוה מחתך תחלי תמן וטעמינון
חיוא : בעא מריא דביתא למיכל מהנך תחלי בלא דעתא
דאיתתא א"ל ההוא נואף לא תיכול מנהון דטעמינון חיוא :
אמ' רבא איתתא שריא אם איתא דעבד איסורא ניהא ליה
דליכול ולימות דכתיב כי נאפו ודם בידיהם : פשיטא מהו
דתימא איסורא מהוה הויה וחאי דא"ל גיחא ליה דלא
לימות דתהוי אנתתיה עליה מיכ גנובים ימתקו קמ"ל :

מתני'

שאינו נזקק להבעל לשום יהודי ומדאסרה נפסה לכולי עלמא
שמה תשמיש קשה לה ואכוס' לכך נוטלת היא כתובת' : תביא
ראייה לדבריה ואם לאו לאו כל כמינ' שתאם' נפסה על בעלה :
דרך בקשה שיבקשו לבעל להתכבד בה מנסג יפה : יומא
דתשמיש מתי שביה משמש באותו יום היתה מביאה לו מים כדי
ליטול ידיו ופניו : הדרא מילתא לא הוה החידך' לא שימשתו
עמך סליכה : חד מן גוים : אהלויי מוכרו אוכל היו אס'
לא היתה אתה א"כ ח' מהן בא עלו : דלא הוה בדוחא לא
הית' שמה' עם בעל' כשא' הימים : בדרך ארץ בתשמיש :
לא הוה מילתא ולא באתו עליך : נפטווי מוכרי נפט : כהוא
גברא חוש ככרו שלא הוה בעל האשה : דהוה מהודק נסגר
בבית עם אשת הבעל בית : פרטיה עקר וסזכיח נואף ח' :
כוו בעל הבית מחתך תחלו בכלים : חויה נחש : ח' ל' נואף

לא

האומר פרק ג קידושין

מתני' כל מקום שיש קדושין ואין עבירה הולך הולך אחר הזכר ואי זו זו כהנרת ולויה וישראלית שנשא לכהן ולויה וישראל : וכל מקום שיש קדושין ויש עבירה הולך הולך אחר הפגום ואי זו זו אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הריוט ממורת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין :

וכל מי שאין לה עליו קדושין אבל יש לה קדושין על אחרים הולך ממזר ואיזה זה הבא על אחת מכל העריות האמורות בתור' : וכל מי שאין לה עליו ולא אחרים קדושין הולך כמות ואי זה זה ולר שפחה ונכרית : גמ' כל מי שאין לו עליו ולא על אחרים קדושין הולך כמורה מנלן אמר קרא שבו לכם פה עם החמור עם הרומה לחמור: אשכחן דלא תפסי בה קדושין ולרח כמות מנלן אמר קרא האשה וילריה תהייה לאדוני: נכרי מנלן א"ר יוחנן משו' ר"ש בן יוחאי אמ' קרא כי יסיר את בנך מאחרי בנך קרוי בנך ואין בנך הבא מן הגוי' קרוי בנך לא בנה: האי בנ' גויס כתיב אמר קרא כי יסיר את

בנך

לא תאכל מבם : מתני' כל מקו' שיש קידושין שקידושין תופסין בה דאין עביר' בנישואים שלא אסרתה תורה עליו זו כהנת לויה כו' : הולך אחר הזכר שאם האב כהן גס הכן כהן ולוי לוי וישראל ישראל אע"פ שאין האב כד דלמשפחותם לבית אבותם כתיב : אלמנה לכהן גדול יש קידושין ויש עבירה דקסבר קידושין תופסין בחייבי לאוין : אחר הפגום והכולד מפסולת כהונה זה חלל וממזר ממזר ונתין נתין אע"פ שהאב או האם הם כשרים : מכל העריות של חייב' כרת ומיתת ב'ד : הולך כמות ולד שפחה עבד ולד נכרי גוי ואם גיירכו הוי גר כשר ולא ממזר (ולד שפחה עבד שחררו בעליו מותר בישראלית : גמ' מנלן דלא תפסי קדושין בשפחה) האשה וילדיה וגומר בשפחה כנענית שיוחד לעבד עברי מיירו ואמר קרא דלא יכא הבן עם האב : (גירסת הגמ' נכרית מנלן אמר קרא לא תחתן גם אשפח' דלא תפסי בה קידושין ולדה כמותה מנלן א"ר יוחנן משום רשב"י כו' וגירסת ר'י' עיון בר"ן : כי יסיר את בנך לעיל מיניה כתיב בתך לא תתן לבנו וכתו לא תקח לבנך וסמך ליה כי יסיר את בנך מדלא כתיב כי תסיר יתסמ' דהבן הכולד לו מגוי מבתך קאמר סיסירכו הגוי מאחריו ושמעינן עינה דכן בתך אפי' מן הגוי קרוי בנך ואין בנך הבא מן הגויה קרוי בנך אלא בנה מדלא כתיב כמו כי תסיר את בנך דמשמע מיכא דקסיד כמו בכתו לא תקח לבנך משום כי תסיר את הבן הכולד לה מנכך אלמא בן אגויה אין קרוי בנך אלא בנה והילכך בנה ליכא ביה משום (ספרה)

האומר פרק ג קידושין דסב

בגד לרבו כל תמסדין : הא ניהא לר"ש דדריש טעמיה
 דקרא אלא לרבנן מנלן אמר קרא ואחר כן תבא אליה ובעלתה
 מכלל דמעיקרא לית בה הויה : אשכחן דלא תפסי כוון
 קדושין ולד כמור: מנלן אמר קרא כי תהיין וילדו לו כל
 היבא דקרינא ביה כי תהיין קרינא ביה וילדו לו וכל היבא
 דלא קרינא ביה כי תהיין לא קרינא ביה וילדו לו : מתני'
 ר' טרפון אומר יכולין הן ממזרין ליטתר כיצד ממזר שנשא
 שפח' הול' עבד שחררו נמצא הבן בן חורין ר"ל אומר ה"ז
 עבד וממזר : גמ' א"ר יהודה אמר שמואל הלכה כר'
 טרפון : ואיבעיא לן רבי טרפון לכתחלה קאמר או דיעבד
 קאמר ואסיקנא לכתחלה קאמר : ודוק' ממזר לשפחה
 אכל

הסרה) האו בשבעת נזים בשבעה עממים שבארץ ישראל שאר
 אומות מכלן : דריש טעמא דקרא שרק במקבל גבוי לא
 תחבול בגד אלמנה דקאמר עשירה ממסכנים אותה (דטעמ'
 מאי אמר רחמנא לא תחבול בגד אלמנה מפני שאתה צריך
 לחזו' לה העבוס לערב ומתוך שאתה יושב ונכנס אלמנה שחרי'
 למסכן וערנית להחזיר אתה משיאה שט רע בשכנותיה
 ולעסירה אי אתה צריך לחזור העבוס) ה"כ חסו' לא כתיב כי
 יסיר כזה ידעינן דטעמא דלא תתחנן בם כזה משום כי יסיר
 לחייתר כי יסיר לרבות כל המסורין אלא לרובן דלא דרשי
 טעמי דקראו ואיכטריד כי יסיר לנוכיה מכלן לרבו' שאר
 אומו' : ואחר כן לאחר כן שתבא יסת קוחר כפוגזורת
 בכתוב שהתיר לך דכתיב והיתה לך לאשה : מכלל דמעיקרא
 קודם ביתר לות זה הויב : וילדו לו שמתיוחס אחר אביו :
 מתני' וכולין ממזרו' לוסתר מקסול זרעו בלא יהא ביניה'
 ממזרים : הולד עבד כפוקס ולא ממזר כדרבינן לטעם :
 בן חורין ומותר בישראלית לכתחלה : גמ' (לכתחל'
 קאמר ממזר נושא שפחה דקסבר כי כתיב לא יהיה קדש
 בישראלית כשרים כתיב ולא בממזר או דיעבד קאמר
 ממזר שנשא שפחה אבל לכתחילה לא ישא ישראל הוא
 זקרינא ביה לא יהיה קדש ומתרגמינן לא יסב גברא מבני
 ישראל אתתא חמה ושקחה ברי היא כבשה וביאותיה כפקר
 זקדשות) דעבד אין לו חיים אין בנו מתחיוחס אחר האב
 (דכתיב עם הדומה לחמור כבשה שאין הולך כרוך אחר
 האב) כי אם אחריו האם והווי ממזר ולא מהני ליה מודי :
 כסף מטטר ממזרים דממזר יקנה שפחה ויוליד ממכ' בן
 זיטחררנו : (לשון הר"ן כראה שערב אלפסי ז"ל היה מפרש
 אותם

עשרה פרק ד קידושין

אכל ממזרת לעבד לא דעבד אין לו חיים והיינו דאמר ריב"ל
בסוף מטהר ממזרים שנאמר וישנ מצרף ומטהר בסוף :

סליק פירקא

אותם שהממזר יכול לטטר בכספו שיקח שפחה וישאנה אבל
אין כראש משמועתה כן בפרק עשרה יוחסין :

בדרן עלך האומר

עשרה יוחסין עלו מבבל כהני לוי ישראלי חללי גירי
חרורי ממזר נתיני שתוקי ואסופי : כרבי לוי
וישראלי מותרין לבא זה בזה : לוי וישראלי חללי גירי
מותרין לבא זה בזה : גירי חרורי ממזרי נתיני שתוקי
ואסופי מותרין לבא זה בזה : גמ' א"ר אבין בר רב אדא
אמר רב כל הנושא אשה שאיננה הוגנת לו כשהקב"ה מעיד
על השבטים אין מעיד עליו שנ' ששט עלו שכטיים שבטי יה
עדות לישראל : אמר רב חמא בר חנינא כשהקב"ה משרה
שכינתו אין משרה אותה אלא על משפחת מיוחסות שבישראל
שנ' בעת ההיא נאם ה' אתיה לאלהים לכל משפחות ישראל :
ת"ר מסורין ונתינין טהורין לעתיד לבא דברי ר' יוסי אמר
רב יהודה אמר שמואל הלכ' כר' יוסי : ת"ר גר נושא ממזרת
והולד ממזר דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר גר לא ישא ממזרת :

אחד

עשרה יוחסין עלו מבבל כשעלו בני הגולה שטורח
הקרים כל הפוסלין מבבל והולכו עמו לא' :
חללי כהנים חללי שובלדו מן הפסולין לכהונה : חרורי
משוחרים כתיבי גבעונים (שעלו בימיו יוסף ואמר' ביבמו'
דוד גזר עליהן :) לוי וישראלים חללי גרים וחרורי'
מותרין לבא זה בזה אבל כהני בחללי גירי וחרורי לא שחלל'
בלחו וגזרת ומשוחררת בחזקת זונה : גירי וחרורי ממזרי
כו' מותרין לבא זה בזה דקסב' קהל גרים לא איקרי קהל ולא
הזב' ממזר מלבד בקהל אבל לוי וישראל בממזרי לא :
ושתוקי ואסופי ספק ממזרי הן ומותר' להתערב בממזרי'
כדאמר' בגמ' בקהל ודאי הוא דלא יבא אבל בספק קהל
יבא : שתוקי ואסופי מפרט בסמוך : גמ' (עדות לישראל
אותן שהן לישראל הוא מעיד עליהם שהם משלנו : משפחות
ישראל גמזרים גר כוס' ממזרת דקסב' קהל גרים לא קרי
קהל :) והולד ממזר דכתיב לא יבא לו הלך אחר פסולו :

גר

עשרה פרק ד קידושין רסג

אחד נר ואחד עכד משוחרר וחלל מותר בכהנת : והלכתא
 גר מותר בכהנת מותר בממורת : מותר בכהנת לא הוזהרו
 כשרות לינשא לפסולין : ומותר בממורת כר'
 יוסי : אמר שמואל כיון שנתמנה אדם פרנס על הציבור אסור
 לעשות מלאכה בפני שלשה : ואמר שמואל אין משתמשים
 באשה בין גדולה בין קטנה ואמר שמואל אין שואלין בשלום
 אשה כלל ואפי' על ידי שליח : תניא כל הפוסל פסול :

ואמר שמואל במומו פוסל : אמר רב שתיקותא היינו
 מיחסותא : כי האי דאמרי במערבא כי מינצו כי תרי בהדי
 הדדי חזו הי מיניהו קדים ושתיק הוא מיוחס טפי : מתני'
 איזהו שתוקי כל שמכיר את אמו ואין מכיר את אביו : ואי
 זהו אסופי כל שנאסף מן השוק ואינו מכיר לא את אביו ולא
 את אמו אבא שאול היה קורא לשתוקי בדוקי : גמ' אמר
 רב יהודה אמר רב אסופי כל זמן שהוה בשוק אביו ואמו
 נאמנין עליו נאסף מן השוק אין אביו ואמו נאמנין עליו : אמ'
 רבא ובשני רעבון אע"פ שנאסף מן השוק נאמנין עליו : ת"ר
 נאמנת חיה לומר זה כהן וזה לוי זה נתין וזה ממזר : בר"א
 שלא קרא עליו ערער אפילו חר : אבל קרא ערער אפי' חר
 אינה נאמנת : ואע"ג דא"ר יוחנן אין ערער פחות משנים ה"מ
 היבא

גר לאיסיא ממורת דקסב' קהל גרים איקרו קהל : (מותרין
 בכב"ש ואע"פ שהכב"ש חסורי בניירת ומשחררת וחללה
 דקסבר) לא הוזהרו כהנות כשרות מלהנשא לפסול בהונה :
 (חסור לעשות מלאכה בפני שלשה סגנאי הוא ושפלות לדור
 טכפופי' לזה שאין לו מי שיעסה מלאכתו) אין משתמסין
 באשה שאינה אשתו ואפי' היא קטנה שלא ילמדנה להיות
 רגילה בין החנמים : אין שואלין בשלום אשה דמתוך שאילת
 שלום שמח יהיו רגילים זה עם זה ע' י' שלוחים ויבא לידו חיבה :
 במומו פוגם באותו פגם שיש בו רגיל לפסול אחרים : שתיקות'
 בני אדם שהם שתקני' היינו מיוחסים שבבבל דסתם בני מריבה
 פסולים הן כי מתוך שפסולין היו פרוסין מהן נטרו חיבה
 וקציוקו מריבה : מתני' ואינו מכיר את אביו וכשקורא
 לפלוני אבא אמו משתקתו : בדוקי מפרש בגמ' : גמ'
 כאמנין עליו לומר בכינו זהו ובשני רעבון שהרבה נשלכין לא
 רבו חכמים לפוסלין מחמת יבואת הקול : כאמנ' חיה לומר
 זה כהן וזה לוי נשים שילדו בכית אח' אשת כהן וליו ונתין או
 ממזר ונתערבו הולדות זה בזה : שלא קרא עליו ערער
 שלא יבא מעורר על הולד לומר שזה בנה של אשת ממזר :
 היב' דאית ליה חזקה דבשרו' טבין מוהזקיס בו בחזקת גשר
 חבל

עשרה פרק ד קידושין

היבא דאית ליה חוקה דכשרות אבל היבא דלית ליה
 חוקה דכשרות חד נמי נאמן : נאמן בעל חמקח לומר לזה
 מכרתי ולזה לא מכרתי : בד"א בזמן שמקחו בידו : אבל אין
 מקחו בידו אינו נאמן : ונחזי זוזי ממאן נקט לא צריכא
 דנקט מתרויהו ואמר חד מדעתאי וחד בעל כרחאי ולא ידע
 הי' מדעתו הי בעל כרחאי נאמן דיין לומר לזה זכיתי ולזה
 חייבתי : בד"א בזמן שבעלי דינין עומדין לפניו : אבל אין בעלי
 דינין עומדין לפניו אינו נאמן : ולחזי זכותא ממאן נקיט להו
 לא צריכא דקריען זכותא : וניהדר ונידיינינחו : בשורה
 דדייני : אמר רב נחמן שלשה נאמנין על הבכור ואלו הן
 חיה ואמו ואביו : חיה לאלתר דתניא נאמן חיה לומר זר
 יצא ראשון וזה יצא שני : בד"א שלא יצאה וחזרה אבל יצאה
 וחזרה אינה נאמנת : אמו כל שבעה : אביו לעולם : אבא
 שאול היה קורא לשתוקי ברדקי : מאי ברדקי שבורקין
 את אמו ואם אמרה לכשר נבעלתי נאמנת : ואע"ג דאיכא

רוב

אבל הכא לית ליה חוקה של כשרות שלא נודע לכריות מי
 הכשר ולא יבא אחד מן ידי הספק : לזה מכרתי אם שכיח
 מעוררין של המקח (זה אומר מכרתי לי וזה אומר מכרתי לי)
 ולקמן מוקי לה שנתנו שכיח דמיס כל א' ואחד דמיס שלמי
 א' מדעתו וק' בעל כרחו : בזמן שמקחו בידו דרמז עליה
 למידק שלא לחזור מזה ולזכות המקח לזה ויתן המקח למי שלא
 מכר לו דקס ליה במי שפרע : אבל אין מקח בידו ושכיח
 מוחזקין בו אינו נאמן כיון דלא עליה רמיח תו לא דייק לזכור
 מי הוא : וניחזי זוזי ממאן נקט דבא ודאי דכיר ממי קבל
 המעות : ולא ידע אין ידוע לנו : בזמן שבעלי דינין
 עומדין לא יבאו משם משנגמר דינס ואמר איש פלוני אתם
 זכאו ואיש פלוני חייב : אבל אין בעלי דינין עומדין לפניו
 תו לא רמיח עליה למידכר : וניחזי זכותא דמאן נקט ביד
 איזה מהן ספק דין של זכות : וניסדר ונידיינינחו כמה לי
 בזלי האי למימר אינו נאמן מה לנו ולכאננו' ניסדר הוא
 בעצמו או אחר וידוכו לפי טענתם : בשורה דדייני שאמרו
 שורה דדייני למי שלב דיין יתנדב לומר קרא לי שזה היה
 רגיל חללן ותר ולזה נתן לפיכך אין רובין לחזור ולדון סתם
 יטנו לבו לכד שני : כל שבעה שעדיין אין אביו מכיר בו שלא
 יבא מתחת ידי אמו לברית : מוכחן וחילך מוטל על אביו
 להכירו כדכתיב יכיר : מתני' כל האסורין לא בקהל
 מותרין לבא זה בזה כגון מזוזירו בשתוקי אע"פ שזה ודאי וזה
 ספק דאיכא למימר סתם כשר הוא אפי' הכי שרי כדאמרין
 לעיל בקהל ודאי לא יבא אבל בקהל ספק יבא : (וכנמרה)

פירך

עשרה פרק ד קירושין

דסד

רוב פסולין אצלה : אמר רבא הלכה כאבא שאול : מתני'
 כל האסורין לבא בקהל מותרין לבא זה בזה ר' יהודה אסור
 ד"א אומר ודאן בודאן מותר ודאן בספקן וספקן בודאן וספקן
 בספקן אסור ואלו הן הספקות שתוקי ואסופי וכותי : גמ'
 אמר רב יהודה אמר רב הלכה כר"א : מתני' בת חללה
 זכר פסולה מן הכהונה לעולם : ישראל שנשא חללה בתו
 כשרה לכהונה : חלל שנשא בת ישראל בתו פסולה מן
 הכהונה : ר' יהודה אומר בת גר זכר כבת חלל זכר : גמ'
 מאי לעולם מהו דתימ' מידי רהוה אמצרי ואדומי מה להלן
 לאחר שלשה דורות אף כאן לאחר שלשה דורות קמ"ל
 דלעולם : ת"ר איזו היא חללה כל שנולדה מן הפסולין : מאי
 פסולין אילימא פסולה לו הרי מחזיר גרושתו דפסולה לו
 ובניה כשרים דכתיב כי תועבה היא היא תועבה ואין בנייה
 תועבין אלא כשרים אמר רב יהודה ת"ק אי זו היא חללה כל
 שנולדה מפסולי כהונה : נולדה אין לא נולדה לא והרי
 אלמנה

פרוך הא תנא ליה רישא ומפרש לה : רבי יהודה אומר בגמ'
 מפרש לה : ודאין בודאן מותר כמו ממזרי בנתיבי ודאין
 בספקן כגון ממזרי ונתיבי בסתוקי ואסופי ספק בודאן סתוקי
 ואסופי בממזר ונתיבי ספק בספק סתוקי בסתוקי ואסופי
 באסופי ואסופי בסתוקית אסור שמא זה כשר וזה פסול
 וכותי בגמ' מפרש מאי ספיקיבו (מתני' בת חלל זכר
 דיקא נקט דקתני ואזיל דבת חללה) שנישאה לישראל כשרה
 לכהונה : לעולם בת בנו ובת בן בכך עד סוף כל הדורות
 של חללים זכר בן זכר בת האחרון פוסלה כבת הראשון אבל
 בת בתו מישראל כשירה (ללא חמירא בת חלל מחללה)
 כדמסיק בתו כבר ובגמ' בתלמודא יליף טעמא ודיקא ישראל
 שנשא חללה אבל כהן שנשא חללה בתו חללה דכל זכר הכול'
 בביאת איסור כהונה הוי חלל(חלל שנשא בת ישראל בתו פסולה
 בגמ' פרוך הא תנא ליה רישא ומפרקינן חיילי דתנא ישראל
 שנשא חללה תנא נמי חלל שנשא בת ישראל : בת גר זכר
 אסו' מישראלית כבת חלל זכר ופסול' לכהונה אבל בת גיורת
 מישראל כשרה וטעמ' דכולה תנאי דכילויי בגיורת מפרש
 בגמרא : גמ' מן הפסולין ואסו' הוה ישראל אסו' ביאתו
 בעבירה שאינה של ממזרת הוי הולד חלל : זכרי מחזיר
 גרושתו משנישאת לאחר : ובניה כשרים בתה כשרה לכהונה
 (דפסולה לו דכתיב לא יוכל בעלה הראשון ובניה כשרים בתו
 כשרה לכהונה אסו' ישראל הוא : הוא תוטבס כלו' בעונשי
 עבירה : זכרי אלמנה לכהן גדול וגרושה לכהן הדיוט
 שמתחללת בביאתו וכן זונה מביאת פסולין שנא עליה כהן

עשרה פרק ד קידושין

אלמנה וגרושה דלא נולדה וקא הויא חללה אמר רב יצחק
ה"ק אי זו היא חללה שעיקרה מדברי תורה וא"צ לפרש
מדברי סופרים כל שנולדה מן הפסולין שבכהונה : א"ל רב
פפא לאביי ישראל שבא על אחותו זונה משוי לה : חללה
משוי לה או לא משוי לה מי אמרי' ק"ו מחייבין לאוין
הויא חללה מחייבי כריתות לא כ"ש : או דילמא
אין חללה אלא מאיסור כהונה : א"ל אין חללה אלא
מאיסור כהונה : אמר רבא מנא הא דאמור רבנן אין
חללה אלא מאיסור כהונה דתני' לא יאמר גרושה בכ"ג
ותיתי בק"ו מכהן הדיוט ואנרו' אמיגא השתא ומה לכהן
הדיוט' אסורה לכ"ג מיבעיא למה נאמרה אלא לומר לך כשם
שחלוקה גרושה מזונה וחללה בכהן הדיוט כך אלמנה חלוקה
מגרושה וחללה זונה בכ"ג : חללה אין חללה אלא מאיסור
כהונה

כדיוט נקראת חללה ללקות עליה כהן משום חללה דכל אסו'
כהונה עושה אותה חללה כתיבתו : איזו חללה שעיקר'
משמעו' המקרא דכתיב חללה לא יקחו ואין כריכה פי' מדברי
סופרים דמקרא נפקא בה"ז : כל שנולדה מאיסור כהונ'
דקתם חלל' הוי' ולך פסול לכהונה דכתיב לא יחלל זרעו אבל
חללה הנעשו' ע"י ביאה הזכרונ' לדרוש מקר' כגון זה שהיה
כשר ונתחלל : (ישראל שבא על אחותו משוי ליה זונה פסול'
לן דזונה משוי לה דכא' נבעלה בעילה פסולה ואסורה לכהן
משום זונה אלא הא מבעיא לן חללה משוי לה ללקו' עליה
כהן משום חללה חו' לא : לכהן גדול מבעיא מהדיוטו כאסרה
עליו : כשם שחלוק' גרושה מזונה וחללה האמורות אכל'
כהן והדיוט שייחד לה לאו לעצמו דכתיב אשה גרושה מאישה
לא יקחו ללמדך שחס זונה וגרוש' וחללה היא לוקה עליה אף
משום גרושה : כך חלוקה למנה מגרוש' כו' שאם ביתה
למנה וגרוש' וחללה זונה חייב על כל אחד חע"פ שבכהן
גדול בלאו אחד נאמרו : ויהא דנקט לפלוגי למנה לחודה
ולא נקט לפלוגי חללה מזונה משום דהבי' מכהן הדיוט
נפקא דגלי בגרוש' והוא כדיון חללה אבל למנה דחיתוס'
בכהן גדול ולא מבינו שנחלקה איכשריך למילף : חללה למנה
נאמרה הרי אסורה להדיוט : אין חללה אלא מאיסור כהונה
מיתורא קדוש דהאי דכדר כתביב להכי כתביב כלומר שתלמד
מסדר באמור חללה גתר למנה וגרושה ככא לומר שאין
איסור נוסף אלא בכהנים כי הכך ולא גתר זונה שסס זכות
פסול אף בישראל (לומר לך שאין נקרא' חללה אלא מביאת פסול'
לכהונה

עשרה פרק ב קידושין דסה

כהונת : זונה נאמר כאן זונה ונאמר להלן זונה מר להלן
 עושה זרעו חולין אך כאן עושה זרעו חולין : אמר רב אשי
 הילכך כהן הבא על אחותו בביאה ראשונה עשאה זונה : חזר
 ובא עליה עשאה חללה : מתני' ר"א בן יעקב אומר
 ישראל שנשא נזירות בתו כשרה לכהונה וגר שנשא בת
 ישראל בתו כשרה לכהונה : אבל גר שנשא נזירות בתו
 פסולה לכהונה : אחר גריסו צא עכדים משוחררים אפילו
 עד עשרה דורות עד שתהא אמן מישראל : רב יוסי אומר אך
 גר שנשא נזירות בתו כשרה לכהונה : גמ' אמר רב
 המנוגא משמיה דעולא הלכה בר' יוסי : וכן אמר רב
 בר בר חנה הלכה בר' יוסי : ומיזם שחרב ב"ה נהנו
 כהנים סלסול בעצמן בר"א בן יעקב : אמר רב נחמן בא
 לימלך מרין לו בר"א בן יעקב : נשא אין מוציאין ממנו
 בר' יוסי : מתני' האומר בני זה ממזר אינו נאמן :
 ואפי' שגמ' אמרו על העובר שבמעיה ממזר הוא אין נאמנין
 ר' יהודה אומר נאמנין : גמ' מ"ט דר' יהודה דתניא

יכיר

לכהונה ולא מביא' איסור הכוהן אף בישראל (ונאמר להלן
 ככהן הדיוט : מוכ כאן ככהן גדול זרעו חולין דכתיב לא יחלל
 הבעל הבית ואין חללה אלא מאיסור כהונה : כהן (הדיוט או
 כ"ג) הבא על אחותו פנויה זונה משוי לה ככהן כהן עליה חזרי
 כן עוד לוקה משום זונה (שהרי כנעל בעילת זנות קאסור לה)
 חלל הלא משוי לה שאין כהן הבא עליה לאחר כן לוקה משום
 חללה : חזר ובא עליה הוא חזר כהן אח' עשא' חללה כו באסר'
 משום זונה כבר שאינו כוהן אלא בכהני' : מתני' ר"א בן יעקב
 אומר טעמ' דפלוגתייהו מפרש בגמ' (דכתיב ביחזקאל
 איננה וגרוס' לא יקחו להם לנשים כי אם בתולות מזרע בית
 ישראל ר' יבודה סבר עד דאית כל זרע מישראל כלומר כל
 עיקר הקרוי זרע היונו מן האב לאסוקי בת גר ר"מ בן יעקב
 סבר מזרע ואפי' זרע כחוש כגון מן האם גר שנס' ישראלית
 ר' יוסי סבר מי שנזרעו מישראל סתהא הורתה בקלוסה :)

גמ' סלסול מעלה : נשא בת גר וניזר' אין מוכיחין מידו :
 מתני' ממזר הוא שכולד מחייבי כריתות : אינו נאמן
 דקרוב הוא חללו ואינו כשר להעיד עליו : ואפי' סניסה
 אשה ובעלה אומרו' על עובר שבמעיה ממזר הוא שאינה
 מבעלה אלא מאיש אחר אינו נאמנין (ואע"ג דאיביקיס לה
 וגם מעול לא הוי לו חזקת כשרות והיונו אפי' דקתני :)
 ר' יבודה אומר נאמנין אפי' ברישא הכי מסיק בגמרא :
 גמ' יכיר קרא כתיב כי את הנכור בן הסנואה יכיר : מכאן
 טלמס

עשרה פרק ד קידושין

יכיר יכירנו לאחרים מכאן אמר רב יהודה נאמן ארם לומר
 זה בני בכור : וכשם שהוא נאמן לומר זה בני בכור כך נאמן
 לומר זה בן גרושה ובן הלוצה וחכמים אומרים אינו נאמן :
 ואפסיקא הילכתא בהדיא כרבי יהודה בפרק יש גוחלין :
 ובפ' החולץ ליבמתו נמי אמרינן מעשה באחד שבא לפני ר'
 יהודה ואמר לו נתגיירתי ביני לבן עצמי אמר לו יש לך
 עדים אמר לו לא : ויש לך בנים אמר לו הן אמר לו נאמן
 אתה לפסול עצמך ואין אתה נאמן לפסול את בניך : ואקשיה
 ואכניה לא מהימן והתניא יכיר יכירנו לאחרים מכאן א"ר
 יהודה נאמן ארם לומר זה בני בכור וכשם שנאמן לומר זה
 בני בכור כך נאמן לומר זה בן גרושה ובן הלוצה אמר רב
 נחמן בר יצחק הכי קאמר ליה לדבריך גוי אתה ואין עדות
 לגוי : והלכה כרב נחמן בר יצחק משום דאמר גוי הוא ואין
 עדות לגוי אבל ישראל מהימן וה"ס אבנו : אבל אבן בנו לא
 מהימן : כדתניא רבי יהודה אומר נאמן הוא על בנו קטן
 ואינו נאמן על בנו גדול וא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן לא
 גדול גדול ממש ולא קטן קטן ממש אלא קטן ויש לו בנים
 זהו גדול גדול ואין לו בני' זהו קטן וכן הלכתא : מהני'
 מי שנתן רשו' לשלוהי לקדש את בתו והלך האב וקדשה
 אם שלו קדמו קדשיו קדושין ואם של שלוהו קדמו קדושיו
 קדושין אין ידוע שניהם נותנין גט : ואם רצו אחד נותן גט
 ואחד כונס : וכן היא שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה
 היא וקדשה את עצמה אם שלה קדמו קדושה קדושין ואם
 של שלוחה קדמו קדושיו קדושין : אין ידוע שניהם נותנין
 גט ואחד כונס : גמ' איתמר קדשה אביה בדרך וקדשה היא

עצמה
 סאדם נאמן לומר זה בני בכור אע"פ שלא היה מוחזק לבן
 שהיא בכור כי אם על פיו : נתגיירתי ביני לבין עצמי דאינו
 גר דגר כריך שלש' בקע' סטובל לשם גיורת כדאמרינן
 בהחזקת : נאמן אתה לפסול את עצמך ואסור אתה בבית
 ישראל דהא שזיתא לנפשיה חמיכה דאיכורה : (ואין עדות
 לגוי הואיל ובעיך מוחזקין בכשרות אי אתה נאמן להשתתף
 לפוסלן : והני מילי אבנו שהיו בנים לבנו כיום : אבל אבן
 בנו כלומר שיש בנים לבנו היום חסוי' אבנו לא מהימן סאם
 נאמניהו על הבן ממילא יהיו נפסלין בני הבן והיינו דקתני
 ואינו נאמן על בנו גדול) מתני' אם סלו קדמו קדושין
 קידושין דבטלי' לשליחו בשליח : איך ידוע איזה קודם :
 שניהם כותבין גט אם באה לינשא לאחר : גמ' וקידשה
 אינא את עצמה בעיר בו ביום : והרי היא בזוגת בדקדוקה
 לדעת

עצמה בעיה והרי היא בוגרת לפנינו רב אמר הרי היא בוגרת לפנינו ושמאל אמר חיישין לקדושי שניהם : אימת אלימא תוך ששה בהא נימא רב הרי היא בוגרת לפנינו : השתא הוא דבגרה . ואלא לאחר ו' בהא נימא שמאל חיישין לקדושי שניהם והא אמר שמאל אין בין נערות לבגרות אלא ו' חרשים בלבד . וכי תימא בציר הוא דליכא הא טפי איכא והא בלבד קאמר . לא צריכ' בחהוא יומא דמשלם שיתא . רב אמר הרי היא בוגרת לפנינו מדהשתא בוגרת מצפרא נמי בוגרת ושמאל אמר השתא אייתיא את סימנין . והלכתא כותיה דרב : מתני' מי שיצא הוא ואשתו למדינת הים ובא הוא ואשתו ובניו ואמר אשה שיצאה עמי למדינת הים הרי היא זו ואלו הן בניה אין צריך להביא ראיה על האשה ולא על הבנים . מתה ואלו בניה מביא ראיה על הבנים ואינו מביא ראיה על האשה . אשה נשאתי במדנת הים

לדעת אס יוכל מרשו' האב (לכיות קדושיה קדושין ומכאנא בוגרת) בן ביום : הרי היא בוגרת לפנינו וקידושה קידושין ולא של אביה : חוסטין לקידושי שניהם דשמה היתה נערה כשקדשה האב וקדמו קידושין : איולימא בתוך ששה חדשים דאמרין אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים דמסכיבין' סימני נערו' אינה שוכה להיות בוגרת אלא ששה חדשים דמסכיבין מוסרת לבגור (וסמניה כיכרים בדדיה כדקניא במסכת ברה פנה בחל כמל :) בהא לימא רב הרי היא בוגרת לפנינו הא כל אותו ששה חדשים היא בחזקת נערה וכי בדקוה בערב ואיסקתה בוגרת נמי יומר דמפסרא בוגרת הוה דילמא קסתח הוא דבגרת : לא ששה חדשים ולא כן כסתח משמלחו לה ששה חדשים ולחי בוגרת היא : (וכי תימ' וכו' רש"י ז"ל לאגרוס ליה דמסיב' תיסק אלעתין למימר הכי מו קאמר אין בין נערות לבגרות פחות מששה חדשים) ציומא דמישלם שתא חז קידשה היא את עצמה בערב ואביה קידשה קודם בבוקר לאחר וביום הזה היא בחזק' סתני' : מפסרא נמי בוגרת דכל כיום היא בחזקת סתניא : מתני' אינו צריך להביא ראיה לא על האשה שהיא מיוחסת שכבר בדקה כשנשאה : ולא על הבנים כדמוקין בגמר בקטנים וכרוכים אחרים דבחזק' חזן כן אין צריכין ליחסן על דיעדי' : מביא רחוק על הבנים שהן בני אותה האשה ואין צריך להביא ראיה על החסה שהיתה מיוחסת לפי שכבר בדקה אחרים כשנשאה כאן : מביא ראיה על האשה שהיא מיוחסת ואינו מביא ראיה על הבנים כי כרוכין אחרים : מתה ואלו בניה שאין כאן שום הוכחה

עשרה פרק ד קידושין

חיים הראי היא זו ואלו בניה מביא ראיה על הבנים מתוך
 ואלו הן בניה מביא ראיה על האשה ועל הבנים : גמ'
 אמר רבא בר רב הונא מתניתין דקתני אינו מביא ראיה על
 הבנים בכרוכין אחרי' : ת"ר אשה נשאתי במד"ה מביא ראיה
 על האשה ואין צריך להביא ראיה על הבני' : מביא ראיה על
 הגדולי' ואין צריך לחביא ראיה על הקטנים' בד"א באש' אחת
 אבל בשתי נשים מביא ראיה על האשה ועל הבנים על הגדולי'
 ועל הקטנים : אמר ר"ל לא שנו אלא בקדשי הנבול . אבל
 ביוחסין לא ורבי יוחנן אמר אפילו ביוחסין . ואזרא ר' יוחנן
 לטעמיה דאמר חייא בר אבא א"ר יוחנן מלקין על החזקות .
 ושורפין וסוקלין על החזקות . מלקין על החזקות כדרכי
 יהודה דאמר רב יהודה הוחזקה נדה בשכנותיה בעלה
 לוקח עליה משום נדה : שורפין וסוקלין על החזקות כדרכי
 בר רב הונ' דאמר רבין בר רב הונ' איש ואשה תינוק ותינוק'
 שהגדילו בתוך הכי' נסקלין זה על זה ונשרפין זה על זה .
 א"ש

הוכחה מביא ראיה על האשה ועל הבנים שמאזתה אשה היו
 גמ' בכרוכין אחרים נדבקי' אכלה : (ומביא ראיה על
 האשה שנשא במדינת הים : וא"כ להביא ראיה על הבנים
 ומסיים ואזיל באלו בנים אמרו בקטני' ולא בגדולים דאם
 הביא ראיה על הגדולי' שאין כרוכין אחרים אין צריך להביא
 ראיה על הקטנים :) באשה אחת שאמר אשה אחת נשאתי
 במדינת הים : אבל אמר סתי נשים היו ומתה האחת ואלו
 צביה של זו מביא ראיה על האשה שהיא מיוחסת ומביא ראיה
 על הבנים אפילו כרוכין אחר זו שלפנינו דשמה בני חברתה
 היו וגדלתן : לא שנו דשמכין אכרוכין לא לקדשי הגבול
 שאם כהן הוא אוכלין בקדשי הגבול משהבי' ראיה על זו באשה
 שכשרה לכהונה שומכין על הבנים הכרוכין אחרים לומר
 צביה הם ולא חללים : אבל ליוחסין אסי' כהן צבות אין
 נשאות לכהונה עד שיביאו ראיה שהן צבות אשה זו :
 ורבי יוחנן אמר אפי' ליוחסין שמכין אכרוכין : ואזלא רבי
 יוחנן לטעמיה דאמר סמכין אחזקה סבוחזקה ליכרך אח'
 אמו בחזקת אמו אפי' לענין דיני נפשות ליסקל ולישרף
 זה על זה וכל סכן לענין יוחסין : מלקין על החזקות בדבר
 שאנו מחזקין בו כשהוא כן ואפי' אין עדות בדבר : וסוקלין
 ושרפין כו' כדמסי' : החזק' נדה (שראובן שכינתיה)
 שלכשה היום בגדי נדותיה : שכגדולו בתוך הבית בחזק'
 שביא חשתו ואלו בניכין ואין אנו מכירין כהן בעדות נמורה :
 נסקלין זה על זה אס' צב' אס' על האשה נסקל מוסס בא' על
 אמו

עשרה פרק ד קידושין רסז

א"ר ש"בן פזי אריב"ל משום בר קפרא מעשה באשה אחת
 שכאה לירושלם ותינוק מורכב על כתפה וחגדילתו וכא עלי'
 והביאוה לב"ד וסקלו' לא מפני שהיה בנה ווראי אלא מפני
 שהיה כרוך אחריה : מתני' לא יתייחד אדם עם שתי
 נשים * אבל אשה אחת מתייחדת עם שתי אנשים * ר"ש
 אומר אף איש א' מתייחדת עם שתי נשים : גמ' לא יתייחד
 אדם עם שתי נשים מ"ט תנא רבי אליהו הואיל ונשים דעתן
 קלה עליהן * מנא ה"מ א"ר יוחנן משום רבי ישמעאל רמז
 לייחוד מן התורה מנין שנ' כי יסיתך אחיך בן אמך וכי בן
 אם מסית בן אב אינו מסית אלא לומר לך בן מתיחד עם אמו
 ואסור להתיחד עם כל העריו' שבתור' : וייחוד דפנויה נמי
 אסור מבית דינו של דוד * דגרסינן בפרק אין מעמידין אמר
 רב יהודה אמר רב באותה שעה נזרו על ייחוד של פנויה :
 וייחוד דגויה נמי אסור מגזרת שמאי והלל * דאמר באלף
 אמר אבימי משמיה דרב פתן ושמן ויינן ובנותיהן כולן
 משמונה עשר דבר הן : אבל אשה אחת מתייחדת עם שני
 אנשי' * אמר רבי יהודה אמר רב לא שנו אלא בכשרים *
 אבל בפריצי' אפי' עשרה נמי אסור * ומעשה היה והוציאות
 עשרה במטה * אמר רב יוסף תדע דמחכרי כי עשרה ונגבי
 כשורא ולא מיכספי מהרדי' אמר רב מלקין על הייחוד *
 ואין אוסרין על הייחוד * אמר רב אשי לא שנו אלא ייחוד
 דפנויה אבל ייחוד דאשת איש נמצא מוציא לעז על בניה :
 אמר רב מלקין על לא טובה השמועה שנ' אל בני כי
 לא טובה השמועה אשר אנכי שומע : אמר רבא בעלה בעיר

אין
 חמו וכוזא עליו : וכשרפין זה על זה חס נא האיש על הכת
 דבתו כשרפה : ותינוק מורכב על כתפיה ונידלתו בחזק'
 שהוא בנה : מתני' עם שתי נשים מס' בגמר' מפני
 שדעתן קלות וסתיבה נוחות לכתפתות) ולא תירא זו מחברתה
 שאף היא תעשה כמותה :) עם ב' חננים ס' בוס מחבירו :
 גמ' (מ"ט לא יתייחד עם שתי נשים כאשה שצתייחד עם
 ב' חננים :) לא להכי נקט קרא בן אמך לומר סבן מכוי עם
 האם) באיזה טעם דמעשה חמנון ותמר : והוכיחו עשר'
 במטה בהזקת מתה וקלקלו עמו ואשת איש קיטב : ונגבי
 כסור' שיש בה משוי עשרה בני אדם : (מלקין על הייחוד
 קכת מרדו' : ואין אוסרין אשת איש על בעלה מחמת יחוד :
 לא שנו דמלקין חותה : מוכיח לעז שיחמרו רחוק שזינתה
 ולפיכך הלוקה והאידיך ליכא מיתק ב'ד למקטלינהו :
 מלקין על לה טובה מסיכא קול עליו שהוא עובר טבירות

עשרה פרק ד קירושין

אין חוששין לה משום ייחוד - אמר רב יוסף פתח פתוח לר"ה
 אין חוששין לה משום ייחוד : מתני' כומן שאשתו עמו
 ישן עמהן בפונדקי מפני שאשתו משמרתו מתייחד אדם עם
 אמו ועם בתו וישן עמהן בקירוב בשר - הגדילו זה ישן
 בכסותו וזה ישן בכסותו : גמ' אמר רב יהודה אמר רב
 אסי מתייחד אדם עם אחותו - ודר עכ בתו כי אמריתיה
 קמיה דשמואל אמר לי אסור לחתייחד עם כל העריות
 שכתורה ואפי' עם בהמה : אמר רבא מתייחד אדם עם שתי
 יבמות ועם שתי צרות ועם אשה וחמותה ועם אשה וזבת
 בעלה ועם אשה ותנוקת שיודעת טעם ביאה ואינה מוסרת
 עצמה לביאה : הגדילו זה ישן בכסותו : וכמה אמר רב
 אחא בר רב עזא אמר אשי תינוקת בת ט' שנים ויום א' ותינוק
 בן שתיים עשרה שנה ויום א' ואיכא דאמרי תינוק בת שתיים
 עשרה שנה ויום א' ותינוק בן י"ג שנה ויום אחד - וזה וזה
 עד דאיכא שרים נכונו ושערך צמח אמר רפרם בר פפא אמר

רב

מלקין אותן דלא טובה השמועה לאו הוא דכתיב בצנו עלי אל
 בני לאו יסכאן על כו לא טובה השמועה (בטלה בעור אין
 חוססין לה משום ייחוד לה לקות דמסתמי מבעל (דכסת' אתי :
 מתני' מתייחד אדם עם אמו ועם בתו כדאמר לעיל לומר
 לך בן מתייחד עם אמו זה"ל לאב עם בתו : וישן עמהם
 הבן עם אמו ועודו קטן קאמר דישן עמה בקרוב בשר פדמפר'
 ואזיל הגדילו זה ישן בכסותו וכן הבת עם אביה בעודה קטנה :
 גמ' מתייחד עם אחותי לפרקים אבל אינו דר תמיד בייחודה
 חללה בבית : ודר עם אמו ועם בתו דלא תקיף יכריה עליוהו
 דאכני ביה אכשיכנס הגדול' דלא מיגרו בקרובת' מכו סמיכה
 לעיני (ואשי' עם בהמ' ובגמר' פ-כינן עליה דשמואל
 מתניתין מתייחד אדם עם אמו ועם בתו ומסקינן דתבאי
 היא) סתי יבמות נסי שני אחין שזנאית זו את זו סן תעשה
 באחת זרה לחברת' בייבו וכן כולסו שזנאית זו לזו (וטעמא
 מפרש ביבמות בס' האשה סהלכה :) היודעת טעם ביאה
 כלומר מה היא ביאה ותדע לספר הדברים בטוב ואינה מוסרת
 עצמה לביאה דעדיון לא אלבשה יכרה (הילכך חין כאן משום
 דעת קלה וסוב לא תבא נוחה להתפתו' : תינוקות בת
 ט' שנים ובדמסיים סופא דכי איכא שדים נכונו ושערך כמח
 הוא דונגרו בה ססבר לה כמאן דאמר בת ט' שנים ויום א'
 סהביה סתי שערות סימן סס מכאן ואילך אבל קודם לכן
 סומא בעלמא :) תינוק בן י"ג שנים ויום א' נקרא גדול וכל
 וסן עם אמו בקירוב בשר : וזה וזה בין ללישנא קמא בין
 ללישנא

עשרה פרק ד קידושין דסח

רב הסדא לא שנו אלא שבושה לעמוד ערומה • אבל לא
 בושה לעמוד עיומה לא : אמר רבא לא אמרן
 אלא דמקדשה אבל לא מקדשה לית ליה כה :
 מתני' לא ילמד רווק סופרים • ולא תלמד אשה סופרים •
 רבי מאיר אימר אף מי שאין עמו אשה לא ילמד סופרים : רבי
 יהודה אומר לא ירעה רווק בהמה • ולא ישנו שני רווקים
 בטלית א' • וחכמים מתירין : כל שעסקו עם הנשים לא
 יתייחד עם הנשים : לא ילמד אדם את בנו אומנות בין
 הנשים : לא ילמד אדם את בנו חמר גמל ספן קדר הנינוגי
 הרעה מפני שאומנותן אומנות ליוסטים : גמ' לא ילמד
 רווק סופרים מ"ט אלימא משום חשדא דינוקי והתניא אמרו
 לר' יהורח לא נחשדו ישראל על משכב זכור ולא על
 הבחמה

ללוסכא בתרא בתינוקות צמינן טדים נכוכו צסימני בערות
 טבדין דהיינו צוחל כדתנן במסכת נדה ושערך כמה חלה
 ללוסכא קמח חי חקי' סתי סערו' מתשע סני' ולמעלה סו'
 גמור הוא וללוסכ' בתרא הוא שומא עד בת סתים עשרה טנה
 יוס א' : בושה לעמוד ערומה צידוג טיש נה יכר טעם
 צוחה : את' רבא לא אמרן לא דמקדשה כראה סגריסה
 אחרת היתה לו לרב אלפסי ז' וע"ס צר' וקגמרא נדף פ"א
 א' :) מתני' רווק סופרים רווק סני' בלא חשה סופרים
 מלמדו תינוקו' כלו לא ירגיל את עקמו רווק להיות מלמדו
 תינוקות וקגמר' מפרש טעמא (וכן לא תלמד אשה סופרים
 לא תרגיל עמה להיותה מן המלמדי תינוקות) אף מי שאין
 לו חשה כלו' לא מיעבי' רווק שלא ייהי לו חשה מעול' חלה
 חסי' היה לו חשה ומתה או גרסה (וקגמרא מסקינן דאף מי
 טיש לו וחוכה שרוייה חכלו לא ילמד סופרים :) לא ירעה
 רווק בהמה שלא יתאזה לה : ישנו שני רווקי' בטלית ח' שלא
 יבואו לדי משכב זכור וחכמים מתירין דלא נחשדו על הזכור
 ועל הבהמה : כל שעסקו עם הנשים שמלאכת הוינות לנשי'
 והנשי' כרוכות לו : לא מתוחד עם הנשים וחסי' עם נשים
 הרבה לפי שלכונם כהן וכולן מחסו' עליו (וחלו איניש אחרים'
 עם כ' נשים תנן אבל בג' או ד' ספיר דמו) חמר גמל ספן
 קדר כל חלה אומנו' ליסטון כשהולכין בדרכים הם נכנסין
 ויוקטין מן הסרמים ושאר פירות ועוד שנסכרין להרב' בני
 חדס ועובדים על תנאס : חנווני מלומד באונאה ולכטייל
 מים ציין וכרורות בחטין : ורועה בהמות' שלו שמעמידן
 בשדו' אחרו' : גמ' אלימא משום חשדא דינוקא סהסודין
 על משכב זכור דתינוק : אמרו לו לרבי יהודה דמתניתין
 אהא

עשרה פרק ד קידושין

הבהמה אלא רווק משום אמהתא דינוקי אשה משום אבהתא :
דבי יהודה אומר לא ירעה רווק בהמה תניא אמרו לו לר'
יהודה לא נחשדו ישראל על הזכור ולא על הבהמה : תניא
ד' נהוראי אומר מניח אני כל אומניות שבעולם ומלמד את
בני תורה * שכל אומניות שבעול' עומדות לו לאדם בעת
ילדותו ולעת זקנותו מת מוטל ברעב * אבל תורה עומדות
לו לאדם בילדותו ובזקנותו : בילדותו הוא אומר וקווי'ה'
יחליפו כח יעלו אבר כנשרי' * ובזקנותו הוא אומר עוד
יגובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו :

סליק פירקא

וסליקא מסכת קידושין

אבא דקאמר לא ישנו שני רווקים בטלית אחד : משום
אמהתא דינוקי אימותיהן של תיכוקות שמכיון' אכלו לכביח
בניהם אל בית הספר : (כל אומניות אין להם מתן סכר
לאח' זמן אלא סכר המכיון' בסן בשעתן אבל תורה מתן סכרם
מחיליו לאורך ימים ואף לחובה וכזקן שאינו יכול לעסוק בה
מעבסיו אוכל מן הקודמת) עוד יגובון בשיב' ישמחו ויכוננו
לעת זקנתן דשנים ורעננים יהיו :

בדרן עלך עשרה יוחסין וסליקא לה מסכת קידושין

הכל

שוחטין (ו' ד סי' א) ושחיטתן כשר' : חוץ מחר' שיש' וקטן שמא יקלקלו בשחיטתן : וכולן ששחטו ואחריו רואין אותן שחיטתן כשרה : שחיטת הנכרי נבלה ומטמאה גומשן השיחט בלילה

הכל שוחטין כל היבא דתכונן הכל מיותו להו בצמעתא קמיותא דערכין לאיתווי מאו והכל דמתכו פליגי פה בגמ' לאיתווי מאו איבא למ"ד לאיתווי טמא בחולין) שנעשו על טהרת קדש דמביא סכין ארוכ' ושוחט בה כרי שלא יגע בצב' (ואיבא למ"ד לאיתווי מומר) איבא נבילתו וקתוהו דכי לא מסכח היתרא איבא נבילו' ישראל בודק סכין ונותן לו ומתר לאכול משחיטתו דמאח' שהסכין בדוק ונתון בידו שחיט ספור דכל כמה דמכי למיכל היתרא לא שביק היתרא והכל איסורא אכל כשאין לו סכין בדוק לא טרח להדורי בתר סכין יפה אם זו פגומה) ואיבא למ"ד לאיתווי שאין מוחזקין שלא שחטו לפיכך שתי' חו' ג' פעמי' לראות אם יש בהן כח שאין מתעלפין בשחיטה שיבואו לידו שהייה או אם יודעין לאמן ידיו' ואיבא למ"ד לאיתווי שאין ידוע אם יודע הלכות שחיטה וכולן מסורטין בגמ' בתלמודא (וכולהו מתרבו לכתחילה ידוע' במתכו' : חוץ מחר' שוטה וקטן דאפי' ידוע בד נמו לא שמא ידרסו שם' יחלידו וכולן ששחטו ואחרים רואין אותה שחיטתן כשיר' מוכח בגמ' דלכ"ע האי וכולן אחרים שוטה וקטן נמו קחי דדורה' דועבד מכשירין שחיטתן אבל לכתחילה אין מוסרין להם לשחוט אפי' באחרים עומדין על גבן דכוון שהן מונדין לקלקל חיישי' שמא יסכו או שמא ידרסו מעט ולאן חדעתייבו דכתי' אחרים שרואין אותן :) שחיטת נכרי אפי' שחט בהלכתו ואפי' אחרים רואין חלו נבילה (ומטמא במשא

הכל שוחטין פרק א חולין

צלילה וכן הסומא ששחט שחיטתו כשרה : השוח' בשבירת
 זביוס הכפורים אע"פ שמתחייב בנפשו שחיטתו כשרה :
 גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל כל טבח שאינו יודע
 הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו : ואלו הן הלכות
 שחיט' שהייה דרסה חלרה הגרמה ועיקור : מאי קמ"ל כולה
 תננהי לא צריכ' אע"פ ששחט לפנינו שנים ושלשה פעמים
 ושחט שפיר : מהו דתימא הא איתחוק : קמ"ל דכיון דלא
 צמר זמנין דשהי (ו"ל סי' יח כה) ודריס ולא ידע : ואמר
 רב יהודה אמר שמואל הטבח צריך שיבדוק הסימנין לאחר
 שחיטה : לא ברק מאי אמר רבי אלעזר בן אנטיגנוס
 משום רבי אלעזר ברבי ינאי טרפה : במתניתא תנא נבלה
 ומטמאה במשא : דאמר רב תונא בהמה בחייה בחוקת איסור
 עומדת עד שיודע לך כמה נשחטה : נשחטה הרי היא בחוקת
 היתר עד שיודע לך כמה נטרפה : כלומר שכל זמן שהייה
 בחיים הרי היא אסוריה משום אבר מן החי ואינה ניתרת אלא
 בשחיטה כשרה וכמו כן בסכין שאין בה פגם : הילכך אש
 לא נתברר שנשחטה שחיטה כראוי בין בסימנין בין בסכין

יפה
 כיון דלאו בקורת שחיטה הוא כשהש' הויא ליה כמת' מאילוי
 חבל כהנא שרוס דלא אמרינן סתם מחשב' נכרי לע"ז והכי
 איתא בגמ' : השוחט בטבת זביוס הכפורים אע"פ שמתחייב
 בנפשו שחיטתו כשרה ודוקא בשוגג וי"ק אע"פ שבמזיד
 מתחייב בנפשו בשוגג שחיטתו כשרה או אשוי' בחזיר ששחט
 בכנע' דאלו צפרהסי' ובמזיד הא"ק ל' דמזמר לחלל שבתו
 צפרהסי' שחיטתו פסולה ובתוספ' כתבו דאשוי' צמזוי' ובפרהסי'
 שחיטתו פרהסי' כשרה שאינו נעשה מזמר אלא משחיטת
 פרהסי' ואילך : גמ') מאי קמ"ל כללו תנכסי' שהייה
 תנו בהשוחט אש שהיה כדי שחיטת צפרה' אחרת והיינו שהייה
 שחט והתיו את פרהסי' בבת אחת שלא הוסיף וילא הביא היינו
 דרס' שחט את הווסט ופסק את הגרמת היינו עיקור או
 שהחליד בסכין תחת הסימון הסני' ומסקו היינו חלדה בחולצה
 זו הנכנסת להורים השוחט מתוך הטבעת היו הגרמה והת'
 מפ' ללסון הגרמה שמכריע ידו לכחית חוץ למקום הכשר
 שחיטה (כולהו תנינבי במתני' פ' השוחט שבה' מתנבל' בסין)
 וכיון דאינו בקי בהן פשיט דאשו' לאכו' משחיטתו ולא ידע
 אינו יודע שאשו' לעשו' כן ומאכיל לנו : טריס' ואינה
 מטמא' כדאמרינן בהעו' והרוטב וכי ימות מן הכהמה מוקפת
 צהמה מטמאה ומקפת צהמה אינה מטמאה ואיזו זו טריס'
 ששחט' : נכנס דלאו בחזק' שחיטה מוקמיה לה : בחזקת איסור'
 שחיטה

הכל שוחטין פרק א חולין דע

יפה ארי היא בחוקת איסור עד שידוע לך במדע נשחטה
 ומטמאה במשא כנבלה : נתברר לך שנשחטה שחיטה כשרה
 ארי היא בחוקת היתר עד שידוע לך במה נטרף ואפי' בא זאב
 ונטל את בני מעיה והחזירן כשהן מנוקבין לא היישיגן שמא
 במקום נקב נקב אלא ארי היא בחוקת היתר ואין מטריפין
 לה בזה הנקב וכן הלכה : והני מילי באיסור אבל בסכנתא
 כגון שראה צפור מנקר בתאנה ועכבר מנקר באבטיח היישיגן
 שמא במקום נקב נקב ואסו' משום סכנות נפשות : איתמר
 השוחט בסכין של נויים רב אמר קילף רבה בר רב הונא אמר
 מריח : והלכתא מריח ולקילא : ואיכא מאן דפסק כרב
 לחומרא : סכין ששחט בה טריפה פליגי בה רב אחא ורבינא
 חד אמר מריחה בהמין וחד אמר מריחה בציון : והלכתא
 מריחה

שחיתה אסורה משום אבר מן החי לכך אם נולד ספק בשחיטה
 ובאפה לרעמיד' על חזקתה שחיתה בתחלה כמחלת שרבהמה
 זו אסורה כי בחזקת איסור היתה תחיל ומספק באת להקירה
 ולומר שמא כראוי נשחטה חל תקור אותה מספק עד שידוע
 לך שנשחט כראוי : אבל אם נשחט ארי היא בחזקת היתר
 דרוב בהמות שנשחטו ארי הן בחזקת כשרות : ולא חיישי'
 שמא במקו' נקב שהיה בו מתחילה אתרמו ליה החתא שהכניס
 בו סיכין וטריפה דניקבו דקין משמנה עשר טריפו' הן :
 שראה כסור המנקר לסון נוקב : חיישי' שמא במקום נקב
 של הכחש נקב ואסור : קולף בית השחיטה מפני שבלע
 שמנונית איסור סעל הסכין : מדיח במים את בית השחיטה
 וקאמר בגמ' לימא דהא קמפלגי מר סבר בית השחיטה רותח
 ומר סבר בית השחיטה כוונן כלו' אין חוס בית השחיט' חזק
 לכל' וע' ומייהו הדחה בעי שהרי נתקנח בו שמנוני' ואע"פ שלא
 נבלע בכשר הרי הוא בדפנות בית השחיטה שאי אפשר לדפני
 הסכין בלא שמנונית וקאמר דכ"ע בית השחיטה רותח למ"ד
 קולף ספי' למ"ד מדיח אידי דטרידי סימנין לאפוקי דמא לא
 נבלע איכה דאמרו דכ"ע בית השחי' כוונן מ"ד מדיח ספי' מ"ד
 קולף אנב דוחקא דסכינא משפסא אותו בצטר בדוחק ובלע
 זכיון דלא איפסיק בלכתא ואיסורא דאורייתא אזלינן לחומר'
 דקיימא בשל תורה הלך אחר המחמו ומכל מקום לכתחילה לא
 ישחוט דהא השוחט קאמר : חד אמר בחמין פירש בחמין
 צריך להגעיל לסכין מצני שבלע שמנוני' השרפה דקסבר בית
 השחיטה רותח וחד אמ' כוונן דקסבר בית השחיטה כוונן ולא
 נבלע סכין שלא נתחמם : והלכתא איכו' כוונן ואע"ג דפסק
 הלכת' דבית השחיטה כוונן ה"מ גבי סכין של היתר היא דפסק
 הילכת'

הכל שוחטין פרק א חולין

מדיחה אפילו בצונן : ואי איכא בלייתא דפרסא לא צריך
אלא מכפרה כבלייתא דפרסא תכה ששחט ברה בהמה או עוף
ואינה צריכה הדחה : אמר רב (ו' ד סו' סד) הטבח צריך
שיהיו לו שלש סכין אחת ששוחט בה : ואח' שמחתך בה בשר :
וא' שמחתך בה חלבים : ונתקין ליה חרא ונחתוך בה בשר
ואח' כ נחתוך בה חלבים גזירה שמא יחתוך חלבים ואח' כ
בשר : ואמר רב יהוד' אמר רב הטבח צריך שיהיו לו שני כלים
א' שמריח בו בשר ואחר שמריח בו חלבים : ונתקין ליה
חד ונדיח לו בשר ואחר כך נדיח בו חלבים : גזירה שמא
ידיח חלבים ואחר כך ידיח בשר : אמר אמימר משמיה
דרבא לא ליסחוק איניש כפלי עילויה בישרא : דדאיב תרבא
ובלע בישרא : אי הכי כי תריצי נמי דאיב תרבא ובלע
בישרא : קרמא פסיק מתתאי אי הכי מעלאי נמי איכא קרמא :
איכא וקליש ואידי דממשמש ביה ידא רטכחא מיפתת :

א"ר יהודה אמר רב ת"ח צריך שילמד שלשה דברים כתב

שחיטה

הולכת להיות רח דקסה הוא לכלוב לא ע"י רתוחה אבל גבי
סכין דאיסורא של גויס בפלוגת דלעיל לא ספק מפני שסכין
הוא של איסור והבשר רך לנלוט : בלייתא דפרסא למיכפרי
חתיכות בגד וסן של וילון שהוא קסה ויפה לקנח : א' ששוחט
בה דבר אחר שלא תיפגס ותקלקל ופעמים ינא ליה איסור
שיסחוט בלא נדיקה : חלבים למכור בשוק : ונתקין
חדא לחלבי' ובשר (ונחתוך בה בשר ואח' כ נחתוך בו חלבי'
ואע"פ שאח"כ) וחתך בה בשר כשיגיע בה מה אחרת ליה (לביא
למיוחס למידי) רכיון לחלבי' כוכן הן בהדח' סגי להו או בקינח
(ומסת' יקנח או ידיח הסכין בנתיים) גזירה שמא יחתוך
חלבים ואח"כ בשר בבהמה אחת וטרוד במלאכתו וישכח ולא
יקנח : שמא ידיח חלבים תחילה ויהיו המים מפוטמו מן
השמכות על ידי שפסוק הידים ואע"פ שהוא כוכן ואחר כך
ידבק בדופני הבשר ואע"פ שאין נבלע בתוכו נדבק הוא מבחון :
לא ליסחוף איניש כפליה כסלים שחלב הכליות דבוק בהן לא
יכיה כופה אותה על גב בשר אחר שהחלב מוטל על רבשר
וחתמוס וזב על הבשר : כי תריצי נמי כשהן מונחין על הדף
כדרך החלב למעלה הא נלעי כפלי גופייהו מחלב הדבות :
קרמא קרום מפסיק בין חלב לבשר והוא אותו קרום שנוטלין
אנו מן הכסלים שקורין פלקנא"ס דעב וחזק הוא ולכך הוא
אסור שהחלב נבלע על כך שהוא זב לבשר שתחתיו : מעיילתו
נמי כי סחוף ליה על גבי בשר יש קרום מפסיק שאין לך חלב
שאין לו קרום למעל' : (ומסת' לשון פתות אותה פתים)
כתב

הכל עזחטיין פרק א הולין רעא

שחיט ומיל': ורב חיננא בר שלמיה משמיה דרב אמ' אף קשר
של תפילין וברכת חתני' רציצית: ואידך הני שכיחן: וזהני לא
שכיחן: איתמ' השוחט בסכין ונמצא פגומה אמר רב הונא
אפילו שבר בה עצמות כל היום כולו פסולת היישינן שמא
בעור נפגמה: ורב הסדא אמר כשרה אימור בעצם דמפרקת
נפגמה: והלכתא כוותיה דרב הונא בשלא שיבר בה עצמו':
והלכתא כוותיה דרב הסדא בששיבר בה עצמות: הילכך
צריך בדיק' בין כל הדא וחד' דאי לא בדיק בין כל הדא
וחד' ונמצא הסכין פגומה כל מאי דשחיט בה אסור: כדאמרי'
היה עובדא וטרף רב יוסף תליכר היותא: ואפי' קמייתא:
כדרב הונא דאמר היישינן שמא בעור נפגמה וכי קא שחיט
להו

כתב לכתוב שידע לחתום שמו דין או בעדות: שחיטה
לאמן ידיו לכך אע"פ שבקי דהלכו שחיטה: קשר של תפילין
יש בו אומנות שעשוי כמו חוט דל"ת שיבא נרא' בכן שדי השוין
חוק' בקמט הקשר כעין שוין (ורכוע' קטנה כפול' תלויה
בין כעין יו"ד: הני שכיחן תפילין טויות וזרכ' חתני'
מכווין תדיר הילכך הכי בקיחין בהם ואין לריכזן לומר
שמעמנו יהיה בקי בהם:) וקשר עשוי כמו ד"ת: (השוחט
בסכין ולאח' מכן נמצאת פגומ' ויודע הוא שכשחטה בה
בדקה קודם שחיטה וביטה יפס' אבל לא בדהה אחר שחיטה
מוד': אפי' שיבר בה עצמות בין שחיטה לבדיק' אחרוכ'
דאיכ' למיתלוי' בעמנו' פסולת השחיט' שמא בעור הכהמס
נפגמה ונמצא שלא נשחטו הסימנין לא נקרעו שהפגס קורע
וקרא וזכתה כתוב וטעמיה דרב הונא מסו' דכיון דנהמה
בחייה בחזקת איסור עומד' לעולם אינה יוכלה מחזקת' עד
שיודע לך שכשחטו הסימנין כראוי בסכין בדוקה ולפיכך כל
שנמצאת פגומה אע"פ ששבר בה עצמו' אי גמי שנאבד הסכין
ולא נבדק אחר שחיטה לרב הונא פסול' ורב הסדא אמר
כשרה אפי' בשלא שיבר מכשר דתלינן דבעז' דמפרקת
אופגמא לאחר שנפגמ' שחיטה שנגע בעצם המפרקת וביא
הכואר וטעמו' דרב הסדא דכיון דהאי רועותא בסכין הוא
דחיתיליד ולא בדהמ' וסכין היה בחזק' בדוק ממשוכי' חזקתו
ותולין להקל דלאחר שחיטה נקנס') והילכתא כרב הונא
בשלא שיבר דחיישינן לעור (ולא תלינן לקולא בעצם המפרקת
דנגעה דעצם המפרקת לא פגמה לסכינטפי מעור) והילכתא
כרב הסדא כששיבר דהו' היה כשירה ותלינן בעז' נפגמ' דעצם
ודחי פוגס:) תליכר היותא שלא בדק בין זולזו ואחר
שחיטת כולן נמצאת פגומה: כרב הונא דחיישינן שמא

הכל שוחטין פרק א חולין

להו לסימנין בסכין פגומה קא שחית להו : והיכא דראת
 אחר ששחט ואזל ליה לעלמ' ולא ידע אי גמיר אי לא גמיר
 אותה שחיטה מותרת דרוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן :
 דתניא הרי שמצא תרנגול שחיטה בשוק או שאמר לשלוחו
 צא ושחוט לי והלך ומצאו שחוט חוקתו שחוט : אלטא
 אמרי' רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן * וכן הלכתא *
 ואיכא מרביותא דסביר' ליה כרבינ' דאמר כלישנא קמא אבל
 אם אין יודעין אם יודע הלכו' שחיטה אם לאו לא ישהוט
 ואם שחט בודקין אותו אם יודע הלכות שחיטה מותר לאכול
 משחיטתו ואם לאו אסור וקאמרי' דהילכתא כרבינא משום
 דבתרא היא ואנן לא סבירא הכי דק"ל דרוב מצויין אצל
 שחיטה מומחין הן הלכה היא דהכין מסקנא דגמרא כלישנא
 בתרא דרבינא * ואי קשיא לך הא דאמר רב הונא בהמ'
 בחייה כחוקת איסור עימדת עד שיודע לך כמה נשחטה וכו'
 דשטע' סינה דספ' שחיטה לחומרא וק"ל דהילכתא הוא *
 התם כגון דאיתילדא ריעות' בסכין אבל הכא כיון דק"ל
 דרוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן מאי ריעותא איתיליד
 הילכך איתא להא ואיתא להא ולא קשיאן אהרדני' חייץ מחרש
 שופט וקטן שמו יקלקלו בשחיטתן * שטא קלקלו לא קחני
 אלא שטא יקלקלו אמר רבא זאת אומרת אין מוסריין לחן
 חולין

צעור נפגם :) לסוף בר' וזיכא דראה אחר ששחט ואזול
 ליה לעלמא וכו' נראה מדברי הרב אלפסי דדוקא זיכא דאזול
 לעלמא ולא איפטר למיבדקיה הוא דסמכינן ארוב מצויין הכל
 שחוט' מומחין הן אבל כל היכא דחיתי קמן בדקוין ליה וכו'
 כתב בעל הלכות ראשונות ז' לוטעמא דמינתא דנבי דרוב
 מצויין הכל שחיטה מומחין הן מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 טוב' זהו ליה כס' סו' דרוח' דאסיקנ' לעיל דכל היכא
 דחיתים קמן בדקוין ליה וכו' לותי' קמן סמכינן ארוב נבמו'
 דכשרות ניכרו וכמך הרא"ש דלאו דוקא ראה דהא מיייתי
 ראיה ממש תרנגול' שחוט' בסוק אלא משום דבעי לסיומי
 ואזול לעלמ' לאשמועינן דאי לא אזול לעלמא לא סמכי' ארוב
 מצויין הכל שחיטה מומחין הן ובעי למבדקי' וראה דנקט
 פי' שראהו מרחו' ולא היס יכול לידע אם שחט יפה דאי היה
 בארזי רוחין חיתן חסי' לרבינא נמי אי ליתיה קמן דליבדקיה
 שחיטתו כשירב דהכי קתני לך כולן ששחטו ואחרים רוחין
 חותן : שמו קילקלו לא קתני ואע"ג דבדיעבד מייירי כדקתני
 ושחיטתן כשירב הוין מחסו' : אלא שמו יקלקלו דמסת
 דמועדים הם לקלקל : זאת אומרת אין מוסריין להם חולין
 כנומר

הבל שוחטין פרק א חולין רעב

חולין לכתחלה : וכולן ששחטו וכו' תני ר' אושעיא זעירא
 דמן חכריא זרק סכין לנעצה בכותל והלכ' ושחטה כדרכה ר'
 נתן מכשיר וחכמים פוסלין * הוה תני לה והוא אמר לה
 הלכה כר' נתן * ורוקא דזרקה הוא * אבל נפלה מאיליה
 ושחטה כדרכה פסולה * השוחט בלילה וכן הסומא וכו' :

דרוקא דיעבר * אבל לכתחלה לא ישחוט : ואי איכא אבוקה
 כנגדו שוחט בלילה לכתחילה * כדתני' לעולם שוחטין בין
 ביום ובין בלילה בין בראש הגג בין בראש הספינה ואוקמה
 רב פפא בשאבוקה כנגדו : (א"ח סית) השוחט בשבת
 דבי"ה וכו' : א"ר דימי מנהרדעא הילכת' השוחט לחולה
 בשבת מותר לבריא באומצ' מ"ט בין דלא איפשר לכזית
 בשר בלא שחיטה כי קא שחט ארעתא דחולה קא
 שחט * והמכשל לחולה בשבת אסור לבריא גזירה שמא
 ירבה בשבילו : מתני' (ו"ד סו"ן) השוחט במגל יד

בצור

כלומר חסין חולין לכתחלה ואסין אחרים עומדים על גבן :
 דמן חבריו צנו היטובה : כדרכה כהוון : (רבי נתן
 מכשיר דלא צני כונה כלל וחכמים פוסלין דצני כונה
 לחתיכה : הוה תני לה דאשכח מתני וגרסה : וכו' אמר
 לה מדעתו דהלכ' כרבי נתן : ולעון הנג' וסא צעין מולין
 ומניח ומשני טהלכה וזאה כדרכה ופירשי סתקסה כהליכתו
 זסכה בקותל וחזר וחקסה אבל נפלה ושחטה כדרכה פסולה
 דנסי דלא צעין בחולין חסין כונה לחתיכה צעין מיכא סתהא
 בשחיטה מכת ארס דכתיב וזקחת ואכלת מה שאתה זוכה אתה
 חוכל) לכתחלה לא ישחוט בלילה גזרינן שמא לא תשח' רוב'
 והוא לא ידע : בין בראש הספינה וא"ע ג' דתקן חין שוחטין
 לא לתוך הים ולא לתוך נהרו' דלא לימא קשר של ים הוא סוח'
 ולא לתוך הכלים דלא לימא הואיל ומקבל הדם לזרקו לע"ז
 הוא כריך ואסין הכי בראש הגג שוחטין ולא חיושי' שמא
 יאמר לכבא חסמי' עליה לשחו' או אם מקבל בכלי הכל יודעין
 שאי אפשר לו לטקף את גבו ואין כאן חסד וברא' כספי' כמי
 הכל יודעין כיון דכספי' הוא מה שהוא שוחט לים זהו שלא
 לטקף הספינה : באבוקה כנגדו ומתניתין חין אבוקה
 כנגדו : השוחט לחולה בשבת לחולה בשבת לחולה מבעוד
 יום : מותר לבריא באומצ' לבוס חיו וכנון שנחלה החול'
 מער' שבת דאין כאן איסור מוקצה וגם חין כאן איסור שבת
 דהרעתא דחולה קא שחט וליכא לאיגזר שמא ירבה בשחיטה
 בשביל בריא דסא מסו' הוה זית לחולה צעין למישחט לכוליה:
 גזיר' שמא ירבה בשבילו ללכל : מתני' במגל יד יס' לו

הכל שוחטין פרק א חולין

בצור ובקנה שהיטתו כשרה : הכל שוחטין ולעולם
שוחטין ובכל שוחטין חוץ ממגל קציר והשינים והמגר'
והצפורן ספני שהן חונקין : השוחט במגל קציר בדרך
הליכתה ב"ש פוסלין ובית הלל מכשירין : ואם החליקו
שיניה הרי זו כסכין : גמ' השוח' במגל יד דיעבד אין
לכתחל' לא גזירה דילמא אתי למיעבד באירך גיסא : פי
מגל יד צרו א' סכין וצרו א' מגל : בצור ובקנה לכתחלה לא :
בתלוש ולבסוף חיברו : אבל במחוב' מעיקרו אפי' דיעבד
שחיטתו פסולה : ובתלוש שוחטין לכתחלה דתניא בכל
שוחטין בין בצור בין בזכוכית בין בקרומיות של קנה ומאי
ניהו סימונים ראגמ' : תניא נעץ סכין בכותל ושהט ברה
שחיטתו כשרה : אמר רב ענן אמר שמואל לא שנו אלא
שהסכין למעלה וצואר בהמה למטה : אבל סכין למטה
וצואר בהמה למעלה חיישין שמא יררו' : והא דקתני בין
שהסכין למעלה וצואר בהמה למטה בין שהסכין למטה וצואר
בהמה למעלה : אמר רב זביר לצדדים קתני סכין למטה
וצואר

שתי פיות האחד חלקה כסכין והסכיוה יש בה פגימות : הכל
שוחטין אפי' כותי חו' ישראל מומר ולעולם שוחטין בין ביום
בין בלילה ואכזר' כנגדו : ובכל שוחטין בין בצור בין בזכוכית
בין בקרומיות של קנה סקופרין כו' תבוא' שפגימותי כולן כוונות
לכד אחד בסיבוע : מגיר' סכין מלא פגימו' ואיכזן מסופעת
כמגל קציר אלא מכוונ' שיש לפגימות מורטין מכאן ומכאן
כסת' פגימו' חוגרת : שיכיים התחובים בלחי בהמה :
והכפורן במחוברת : שהן חונקין אין חותכין אלא חורטין
מחנות הפגימו' והאי חונקין השחרח קאי ולא אכזפורן דטעמ'
דכיפורן מס' בגמר מסו' מחובר : דרך הליכתה איכ' קורעת
לכ"ה מסני סראשיהם כפוסין בן מאד : גמ' דילמא אתי
למיעבד באיד' גיסא במקום הפגימו' ושמעי' מכאן דסכין
פגומ' ויש בה כדי לשחו' בה מן הפג' ולהלן דאסור לשחו' בה
לכתחיל' דהא בכה גזרי' מסו' אידך גיס' כ"ס ביכא דיש פגומ'
בהאי גיס' דגזרי' : מחובר מעיקרא אפי' דיעבד שחיטת'
פסולה דילכפו' מויקח את המאכלת דבעינן שחיטה בתלוש :
קרומים עשב הגדל באגמי' כשהוא יבש הוא חדוד וחותר ואין
קסמין נבדלין ממנו והיינו סמוכא דאגמא (חבל שאר קנים
כסדו חקין אותן קיסמים כיתוין ונפרטין מהן וחיישינן דילמא
נקבי להו לסימנין : נעץ סכין בכותל והוליד והביא טלה
כואר בהמה : חיישי' שמא ידרוס דמתוך טכואר מכביד
על הסכין חיישינן שמא ידרוס : לכדדין קתני רוסח תמי
בין

הכל שוחטין פרק א חולין רעג

וצואר בהמה למעלה בתלושה : סכין למעלה וצואר בהמת
 למטה במחוכרת : רב פפא אמר כי תניא ההיא בעופא
 דקליל : ת"ר (ו"ד סי' יח) סכין שיש בה פנימות הרבה תידון
 כמגירה : ושאיין בה אלא פנימה אחת אונרת פסולת
 מסוכסכת כשרה : וה"ד אונרת וה"ד מסוכסכת אמר ר"א
 אונרת משתירוחות מסוכסכת מרוח אח' : אמר רבה ג'
 מרות בסכין אונרת לא ישחוט ואם שחט שחיטתו פסולה :
 מסוכסכת לא ישחוט ואם שחט שחיטתו כשרה עולה ויורד
 מותר לשחוט בה לכתחילה : ומסוכסכת דקאמר רבא שחיטתו
 כשרה כשהוליד ולא הביא אבל אם הוליד והבי' שחיטתו
 פסולה

צין בתלוש צין במחוכר וכי הדר מסיים בסיפא צין סכסכין
 למעלה צין למטה לאו אתרווייכו קאי אלא חד אתלוש
 וחד אמחוכר סכין למטה וצואר בהמה למעלה אתלוש
 דאדם אחו צין למטה ושחט ובהמה תלויה באויר וזה
 מוליד ומביא והא דקתני סכין למעלה וצואר בהמה למטה
 אמחוכר כלומר אף מחוכ' : רב פפא אמר לא תוקמ' בשינויי'
 דחיקא דחידו וחידו אתלוש ומחוכר קאי ואס"ה לא תיקשי
 לרב ענן דהא דקתני סכין למטה וצואר בהמה למעלה דכשר
 במחוכר בעופא דקליל ובהמה דקתני לאו דוקא : שיש
 בה פנימות הרבה נידון כמגירה ואפי' כולן מסוכסכת אסורה
 למסוכסכת היינו שאין לה פנימה אלא עוקץ א ועוקבו השני
 הוחלק במסחו' ומכשרינן לקמן כי ליכא אלא חדא מסוכסכת
 וכשהוליד ולא הביא שלא פגעה הסכין בשחיטה בעוקץ
 משחיטתו לסימנין וחיימא ארישא דסכינא דבשחיטתו בעוקץ
 עדיין לא נחתכו העו' והבש' שיקרע בעוקץ הסימן בירידתו
 אבל כאן שיש בו פנימות הרבה אפי' כולן מסוכסכות עוקץ
 של פגם הראשון מחליט העור והבש' והפגם השני בא בסי'
 וקורע והא דתנן במגל קטיר דרך הליכתה צ"ה מכשיר היינו
 משום שמגל קטיר עוקצו פנימותיו כפוסין מאלד מאלד ואין
 קורעין דרך הליכתו כלל אבל עוקץ שאינו כפוף קורע אפי'
 בירידתו כשהסימן יורד ממנו ונכנס לתוך הפגם : מסוכסכת
 כשירה כדמסיק : מב' רוחות שיש עוקץ לפגם א' לראשו וא'
 לסופו ואונרת (לסוף אחיפה שאונרת) הכפורן צין סכי
 העוקצים לסוף אגרה בקיץ לחמה : מרוח א' שאין לפנימה
 אלא עוקץ א' וכשני הוחלק במשחזת ואינה מעכבת את
 הכפורין והבשר : מסוכסכות לא ישחוט גזירה קמא ויליד
 ויביא : עולה ויורד כגון סכסגמה הסכין פגם גדול והוחלקו
 שני העוקצים במסחו' והיו הסכין כמוד' סס : והוא דקיימא

הכל שוחטין פרק א חולין

פסולה : וסכינא חרופא טובא דרמיא לסאסא כשרה :
 במעריבא בדקי לה לכלין בשמשא בנחררעא בדקי לה במי
 רב ששת בדיק בלישניה רב אחא בר יעקב בדיק לה בשערא
 בסורא אמרי בשרא אכלה בשרא בדיק לה : אמר רב פפא
 צריכה בדיקה אבישרא ואטופרא ואתלת רוחתא : אמר רב
 הונא האי טבחא דלא סר סכיניה קמי חכם משמתין ליה רבא
 אמר מעברין ליה ומכריזין אבשריה דטרפה היא : ול
 פליגי

ארישא דסכינא דכשהתחיל להוליד לה הוי כח בסכין לחלוט
 עד שגוב' הסגס ולא פגע העוקץ כפי' אבל לא קיימא ארישא
 דסכינא אסורה דחורפא דסכינא מחליט בעור והעוקץ בזה
 וקורע הסימן בפגמו בו : לסחכא זקן סיבול' שאינו חלק
 כך סכין זה שאין פיה חלקה אבל אין לה פגס : כשימשא
 כותבין חותם בשמש ורואין בחודה : במיח חודה הופך למטה
 זמוליק' על פני המים זכונג' מעט מעט במים ואם יש סם עוקץ
 קוסה כמין חרין במים בכלי כת' : בשרא אכלה בשר בת
 לחתוך לפיכך עיקר בדיקה בשר או בריש ליכניה או בבשר
 האלבע אם בשר זה פוגע בפגס כך יפגע בו בשר הסי' אבל
 בדב' אחר לא הוי בדיקה כי שמה דבר אח' קשה עובר על
 פגס קטן או דבר אחר כך ביותר נכנס לפגס קטן יותר (אע"פ
 שאינו פגס לקלקל הסימן :) אבישרא בשר האלבע :

אטופרא הויסורין : ואתלתא רוחתא באמצע חודה ובכדדין
 כי שמה בפגס בעובי חודה כפיד' ונאחו הסי' בעוקץ ונקרע :
 (לשון הגמרא רבינומר אמר אטופרא ואבישרא כריכה יאתלה
 רוחא לא כריכה מן לא א"ר זירא אמר שמואל לי בן סכין ושחט
 שחיטתו כשיר' מפני שחידוד' הודם לליבוב' וקסו' לן האיוב'
 כדדין ואמרו בית השחיט' מרווח רוח וזהו פירש"י שנכחן
 על דבריו ר' זירא וכבר כתב הר"ן דהרי"ף לא ס"ל לדר' זירא
 דכיון דאפסיקא הילכת' אתלת רוחת' ש"מ דלות' לרב וימר
 ליתא לדר' זירא ולכך לא הביאה הרי"ף בהלכותיו ובעתיקו
 ברש"י מן התלמוד לכאן לחנם : ליבן הסכין באור שחיטתו
 כשיר' ולא אמרו שריפה היא זו ולא שחיטה : דחידוד קודם
 מוקדו וממחר לשחוט ולסתוד קודם שחכות מן האור ולא
 חייסי' כשהסכין נכנס קודם שיסחוט רוב הוושט שפירי הסכין
 ישראל ונמכה טריפה קודם שחיטה דוושט נקיבת' במשהו
 וטריפה נכבז היא : בית השחיטה מרווח רוח ומתרחק
 הקור מבידי הסכין מכאן ומכאן ואינו פוגע בסי' אלא חידוד
 של סכין ה' כשהסכין בידי הסכין אינו פוגע בסכין אלא חידוד
 הסכין : דלא סר סכינא שלא הראה סכינו לחכם : מעברין
 ליה

הכל שוחטין פרק א חולין רעד

פליגי כאן שנמצא סכיני יפה כאן שלא נמצאת סכיני יפה :
 השוחט במגל קציר כדרך הליכתה וכו' : אמר רב הייא בר
 אבא א"ר יוחנן אף בשהכשירו ב"ה לא הכשירו אלא לטהרה
 מידי נבלה אבל באכילה אסור : מתני' (ו"ד סי' כא)
 השוחט מתוך הטבעת ושייר בה מלא החוט על פני כוליה
 שחיטתו כשרה : רבי יוסי בריה יהודה אומר מלא החוט על
 פני רובדה : גמ' אמר רב פפא משמיה דרבנן שייר
 בחיטו כשרה : רב נחמן אפשר משפויי כובע ולמטה אמר ליה
 רב חנן בר קטינא לרב נחמן כמאן לא כרבנן ולא כרבי יוסי
 ברבי

לוי מחזמנתו שלא ימכור עוד בשר : כמאלת סכיני יפה
 משמיתנן לוי מסוס אפקירותא שהחטוף פניו דק"ל מנדין
 לכבוד הרב אבל באכילת אסור גזירה הולכ' אטו הובאה :
 מתני' השוחט לתוך הטבע' בטבע' גדולה חזרו שהיא
 עליוכ' מכולן שאין טבע' למעלה הימנה : ושייר בה מלא
 החוט על פני כולה לנגד הראש שלא יטעם הכיין לבחט (מן
 הטבעת לכך הראש עד שגמר כל הטבעת כולה כשרה :)
 מלא החוט כלן' כל דהו' אבל אם קודם שגמר את כולה הגרו'
 את הכיין לנגד הראש ויטעם מן הטבעת ונמר אחי' ש
 חיטה (למעלה מן הטבעת) שאינה מקום הנשר שחיטה
 שחיטה שהיא הגרמה שנאמרה למטה מסיני אע"פ שנשרט
 רוב הקנה במקום השחיטה קסלי רבנן ביחול ונמר בסכול :
 רבי יוסי בר' יהודה אומר מלא החוט על פני רובה קח שייר
 מלא חוט השערה על פני רוב הטבעת לנגד הראש כלו' שיחקך
 רוב הקנה בתוך הטבעת ובמיעוט הגרים ויטעם ממנו לנגד
 הראש וגמר את השחיטה למעלה הימנה כשירה לברובא
 איתכשר' לה שחיטה ואידך כי שחיט מחתך בשר בעלמא הוא
 וכן כראש ודלא כמאן דמפרש דכל טבעת תשיב הגרמ'
 לרבנן ולרבי יוסי וסבני משהתחיל לשחוט תוך טבעת כריך
 שיגמור כל השחיטה בתוכה לרבנן און רובא לרבי יוסי דנהדיח
 תריא בתוספתא דאין חילוק מחוכככל הקנה בין בתוך הטבעת
 בין באויר שבין טבעת לטבעת וסלוגתיוהו רב בטבעת גדולה
 לפי שלמעלה הימנה אין מקום שחיטה ולא ק"ל לה כרבי יוסי
 ולא כרבנן הלא כרבי חנינא בן אנטיגנו' דמכשר בזולתו בר
 משוחט למעלה משיפויי כונע : גמ' שייר בחיטו חוטי
 גל כד דומין לחיטין ומוכחין על הקנה אבל הכונע ואם שייר
 בחותו חיטו שהיו מקבת לנגד הראש ומקבתן לכך הקב'
 דהיינו שחתך בהן כשיר : משיפויי כונע כמין כונע
 יש על פי הקנה ככונע שעל הראש ומקפת' לכאן ולכאן
 וקאמר קודם שיתחיל הכונע להסתמע כשיר' נמש' ולהלן

הכל שוחטין פרק א חולין

ברבי יהודה א"ל לא חילק ידענא ולא בילק שמענא אנא
 שמעתתא ידענא דא"ר חייא בר אבא אמר רב יוחנן ואמרי
 לה א"ר אבא בר זבדא א"ר חנינא ואמרי לה א"ר יעקב בר
 אידי אמר ריב"ל משפוי כובע ולמט' כשרה והיינו שייר
 באיטי וכן הלכתא : מתני' השוחט מן הצדדין שחיטתו
 כשרה והמולק מן הצדדין מליקתו פסולה : השוחט מן העורף
 שחיטתו פסולה המולק מן העורף מליקתו כשרה שכל העורף
 כשר למליקה : וכל הצואר כשר לשחיטה : גמ' תני
 רמי בר יחזקאל אין עיקור סימנין לעוף אמר רבינא אמר לי
 רבה בר קיסנא ה"ל דתני רמי בר יחזקאל אין עיקור סימנין
 לעוף לא אמרן אלא במליקה אבל בשחיטה יש עיקור סימנין
 לעוף וק"ל כרבינא : אמר זעירי נשברה מפרקת ורוב בשר
 עמה נבלה : אמר רב יהודה אמר שמואל נשבר מפרקת ורוב
 בשר עמה מטמא באהל ואם תאמ' מעשה דעלי מפרקת בל"ל
 רוב

טרוס' : לא כרצנן ולא כר' יוסי דאפי' ר' יוסי לא מכשיר
 אלא היכא דרובא הוי מתוך הטבעת אבל כולכו למעלה מן
 הטבעת מודה לפסולת וסא כולכו למעלה מן הטבעת
 הוא : (חילק ובילק ליסכא בעלמא הוא וכן הוא
 בחלק גדף כ"ח :) מתני' השוחט מן הצדדין כידוי הכואר :
 שחיטתו כשירה ואפי' לכתחילה כמו ואידי דבעי למיתני
 מליקה פסולה (אפילו דליעבד) תני כמו השוחט דבמליקה
 כתיב ממול ערפו דהיינו אחוריו : השוחט מן העורף בנת'
 מוקי לה תלמודא כשל' החזיר סימנין אחורי העורף אלא
 חותך המפרקת עד שבגיע לסימנים וקודם שהג' לסימנים
 כטרסה נשכירת מפרקת ואע"ג דבמליקה כשירה התם הכשרו
 צדק והוי כולו מתחיל ועד סוף מליקה והוי כשאר שוחט
 שנוקב הווסט מעט מעט עד גמר שחיט אבל סוף' מן העורף
 שכירת מפרקת לאו מן השחיטה היא ומטרס' לה וסוחט מן
 הצדדין דמכסי' בריסא היינו משום דקא מושחטי סימנין
 קודם חתיכת מפרקת : המולק מן העורף וחתך בשר מפרקת
 עד שגיע לסימני מליקתו כשירה וזו היא מכות מליק' לכתחיל'
 ואידי דתנא השוחט (מן העורף פסולה אפי') דיעבד תנא
 במולק דיעבד : (מן הכואר תחת הגרון קרוי כואר שהיא
 דרך רוב שחיטות וכל העורף כל מול העורף דהיינו כל הכואר
 מאחוריו וכדכתיב ממול ערפו) גמ' אבל במליקה דהואיל
 דרסה וחלדה לא פסלה עיקור כמו לא פסיל : ורוב בשר
 מעל המפרקת מאחוריו הכואר נפסק עמה : כבילה ומטמאה
 מיד ואפי' היא מטרסות דמתה היא ושחיט' דנתר הכייל
 איעקרא מידוי כבילה : נשברה מפרקת גבי אדם : ואל'

חכל שוחטין פרק א חולין רעה

רוב בשר הוה זקנה שאני דכתיב ויהי בחזקתו ארז ארון
 האלהים וגו' : א"ר שמואל בר נחמני א"ר יוחנן קרעו כדג
 מטמא באהל : א"ר שמואל בר רב יצחק ומנבו : א"ר חזקיה
 עשאה גיסטרא נבלה אמר ר"א ניטלה ירך וחלל שלה נבלת
 היכי דמי חלל שלה אמ' רבי אלעזר כל שרובצ' ונראית חסרה :

סליק פירקא

מעשה דעלי דקרי ליה מת דכתי' ותשבר מפרקתו וימות :
 מטמא באהל חסי' חס' מפרקת : עטמה גיסטרא שחקה
 לרחבה או בכואר' כולו או בסדר' עד לחלל כל דבר החולק
 לשניס קרי גיסטרא : כיטל בירך מקום חיבורו בנוקא
 דאטמא : וחלל שלה כלומר לא שניטל העכס עם קצת בשר
 הפנימי ונשאר בשר העליון והעור עד חצי הירך או עד
 שלישיתו וחופה את המכ' דהת' טריפה הויא כדתקן בהמה
 שנחתכו רגליה (דפינו האחרונה) מן הארכוב' ולמעלה
 טריפה (אלא כשניטל הבשר עד שנראית גומא של מקו' התוך
 כעין חלל : נבילה וחסי' נקיה מטמאה : כל שרבוטה
 ונראית חסרה דרך הנשמה לרבוץ על יריכה ומתכסה
 ברביכתה ואס' נראה חסרוטה כשהיא רבוץ' נבילה :)

בדרן עלך הכל שוחטין

השוחט א' בעוף ושנים בבהמה שחיטתו כשרה ורובו
 של א' כמוהו : ר' יהודה אומר עד שישחו' את
 הורידין : חצי אחד בעוף ואחד וחצי בבהמה שחיטתו
 פסולה רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה שחיטתו כשרה :
 גמ' ורובו של א' כמוהו : ודוקא רוב הנראה לעינים :
 ודוקא כדיעבר אכל' לכתחלה : מיבעי ליה למישרט כולא
 סימנין : תנא בר קפרא זאת תורת הבהמה והעוף כל נפש
 החיה הרומש' במים הסילו הכתו' לעוף בין בהמה לרגלים
 לחייבו

השוחט נקט לסזן דיעבד (ומכרס בגמרא דקחי אחד
 בעוף כלומר דלכתחילה ארכוב' רבנן תרוויבו
 ואו בעית אימ' ארכוב' של אחד כמוהו כלומר דלכתחילה
 ארכוב' רבנן סימנין שלמים) ושנים בבהמה חסי' לכתחילה
 דמה ישחוט עוד : רובו של אחד כלומר רובו של כל ח' וח' :
 וירידין חוטי כואר' כמקלחים דס' : גמ' הרומש' במים
 חלו דגים : (לחייבו בשני סימנין בבהמה דנפקא לן מקראי
 H h s לא ה

השוואת פרק ב חולין

לחייבי בשני סימנין א"א שכבר הוקש לרג ים לפושרו בלא כלום לא אפשר שכבר הוקש לכהמה הא כיצד היכשרו בסימן אחד תניא רבי אומר וזכות וגו' כאשר צויתוך מלמד שנצטוו משה על הושט ועל הקנה ועל רוב סימן אחד בעוף וכו' :
 אתמר רב נחמן אמר או ושט או קנה אח' תנן או האי או האי רב אדא בר אחבה אמר ושט ולא קנה ומאי אחד המיוחד שבשניהן והילכתא ברב נחמן דאמר או ושט או קנה : ההוא בר אווזא דהוה בי רבא דנפק ואתא כי ממסמס קועיה דמא אמר היכי נעביד נשחטיה והדר נבידקי דילמא במקום נקב שחיס נבדקיה והדר נשחטיה האמר רבה ושט אין לו בדוקיה מבחויץ אלא מבפניו א"ל רב יוסף בר יודה נבדקיה לקנה ונישחטיה ונכשריה והדר נהפכיה לושט וניבדקיה אמר רבא חכים יוסף ברי בטריפות בר' יוחנן : ת"ר שחט את הושט ואח' כך נשמטה הגרגרת שחיתתו בשרה : נשמטה הגרגרת ואח' כ שחט את הושט שחיתתו פסולה : שחט את הושט ואח' כ נמצאו

צנן' אי אפשר שכבר הוקש לרג ים בני שחיטה כושה כלל כדמסקינן בגמרא משום דכתיבה חסיפה דידהו במקו' שחט לאחריו כדכתיב הלאן ובקר ישחט להם ומקח להם חס את כל דגו יסו יחסף להם ומכא להם ומדשני קרא בדבוריה וכתוב בהו חסיפה ש"מ דוק' הו' : על הווסט ועל הקנ' וכו' לאו נוקר' יוסף חלא ב'ומר על הלכו שחט' כצטוו' (מלמד שצטוו' משה לאו מקראו יוליוף חלא ב'ק מלמ' סנצטוו' משה על הלכו' שחט' רובא צטו' וכו') להמיוחד שבסימנין היוונו וושט שחיות כל בהמה תלויה בה דבנקב משהו מיטרפה ולא בקנה דבטי פסיקת רוב : כי ממסמס קועיה דמא שכזאר' מלוכלך שכקרע כזארה וכריד לבדוק בסימנין שמא נפסק הקנה או ניקב הווסט ומשום ספק דרוס' לא צטו למיבדק דתלויה בקניא או בכלבא' כדאמרינן לקמן (בפ' זאלו טריפות ספק כלבא ספק סוכרא אימר כלבא :) והדר נבידקי למעל ולמוטס מבית השחיטה : אין לו בדוקיה מבחויץ לפי שבנקב משהו נקורף ואינו ניכר טיפת דם נכנסת לו אבל בפני קרום הפנימי לבן הוא וטיפת דם ניכרת בו אבל החיצון אדום הוא : נבדקיה לקנה מבחויץ שאינה נטרף כי אם ברובו וזה ניכר מבחויץ : ונשחטיה בשחיט' כשירה צטו' א' ואח' כיטלו כל הווסט מן הלחי ויהפכו ויבדוק : (חכיס יוסף ברי בטריפות בר' יוחנן דאמרינן בפ' גיד הנסה דשדר ליה שמואל ערים גמלי ספיקו טריפת' למבדקי' בגויכו ל"א כר' יוחנן בבב' מילי :) שחט את הווסט בעוף שהכשירו צטו' א' ותו לא מייסוכן בעיקרו של הסני : נשמט' כגרגרת תחילה הרי נטרפ'

במצאו' הגררת שמוטה ואין יודע אם קודם שחיטה נשמטה
או אחר שחיטה נשמטה זה הירי מעשרה ואמרו כל ספק
בשחיטה פסולה : שמוטה ושחוטתה כשרה שאי אפשר לשמוטה
שתעשרה שחוטתה פירש שהגררת עצמה נמצאה שמוטה
ושחוטתה ר' יוחנן אמר יביא בהמה אחרת ויקיף רב נחמן אמר
לא אמרן אלא שלא תפס בסימנין ושחט אבל תפס בסימנין
ושחט טרפה אפשר לשמוטה שתשחט : גרסינן בפרק מפנין
אמר אביי האי מאן דשחית תרנגולת ליכבשינתו לכרעי'
בארעא אי נמי נירלינתו דילמא מקחה הוא לטופרית בארעא
דעקרי להו סימנין : ר' יהודה אומר עד שישחוט את הורידין :
אמר רב חסדא לא לכל א"ר יהודה אלא לעוף הואיל וצולחו
צילו כאח' אבל בהמה הואיל ומנתחה אבר אבר לא צריך :
תניא כותיה דרב חסדא שחט שני חצאי סימנין בעוף פסולה
ואצ"ל בכמה רבי יהודה אומר בעוף עד שישחוט את הושט
ושני וורידין : א"ר יוחנן וורידין לרבי יהודה מנקבן ואפי'
בקוץ בשע' שחיטה וכשרי' ומאי שנא בשעת שחיטה הואיל
ודם

והא דנקט שחיט' צוושט' ושמוט' בגררת הוא כדין איפכא לא
משום דגררת עבדא ליטמט : שחט את הושט ואח"כ
כמלת הגררת שמוטה ואינו יודע אם לאחר שחיטה או
קודם שחיטה נשמט : (שמוטה ושחוטתה לקמן איתא בגמר'
בפ' אלו טרפות ורב הוא דאמר להו"פ נמכחת בגררת
שמוטה ושחוט' ואין יודע אם קודם שחיטה נשמטה כשירה
שחט נשמטה תחלה יורד ביתה למטה ושוכן אינה
כשרתת) יקיף ישחטנה ואח"כ ישמטה וישמכה זו
אכל זו אם ידמו כשרה ואם לאו טרפה ורש"י פירו' שיחטוף
אותו סימן עלמו במקום אחר ואם דומין מראה החתקין זה
לזה טרופ' דהואיל ודומין יש לומר שאף חתך הראשון לאחר
עקורה נעשה : (רב נחמן אמר לא אמרן אלא שלא תפס
בסימנין איכא מאן דאמר דרב נחמן אדרבי יוחנן קמי' ואם
בן אפי' בשלא תפס בסימנין כריכא הקפס לר' יוחנן וק"ל
כותי' לגבי רבוכן דעת בעל הלכו' וברמ"ב ז"ל אבל אחרים
אומרים דרב נחמן אדרב קמי' וכל שלא תפס כשרה אפי' בלא
הקפס אבל תפס פסולה לעולם והווי להו רב ורב נחמן רבים
לגבי ר' יוחנן והלכתא בותיהו עכ"ל בר"ן) ליכבשינתו לכרעי'
ידחוק רגלי הטוף למטה לארץ : אי נמי כידול יגביהו :
דילמא מקחה להו לטופרית יבעוף נפורכוו בארץ : הואיל
ואכלהו כא' למיכ' צריך להושי' כל דמן : (מנקבן בקוץ
בשעת שחיטה שאין צריך לשחטן בשכין שאינן משיעו שחיט'
ולא

חשוחט פרק ב חולין

ודם חמים הוא ונפיק שלא בשעת שחיטה קרור ולא נפיק :
 מתני' (ו"ד סו' כ"ד) השוחט שני ראשים כא' שחיטתו
 כשרה : שנים או חזין בסכין ושוחטין אפילו א' מלמעלה וא'
 מלמטה שחיטתן כשרה : גמ' אמר רב יהודה אמר רב
 השוחט בשנים ושלשה מקומות כשר כי אמריתיה קמיה
 דשמואל אמר לי בעינן שחיטה מפורעת וליכא והלכתא כרב
 דקיימי לן הילכתא כרב באיסורי ועוד דההוא תורה
 דאישתחוט בשנים ושלשה מקומות על רב יצחק ושקל
 משופרי שופרי מינייה אמר ליה ר' זירא למרתנו רבינו
 משנתנו בשני סכינים ושני בני אדם וכן שחיטה העשויה
 במסרק : ושחטה העשויה כקולמוס כשרה : אמר רב יהודה
 אמר רב החליד סכין בין סימן לסימן ופסקו פסולה תחת העור
 כשרה מאי קמ"ל תנינא או שהחליד את הסכין תחת השני
 ופסקו רב ישבב אומר גבלה ומטמא במשא רבי עקיבא
 אומר טרפה אי ממתינתין הורה אמינא הני מילי מלמטה
 למעלה דלא עביר כדרכה דשחיטה אבל הכא מלמעלה
 למטה דעביר כדרכה דשחיטה אימא שפיר דמי קמשמע
 לן : בי רב אמרי תחת העור איני יודע וכן תחת
 המטלית וכן תחת צמר מסוכך איבעיא ולא איפשיטא :

בעי

ולא הזכירו אלא להוציא מכל דם (מתני' שנים או חזין
 בסכין ושוחטין בהמה אחת : גמ' בשנים וג' מקומות
 כגון שחוקך כאן וחזר וכתחיל לשחוט למעלה או למטה :
 מפורעת מגולה ובייכו במקו' א' : למדתנו רבינו בלקיחה
 זו : משנתינו דקתני שנים או חזין בסכין אפילו בשני סכינים
 ושני בני אדם כשר : במסרק היוכו שנים וג' מקומו' :
 כקולמוס באלכסון דכוליה חד מקום הוא למפורעת קרינא
 ביה כגון שהתחיל למעל בקנה וחתך באלכסון בסיפוט כלפי
 מטה : ופסקו לתחתון כהלכתו אלא שהחליד וחזר והוציא
 בסכין וחתך בעליון כדרכו : תחת השני שכבר שחט הראשון :
 כגלה ומטמאה במשא : מלמטה למעלה דכיון דתחת השני
 החליד לא אפשר אלא מלמטה למעלה : תחת מטלית הכרוכה
 לה סביב צוואר : אצטני ולא אפשר דהא עור קמי לאו
 בכלל שחיטה הוא ומספק ביה משום חלדה הכא נמי לא שחט
 (או דילמא האי גופא והאי לאו גופא : החליד וכו' בפני'
 הר"ן והחשרי' מוכח דהא בעינן דרב פפא החליד כו' אינה
 בניסח האלפס שהשמיטה :) החליד במיעוט סימכין לאחר
 ששחט רוב בהכשר מי אמר כבר נשחטו רוב הסימן ספיר או
 דילמא כולה חדא שחיטה היא ואות בה חלדה ובמיעוט קמא
 ששיטא דנגילה הוא : תיקו וכל תיקו לחומרא וגבי
 הגרמ'

בעי רב פפא החליד במיעוט סימנין מהו תיקו ולחומר א עבדי'
 דאיסורא הוא : מתני' (ו"ד סי' כח) התיו ארת הראש
 בבת אחת פסולה : היה שוחט והתיו הראש בבת אחת אם
 יש בסכין כמלא צואר כשרה : היה שוחט והתיו שני ראשין
 כאחת אם יש בסכין כמלא צואר א' כשר' : בד"א בזמן שהוליד
 ולא הביא או שהביא ולא הולך אבל אם הולך והביא אפי'
 כל שהוא ואפי' באזמל כשר : גמ' התיו את הראש בבת אחד
 וכו' : פי' כגון שדקר את הצואר כמו שעושיין בסייף או
 שהניח את הסכין על הצואר ודחקו למטה בתוך הצואר כמו
 שהותכין את הצנן פסולה שאין זה דרך השחיטה דבעינן
 הולכה והובאה בשחיטה וליכא : היה שוחט והתיו ארת
 הראש בהולכה לבר או בהובאה לבר אם יש בסכין מלא
 צואר כשרה : א"ר זירא מלא צואר חוץ לצואר ואסיקנא
 דכעי' כמלא צואר חוץ לצואר דהוה להו כשני צוארים וכן
 הלכתא : בד"א בזמן שהוליד ולא הביא וכו' : אמר רב מנשה
 ובאזמל שאין לו קרנים : ואיכא מאן דאמר ה"מ בעוף שצוארו
 דק אבל בחמ' לא : מתני' נפלה הסכין ושחטה אפי'
 שחט בדרכה פסולה שג' תזבח ואכלת בשר מה שאתה זובח
 אתה אוכל : נפלה הסכין והגבי' נפלו כליו והגביהם השחטו
 את הסכין ועף ובא חברו ושחט אם שהה כדי שחיטה אחרת
 פסולה

הגרמ' כמו בין שחט שליש והגרמ' שליש ושחט שליש בין שחט
 שני שליש והגרמ' שליש מספקא לן דילמא ק"ל כרנן טרופאי
 ועבדינן לחומר א וכן כשהיה חס שהיה בסכנה דקנה לא מיטרף
 מיד דהוה כחכי קנה פגום אבל במיעוט דתרא בין דקנה בין
 דווסט או במיעוט קמא דווסט מטרפ' : מתני' התיו את
 הראש בבת א' כדמפרש בתר הכי בגמ' : היה שוחט במסיכה
 והתיו את הראש בהבאה ראשונה עד שלא הספיק להוליך או
 חופכה : אם יש בסכין מלא צואר וחוז' לכוף' כמלא
 צואר כדמפרש בגמ' אבל כשאין צורך הסכין כ"כ דרס'
 הוא שאין הסימנין נחתכין ע"י מסיכה לכך בלא דרסה
 (אם יש בסכין מלא צואר א' מס' בגמ' חוץ לשני צוארים
 דיש בו שיעור שלשה צוארין וס"ה לשלש או ד' בהמו' דסגי לן
 כמלא חמ' חוץ לצואר לכלן) איזמל תער קטן ודק : גמ'
 שאין לו קרנים רגילי' לעשות כמון קרני' קטנים לכוז על גבן
 נוטין לכך ראשיהן ומתו' סכוא קטן מאלד נסמטין מן הצואר
 וכשמוליך ומביא יש לחוש סמא יקבנו קרנים בסימן : מתני'
 (מה שאתה זובח אתה אוכל דבעינן שחיט' מכח אדם) נפלה
 בסכין וכגמי' וסבה בהגנה זו : כליו בגדים : שחטו
 בסכין

השוחט פרק ב חולין

פסלה ר"ש אומר אם שהה כדי ביקור : גמ' טעמא דנפלה
 הא הפילה הוא כשרה ואע"ג דלא מיכוין הוא לשחיטה :
 ואע"ג דתנינן חדא זימנא וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן
 שחיטתן כשרה דאלמא לא בעיא כונה לשחיטה אצטריך הכא
 לאשמעינן נפלה הסכין ושחט' דאי אשמעינן התם גבי חדש
 שוטה וקטן הוה אמינא התם הוא משום דקא מיכוין
 לחתיכה בעלמא אבל גבי נפלה דלא מיכוין לחתיכה
 בעלמא אימא לא צריכא ואי אשמעי' הכא הוה אמינא הכא
 הוא משום דקא אתי מכח בן דעת אבל התם דלא אתי מכח
 בן דעת אימא לא קט"ל : השהיו את הסכין ועף ובא חבירו
 ושח' וכו' : מאי כדי שחיטה אחרת שמואל אמר אפי' בהמה
 לעוף וכן א"ר יוחנן אפי' בהמה לעוף ורב אמר כדי שחיטת
 בהמה אחרת בהמה לכהמה ועוף לעוף : במערב אמרו
 משמיה דר' יוסף בר' חנינא אפי' כדי שינכיחנה וירביצנח
 וישחוט דקה לדקה וגסה לגסה : והלכת' בשמואל ורבי יוחנן
 דהוי להו תרי ואין דבריו של אחד במקום שנים : אמר רבא
 השוחט בסכין רע אפי' הולך והביא כל היום כולו שחיטתו
 כשרה : בעי רבא שהיו שחטו ותיפשוט ליה מדדרי'
 התם ברלא שהה : בעי רב הונא בר נתן שהה במיעוט סימנין
 מחו

סכין קוד' בשחיט' ועף כתייגע ולא הוה בוכח לגמ' שחיטתו
 זכא חבירו ונזמריה : כדי ביקור צדיקת סכין : גמ'
 בהמה לבהמה כלומר כדי שחיטת בהמ' אחרת משערין
 לשחיטת שחיטת בהמה זכא עוף לעוף ובהמה דקה כדי שחיטת
 בהמה דקה משערין לדקה ואע"ג דרב ר' יוחנן
 דלכ' כר' יוחנן מ"מ כיון דקס"ה יוסי בר חנינא בשחיטתיה
 דרב זאמר דקה לדקה ממיכ לא שמעינן נמי דעוף לעוף וקא
 עבדינן לחומר' רש' יחבל בגמור ססוק לקולא כר' יוחנן דבעי
 כדי שחיטה בהמ' אפי' לעוף : בסכין רע שחין חידודה
 חותך יסב אפי' אם הוא מאריך כל היום בשחוטת כשורה
 הואיל וכל שעב' הולך ומביא ולא הפסיק בשחיטה : מהו
 שיכטרפו אם הפסיק שתיים ושלוש פעמי' בשחיטה אחת ושהה
 בין שלשתן שיפור שהייה : מדיליה שוחט בסכין רע
 (אלמא לא מיכטרפי דקא ס"ד דאפי' הפסו' קאמר אלמא לא
 שהה בפעם א' כשעוף : בתם גדלא שהה כלל :) שהה
 במיעוט סימנין במיעוט האחרון : תיקו ולחומר' כלמי
 לעיל ונראה דהשוחט רוב הסימנים ואז הסליך העוף מידו
 והעוף שוכה למות אין לן לגמור ולחתוך מיעוט סימן בתורת
 שחיטה דמוטב שיכסה על ראסה בסכין או שמתין עד שימו' :
 מתני'

השוחר פרק ב חולין רעח

שהו תיקו וכל תיקו דאיסורא לחומרא : מתני' שהט את הורשט ופסק את הנרגרת שהט את הנרגרת ופסק את הורשט או ששהט א' מהן והמתין לה עד שמתה או שחלה ליד את הסכין תחת השני ופסקו ר' ישכב אומר נבלה ומטמאה במשא ר"ע אומר טרפה כלל א"ר ישכב משום ר' יהושע כל שנפסלה בשחיטתה נבלה וכל ששחיטתו כראוי ודבר אחר גורם לה להפסל טרפה והודה לו ר"ע : גמ' תניא תרוצה שיאכל מבהמה קודם שתצא נפשה חותך כזית בשר מבית טביחתה ומולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה וממתין לה עד שרצא נפשה ואוכלו אחד גוי ואחד ישראל מותרין בו :

מתני' השוחט בהמה ועוף ולא יצא מהן דם כשרים ונאכלין בידים מסואבות לפני שלא הוכשרו בדם רבי שמעון אומר חיבשרו בשחיטה : השוחט המסוכנת ר"ג אומר עד שתפרכס ביד וברגל ר"א אומר דיה אם זנקה אמר ר"ש אף השוחט בלילה ובשחר עמר ומצאה בכותליון דם כשרה שזנקה במרת ר"א וחכ"א עד שתפרכס ביד או ברגל או עד שתכשכש בזנבה :

מתני' ומסקו הנרגר' היוכו עיקו' ונכרמו קחי' : תחת הסני בין הסימנין לבשר : (ומסקו מלמטה למעלה :) גמ' הרוכב לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה מסני שהוא יפה לגוף (כדאמרינן בגמרא) מביט בשחיטה שאינה מחוסר הפסע' ויכול לחותכה (מיד קודם שיצאת נפש) וממתין לה עד שתצא נפשה דאמרו ס' ד מיתות מנין שאסור לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה תלמוד לומר לח תאכלנו על הדם : וא' גוי וכו' ולא אמר לגוי במיתת תליא מילתא ולא בשחיט' וכו' אבר מן החי (דמגו דאיסתרי' לישראל איסתרו' נמו לדידכו דמי איכא מידי דלישראל שרי וכגוי אסור :) ומדיחו יפה יפה שעדין הדם נכבד לכאף ולא יבא : מתני' ונאכלים בידים מסואבות כלו' בלא נטיילא דגזרו עליהן להיו' סניו' (ובגמר' פריך אמי' הוכשרו נמי דהא חין סני עוש' סניו' בחולין ומוקמינן לה בחולין שנעשו על טהרו' הקדש הוכשרו בשחיטה דמגו דשרי'א שחיטה לשך בטר להוציאו מידי אבר מן החי מסוי לה נמוי אוכל לגבי טומאה : עד שתפרכס דחי לא מפרכס' קיס לבו לרבנן דנטול' נשמתה קודם גמר שחיטה : דיה אם זיקנה סדרך שכבסמו' נזפת בגרוכס לאחר שחיט' והדם מקלח ומזנק בכח זינוק קילוח : הסוח' בכמה גלילה מסוכנת (שצריכה פירכוס) ולא ידע אם פרכסה : ולמחר הסכים ומלא בתי כותלי בית השחיטה צבואר מלאו' דם כשר' מסני שזינקה : וכמדת ר"א דמכסי'

השוואת פרק ב חולין

בזנבה : א' בהמה דקה ואה' בהמה גסה : בהמה דקה שפשטה
 ידה ולא החזירה פסולה שאינה אלא הוצאת נפש בלבד :
 בר"א שהיתה בחזקת מסוכנת אבל אם היתה בחזקת בריאה
 אפי' אין בה א' מכל הסימנין האלו כשרה : גמ' ה"ד
 מסוכנת אמר רב יהודה אמר רב כל שמעמירין אותה ואינה
 עומדת ואפי' היא אוכלת קורות : אמר רבא הלכתא כי הא
 מתניתא דהניא בהמה דקה שפשטה ידה ולא כפפ' פסולה
 בר"א ביר אבל ברנל בין שפשטה ולא כפפה בין שכפפה ולא
 פשטה כשרה : בר"א בדקה אבל בגסה בין ביר בין ברנל בין
 שכפפה ולא פשטה בין שפשטה ולא כפפה כשרה ועוף אפי'
 לא ריפרף אלא בעינו ולא כשכש אלא בזנבו ה"ז פרכוס :
 וגרסי' בע"ז בפ"ק אמר רב חנן בר אבא אמר רב חיה גסה הרי
 היא כבהמה דקה לפרכוס : אמר רבא פרכוס שאמרו בסוף
 שחיטה : מתני' השוחט לנכרי שחיתו כשר' ור"א פוסל
 אמר ר"א אפי' שחטה שואכל הנכרי מחצר הכבד שלה פסולה
 שמחשבת הנכרי לע"ז א' ריוסי ק"ו הדברים ומה במקום
 שהמחשב פוסלת במוקדשין אין הכל הולך לא אחר העובר
 מקום
 לה בזיוק אמר ר"ס : א' בהמה גסה וא' בהמה דקה
 פרכוס חייב הויא מסוכנת : שפשטה ידה בגמר שחיטה
 ולא החזירה פסול' (אם היתה מסוכנת) לפי שאין זה פרכוס
 אלא כך דרכ' נפחת נפשה אבל גסה לאו אורח בהמי :
 גמ' אפי' אוכלת בקטיו' כלומר שיש לה כח בשיניה שאוכלת
 בקטיו' עכמות דיש לומר שחממת דוחק של מיתה הוא
 דכיון דחינה עומדה היא מסוכנת : (בהמה דקה שפשטה
 ידה ולא החזירה פסולה אם היא מסוכנת שדרכה לעשו' כן
 בהבא' נפש אבל נפח וכו' משום דגם' לאו אורח בהמי
 וחיותא היא) ריפרף בכיר מפרכו' וכשכ' : (בסוף שחיטה
 סוף נמש' סתפרכס בגמר שחיטה דתהוי בה חיות אחר
 שחיטה :) מתני' ר"א פוסל כיון דנכמת גזי היא אפי'
 דישראל קא שחיט לה מהני' מחשבת נכרי דסתם מחשבת נכרי
 לע"ז וזה מחשב וזה עובד פסול : חכר הכבד שלו
 טרפסא דכבדא : אמר רבי יוסי ק"ו דלא מהניא מחשבת
 בעלום הויא וישראל שחיט לה : ומה במקום שהמחשב
 פוסל דהיינו גבי מוקדשין דכתיב לא יחשב (ודרשינן מייבש
 שנספלין במחשבה בד' עבודות שחיטה וקבלה זריקה והולכה
 בחיון מחילו שחיט ע"מ לאכולמן בזכח חוץ לזמנו פיגל
 הוא חין הכל בולך אלא אחר העובד דכתיב המקריב לא יחשב
 אכל בעלום לא פסליכו קא מקריב הוא כהן : מקום שאין
 חס

השוחט פרק ב חולין רעט

שקום שאין המחשבה פוסלת בחולין אינו דין שלא יהא הכל
הולך אלא אחר השוחט : גמ' אמר רב יהודה אמר
שמואל הלכה כר' יוסי דסבר זה מחשב וזה עובד לא אמרי' :
מתני' השוחט לשם הרים לשם נבעות לשם ימים לשם נהרות
לשם מדברות שהיטתו פסולה: שנים או חזין בסכין ושוחטין
אחר לשם אחד מכל אלו ואח' לשם דבר כשר שחיטתו פסולה:
אין שוחטין לא לתוך הימים ולא לתוך הנהרו' ולא לתוך
הכלי' אבל שוחט הוא לתוך אוגן של מים ובספינ' על גבי
כלי' אין שוחטין לגומא כל עיקר אבל עושה הוא גומא בתוך
ביתו כרי שיכנס הדם בתוכה ובשוק לא יעשה כן כדי שלא
יחקה את המינין : גמ' מאי שנא לתוך הימים דלא
דאמרי לשרא דימי' הוא רקא שחיט לתוך האוגן של מים
גמי אמרי לכבואה קא שחיט אמר רבא בעכורין שני : אין
שוחטין בגומ' אבל עושה הוא גומא בתוך ביתו : והא אמר'
אין שוחטין לגומא אמר רבא הכי קתני אין שוחטין לגומא
כל עיקר והרוצה לגקר ארע חצירו כיצד הוא עושה עושה
שקום הוי' לגומא ודס שותת ויורד לגומא ובשוק לא יעשה
כן כדי שלא יחקה את המינין :

סליק פירקא

המחשבה פוסלת כגון בחולין לענין ע"ז שאין המחשבה
פוסלת בהן אלא בשתי עבודות כגון שחיטה וזריק' שחיט'
דכתיב זבחה לחי' וחרם זריקה דכתיב כל אסך נסכים
מודם אבל קבלה והזלכה לא כתיב בהו' : לשם ימים שעושה
היס ע"ז : שנים או חזין בסכין זה בראש וזה בקתא : לשם
דבר כשר שחט בסתם : לתוך ימים כדאמרינן גמ' שלא
יאמרו לשר של ים הוא שוחט : ולא לתוך הכלים שלא יאמרו
שקבל דס לע"ז : האוגן כגון אוגניות של גפנים : בספינ'
יכול לשחוט על גבי כלים והדס שותת ויורד לים שלא ילכלך
הספינה ולא מיחזי כשוחט לים : אבל עושה גומא וכו'
בגמרא פריך רישא לסיפא : שלא יחקה לשון חק כלומר
שמחזיק ידיהם בחוקותיהן : גמ' לבבואה פרכוף כלם
הכראה במים : במים עכורין לא מיכרך בבואה בהם :
ובאמרת אין שוחטין והדר תני אבל עוסי' : (כל עיקר
ואסי' בבית דמדת מינות הוא) לנחר לנקו' : מקו' חרין
קטן : ובטוק לא יעשה שאין הדם חס לנקר השוק ויחקה
את המיני' כדפרישי' :
פדרן עלך השוחט

אלו טריפות פרק ג חולין

אלו טריפות כבהמה נקובת הושט ופסוקת הושט ופסוקת הנגרת ניקב קרום של מוח: ניקב הלב לבירת הללו: (ו' ד' כט) נשברה השדרה ונפסק החוט שלה נישלה הכבד ולא נשתייר ממנה כלום הריאה שניקבה או שחסרה ר"ש אומר עד שתנקב לבית הסמפוני: ניקבה הקיבה: ניקבה המרה ניקבו הדקין: הכרס הפנימי שניקבה או שנקרע רוב החיצונה ר' יהודה אומר בגדוליה טפה ובקטנה רובה: גמ' אמר רבה שני עורות יש לו לושט חיצון ארום ופנימי

לכן

אלו טריפות כל נקב הוא במשקו וכל פסוקה הוא ברובה לרחב: לבית חללו חבל לא בני' לחלל קתני סיס' דכשירי (אע"פ שהוא עב וניקב בעומק לא חסוד נקב אש לא ניקב לבית חללו וכן ש שאר נקובי שהן דקין דפשוטא שאין הנקב חשוב בהם כלל אש לא ניקב לבית חללו ומיודו דליכא חלל כגון קרום של מוח בעינן קיבא הנקב מפולס ונקב הר"ן דלכחי נקט בלב לבית חללו משו' דבלב איכ' ב' חללו לאשמעינן דלאו' מהן קיב' הנקב טריפ' דלאמרו' בגמרא לבית חללו תנן מה לי חלל גדול מה לי חלל קטן: נשבר הסדר ונפס' החו' חד' הי' וטרפו' דידה מהוס חוט הי' ונשברה השדרה נקט לאורחא דמילתא דפסיקת חוט בז' על ו' לבירת שדר' (ניטל הכבד ולא נשתוי' הימנ' כלום ובגמרא מסקינן דחי לא נשתוי' כזית טריפס' ולקמן במתניתין דאילו כשירות גרסינן לה ניטל הכבד ונשתוי' ממנו כזית הא דתנן הכח ולא נשתוי' הימנה כלום מוקמינן לה כר"ש בר' וכן איפסיק ביבכתא כוותיה והבזוחו הרו"ף בסמוך בפסק דניטל הכבד וכו' וגירסת הרו"ף לקמן במתניתין דאילו כשירו' כ"ע זע"ס בגמ' בד"ק מ' ז' ע"ח) או שחסרה מפרט בגמרא (דלר"ש אכסריך לאשמעינן דאפי' ר"ש מודה בחסרה דלא בעינן שתוקב לבית הסמפונות: סימפוני' קנוקנות קטניס' במתפסטיס בתוך הריאה שהלם נובע מהן כשחותכין אותם: כרס הפנימי מפרט בגמרא: (סניקב במשהו) רוב החיצונה מפרט בגמרא: (כתב קר"ן בשם התוספ' דכולטן הני דתנן בהו' דאש ניקבו טריפס' כ"ש ניטלו חוץ מן הטחול דאש ניטל תנן במתני' דאילו כשירות דכשירה וניקב בסומכוס אמרו' דטריפס' ולפי זה ניטלה המרה טריפס' בין בעוף בין בבמה וזע"פ סיס' מוכיח בעוסות שאין להם מרה כלל אין למודין ממנו על שאינו מוכיח) גמ' (דחי חליף טריפס' כתב קר"ן בשם רש"י דחי חליף הפנימי באלמיות טריפס' כתב דלאמרינן לקמן אשכח גיה תרי קורטי דלמא וטרפוס' ולכא

למימר

אלו טריפות פרק ג חולין רפ

לבן ניקב זה בלא זה וזה בלא זה כשר : למה לי למימר
 החיצון ארום והפנימי לבן דאי הליף טרפה : ואם ניקבו
 שניהם זה שלא כנגד זה טרפה דזמנין דמתה ליה ומתרמי להו
 אהרדי והווי להו בנקב ואסור : ואמר רבה קרום שעלה
 מחמת מכה בושט אינו קרו' : ואמר רבד' ושט אין לו
 בדיקה מבחוץ אלא מבפנים למאי נפקא מינה לספק דרוסה
 דכיון דרם ארום הוא לא מיגכר הילכך בעי בדיקה מבפנים
 שהוא לבן : ההיא ספק דרוסה דאתאי לקמיה דרבה הוי קא
 בדיק לה מאבראי א"ל אבוי זהא מר הוה דאמר ושט אין לו
 בדיקה מבחוץ אלא מבפנים מפני שהנא ארום אפניה וברקיה
 הו

למימר דאי חליף זה לאוד' וזה ללבון ש"א שח"א שח"א דרום ויכיה
 לבן עכ"ל וז"ל בר"ש דאי חליף טריפה ואם שניהם אדומים
 או שניהם לבנים כתב בעל בעיטו ז"ל דמיסתבר דכשר דא' מהן
 בקא וחזירו מגין עליו וזהו ליה כניקב זה בלא זה ואיכא מ"ד
 דטריפ' וכנ"ל ולא דמי לנקב קטן דחבריה מגין עליה וזהו
 ליה כניקב זה בלא זה ואיכא מ"ד דטריפ' וכנ"ל ולא דמי לנקב
 קטן דחבריה מגין עליה אבל כאן שכולו לקוי אין מתקיים ע"י
 השני :) זה שלח כנגד זה (כגון זה למעלה וזה למטה)
 זלרנותא נקט : דמתחא לה טמטמין זה עם זה ומתרמו
 שיביו מכוונת : אינו קרום אם נקבו ועלתה בו אפי' סתים
 עבה דאינו מתקיימת (בדאמרינן ביבמות בכרות שפכה ניקב
 פסול כשתם כשר וזהו פסול שחזור להכשירו זהו למעוטי מחי'
 למיטו קרום שעלה מחמת מכה בריחה שאינו קרום דכל
 נקובי דטריפות לא יבייא בהו קתימא דלאחר זמן ולא דמי
 לריחה שניקבה וכבד סותמת' ולסתים' כבד במרה ולסתים'
 דירכיס בחלחולית דלקמן להסיח סתימא מעיקר' ביח :
 אין לו בדיקה מבחוץ לפי שבעור החיצון ארום והין טיפת דם
 נכרת בו : לספק דרוסה כגון הנך דאיכא למיחש להו
 בדלקמן איסו סתיק ואינשו מקרקרו ואמרו לקמי' דרוס'
 שאמרו כריכה בדיקה ואינשו אסור עד שיאדו' כשר כנגד
 החלל ובסימנין עד שיאדו' סומנין עכין ולא שינקבו אלא
 בהרס מאדו' הסי' ומחלחל ויורד לחללו ובשט אין ניכר
 האדמינו' אלא בפנים שבעור לבן : (הסי' ספק דרוסה
 ועיף הים וגדק תחולה הקנה ושחט ואח"כ בדיק הוושט אבל
 אם הים בשמה לוכא בה תקנה דרילמא במקום נקב קא שחיט :
 דלא כרש"י אלא כפ'ו ר"ח בה' בתום (כפ' השוחט דף כ' חזרש"י
 בתב חפ'י אם בהמה היא חיה בה תקנתא דכסלמ' גבי נקב
 איכא למימר דולמא במקום נקב קא שחיט אבל גבי דרוס'
 כ"ה

אלו טריפות פרק ג הולין

ואישתכ' עלה תרי קורטי דמא וטרפא ורברא לחדודי לאביי
 הו' דבעא : ואם ישב לה קוץ בושט חוששין שמא הברייתא
 פיר' דילמא נפיק לכרא אבל נמצ' קוץ בושט אין חוששין מ"ס
 כל הני עיזי בריית' קוצי אכלן * תורבץ הושט שניקב במשהו
 טרפה אע"ג דלאו מקום שחיטה הוא הי ניהו תורבץ הושט רב
 ביבי בר אביי כל שחותכו ועומד במקומו זהו תורבץ הושט
 כל שחותכו וכוץ בו זהו ושט עצמו * יונה אמר רבי זירא
 מבלעת' ובמה אמ' רב אויא פחות משעורתא ועדיף מחטת'
 ואסיקנ' למעלה דלא חזי לשחיט' בושט עד כמה אמ' רב
 נחמן עד כדי תפיסת יד ופרשי ליה רבנן כדי שיתפוס בב'
 אצבעותיו : למטה עד כמה הוא מקום שחיט' אמר רבה בר
 אבהו

פיון דמקומו מאלדו' אפי' שחט בו יש היכר במטהו : קורטי
 דמא שחלחל הדם ונכנס) לחדודי לאביי כדי שישאל :
 ישב לו קוץ כגון שנתחב קוץ בושט בפנים ואין הנקב נראה
 מבחוץ וקורט דם אין בו פסול : חוששין שמא נקוב היה
 והברייתא זהו ליה קרום שעלה בושט מחמת מכה שאינה קרום
 ושמתית שהברייתא הוא כסוף נוקב כמו וצרא אותם בהרבותם
 (ואפס' שהרב אלפסי ז"ל פי' מלסוף צרא ובגמר' הכי איתא
 אמר עולא ישב לה קוץ בושט כשרה אין חוששין שמא הברייתא
 ומקמי' טלה מ"ס מהספק דרוסה ומפרקינן קסבר עולא אין
 חוששין לספק דרוסה ומדחיטרוזין למימר דקסבר עולא
 אין חוששין ואין ק"ל לחוששין לספק דרוסה ש"מ דליתא
 דעולא וכתב רש"י ז"ל דעולא בשאין לו קורט דם קאמר ובכי
 הא הוא דסריח בילכך לדידן דלא ק"ל כעולא אפי' כשאין בו
 קורט דם אסור והע"ג דבמחט שנמצ' בעובי הכוסות לא
 אסרינן עד דאיכ' קורט דם ושט שאני שמתוך שאוכלי ומסקי'
 שוטמין ועוברין סס תדיר הם הנובירו את הדם אבל בכית
 הכוסות דאוכלין ומסקין מינח כייחי בתם אם איתא דמחיים
 הוא קורט דם הוה מסתבא ביה עכ"ל בר"ן :) אבל אם
 כמלא קוץ בושט בלא תחיבה : ברייתא ברועות באמר :
 תורבץ הושט מקום חיבורה בלתי : וכיון שנכפל פי הנקב
 לכד חללו ונסתם עגול פי החלל ולכד היראש הוא מתקשה
 וכשחותך אותו אין החלל נסתם ושם נקרא תורבץ הושט :
 מבלעתה מקום בית הבליעה סמוך לראש קרוי תורבץ : פחות
 משעורה מחורף השעורה : למעלה פי' לנגד הראש עד
 כדי תפיסת יד כריך להניח לנג' הכוחר כשתי אלכננות (זהו
 לפירוש ה"ג וע"ס ברש"י בתוך בדף מ"ד ע"א) ואני שמעתי כדי
 לחיות חודי הכסורכים : למטה לנגד החום : עד שיטעיר
 ט"ס

אלו טריפות פרק ג' חולין רפא

אבוה עד כדי שישיעיר ושט פי' ישעיר דקאי פרצי פרצי דרמי'
 לכריסא . ובקנה ק"ל מקום שחית' משפוי כובע ולמט' עד
 כנפי הריא' התחתונ' שהיא העליונ' כשמעמיד' הטבח ובלבד
 שלא יאנוס אותה אחר ולא תאנס היא את עצמה כלומר שלא
 תמשוך צוארה. הרבה באונס אלא כשהיא מושכ' צוארה
 ברכה ותרעה זהו מקום שחיטה : א"ר נחמן אמר שמואל
 תורבץ הושט שניטל ברובו מלחי בשר ודוק' דאיפרוק
 איפרוקי אבל אידלרל אידלרלו או איקפל איקפולי לא דאמר
 שמואל סימני' שנדרללו ברובן טרפה : ופסוקת הגררת :
 חנ' פסוק הגררת ברובה : וכמה רובה רב אמר רוב עכירה
 דאמרי לה רוב חללה והלכתא רוב חללה : ההיא פסוקת
 הגררת

שט שיצר שנוררין בסכין מן הכרס : כנסו הריא' אוכות
 הריאה תחתוכ' כשהבהמ' תלויה בגלוי דביינו אוכות קטנות
 שהיא עליונ' כשאוחרין בקנ' והריא' תלויה למטה : כנפי
 כלומר כמו שכן כמתחין ופורשין כנפי' למעל' אי"פ פהקסה
 יורד ביניהם עד מקו' חיבורין : (ובלבד שלא יאנוס כו'
 לשון הגמ' אמ' רבא התתוכ' שהיא עליונה שאני אומר כל
 שפושטת כוארה ורועה ונכנס ופירש' י' אני אומר כל שפושטת
 כוארה ורועה ולא יתק' לכך אני מס' תתוכה' שהיא עליונה
 שלא כאלו תתוכה כשאוחרין הקנה דביינו כנגד כל הריאה:
 שלא תיאנס למשוך הסימנים חוץ לחזה בידי אדם :) ודוק'
 דאיפרוק איפרוקי כלומר בכחת : אבל אידלרלו אידלרל כדכ'
 הנעקר בכח שנעק' כאן מעט וכאן מעט עד רובו דאותו מיעוט
 אינו מחובר יחד לכך לא הוי חיבור דלא בדרח בריא : אקפול
 אקפולי שנקלף מן הכס' (וכתב הר"ן וז"ל דברי הרב אלפס
 ז"ל בזה שתומין הרבה אבל העולה מן הגמר' כך הוא שאם
 נעקרו הסימנים עם הבשר שנלחי בינו מתני' דתנן פוטל לחי
 התחתון כשר נעקרו ממקו' חיבורן בבשר שנלחי אס נעקרו
 כולן בינו עיקו' סימניו וכן נמי אס נעקרו כאן מעט כאן
 מעט שאף מיעוטן הנשאר חלוט הרבה הרי הוא כאילו נעקרו
 כולן והיינו סימניו שנדרללו ברובן דאמרינן בגמ' דטריפה
 אכל אס עקורין במקום א' ומיעוטן קיים מכל הסני היינו
 דרב נחמן אמר שמואל דאמר תורבץ הווסט שניטל רובו כשר:
 וסימניו שנפרקו זה מזה לא מלינו חיבורים בגמר' אלא שר"ח
 ז"ל פי' דסימניו שנדרללו ברובן דאמרו' בגמ' דטרפה היינו
 שנפרקו זה מזה ועיון בגמ' בדף מ"ד ע"א ובראש בדף ז'
 ע"א : ברוב עוביה ברוב עובי הקנה משערינן וכשעור זה
 במדד עוב התוך וקודם שיגיע לחצי החלל הוי רוב עובין
 שסקנה

אלו טריפות פרק ג חולין

הנרנת דאתא לקמיה דרב יתיב וברק לה ברוב עביה א"ל
 רב כהנ' ורב אסי לרב למרתנו רבינו ברוב הללה שדר'
 לקמיה דרבה בר בר חנא ביקה ברוב הללה ואכשרה וזבן
 מינה בתליסר אסתרי פשיטי : והיכי עכיד הכי והתניא
 חכם שטימא אין חברו רשאי לטהר אסר אין חברו רשאי
 להתי' שאני הכא דרב גמי לא אסרה : וכיון דאורי בה חכם
 היכי אכיל מינה והכתיב לא בא במי בשר פגול לא אכלתי
 מבהמ' שהורה בה חכם ה"מ מלתא דסברא רבה בר בר חנא
 אנמריה סמך * ותיפיק ליה משום השדא דתניא דן את הדיון
 זיכה את החייב חייב ארת הזכאי טיחר את הטמא טימא ארת
 השתור אסר והתיר וכן העדים שהעידו כולן רשאיין ליקח
 אבל אמרו חכמי' הרחק מן הביעור זמן הרומה לביעור הני
 ביולי מירי דמזרבן בשומא הכא מתקלא מובח כי הא דרבא
 ש"א

שכנסה עב למעלה וכנגד הכושר אינו אלא קרום דק וסתם
 פסיקת הקנה הוא מלמעלה למטה כו' נססק ומהכי עובי
 התנוך לה שלים' לרובה : רוב חלל לא הוי טריפה עד שיפסוק
 רוב החלל ועובי התנוך אינו משלים (אדרה רב לקמיה דרבה
 בר בר חנא וזבין מיניה בתליסר אסתרי פשיטי אסתרי מדינה
 שהם פשוטים וקלים אסתרי סתם הוינו סלעים כורים שהם סלע
 ארבע דינרים ואיסתרי פשיטי הוא סלע מדין' שמיני של סלע
 כורו דהוינו חמי דינר כדאמרו' גם בחובל איסתרא סלגא
 דזוזא וקרו ליה סלע מדינה) רב לא אסרה דכי הוי עבי
 למבדקי ברוב עוביה לא שבקה תלמידיו ושדרה קמיה דרבה
 בר בר חנא : דתליא בסכר' דהתם איכא לססוקי שמא לא
 הוי סכר' מעליה : אגמריה סמך דבכ' גמר מרביה (דפסוקת
 הנרנת ברוב חללה) מילתא דתליא בסכר' כגון מקיסין
 בכובעי ובריא' דאיכ' למומר' דילמא לא דנוו חזותא שפיר וכן
 דמיה לבישרא וכבדא וביעתא ומוריקא איפא מיכיהו טרסות
 וכשרות ופעמים שאלם טועה במראות : משום חשד דלא
 ליקרו משוק דשריא כיפליה הוא מוזיל לגביה : דן את הדיון
 על סדק וטלית בין זה לזה : וכן העדים שהעידו על סדק
 או עכ"טלית טהו של פלו') כולן רשאיין ליקח לקנות אחת
 חסן : הרחק מן הכינוור טלא יאמרו בשביל כך זיכהו לזה
 שזול גביה : שרא בזכר' כשהכחן מביחו לפניו לראו' מוס
 בכור והיה מתירו לא היה קונה מאותו צמר בכור : (בכור
 כוסג בזמן הוי וכשהוא קס אינו רשאי כהן לשוחטו שנמכח
 שוחט קדשי' בחוץ רב חסדא כהן הוי :) בשומא בכור נמכר
 באוצר ולא במסקנ' כדאמרו' במסכ' בכורו' כל פסולי

אלו טריפות פרק ג חולין רפב

שרא טרפה וזכן מינרה בשוקא אמר ליה בת רב חסדא אבא
 לא עכד הכי שרא בוכרא ולא זכין מיניה אמר לה הני מילי
 מידי דמזדבן בשומא הכא מתקלא מוכח מאי איבא משום
 אימצא מעליא כל יומא נמי אומצא מעליא משררו לי : אמר
 רב חסדא אי זהו תלמיד חכם זה הרואה טרפה לעצמו :

דרש מר זוטרא משמיה ררב חסדא כל מי שקרא ושנה ושמש
 תלמידי חכמים ורואה טרפה לעצמו עליו הכתוב אומר יגיע
 כפיך כי תאכל אשריך ישוב לך : אמר רב יהוד' אמר רב
 גיקבה הנרגרת כנפה כלומר נקבים נקבים קטנים כמו ניקבי
 הנפה שאין בכל אחד מהם כאיסר מצטרפין לרובא ודוקא
 נקבים שאין בהן חסרון אבל נקבים שיש בהן חסרון
 מצטרפין לכאיסר דאמר רב חמא בר גוריא נקבים שיש בהן
 חסרון מצטרפין לכאיסר ושאין בהן חסרון מצטרפין לרובא :
 ואם ניטלה הימנה רצועה מצטרפ' לכאיסר : בעופא אמר
 רב יצחק בר גחמני לרירי מיפרש' לי מינייה דר"א מקפלו
 ומניחו

במוקד טין כמכרין בשוק באיטלוז ושוקלין בליטרא חוץ מככור
 ומעסר : מתקלא מוכח שהכל רואין ששוקל לי ליטרא
 בדיכר כמו לאחרים : מאי איבא לחסדיכי : משום אומצא
 ששקולין לו ממיטב הבקר : כל יומא נותנין לי ממיטב נתת
 טוב : רואה טריפה לעצמו כשנוכל ספק טריפות בנהמ'
 ורואה בה טעם לחסו ולהת' אינו חס עליה ואיס' (שמש
 תלמידי חכמים גמרא לתרץ טעמי המשנה והמשניות זו את זו :
 יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך וכיון שעל שלו אינו חומד
 ל"ס שאין חומד בשל אחרי לגב ולגזל : מצטרפין הנקבים
 לרוב' אילו היו כולן מחוברין יחד היה רוב' נפסק טריפה :
 ואין בהן חסרון מצטרפין לרוב' דהוי כפסוקה בעלמא דלא
 מוחסרא וניקבה כנסה כמו בדליכא חסרון : ניטלה הימנה
 רצועה לארבע דאיכא חסרון מצטרפין לכאים' אי כי מעגלת
 לה הוי איס' טריפס :) בעופא נקבי דחסרון בעוף דליכ'
 בנרגרת דידכו כדוי איסר כמה שיעורו (ודקדק הרא"ש דמתו'
 דברי רי"ף משמ' דהא דקאמר בעופא מאי קאין אשיעור
 חסרון בנרגרת ומצפני' ליה בעוף שאין בנרגרת טלה כאיסר
 מה שיעור חסרונו ומס' דשיעור חסרונו בחפיות רוב הקנה
 ובכפחת' כת' אס נפחתה בנרגרת כגון סניקב' נקב מסול' סיס
 בו חסרון אין אומרי' אס חופה חלה כדוי סוכנס' איסר לרחבו
 לפי שהנק' מסול' משני טברי הנרגרת מצטרף בשיעור קטן
 וכבר דחה סס הרא"ש את דברי רי"ף ומסר' לה דפשיטא
 דשיעור זה הוא בנהמ' גדול' ובנהמס קטנה מטעריוכן לפי

אלו טריפות פרק ג' חולין

ומניחו על פי קנה אם חופה רוב הקנה טרפה ואם לאו כשר :
 ואם נפתחה הגררת כגון שניקבה נקב מפולש שיש בו חסרון
 אמר רב נחמן אין אומרים אם חופה אלא כרי שיכנס איסור
 לרחבו : נסדקה לארכה א"ר יוחנן אפילו לא נשתייר בה
 אלא משהו למעל' ומשחו למטה כשרה וכן הלכתא : ואם
 ניקב הקנה למטה מן החזה נידון כריאה במשהו : ניקב
 קרום של מוח קרמא תתאה טרפה קרמא עילאה כשר' וסימוך
 חיתא דמנח ביה מוחא אמר רבה בר בר חנה אמר ריב"ל
 וכנגדו בבצים ניכ' פירש התחתון מתפרק מן העליון : א"ר
 שמעון

קוטנה ומצויא ליה בניקבה כנסה דמסערויכוין השלם עם
 הנקבו לכאים' כשהם מקורבי' כנקגי הנפה ססופו ליחס'
 ומצויא ליה בעוף דמי משערויכוין חסרון שלו כנג' איסור
 ונכמה גדולה קטן מאוד שיעור חסרונו אי מחמירויכוין
 צמיעו קטן כזה לכרף השלם עם החסרון ומשני דלא אלא
 שיעור אחר נתנו חכמי' מקפלו כו' ודוק ברא' בדף ו'
 ע"ג וברשית בגמ' בדף מ"ה ע"א) מקפלו חותך למטה מן
 הנקבו וצדידיהם עד שיוכל לקבל הרצועות שבו הנקבום
 על פי הקנה ומניחו על פי הקנה : אם חופה בין
 הנקבו ובין השלם שבין נקב לנקב את רוב הקנה אע"פ
 שנקבו גרודי לוכא רובא טריפה : נפתח פרש"י כמין
 דלת ולא ניטל הפתח אלא תלוי ועומד סס זקוף כמין דלת
 במזוזה : איסור לרחב ושיעור גדול הוא זה מאיסור דבטי'
 ככנס ויוכא דאין כאן חסרון והדל' קומס הנקב (וכתב הר"ן
 ודברי הרב אלפסי ז"ל בכאן בהלכו' שתומן הרבה ולא
 נתבררו) נסדק לארכ' וקולא מדכולהו דהיכא דנפסקה לרחבה
 ברובה כי מתוך שהיאה מושכת למטה והכוא' מושך למעל'
 כיתק לגמרי ולא הדר חלים אצל לחו' כו' כל כמה שהכוא' שמך
 הסדק סוגר והולך כולך הדר חלים למט' מן החזה מקו' שאין
 ראוי לסחיט' : נידון כריאה (בנקב מטה) ולא כגר' דברובה :
 קרמא עילאה המחובר לגולגולת מבפנים : (קרמא תתאה
 בקרום הרך שכימוח מונח בתוכו) חיתא שק' שהמוח מונח
 בו והיונו קרום התחתון : כנגדה צדיאים צדיכו זכר אתה
 יכול להכיר המוח דבימיס גס הסיס להן שני קרומים (לכד
 הכיס האחד החיון והא' שהבימים מונחים בו ומתוך שהקרום
 התחתון של מוח דק מאוד ואינו ניכר לגמרי וכראב' כמות
 עכמו הוא נותן לו סי' צדיכו' גירס' הגמ' רב ושמואל דאמרי
 תריכו קרמא עילא' ואמרי לה קרמא תתאי וסימוך כו' וכתב
 ברא' שו"ת לראב"ה מדברי הר"ן שהו' מס' דהכי תרי לישני
 פליגי

אלו טריפות פרק ג חולין רפג

שמעון פוי אמר ריב"ל משום בר קפרא מוח וכל מה שבקדרה
 נידון כמוח אם ניקב במשהו טרפה התחיל לימשך נידון כחוט
 השדרה שאם נפסק רובו של עור טרפ' ומהיכן הוא מתחיל
 לימשך אמר ריב"ל כמין שני פולין הן מונחין על פי הקדירה
 מן הפולין ולפנים כלפנים מן הפולין ולחוץ כלחוץ ופולין
 עצמן איני יודע ומסתברא דפולין כלפנים : ניקב
 הלב לבית הללו בין לבית הלל גדול בין לבית
 הלל קטן טרפה : קנה הלב רב אמר במשהו ושמואל אמר
 ברובו הי ניהו קנה הלב שעל גבי דפני הריא' : אמר
 אמית' משמיה דרב נחמן תלתא קני הוה חר פריש לריא' וחד
 פריש לליבא וחד פריש לכבדא דריאה כריאה דכבדא
 ככבדא דליבא פליגי טר בר רב חי' מתני איפכא דריא'
 ככבדא דכבדא כריאה וכיון דלא איתמר הלכתא בהדיא
 נקיטינן לחומרא ובוליהו במשהו ואע"ג דאמר שמואל אי הכי
 אמר אבא לא ידע בטרפו' כלום הלכתא כרב דקיימ' לן
 הלכת' כרב באיסורי : נשברה השדרה ונפסקה חוט שלה :
 ה"ר חוט השדרה שנפסק ברובו דברי רבי רבי יעקב אומר
 אפילו

פליגי הכי דלישנא קמא סבר דהטריפות תלו בעילא' ולא
 בתתא' ולישנ' בתרא סבר דתלו בתתא' ולא בעילא' ופס' כלסוף
 שכי לפי סר' שמואל בר נחמני ור"ב כל מהדר למיתב סימני'
 דקרו' התחתון משמע שטרוד להכירו לפי שבו תלוי הטריפות
 וד' וק בר' אש ובר' ז' כתב שיש עו' גירסא אחרת בגמר' ואמרי
 לה עד דמוכק תתא' ולפי זו הגירסא הדבר ברור דלא
 מיטרסא עד דתקביתרווייהו : כל מה שבקדירה בגולגולת
 עד שלא התחיל לכאת מן הקדירה לעשות חוט כי חוט השדרה
 מן המוח ב' (נידון כמוח כנקב במשהו : ליומך לכאת מן
 הקדירה לכך החוט (נידון כחוט בפסיקת הרוב : כולין
 גלח' כן) על פי הקדירה מקום חיבור הכושר והגולגולת :
 ופולין עצמן מוח סכנגד הפולין : חלל גדול חלל האמצעי
 חלל קטן הרבה חדרים קטנים יש לו כניב : חלב שעל
 דומי הריאה שומן היווד בין שתי כערוגות שבריאה ודנוק
 בשדרה ומחובר לחלל הלב : תלתא קני הוה לאחר שהקנה
 נכנס לחזה מתפצל לשלשה חד פריש לריאה ומתחלק לתוכה
 וכן הן סמסונות : דריאה כריאה במשהו : ככבדא עד
 סיטל כדתנן במתני' : דליבא פליגי רב ושמואל דלעיל
 ובלישנה קמא מסתברא דכא קם ליה ר' יוחנן כוותי' שאמר
 לעיל ניקב בקנה למטה מן הקנה נידון כריאה ודלא כאלפס
 וכתב קר"ן וז"ל ואין זו דדילמ' ר' יוחנן קודם שמתחיל
 להתפצל חיורו דלכ"ע נידון במשהו לפיכך נראין דברי הרב
 חלפס 11 לב

אלו טריפות פרק ג חולק

אפילו ניקב חודה ר' כרבי יעקב אמר רב הונא אין הלכה כר' יעקב אלא עד שיפסק ברובו * וכמה רוכו רב אמר רוב עורו אבל מוח זה לא מעלה ולא מוריד וכן הלכתא : ואם הומרך או נתמסמס פסול * פירוש הומרך שנשפך כקיתון * נתמסמס שנמס כדונג מפני האש וכשמעמידו אינו יכול לעמוד אבל נתמוזז שהו' מתננד כשר עד היכן חוט השדרה אמר רב יהודה אמר רב עד בין הפרשות עד בין פרשה שנייה אבל שלישי' בשרה * בעופא רבי ינאי אמר עד בין אנפים ורשב"ל אמר למטה מן האנפים : גיטלה הכבד ולא נשתייר ממנה בלום אוקימנה כר"ש ולא חזי הלכתא אלא בעינן דנשתייר כזית

אלפס ז"ל שפסק כתומרו דתרו ליטני : (אבא כד בוס קרו ליה לרב : (הורה רבי שבא מעשה לידו והורה לה להחמיר ולא סמך על דבריו) רוב עורו חס נחתך רוב עורו סניב אע"פ שהמוח לא נפטר כלום טריפה (ואם רוב עורו קיים והמוח נפסק כשרה דמוח לא מעל' ולא מוריד) ואם הומרך אחוט השדר' קאי : שנספך כקיתון מראשו לסופו ומסופו לראשו ואם היו נוקבי' איתו היה יוצא דרך הנקב : (אינו יכול לעמוד מפני שהו' כלול אבל לא כל כך שיהא נספך כקיתון של מים אבל כשאוחרין אחרו ומניח קפתו למעל' מידו הוא נכסף ונפול : ואיבעינן לן בגמרא אינו יכול לעמוד מפני כבדו מהו כלומר שמתוך שהוא עבה וכבד אינו יכול לעמוד אבל לא נתרכך מוחו מבפנים מהו כלומר חולי הוא זה שמכבדו חולא וסלק בתיקו ולחומר : וכל הכי המרכה והמסס בכלל נפסק החוט דקיס להו רבנן שמתוך לקות זה עתי' לינקב ולפסק אי כמו אין פיסוק גדול מזה ואע"ג דחמרן מוח זה לא מעלה ולא מוריד ה"מ בנפרד אבל בהמרכה והמסס הפסק הוא זה הכי פסולי דהמרכה והמססה בו הדין כמו למוח הראש והכי מוכח בגמרא :) על היכן חוט השדרה עד היכן כח של חוט לביות הבמה טריפה בפסיקתו החוט הוא יוצא מן המוח ומהלך על פני שדרה עד סוף הנוב : עד בין הפרשות עד מקום שמתפצל ומתפ' לסיכולים כי כנגד יריכה הוא מתחיל להתפצל ויוצא ראשו אחד לירך זו ורחס' ה' לירך זו והאמצעי יורד לזנב לקטף מאותן סיכולין כנגד שתן אצבעו' הוא חוץ ומתפצל עוד לשלשה ולמטה מהן עוד מתפצל וכן בהרבה מקומו' עד סופו ואם נפסק החוט מן המוח עד סיכול שני טריפה אבל מסיכול שלישי ואילך חס נפס' כגד תסס כח והיריכו' מעמידין חת שדרתו ואינן מתה בנך : (עד לפרסה שנייה כל מקום שיפסק עד סוף פר' שנייה טריפה ואוכחא בגמרא דחוטין שפס

אלו טרפות פרק ג חולין דפר

בזירת במקום חיותה והוא מקום שהיא תלויה בו ואם
 גידללה הכבד ומעורה בטרפשין כשרה דהא איכא בזירת
 במקום מרה וכוזירת במקום חיותה * הריאה שניקבה או
 שחסרה רב ושמואל ורב אסי דאמרי קרמ' תתא' : וסוגיין
 דאי אנקיב עילא' ולא אנקיב תתאה תתאה מגין מדרב' דאמר
 דבה האי ריאה דאגלדא כאהינ' סומק' כשרה : אינקיב
 תתאה ולא אנק' עילאה עילאה מגין מדרב' יוסף דאמר רב
 יוסף האי ריאה דאוש' אי ידעינן היכא אוש' מותבינן עלה
 גדנפא או גילא או רוקא אי מכצבצא טרפה ואי לא כשרה *
 ואי לא ידעינן מהיכא אושא בדקינן לה במינה דפשוטי
 בהמימי לא משום דמיכווצא קרירו קרירי לא משום דמטרשי
 לה אלא בדקינן לה בפשוטי אי מכצבצא טרפה ואי לא
 כשרה

שצפרס' הללו עצמן של ראשונה ושנייה מפסקא לן ומפסקא
 כידון כחוט הסדרה וכן פו פרשה של שלישית וע"ס גדף מ"ו
 ע"א) למטה מן האגפיים למטה מכנפים היו כח חוט הסדר'
 דיליה (וגירסת הגמ' ר' יוחאימר למטה מן האגפיי' ור"ל
 אמר עד בין אגפיי' ופ"רשי עד למטה מכנפיו היו כח חוט
 הסדר' דיליה וכו' ל' עד כנגד בין האגפיים ותו לא :) מהום
 שהיא תלויה בו והיונו תחת הכליות (דפסקינן במתכו' דחילו
 כשירות דבעינן כוונת ופליגי אמוראי בגמר חד אמר דבעינן
 איסתיוור הכוונת במקום מרה וחד אמ' במקום שהיא חיה ומסית
 רב פסא היולכך בעינן כוונת במקום מרה וכוונת במקום שהיא
 חיה : גדללה בעקרה במקומות הרבה : ומעורה בטרפשין
 כחן מעט וכחן מעט וכול קיומא) טרפשין יותרת הכבד
 או"ב רח' בלע"ז : ריאה דאגלי' שניטל קרו' עליון והופשט :
 באיכא סומקא ש:שאר התחתין והנה הן) כתמרה
 הדומה (דחושה כשנוסחין אותה משמע קול כאילו רוח
 יולא ממנה : מותבינן עלה חו גדפס' או גילא חו רוק'
 מוסיבין על אותו מקום גדפסא כנף שקורין בלומר :

גילא קס' אי מצבככא הסי' רוקא מחמי' בפסיחה בידוע שיש שם
 נקב שהרוח יולא משם וטרופ' משום ריאה שניקבה : ואי
 לא ידעינן מהיכא אושה לפעמים שאין יכול להכחין לשמיעת
 באוזן מהיכא קול זה נשמע : בדקינן במינה דפשוטי מניחין
 הריאה כולה במים פוטרין ונוסחין אותה שכל מהום שהיא בה
 נקב יבטלו המי' : דכוולי לה והנקב נסת' ואין זו בדיוק :
 ומטרשי לה אקסין אותה כאבן וחס' אין שם נקב בקרום
 העליון ויש נקב בתחתון מתקרע העליון מחמת שהיא קליש
 ומים קרים מותחין אותה ואחרים פירשו דמטרשי לה שמתחין
 אותה וסותמין הנקב : אלא בדקינן בפשוטי ונוסחין אות'
 ח' ג' ו' ל' ג' ח'

אלו טרפות פרק ג הולין

כשרה : גופא אמר רבא האי ריאה דאנלידא באהינא
 סומקא כשרה : ואמר רבא ריאה שהאדימה מקצתה כשרה
 האדימה כולה טרפה א"ל רבינא מ"ש מקצתה דהדרא בריא
 כולה נמי הדרא בריא מי לא תניא ושאר שקצים ורמשי' עד
 שיצא מהן דם וכי תימא הא לשמונרה שרצים מדמינן לה
 ותניא נצרך הדם אע"פ שלא יצא אי הכי אפילו מקצתה נמי
 אלא לא שנא כלומר בין כולה בין מקצתה כשרה ואשכחינן
 מאן דאמר בין כולה בין מקצתה טרפה ואנן לא סבירא
 לן הכי דהא אמרינן לקמן ארומה כשרה מדר' נתן : ואמר
 דבא ריאה שיבשה מקצתה טרפה ועד כמה אמר רב פפי
 משמו' דרבא כדו שתפרך בצפורן אבל אינה נפרכת בצפורן
 כשרה

אי מנכבד' כלומר שמתכעבין המינס מחמתה טריפה ואי לא
 כשרה דתחתון ניקב ובעליון לא ניקב והאי דאווסא זיקא
 דבינו בני סהרוח יזכא מבפנים דרך הנקב ואינו יכול לכאת
 לחוץ מפני קרום העליון שמגין וככנס הרוח בין הב' קרומים
 ולפי' הוא משמוע קול (ושאר שקצים ורמשים) קטנים
 כפרדעים ודומה להן) שעורן רך חון משמונה שרצים שעורן
 קשה : אינו חייב עליהן בשבת מפני חבורה עד שיכ' מהן
 דס' אע"פ שנכרר הדם והאדי' העור מבחוץ חין זה לקותא
 דמתוך שעורן דק מותר לכאדום ה"כ אמאי חשבת ליה כקב
 וכי תימא לשמונ' שרצים מדמינן ליה : נכרר הדם שכחסף
 במקום א' ונאדם העור מבחוץ אף ע"פ שלא יכא לחוץ בוי
 חבורה שאינה חוזרת לכיון שבאדי' העור מבחוץ בידוע שנקרע
 העור מבפני' וסופו לינקב ולכאת וה"כ להאי קרום דריאה
 חשבת ליה כעור נמור והכי מפרש לה התם דבערך דאות להו
 עור חשיב להו חבלה ובערך דלית להו לא חסוב חבלה לכך
 כרורת דס' וה"כ הוי ככא לחשיב ליה כתיקבה : אלא ל"ס
 פירשו בין כולה בין מקצת' כשירה (וכן פו' רשי ז"ל :
 ואשכחינן מ"ד לבין כולה בין במקצתה טריפה דבריר' ח' ז"ל
 דס' והוא עכמו פסק באדומה דכשרה כדר' נתן ולפיכ' אמר
 רבין אפרים דשאני אדומה מהאדומה דכאדומה משמט
 שהיא אדומה ביותר מחמת שנמאלת לה בדוסן הריאה כנגד
 הריאה מדמיותי עליה מהחובל בשב' וכיון שנכרר הדם מחמת
 מכה סוף העור לינקב וטריפה וכיון דלא ידעו' אי אובח
 לדמויי קרום הריאה לשאר שרצים ע"כ לחומר' מדמינן
 לה לשמונה שרצי' וטריפ' ולא דמי כלל לאדמומי' דממיל' :
 גילדי

אלו טרפות פרק ג חולין דפה

כשדה משום דהדרא בריא : אמר רבא האי ריאה דקיימא
 גילדי גילדי אוכמי אוכמי חזותא חזותא כשרה משום דהדרא
 בריא איכא מאן דפריש גלדי גלדי דדמו למצור' אוכמי אוכמי
 דדמו לכוחל' חזותא חזותא גזוני דמתכשר' בהו ריא' כנון
 ידוקא ככרתי או ארום : אמר אממר משמיה דרבא (ו"ד לז)
 אין מקיפין בבועי פי' היכא דאיכא ריאה דאית בה תרתי
 בועי חדא נקובה וחדא לא נקובה ולא ידעינן אי מקמי
 שחיטה אי בתר שחיטה איניקיב לא אמרינן ניקבה להאי
 אחריתי ונחוי אי דמי ניקבא דהאי לניקבא דהאי אלא כיון
 דאשתכח חדא הנקיבה טרפה : ואמר רבא הני (ו"ד לה)
 תרתי אוני דסריכין להרדי לית להו בדיקותא אלא טרפה :
 וה"מ שלא כסדרן אבל כסדרן היינו רביתיהו וכשר' :
 ואמר

גילדי גילדי קליפות כעין מכות מלכ"ן : (דדמו לכוחל' אבל
 דמו לדיותא טריפה דבעינן גזוני דמתכשרי ככין ריאה וכתב
 בר"ן וקמי' ל' שאע"פ שיש בה מראו' הלכו כיון שאין נאח' מהן
 מראו' פוסל אין תולין בלקו וכשר' אבל הראב"ד ז"ל כת'
 בכשגו' דבמראו' הפוסלין עסקינן וכן כתב שם הראש וע"ש
 בר"ן) אין מקיפין בבועי פי' היכא דאיכא ריאה מקיפין ה"מ
 שלא במקום בועות אבל אי במקום בועי איניקיב אין מקיפין
 כדמס' ואזיל כיון דאשתכח חדא דאיניקוב טריפה משום דאין
 מראה כיכר בה טעמו להשתכו' כל טעם זמנא מראה אחרת
 ה"מ לו ונסתק' (ומיירו' בדאיניקובה היכא דלא ממשמח' ילא
 דטבחא דליכא למיתליה בטבחא) לית לה בדיקותא
 שהסירכא זו מחמת הנקב היא נאה שמתוך שהריאה סולבת
 כל מיני משקה והמסקה נעשה עב בתוכו וכל מעט דרך נקב
 זה נעשה קרום ואע"פ שסותם הנקב הא אמרינן קרום
 טעלה מחמת מכה אינה קרום סוכו ליסתר : שלא כסדרן כנון
 שתי' החיכוכו' שמדבקו ממעל לאמכעו' בסירכה חו מתקתיה :
 היינו רביתיהו וזו מגינה על זה והדרא בריא שמתוך שסוככו'
 זו על זו אין מתפרקת והקרום הולך וחזק אבל כשהן שלא
 כסדרן זו הולכת לכאן וזו לכאן והקרום מתפרק וכן הלכה
 דליכא מאן דפליגי ואוכא הסרוכה לחומא והיא חכס מעשה
 בא לידי ושאלתי את רבינו יעקב בר יקר והתיר לילאכול ויש
 שאוסרין וחמר לו טעמא וטעמן האוסרוס הרי נקב יש ולא
 מבינו היתר חלא באוכא כדחמ' רבא חכל חומא לח חמר רבא
 וטעמא וטעמו דחוני עומדות באיכר' החזה ואית בהו חמומות
 וחדר' 113 לב ג

אלו טרפות פרק ג חולין

ואמר רבא הני תרתי (ו' ד לז) בועי דסמיכן להדרי לזית לחו
 בדיקותא אלא טרפה * חרא ומתהויא בתרתי מיייתנין טילוא
 וכזענין לה אי שפכי להדרי חרא היא וכשררה אי לא תרתי
 אינון וטרפה : ואמר רבא חמשה איני אית לה לריאה כד
 נפח לה ואפה כלפי נכרא תלתא מימינא ותרתי משמאלה אי
 הסיר אי יתיר אי חליף טרפה * ולית הלכתא כרבא ביתיר
 אלא אי משכח יתיר כשרה וה"מ דקיימא בדרא דאונא אבל
 ביני וביני טריפה * החוא ביני וביני דאת' לקמיה דרב אסי
 סבר למיטרפ' א"ל הונ' בר מר בל הני חיותא ברוית' הכי
 אית לחו וקרר לית טכחי עינינית' דורדא : וה"מ כנוור
 אבל מגבה אפי' כטרפא דאסא טרפ' : ואמ' רבא האי (ו' ד לח)
 ריאה

וזהר' צריח מידו דהזב אריאה בסמוכה לדופן דנאונו כשיר
 צבאומא טריס' וטעם מורי משום דלא מליכו חומא בתלמוד
 ורבא לא חמר טעמא משום חוס (דהא בכל אריאה אמרי'
 בתלמודא דלא שליט צבא חורא) אלא משום דהיינו ריבוייהו
 שדילכות זו אכל זו וחזין מתפרקות בילכך לא שנה חונה ולא
 שנה חומא ורבא דפקט אובי לאשמועי' דאפי' אובי שלא כסדרן
 טריפה אע"פ שכו' סוככו' במל' החלל מ' מתפרקו' כיון דהו'
 שלא כסדרן ולא כיו' דוחק בדופן מעמידה אכל חונה וחזין'
 לא איכטרי' לומר דשלא כסדרן טריס' דכיון דברוח החלל
 עומדו' מי יחזיק אות' שלא יתפרקו ועיכונו' כל היכא דסריכא
 טריפה דכל לגבי דידיה שלא כסדרן כינהו : הכי תרתי בועי
 דסמיכן להדרי קיס ליה לרבא דאינון סמוכות אלא מחמת
 שהיה נקב צריאה והנקב העלה הבעיות סביביו : ואם חדא
 היא ונראית כמין סדק באמצעי ודומה לשנים : סילוח קוז :
 וזענין לה בחתק מנידיה בוקצין אותה : תלקח מימינא
 כשתלויה ברנליה ובני מעיה כלפי הטבח אן תלקח לימין
 כטבח : אי יתיר דכל יתר כנטול דמי : ולית הלכתא
 כרבא ביתרת אבל בחסר וקלויף ק"ל בוותיה דלוי' מאן דפליג :
 זס"מ דיתרת כשירה : אבל כינו וכינו כנון מלמטה לערוגה
 כעיכונית' דזורדא שהיא בין שני ערוגת מלמטה או שיש
 באמצע החומה : אגבה שלא כסד' חתוכי דחונה וטריפה :
 ברויתא רועות באפר : עיכונית' כנון חונה קטנה דזורדא
 על שם שהיא הדומה : זס"מ מנחוי מתחת : אפי' כטרפ'
 דאסא קטנה בעל של הדם ומדסבר רבאשי ליוטרפ' ש"מ
 לחו חורא' ונכחי דינן דאית' ברובא דידכו אי משכח ריח'
 דלית

אלו טריפות פרק ג חולין דפו

דיאח דמייא לאופתא טרפיה א"ר דנפיהא כי אופתא וא"ר
 כחזותא דאופת' ואיכא דאמרי כנישתא דאופתא ואיכא
 דאמרי דשיעה כי אופתא דלית להו התוכא דאוני : אמר
 רב אחלאי ככוחלא כשריה כדיותא טרפיה וסימניך
 דיותא ארמיתא דאמר רבי הנינא האי שחור ארום הוא אלא
 שלקה : ירוקה כשרה מדרבי נתן אדומה כשרה מדרבי נתן
 דתני רבי נתן אומר פעם אהת הלכתי לכרכי הים ובאת אשה
 אח' לפני שמלה בנה ראשון ומת שני ומת שלישי ומת רביעי
 הביאתו לפני וראיתיו שהוא ארום אמרתי לה בתי המתיני
 לו ער שיבלע בו דמו והמתינו לו מלה אותו וחירה וחירה
 קריש אותו נתן הבכלי על שמי ושוב פעם א' הלכתי למדינ'
 קפוטקיא באר אשה א' לפני שמלה בנה ראשון ומת שלישי
 ומת הרביעי הביאתו לפני וראיתיו שהוא ירוק אמרתי ליה
 בתי המתיני לו ער שיפול בו דמו והמתינו אותו ומלה אותו
 וחיה

דלות בה עינוכיתא כשירי ויש אומרי' שאסחסרו אחת מן
 האונות הימין מכטרפת בהדייהו הוילי ויתרת היא וכן כתבו
 ז' וכן נראה לי דהוילי ולא קיימא בדרח' דידהו (ויתרת היא
 וחותם הראויות להיות לה חסירות) הוילי ליה כחליף וטריס'
 וכדאשכחן קרי עינוכיתא נחלקו בו גדולי הדור ונראה לי
 שיהא טריפיה דכחיתת דביני ביני היא ולא חורחא והקולו
 חד לא היה מכשרינן אלא משום דכל סני חווי ברייתא אית להו
 (וכח בר"ן ו"ל אבל בגאונים התיירוב וכן נראה מדברי הרב
 אלפסי ו"ל שכתב סתם כ"ו מקמא וכן כתוב בתוספות בשמו
 סל' אפרים ז"ל וקא יביב טעמ' דולמי יח דסכ רב אסי
 למטרס' בתרתי הוב עובדא וע"ס) דמייא לאופתא בקעת
 עץ : דנפיה ונעשת לבנה והיונו כחזותא נמי : כנישתא
 שקסב מטוסה בעץ : דשיעה חלקה וסיכא דלא מיתכתא
 חיתוך גמור ויש סדק כמין מראה הסר' ניכר בה כשר דלא
 שינה כחזות' היא : ככוחלא כבע כחול לזור לא ירוק ולא
 שחור (דיותא קורט דיו יבש וכו' שחור : וסימניך דיותא
 ארמית לומר שעוף זה הוא הנקרא דיותא והיונו דיה האסורה
 זכוח סו' וזכרון לדיון זה שמראה דיו סוסל בריאה דחמר' ר'
 חט"כ כלי שחור ארום הוא שלקה וזהו לענין דס נדה אלא
 לקותא הוא וסוסב לונקב : ירוקה כעשני כדלקמן כשרה)
 אדום כשרה דהדלא בריא בר' נתן : המתיני לו שאין לך
 דבר שעומד בקני פיקוח נפש חוץ מע"ן וגילוי עריות ושפיכות
 דמים : שיבלע בו דמו סיכא דמו נבלע בכשר וזי כרס הים
 סולך בין עור לכשר וכו' כמי שאין לו דם (והדס הוא

אלו טריפות פרק ג חולין

" וחיה והיו קודין אותו נתן הכבלי על שמי : אמר רב
 כהנא ככבדא כשרה : כבשרא טרפה וסימניך ובשר כשרה
 טרפה : אמר רב חמא בר רבא דרביא דרביא כעין כשותא
 מוריקא כעין ביעתא טרפה ואלא ירוקה כשרה מדר' נתן היכי
 משכתת לה ככרת' : אמר רבינא (י"ד ל"ח) אטום בריא'
 מייתנין סבינא וקרעינ' לה אי מחמת מוגלא כשרה : ואי לא
 מותבי' עלה גילא או גרפא אי מבצבצא כשרה ואי לא טרפה:
 אמר רב יוסף קרום שעלה מחמת מכה בריאה אינו קרום :

ואמר רב יוסף האי ריאה דאושא אי ידעינן פהיכא אושא
 מותבינן עלה גילא או רוקא או גרפא אי מבצבצא טרפה
 ואי לא כשרה : ואי לא ידעינן מהיכ' אושא מייתנין
 משיכלתא דמליא מיא פשורי ומותבינן לה בגו' חמימי
 חמימי לא משום דמכווצי לה קרירי קרירי לא משום דמטרשי
 לה אלא בדקינן לה בפשורי אי מבצבצא טרפה ואי לא כשרה
 דתתאה אינקב עילאה לא אינקיב והאי דאושא זיקא דביני
 ביני היא וכשרה : אמר עולא א"ר יוחנן ריאה שנשפכה
 בקיתון כשרה אמר רבא ותא דקימי סימפונה א"ל רב אחא
 בר אשי לרבא היכי עכרינן מייתנין צעא דקניא ושפכינן לה
 בגוה

בנפש ומתוך שאין שחין בו חיות) ומת במכה קלה :
 ככבדן שדומה מראה שלה ככבד כשרה (כמישרא טריפה)
 דקיס לבו לרבען דבהכי לא הו' לקותא ובהכי הו' לקותא (כעין
 כשותא ירוקא ולא כעין עשבים חלב' כמראה כשות : כעין
 פוריק כרכום : כעין דיעתא חלמון ביצה וכולס מין ירוח
 סן חלב' משוכה זה מוזכ' כל מראה קרו' ג' נקרא ירוק :) אטום
 בריאה דוכתא דלא עייל בה זיקא ע"י שהו' מטומטם : אם
 היה מקום אטום בריאה שאינו עול' בצפיחה באותו מקום : אם
 פוחמת מוגל' כשר דמוגלא בריאה כשרה : מותבינן עלה על
 אותו אטום לאחר שנקרע : אי מבצבצא כשרה דכיון דכיון
 עייל זיקא : ריאה דאושא כבר פירשנו אותו לעיל :
 דמכוויכי וסותמין הנקב : דמטרשי לסון טרשים שמקשים
 אותה וקרן חזק כשמתקש' נסתם במישמושו וזימנין ללא
 אינקיב עילא' ומינקיבכי בדוק לה : שנשפכ' כקיתון כשר
 בריאה נתוך קרומיה נשפך מראה לה לסוסה ומסופה לראשה
 וחסר הוא זה שמתחילה היה כולה מליאה זעתה חמימי
 ריקנית : דקוימי סימפונה שלא נימוחי בקנוקנות : היכי
 עבדינן סכדע ודאי שלא נימוח שום אחד מהן : כעא דקוויח
 קערה של חרס שמחוס' באבר שחלקה היא זכר' יפה ושכחו
 ליה בגוה קורעינן הקרום והכל נשפך לתוה : סוריין
 חיורה

אלו טריפות פרק ג חולין דפו

בגווה אי אית בה שוריקי חיורי טרפה ואי לא כשרה :
 אמר רב נהמן ריאה שנימוקה וקרומ שלה קיים כשרה תנינא
 נמי הכי ריאה שנימוקה וקרומ שלה קיים אפי' מחזקת רביעית
 כשרה : גיטלה שלפוחית שלה כשרה : התליעה הכבד
 שלה זה היה מעשה ועלו בני אסיא שלש רגלים ליבנה וברגל
 הג' התירוה להם : אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נהמן
 (ו"ד לט) ריאה הסמוכה לדופן אין חוששין לה העלתה צמחים
 חוששין לה מריהוד' משמיה דאבימי אמר בין כך ובין כך
 חוששין לה היכי עבדינן מייתינן סכיננה חריפא דחליש
 פומיה ומפרקינן לה מדופן אי איכא מכה בדופן תלינן בדופן
 ונפחי' לה אי לא מפקא זיקא מחמת דופן הוא וכשרה ואי
 ליכא מכה בדופן מחמת ריאה היא ואע"ג דלא מפקא זיקא
 טרפה ומי אמר רב נהמן הכי וחאמר רב יוסף בר מניומי
 א"ר נהמן ריאה שניקבה ודופן סותמתה כשרה לא קשיא
 במקום רביעתא כשרה ושלא במקום רביעתא חיישי' לה
 והיכא מקום רביעתא מקום חיתוכא דאוני אמר רבינא והוא
 דסביך

חיורא מראו' לבנים : טריפה שמראה סימפנות הוא :
 שנימוקה נתרוקנה מאיכיה במקתה ואינה נשפכת כקיתון
 חבל אין סס כלום : אפילו מחזקת רביעית אותו חבל
 החסרון : שלפוחית הוא רחם שהולד מונח בו : ועלו בני
 חסיה ג' רגלים ונסכו רגלים לה אמרו להו כלום ובשלישי
 עמדו למנוח ורבו המתירין והקירוב : הסמוכה
 לדופן דבוקה בכלעו' : אין חוששין לה שמת נקבה חלה תלינן
 לריעות' בדופן ואמרין דופן בזה מכה ביתה בו וכשחיתתה
 קלטה את הריאה חלה : העלתה הריאה צמחים מל"נ
 סביבות סביבות לדופן הוא חזיקן ריעותא זה תלינן את
 המכה בריאה : דחליש פומי' שפיו דק וחודוד וחוקך יפה
 שלה יקרב קרומ הריאה במוסכו אותו מן הדופן : ומפרקינן
 הריאה מן הדופן : מי אמר רב נהמן הכי עלתה צמחין
 חוששין לה מכלל דאוי פשיטא לן דאינקיב הריאה דלא מהכי
 לה סקימת הדופן : במקום רביעתא במקום סכריא' והדופן
 גדלים כח' וסמוכין תמיד דלא מוסרין' הריאה סוכא כשרה וכי
 אמר רב נהמן חוששין לה היינו למעלה ברוחב החלל כנגד
 האומה בגדולה דכיון הריאה רחוק' היא מן הדופן מיפרק'
 הריאה סקימת ואפי' הכי כח העלתה צמחים כשרה דתלינן
 בדופן וכחא כאבימי סכירא לן דבין כך ובין כך חוששין לה כי
 דחוריות' אזלינן לחומרא : מקום חיתוכא דאוני שהן סמוך
 לבוא במזר החלל ובחא מילתא הילכתא כרב נהמן דליכא מאן
 דפכינ

אלו טריפות פרק ג חולין

דסביך בבישרא אבל אי לא סביך בבישרא טרפה דהא נקובת
 הוא : וריאה שהעלתה צמחין כשרה ואע"ג דמליאן מוגלה
 או מים זכים וה"מ דלא אסרוח אבל אסרוח טרפה כרכעית
 למימר קמן : אמר רבא כי היה אזלי בתר רבה בשוקא
 דגילדאי ואמרי לה בשוקא דרבנן חזנהו דהו קיימי כנדי
 כנדי ולא אמר להו ולא מירי : (ו"ד סו' ל) רב אמי ורב אסי
 כי חוו עיילי בשוקא דטבריא חזנהו דהו קיימי טינרי
 טינרי ולא אמר להו ולא מירי : צמחי וכנדי וטינרי כולהו
 צמחין גינהו מיהו הני רבכוי והני זוטרי ככולהו כשרה :
 איתמר (ו"ד לז) מחט שנמצאת בריאה רבי יוחנן ורבי לעזר
 ורבי חנינא מכשירין והילכתא כוותיהו : והני מילי היכא
 דאיתא לריאה כשהיא שלימתא קמן דנפיחין לה אי ליכא בת
 נוקבה כשרה דאמרינן האי מחט דרך סמפונא נקט ואתא
 אבל ליתא לריאה שלימתא קמן לא מכשירין לה דחיישי' לה
 דילמא נקובי נקב ואתאי : (ו"ד לז) וסימפונא דריאה דאינקי'
 לחברי' טרפה (ו"ד מא) והדרא דבנתא דאינקיב לחבריה
 כשרה

דפליג : דסביך בבישרא דנסבכ' ונאחזה כריאה בצטר טבין
 סלעו' דהויה סתימה שריא ודלא מוסרקה אבל צלעו'
 עקמן חין זו סירכא קיימת אלא סופה לינקב : צמחי
 מנכ' טן : לטון בר' וז' דלא אסרוח אבל חסורח טריפה
 זו הוה סוגית הרב אלפסי ז' וכן כתב הר"ם במו"ל צפ' הכוזב
 מדאמרו' מהלכו שחיטה ואין סוגיו הנג' מוכח' כן
 בסמוך חזנהו דהו קיימי כנדי כנדי טנרי טנרי ולא
 חמר לכו ולא מירי ולא מסלנין כלל בין אסרוח ללא אסרוח
 דגילדא רבעים : כנדי גדולים כמונד : טינרי צמחים
 גדולים מוכדי וזוקטו כסלע ואלו הן חוקן הרגילין לימכא
 צבאמכ סלכו בריאה ואין מרחיסן דומה לריאה אלא למליא
 מוגלה ואלו סייכו חסוס בריאה דאטוס חין סס צמח ואיכין
 משתנה מן בריאה אלא שחיכה עונה בכפיח' : מחט שנכח'
 בריא ואין בריא נקובה מבקוץ ואין רוח יוכא ממכו' סימפונא
 נקט ואתאי דרדס קב' ככנס ובה בסמפונא ומן הסמפונא לבשר
 ומ' מ' קרום ה' ויכון לא ניקב ואף ע"פ שאין דרדסק' לבכות
 חפי' כפי' הואיל וזיתא ריאה קמן ולא חזקין דאינקיב על
 כרחק סימפונא נקט וכל ריעותה דלא חזקין לה מחזיקין :
 נקובי נקיב דרך הווסט ככלס שאין דרך הקנה לצלוע ונקבס
 את הדקין ויכ' ע' ונקב' את קרום הריא' ונכנס לקובס :
 דאינקובה לחבריה אבל סיכולין כשמתפכל מחבירו נקב אבל
 דוכן של חבירו וקסה הוא ועומד לעכמו ולא סתום הנקב וה'

אלו טריפות פרק ג חולין רפח

בשרה דחבריה מגין עליה ואין אמרי' בטרפות זו רומה לזו
 ואל תתמה שהרי חותכה מכאן ומתה וחיתכה מכאן וחיתה :
 ומחטת דאישתכה בחיתוכה דכבבא אי קופא לבר נקובי
 נקיב וטרפה ואי קופא לגו דרך סימפוני' נקט' וה"מ
 באלימתא אבל בחלישתה ל"ש קופא לבר ול"ש קופא לגו
 נקובי נקב ואתאי' ומ"ש ממחט שנמצאת בעובי בית הכוסות
 מצד א' כשיר' דלא אמרי' אי קופא לבר אי קופא לגו אמרי'
 התם כיון דאיכא אוכלי' ומשקין אימור אוכלי' דחקיה :

מחטת דאישתכ' בסימפוני' רבה דכבבא כשרה : ההיא
 קשיחא

מגין אבל יתקב לחת' סיכולו מרחוק כנגד בשר הריאה שהו' דך
 מגין עלי' וכס' מיהו כל כמה דלאחזיקן לא חיישינן דלמא חונק'
 (לחבריה) דאחזיקי ריעותא לא מחזיקין : כנתא אינטרו"ל
 חלב טהור : הדורא דכנתא הן דקין הסוגנים הסכתא סביב :
 דאינקב חד לחבריה שנקב אותו כד שבין חבירו ולא ינקב כד
 חיזון שגבולן : חותכה מכאן ומת' בהמה שנחתכה בשר
 דגליה למעלה מזומת הגידין ולא נשבר העצם כשר נחתכה
 למטה במקום זומת הגידין טריפה : (כדאמר בפ' בהמה
 שמקסה וכן שביטל זומת הגידין וזע"פ שלא נחתך העצם) אי
 קופא לבר אם ראשה העב לבשר לחלל הנהמ' ופיה לתוך הכבד
 ודחי דרך הושת ונכנס תחילה וניקב הדקין ויטל ונכנס דרך
 פיה לכבד : ואי קופא לגו שראשה העב (שהיא נקובה זו נחנת
 תוך הכבד וחודה יוטל לחלל הבהמה ודאי דרך הסימפון יטל
 לכבד וממנה לחון זה"מ באלימתא מקט ענה (שאינה יכולה
 לנקב דרך קופה שלה) : אבל בחלישת' כגון מחטין שלנו
 שמנקבין אפי' דרך קופה שלהן : עובי בית הכוסות סוף
 הכרס מקורין פתח' יש בו שעטוי ככונע ושפת הדופן כפולה
 כשתי דפנות הדוקין זו בזו ושאר מחברין מכל אחד שנקבה
 דופן בפנימית ולא נקבה השניה בשרה שחברו מגין עליה :
 וכן אמרי' נחזיו אי קופה לגו אי קופה לבר שנמלא קופה
 שלה תחובה בדופן ופיה כולה תוך הכרס ודחי ניקבה הושת
 חו כרס אי דקין ונחת לחלל הגוף ומשם חז"ה ונכנסה אל
 עובי בית הכוסות ועברה כבר את הדופן החיזון ולא הספיקה
 (קופה שלה לעבור את הדופן בפנימו' דאם מצפנים באתה
 ועכשיו היא מתחלת לבאת דרך עובי בית הכוסות הא חזן דרך
 הקופה לכקופה ונמצאת טריפה) : אלא מכשיריו בכל ענין
 להקל קופה לבר דאמר דרך הושת בא הלום וכשירה דתלינן
 פיה' (אוכלין ומשקין דחקיה ומקו' נאנס' קופה שלה נבשר
 פיה' חע"ג דקופה לבר הוהיל ולא חזי' נקב יוטל לחון
 עשרה)

אלו טרפות פרק ג חולין

קשיתא דאישתכח (ו"ד מצ) במררתא אמר רב אסי כי חוינן
בי רב כהנה אמרינן' הא ודאי דרך סמפונא נקט ואתאי ואע"ג
דלא נפק אימור מירבל הוא דרבילא ביה : זה"מ דריקולא
אכל דזיתא מיבוע בוע : (ו"ד לן) אינקיבא ריאה היבא
דמשמשא ידא דטבתא תליא בידא דטבח או לא תליא רב
אחא בר יעקב אמר תליא ומר זוטרא בר רב מרי אמר לא
תליא והילכתא תליא דהא תליא בזאב: מורנא פליגי בה אבא
יוסי בר ביסא ורבנן חד אמר קורם שחיטה פריש וחד אמר
אחר שחיטה פריש והילכתא אחר שחיטה פריש : ר"ש אומר
ער שתינקב לבית הסימפונות ולית הלכתא כותיה : (ו"ד מן
מצ) ניקבה הקיבה ניקבה המרה ניקבו הדקין : ת"ר את כל
החלב אשר על הקרב להביא חלב שעל גבי הדקין דברי
רבי ישמעאל שאמר משום אבותיו ר"ע אומר להבי' חלב שעל
הקבה ורמינהי את כל החלב אשר על הקרב ר' ישמעאל אומר
מה חלב המכסה את הקרב קרום ונקלה אף כל קרום ונקלה
ר"ע

כסרה) כשרה כיון דבסימפונא רבא אשכח אמר היאך כיונס
לתוך זה אלא דרך התכה נכנס והקנה והכבד סמוכים זה אל זה
זה ככתחלקו סמוך לריאה וגם קנה הלב וקנה הכבד הם
מתחלקין לסימפונות בריאה בראשו הא' וו"ל שנכנסה
מסימפוני הקנה לסימפוני קנה הכבד ומסע עלתה לכבד
דרך הסימפונות : הכוא קשיותא גרעוני תמרים : הא
ודאי סימפוני דכבד נקט ועל דרך ככבד דאי דרך הוסט
איכה ראוייה לנקב כלום ולכא' מסע ולחזור וליכנס כאן דרך
נקב ואע"ג דלא נפק שאינה יכולה לכאת דרך סמפון כשרוכים
לכוכיא' לפי שהסמפון דחוק: מירבל הו' דרבילא על ידי כענוע
שנענע הכהונה בהליכתה ימים רבים נכנס תמיד מעט מעט
במקום דחוק שאין יכול עתה לכאת מירבל לשון כברה כמו
חיותי ארביכה וארביכל באילו מציחות : מבוע בוע נקב במחט
מאן דטריף במחט טריף כמו בהא : היבא דמשמש' ידא
דטבתא שמעתי דשיינו בנימר החוס שמתוך הדחק קרט
הריאה בליפורטיו ולי נראה דבכל מקום שיודע שהוא יכול
לתלות כגון נקב העשוי בסכין או תלשה מלמעלה בחזקה
ואחרי כן מלא סס נקב : דהא תלינן בזאב בפ"ק בא זאב
ונטל בני מעים והחזיקן כשהן נקובים (ואין אומרים במקום
נקב נקב) מורנא תולעת היוכלא מן הריאה ונקבה : קודם
שחיטה פריש מן הריאה וניקבה ונטרסה : חלב שעל הדקין
לקמן אמר ריש מעיה באמתא בעינן גרירא וזהו חלב שעל
הדקין כשהפעים מתחילין לימשך מן הקיבה הוי חלב שעל
הדקין

ד"ע אומר פוח חלב המכסה את הקרב תותב קרום ונקלף את
 כל תותב קרום ונקלף איפוך : איתמ' אר"י בר נחמני א"ר
 אושעיא חלב שע"ג הקיב' כהני' נהגו בו היתר בר' ישמעאל
 שאמר בשום אבותיו וק"ל כנותיהו : וה"מ דאיתר' אבל
 דאקשת' אסור : אמו רב חלב סהו' סותם חלב טמא אינו
 סותם ורב ששת אמר אחד זה ואחד זה סותם וק"ל כרב :

וחלב חיה דרפותיה בכהמה אסור אינו סותם דאע"ג דשרי
 באכילה הדוקי לא מיהדק : אמר רב נחמן חלב העשוי
 ככובע אינו סותם תרגום רב נחמן חוטי דכרכש' ובטרפשא
 דליבא : תנא רש"בנ אומר בני מעיה שניקבו וליחה סותמתן
 כשרי' ולית הילכתא כותיה : גיסקה המרה א"ר יצחק בר
 יוסף א"ר יוחנן מרה שניקבה וכבר סותמתן כשרה : אמר רב
 (ו' ד סו' כ) שימי בר חיי' מקיפין בכני מעים פירוש כגון
 דאשתכח גיסקא בכני מעים ולא ידעינן אם קודם שהיטרה
 אינקיב

הדקין אסור עד אמה לר' ישמעאל מותר: קרום ונקלף קרום
 דק יש עליו ואותו קרום נקלף : (מע"ג החלב שאינו אדוק בו
 כ"כ) חף כל דהיינו כמי חלב שעל הקיבה וכל שכן שעל הדקין
 תותב זהו שמתן מתרגמינן תוקביה פירוש כשמלה על
 הקרב וכן על הדקיס בראשו אבל חלב הקרב אינו תותב אלא
 בחתיכות הוא אדוק ושעל הדקין מראשה והלכה היינו מן
 הכתא כשטורש אותו מהן נשאר מן החלב אכלו ולא תותב
 הוא אלא אדוק בכין : איסוד פירוש קמיתא וטעמא ספ'
 גמ' בתלמודא : דאיתרא חלב שבמקום היתר הקיבה עשויה
 כקשת ומכחז קרוי דחקשת' ומגפני' לעונל קרוי דאיתרא :
 חלב טהור סותם כמו דקין שניקבו וחלב כנתא סותם הנקב
 כשרה דחלב טהור אדוק מאד וכו' סתויה מעליותא :

שמה כגון כרם או המסס שנקבו וחלב המכסה את הקרב
 סותמו לא הוי סתומה שאינה חיבור אלא תותב : והלב
 חיה המכסה את הקרב אינו סותם אלא ניקב הכרם של חיה :
 חוטי דכרכשא חלב שעל הלחולית המוכיאה ריפוי שקורין
 טבחים ועשו קרטין קרטין כעין חיטיה ואם ניקבה ואותו
 חלב סתמו טריס' ואותו קרטין עשו' כמין כוז' ללא מיהדק :
 טרפסה דלונא סומן חלב עשו' ככובע והלב פחבא בו אינו
 סותם אלא חלב או הריאה נקבין וזה סוקמו ושיינו טעמא
 דריאה הסרוכה בטומן חלב אע"ג דהוא רביחא ואכלו הוא
 גדל ולמטה מחיתוכא דאזני טריפס (דעל כרחך הריאה
 ביקרה) דחין סירכא בלא נקב וסתים זו לא מהני מידי :

ויחיה סותמתן היינו אותה) ליחכ שמבפמס היא אדוקה נהן
 ומוכיחין Kk לג

אסו טרפות פרק ג חולין

אינקיב אם אחר שחיטה אינקיב נקביה השתא בההיא מעיא
 ניקבא אחריוג' ושרסינג' האי ניקבא להאי ניקבא אי דמי לחאי
 לאתר שחיט' אינקיב ובשר' ואי לא דמי קודם שחיטה אינקיב
 וטרפה : הנהו בני מעים דאתו לקסיה דרבא אקפינהו ולא
 דטו אתא רב משרשי' בריה ממשמש בהו אקפינהו וארמו א"ל
 מכרה מנא לך א"ל והא כמה ידי מי שמשו בהני מקמי דליתו
 קמי מ' אמר רבא חכים בני בטרפות כר' יוחנן : ר' יוחנן
 זר"א דאמרי תרויהו (ו"ד לז) מקיפין בריאה : אמר רבא לא
 אמרן אלא כאותו ערוגה אבל מערוגה לערוגה לא והילכתא
 אפילו מערוגה לערוגה : מאי מערוגה לערוגה מריאה של
 בהמה זו לריאה של אחרת : וה"מ מדקה לדקה ומגסה לגסה
 כגון צאן לצאן ושור לשור אבל מדקה לגסה ומגסה לדק' לא :
 רבה ורבא דאמרי תרויהו (ו"ד לז) מקיפין בקנה : אמר רב
 פפא לא אמרן אלא באותה חוליא אבל מחוליא לחוליא לא
 והילכתא אפי' מחוליא לחוליא ומבר חוליא לבר חוליא אבל
 לא מחוליא לבר חוליא ולא מבר חוליא לחוליא : אמר רב
 זעירי (ו"ד מת) חלחולית שניקבה כשרה הואיל ויריכיס
 פעמידין אותה : וכמה א"ר יוחנן מקום הדבק ברובו שלא

במקום

ומוכילין אותה מסן בדוחק : ממשמש בהם בכקבי' אחרונים
 נהסכו למרחס אחר ואידמו לרחשונים והכסי : מנלן סידעת
 לעשות חכמה זו : אמר ליה מטבחי' בבבתי (דאמינא כמה
 ידא וכו') : כרבי יוחנן ככל מילי : (לסון אחר חכם כרבי
 יוחנן בטרפות דאמרינן לקמן דסדר ליה שמואל תרוסר גמלי
 ספיתו טרפתא בפרק גיד הנסה) ערוגה פירוס רס' דוסן
 קריאה ימין או שמאל : מדקה לדקה מאונא לאונא מגסה
 לגסה מאונא לאונא עד כאן לסוכו ודלא כפירוס האלפס כי
 כתב' אין כראש לוי להק' כל כך : מקיפין בקנה אם נמחאת
 פסוקה אי קדורה באיסור : באופה חוליא (לענין קדורה
 בכאיסור נקט חוליא דהיינו שלשה טבעיו דטבעת אחת אין
 בעונג שלש קדירת איסור וקדריב עוד קדירת אחת באותה
 החוליא ומקיפין : בה חוליא הוא קלושות בקנה מתחת
 הטבעת ומן הסדדין שרבועות בשר מחברת ראשיה בטבעות
 (ואף בתקוף כולך ודק מטוביו מאמכעיותו לסדדין לכאן
 ולכאן) על פני כל הקנה חוליא עוביו בר חוליא קליטותו :
 מחלולית הוא כרסא טבחא : מעמידות סותמי' אותו
 אדוקה בכין : במחוס הדבק שהיא לבוקה ביריכיס : חכמי
 נוקדו וניטל דופן שלש העליון או בתחתון רובו כשרה
 אין דרך שריעו בויכא דרך שנקב לחזור לאחורין וליסוד
 חלל

אלו טרפות פרק ג חולין רצ

במקום הרבך במשהו ור"נ אמר במקו' הרבך אפילו ניטל בולו
 בשר והו' שנשתי' בו כדי תפיסה וכמה אמ' אכיו במלא בטרא
 בתורא איכא מאן דפריש ד' אצבעו' והילכת' כרב נחמן: הכרס
 הפנימית שניקבה או שנקרע רוב החיצונה אי זו הוא הכרס
 הפנימי אמר רבה בר רב הונא מפרעתא מאי מפרעתא היבנת
 דפרעי טבחי במערב אמרו משמיה דרבי יוסי בר חנינא כל
 הכרס הפנימית: ואי זו היא כרס' החיצונה בשר החופה את רוב
 הכרס איכא מ"ד הלכה כרבה בר רב הונא ואיכא מ"ר הלכה
 כרבי יוסי בר חנינא : ר' יהודה אומר בנדולה טפח ובקטנה
 רובה א"ר בנימין בר יפת אמר ר"א ללא גדולה גדולה ממש
 ולא קטנה קטנה ממש לא כל שנקרע בה טפח ולא הוי רובה
 זו היא ששנינו בנדולה טפח רובא ולא הוי טפח זו היא
 ששנינו ובקטנה רובא : ואם נקדרה ביותר מכסלע טרפה
 שאם תמתח תעמד על טפה וכמה יותר מסלע אמר רב יוסף
 כגון דקיימין תלת קשיאר' בצירפה: כרוחא בלא צירפה
 ברווחא

לחלל הגוף לפי שהמקום סס לחוק : כדי תקיסק כדי חיות
 יד : בטרא אצבע : בתורא אפי' בשור הגדול די בכך :
 מפרעתא הכרס הרוחה פני הקרקע הנראה מיד כשפותחי'
 הכהמה להוציא בכני מעיים והיונו דמפרט היכא דפרעו'
 טבחי : בשר החופה רוב הכרס זהו קרום עב העובר על כל
 החלל וקורין אותו פנכ"א וישנו מן החזה עד היריכים וכרס
 שקורין פנכ"א מיעוט נחבא בכלעות החזה ורובו תחת אותו
 קרום ורוב החיצונה דקתני מתניתין רוחין כמא יש מן הקרום
 כנגד אותו רוב הכרס ואם נקרע סס רובמה שיש מן הקרום
 כנגד הכרס טריפה ואם במקום שהכרס כלה ולמטה נקרע
 אותו קרום כשיר' והיונו דאמרו' לקמן רוב ולא בוי טפח כו'
 ואי בכולו' קרום משערינן אין לך קטנה שאין הרוב שלה ותר'
 מטפח : ואיכא מ"ד הילכתא כרבי יוסי בר חנינא וכיון דלא
 איפסיק הילכתא טריפון לחומרא וטרפינן בכל הכרס במטהו
 אש ניקב בכני מערבא מיהו כל הכו' טריפון' לא טרחי' לבדו'
 בתריהו דכל כמה דלא משתכחא אזלי' בתר רובא ובסירכי
 דריח' כיון דשכיח דקיי בתריהו : גדולה ממש גדולה
 שבגדולות : אלא כל הנקרע בה טפח כו' כלומר כל היכא
 דנקרע או רובא או טפח טריפה : נקדר' כמין ארוב' עגולה
 ורוחב הקדירה : יתר' מכסלע מטבע הוא : שחם תמתח שהיא
 מושכו לכחן ולכחן סיכנס העוגל לאורך או לרוחב תמלא כו' טפ'
 בלות קדיר' : תלת' קשיאר' גרעיני תמר' בכיס' עם האוכ' הכחש'
 בניב כשאלל אותו יסמנו ג' ברווח' או בלא טיפ' ברווח' : מתכו'
 במסע

אלו טרפות פרק ג חולין

ברוחא : מתני' (ו' ד' מ"ח) המסס וכית הכוסות שניקב
 לחוץ : נפלה מן הגג : ונשחברו רוב צלעותיה : ודרוסת
 הזאב ר' יהודה אימר דרוסת הזאב בדקא ודרוסת הארי בגסה
 דרוסת הנץ בעוף הדק ודרוסת הגס בעוף הגס : זה הכלל
 כל שאין כמות חיה טרפה : גמ' ת"ר מחט שנמצאת
 בעובי בית הכוסות מצד א' כשרה משני צדדין פסולה : נמצא
 עליה קורט דם בידוע שהיה קודם שהייתה וטרפה לא נמצא
 עליה קורט דם בידוע שהיא לאחר שהייתה וכשרה : (ח"נ
 רלב) הוגלד פיה המכה בידוע שהוא ג' ימים קודם שחיטתו
 לא הוגלד המכה המוציא מחברו עליו הראיה למאי נפקא
 מינה

המסס וצית הכוסות סוף הכרס העשוי ככונע תרוי בית
 הכוסות וההמסס מחובר בן וסביב לחיבורן כשאתה מדליך יס
 דופן לזה ודופן לזה ובאמצע בין שופכי זה לתוך זה והמאכל
 נכנס מבית הכוסות להמסס (ומהמסס לקיבה ומקיב לדקין)
 שניקבו לחוץ שהנקב נראה מבחוץ סנקבו (אין זה חו זה) שלא
 במקום חיבורן בשתי דופנותיה הנקב הולך מחללו של זה
 לחללו של זה : נפלה מן הגג ושחטה מיד טריפה ח"פ שאין
 (סבר נראה זה) הוסיפין סמא נתפרקו חיכריו ואין טעם
 בטרפות) כי שמה עשרה טריפו' הלכה למטה מסיני בין
 (ובנמר' מפרש שאם שבתה מעת לעת ושחטה כשרה וח"פ ג'
 דלא עמדה כשתברו רוב הצעותיה בלא שום נכילה ובנמ'
 מפרש מאי רוב : דרוסת הזאב שהכה בצפורניו ומטיל בה
 ארס וטרפה בדקה אבל לא בגסה דלא חלום זיהריו למיקליה
 ודרוסת ארי בגסה וכל שכן בדקה ותנח קמח סוגר (חלום
 זיהריו כמו דואב למקלייה נמי בגסה :) הכן ספרווי' ר'
 בעוף הדק ליפורים ויונים (דרוסת הגס אסטור' בלעז בעוף
 הגס אווזים ותרנגולים) זה הכלל בגמרא מפרש לחתווי מאי
 כל שאין כמות חיה טריפה שלקתה מכה שאין בהמה לקויה
 דוגמתה ראויה לחיות : גמ' מחט שנמצא בעובי בית
 הכוסות פ' בית הכוסות זה מקלתו עבה ויש בו שני עורות
 ומקנתו דק שאין בו חלח קורה א' וקאמר דמחט שנמצא במקום
 עבה שבוחה מכל' א' כלומר שלא ניקב חלח העור האחד
 כשרה : ושני צדדין כלו שניקב שני העורות מכל' חל' כל
 טרפה וע"ש בתו' בדף כ"ע צ"ב ד"ה מחט כו' : בידוע שהוא
 לאחר שחיטה שאם חיתה לקוד' שחיטה הוה משרך הוה סרוך
 דם על המחט כדאמרונן לקמן) הוגלד פיה המכה קרוס ט'
 בידוע שהוא ג' ימים לפני שחיטה יחס לקת טבח תוך שלש
 ימים הוה מקח טעות וסרוך המוכר לשהוי לו מעותיו : נא

הוגלד

אלו טרפות פרק ג חולין רצא

שינה למקח וממכר שאבא היתרו טיפה ברשות המוכר יש
 ללוקח לחזור בו דמקח טעות הוא : ומ"ש מכל ניקבי דעלמא
 דאע"ג דליכא קורט דס טריף מר התם ליכא מירי למיסרך
 הכא כיון דאיכא מהט אם איתא דקודם שחיטה מיסרך הוה
 סריך דס עלה : פי' משני צדדין נקב מפולש : נפלה מן הגג
 ונשתכלו רוב צלעותיה וכו' : אמר רב הונא (ז"ל לכ כח) הניח
 בתמה למעלה ובא ומצאה למטה אין חוששין משום ריסוק
 איברים : ההוא נריא דהוה ליה לרכינא דהוא הושלא
 מפומה דאיגרא נפל מאיגרא לארעא אתא לקמיה דרב אשי
 ז"ל הא דאמר רב הונא הניח בתמה למעלה ובא ומצאה למטה
 אין חוששין משום ריסוק איברים משום דאי' לה מירי
 למיסרך והאי לא הוה לה מירי למיסרך או דילמא משום
 דאמירה גפשה והאי נמי אמיר אנפשה : ההיא אימרתא דהוה
 בי ר' חנינא והוה משגרה כרעיא בתריאתא אמר רב יומר
 האי שגרונא נקטיה כלומר חולי לקה אותה על הירך מתקיף
 לה רכינא ודילמא חוט השדר איפסוק כדקורה ואשכחור
 כרכינא ואפ"ה הילכתא כרב יומר מ"ט שגרונא שכיח חוט
 השדרה לא שכיח : אמר רב הונא זכרים המננהין זה אין
 חוששין

הונא פי המכה איכא לקפוקי אם קודם מקח בוי חו לח' המקח
 הוה ועל הטבח להביא רחוב שהוא מוכיח מחבירו
 למסתמך כל כמה דלא יביב וזוילא יביב ליה חיותא ועליו
 להביא רחוב שקודם מקח היה דמספיקא לא מספיקן ממונא
 מחזקיה : (לשון רש"י למאי כ"מ ל"ג) : לוכא מירי למיסרך
 כשימכה נקב בלא מחט כשהל' יוכא מתקנח בליחלגתי' הגשר
 והולך לפי שאין לו מקום לידבק בו : (מיסרך הוה סריך
 הדס כמחט) : למעלה בגג : למטה על הארץ הוחיל ולא
 רחיקו שכלם : אין חוששין שמא תרסקו איבריך להשקות
 מעת לעת כדון נפולה ורסקו איברים ובקופי' מחליה לא
 חיישינן לה להפי : חוץ חושלא טעורים קלוסיס : באיפומא
 כנגד בית ארובה למטה בבית ובגדי בגג ופיתא ארובה בגג :
 דגר קפן : משום דלית לה מירי למיסרך שלח קפסה דרך
 ארובה הלא מירי בגג וכסרכת בכתליה וכוסלת וזה מועיל לה
 שנסר' קפת בודיה : ודאי לא הוה ליה מירי למיסרך
 שבה' וכה לא היתה שמופה לכתלי' : דחמידה נפסה אס גובה
 לה יותר מדאי אינ' קופפת : משגריא כו רגליה בחחרונים
 ה' ונגררים : שיגונא קרכ' מא' : הלכתא כרב יומר ז"ל
 לבדוק בהמה אחרת דסגר כרעיה בתריה : (לשון הגמר'
 אע"ג דמירון וקיימי טימרא בעלמ' הוה דנק' לכו וטרס' י

אלו טרפות פרק ג חולין

אוששין משום ריסוק איברים : ואי נפל לארעא ודאי אוששין :
 אמר רב מנשה הני דכרי דפתקי גנבי אין אוששין משום ריסוק
 איברים מ"ט אמותניהו שדו להו כי היכי דליריהטו קמיהו :
 אהררינהו ודאי חישינן : וה"מ דאהררינהו מחמת יראה אבל
 מחמת תשובה ודאי תשובה מעליתא עברי : אמר רב נחמן
 בית הרחם אין בו משום ריסוק איברים : ואמר רב נחמן
 בית המטבחים אין בו משום ריסוק איברים : ההוא תורה
 דנפל ואישמע קל גניחותי' עאל רב יצחק בר שמואל בר
 מרתא ושקל משופרי מיניה אמרי ליה רבנן לא חישי מר משו'
 ריסוק איברים אמר להו הכי אמר רב צפרנניו גועץ בקרקע :
 עד שמגיע לארץ : ואמר רב יהודה אמר רב הכה על ראשו
 והלכה לה כלפי זנבה או על גבי זנבה והלכה לה כלפי ראשה
 ואפילו כנגד כל השדרה אין אוששין משום ריסוק איברים :
 ואי שלים חוטרא אפלגיה דחרציה חישינן : ואי מחיורה
 אפסקיה אי נמי מחייה לארכה ואי אירת מה קיטרי בחוטרא
 חישינן : אמר רב יהודה אמר רב עמרם אינה צריכה מערת
 לעת

ודחני' וכוחבי' : כימרא חמימו' כמו איסקא כמירת' :
 דאי נסול לארע' מחמת הכאת חיישי ולא משום הכאה עצמה
 אלא מחמת הנפול הכאה ע"י ההכאה וע"ס דקוספ' דדק כ"א
 ע"א : דפתקי גנבי ומשליכין אותן למעלה מכתליהו
 ונפלים לארץ : אמותניו על מתניהו נופלין ואין נפסין
 על גבן סן ותפרקו חוליותיהם : אהררינהו דרך למעלה מן
 ה' כותל ודאי חישינן דלא חוכפת להו כיכי נפלו : בית
 הרחם עגל סגולד היום שיכא מצות הרחם שהוא צר : אין
 אוששין שמה הוא נדחק ותפרקו אבריו וא"ל להשקותו מעת
 לעת : בית המטבחים כשמפליין אותו לארץ כדי לטוחטו
 אפי' ממקו גבוה : קל גניחותיה כמו גובה מלבו ששמש
 קול וילת השור כשנפל : (דנפל בבית המטבח' :)
 כפורניו נועץ כשהו' טוחה ליפול כל שעה הוא מתחו' כשפרכיו
 עד שאינו נופל מגבוה : הכה על ראשה והלכה לה כלפי
 זנבה שהכה במקל ארוך על אורך שדרתה וכוארה (והלכה
 לה כלפי זנבה והכה על מתניהו ולא על הכלעות וכן על זנבה
 והלכה כלפי ראשה והכה על כוארה) ואפילו לא גרסינן
 דדוקא כנגד כל אורך השדרה קאמר : ואי שלים חוטרא
 אפלגיה דחרציה סלא הוי בו אורך כל השדרה חישינן : אי
 מחייה אפסקיה כלומר לרוחב הגב חישינן לחוט השדרה :
 ואי אית ביה קיטרי שיש במקל שורוי ענקי חישינן : עמדה
 אמתני' קאי נפלה מן הגג ועמדה ולא הלכה : אינה צריכה
 טעיה

אלו טרפות פרק ג חולין רצב

לעת אבל צריכה בדיקה הלכה אינה צריכה בדיקה וכן
הלכה : ונפולה שאמרו צריכה בדיקה כנגד כל החלל כולו :
אבל בסימנין אינה צריכה בדיקה : דסימנין קשין הן אצל
נפילה : אמר רב יהודה אמר שמואל עוף שנחבט על פני
המים כיון ששט על פני המים מלא קומתו דיו : ולא אמרן
אלא ממטה למעלה אבל מלמעלה למטה אימור מיה אשפולו
ואי מיה קיימין לית לן בה : ואי שדא ציבי וקדמי' איהו קא
מסנו ושרי : גלימא עיף מיעף אין בו משום ריסוק מתוח
יש בו משום ריסוק : כללא דמילתא כל שנחבט על גבי דבר
קשה חישינין על דבר רך או שריק לא חישינין : דיבקא
אמימר אמר ורב אסי שרי בחד נפא דברי הכל מותר כי
פליגי בתרי גפי מאן דאמר כמאן גייה זמאן דשרי אעיקבא
דגבי גייה והילכתא בחד גפי שרי בתרי גפי אסור :
"ונשתכרו רוב צלעותיה : ת"ר אלו הן רוב צלעות שש מכאן
ושש מכאן אי נמי אחת עשר' מכאן ואחת עשרה מכאן : וזעירי
אמר

שכיוס מעת לעת : אבל בדיקה צעוי בחוט השדר וצבטירת
רוב כלעותי ובעקור' חולי' וביכא דלא עגדה אפילו בקקוס
זכמחאק שלומה הוא טרפה מחני בחבט שנתפרקו חוליותיה
ואם הלכה אפי' בדיקה לא צעוי אפילו לא שהתה דאין כריך
שחיים בהלכות כנגד כל החלל שמה יקבו החיים הדקין הן
נקרע רוב החיונות (ומסוס שגירה רוב הכלב' הן טקירת
חוליות) עוף שנחבט שבסל טל כרחו על פני הכסל ויחבא
למיתם לריסוק חברים : כיון שסט מלח קומתו לאחר נפילה
הו' כהלכות שאין צריכה בדיקה : ואי מיה קיימי בגון חמייס'
לית לן בה דאפי' מלמט למעלה ספיר דמי : ואי שדיח גילא
שהיה מנחלך כהר : וקדמי' העוף אפי' מלמעלה למטה ואפילו
במיה דלא קיימי כיון דקדמי' איכו דקח טייט ושרי : גלימא
פרו על יתירות באויר ומתי' ספיר וכפל עליו חוישינן לריסוק'
חיברו זבנו שחיים : עוף מועץ טלית כמולה אפי' מתוח לא
חייסי' שאיכ' כמתחת ופה : הו' שרי' שאינו כדבת וכבבט יחד בגון
חול' הדק וצבי' האו' גונא לא חוישינן כי הכופל עליו משתמיט
ואולך ואין בו חבט : דיבקא לית' אשטחין חותן בדף קטן
והעוף שכן עליו ונדבק בו וסורח עם הדף וכופל : בחד
גפה שלא נדבק חלה בככף אחד שרי דפרח בשמים : במאי
מייח במה יכוח שיסא את פכמו לכך נופל ונחבט : אעיקבא
דגפי בעיקבו הנפי הוא כוסא עתמוקת (והוא ראש הככף
מקום שהותקין בככף מן האווז :) בתרי גפי אסור אח"כ
הולך : ואלו הן רוב כלעות כ' צלעות הן קיים בהן מוח אח'
עשר מבחן ו' ח' מכאן ו' ב' הם רוב ועבמו' קטנו שלכד כאליה

אלו טרפות פרק ג חולין

אמר והוא שנשברו מחציון כלפי שדרה : אמר רבה בר בר
 חנא א"ר יוחנן ובצלעות גדולות שיש בהן מוח : אמר עולא
 גן זכאי אומר נעקרו ברוב צד אחר או נשברו ברוב שני
 צדדין ור' יוחנן אומר בין נעקרו בין נשברו ברוב שני צדדין
 וסוגיין כר' יוחנן : ואם נעקרה צלע וחצי חוליא עמה שהוא
 בוכנא ואסיתא טרפה : (ו"ד סו' מת) והגלגולת שנחבסה
 ברובה כעי רב אסי ברוב גבהה או ברוב הקיפ' תיקו הילכך
 בתרוויהו טרפה : (ו"ד סו' כז) ובשר החופרה את רוב הכרס
 ברובו בין ברוב קרוע בין ברוב ניטל : ודרוסת הזאב א"ר
 יהודה אמר רב בכהמה מן הזאב ולמעלה בעופו' מן הנץ
 ולמעלה ואיבעי' לן הא דאמר רב בכהמה מן הזאב ולמעלה
 למעוטי מאי : ואסיקנא למעוטי חתול דלירח ליה לחתול
 דריסה בכמה דקה : ודיקא בגדולי' בכהמה דקה אבל
 בגדוי' וטלאי' אף לחתול יש דריסה וכ"ש בעופות שיש לו
 דריסה ונמיה כחתול דמי : ובכהמה גסה ק"ל כר' יהודה
 דמפרש דברי חכמים הוא ואינו חולק הילכך אין לזאב דריסה
 בכמה גסה : וחולרה יש לה דריסה בעופות ואין ליה
 דריסה בגדויים וטלאים : ונץ יש לו דריסה בעופות ואפי'
 בדרב מיניה שאר עופות טמאים טרפותיהו אית ליה דריסה
 בדרב מנייהו לית להו דריסה : ודרוסת הנץ בגדויים וטלאים
 אינקב לבית חלל פסולה אבל אי לא אינקב לכיורת חלל
 פשרה : שועל איתמ' דאית ליה דריסה ואיתמד דלית ליה
 דריסה וספיק' דאיסורא לחומרי ואית ליה דריסה : אמר רב

יוסף

לא חשיב : מחציון כלפי שדרה (לפי ששם חיותא) ולא
 מחצין כלפי חזה : נעקרו כיון שנעקרו שש מכן דהיינו רוב
 כל אחד טרפה אבל בששתברו לא מיטרפ' אלא בי' ב' שהן רוב
 שני צדדין : וחצי חוליא עמה וקבלע שכנגד מחוברת יסה
 גחמי החוליא הקיימת : בזכנה כלע ואסיתא חור שבהוליא
 שהכלע תחוב בתוכו שנתקטה כתרופכה לא נפחתה :
 רוב גובהה מן העצם ולמעלה : רוב הקיפס גדול מרוב
 גובהה : ברוב נטול שניטל ונחסר רובה (רוב קרוע שנקרע
 רובו ולא נחסר) : מן הזאב ולמעלה הוי דרוסה וזאב בכלל
 אכל מואב ולמט' אין לו ארס חזק להמית בהמה אלא עופות :
 בעופות הנדרסין מן הכן ולמעלה יש בו לדרוס עוף חביו :
 ודוקא בגדולים כגון כבשים ועזים וכי האי גוון : כמויה הוי
 מיחיה ויש מפרטי' שהוא מרטריו' ואינו חולק דת"ק נמי
 סבר דלא דריס בגסה : ואפי' ברברבי מיניה אפי' חותן
 סגדולים יותר ממנו : שאר עופות טמאים חוזן מגס וכן :
 (ודרוסת הנץ בגדויים וטלאי' כו' עיין ברס"י בדף כ"ב ע"ב
 ובר"ן

אלו מרפות פרק ג חולין רצג

יוסף נקיטינן אין דריסה לכלב כל עיקר : אמר אביי נקיטינן
 אין דריסה להני דדרסי אלא ביד לאפוקי רגל דללא ואין
 דריסה אלא בצפורן לאפוקי שן דלא עד דמינקיב לחלל שלה
 ואין דריסה אלא מדעת לאפוקי שלא מדעתה דלא ואין דריס'
 אלא מחיים לאפוקי לאחר מיתה דלא השתא שלא מדעת
 אמרת לא לאחר מיתה מיבעיא לא צריכא כגון שדרסה ומקמי
 דלישקליה לסחופיה קטליה והא קתא משמע לן דליכא
 לדריסה אלא לבסוף דזוהר' בהדי דשקול לסחופיה הוא
 הוא דשדי : וארי שנכנס לבין השוודין ונמצאת צפורן בגבו
 של א' מהן חוששין שמא ארי דרסו ואע"ג דאיכא למימר
 בכותל נתחכך כיון דק"ל רחוששין לספק דרוסה אסור
 דאיתמ' רב א' אין חוששין לספק דרוסה ושמואל אמר
 חוששין : דכ"ע ספק כלבא ספק שתר' אימור כלבא ספק עאל
 ספק לא עאל אימר לא עאל עאל ואותיב כינחוי הוא שתיק
 ואינהו שחקי אימר שלמה הוא דעכיד קטע רישא דחד
 בנייהו אמר גיית רוגייה הוא צווח ואינהו מקרקרן אימר
 ביעותי הוא דמבעתי אהרדי כי פליגי דאיהו שתיק ואינהו
 מקרקרן מר פבר אזוקי מויד להו זמר סבר מחמת
 בעתותיא הוא דמק-קרן להרדי אמר אממר הילכתא חוששין
 לספק דרוסה א"ל רב אשי לאמור הא דרב מאי א"ל לל
 שקיע לי כלומר לא סבייא לי : החוא בר אוןאדהור
 בי רב אשי עאל ואול לבי קניא נפק ואתה בר ממסמס

קיציה

וה"ל :) ביד שחכסו בידו רגל האסיכה לאפוקי סל אחרונה :
 (לאפוקי סן דלא דאין ארס החיה בסיניה : עד מינקיב לחלל
 שלה דלא גרע מקון דעלמא :) שלח מדע' כגון שנפל מן
 הגג על הבמה (ונעץ בה ספריו סלח לדעת יצני האי גזנח
 אין מטול סס ארס) כגון סדרסה מחיים ולא ספיק לסלוק
 ספריו ממנו עד ספסלו וקטנו את ידו ומתה דקאמר מות
 סאבר שנחתך דמבו דתימח מיר קססוה מתחיל לדרוס ומכס
 קליו בידו חו זורק סארס קח משמע לן דאינה לדריסה אלא
 לכסוף : בהדי דשקול לסחופי סחולץ ספורטיו מנביס :
 וכמלתא ספורן תלוסה ותחוב כגבו : בכותל נתחכך ססור
 וספורן זו בכותל סותה : אימור כלבא וכבר אמרו אין
 דרוסה לכלב דאין לו ארס : על ארי ביניסן ויסגסם :
 סלקא ענדי עסה סלום כיניסן כדרך כמה חיות סעוסוס תרבות
 ונדלס עס כני ארס ובהעו ואיכן מוזקין : כח רוגזיה נכסו
 חלח חייטינן לדרוס' בהחריני : מקרקר' גועו וכוטקיס :
 סדדי כסס ססן כנעתין ממנו כד הוא כנעת מסן ואין לחוס
 לדריסס : כדמסמס קועיה דמח ביארו סיה מלונכלך נדס :

אלו טרפות פרק ג הולין

קועיה דמא אמר רב אשי לאו מי אמרינן התם ספק כלבא ספק
 שונרא אימר כלבא ה"נ אמרי' ספק קניא ספק שונרא אימור
 קניא : אמר רב יהודה דרוסה שאמרו עד שיאדים הבשר
 כנגד בני מעים : נתמסמם הבשר רואין אותו כאילו אינו :
 ה"ד נתמסמם אמר רב הונא בריה דרב יהושע כל שהרופא
 גוררו ומעמידו על בשר חי : אמר רב שימי כי הוינן בי רב
 כתנא כדמיתו ריאה לקמן ומותבינן לה והוה יתבה שפיר וכד
 הוה מדלינן לה הוה מיתחלל ונפלת תילחי תילחי הוה
 פריפנא לה מדרב הונא בריה דרב יהושע : אמר רב נחמן
 בקוץ עד שתנקב לחלל : בדרוסה עד שיאדים הבשר כנגד
 פועים רב זביר מתני הכי : רב כחנ' מתני בדרוסה עד שיאדים
 הבשר כנגד בני מעים ובסימנין משיאדימו סימנין עצמן
 וסימנין בין ושט בין קנה דרוסתה שאמרו במשהו מ"ט זיהרא
 זיקלא קלי : יתיב רב יצחק בר' שמואל בר מרת' קמי' דרב
 נחמן וייתב וקאמר דרוסה שאמרו צריכה בדיקה כנגד כל
 החלל

אד שיאדים הבשר כנגד בני מעים שזה אדמומית הוא ארס
 וטרפה כי סופו לישרוף עד שינקוב את הבני מעים ואם לא
 באדים את הבשר כנגד בני המעי' א"כ לבדוק במקום אחר
 דאין דריסה אלא כנגד בני המעים דלא יטרפה במהו' אחר:
 נתמסמם הבשר נרקב הבשר : רואין אותו כאילו אינו ואם
 יש טרפות בניטל כגון כחמ' הגידין טרפה דהאי נמי כביטול
 דמי : גוררו אם הוה בא לרפאותו הוה גוררו ומסליכו עד
 הבשר החי : הוה יתנא שפיר כשהוה מניח אותה על הקרקע
 כיתה יושבת כאלו היתה שלמה וכשהוה מגביהין אותה מן
 הקרקע מתחילת מתפרקה ונפלה : תילת היו נופלות ממנה
 חתיכות חתיכות : מדרב הונא בריה דרב יהושע דאמר כל
 שהרופא גוררו קריב מסמם' וכאילו אינו דמין הוה ריאה
 שחסרה : בקוץ עד שתינקב לחלל אבל אם הגיע לחלב
 חיישינן שמא ניקבו הדקין ובדיקה אינה מועלת מפני שאין
 נקב דק ניכר בהן : ובסימ' כלו' דרוסה בסימנין עד
 שיאדימו הן עצמן אבל משום האדמות בשר שכנגדו לא מוטרפא
 דרוכ סימנים קשים ואין ארס שולט בהן אבל אם באדימו הן
 עצמם הרי נבלה ששולט בהן : זיהרא מיקלא קלי שורף
 וסולך : דרוסה שאמרו כגון ספק דרוסת חרו או טרחהו
 דורס ואין מקום דריסה ניכר מבחון כריך לבדוק גבה כריסה
 צדיה כנגד כל בית החלל שאם האדי' שם בשר טרפה : כנגד
 כל בית החלל לחפוקי עובי הכוור זיהדיכו' : מורה בה רב
 זיה רגיל להורות רב שצריכה בדיקה : מבפא דמוחא כף
 שגלגלת

אלו טרפות פרק ג חולין רצד

החלל א"ל האלהים מורה בה רב מכפא דמוחא עד אטמא :
 מתני' (ו"ד סו' לד) אלו כשרות בבהמה ניקבה הגרגרת או
 או שנסדקה עד כמה תחסר רשב"ג אומר עד כאיסר האיטלקי
 נפחתה הגולגול' ולא ניקב קרום של מוח ניקב הלב ולא לבית
 הללה נשכר' ולא נפסק החוט שלה נישל' הכבד ונשתייר ממנ'
 כל שהו' המסס ובית הכוסות שניקבו זה לתוך זה נישל הסחול
 נישלו הכליות נישל הלחי התחתון נטלדו האם שלה חרותה
 בידי שמים כשרה ונלודה ר"מ מכשיר וחכמים פוסלי' : גמ'
 אמר (ו"ד סו' כה) רב מתנה האי בוקא דאטמא דשף מדוכתיה
 טרפה וה"מ דאיתעכול ניביה אבל' אי לא איתעכול ניבייה
 כשרה : עד כמה תחסר עד כאיסר האיטלקי : אמר אביי
 והויא כמעטא זוטרתי דמשתכח' ביני פשיטי דפומבריתא
 והיינו שיעור' דרינרא קורדיאינ' : א"ר יוחנן פתורא
 לעילא מני הוה קאי בר נפחא ובעא מיניה דינר' קורדיאנא
 לשעורי בה טרפתא ובעיא למיקם מקמיה ולא שבקן אמר לי
 שב בני שב לפי שאין בעלי אומנות רשאים לעמוד מפני
 תלמידי חכמים בשערת שעושין מלאכתן אמר רב נהמן בסלע
 ביותר

הגלגולת עד אטמא הירך דהיינו כל החלל ואף כנגד פסיוכי'
 (ולא תווי כוזר אתא שאס האדוס הכשר כנגד הסימונים אסו')
 מתני' ניקבה הגרגרת בלי חסרון איסר : או שנסדקה
 לאורכה וכדאמר שנסתייר הימכה טבעת למעלה ולמטה :
 כפחתה הגלגולת העכס נפחת ורוחין שהקרום לא ניקב :
 ונסתייר כל שהוא בגמ' גרסי' ונסתייר כזית וכן מוכח בגמ'
 זה לתוך זה במקום שדוקו' דוסכיה' באמצען שבלאו הכי
 שופכין זה לזה ואין הנקב כראה בחון כשרה : נישל הלחי
 מעל הכשר והסימונים הן מחוצרים לכשר : האס שהולך
 מוכח בו : חרותה מפרש בגמרא : הגלגולת שניטל עור מחמת
 שחין או מחמת מלאכה ובגמרא' מפרש כמה יסתייר מן העור
 ותיא כשרה : גמ' בוקא דאטמא ראש עכס קולית
 הירך : דשף מדוכתיה דשף ממוקומו קור טבעכס האליה
 שתחוב בו כמו בוככ' עלי זה שראשו עגול שתחוב במכתש' :
 דאיתעכול שנקב : ניביה גיד שבראשו שבו מחובר בחור
 וקטן הוא מאד : והוי איסר האיטלקי : בדינרא קורדי' ונא
 אותו מטבע היו מכירין והוא מהררי חררט : פתורא שולחני
 והיו הרבה מטבעו' לפכיו : אין בעלי אומנות העסוקין
 במלאכת אחרים והוא ה"ס שולחני ומסתכר בשל אחרים
 למקמם וכריך לתת את עיניו לשחול לכל עובדו' מה כריכו' :
 בסלע היבא דשיעור רבנן בסלע גבי חפרון של גלגלת כי כוי
 בסלע

אלו טרפות פרק ג חולין

פיותר מן הסלע באיטר כיותר מן האיטר אלמא קסבר עד ולא
 עד בכלל : ניטל הטחול אמר רב עזירא משמיה דרבא לא שנו
 אלא ניטל אבל ניקב טרפה : וה"מ בסומכיה אבל בקולשיה
 כשרה : ובסומכיה נמי לא אמרין דטרפה אלא דלא נשתייר
 מיניה כעובי דינר זהב אבל נשתייר מיניה כעובי דינר זהב
 כשרה : ניטלו הכליות : אמר רפרס בר פפא משמיה דרב
 לקתה בכוליא א' טרפה : במע"בא אמרו והוא דמטי לקותה
 למקום חריץ ומקום חריץ היכא חזירא דתותי מתני פי' הלובץ
 שבתוך הכוליא : והוכח דמשתכחין תלת כוליאיתא כשרה
 דאמרו' כל יתר בנטול דמי ותניא נמי הכי ואת שתי הכליות
 ולא בעלת כוליא א' ולא בעלת שלש ומדפסל דחמנא לגבורה
 מכלל דלהדיו' שרי : יש כשר כרואה ופסול בכוליא פסול
 בריאה וכשר בכוליא פסול בזה ובוה וכשר כזה וכזה כשר
 בריאה ופסול בכוליא מוגלא פסול בריאה וכשר בכוליא נקב
 פסול כזה ובוה לקותא כשר כזה ובוה מים זכים ולא אמרין
 אלא דציילי אבל דעכירי טרפה ודציילי נמי לא אמרין אלא
 דלא אסרוה אבל אסרוה טרפה : כוליא שתקטינה עד כמה
 בדיקה עד כפול בגסה עד כעינבה כינונית : (ו"ד סי' מד מה)
 ניטלה האם שלה תנא היא האם היא טרפוהית היא שלפוחית
 פי' הרחם : חרותה בירי שמים כשרה ת"ר אי זו היא (ו"ד
 סימן לז) חרותה כל שצמקה ריאת שלה : בירי שמים כשרה
 בירי ארס טרפה פי' בירי שמים כגון ששמעה קול רעמים
 או זיקים וכיוצא באלו ונכנס בה פחד וחרדה וצמקה
 הריאת שלה זהו בירי שמים וכשרה אבל אם ראת'
 ארס ששחט לפניה בהטרה אחרת וכיוצא בה ופחד'
 ויבשרה ריאה שלה זהו בירי ארס וטרפה ומנא

ידעינן

כסלע מכוונס דינו כית' מבסלע וטרפה זכן כאיטר
 דמתמיתין : עד ולא עד בכלל עד כאיטר כשירה ולא איטר
 ע"מנו בכלל כשרה חלה טריפה : בסומכיה למעלה בעוביו :
 סלח כשתייר בעובי רוסנו סלח יבא המחט לחוץ : חנל כשתייר
 בגבה כנגד המחט כעובי דינר כשירה : לקותא כגון מליח
 מוגלא : בכוליא א' וכ"ש חס לקותא כשתיין : למקום חריץ
 (כנידיין מעורין טס) זהו חמטעי הכוליא : חזירא לובץ :
 מוגלא בשר בריאה כדאמרינן ריש קרקין דכמהו כמחו טיכרי
 טיכרי כשר בריאה ופסול בכוליא דמליח מוגלא טרפה : כוליא
 שתקטינה מחלוקה סלח על ידו חזני : הוא האם דמתמיתין
 היא טריפת דחמרינן בגמרא חזון בטרפתת כרבי בוסק :
 היא שלפוחית דאמרינן לעיל בגמ' בס"ק : פמקה יבשה כמו

ו"ד

אלו טרפות פרק ג הולין דצה

ידעינן בקיום' מיתנינן משיכל' דקונייא חיורא ומלייא
 ליה במיא קרירי בסיתו' מיתנינן משיכלא שיחמא ומליה ליה
 מיא פשורי ומותיב לה ומנח לה בנויה מעת לעת או הדרה
 בידי שמים היא וכשרה ואי לא בידו אדם היא וטרפה : (ו"ר
 סימן נט) הנלודה ר"מ מכשיר וחכמים פוסלין : ת"ר אם
 נשתייר בה כסלע כשרה היכא אמר רב נחמן אמר שמואל על
 פני כל השדרה ופי' ר' נהוראי משמיה דשמואל כרוחב סלע
 על פני כל השדרה ר"א בן אנשיגנוס משום ר' ינאי אומר עד
 מקו' טיבורו רב' בר בר חנה אמ' אראשי פרקי' בעי ר' ינאי בר'
 ישמעל' ניטל מקום כל השדרה וכולו קיים ניטל מקום טיבורו
 וכולו קיים ניטל ראשי פרקים וכולו קיי' מאי תיקו אמ' רב כל
 העור מציל כנלוד' חוץ מעור בית הפרסות ור' יוחנן אמר
 אפי' עור בית הפרסות מציל בעיא מיניה ר' אמי מר' יוחנן
 עור בית הפרסות מהו שיציל א"ל מציל : הא מילתא לא
 איפסיקא כד' הילכתא בהדיא ואיפליגו בה רבותא בעל
 הלכות פסק הלכה כרב ואמר דהדר ליה ר' יוחנן לגביה דרב
 ואנן לא אשכחינן ליה לר' יוחנן דהדר ליה לגביה דרב אלא
 ר' יוחנן עומד בשיטתו הוא : ואיכא מאן דפסק לחומרא
 כשמואל וברבי ינאי וסיעיה למלתא מתוספתא דאמר הכי :
 ואע"ג דק"ל כל היכא דפליגי רב ושמואל ור' יוחנן הלכה
 כמותו כיון ששנינו בחיצוני הנלוד' אי זו הי' גלוד' כל שהוש'ש'
 כל העור שלה ולא נשתייר בו כדי להעלות ארוכה ופמה הוא
 כדי להעלות ארוכה רשב"גא עד כאיסר האיטלקי מבית חללת
 ולא משאר איברים ודבריו רב נחמן אמר שמואל ודבריו ר"א
 בן אנשיגנס משום רבי ינאי דמתניתא עברינן כותיהו
 דאיסור' הוא ולא איפסיק' הילכתא בהדיא לקולא : ואנן
 חזינן בהו פירכא חדא דהא מתניתא לאו כותיה היא דאילו
 להא

זסדים כוונתינן מתרגמין לדיו יביטין : ומנא ידעו
 חזקו בידי חרס או בידי שמים : בקייטא בקיץ : קייטין
 משיכלא חיורו כלי חרס לביכוס : משיכלא שחימי כלי חרס
 שחורו' ואינה מתכנסת כ"כ כמו לבנות וכלסון מורי שחימי
 של כחשת סירי של חרס : הנלודה שכיטל עורה מחמת שחין
 או מחמת מלחכה : עד מקום טצירו התם נעינן כסלע :
 ראשי פרקים בכל פרקי חוליותיב ועכמות הסוק והירך נעינן
 שיר כסלע : כל העור מכל הנלודק כל היכא דמסתייר
 היכא כסלע מעלה ארוכה וחוזר כל עור לקדמות' : חוץ
 מעור בות הפרסות הוא מן הארכובה ולמטה דלח כיו' עור

אלו טריפות פרק ג חולין

להא מתניתין היכא דמשיייר בה כאיסור במקום חלל כשרה
 בין כשרה בין בטיבור בין בכרס בין בצואר כל מקום שהוא
 מכית חללה כשר ואע"ג שלא נשתייר בכולה אלא כאיסור
 במקום אחר מכל המקומות של בית החלל כשרה ואילו
 לשטואל אין מציל מכל בית הללה אלא השדרה בלבד ולרבי
 ינאי אין מציל מכל בית הללה אלא על הטיבור בלבד וכולהו
 בעו כסלע ומתניתא בכאיסר בלבד סני לה הילכך לא הויא
 מתניתא כותיהו ועור אפי' הויא מתניתא כותיהו לא מציינן
 לסיועיהו מינה דאם איתא לא מתניתא הוה אמריה כגמ'
 תניא דמסיעא להו וכיון דלא סיעין להו כגמ' מהא מתניתא
 שמעינן דליתא להא מתניתא ואילו איתא להא מתניתא לא
 הוה מפליג עלה רב ורבי יוחנן ואי מפליגו עלה ואיתא
 הוה מותכינן להו תיובתא וכיון דלא אותבינן עליהו מינה
 שמעינן דליתא להא מתניתא וכ"ש דהא מתניתא פליגא
 אכולהו ואפי' אדשמואל ודר' ינאי כדפרשינן ועור לא
 עריפא הא מתניתא ממתי' דתנן ואלו שעירותיהן כבשרן
 עור בית הפרסות והא אפקא ר' יוחנן מהלכתא ואוקמה

ביחיד חולכך לית לן מהא מתניתא ראייה כלל :

אלא הדרינן לכללא דק"ל יחיד ורבים הלכה כרבים
 וכיון דכולהו סבירא להו דעור בית הפרסות אינו מציל
 בגלורה וליכא מ"ד מציל אלא רבי יוחנן וה"ל ר' יוחנן
 יחיד אצל רבים ולית הילכתא כותיה : וכיון דשמואל ורבי
 ינאי ורבה בר בר חנה כולהו סבירא להו דלאו כל העור
 מציל בגלורה אלא עור מיוחד אף על גב דרב ורבי יוחנן
 קימו בחד שיטתא הוה לתו תרי לגבי תלתא והוה לתו כיחיד
 אצל רבים : ואי אמרת נעביד כרב ור' יוחנן דרב ושמואל
 הלכה כרב כאיסורי ושמואל ורב יוחנן הלכה כרב יוחנן
 זרבה בר בר חנה ורב יוחנן הלכה כרב יוחנן דרביה הוא
 ק"ל דרב ינאי ורבי יוחנן הלכה כרב ינאי דרביה דרב יוחנן
 הוא הילכך הויא לן הא מילתא ספיקא ונקיטינן בה לחומרא
 וחזינן דשמואל מחמיר מכולהו הילכך לא מכשרינן לה
 לגלורה אלא בראישיייר בה רוחב סלע על פני כל השדרה
 כשמואל : מתני' (ו' ד סימן לד) אלו טרפות בעוף

נקובת

מסני טכוח רך (ולא חסיב עור חלל צמר) (מתני'
 אלו טרפות בעוף חט"ג דכל טריפות דכחמיה כנגדן בעוף
 כני אצטריכו ליה למיתני נקובת הווסט מוסוס ססוקת
 כנרנת וכו' אצטריכו ליה דלח תימ' כזחיל וחיותו סכ
 עוף לא נפיש דכח צמר בסימן, אחד חימא גרגרת נמי תטרף

אלו טריפות פרק ג חולין רצו

נקיבת הושט : ופסוקת הנרגרת : הכתה הולדה על ראשה מקום שהיה עושה אות' טרפה ניקב הקורקבן: ניקבו הדקין : נפלה לאור ונחמרו בני מעיה אם ירוקין פסול ואם אדומין בשרה : דרסה וטרפה לכותל או שרצצת' בהמה אחרת והיא מפרכסת אם שהתה מעת לעת ושהטה כשרה : גמ' הכתה חולדה על ראשה מקום שהוא עושה אותה טרפה וכו' איתמר רב ושמואל ולי' דאמר מכנים ידו לתוך מוח אי מבצבץ ועולה טרפה ואי לאו כשרה פי' שמניח אצבעו בצד הנקב ונעץ אצבעו שם אם ניקב קרום של מוח המוח עולה ומבצבץ מן הנקב ואי לא בצבץ המוח ולא יצא מן הנקב בידוע שלא ניקב קרום של מוח פירש אחר מכנים ידו לתוך פיה ובודק אי מבצבץ ועולה טרפה רב שזכי בדיק בשמשה רב יומר בדיק במיא רב אחא בר יעקב טייץ בגיל דחטת' : והא תני לוי כל טרפו' שמנו חכמים בכחמה כנגדן בעוף יתר עליהם בעוף

במשהו קמ"לן : הכתה חולדה על ראשה משום דקתני מקום שעושה אותה טרפה דהיינו נקיבת הקרום דלא תימא קטרף דכשבר העכס בלא נקיבת קרום כדאמרינן לקמן בגמ' בעוף של מים ניקבו הדקין משום דבעינן למיתני כיסא גבי אלן כשירות יכאו בני מעיה ולא ניקבו דלא תימא עוף שהיותו מעט קטרף ביכואה לחוד : הכתה חולדה על ראשה חיישי' שמא ניקב הקרום והכתה כלומר נשכתה דשיניה דאלו ביד אמר לעיל יש דרוכה לחולדה בעופות וכל כנגד החלל מיטרפה דה נחמרו נתכוונו מחמת האור ונבסך מראיתו כמו חמרמרו מעי : אם ירוקין כלום קורקובן ולא סבוריקו : אם אדומין לב וקורקבן כדיונן מפ' בגמ' : דרסה אדם צרנליו או שנטרפה בכותל או שרכתה דבמ' דאיכא למיחש בהנך תלתא משום ריסוק איברים ועדיין היא מפרכסת : אם שכתה מעת לעת ואח"כ שחט' כשירה ובדיקה בעיא כדאמרינן בגמ' : גמ' וכוועץ אכבעו דוחף באכבעו על הקרום אכל הנקב : מכנים ידו לפיה לפיו של עוף שנשכתו חולדה בראשו ובודק דוחף אכבעו כלפי חך העו והמוח נדחף למעלה אם מבצבץ המוח ויכילא דרך הנקב המכה טריפה (שהרי ניקב הקרום :) דק בשומא מקתכל כנגד השמש אם יראה הנקב שחאו' ופה כבדיק' : בגילתא דחייטת' מוליכו על כל הקרום ורואה אם ניקב : במוח מוליכא כל המוח מן הקרום דרך פיה כמו שורד' למט' לחוט הסדרה ואז ממלא הקרום מים ואם יוצאים דרך המכה אז ידוע שניקב הקרום ל"א מכנים מים בעכס הקרום דרך נקב והוזר ומוכיא ורוא' אם נפלכנו בידו שהמוח נתערב

אלו טרפות פרק ג חולין

כעוף נשקר העצם אע"פ שלא ניקב קרום של מוח התם בעוף של מים והואיל וקרומו רך : אמר רב שובי והני אווזי דידן הואיל ושכיחי במיא כעוף של מים דמיין : (ו"ד סומן מט) ניקב הקרקבן א"ר יצחק בר יוסף א"ר יוחנן קורקבן שניק' וכיסו קיים כשר : איבעיא להו ניקב הכיש וחקרקבן קיים מהו תא שמע דאמר רב הונא ניקב זה בלא זה כשר ואם נקבו שניהם זה שלא כנגד זה כשר מ"ס כיון דקרקבן מנה גזיית כדקאי קאי לא רוח ולא גמד ולא מתרמו אהרדי הילכך כמי שניקב זה בלא זה דמי וכשרה : גפלה לאור ונחמרו בני מעיה אם (ו"ד סו' כג) ירוקין מסולה ואם אדומין כשרה רבי יוחנן משום ר' יוסי בר' יהושע אומר שיעור ורוקתן כשיעור נקיבתן מה נקיבתן במשהו אף ירוקתן בטשהו : בעא מיניה ר' יוסי בריב"ל מריב"ל הוריקה כבר כנגד בני מעים מהו א"ל טרפה א"ל ולא יהא אלא ניטל אמר רבא כיון שהוריקה כנגד בני מעים בידוע שגפלה לאור ונחמרו בני מעיה וטרפה : ההיא תרנגולתא דהויא ביריב"ל אתא לקמיה דר"א הקפר ירוקין הוו ואכשרה והא אנן תנן ירוקין פסולה אמרו ליה לא אמרו ירוקין פסולה אלא בלב ובקרקבן ובכבד תניא נמי הכי באלו בני מעים אמרו בקרקבן ובכבד ובלב : ההיא תרנגולתא דהתא ב"ר רב יצחק אתא לקמיה דרבי אבהו אדומין הוו וטרפה והא אנן תנן אדומין כשרים א"ל אדומין שהוריקו וירוקין שהאדומו טרפה לא אמרו אדומין כשירה אלא בלב וקורקבן וכבד אמר רב שמואל בר חייה א"ר מני ירוקין שהאדומו ושלקן וחוריקו כשרה מ"ס קיטרא עייל בהו : אמר רב נחמן בר יצחק אף אני אי"מ אדומין שלא הוריקו ושלקו והוריקו טרפה מ"ט דאגלי בהתתיהו אמר רב אשי הילכך לא ליכול איניש

בסן : אווזו דידן הואיל וסין תמיד במים : וכיסו קיוס פור סנקורקבן מנפכים ונקלף ממנו : שוער ירוקתן מחמת האור : כנגד בני מעיים ראש אחד של כבד תלוו כנגד בני מעיים ורשו אחד למעלה : חלח ניטל ויהא אמרי ניטל הכבד כשר : ירוקין הוו בדקין וכן דינא : אדומין הוו בדקין ודוכן להיות ירוקין לכך טרפה : לא אמרו אדומין כשירם חלח בלב וקורקבן שדוכן להיות אדומין ונפסלון חס הוריקו חבל דקין סבן ירוקין פסלון כשהדמיה : קיטרא עייל בהו מעיקרא נכנס בסן עסן ועכשיו הולך מחמת המעט רותחין : דאינלו בהתתיבו כתגלה חרפתן דודאי נחמרו : הילכך כיון דזמין וקבלה ריגותיהו כיון שליק להו : לא ליכול אינש עוף שנפסל לאור חלח

אלו טרפות פרק ג חולין רצו

איניש אלא בשלקא ולא היא איחזוקא איטורא לא מחזקינן :
 (ו' ד סו' נו) דרסה וטרפה לכותל או שרצצה בהמה והיא
 שפרכס' אם שהתה מעת לעת ושחטה כשרה ר"א בן אנטיגנוס
 אימר משום ר"א בר' ינאי וצריכה בריקה : מתני'
 אלו כשרות בעוף (ו' ד סו' לג) ניקבה הנגרת או שנמדקה
 הכתה חולדה על ראשה מקים שאינה עושה אותה טרפה ניקב
 הזפק ר' אומר אפי' ניטל יצאו בני מעיה ולא ניקבו נשתברו
 רגליה נשתברו גפיה ונמרטו כנפיה רבי יהודה אומר אם
 ניטלה הנוצה פסילה : גמ' אמר רב חננאל ואיתימא
 רבי יוחנן גג הזפק נידון כושט שאם ניקב במשהו פסול אמר
 רב כיבי בר אבין ומקים שנמתח עמו כלומר הוא כלבד שנידון
 כושט שאם ניקב במשהו טרפה והוא הנמתח עם הושט באורך
 הצואר : יצאו בני מעיה ולא נקבו וכו' : אמר רבי שמואל
 בר רב יצחק ל"א שנו אלא שלא הפך בהן אבל הפך
 בהן טרפה דכתיב הוא עשך ויכווננך מלמד שכרא הקב"ה
 כונניות באדם כיון שנהפך אחר מהם אין יכול להחיות ועוד
 שת ההוא רומאה דחזא נכרא דנפל מאיגרא לארעא ופקע
 בריסי' ונפקו מעיה אזול ואייתיה לבריה ושחטו קמיה באחוז'
 עינים

אלא בשלקא : לא מחזקינן וריכא דלא מוכר דיעותא
 בהדיא בלא שלקא לא טרפיב חלח ח"כ מיתרמי דסליק ליה
 וחזי ריעותיה : כריכה צדיקה אע"פ שסת' מעת לעת דשמ'
 כשברה הסדרה ונספת החוש : מתני' זפת כים שנקבץ
 זו האוכל : גפי' עכמות הכפיים : נשתברו רגליה מן
 הארכוב' ולמטה או אפי' למעלה ולא יפא העכס לחזק אבל
 יפא לחזק פנן כפרה בהמה המקשה דטריפה : נמרטו כנפי
 היינו נוכח גדול שעל כל גופה נוכח היא דקה הסמוכה
 לכשר שאין להקניס (לשון בר' וריכא מ"ד דאע"ג דרבנן לא
 פליגי בהדיא בנוכח כיון דנקטה גבי חילו כסירות משמע
 דרבנן מכשרי דחי כוליהו מודו גיה דפסולה גבי חילו טריפות
 ס"ל למותקיה : גמ' כל שנמתח עמו המקום שהוא מתחיל
 לכד הוושט להיות מפר והולך : עמו עם הוושט נמתח כמשך
 דהיינו מן המימר ולמעלה כדאמרו גבי מוח כל זמן
 שנבליגול' כידון כמוח התחיל לימשך נידון כמוח הלמא מקום
 דכר חרו משוכס : היסך בהן כשהכניסו בתוכ' היסך עליונן
 לתחתיתן או עגול זו למעלה מכמו שהיתה שחלוף זו למעלה
 זו למטה : כונניות לשון את כנו שברא להן כמים ליטב
 עליהן ואם ירדו מבסיסין סוב חזן מתיישבין : ג"כ של
 הנפול : בחתנות עינים שלא נגע בו ולא הזיקו חלח כיה
 מדמ

אלו טריפות פרק ג הולץ

עינים אינני ואיתנח ועיילינהו למעי' וחייט לכריסיה :
 (ו' ד סי' כ"ג נכ) נשתכרו רגליה וכו' ההוא צנא דנקורי דאתא
 לקמיה דרב' בדקה בצומ' הגידין ואכשרה פי' נקורי חתוכי
 רגלים : אמר רבי יהודה אמר רב שמוטת ירך כבהמה
 טרפה שמוטת יד כבהמה כשרה שמוטת ירך בעוף טרפה
 שמוטת נף בעוף טרפה היישינן שמא ניקבה הריאה ושמואל
 אמר תבדק וכן א"ר יוחנן תבדק וכן הלכתא : אמר רב הונא
 סימן לטרפה כל י"ב חדש ה"מ כוזרים אבל בנקבות אם ילדה
 בתוך י"ב חדש מותרת מיד אמר אמימר הני ביעי דספק
 זריפה דשיחל' קמא משהינן להו אי הדרא וטענא אחרינא
 שריין ואי לא אסירן : וכו' היכי דביצת טרפה אסורה (ו' ד
 סימן כז) חלבה של בהמה טרפה נמי אסור דתנן ששרה שינקה
 פון הטרפה קיבחה אסורה ואע"ג דלאו הכי הלכתא דק"ל
 דחלב שבחוך הקיבה פירשא בעלמ' הוא ושרי גמרי' פינדה
 דחלב טרפה שאיני בתוך הקיבה אסור : אמר רב הונא כל
 (ו' ד סימן פא) שאין בו עצם אין מתקיי' י"ב חדש אמר רב מפא
 ש"מ מרוב הונא הא דאמר שמואל קישות שהתליע באיביה
 אסורה הני תמרי דכרא בתר תריסר ירחי שתא שריין דהני
 תילעי'

מודע' לאכיו שחטו ועטאו כדו סיתאנח וימסוך חליו מעיו לסוי
 סלח היה רוכס לנגע במעיו סלח יספוך כסן : כנח סל :
 דינקורי פירט בעמוד ובתקופת הגלגלים כתבנוף שחור סחוא
 סל מיס ומלחו חברבורות לככות מכומר כעין ניקור : בכומת
 בנידין טיכו' (וחיטין קיימין כדאמרי' בפ' בהמה המקסה :
 שמוטת ירך נוקח דאטמא דסך מדוכתים ואיטכול ניבוי ועיין
 בר"ן) שמוטת גף סרק עליון המתוב' בגוף נגסה טריס' סמא
 נוקח' הריאה לפי שהריאה נחבאת בין הכלטות וקרו' הכשר
 רך ודק בין כלע לכלט וכסשומט גסה מתקב' הריאה עם
 הגף : תבדק מכנס קנה דק בגרגרת ונוכח הריאה ואס' הרוח
 יוכח טריס' ואס' לאו כשירה : סימן לטריפה טע' לספק
 טריפס : טנים עשר חדש אס' כך חיתס בידוע סלח
 כטרפס : (מותרת מיד לטריפס אינו יולדת וזו סולדה ודאי
 סלח כטרפס :) דסוחלא קמא שקונין חיור' טוק כלע' ז'
 חותן שהיו במעיה בטעם שנטרפס כולן אסורות דעובר ירך
 אמו הוא ועמה נטרפ' אבל אי הדרא טעכ' ודאי לאו טרפס
 היא ושרו' חף קנאוי : (כל ברוח שאין לה עצם) אינו מתקיי'
 טנים עשר חדש ונסקא מינה כדמפרט רב סמא : שהתליע
 באיבי נעודה מחוברת אסור' התולעת באכילה דכיון דמכלל'
 בתוך הקישות וכתוסות הוא מתקב' לקרקע טורץ על הארץ
 קרינן ביה חבל התליע בתלו' לאו טורץ על הארץ הוא על
 דנכית

אלו טריפות פרק ג חולין רצח

תולעי' דמשתכחי בהו לאחר י"ב חדש השתא איתילידו בהו ולא מהנך דאיתליעו בה באיביה נינחו : התם בעלת (ו"ד סימן כג נ"ה) חמש רגלים או שאין לה אלא שלש ה"ז בעלת מום אמר רב הונא ל"ש חסר ויתיר אלא ביד אבל ברגל טרפה נמי הוי מ"ט כל יתר כנטול דמי : ההיא (ו"ד סימן מן) חיותא' ראשתכחו ברה תרתין סניי ריבוי אתיורה לקמיה דרבינא טרפה מדרב הונא דאמר כל יתר כנטול דמי : ואי שפכי להדרי כשרה : ההיא גובתא דנפקא מבי כסי להובלילא סבר רב אשי למיטרפה א"ל רב הונא הכי אמר אמימר בר רב כריה דרבא יא הני עיזי בריאתה כולהו הכי להו : ההו' גובתא דנפקא מבי כסי לכריסה סבר מר בר רב אשי לאכשורה א"ל רב הושעיא כולהו בחדא מהתא מהתינחו היכא דאתמר אתמר היכא דלא איתמ' לא איתמ' : העיד יונתן בן שילא ריש טבחי' דצפורי לפני ר' על שני בני סע' ש' וצאין מן חבהמ' פאחד טרפה כנגדן בעוף כשרה פי' כל בהמה הדקין שלהו חוט

דנפיק מוכי' ומהלך ע"ג קרקע כדמפרש בשלקי פירקין : ושמע מוכס מדרב הונא הכי תמרי דכד' סהתלעו וזין ידוע אס' במחוכ' או בתפוסת קתלעו : לבתר תריסר ירחי סתא שריין דאי' במחוכר התלעו לח' הוה חיותא עד הסתא : לא שכו דקתני חסר ויתר ה"ז מום לגבוה משמע קא' לסדיוט שרי אלא שחסרון זה או יתור זה כיד כגון שאין לו אלא יד אח' או שיש לו שלשה ידים : כנטול דמי וזהו כבעל רגל א' דטריף (דהויא כשמוט' ירך בנהמה כד פרש"י ו"ל ועיין בר"ן) סכוא דיבי דשיטויזכייא בוד'ל : גובת' כמו קנה בסר דנפקא מבי כסא להובלילא המסס : סבר מר בר רב אשי לאכשורי כדאכשרי' בגונת אדבי כסי להובליל' : בחדא מחיסא וכי באריג א' אריג את כולן לשון עובד מחי תרגום מעסה אורג דתיקון דבור קרוי אריגה שמסדר דבריו : היכא דחיתמר דבריותא הכי אית לבו איתמר : היכא דלא איתמ' לא חיתמר וכו' יתר וכתילו יתר מבני מעייס כנגדו וטרפ' וכל יתר כנטול דמי וכן הלכה דלכא מאן דפליג אע"ג דברייתא אכשרתא יתרת ה' חמר' מ' דקיימי בדרח דאוני דקיס לבו לרבנן דאורהייסו דככי אבל בימי ובימי טרפה (חלמא כנטול דמי וגבי רגלים דלחו אורחא היא ודאי טריפה :) שני בני מעיס היוצאין מבהמה דאית לה תרי כדורא דכנת' ושניהן יוצאין מן הקובה זה בראשה וזה בחמטע : וכנגדו כגוף כשרה דעוף זימנין דככי בוי ואע"ג דלא משתכח הכי קיס לן ויס מפרס שכל עוף דרכו כן טימן הוסק ועד בקורקבן קנה של מעיס א' וכתוב

קרוי

אלו טרפות פרק ג' חולין

והוא אחר הוא ומשוך עכשיו אכס יצא ממנו מעי אחר כמא
 שיצא ענה כחוק הכר של עץ טרפה כד"א כשיוצאין בשני
 מקומו אבל יוצאין במקום א' וכלין עד כאצבע כשרה והוא
 דהררי וערבי ונעשו שניהם חוט אחד אבל לא הררי וערבי
 והרי יתר בכהמה וכל יתר כנטול דמי : מתני' (ו' ד' ס' ס')
 אחות דם והמעושנת והמצוננת ושאלה הרדופני ושאל'
 צואת תרנגולי' וששתתה מאם הרעים כשרה : אכלה הם
 חמות או שנשכה נחש מותרת משום טרפה ואסורה משום
 סכנת נפשות : גמ' אמר שמואל (ו' ד' סומן פא) הלעיט'
 חלית טרפה מאי טעמ' משום דמינקב למעי מתיב רב שזבי
 אחיות דם והמעושנת והמצוננת או שהלעיט' חלית שאכלה
 הרדופני או תיעה או שאכלה ס"ה או ששתת' מים הרעים
 כשרה הכישה נחש או שנשכה כלב שוטה מותרת משום טרפה
 ואסורה משום סכנת נפשות קשיא חלית אחלתי' קשיא ס"ה
 אס"ה חלית אחלתי' לא קשיא בעלין כשרה דאמר שמואל
 טרפה ברקרטין דמנקבי למעיה וס"ה אסמ' חמות נמי לא
 קשיא מחניתא דקתני אסורה משום סכנת נפשות כשאכלה
 ס"ה דאדם ובריתא דקתני כשרה בכס חמות דכהמה : ההוא
 בר טביא דהוה ביריש גלותא דאיפסיק כ"ע בתריתא ברקה
 רב בצומות הגידין ואבשר סבר למיכל מינח באומצא א"ל
 שמואל לא חייה מר לנקורי א"ל חיבי ליעביד א"ל אותביד
 בגורא

קרוי בני מעים ובראש הקורקבן יוצאין בני מעים גמורין :
 (והוא דהררי וערבי דלא קימי' ה"ה דנקט כולן עד כאצבע
 היוכו מלמט' סמוך לנת' צית הרטי מתחברין קמ"ן והוא
 דהררי וערבי כלומר תוך רוחב אצבע ממקום סיכולן ע"ס
 בגמר' בדף כ"ח ע"ה ובראש' ש' בדף י"ב ע"ד ותמכ' דברי הריף
 מנזחרים :) מקמי' אחוזת הדם שחוזק דם וע"י כך
 חלקה : המעושנת שסכנס בה עשן בגופה : והמזוננת
 חולי מחמת פנים : חולתי' לו"ר : הרדפוני סס' חמות
 הוא לבשה' : (מים הרעים מים מנולים : גמ' הלעיט'
 חלית קורטטל חלית חד הוא ונחב בני מעים : תיעה
 טור ה' כ"ע ז' ועסכ מר הוא מאד וכל אלו קשים לה' :)
 סס' חמות של הדם : כלב שוטה חמרי' כיומא רוח רעס
 שורה עליו וכסנושך שורה על הסנושך והורגו : קשיא
 חילתית דכסח' חליתית דסנוש' : קשיא סס' חמות דכסח' אסס'
 חמות דמקמי' (בסס' חמות כסס' הכנה שאינו סס' חמות לאלה)
 כחמות הגידין בשוק הוא סמוך לארכובה ברובים האחרונות :
 בחוממא חינו כל כך כליו כמו בתנור חלה מולחן הרבה וכולכו
 קל והו על הגתלי' : לנקורי' שמה כסכו נחש סס' וחסור' משום
 סכנת

אלו טרפות פרק ג חולין רצט

בנזרא דהוא בדיק נפשיה אוחכיה בנזרא ואיתמח ונפק תלחי
 תלחי קרי שמואל עליה דרב לא יאונה לצדיק כל און וקרי
 רב עליה דשמואל ובל רז לא אנס לך : מתני' (ו"ד סי' ס)
 סימני בהמה והיה נאמרו מן התורה וסימני העוף לא
 נאמרו מן התורה אבל אמרו חכמים כל עוף דורס
 טמא וכל שיש לו אצבע יתירה וזפק וקדקבן נקלף טהור
 ר"א בר' צדוק אומר כל עוף שחולק את רגליו טמא : גמ'
 אמר רב חסדא (ו"ד סימן עט) היה מהלך במדבר ומצא בהמה
 ופרסותי' חתוכות בודק בפיה אם אין לה שיניים למעלה
 בידוע שהיא טהורה ואם לאו בידוע שהיא טמאה והוא
 שיכיר בן גמל דתני רבי ר' ישמעאל את הנמל כי מעלה גרה
 הוא שליט בעולמו יודע שאין לך דבר שמעלה גרה וטמא
 אלא נמל לפיכך פרט לך הכתוב הוא : ואמר רב חסדא היה
 מהלך במדבר ומצא בהמה שפיה נמוס בודק בפרסותי' אם
 פרסות בידוע שהיא טהורה ואם לאו בידוע שהיא טמאה
 והוא שיכיר חזיר דתני רבי ר' ישמעאל ארז החזיר כי מפרס
 פרסה הוא שליט בעולמו יודע שאין לך דבר שמפרס פרסות
 וטמא אלא חזיר לפיכך פרט לך הכתוב הוא : ואמר רב חסדא
 היה מהלך במדבר ומצא בהמה שפיה נמוס ופרסותיה
 חתוכות בודק בבשרה אם מהלך שתי וערב טהורה ואם לאו
 טמאה והוא שיכיר ערוד ודילמא איכא מינא אחריני' דרמי
 לערוד גמירי דליב' והיב' בדיק אמר אביי ואיתמי' רב חסדא
 בכנפי

סכנת כפשו' : דהוא בדיק נפשי' מאילין : ואיתמוח
 נמוח : תולחי תילחי נתפר ונפל חתיכו חתיכו' : לא
 יאונה לכדיק כל און טכודמנתי לו ומכנתיו מלאכול : מתני'
 סימני בהמה וחיה נאמרו כדכתי' זאת החיה וגו' : הדורס
 טהורו כפרסו ומגביה מן בקרק' ממה שאוכל : אצבע
 יתירה זו אצבעו בגובה שאחורי האצבעות : שחלקה את
 רגליו מ' בגמרא כשמעמידו על הפוט נותן שתי אצבעות
 מכאן ושתיים מכאן או בידוע הוא שדורס : גמ' (בידוע
 שהיא טהור' לפי שהיא מעל גרה ואם לאו בידוע שהיא טמא'
 שאינה מעלת גרה :) והוא שיכיר בן גמל גמל בעודו קטן
 חין לו שיניו קד סיגדיל : לא גמל וחזירו האמורים נפרסה
 ולימדך שאין לקום למעל' גרה אחר דכל מעלה גרה טהוריס :
 גמוס חתוך (ונשון משכה הוא כמו גממו עם השופי ומפני
 שבו חתוך אינו יכול להכיר איים לו שיניו אסלאו : קס
 פר' שזתיב סדוקות בני ג' שהיא טהורה לפי שהיא נס כן מעלת
 גרה) בודק בבשרה לקמיה מפרס כיכא : בכנפי בעוקן
 מחת עכס האליה שקורין קכס ח ויס צעו כשקורעי' אותו
 נקדע

אלו טריפות פרק ג חולין

ככנפי העוקץ : אלו חן סימני היה שחלבה מותר כל שיש לה
 קרנים ושלפים : והרי עז שיש לה קרנים ושלפים והלבו
 אסור כרוכית בעינן והרי שור דכרוכות וחלבו אסור חרוקות
 בעינן והרי עז דחרוקות נינהו וחלבו אסור מפיצלות בעינן
 והרי צבי דאין מפיצלות וחלבו מותר הדורות בעינן הילכך
 כל היכא דאיכא מפיצלות לא בעינן מידי אחרינא לא מפיצלי
 בעינן חרוקות הדורות וכרוכות והוא דמבלעי חרקהו
 והיינו ספיקא דעיוא דכרוכות והילכתא עיוא ברכוס מין חיה
 הוא וחלבו מותר : קרש אע"פ שאין לו אלא קרן א' חלבו
 מותר א"ר יהודה קרש טביא דכי עילאי : (ו' ד סב) וסימני
 העיה

כקרע סתו ויש שנקרע ערב : שיש לה קרנים ושלפים לקמן
 מפרש טלפי' כפרני כפרסות : כרוכו בעינן גילדי גילדי
 קליפה על קליפה כקרני הסור : חרוקות מלאים פנימות
 וחריכות : וברו עז דחרוקות דס"ה דהדר ציה מכרוכות
 ומוקי סימנא אחרון לבד : מפוצלות פורת ריוש בלעז :
 וברי כבי דאין מפוצלות לא ידענא מאי קאמר דהאי ודאי
 מפוצלות הן וכראש כי דזו שאנו קורין כבי לא ביה הן קורין
 אותו כבי אלא אותו הכרואים אשטייכבוק וקריבין אינן
 מפוצלו : הדורות עגולות שמעתי ולא בשל עז שהן רחבות
 ולי כראש דכרוכות היינו עגולות כדאמרי' בצבא קמא גבי
 שיחין ומערות וה' ג' הדורות בעינן כעין קרני חיל וכבי ססן
 חדין למעלה : הילכך כיון דיש מפוצלות ויש שאין מפוצלות
 היכא דמפוצלות לא בעינן מידי אחרינא שאין לחזור אחריהם
 מן אחר שאין פיצול בקרני בהמה והיכא דאין מפוצלות כיון
 כבי בעינן הדורות חרוקות כרוכות דניסוק מספיקא דכולהו
 חרוקות לאסוקי מספיקא דסור הדורות לאסוקי מספיקא דעז
 שהן רחבות כרוכות לאסוקי נמי מספיקא דעז ואף על גב
 דשל עז איכס הדורות יש עז כרוכות ששמו עז וקרוקתיו חלודות
 וחרוקות ומספקתין אי מינא דעז הוא : כי מבלע חירקויהו
 חריכין תכופין וסמוכין ומפוצלין זה בזה : והיינו מספיקא
 לעיוא דכרוכות סתרינו חלודות וחרוקות ומספקא לן כיון
 דקרניו חלודות וחרוקות מין חיה הוא או שמא כיון דשמו עז
 מין בהמה הוא : כי עילאיו שם יער ה"י בהם : (אמר רב
 כחמן ה"י בקי בהן ובשמותיהן עוף הכה בסומן אח' טביר
 בגמרא מוכיחין הכי מדכת רחמנא נטר וילפינן מיכיה דכ"ה
 שאינו דומה לכסר שיש לו ארבעה סימני טומאה אלא יש לו
 סימן אחד של טהרה טהור חון מהעומות הכתובים בפרשה
 שהרי נמו מהם עשרי' שיש להם ג' סימני טהר' ואע"כ טמאין
 ולעורב

אלו טריפות פרק ג חולין ש

העוף לא נאמרו אבל אמרו חכמים כל עוף דורס טמא : אמר רב נחמן היה בקי בהן ובשמותיהן עוף הבא בסימן א' טהור ושאיין בקי בהן ובשמותיהן עוף הבא בסימן אחד טמא: ובשני סימנים טהור והוא שויכיר עורב וכל טין עורב : אמר אמימר הילכת' עוף הבא בסימן א' טהור והוא דלא דריס א"ל רב אשי לאמימר הא דרב נחמן מאי א"ל לא שמיע לי כלומ' לא ס"ל ואיבעית אימא משום דפרס ועזניה לא שכיחי ביישוב : תניא רבי אימר גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העול' שבהמה טמאה מדוכה מן הטהורה לפיכך מנה הכתוב בטהורי' ועופו' טהורי' מדובין על הטמאי' לפיכך מנה הכתוב בטמאי' למאי נפקא מינה לכרוב הונא דאמר רב הונא אמר ר' ואמרי ליה אמר רב הונא אמר רב משום ר"פ לעולם ישנה ארם לתלמידיו דרך קצרה : א"ר יצחק עוף טהור נאכל במסורת : ונאמן צייד לומר עוף זה התיר לי ר' אמר רבי

ירוחן

ולעורב שנים ולפרס ולעזניה אחד וטמאים אבל כל שאר עופות שבעולם כיון שאינן דומים לכשר בארבע סימני טומאה טהורין ומכשר ולפינן הכי דליכא למימר אדרב' נילוף מהכשו אחריו אע"פ שיש לו סימן א' של טהרה או אפי' בג' יבש טמאין דא"כ כשר שיש לו ארבע סימני טומא' למי' לו למכתביה אלא ודאי לרבו כתב רחמנא כשר לאשמעינן שכל שאינו דומה לו אלא יש לו אפי' סימן אחד בלבד של טהרה טהור ולפי שמן הכלל כזה היינו מטהרין כולו עשרים ושלוש עופות טמאים שהפחות שבהן יש בו סימן אחד של טהרה הוצרך לכותבן לומר שעשרים עופו' אע"פ שיש להם ג' סימני טהרה ועורב אע"פ שיש לו שנים ופרס ועזניה אע"פ שיש להן א' טמאים אבל כל שאר עופות כל שיש להן אפי' סי' אחד של טהרה בלבד טהורין ומ"ב אמר רב נחמן דעוף הבא בסי' אחד טהור כיון שבקי בהן) ובשמותיהן שידע שאינן זהו שמו פרס ולא עזניה דהם שמו פרס ועזניה חיישינן שמא מינו הוא : בסימן אחד טמא דחיישינן שמא פרס או עזניה הוא : ובשני סימני טהור דכפקא ליה מספ' פרס ועזניה דאין להן רק סימן אחד ומספיקא לכל שאר עופות טמאים דאית להו תלתא חוץ מעורב דאית ליה תרי' וכל מין דמורב כגון זרוזר ואחרים : עוף הבא בסימן אחד טהור ואפילו אינו בקי בהן ובשמותיהן דמפרס ואזיל וכוח דלא דריס כי משכחת ביה סימן א' של טהרה מחוקינן ליה בטהור כל כמה דלא חזיק ליה דדריס : הא דרב נחמן מאי כלומר דאמרו כן לעיל אס' אינו בקי בהן דחיישינן לפרס ועזניה : דלא שכיחי ביסוג כי אס' במדברות:

במסורת

אלו טריפות פרק ג חולין

יוחנן והוא שבקי בהן ובשמותיהן ורכו שאמרו רבו צייד :
 ת"ר (י"ד סי' פנ) לוקחין ביצים מ"מ מן הגוים ואין חוששין
 לא משום נבלות ולא משום טריפות באומר של עוף פלו' הן
 וטהור הוא : אבל אמר של עוף טהור הן טצי משתמיט ליה :
 וליברוק בסימנין דתני' בסימני' בצאי' כן סימני' קרבי דגים
 דאלו סימני' בצאי' כל שכודרו' וגולגל' ראשה א' כד וראשה
 א' חד טהורה ב' ראשיה כדים וב' ראשיה חדים טמאה חלבון
 מבחוץ וחלמון מכפנים טהורה חלמון מבחוץ וחלבון מכפנים
 טמאה חלבון וחלמון מעורבין זה בזה בידוע שהיה ביצת
 השרץ א"ר זורא סימנין לאו דאורייתא ואלא למאי הילכתא
 קחני להו ה"ק שני ראשיה כדין שני ראשיה חדין ודאי טמאה
 חלמון מבחוץ וחלבון מכפנים ודאי טמאה ראש א' כד וראש
 אחד חד חלבון מבחוץ וחלמון מכפנים משכחת לה טמאה
 ומשכחת לה טהורה אם אמר צייד של עוף פלו' וטהור הוא
 סמך עליה כסתמ' לא תכמוך עליה דאית' עורב' דדמי' לדיוני :
 תניא אין מוכרין ביצת נבלה לגוי אא"כ נטרפה בקער' לפיצך
 אין

צימסות אם הוא זכור בחדם כשר שאכלו או חמסר לו רבו או
 צייד חכם שהיה טהור : שבקי בהן אותן הרב : משום נבלו' שמא
 כמא' בתרכגולו' כבלה וטריפה : של עוף פלוגי טהור ואין
 יודעין טהורו עוף טהור הוא ודבר שאינו יכולין להוכיחו לכבו'
 ביצי אותועוף לראות אם הם דומי' לאלו לא משק' : מהו
 לאיסתמוטי ולומר של עוף א' אמרתי שאין אתה מכיר וטהור
 הוא : כך סימני דגים כלומר עוברי דגים כמו שהן מחוברין
 יחד (לשון הר"ן ברוב הכסחאות נגמ' כתוב כך סימני עוברי
 דגים כלומר ביצים שבתוכן אבל הרב אלפסי ז' לגורם קרבי
 דגים ובס' אין מעמידים גם כן כתוב אין לוקחין קרבי דגים
 חלא מן המומחה ולא כתב עוברים לפי שהוא ז"ל פוסק כמ"ד
 דתם דג טמא משריץ כלום מוליד דגים כיוצא בו במעין ואין לו
 ביצים כלל ודג טהור מטיל ביצים ביולכך ליכא למיחס בטוברי
 דגים דהיינו ביציהן לטמאין כלל) סכודרות עבה ככדור :
 עגלגול עגולה בעובי ככדור ולא בקליסו' בעדס' ולא ככדור
 קומס חלא משוכ' לאורקה ועגולה לרחבה שראש אח' כד וראשה
 אחד חד : חלבון קלו' ר' בלשון אשכנז חלמון טוטר בלשון
 אשכנז : ביצת השרץ זב והלטה' מטילי ביצים הם (סימנין
 לאו דאוריית' סימנין הללו של ביצים לאו הילכה למשה מכיון
 כיכהו ולא סמכינן עליוהו) ודאי טמאים ואי אמר לך גוי של
 עוף פלוגי טהור הוא ודאי משקר : אבל רחשה אחד כד יכו
 שיעתא הם הכך סימני לדברי בגוי אי אמר של עוף טהור
 פלוגי

אלו טרפות פרק ג שא

אין לוקחין מהן בצים טרופות : ח"ר (ו"ד סי' פו) גיעולת
 בצים מותרת * ביצים מוזרות הנמש חיפה תאכל אוחס *
 נמצא עליה קורט דם זורק את הדם ואוכל את השאר : והוא
 שנמצא על הקשר שלה אבל נמצא על הלטון שלה כוללה
 אסורה מ"ט משום דסריך בכולה : תניא כל השרץ השורץ
 לרכות (ו"ד טו) אפרוחים שלא נתפתח ועיניהם דברי ר"א בן
 יעקב ורבנן סברי כיון שיצא לאויר העולם שרי וכן הילכתא :
 אמר חזקיה מנין (ו"ד פו) לכיצת הטרפה שאסורה מן התורה
 שנאמר ואת בת היענה וכי בת יש לה ליענה אלא זו ביצתה :
 גרסינן א"ר יצחק א"ר יוחנן ביצת טרפה אסורה * אפרוח של
 ביצה טרפה מותרת מ"ט דכמה דלא מסרח לא גביל ובעידנא
 דקא גביל עפרא בעלמא הוא : אמרו חכמים כל עוף דורס
 טמא * שהור אינו דורס * תניא רבן גמליאל אומר דורס
 ואוכל בידוע שהוא טמא יש לו אצבע יתירה וזפק וקרקבן
 נקלף בידוע שהוא טהור * ר"א ברבי צדוק אומר מותרין לו
 חוט

בלוני סמוך עליו דהא מסייע ליה סימניו ואי לא לא תסמוך
 עליה : אין מוכרין ביצה של תרנגולין טריים לגוי דילמא
 הדר ומזבין לישראל : אלא אם כן טרופות בקער דהוילא
 מזבין ליה לישראל (לפיכ' אין לוקחין מהם ביצים טרופות
 כלומר דכוון שהתירו למכור להם אין לוקחין מהם מתוך שחין
 דרך למכור ביצים טרופות ושרי יש כאן ריעותא איכא למיחש
 שמא ישראל מוכרין לו ושל טריפה היו : ת"ר גיטולי ביצים
 ביצים טמאה שכתבשל עם הטהור מותר * הטהור עם דמיו
 בעלמא כינהו ולא יסכי טעמי גאחרכיותא : ביצים מוזרות
 שחיכו של זכר ואין אפרוח קולט בהן לעולם : כפש היפה
 שחיכו היסטנים ואין דעתו קטב בהן : תאכלם ואע"פ שיבשם
 עליוכן תרנגול ימים רבים : והוא שנמכר הדם
 על קשר שלה והוא זרע של תרנגול הקשור בראש הכר
 של ביצה ומס' יכירת האשרו מתחיל וכוון דעדיין הוא סם
 לא נתפזר בשאר הביצה לכך אוכל השאר : דש"ח תיכלא
 כתפסט הקלקול בכולו : על הקשר על קשר החלבון :
 ועיין בגמ' בדף ס"ד ע' בוצרין : לרבות אפרוחים שלא
 נתפתחו עיניהם דכוון דלא נפתחו עיניהם כשרץ חשיבי ומיהו
 דוקא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא וסכי חיתא בגמ' ורבנן
 סברי כיון שיכח לאויר העולם שרי אבל היכא דלא יכח לאויר
 העולם אמרו בגמ' דאפי' רבנן מודו דאסורו : יש לו אצבע
 יתיר * וזפק וקרקבנו נקלף בידוע שהוא טהור ואריסא סמוך
 דתתא ליה כל עוף הדורס טמא ואם אינו דורס ויש לו עוד

אלו טרפות פרק ג חולין

חוט של משיחה חולק את רגליו שתיים מכאן ושתיים מכאן
 טמא שלש לכאן ואח' לכאן טהור * רשב"א אומר כל עוף
 הקולט מן האויר טמא הוא והא ציפרתא דמיקלט קלטא אמר
 אביו קולט ואוכל קאמרינן אבל ציפרתא קלטא מאוירא
 ומחתה בארעא ואכלה * אחרים אומרים שכן עם טמאין טמא
 עם טהורים טהור כמאן כר"א דאמר לא להנם הולך זרזיר
 אצל העורב אלא מפני שהורא מינו אפילו תימרה רבנן שוכן
 ונדמה קאמרי' : ת"ר עורב זו עורב שחור : את כל עורב זה
 עורב העמקי והבא בראשי יונים * למינו להביא את הזרזיר *
 למינהו להביא סנונית לכנה * והבא בראשי יונים אמר רב
 פפא לא תימא דאתי בראשי יונים אלא אימא דדמי רישית
 לדיונים : מתני' (ו'ל פב) ובחגבים כל שיש לו ארבע
 רגלים וד' כנפים וקרסולין וכנפיו חופות ארבע רובו ר' יוסי
 אומר ושמו חגב : ובדגים כל שיש לו סנפיר וקשקשת ר'
 יהודה אומר שני קשקשים וסנפיר אחד אלו הן הקשקשין
 הקבועין

סימנין דהוה להו ארבע בידוע שהוא טהור : את רגליו
 חבבועין : הקולט מן האויר טמא שכתזרקין לו את מאכלו
 קולטו לתוך פיו ומקבלו מן האויר * דלא גביל חינו נגב' לעסו'
 חפרו' : נסרת מכירין היו שהיא טהורה וכך שמה : קול'
 ואוכל שאיכו מכיחו לארץ עד שיבלענו : שוכן ונדמה ששוכן
 אצל הטמא : (ונדמה דומה להם במראיתו) : עורב העמקי
 כלומר לבן כדכתיב כמרא' חמה עמוקה מן הכל שכל דבר לבן
 ושחור זה הכל זה כראה הלבן עמוק : בריש יונים לפני
 היונים : מתני' ובחגבים זהו סי' טהרתן כל שיש לו
 ארבע רגלי' וארבע כנפיו וקרסולין הם שני רגלי' ארוכין לבד
 הארבעה והם סמוך לבוארו ממעל לרגליו לנתר בהם כשהו'
 רוכה לקפוץ מתעלם בהם וקופץ וכנפיו חופין את רובו והם
 ארבעה סימנין הכי גרסינן כל שיש לו ד' רגלים וארבע כנפיים
 וקרסולין וכנפיו חופין את רובו ולא גרסי' וקרסוליו וכנפיו
 וסימנין הללו מהם שנתפרשו בתורה ומהם שח' פירושן
 נודברו סופרים ארבע רגלים וקרסולין ברו' הן מפורשין כל
 הולך על ארבע אשר לו כרעים ממעל לרגליו לנתר בהם על
 הארץ והכרעים הם הקרסולין שמתעלם בהם וקופץ וד'
 כנפיו חופות את רובו ולפי' לכו בגמרא בכלל ופרט וכלל
 שהפרטות האמורות בתורה דהיינו ארבעה ושלעם ואינך כולם
 יש בהן ד' סימנין הללו ר' יוסי אומר ושמו חגב דאפי' בד'
 סימנין הללו אינך כשר אלא כשמוחגב : הקבועין בו יתר מן
 השנפירין שאין זזין מאיליהן אלא בידו' הכל כל השנפירין

אלו טריפות פרק ג חולין עד

ואיפור' לחומר' : וקוקאני דאינון תולעי' שבמעו הדגים
 אסירי מ"ט מעלמ' קא אתו דמינם נאים כוארה ועייל באוסייה:
 מורנא דבישר' אסירן דכוארי שריאן א"ל רבינא לאימיה
 אבלע לי ואנא איכול : א"ל רב משרשיא בריה דרב אחא בר
 צפח' לרבינא מ"ש מרתניא ואת גבלתם חשקצו לרבות דרנין
 שבהמה הכי השתא בהמה בשחיטתה משתריא והגוי מדלא
 מהניא שחיטתה בהו באיסוריהו קיימי אבל דגים באסיפיה
 בעלמא משתרו כי קא גבלי בהתירא קא גבלי : ת"ר הולך
 על גחון זה נחש כל לרבות שלשול קטן : הולך על ארבעת
 זה עקרב כל לרבות חיפושית והדומ' לחיפושית : מרבה
 דגלים זה גדל עד כל לרבות את הדומה לדומה : גרסי' באלו
 הלוקין

וכואגורם פירשה ומתה אבל הר"ף ז"ל גורם פירשה מתה
 ודוק' פירשה אחר שמתה מוצעיה ליה לפי שחזק' רחוקים לסרוץ
 אבל פירשה ואח"כ מתה חסוי לא הלכה חסור' ואסוי' לגרסת
 רש"י ז"ל שגורם פירשה ומתה משמע דעד' כאן לא מוצעיה לן
 אלא בשמת' קודם שהלכ' דשוב חזק' רחוקים להלך אבל לא מתה
 אע"פ שלא הלכה משמע דפשיט' לן דחסיר' דחוי לא הדבעי לן
 בפירשה ומתה ליבעי בפירשה ולא הלכה אלא ודחוי חע"פ שלא
 הלכה כל שהוא בארץ און במחוז' לקרקע שרץ הסורץ על
 הארץ מיקרו עכ"ל :) מקמת' מהו מיביב ככולהו או דבעיבא
 כולם :) לחזור בעולה (מהו פירשה מן הסרו' תלושה לחוי')
 וקודם שהגיע מן הסרו' לארץ קלטא בשו' מהו לבולעו את"ל
 פירשה ומתה שריח משום דחוייה רחוקיה לרחוש אבל חיה
 דרחוקיה לרחוש אסירא : לגג תמרה פירשה מתוכה לגג מן
 חמר' היינו רביתא או דילמא סכן על הארץ היא כבשורץ על
 דבר אחד דמי : קוקאני תולעים שבכבד ושביריאה כך פירש"י
 וקמו' מי' כפי' סרו' ק' וע"ס : מינס' נייס כשהוא זשן : עיול
 באוסייה ככס' בחוטט ומעלמא אתו ולא מגוסו דילוי : מורכא
 תולעים שבמחאו בין עור' לבשר' כשמשטיטין הבהמה אסירו
 שעתא דבהמה אסוריה כדמס' ואזיל : דכוורי שרי כלומס' דכוורי
 דגוי' : (אבלע לי ואנא איכול בעלמא לוי מהם שלא חדע כדו שלא
 חקיץ בהם ואוכל' דרנין שבבהמה תולעים שבמחאו שבבהמה בין
 עור' לבשר) והכי אלו התולעים שגדלו בק' עד שלא נשחטה באון
 מאכר' מן החי ושחיטת' בהם' לא מהכיח' לפו' שהרי יש להן חיות
 לעכמזוחע' ג' דסליל' הות' בשחיט' אמו מכל' בהמה תאכלו נפקא
 לן לקמן אבל הסך באיסוריהו קיימי : וכו' גבלי דכיתר' גבלי
 כשהם נזכרים נביתר' נזכרים') שולשול' תולעת' ארוכה כנחש
 ומכא' באשפה : חפושית' אשקרב' רש' : גדל' מרבה
 דגלים קורין לן : פוטתא שרץ המים לוקא ארבע' לאו אחד
 כתיב

אלו טרימות פרק ג חולין

הלוקין אמר אביי אבל פוטית' לוקה ארבע נמלה לוקה חמש
צירעה לוקה שש אבל פוטיתא לוקה ארבע דכתב ברג'ים
ושקץ יהיו לכם מבשרם לא תאכלו ובנבלתם לא תגעו
וכתב בשרצים אל תשקצו את נפשותיכם ככל השרץ השורץ
ל"ש דים ול"ש דיבשה הרי תרי וכתב בהו ולא תטמאן בהם
הרי תלתא וכתב במשנ' תורה וכל אשר אין לו סנפיר וקשקש'
לא תאכלו הרי ארבע אבל נמלה לוקה חמש תרי בהאי קרא
דאמרי' ל"ש דים ול"ש דיבשה ואידך ככל השרץ השורץ על
הארץ ואידך כל הולך על נחון וגו' ואידך לא תטמאו את
נפשותיכם ככל השרץ הרומש על הארץ הרי חמש לאוין
צירע' לוקה שש הני חמשה מהני קראי דשרצים ואידך וכל
שרץ העוף :

סליק פירקא

כתיב בשרץ שמים במסכה תורה וחד בתור' כהנים ושכי לחוץ
כתיבין בכתם שרצים לא תשקצו את נפשותיכם ככל השרץ
השורץ ולא תטמאו בכו והתם לא כתיב על הארץ ולא חמים
אלא כפתם : נמלה הוא שרץ על הארץ לוקה חמש תרי הכך
דבכתם שרצים ואידך שש כתיבי כפי בשרץ דעל הארץ :
כרעה הוא שרץ בארץ וגם שרץ העוף ושרץ הוא לשון רוחם
וכע וחיונו נרא' ובהמה וחיה בגבוהי מן הארץ לאו כשל שרץ
הן לכך לא תשקצו את נפשותיכם בהמה ובעוף וככל חסר
תרמוס וגו' בקדושים תכין חיונו מן במנין דלאו בשרצים כתיב
אלא בגדולים מסתעי קרא :

בדרן עלך אלו טרימות

בהמה שחיא מקשה לילד והוציא העובר ארית ירו לחוץ
והחזירה מותר' הוציא את ראשו אע"פ שהחזירו
ה"ז כילוד : חותך מן העובר במע' מותר באכילתו : מן
הטחול ומן הכליו' אסור באכילתו זה הכלל כל דברי שהוא
גופה

בהמה שחיא מקשה לילד בשעת שחיטתה : ובהחזיר'
קודם שחיטה : מותר באכילתו מפ' בגמ' מאן
מותר' : הרי זו כולו כילוד וצריך שחיטה לעצמו חס' כמכח חי'
וחס' כמכח מת הרי הוא כגבוה : חותך נחתך מעובר שבמעיה
והניח החתיכה בתוכה מותר כדילוף בגמרא מכל בהמה
תאכלו : מן הטחול ומן הכליות של בהמה עבמה חסור'
באכילתו

בהמה פרק ד תולין שוה

גופה אסור ודבר שאינו גופה מותר : גמ' אמר רב יהודה
 אמר רב ואבר עצמו אסור מ"ט אמר קרא ובשר בשד' טרפה
 וגו' כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר עולגת א"ר יוחנן
 אבר עצמו מותר ואותבינן עליה דר' יוחנן וסליקא בתיובתא
 הילכך הילכתא ברב : בטערא מתנו הכי רב אמר יש לידה
 לאיבריך ורבי יוחנן אטר אין לידה לאיבריך מאי ביניהו
 איכא ביניהו למיסר מיעוט איברים שבפנים פי' רב סבר יש
 לידה לאיברים כגון שיצא רוב האבר רואין אותו כאלו יצא
 כולו והאבר כולו אסור בין היוצאת לחוץ ובין הנשא
 בפנים ור' יוחנן סבר אין לידה לאיבריך אלא היוצא בלבד
 הוא שאסור ושבפנים מותר הא מילתא לא איתתב בה ר'
 יוחנן הילכך הילכתא כותיה דק"ל רב ור' יוחנן חלכה בר'
 יוחנן : והא דתנא בהמה המקשה לילד והוציא העובר את
 ידו והחזירה ואח"כ שחט את אמו מותר באכילה שחט את
 אמו ואח"כ החזירה אסור באכילה הוציא העובר את ידו
 וחלכה ואח"כ שחט את אמו שבחוץ טמא ואסור ושבפנים
 שהור ומותר לאו אאבר גופיה קיימא אלא במקום חתך קיימ'
 שאם הוציא העובר ידו והחזירה ואח"כ שחט את אמו האב'
 היוצא

באכילה (ואעפ"י שהניחו בתוך הכהמה לא הותר בשחיטה
 ונקט טחול וכליות משום דמידי דלא מטרפ' ביה ניכח'
 באכילה) כיון שיכח ממחיכתו קודם שחיטתה אעפ"י שהחזירו
 קודם שחיטה (וכשר בשדה כלומר חוץ למחיכתו דסייכו לתפוז
 שרחס זה הוב מחיכה להקירו בשחיטה וכיון שיכח הרי הוא
 כשרים לא תאכלו ומדכתי' בשד' מוכחי הכי דמאי טרפס' אימא
 טרפס' ממש חס כו מלי שנה בשדה וברי בכל מקום שנטרפה
 חסורה אה ודאי בלי בשדה לשון חוץ הוא זה"ק בשר שיכח חוץ
 למחיכתו הרי הוא בקרפ' מה טרפס' חוץ לכה ביה קיון שנטרפ'
 אף אבר שיכח חוץ למחיכתו טוב חוץ לו תקנה לעולם ואפי'
 חזר וככנס) וכל מי שיש מחיכה ויכח בגו' בשר קדשים שיכח
 כמו מהאי קרא ולפניו : יש לידה לחיכרום שיכח הרי הוא
 כילוד ותו לא מהכח ליה חזרה : למיסר מיעוט אבר
 שבפנים כגון שית' רובו והאחר המיעוט בפנים : רואין אותו
 באלו יכח כולו לכל גבוי לידה קיימא רובו ככולו דיכח רובו
 היו ככולו ולוד (אבל לבישח' קמא לא נאסר חלל הויכח' :
 שבחוץ טמא דילפניו בשעור והרוטב שאבר מן החי
 מטמא בחבר מן הכהמה מוכי ימות מן הכהמה :
 שבפנים טהור שמחיים לא קיבל טומאת אובלין : לאו אאבר
 גופיה קיימא הוי מותר לאו אאבר קיימא :) במקום חתך
 קיימא

בהמה פרק ד חולין

היוצא אסור ומקום החתך מותר ואם שחט אמו ואח"כ
 ההזירה האבר היוצא ומקום החתך אסור ושאר העיבור
 מותר : ת"ר (ו"ד סי' סג) אבר מן החי נוהג בבהמה
 חיה ועוף בין טמאין בין טהורין דברי רבי יהודה וחכמים
 אומר אינו נוהג אלא בטהורים * אמר רבי יוחנן
 לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר מן החי * ובשר בשררה
 טרפה וגו' זה בשר מן החי ובשר מן הטרפה (ו"ד סי' יד) חותך
 מן העובר שבמעי' מותר באכילה מנא לן דכתיב וכל בהמה
 מפרסת פרסה ושוסערת שסע שתי פרסות מעלה גרה בבהמה
 אותה תאכלו בהמה בבהמה לרבות את הולד ואם חותך ממנו
 אבר שיהא מותר באכילה : א"ר יוחנן השוחט בהמה ונמצא
 בה דמות של יונה אסורה באכילה מ"ט בעינן פרכה וליכא
 אלא מעתה קלוט במעי פרה ליתסר הא תנא רבי רבי ישמעאל
 ר"ש

קיימא כדמפרש ואזיל שאם לא החזיר שריון לכניח ממה
 שבסניס לכד החיכוך ולחותכו שבמקום חתך בדלת הסנימי
 והחיכוך אסור מפני שעומד על שפת הרחם ולא קרינא ביה
 בהמה בבמה תאכלו דלאו בתוכה הוא אבל החזירו אין כרוך
 לחתוך לכד פנים אלה ממנה * וחותך ומותר וקרינן ביה בהמה
 בבמה (ומסוס בשר בשדה ליכא דהא) לא יבא הוץ למחיתו
 (ת"ר אבר מן החי נוהג בבמה ועוף בין טהורין בין טמאין
 דר"מ דקסבר דחתי איסור אבר מן החי וחייב לאיסור טמאין
 וישראל האוכלו חייב ב' וחכמים אומרים אינו נוהג אלא
 בטהורים דלא חתי איסור אבר מן החי וחיל לאיסור טמאין :
 לא תאכל נפש עם הבשר זה אבר מן החי משום דאיכא מקצת
 איברים שהם תלויה בהן מפיק כלסו בבחי' ליסכא ולחייב
 דאבר מן החי בעינן שיהא בו בשר גידין ועצמו * ואע"פ שאין
 בו כזית בשר מחיו' : וכשר בשד' טרפה לא תאכלו זה בשר
 מן החי והיינו ליסכא דבשדה כלומר שנעקר ממקום חבורו
 ובשר מן הטרופה כפשטיק דקרא זכיון דאפקיכו קר' בחד
 ליסכא לא לתו אתרווייהו אלא חדא עכ"ל כר"ן) בהמה בבמה
 שדי בהמה דריסא וכל בהמה אבהמה דסיפא ושוסעת שסע
 בהמה ודריש הכי בהמה הנמכא' בבמה' תאכלו (שהכל נית'
 בשחיטתה ואם חתך ממנו מן העוב' אבר מות' באכיל' אבל
 מן הטחול ומן הכלו' של בהמה עצמה אסור הנמכא' דכתיב
 אותה תאכלו כשהיא שלימה אכול כל הנמכא' בתוכה אבל
 כשהיא חסירה שהנמכ' בתוכה מגופה הוא שנחסר ממנה לך
 תאכל הנמכא') בעינן פרסות בבמה דהכי משמע שסע שתי
 פרסות ומעלה גרה הנמכאין בבמה תאכלו : קלוט עונף

אלו טריפות פרק ג הולין שב

הקבועין בו והסנפירין שהוא פורח בהן : גמ' מאי רובו אמר רב יהודה אמר רב רוב ארכו ואמרי לה רוב היקפו אמר רב פפא הילכך בעינן רוב ארכו ורוב היקפו : ת"ר אין לו עכשיו ועתיד לגדל אחר זמן כגון הוחל הוא מותר ר"א בר' יוסי אומר אשר לו כרעים ממעל לרגליו אע"פ שאין לו עכשיו ועתיד לגדל אחר זמן : וברגים כל שיש לו סנפיר וקשקשת וכו' : ת"ר אין לו עכשיו ועתיד לגדל אחר זמן כגון הסולתניר והאפיין מותר : יש לו עכשיו ועתיד להשירן בשעת שעולה מן הים כגון אקינס ואכספתית ואטונס מותר : וכל שיש לו קשקש' יש לו סנפיר ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת : ת"ר ממשמע שנאמר אכול את שיש לו שומע אני אל תאכל את שאין לו וממשמע שנאמר אל תאכל שאין לו שומע אני אכול את שיש לו ולמה נשנו לעכור עליה בעשרה ולא תעשה : את זה תאכלו מכל אשר במים מה תלמוד הואיל והתיר בסתם (ו"ד סד) והתיר במפורש מה כשהתיר בסתם לא

הוא וכול לכשכשן : שהוא כורח ככן שהוא שט צהן על פני המי' גמ' זחל מין חגב ואין לו קרסולין בקטנותו וגדולים לאחר זמן : אשר לו לאכתב בחלב וקרינן לו בוי' הסולתנים הוא מין דגים קטנים : (אקינס ואטונס לשון פרסי הם : כל שיש לו קשקש' יש לו סנפיר' הלכך בקשקש' לחודיה סני' וסנפיר דכתוב רחמנא אמרו' בגמ' כי היכי דלא ניטעי למימר דקשקשת הוא סנפיר ואע"ג דכתב ושריון קשקשים הוא לבוש אמרו דכתוב' משום יגדיל תורה ויהאיר כלו' כדי שלא נזכר לבא לכלל טעות) אכול את שיש לו שנאמר כל אשר לו סנפיר וקשקשת אותם תאכלו אותם משמע מיעוט ה"א אין לו לא תאכלו ולאזו הבא מכלל עשה עשה : את זה תאכלו קמח למאזי אתם לכתוב מכל אשר לו זנו' : שיכול הוהיל וכו' ואי קשוא את זה תאכלו דרישא הוה ליה למושבך לגופיה ובתרא לדרש' וכן אורחי' דכל קראי' לומר א' כתו לא מסכת' למידרש' מתאכלו דסיפא דמאת זה תאכלו דרישא דרשינן ביתר הכלים אבל מסיפא לא מכו למידרש' ביתר כלים דה"א אות' תאכלו דסיפ' משמע בימים ובנחלים אית ליה חכול ה"א בכלים אפי' אית ליה לא תיכול אבל מאת זה תאכלו דרשינן בית' כדמוסיק : הוהיל ובתיר במפורש ובתיר בסתם סנימקראו' יש א' סתום וא' מפורש ולקמן מפרש איזה סתום ואיזה מפורש ובתיר טרין המים בלא סימני טכרה זה"א ילמוד סתום מן המפורש : וכן כשהתיר במפורש לא התיר בלא סנפיר וקשקשת כי אם פרטים הגדולים במים סבכלים ולקמן מפרש מכלן : אף כשהתיר

אלו מתיפות פרק ג חולין

לא התיר אלא שבכלים אף כשהתיר במפורש לא התיר אלא שבכלים מנין לרבות בורות שיחין ומערות ששוחה ושותה ואינו נמנע ת"ל תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים בימים ובנהלים אותם תאכלו בימים ובנהלים הוא דאית ליה אכול דלית ליה לא תיכול הא ככלים אע"ג דלית ליה אכול במים כלל בימים ובנהלים פרט במים חזר וכלל כלל ופרט וכלל אף אתה דין אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש מים נובעין אף כל מים נובעין מאי דפי חריצין ונעיצין לאיסורא

כשהתיר בהתוס' לא התיר אלא במים שבכלי (הכל כל שאר מימות כגון חריצין ונעיצין שהן נובעין ודומים לימים ונחלים באמורים בפרשה הזו בורות שיחין ומערות שיחין דומות להן שאין נובעין אלא מכונסין לא התיר בהן בלא סנפיר וקשקשת פנין להתי' בורות שיחין ומערות שיחין דומות להן לפי שהן מים מכונסין ולא נובעין ששוחה בהן ושוחה מהן ואינו נמנע מלשתו עם התולעי' שהן בחייל ואין דומים לימים ונחלים שהם יתנון אמורין בהם) ת"ל תאכלו וגו' ומ"ז תאכלו דסיפא לא מצי למידרש ה"ת אלא חיסור כדפורש דה"ל חוקה תאכלו כתיב וקאי אסנפיר וקשקשת חנכ תאכלו דרישח מצי למידרש בהנפי' כפשה וסנפיר וקשקשת אימים ונחלים דסיפא קאי וז"ל ק' את זה תאכלו מכל אשר במים אפילו בלא שימין כלום בשאר מימות (שיחין ימו' ונחלים ואת כל אשר לו סנפיר וקשקשת בימיו ובנחלים ואת תאכלו ולא תאכל בלא סנפיר דבימיו ונחלים בעינן שימין) היכן התיר מהיזה פסוק למדנו הותר כלים : בימים ובנחלים הוא דכתיב ואתם תאכלו וכתיב וכל אשר חזן לו סנפיר וקשקשת וגומר לא תאכל בה בכלים כו' ונפיו קרא מגלי דגס קרא קמא כל אשר לו וגו' הכי מידרש ואתם תאכלו דוקא בימים ובנחלים בעי חוקה היינו כנו סנפיר וקשקשת בה בשאר מימות לא בעי סנפיר וקשקשת אבל אי לאו ה"ל קרא וכל אשר חזן לו הוה חמיכה למידרש מחותו איסורא בימים ובנחלים אכול את שיסלו בה בכלי אפי' יש לו לא תאכל היינו ב' מקראות חד סתום וחד מפורש (במים כלל משמע כל מימות בעי סנפיר וקשקשת : בימים ובנחלים פרט משמע דוקא ימים ובנחלים כפינן סנפיר וקשקשת : במים חזר וכלל סכן כאמר את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים בימים ובנחלים וכל שני כללות הסמוכין זה לזה בטל פרט בין הכללות ודוכן בכלל ופרט וכלל ואימא הכי מה הפרט מפורש מים נובעין אף כל מים נובעין : רכי חריצין ונעיצין לחיסורא

אלו מדינות פרק ג חולין שג

לאיסורא ואימעיטו להו בורות שיחין ומערות להיתרא *
 דבי רבי ישמעאל תנא במים במים שני פעמים אין זה כלל
 ופרט אלא ריבה ומיעט וריבה במים ריבה כימים ובנחלים
 מיעט במים חזר וריבה ריבה ומיעט וריבה ריבה הכל מאי
 ריבה ריבה חריצין ונעיצין לאיסורא ומאי מיעט מיעט בורות
 שיחין ומערות להיתרא * ותני יהודה בן מתתיה ומה ראית
 לרבו' בורו' שיחין ומערו' להיתרא ולהוציא חריצין ונעיצין
 לאיסורא מרב' אני בורות שיחין ומערות שהן עצורין בכלים
 ומוציא אני חריצין ונעיצין שאין עצורין בכלים : אמר רב
 לא

באלו : במים במים שתי פעמים הואיל וסכו כללות סמוכין
 זס לזה מדה היא בתורה שלא תדונה בכלל ופרט וכלל אלא
 בריבה ומיעט וריבה (לדלכו פלגינהו רחמנ' לכלל מפרטא
 דלח' תדרשוה בכלל ופרט ואיכא בון ריבוי ומיעוט לכלל ופר'
 דכי דרשינן כלל ופרט בוי פרט פירוש של כלל ואין בכלל
 אלא מה מבפרט ואפי' דבר הדומה לו חין כך לכדיא
 וכשכלל כך כלל שני אחר הפר' אהכי לחיתויי מודי דדמ' ליה
 לפרט אבל כי דרשינן ריבוי ומיעוט לא פירש המיעוט את
 הריבוי הלח' מיעוטו שלא תפרוש ממנו את הכל אלא זן ופל'
 הדומ' לו וכלל ריבוי שני הוה מרצין כל דומה לו למיעוטא
 ואהכי ריבוי שני לחיתויי כל מודי ואהכי מיעוט למעוטי מודי
 דלא דמו ליה כלל והכי מפרש גפרק בגמ' הדין וקאמר תנא
 דביר' ישמעאל מסוס דברבוי ומיעוט מידרש איכטריד
 תחכלו קמח לסרי בורות דהתי ברבוי ומיעוט' וריבוי לחיסורא
 דאלו בכלל ופרט דרשו' ליה לח' הוה איכטריד תקכלו
 וקירח לכלחו ריבויא נמי לח' הוה מתרבז בורות דתה סבר
 קמח דביר' ישמעאל דכללח קמח דוקח וסוס ליה כלל ופרט
 זאין בכלל אלא מה שבפרט היכך לא התי כללח בתרת
 לריבוי אלא מודי דדמי לפרט בכלל כד דסיינו מוס'
 נובעין אבל מסוס דדרשינן ליה בריבז ומיעט וסוס חמינח
 דריבז הכל ומיעוטא הוה מוקמינן ליה בכלים בלחור איכטריד
 ריבויא ורת' זס תאכלו כו' היכי דתיתילן בורות שיחין ומערות
 להיתרא ות' ק דבריתא ס' ל דכל היכא דדינינן כלל ופרט
 בכלל כללח בתראה עיקר וסוס ליה כלל מוסף על הפרט
 לחוקרבו ככו כל מילי וכלל רחשון לח' גח אלא למעט מה
 סמוכו דומה כלל לפרט דסיינו כלים וסוס מתרבה בורות
 שיחין ומערות לחיסור' להכי איכטריד רבויא דתה זס
 תחכלו כו' היכי דתיתי לו בורות שיחין ומערות להיתרא
 שסן עכורים שהן לבן מוכח ומוכח אלא עכורים כללים

אלו טריפות פרק ג הולין

לא לישפי איניש שיכורא בעיבתא באורתא דילמא פריש
 ממנא לציבתא וחור ונפיל לכסא וקא עבר משום שרץ השורץ
 על הארץ : א"ה כנו חביתא נמי דילמא פריש לרופנא דמנא
 והדר נפיל התם היינו רביתיה : ומנא תימר' דשני מקום
 רביתיה דתניא מנין לרבית שיחין ומעורות ששוחה ושותה
 בהן ואינו נמנע ת"ל מכל אשר במים אמאי וניחוש דילמא
 פריש לרופנא דבירא והדר נפיל לבירא אלא היינו רביתיהו
 הכא נמי היינו רביתיהו א"ל רב חסדא לרב הונא תניא
 דמסייע' לך ואת נבלת' תשקצו לרבית יבחושים שטינגן :
 אמר שמואל קישות שהתליע באיביה אסורים משום שרץ
 השורץ על הארץ : תניא על הארץ להוציא זיון שבעדשי'
 ויתושין שבאכלוסין : ותולערה שבתמרים וגרונרות וה"מ
 דאתליע בתלוש אבל התליע במהיבר אסור דק"ל כשמואל :
 בעי רב יוסף פירשה מתה מהו מקצתה מהו לאויר העולם מהו
 תיקו בעי רב אשי פירשה ע"ג תמרה מהו תיקו וכל תיקו
 דאיסורא

ולא דמי לאיסורא לימים וכתלים במידו לישפי לשון סורק מכלי
 אל כלי : סיכרא סכר של תמרים ותולעים מכווין בה :
 בצבתא שמסכנין אוהו דרך קשין ועצים קטנים : באורתא
 כלילי שחינו רוחה אס יפול תולע על הקשין ומסס לכלו ולמחר
 לא ילדע שנבלה תחילה על הקשין ויחללה : (דתולע' המים
 מוקרות) וקעבר משום כשרץ השורץ על הארץ כיון שריחשה
 והלכה על הקשי' (נעשו שרץ הארץ :) כיון רביתיה
 גדילתו וכמי שלא פירשה דמי : באוסין כמין יתושין קטני'
 הנמנחות במרתפות של יין : באובי בעודה מחוברות :
 אסור התולע כיון דמסלכות בקיטות והקיטות הוא מחובר
 בקרקע שורץ על הארץ קרינן ביה אבל התליעה לאח"כ מותר
 עד שתכא לאויר העולם : לכוזיא זיון שבעדשין ויתושין
 שבאכלוסין מין קיטני' הו' שמותרין ללאו על הארץ שורפין לא
 בתוך העדשה : ושתי הבריות הך דאוייתוכן סכא לכוזיא זיון
 כו' ואידך דמזיתי בגמרא דתני' כל שרץ השורץ על הארץ לרבו
 תולעי' שנעיתרי זתים ושנעיקרי גפנים שאסורין משמע דוקא
 תולעים שבגוף האילן כדקתני ליסכא בעיקרי גפנים אבל בתוך
 הפירו חמי' אס התולע בעוד הפירו מחוב' באילן מותר כדקתני
 בעיקרי זתים ובעיקרי גפני' דוק' : פירשה ומתה התולעת
 לאחר תליסה דשריח לדברי הכל פירשה מן הפירו' לארץ ולא
 ריחשה כגון שמתה מוד נכפלתה מהו מן חמרינן כיון דלא
 הלכה לאו שורץ על הארץ הוא או דילמא לא נעיש שריחש
 שורץ היינו רוחש ומתענע (וכתב בר' וז"ל כך פירש' וז"ל
 והוא

בהמה פרק ד חולין

שז

ר"ש בן יוחנן אומר פרסה בכהמה תאכלו : גרסינן בנדרה
 בפרק המפלת איתמר (ו"ד סי' ונ) המפלת בריה שיש לה שני
 גבין ושני שדראו' רב אמר באשה אינו ולד בכהמה אסורה
 באכילה ושמואל אמר בכהמה מותר באכילה ובאשה ולד
 בטאי קא מיפלגי בדרב חנן בר רבא קא מיפלגי דאמר רב חנן
 בר רבא השסועיה בריה שיש לה שני גבין ושני שדרות רב
 סבר בריה בעלמא ליכא ומחייא לאתחייא מבי נפיק לאויר
 העולם וכי אנמריה רחמנא למשה במעי אמו אנמריה ושמואל
 אמר בריה בעלמא איכא ומחייא חייא וכי אנמריה רחמנא
 למשרה לכשיצא לאויר העולם אנמריה אבל במעי אמן
 שרי טעמא כל שבכהמה תאכלו רב ירמיה סבר למיעבד
 בותיה דשמואל אמר ליה רב נחמן מאי דעתיך לחומרא חומרא
 דאתי לידי קולא הוא דקא יהבת לה ימי טוהר אלא עביד
 ברב דק"ל הלכתא ברב באיסורי בין לקולא בין לחומרא :
 מתני' (ו"ד סי' טטו סי' סג ס"ב) מבכרת שהיא מקשרה
 לילד מחתך אבר אבר ומשליך לכלבי' יצא רובו הרי זה
 יקבר : ונפטרה מן הבכורה : השוחט את הבכמה ומצא בה
 כן שמונה חי או תשע' מת קורעו ומוציא את דמו : מצא בה
 בן תשעה חי טעין שחיטה : וחייב משום אותו ואת בנו דברי
 ר"מ וחכ"א שחיטת אמו מטהרתו ר"ש שזורי אומר אפילו בן
 חמש

שחין פרסותיו סדוקו' ואין לן פרסו' כי אם פרסה אחת וכוונת'
 במעו פרה ליתסר (ואכן אמרו' לעול גמ' דשרי) פרסה
 בבהמ' תאכלו כלו' כתיב בקרא פרסה וכוני' פרסו' כלו' חיזה
 שתמו' בבהמ' או פרסה או פרסות שריאכל יונה לא פרסה
 איכא ולא פרסות : באשה איכא ולד ואין חמו' יושבת עליו
 ימי טומאה וימי טהרה : לחומרא סברי' לישב עליו ימי
 טומא' : מתני' מבכר' במקשה לילד בפט' רחס סלי מותר
 לחתך אבר אבר (כסהו יוצא רחסון ראשון) ולשליך לכלבי'
 דכל כמב' דלא נסיק רזיב' לא קדיש : יצא רובו כח וחוקכו'
 קבר ביציה רוב חל עליה קדוש' דקרינ' ביה אשר יולד :
 ובפרס' מן הבכורה שהנח אחריו אינו בכור בין שיכא אבר
 אבר בין שיכא רובו כאחד דהא שכי' לאו פטר רחס הוא אלא
 זה : קורעו שא"כ שחיטה ואפי' ר"מ מודה בכהי' דאיתרבו
 מכל בבהמ' תאכלו דלא חדשים איכא ולא חוירא איכא הילכך
 לאו בהמה היא : ומוצי' את דמו דחלכו הוא דמות' כדקתני
 בגמ' מה הלב האמו' באשם מוכי' מכלל שליל שחינו יכול לומר
 חלב שליל יקריב הכמ' באשם כי אין שם אשם נקבה אף כל
 חלב מוכי' מכלל שליל אבל דמו לא גרע מדם האיברי' דאמר'

בכריתו'

בהמה פרק ד חולין

חמש שנים והוא חודש בשנה שחיטת אמו מטהרתו : קרעה
 ומצא בה בן ט' חי טעון שחיטה לפי שלא נשטט' אמו ואין
 בו משום אותו ואת בנו : גמ' וק"ל כחכמים דאמרי
 שחיטת אמו מטהרתו והוא שלא הפריס על נכי קרקע :
 וחלבו מותר באכילה : אבל דמו אסור ואם הפריס על גבי
 קרקע טעון שחיטה וחלבו אסור ואין צריך לומר דמו :
 דתניא לענין גיד הנשה ונוחג בשליל וחלבו אסור דברי ר"מ
 ר' יהודה אומר אינו נוחג בשליל וחלבו מותר וק"ל בר'
 זחורה : ולענין דמו איתמר אמר רש"ל כל לדברי המתיר
 בחלבו מתיר בדמו לדברי האוסר בחלבו אומר גמי בדמו
 ורבי יוחנן אמר אף לדברי המתיר בחלבו אסור בדמו וק"ל
 ברבי יוחנן אמר ר' אמי השוחט את הטרפה ומצא בה
 בן ט' חי לדברי האוסר מותר ולדברי הטתיר אסור ורבא
 אמר אף לדברי המתיר מותר מ"ט ה' סימנין אית ליה להאי
 כל תרי מיניהו מכשרי להו וק"ל כרבא דבתרא הוא :
 שתני' (ו' ד סו' כפ) בהמה שנחתכו רגליה מן הארכוב'
 ולמטה כשרה מן הארכובה ולמעלה טרפה : וכן שניטל

צומת

בכריתו' דהווי בלא תפסה : טעון שחיטה דקסבר חדשים
 גרמי לשוויה בהמה באינסי נפשה ולא איתרבו מכל בהמה
 תאכלו ורובן סברי דחדשים ולידה גרמו דרכן ה' מרבו ליה
 אכל בהמה תאכלו להתיירא אבל לשאר דכריו מודו רבנן דכיו
 בהמה מעליתא : (ור"ש סזורי אומר זכו' בגמרא פרכינן
 ר"ש סזורי היינו ת"ק ואמרי' דכפריס ע"ג קרקע איכא זכייהו
 דלת"ק בעי שחיטה כדמפרש בגמ' : קרעה לבהמה בלא
 שחיטה : (גמ' ואם הפריס ע"ג קרקע' שעונו' על פרוסקיו
 טעון שחיטה מדרכן דלא לתייה לחלופי לאכול בהמה בלא
 שחיטה : וחלבו של השליל : לדברי האוסר בן טשטט חי
 לכשרה עד שיסחוט מתיר זה בכנושא בטרפה באכילה
 דשחיטתו מטהרתו : לדברי המתיר בלא שחיט' בלא כשרה
 אוסר בשל טריס' דשחיטתו דידה לא מהני כיב ובשחיטת
 בטרופה לא משתרי טקרי' הוא כח' מאיבריו : ארבעה סותמים
 התיירא הוא דרבי כיב קרא' מכל בהמה' כו' סנים היתרו' רבי
 קר' מכל בהמה' תאכלו שאם רצה אוכל בשחיטת אמו אבל אם
 גביך לשחוט את עמנו כנין של טרפה שוחטו ומותר שניתר
 גסנים מהניך ארבעה סומכין (או ביוסט וקנה) שלו או (בווסט
 וקנה) של אמו : מתני' בהמה שנחתכו רגליה החחרונים :
 ארכובה מ' בגמ' : צומת הגידין למעל' מן הארכוב' הוא
 וסמוך לפן ג' חוטין סנוטלין מנקרו בשר מתלוליו העם
 שקורין

צומת הגידין : נשבר העצם אם רוב הבשר קיים שחיטתו
 מטהרתו ואם אין רוב הבשר קיי אין שחיטתו מטהרתו : גמ'
 א"ר יהודה אמר רב רבי חייא אומר למט' למטה מן הארכובה
 למעלה למעל' מן הארכובה וארכובה גופה כנגדו כנגטל ניכר :
 וכן שנטל צומת הגידים ואלו הן צומת הגידים אמר רבא בר
 רב הונא אמר רב אסי דעילוי ערקומא היכי דפרעי טבחי ועד
 כמה אמ' להו ההוא מרבנן ורבי יעקב בשמיה לדידי מפרשא לי
 מיניה דרב יהודה ממקו' שהגידין צומתין ועד מקו' שמתפשטין
 וכמה אמר אביי ארבעה בטרי' בתגרא בדקה מאי אמר אביי
 בליטי הוו צומת הגידין בליעי לא הוי צומ' הגידין אשוני הוו
 צומת הגידין רכיכי לא הוו צומת הגידין אלוטי הוו צומת
 הגידין קטיני לא הוו צומת הגידין חיראי הוו צומת הגידין
 לא היוארי לא הוו צומת הגידין מר בר רב אשי אמ' כיון דויגי
 אע"ג דלא הוו חיראי ולית הילכתא כמר בר רב אשי לא
 בחירוי ולא במויפך שבועה חירוי הא ראטרן מויפך שבועה
 מאי

שקורין שנקרון : וכן שניטל אע"פ שלא נחתך העצם :
 אם רוב בשר קיים מפרט בגמ' רוב עוביו ורוב היקפו :
 מטהרתו מתירו באכיל' ואם לאו אין שחיטתו מטהרתו ואפי'
 במקום שהבהמה מותרת זה האבר אסור כדאמרי' ונשר בסדס
 להביא אבר ונשר המדולדלון וג' עכמו' הן בירך התחנות בוח
 עצם הנחתך עם הפרסו' כשמסטיט רבקה ואות רכוב' נקראת
 ארכובה הנמכר' עם הראש שני לו למעלה כימכ' עם אמצעי
 וכן צומת הגידין הם בתחתיתו סמו' לפרק הארכוב' הנמכרת
 עם הראש והעליון הוא קולי' התחוכ' באלו' : גמ'
 למטה דתני במתני' למטה מן הארכובה סמוך לה מיד דלא
 קימא רכוב' דמתני' היא רכובה העליונה ולמטה ר"ל למטה
 ממה דהיינו עם אמצעי : ולמעל' למעלה מן הארכובה
 מיד קאמר דהיינו כצומ' הגידין דבארכובה הנמכר' עם הרא'
 חירוי : כגמל ניכר אותה רכובה האמצעית שכולט העצם
 בירך הגמל : (ועיין בגמ' וברש"י בדף ע"ו ע"א ועיין
 ברא"ש בדף ע"ד ועיין בר"ן) מעילוי ערקומ' עם קטן הוא
 המחבר את הפרק עם מתחיל צומת הגידין ומה שיש מן הגידין
 ולמעל' כימנו עד מקום שמתפשט קרוי צומת וכל מה שיחתכו
 עם טריפה ומשם למעלה כסירה : דפרעי טבחי במקום
 שבותחין הסבחים להפרי' את הבשר מן העצם כשמנקרי'
 אותו (ורוצין ליטול אותו גידין והיינו מעילוי ערקומא ל"א
 כשמסטיטין הבהמה משם מתחילין לפתוח ולהסטיט) העור
 של הרגלים : צומתין מחוברין יחד ונראין כמו ת' :
 וכן אורפס : ארבע בטרי אמצעים : בליטי קודם שה
 נכלעים

בהמה פרק ד חולין

מאי היא דאמר מדאורייתא לא מפכינן שבועה מר כר רב
 אשי אמר בדאורייתא נמי מפכינן שבועה וסימניך הפך לבן :
 אמרימר משמיה דרב זכיר אמר תלתא חומי הוו חד אלימא
 ותרי קטיני איפסיק אלימא האי אודא רוב בנין איפסיקו
 קטיני האי אודא רוב בנין מר בר רב אשי מתני לקולא איפסיק
 אלימא האי איכא רוב בנין איפסיק קטיני האי איכא רוב בנין
 והילכתא כוותיה : בעופא שיתמר הוו ואי פסיק חד סנייהו
 טרפה : אמר רב אשי הוה קאימנ' קמיה דרבא ואייתי לקמי'
 עופא וברק ואשכח חמיס' הוה חד מינייהו שניא מחבריה
 בפציה ואשכחיה תרי : אמר רב יהודה אמר רב צימת הנידין
 שאמרו ברובן מאי רובן רוב כל א' ואחד מהן כי אמרית
 קמיה דשמואל אמר לי מכדי תלתא הוו האי איכא תלתא דכל
 חד וחד טסיע ליה לרבינא דאמר משמיה דשמואל צומת
 הנידין שאמרו אפי' לא נשתייר בהם לא כחוש הסרבל כשר :
 נשכר העצם אם רוב הכשר קיים שחיטתו מטהרתו אמר רב
 בשם העצם למעלה מן הארכובה אם רוב בשר קיים זה וזה
 מותר ואם לאו זה וזה אסור למטה מארכובה אם רוב בשר
 קיים זה וזה מותר ואם לאו האבר אסור ובחמה מותרת
 רשמואל אמר בין למעלה בין למטה אם רוב בשר קיים זה וזה
 שותר ואם לאו אבר עצמו אסור ובחמה מותרת והילכתא
 כוותיה

כבלעים בנשר : רכיבי לאחר שנכנסין בנשר נעשין רכין :
 זייגין כנוליס : חיוורי לבנים : מוסך שבועה הבתבע רובה
 להסך על התובע וחומר לו איני רובה ליטבע חלה הישב חמה
 וטול : בדאורייתא כגון מודה מקלט או סעד ח' מעידו :
 תלתא חומי הוו בצומת הנידין : אודא רוב בכין סבו עב
 משכיבן זכוין דאזל רובא טריפה הוה : חד סניא מחבריה עב
 מחכירו : נפליה נפסן : רוב כל א' זה : האי איכא תלתא
 דכל חד וחד טריפה שלח נפס' חלה רוב כל א' : וחסת' כיון
 דאיפסיגו אמוראי בשיעור ולא איתפרש הילכתא כמאן כשר
 תורה בזכך אחר במקמיר הילכך מעילוי ערקומ' עד מחוס
 שמתפכל סחתך סס הוי לוחת הנידין ואפי' רכוב' ועלם
 קיים טריפה : נשבר העצם שלמעלה מן הארכוב
 רוב בשר שעל השכיר קיים עור ובשר חוסין את רוב עצם :
 זה וזה אבר ובהמה מותרת : ואם לאו זה וזה אסור
 ומתניתין תקמי ואם לאו חין שחיטתו מטהרתו דמסת' אבר
 אסור ובהמה מותרת חלמטה מן הארכובה קמי' (ואבר אסור
 מסוס מדולדל) : רוב היקמו עביו של עצם לא מעלה ולא
 אוריד שאם רוב היקף בנשר טסיע העצם על השכיר קיים

כזותיה דרב ושמואל נמי הדר ביה לגבי רב : ת"ר נשבר
 העצם ויצא לחוץ אם עור ובשר חופין את רובו מותר אם לא
 אסור וכמה כי אתא רב דימי א"ר יוחנן רוב עביו ואמרי לה
 רוב היקפו אמר רב מפא הילכך בעינן רוב עביו ובעינן רוב
 היקפו : ההוא נשבר העצם ויצא לחוץ דאישתקיל קורטתא
 מיניה ועור ובשר חופין את רובו את' לקמיה דרבא אמר
 מכרי נשבר העצם ויצא לחוץ תנן מה לי נפל מה לי איתיה :
 מתני' השוחט את הבהמה ומצא בה שליא נפש היפרת
 תאכלנה : ואינה מטמאה לא טומאת אוכלין ולא טומאת
 נבלות הישכ עליה מטמא טומאת אוכלין אבל לא טומאת
 נבלות : שליא שיצאת מקצתה אסורה באכילה כסימן הולד
 באשה כך סי' הולד בבחמה : מכבר' שהפילה שליא ישליכנה
 לבלביו ובמוקדשין תקבר' אין קוברין אותה בפרשת דרכים
 ואין

אפי' נכסף העצם זיכאה דרך נקב קטן כשר זאם רוב היקף
 הכשר סביב השכורה אינו קיים) אפי' כיונה בליטת ראש
 השכורה לכל הכשר הקיים זהו כל חלל העצ' נכסה
 אפי' הכי טריפה : בעינן רוב עזביו נכסה שלא
 יזכא רוב החלל דרך נקב קטן של הבש' ושיהא רוב היקף
 הכשר שעל העצם קיים : דאישתקיל קורטתא לשון קורט
 כלומר מן העצם נעכל ונפל לארץ (ומסתקא להו או סני
 ליה בעור ובשר חופין כיון דניטל מן העצם או לא :) מה לי
 נפל מיניה מה לי איתיה הואיל ועור ובשר חופין את רובו וכשר
 בכל ענין : מתני' נפש הים שאין נפשו קנה בכ מחמת
 מילוחם תאכלנה ולא אמרינן אבר מן החי הוא שגם היא ניתרת
 בשחיטת האם : ואינה מטמאה דלא חשיב אוכל : ולא
 טומאת נבלות אם מתה הבהמה : חישב עליה לאוכלה מטחא
 טומאת אוכלין אם נגע בה טומאה דמחשבה משויא לה אוכל :
 אבל לא טומאת נבלות דלאו בשר הוא אלא כשאר אוכל
 דעלמא : ואסורה באכילה זאע"ג דלא נפק אלא פורתא
 זליכא למימר כל מוחיו הילד היה שם שמה באותו מקום היה
 ראש הולד וק"ל יצא ראשו כרו הוא כולד : כסימן ולד
 באשה שלומר שהשילא הוא סומן ולד באשה שאין שליא בלא
 זלד וכן בבמה : מכרת זה פטר רחם שלה : ישליכנה
 לבלביו (שחין בה קדושה) זאע"פ שאין שליא בלא ולד הכא
 דזכא לאו בת מיקדשה הוא דשמה הולד נקיבה זאש' הוא זכר
 דזלמח נדמה הוא נדמה כגון רחל שילדה זכר שדומה לעז או
 חושבא שאינו קדוש : ובמוקדשין כגון בהמות שלמים שהפילה
 שליא תקבר דכיון דאין שליא בלא ולד זאפי' הוה נקבה

בהמה פרק ד חולין

ואין תולין אותה באילן משום דרכי האמורי : גמ' ת"ר
 כל בהמה תאכלו כלומר כל אשר בבהמה תאכלו לרבות ארז
 השליא יכורל אפילו יצאת מקצת ת"ל אותה ולא שיצאת
 מקצתה : ואין תולין אותה באילן משום דרכי האמורי אביי
 דרבא דאמרי תרויהו כל דבר שהוא משום רפואה אין בו
 משום דרכי האמורי דתניא אילן שמשיר פירותיו סוקרו
 בסיקרא וטוענו באבנים טוענו באבנים כי היכי דליכחוש
 חיליה וסוקרו בסיקרא כי היכי דליבעי עליה אינשי רחמי
 כדתניא וטמא טמא יקרא צריך להודיעו לרבי ורבים מבקשי
 עליו רחמים אמר רבינא כמאן תליא קיבורא בדיקלא כי
 האי תנא :

סליק פירקא

מוקדשה לכך תקב' : צפרש' דרכים מקום סהדרכים מפרשים
 לשנים דדרך המנחשי לקבו' שם שלא תפיל עוד דרכי האמורי
 כיחוס (וכתיב לא תעסה כמעסיהם) גמ' שיש בו משום
 רפואה כמו שם או משקה לוחש על המכה אבל שלא על
 החולי כגון קבורת שלא בפרשת דרכים וכו' ג' הדומה לכחוס
 יש משום דרכי האמורי : דליכחוש חיליה שמרזב שמנו הוא
 משירן : (דלחזיה אינשי סימן הוא שמשיר פירותיו) : טמא
 טמא יקרא כועק ואומר טמא הוא : קיבורא בדיקלא דרכן
 ביה דקל המשיר פירותיו טלוקחין אשכול תמרי' שאינן
 מכוסלין ותולין עליו : כי האי תנא לבקש עליו רחמים :

סדרן עלך בהמה המקשה

אותו ואת בנו (ו' ד סי' ג') נוחג בארץ ובח"ל לפני הכי' ושלא
 בפני הבית בחולין ובמוקדשין כיצד השוחט אותו ואת
 בנו חולין בחוץ שניהם בשרין והשני סופג את הארבעים :
 גמ'
 אותו ואת בנו משום דבעי למיתני בחולין ובמוקדשין
 (דאכטריך למולף מקראי כדאיתא בגמרא תנא
 בארץ ובחוץ לארץ ללא איכטריך דהא חובת הגוף היא וחובת
 הגוף נוכח בין בארץ בין בחוץ לארץ) : בפני הבית בפני בית
 המקדש : והשני כלומר השוחט השני : סופג ארבעים משום
 לאו דאיתו ואת בנו לא שחט שוחט האם תחילה לא שחט הבן
 תחילה לא שחט שחטוהו חדא גברא לא שחט תרי גברו בחוץ
 ולאמוקי אס שחט חולין בעזרה : גמ' בזכרים כגון שחט
 אב

אותו ואת בנו פרק ה חולין שט

נמ' ת"ר יכול יהא אותו ואת בנו נוהג בזכרים ובנקבות
 והלא דין הוא חייב כאן וחייב באם על הבנים מה כשהייב
 באם על הבנים לא חייב אלא בנקבות ולא בזכרים אף כשהייב
 באותו ואת בנו אינו נוהג אלא בנקבות ולא בזכרים לא אם
 אמרת באם על הבנים שכן לא עשה הכתוב ארת המזומן
 כשאינו מזומן תאמר באותו ואת בנו שכן עשה הכתוב ארת
 המזומן כשאינו מזומן והואיל ועשה בו הכתוב את המזומן
 כשאי' מזומן יכול יהא נוהג בזכרים ובנקבות ת"ל אותו ואת
 בנו אותו א' ולא שנים ואחר שהלק הכתוב יש בדין לזבורת
 חייב כאן וחייב באם על הבנים מה כשהייב באם על הבנים
 אינו נוהג אלא בנקבות אף כשהייב באותו ואת בנו לא חייב
 אלא בנקבות ואם נפשך לומר אותו כתיב דמשמה זכר הרי
 הוא אומר בנו מי שבגו כרוך אחריו יצא זכר שאין בנו כרוך
 אחריו תניא אחריתי אותו ואת בנו נוהג בנקבות ואינו נוהג
 בזכרים חנניה אומר נוהג בנקבות ונוהג בזכרים אמר רב
 הונא בר חייה אמר שמואל הלכה כחנניה איכא מאן דאמר
 ליתה לרדחנניה דא"ל ר' אבא לשמע' כי מעיילת לי כונדיאתא
 בדיסדק עיין בהני דרמיאן להרדי ועייל אלמא קא סבר אין
 חוששין

אב ובנו : ובנקבות אם ובעה : (והלל דין הוא שלא יהא
 כוהן חלל בנקבות) : באם על בנים שילוח הקן כתיב והאם
 רובעת ולא החב רוכן : לא עשה הכתוב מזומן דכתיב כי
 יקרא פרט למזומן כלומר עוף שלו (אינו חייב בשילוח) תאמר
 בחותו ואת בנו הואיל והוא חמור שעשה בו הכתוב מזומן
 כשאינו מזומן לכן חמור הוא ויבא כוהן בשניהן : אותו א'
 ולא שנים בלח' כוהן ואין כוהן בשנים : ומעתה שחילק
 הכתוב וא"ל לומר שיכבד בשניהן חלל אן בזכרים או בנקבות
 יש בדין לזכות מעתה חנו רשאי ללמוד בדין הראשון
 דמשה' לזכות לומר תאמר בחותו ואת בנו חמור' לפיכך
 כבד בזכר ולא בנקבות דמה חומרא הוא זן לומר כן מה לו
 זכרים מה לו נקבות כיון שממ"כ לא מניחייב חלל אחד מניחייבין :
 האם נפשך להסיב על דין זה יש לי טעם אחר : הרי הוא אומר
 בנו משמע שגראה לנו שהוא בנו שפרך וזכור תמיד לילך
 אחריו ודין הולד להיות כרוך אחר האם : כונדייתא פרדות :
 בדיסדק עגלה בעשו' לרכוב בה : דדמיין אהדדי בחזנים
 וכוכב מדאמר רב פפא אי שנזכו גדול ואזכיו קטני בר סוסיא
 חמו ביתה סוסיא ולכיוסף אזכיו גדוליו וזכב קטן חמו ביתה
 חמורה : אלמא קסבר אין חוששין לזרע החב ובני חמוריו'
 וזכו בסוסיא כללוי זה נזכ דלוי חוששין פולן טוים שבכולן

אותו ואת בנו פרק ה חולין

אלף דינר ואין ללוקח אלא דינר כופין אותו לשחוט לפיכך
 אם מת מת ללוקח אבל בשאר ימות השנה אינו כן לפיכך
 אם מת מת למוכר : גמ' מת ללוקח והא לא משך ואסיקנא
 א"ר אלעא א"ר יוחנן בארבעה פרקים אלו העמידו דבריהם
 על דין תורה דא"ר יצחק אמר ר' יוחנן דבר תורה מעורת
 קונות ומה טעם אמרו משיברה קונה גזרה שמא יאמר לו
 נשרפו חטיך בעלייה לפיכך בד' פרקים אלו העמידו דבריהם
 על דין תורה : מתני' יום א' האמור באותו ואת בנו
 היום הולך אחר הלילה : גמ' את זו דרש ר"ש בן זומא
 נאמר במעשה בראשית יום א' ונאמר באותו ואת בנו יום א'
 מה יום א' האומר במעשה בראשית היום הולך אחר הלילה
 אף יום א' האומר באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה :

סליק פירקא

ציתן לו בדינר בשר אפי' שור סוה אלף זוז שחוט על כרחו
 וזע"ס שאין ללוקחין לשאר ובגמר' מפרס טעמא : מת ללוקח'
 זהכסיד הדינר : על דין תורה שמעות קונות בלא נשיכה :
 גזירה אס' מעות קונות ומוקמ' למרי ברשו' לוקח אי מיתרמי
 דלוקח דלא טרח מוכר לאכולוכו אבל סתם מושך ממנוי לכו
 לביתיה : (בד' פרקים הללו לפי שכל אדם רוצה שיגמר קנינו
 העמידו דבריהם על דין תורה :) היום הולך אחר הלילה
 שחט האם משחסיכה לא ישחוט הבן כל הלילה ובכל יום
 המחרת אבל שחט האם ביום נותר לשחוט הבן כלילה :

בדרך עלך אותו ואת בנו

צסוי (ו'ח'סו' כח) הדרג גוהג בארץ ובח"ל בפני הבית
 ושלא בפני הבית בחולין אבל לא במקדשין וגוהג
 בחיה ובעוף במזומן ובשאינו מזומן וגוהג בכרי שהוא ספק :
 ואין

צסוי הדם מסוס דבעי לנתיב בחולין ולא במקדשין כקט
 לכולהו : (במקדשין חטא' העוף והעול' העוף
 ובגמ' ולפי' דאין כסוי הדם נוסג במקדשין : במזומן
 ובשאינו מזומן במזומן עוף הגדל בני' ומסוס דבני' שלוח
 סקן איכטרי' למיתני לקמן דנוסג בשאינו מזומן אבל לא
 במזומן תנא הכא דנוסג במזומן ובשאינו מזומן ופירשו
 בתוספו' דמזומן ושאינו מזומן דהכ' למילתיה איכטרי' מסוס
 וכתובה מי יכוד שזו משמע בשאינו מזומן בלחוד להכי
 איכטרי'

כסוי הדם פרקו חולין שיא

ואין שוחטין אותו ביום טוב ואם שוחטו אין מלכין את דמו
השוחט ונמצא טרפה השוחט לע"ז השוחט חולין בפנים
וקדשים בחוץ היה ועוף הנסקל ר"מ מחייב וחכמי פוטרין
השוחט ונתגבלה בידו והנוחר והמעקר פטור מלכסו :
גמ' ת"ר אשר יצוד ציד חיה או עוף אין לי אלא אשר יצוד
ביצודין ועומדין כגון אווזין ותרנגולים מנין ת"ל ציד מ"מ :
א"כ למה נאמר אשר יצוד לימדה תורה דרך ארץ שלא יאכל
אדם בשר אלא בהזמנה הזאת : מצאתי כתוב שלא בהזמנה :
דרשבב עינא אפיתחא דכי ריש גלותא השוחט לחולה בשבת
חייב לכסות אמר להו רבא לית דחייש למאי דקא' לישמטות
לאמורה כלומר שתוקו אמורא שמתרגם עליו כדי שלא
יתרגם דברים שאינן הלכה והילכתא השוחט לחולה בשבת
אינו מכסה את הדם אבל למוצאי שבת אם היה הדם קיים
חייב לכסות : תניא השוחט וצריך לדם צריך לבסו' כיצה
הוא עושה או גוחרו או עוקרו : השוחט ונמצא טרפה ר"מ
מחייב וחכמים פוטרין : א"ה חייב בר אבא א"ר יוחנן ראיה
ד' רבוי ר"מ שאמר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה באות'
ואת לבנו ושנאו בלשון הבמים ודברי ר"ש שאמר שחיטה
שאינה ראויה לז' שמה שחיטה בכיסוי הדם ושנאה בלשון
חכמים

איכטריך למיתכו דאף במזומן כמו כהיג דהא כתיב כיד מ"מ
כדאיתא בגמ' : ככוי ספק חיה ספק בהמה : ואין שוחטין
אותו ביום טוב דדילמא בעי כיסוי ולא מחללון י"ט מספק :
הנסקלין כגון כגמר דין שלסן ושחטן (והם חכורין מדכתיב
סקול יסקל הסור ולא יאכל את בשרו וילפינן מוכיב בתם
שחם שחטו לאחר סגמור דינו אסור : ר' מחייב בכיסוי :)
וחכמי פוטרין דשחיטה שאינה ראוי' לא שמה שחוטת
(ואע"ג דכיסוי שפי' כתיב אפי' הכי אסור יאכל פקיד וטעמ'
דר"מ מפר' בגמ' : השוחט ונתגבל בידו וכו' פטור מלכסו'
שאין באולות תורת שחיטה כלל : אלא בהזמנה הזאת כלומר
יראה לו כאלו הוא כרה שאינה תמיד מזומנת לו כלומר שלא
יאכל תמי' בשר שלא זעמי : אלא בהזמנה יראה לו כאלו אינה
מזומנת והיא ביה : לחולה שיש בו סכנה חייב לכסות דכיון
דפיקנה שבת לו לרחוק אבל שחיט' זו נדחית לכל מכותיה של
שחיטה : לישמטות לאמורה ישמטו שאמורה מלכסא לבניסו :
וצריך לדם לשוט צורך : חייב לכסות ולא יעשה ממנו
צרכו : וכיכד יעשה ויפטר מביסוי : נחרו חונקו עזקר
סומכין : ושאלו בלשון חכמים כדתיבא בה ר"ס פטר וחכמים
מחייבין : ובכיסוי תנו ר"מ חייב וחכמים פוטרין : (ובגמ'
Mm 5 לה ח יבני

כסוי הדם פרק ו חולין

לחכמים : מתני' הש"ו ששחטו ואחריו רואין אותו
 הייבום לכסו' בינן לבין עצמן פטורין מלכסו' וכן לענין אותו
 זאת בנו ששחט ואחרים רואים אותן אסור לשחוט אחריהן
 בינן לבין עצמן ר"מ מתיר לשחוט אחריהן וחכמים אוסרים
 ומודרי' שאם שחטו שאין סופנין את הארבעי' : גמ'
 הורה ר' כר"מ והורה כדברי חכמים הי' מנייהו דאחרייתא
 ת"ש דשלח ר"א לגולה הורה ר' כר"מ אטו כרבנן מי לז'
 אורי אלא ש"מ הא באהריתא ש"מ : מתני' (ו' ד סו'
 כח) שחט מאה חיות במקום א' כסוי א' לכולן מאה
 עופות במקום א' כיסוי א' לכולן שחט חיה ועוף
 במקום א' כסוי אחר לכולן ר' יהודה אומר שחט חיה
 יכסה ואחר כך ישחוט את העוף : שחט ולא כסה וראהו
 אחר חייב לכסות : כסהו ונתגלה פטור מלכסות : כסהו
 ארוח חייב לכסות : גמ' וק"ל בתנ' קמא : ומידה
 ר' יהודה לענין ברכה שאינו מברך אלא ברכה אחת : שחט
 ולא כסה וראהו אחר חייב לכסות : ת"ר ושפך וכסה מי ששפך
 יכסה מנין שאם שחט ולא כסה וראהו אחר שחייב לכסות
 שנ'

יסכינן טעמא למה ראה רבי כך ומייתי לכל חד מקראי :
 מתני' ואחרים רואין אותו לחמרינן בפרק קמא דשחיטתן
 כסורא אוקן אחרים חייבי' לכסות (כדתנן לקמן שחט ולא
 כסה וראהו אחר חייב לכסות) : פטורין מלכסות דר"מ מחשב
 שחיטתן כגביל' געורא : וחכמי' אוסרין דשמ' ויכ' שחט וסוי
 שחיט' מעלית' (ומסיק בגמ' דחכמים ארישא כמי פליגי :
 ומחייבו לכסות מספק) : שאין סופג דהתראת ספק הוא
 גמ' הי' מוכיחו דאחריות' איזוהו סוראש ביתא אחרונה
 דסמכינן עלה דבד' ביה מקמיתא : הא דאחרייתא באחרונה
 הורה כר"מ וחזו' בו מהורא ראשונה כרבנן (משום דרוב
 מעסיקס סל חרס קוטי וקטן מחולקלין ונסת' בחזק' איסור
 עומדת עד שיודע לנו במה כשחטה : מתני' שחט מאה
 חיות במקום א' כסוי א' לכולן מפרשינן בדרייתא בגמ' משום
 דחיה כל משמע בין מרובה בין מועט וכן עוף כמי כל משמע :
 ואחר כך ישחיט את העוף דכתיב חי' או עוף הפסוק זה מזה
 להטעון כיסוי לכל אחד ואחד ורבנן מוקמי' בגמרא להאי או
 לדרסה אחריני' : כסהו ונתגלה פטור מלכסו' דכתיב ונסהו
 מיעוטא הוא דאי כתיב יכסה בוכ משמע שיכא נכסה כל שעה
 ואפי' ק' זמנין אבל וכסהו מיעוטא הוא כיסוי זה ותו לא :
 גמ' לענין ברכה על השחיטה שאין כריך לכרך לאחר
 שחיסו (דלא חייב הכוסוי בספק והיסקה הדעת דאע"פ שיודע
 שיכסה

אמר ואומר לכני ישראל מצוה זו על כל בני ישראל : תניא
 אירך ושפך וכסה במה ששפך בו יכסה שלא יכסנו ברגל
 שלא יהו המצות בזויות עליו : תניא אירך ושפך וכסה מי
 ששפך יכסה מעשד' באח' ששחט וקר' חבירו וכסה ותייבו
 רבן גמליאל ליתן לו י' זהובים שכר ברכה : ותו
 ההוא דסעיר אצל ר' אמר לו כוס של ברכה אתה שותה או
 ארבעים זהובים אתה נוטל א"ל כוס ברכה אני שותה יצתה
 כת קול ואמרה כוס של ברכה שוה ארבעים זהובים : כסהו
 הרוח חייב לכסות אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן לא שנו
 אלא שחזר ונתגלה אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות :

והא דתניא השוחט ונבלע הדם בקרקע חייב לכסות אוקמה
 ר' זירא בשרשומו ניכר אבל אין רשומו ניכר הוה ליה כמי
 שכסהו הרוח ואינו חייב לכסות : מתני' דם שנחערב
 במים אם יש בו מראה דם חייב לכסות : נתערב ביין רואין
 אותו כאלו הוא מים נתערב בדם בחמה או בדם חירה רואין
 אותו כאלו הוא מים ד' יהודה אומר אין דם מבטל דם : דם
 הניתו ושעל גב הסכין חייב לכסות א"ר יהודה אימתי בזמן
 שאין שם דם אלא הוא אבל יש שם דם שלא הוא פטור
 מלכסות : גמ' ת"ר את דמו וכסהו מלמד שכל דמו
 חייב לכסות מכאן אמרו דם הניתו ושעל אנפיו חייב לכסות

אמר

שיכסה דם ראשון לא כסוה דעתו מן הסחיטה וכל שעת' זמן
 שחיט' היא לו ואפי' כשעת כיסוי לאפס' לשחיט נחלה ירת
 ומכסו נחלה : ואומר לכני ישראל כפרסת כיסוי הדם הוא :
 במה ששפך בידו : ליתן לו עשר זהובים מפני שנופסיד לו
 שגרי המזבח (כוס של ברכ' שוב ארבעים זהובים מפני שיש
 בו ד' ברכו' לכל ברכה עשרה זהובים : שחזר ונתגלה לעדיון
 לא קיים מצות כיסוי ולא אמרינן כיון דאידחי אידחי דאין
 דיקחו אכל מצות :) נתערב ביין שהוא ארום ואין מראית בדם
 ניכר בו רואין אותו יין כאלו הוא מים ואם היה מראית דם
 ניכר במים שהיו כשיעור הזה חייב לכסות : בדם נהמה דלאו
 בר כיסוי הוא ורובו דם נהמה שאין טעון כיסוי (הו' בדם חיה
 בדם היקז של חיה) כאלו הוא מים ואם היה זה הטעון כיסוי
 ניכר בו חייב לכסות : אין דם מבטל דם ואפי' אין מראית
 דם ניכר בו אם היה דם הקדמה מים טעון כיסוי דמיון במונו
 לא בטול : דם הניתו חוץ לגומא : ושעל האגסיס כתלוי נית
 בסחיטה : אבל כיסה דם הנפש כו' ושליטה מחלוקת בדבר
 רבנן סברי הכל בעי כיסוי ולהבין גמליאל דוקא כל דם הנפש
 בעי כיסוי ולהבין הורד' אפילו כל דם הנפש בזען שיש סס דם

כסוי הדם פדקו הולין

אמר רשב"ג בד"א שלא כסה דם הנפש אבל כסה דם הנפש
 פטור מלכסות כמאי קא מיפלגי תנא קמא סבר כל דמו ורבי
 יהודה סבר אפי' מקצרת דמו ורשב"ג סבר דמו המיוחד
 והילכתא כתנא קמא דמתניתין וכדפרשה ר' יהודה וליתא
 לר' שמעון בן גמליאל דקאמרינן כל מקום ששנה רבי יהודה
 אימתי וכמה אינו אלא לפרש דברי חכמי ואפי' ר' יוחנן לא
 פליג אלא בבמה אבל סאימתי מודה הילכך עבדינן כרבנן
 וכדפרוש רבי יהודה ודלא כרשב"ג : מתני' במה מכסין
 ובמה אין מכסין בזבל דק ובחול דק ובסיד
 ובחרסי' ובלבינה וכמגופה שכתשה אבל אין מכסין
 לא בזבל גם ולא בחול גם ולא בלבינה ולא במגופה שלא
 כתשה : ולא יכסה עליו את הכלי : כלל אמר רשב"ג
 דבר שהוא מגדל צמחין מכסין בו ודבר שאינו מגדל צמחין
 אין מכסין בו : גמ' ה"ד חול דק אמר רבה בר הנה
 א"ר יוחנן כל שאין היוצר צריך לכותשו : ת"ר וכסהו יטול
 יכסהו באבנים או יכפה עליו את הכלי ת"ל וכסהו בעפר :
 אין לי אלא עפר מגין לרבות זבל דק וחול דק ושחיק' אבנים
 ושחיקת חרסים ונעורת פשתן דקרה ונסורת הרשים דקרה
 ולבינ' וסיד וחרסי' ובמגופה שכתשה ת"ל וכסהו יכול שאני
 מרבה זבל גם וחול גם ושחיקת כלי מתכות ולבינה ומגופה
 שלא כתשו וסוכין וקמח ומורסן ת"ל בעפר ומה ראית לרבות
 אלו ולהוציא אלו לאחר שרובה הכתוב ומיעט מרבה אני את
 אלו שהן מין עפר ומוציא אני את אלו שאין מין עפר : נרסי'
 בפר' השוחט א' בעוף א"ר זירא אמר רב השוחט צריך שיתן
 עפר למטה ועפר למעלה שנ' וכסהו בעפר עפר לא נאמר כאן
 אלא

אחר פטור : וכמה כלומר כמה דברים אמורים : מתני'
 חרסית שחיקת חרסית : מגופה שעל פי חבית : נעורת הוא
 שמכעירין מן הפסטה : נסורת סוגררים נגרים במגפה את
 בעלים והיא מסרת נסורת דק כעפר : גמ' ת"ל וכסהו
 צמחי עלמו נדרש מדלח כתיב וספך את דמו ונעפר יכסנו דכיו
 משמע עפר ולא ד"ח מדלח כתיב כיסוי אלא בתר
 עפר אבל הסתא מדרוש וכסהו באבנים נמסים :
 (ושחיקת כלי מתכות דלת חוקרו עפר : סוכין
 שכתשה קולטת : מורסן קליפה היוצאת כשכוסתין
 במכתשת : אחר שריבה הכתוב ומיעט אחר שכתה
 לך שני מתרחות א' לרבו' זה למעט מעתה יש לך לומר דכ
 הכי דלעיל מין עפר כיכבו תכ עפר מיוחד שמגדל צמחי אף
 כל שמגדל צמחים וכל הכך דלעיל קיים להו לרבנן דמגדלי
 צמחים

כסוי הדם פרק ו' חולין שיג

אלא בעפר מלמד שהשוחט צריך שיתן עפר תיחוח למטה
ועפר תיחוח לטעלה : ובי"ט בפ' קמא נמי איתא דרשב
נחמן בר רב חסדא אין מכסין אלא בדבר שזורעין בו ומצמיח
דתניא היה מהלך במדבר ואין לו עפר לכסות שורף טליתו
ומכסה היה מהלך בכפינה ואין לו עפר לכסות שוחק דיגרי
זהב ומכסה ראשכחן אפר דאיקרי עפר שנ' ולקחו לטמא
מעפר שריפת ההטאת וזהב איקרי עפר שנא' ועפרות זהב לו :
תנא הוסיפו עליהן השחור והכחול ונקרת חפסלי' : ואמר
רבא בשכר שאמר אברהם אבינו ואנכי עפר ואפר זכו בניו
לשתי מצות לאפר פרה ועפר סוטה א"ר אלעזר אין העולם
מתקיים אלא בשכיל מי שכולם עצמו בשעת מריבה שנ' תולה
ארץ על בליים' א"ר אבהו אין העולם מתקיים אלא בזבורת מי
שמשים עצמו כמי שאינו שנ' תולה ארץ על בלימה' וא"ר
אבהו אין העולם מתקיים אלא כמי שמשים עצמו כקרקע שנ'
ומתחת זרועות עולם וא"ר אבהו כל פרנס המתנאה על הצבור
שלא לשם שמים אין רואה בן חכם ומבין ומשכיל לעולם
שנאמר לכן יראוהו אנשים לא יראת כל חכמי לב :

סליק פירקא

למחיס : צעפר משמע כולו טמון בעפר : שזורעין בו זכומת
למעוטי ארץ מליחה : במדבר ארץ זיה שאין מנמיח סם :
דיכר זהב דכתיב ועפרות זהב לו ולא דוקא במאי דנקט דיכר
זהב בני מדבר וטלית בני ספינה אלא חד מינייהו נקט הכא
חד נקט הכא והוא הדין כמי איפכא : עפר כלומר מה
שמכסין בעפר כדאמרינן שורף טליתו ומכסה בו : השחור
סחמין כתושין : נוקרת פסולי' עפר שמנקרין מן הריחים :
לאפר פרה עפר סוטה שיש הנאה בהן אפר פרה מטרת
הטמאין מטומאתן עפר סוטה מטיל שלום בין איש לאשתו
ונקתה וזרעה זרע אכל עפר כיסוי לית ביה הנאה דכלא
כיסוי נמי הוא משתרי בשר ומסוס הכי לא חשיב ליה כגדיל
שכו אמרינן בגמרא : מי שנולד עכמו סוגר את פיו :
ומתחת מי שנדרס תחת הכל הוא זרועות עולם :

הדן עלך כסוי הדם

גיד הנשה פרק ז חולין

גיד * (ז"ר ס"ו סה) הנשה נוהג בארץ ובח"ל כפני הבית
 ושלא כפני הכית בחולין ובמוקדשין ונוהג בכהמה
 ובחיה בירך של ימין ובירך של שמאל : ואינו נוהג בעוף
 מפני שאין לו כף : ונוהג בשליל ר' יהודה אומר אינו נוהג
 בשליל : וחלבו מותר : ואין הטבחים נאמנים על גיד הנשה
 דברי ר"מ וחכ"א נאמנין עליו ועל החלב : גמ'
 אמר שמואל חלבו של גיד הנשה מותר לדברי הכל והא
 סיפליג פליג דתני' גיד הנשה מחטט אחריו כל מקום שהוא
 וחותרך שמנו מעיקרו דברי ר"מ ר' יהודה אומר גוממו עם
 השופי מותר שמואל שאסור מדרבנן דתניא שמנו מותר
 וישראל קרושים נחנז בו איסור וכך הלכה : אמר רב יהודה
 אמר שמואל שני גידין הן הפנימי חסמוך לעצם אסור וחייבין
 עליו חיצון חסמוך לבשר אסור ואין חייבין עליו : אמר רב
 ששת אצור רב אסי חוטי חלב אסורין ואין חייבין עליה' חוטי
 שבכליות אסורין ואין חייבין עליהם : לוכן שבכוליא רב
 ר' חייא חד אסר וחד שרי רבה ממרטיט לי' ר' יוחנן ממרטיט
 ליה רב אסי גיים ליה כלומר לא היה מרקדק בנטילתו כדאמ'
 לקמן בענין בר פיולי הוה מנקר אטמא קמיה דשמואל חזייה
 דהוה גיים ליה א"ל תות ביה ספי אמר אביי כותיה דרב אסי
 מסתבר דא"ר אבא אמר רב יהודה אמר שמואל חלב שהבשר

חופה

גיד הנשה שאין לו כף בגמ' מפרש אית ליה זלח עגול כף
 פל"טא הנכרמת סביבו העכס הקולי העליונ' סביב בעגול
 אבל עוף אינו כן שהבשר שעל הקולית הוא ברוחב ואינו דומה
 לכף המתעגלת של ירך : וכוך בשלול בן ט' סחי הנמא
 בבמה וחלבו מותר חלבו של שלול : ואין הטבחים נאמני'
 לומר נטלנוהו מפני שטור' הוא להס לחטט בתרייכו :
 חותרך שומנו מעיקרא מ"מ שכלבט זכרש בבשר : גוממו עם
 השופי החלב הגבוה שרף על השופי גומס ומשליך מפני
 מרחית בעין שלא יראה כאוכל גיד אבל עיקרו זשרטין של גיד
 ושל סומן מותרין עם השופי בשזה לשופי יחתכו : ומורה
 שמואל א"ע ג' דמדאזריותא מותר מדרבנן אסור כר"מ ורבי
 יהודה אומר גוממו מדאזריותא ק"מר : פנימי גיד ארוך
 זהו בכד פממית של ירך : חיצון גיד הקצר שבסוף השופי
 לרחכו והוא על כד חיצון של ירך : האטין שבחלב כגון
 חוטיין דקין והן אסורין מדרבנן חיצון חייבין עליו כרת :
 גזן שבכוליו' שבתוך החרין ומקפסט והולך בסוף הכוליא :
 ממרטט משרט אחריו : גיים לה בשזה לכולי' אבל החסוי'
 בכליות אוכל : חלב שהבשר חופה מותר חלב שעל הכסוי'

מתח

יופח אותו מותר אלמא חלב שעל הכסלים אמר רחמנא ולא
 חלב שבתוך הכסלים אף ה"ג חלב שעל הכליות אמר רחמנא
 ולא חלב שבתוך תכליות : נופא א"ר אבא אמר רב יהודה
 אמר שמואל חלב שהכשר חופרה אותו מותר איני נזמאמר רב
 יהודה אמר שמואל חירותא דתנתי מתני אסור אמר אביי
 בהמה בהייה איפרוקי מיפרקא : וא"ר אבא אמר רב יהודה
 אמר שמואל תרפא דאקליבוסתא אסור וענוש כרת וזהו חלב
 שעל הכסלים פי' היפא דליפן אטמתא זהו חלב שעל הכסלים
 ולפיכך נקרא מי שרגלו גבוהה מהברתה כסול כדתנן השחול
 וחכסול : וקאמרי רבואתא שהחלב שתחתיו השומן שבראש
 הכסלים הוא חירותא דתותי מתני' וקרום מפסיק צין זרה
 החיורא ובין השומן שהוא תחת זרה החיורא והעליון אסור
 והתחתון מותר : וא"ר אבא אמר שמואל חלב שעל המסס
 ועל בית הכוסות אסור וענוש עליו כרת וזהו חלב שעל הקרב
 וא"ר אבא אמר רב יהודה אמר שמואל חוטי היד אסורין
 בשום דם : ואי התכיה ומלחיה ואפילו לקדרה שפיר דמי :
 ואמר

מתחת הכליו' נראה בגובה ואח"כ נבלע והוא חלב תחת צמר
 ארום דק ומתפשט תחת אותו צמר תחת הכסלים ומה שהצמר
 חופסו מותר וחירותא דתותי מתני' זהו עליונו וגבוהו של אותו
 חלב קוד' סוכסו הבט' ואותו גובה עכמו מכוס' צמתני'
 שקורין לונבלי"ש סרחנו כוא מרחיב למטה מן הכלעו הקטנים
 וכסטב' מפרישו נראה אותו חלב : פרוקי מיפרקא כשהיא
 הולכת איבריה כעיס והמתנים הן פעמים נמשכים כלפי מעלה
 והכסלים כלפי מטה ואין החלב נכסה צהן ומספגשר חופסו
 מותר וכסכל' למטה אותו צמר החופס יוכא ממנו קרום לבן
 ועב לבד קרום דק וקלוש המתפשט בכל הכסלים שאסור
 משום חלב כדלקמן ותחת אותו קרום עב יש לבדן חלב ויש
 כוהגין איסור באותו חלב לפי שאותו קרום אינו חסוד חיפוי
 צמר אך באסכנו כוהגין בו היתר וגם לי' נראה לחיפוי צמר
 גמור הוא ובלבדן כוליא הלך אחר המחמיר לשרש אחריו כיון
 דלא חיתמר הולכת כרב חסי והמקיל לא הפסיד : תרבח
 דהילבוסא עכס קטן מונח על עכס שקורין אנקא ומחובר
 לחילוי האלויא מלמעלה ועליו וש חלב תחת ראש המתן שקורין
 לונבלי"ל : דליפן אטמתא במקום חיבורו דהיריכים כדמירט:
 השחול והכסול גבי מומין מיתניא : שעל המסס ובית הכוסות
 בכנף הקרום באוף הקרם שקורין פנכ"א ולא זהו עיקר החלב
 המכס' הקרב דבוק לחלב שעל המסס ובית הכוסות : חוטי
 יד שאנו כוטלני מן הכתף : (ואסי' לקיורה ספיר דמי עיין

גיד הנשה פרק ז חולין

ואמר רב יהודה ריש מעיא באמתא בעיא גרירא וזה חלב
 שעל הדקין : ואמר רב יהודה חושין שבקוקץ אסורין חמשה
 חושין אית בכפלי תלת מימינא ותרתא משמאל תלתא מיפצלי
 לתרי תרי ותרי מיפצלי לתלתא תלתא למאי נפקא מינה דאי
 שליק לחו אדחמימי משתלפי ואי לא בעי לחטוטי בתריהו :
 ואליה גופה אע"ג דמקריה חלב רחמנא שריא דכתיב כל
 חלב שור וכשב ועז לא תאכלו דבר השורה בשור וכשב ועז
 הוא דאסור ואליה הואיל ואינה שוה בשור ורש' ועז דבכבש
 היא דקריברה ובשור ועז לא קריברה שריא : ואמר אבוי
 ואיתימא רב יהודה חמשה חוטי הוו תלתא משום תרבא ותרי
 משום דמא דטחלי וכפלי ודכוליא' משום תרבא דירא
 ודלועא משום דמא : ואמר אבוי ואיתימא רב יהודה חמשה
 קרמי הוו תלתא משום תרבא ותרי משום דמא דטחלא ודכפלי
 ודכוליא' משום תרבא דביעי דמוקר' משום דמא : וקרום
 שעל דד הטחול אסור וחייבין עליו ושעל הטחול כולו אסור
 ואין חייבין עליו : ובכוליא תרי קרמי עילאה אסור וחייבין
 עליו ותתאה אסור ואין חייבין עליו : ביעי השילתא רב ורב
 אסי חד אסור וחד שרי : אמר ליה רבי יוחנן לרב שמן בר
 אבא הני ביעי השילתא שריין ואת לא תיכול משום שנא' ואל

תמוש

(פאן בר"ן) ריש מעיא כסדקין יוכלין מן הקיבה כריך לגרר
 מה שעליה עד אורך אמה וזהו חלב שעל הדקין שנחלקו בו
 ר"ע זר' ושמעאל בפרק אלו טרפו ומאותו אמה ואילך הדקין
 דבוקי לככתא שקורין אנטרי' ל' וכוח שומן ומות' גמור וכלבד
 סינקרו אנתן מן הוורידין חושין שבקוקץ היינו חמשה חושין
 דכפלי פלנקיס עוקץ אכחא : ואז לא בעי לחטוטי בתרייהו
 עד שומא במספר הזה וראש ח' מקובר לסדר וראשי
 הפיכולין נדבקין תחת החזה בראשי הכלעות : חמשה חוטי
 חמשה מקומות הן זבסן חוטיין של איסור : דטחלי טחול :
 ודידא סביד : ודלועא שנחתי חושין דקין הוא דקחסיב להכי
 לא חסיב מזרחי ה' גידי הכואר שאף הם משום דס : דביעי
 בנים של זכר : דמוקרח שעל המוח : ושעל דד הטחול
 בעליונו סף הוא עב וקורהו דד : (אסור וחייבין על
 ה' משום חלב שעל הקרב השוכב עליו : שעל הטחול כולו
 אסור ואין חייבין עליו דלא מיתסר קלא מדרבנן : עילאה
 אסור וחייבין עליו עילאה חלב שעל הכליות שיש עליו קרום
 דק וזהו חלב גמור תקאה קרום : ביעי דחיסלא ביצי זכר
 שמעורין בגופו : חד אסור אף אחר השחיט' משום אכר מן
 בחו אע"ג דתלי ביה כחוקין דמו : (חד שרי מפרטיין
 טעמיה

גיר הנשה פרק ז חולין שמו

תטוש תורת אמך : אמר מר בר רב אשי הני ביעי דגדיא עד
 הלתין יומין שרו בלא קליפה * מכאן ואילך אי אזרען אסירן
 ואי לא אזרען שרוין מנה ירעי' אי אי' בהו שוריאקי סומקי
 אסירן ואי לא שרוין : אומצ' ביעי ומוזריקי פליגי בהו רב
 אחא ורבינא רבינא אסר ורב אחא שרי * ככל התורה כולת
 רב אחא להומרא ורבינא לקולא והילכתא כרבינא לקולא בר
 מהני תלת דרב אחא לקולא ורבינא לחומרא והילכתא כרב
 אחא לקולא * האי אומצא דאסמיק חתכורה ומלחיה אפילו
 לקררה שפיר דמי * תלייה בשפודא מירב דייב ושרי *

אותכיה אנומרי פליגי בה רב אחא ורבינא הר אמר מישב
 שיבא ליה וחד אמר מיצמא צמתא ליה והילכתא מישב שיב' *
 וכן ביעי וכן מוזריקי ביעי בקרמיהו חתכינהו ומלחינהו אפי'
 לקררה שרוין * תלינהו בשפודא ובית שפודא לתתאי מירב
 דייב ושרו * אנחינהו אנומרי הלכתא מישב שייבן ושרו :
 האי אומצ' דאסמיק הוא וחלוייה אסור לא אסמיק הוא וחלוי'
 שרי רבינא אמר אע"ג דלא אסמיק נמי חלוייה אסור אי אפשר
 דלית ביה שוריוקי דרמא * א"ל מר בר אממר לרב אשי
 אבא

טעמיה דנמרא מדלח קא מסרחן חיותא חית כהו) אל תטוש
 תורת אמך שאתה מבבל ושם כוהגין חיסור ומכאן מקומך אל
 תניח : עד תלתין יומין משכולך שרו בלא קליפת הקרום
 דאכתיל לא נפיש דמס ובליע באיברי' וגדיא לאוד קא הוא הדין
 דבר אחר : אי אזרעו טיש בכין זרע אסיריה שבידוע טיש
 שסדס : אומצא ביעי ומוזריקי לקמן מסרס : ככל התורה
 כולה כל הוכא דפליגי רב אחא ורבינא וקאמר תלמודא חד
 אמר הכי וחד אמר הכי ודאי כודע דההוא דמויקל הוא רבינא
 וכהוא דלחומרא הוא רב אחא : דאסמיק אדוס מדס (ו"ל
 רב' ש' אומצא דאסמיק מחמת מכה שהזכתה הבבאי מחיים
 וכתקבן טס הדס וכהאדוס הכשר ולא חסיד כדס האיברי' שלח
 סירס :) חתכיה להתיכות הרב' : תליא בשפודא לתוך
 תמור לכלות בלא חתכיה ומלחיה לא כדו מליתת כלי דבר מועט
 דייב הדס זב מומנו הואיל ותלוי ספיר דמי : אותכיה אנומרי
 בלא שפוד כהו פליגי : שיבא שואב הדס : מחמת כומתו
 הגחלים כומתי' הכשר ואין מוכיח דתן והדס ככלס
 בתוכו ואסו' : מוזריקי וירידי הכומת' : חלוייה
 מוכל' כיוכא מומנו כשחותכו לישנא אחרינא שחולטין
 איתו כחומן אחר כליותו ודמו כסחט לתוכו : (אסמיק חלוי
 אסיר ל"ג הוא וחלוייה רב אחא קאמר לה דמויקל ובחלוייה
 מודה דאסיר כ"כ רס' ו' כססחי' כפ' כיכר טולין כדף ע"ד ע"ב
 ובתוספו

גיר הנשה פרק ז הולין

אבא מגמע ליה גמועי איכא דאמרי רבינא גופיה מגמע ליה
 גמועי והילכתא לא אסמיק הוא וחלייה שרי : אמר ליה
 מר בר אמר לרב אשי אבא האי חלא דחליט ביה חרמ
 זימנא לא הוה חליט ביה זימנא אחרייתא כלומר כיון שחלט
 בו נעשה חומץ רפוי ואינו ראוי לחלוט בו שהוא חשוב כמים
 מאי שנא מחלא תמיהא כלומר מאי שנא זה מחומץ שאינו חזק
 מעיקרו שהרי חולטין בו ואע"פ שאינו חזק א"ל התם איתר
 לקיווהא דפירא בעיני' הכא ליתיה לקיווהא דפירא בעיניה ;
 אמר רבא האי מוליאת' שריא א"ל איבי והא קא בלעא דמא
 א"ל כבלעיה כך פולטרה והילכתא מוליאתא שריא ואפילו
 פומא לעיל ודוקא לצלי כעין הפסח שהוא צלי אבל לקדררה
 לא : רישא בכבשא תלייה אכית שחיטה דייב : אצדדון
 בקווא קוו ואסור אנחיריה אי דץ ביה מידי ופתחיה כי היכי
 דליפוק דמא מיניה שרי ואי לא אסור פי' אנחירי' מלשון
 מנחיריו יצא עשן : אמר רב בשר (ו' ד' סו' קח) שחוט שמן
 שצלאו עם בשר נבלה בחוש אסור דאזיל האי ומפטם ליה
 להאיך והדר תאיך ומפטם ליה לחאי ולוי אמר אפילו בשר
 שחוטתה בחוש שצלאו עם בשר נבלה שמן מותר ריחא לאו
 מילתא

והתוספו פירשו בע"א זע"ס וכ"פ פ"ה"ש דמ"קין וע"ס :
 אבא מגמע ליה לקסוח חלא חומץ : דחליט ביה בחד זימנא
 כדי להזכיר דמו לא חליט ביה זימנא אחריתי לפי שאיננה טור
 כח : תמיהא חומץ חלס שמיעקר : לקיווהא דפירי טעם
 הפירו עומד בו שלא הזכירו ממנו כלום אע"פ שהחלס מחליט
 ונתקלקל טעמו מוכיח דם לפי שכחו בקרבו הכא ליתיה
 לקיווהא כח הפירי שבלעו כלי הרחשון : האי מוליאתא כמו
 שממלאין תרכובלים וטלחין בין בשר לעור : שריא ואפי'
 לא מלחי בקשר שנותנין לתוכו כי אם מעט כמלוחה לכלי מוסר
 דחם מלחו כמליחה לקדורה פסוקא דמות' : וסח קא בלע
 שטלה זה תרכובול מרס היונה מכשר הכנס לתוכו : כך
 פולט לתוך וסחבו חוס האור ואפילו כשתלויה בספוד בתנור
 ואע"ג דאין עתה מקום לכשתדרך נקב דכבולעו הכס' החיכוך
 כך פולטו ובהור סחבו : רישא בכבשא הרחש כשרוכי
 כהסיר השיער כותנין עליו מים ומטמונוס אותן ברמץ :
 דייב הדס וכ דרך קחתך ושפי' דמו : אצדדון על לחיו :
 מיקוו קוו הדס נקפה בתוכו קיפי : שטס נקבו למטה :
 דן ביה בכבש החוטם : מידו סלא יסתם : בשר שחוט שמון
 סכלאו בתנור בשני שפודין זה רחוק מזה אסור שהריח נכנס
 מן הסומן לכחוס ומפטמן ואין חור הקחוס ומוכיח ריח גם הוא
 וכ"ס

גיד הנשה פרק ז חולין שטז

מילתא היא עכר לוי עובדא כי ריש גלות' בנדי' ודבר אחר
 זה מילתא פסקו בה רבואתא כלוי' וסיועוה למילתא מהאיך
 דגרסי' בפרק השופר את הפועלי' לענין בת תיהא גוי לישראל
 שפיר דמי ישראל לגוי אביי אמר אסור ורבא אמר מותר
 אביי אמר אסור ריחא מילתא היא ורבא אמר מותר ריחא
 לאו מילתא היא וקיימא לן כל' היכא דפליגי אביי ורבא
 דהילכתא כרבא בר מיע"ל קנ"ס וכיון דהילכתא כרבא בהא
 דריחא לאו מילתא היא ממילא שמעינן מינה דהילכתא כלוי
 דקאי כרבא הדין הוא סברא דקמאי ואיכא מאן דפליג כהא
 מילתא ואמר דהילכתא כותיה דרב כהאי דהא מסתברא
 טעמא מיהא דתניא הרודה פת חמה ונתנה על פי חבית של
 יין של תרומה ר"מ אוסר ור' יהודה מתיר ורבי יוסי מתיר
 בשל חטים ואוסר בשל שעירים מפני שהשעורים שואכות
 ואמר רשב"ל בפת חמה וחבית פתוחה כ"ע לא פליגי דאסורי
 והאי בשר שחוטא שצלאו עם בשר נבלה כפת חמה וחבית
 פתוחה דמי ועוד דהא תני רב כהנא בר חיננא סבא
 פת שאפאה עם הצלי אסור לאכלה בכותה וההוא
 ביניתא דאיטוויא בהדי פישרא ואסרה רבא מפרזיקיג
 למיכלה בפותחא דאלמא כרב סכירא להו ואנן לא איסתכיר'
 לן אלא כדפסקו קמאי ז"ל והני ראיות דדחו כהו לפסקא
 דקמאי אית להו דחיתא דהא רשב"ל לא הווי ראיה למידחי
 בהא דלוי ורבא דלוי רביה הוא לגבי רשב"ל ולא הוי מימרא
 דריש לקיש קושיא עליה דלוי ורבא נמי בתרא הא לא סביר'
 ליה הא דרשב"ל וק"ל דהילכתא כבמראי הילכך כד מסלקת
 להאי מימרא דריש לקיש מהכא קאי רב כרבי מאיר ולו ברבי
 יהודה וק"ל דר"מ ור' יהודה הלכת כרבי יהודה ולא עוד ולא
 דרבי יוסי לענין ריחא כר' יהודה ס"ל דלא פליג רבי יוסי
 עליה דרבי יהודה אלא בשעורים מפני שהשעורים שואבו'

גפס

זכ"ס שחוטט וכבילה שמינס אלא נקט רבות' דלא תומא כבילה
 קחוטט הואיל וחין ריחה נודף לא חסרה לסחוטט דקמשמע
 לן דטומן סחוטט מכטמת לכבילה כריח דידה וסדה מסתם
 איכי ריח : הוה עובדא בנדי' ודבר אחר חוזר ספכלו וחד
 בתנור ובה מעט' לפכו וקמיר : (צת תיקא נקב נוקבין במגופת
 החבית לסריח את היין לכודקו אם יכול לפתקיים : לברוח
 גוי כיון ישראל ספיר דמיוולח גזרינן אטו ישראל כדגוי :
 ברודס מן התנור : אוסר לזרים מפני שנקנס לה ריח
 סתרומס : שואכות את הריח : אסור לאוכלו בכותח
 אפכי חלב סבן : בימקא דג' : דאיטוויא כהדי ביסרא

בתנור

גיד הנשה פרק ז חוליק

גופו של יין ולאן ריחא היא אכל חטים שאינן שואכות כר' יהודה ס' ל' דריחא לאומילתא הוא ועוד הא דתניא אין צולין שני פסחים כא' כלוי דיקא ורב הא אצטריך לחסוריה ולתרוצה לטעמיה ושינויא דחיקא הוא ועוד דכד דייקת למימריה דרב משכח' ליה דשאיך כהוא מימרא דיליה דאמר כהדין פירקת אוקיה רב אמורא עליה ודרש כיון שנתן טעם בחתיכה חתיכה עצמה נעשית נבלה ואוסרת כל החתיכות כולן ואמרינן מכרי רב כמאן אמרה לשמעתי כר' יהודה דאמר מין במינו לא בטיל דאמר ר' יהודה אין דם מבטל דם ורבנן פליגי עליה דרבי יהודה דק"ל דכל איסורין שבתורה בששים ואפילו נתערב גופו של איסור בדבר של היתר וכ"ש מריחא בעלמא דלא אסרי' ליה והא דתני רב כהנא פת שאפאה עם הצלי אסורה לאכליה בכותחא והדין בינית' דאיטויה באאי בישרא ואסרה רבא ספרוזקיא למיכלה בכותחא לאו כרב אסרח כלחוד אלא אפי' כלוי אסורא למיכלינהו בכותח מאי טעמא כיון דשרו למיכלינהו בלא בותחא אי שריא להו למיכלינהו בכותחא אישתכח כמאן דשרי לאטוויי בשר שחוטא בהדי בשר נבלה לכתהלה ולוי לא קא שרי הכין אלא דיעבר דהא לוי שצלאו קאמר ול' קאמר צולין לכתהלה ועיד דהאי פת שאפאה עם הצלי כיון דשרי' בלחוד' בלא בותחא הויא לה כדבר שיש לה מתירין וכל דבר שיש לה מתירין אפילו באלף לא בטיל וכל דבר שהוא א' באלף כריחא בעלמא הוא ואפ"ה באלף לא בטיל הואיל ויש לו מתירין והאי פת נמי הכין הוא ולא משום דסבירא לן כרב: איתמר (ו' ד' סו' סד) טבח שנמצא אחריו חלב רב יהודה אמר בכשעורה ור' יוחנן אמר בכזית ולא פליגי מאן דאמר בכשעורה לעברו ומ"ד בכזית להלקותו אמר מר זוטרא כשעורה במקום אחד כזית אפילו בשנים וב' מקומות והילכתא להלקות בכזית לעברו בכשעורה: אין הטבחים נאמנין על גיד הנשה דברי רבי מאיר וחכמי' אומרי'

נאמנין

בתנור אסרה למיכלה בכותחא שיש בו חלב משום דקטבר ריח מולתא היא: ועוד הא דתני' אין צולין שס"ס כיכר כולין קדף ע"ז ע"ז ע"ז: טבח שנמצא אחריו חלב דרך הטבח לכקר הבשר) כשעורה במקום אחד מעבירין אותו או מלקין אותו: כזית בשנים או בג' מקומות ואפי' אין במקום א' כשעורה מלקין או מעבירין אותו: לקברו בכשעורה רק מעבירין אותו דשעורה לא חלימ' כמו מלקות (ואין הטבחים נאמנין על גיד הנשה דברי ר' מנחם דסביר

ליס

נאמנין עליו ועל התלב : אמר רבי ירמיה בר אבא אמר רבי
 יוחנן חזרו לומר אין נאמנין ואטר רב נתמן ובזמן הזה נאמנין
 אכשור דרי לא אלא מעיקרא סבריה בר' יהודה דאמר יקיים
 בו מצות נטילה הדור סבריה בר' מאיר כמה דהו דכירי
 לדרכי יחודיה לא מהימני השתא דאנשייה לד' יהודה
 מהימני : מתני' (ו"ד סו' סה) שולח אדם לנכרי ירך
 שגיר הנשה בתוכה מפני שמקומה ניכר : הנוטל גיר הנשה
 צריך ליטול את כולו רבי יהודה אומר יקיים בו מצות נטילה :
 גמ' שלימה אין חתובה לא גזרה שמא יתנגד לו בפני
 ישראל הילכך אם שלימה היא הרי מקומו ניכר וגודע שלא
 ניטל ממנה גיר הנשה ואם חתובה היא כיון שכפני ישראל
 נתנה לו חייושי' שמא יתן ממנה אותו הגוי לאותו ישראל
 ונמצא ישראל אוכל גיר הנשה : ואי בעית אימא חתובה לא
 משום דגניב לדעתיה דגוי דסבירא ליה גוי לכבודו נתנה
 לו והוא לא נתנה לו אלא מפני שאינה ראויה לו ונמצא גוב
 לדעתו

ליה דבעי חטופי בתרו' והטבח' מקילין בכטילתו ואין מחטפין
 אחריו : רבי יהודה אומר כאמכון עליו משום דסבירא ליה
 דלא בעי חטיטה (אכשור דרי בתמיה : מעיקרא סבר רבי
 יהודה לכך אמרו חכמים כאמנין : לבסוף סברו דבעי חטיטה
 כ"מ : וכל כמה דהו דכירי לדברי רבי הוה (דלא בעי
 חטיטה) וגריריה בתריה אמרו אין כאמנין ובזמן הזה דאכשור'
 שטכחו דרבי יהודה הוחזק המנהג כרבי מאיר ואמרו כאמנין :
 מתני' שולח אדם לנכרי ירך שגיר הנשה וכל חייושין
 שמה וחוץ וימכרנה לישראל ויאכלנה בגידה כיון דשלימה היא
 מקומו של גיד הנשה היה ניכר אם נחטט ממנה ומי שלוקחה
 מוכין שלא ניטל גידה (וגמרא מפרש ביכי זבין ישראל מגו)
 גמ' (ירך שלימה משמע) : שמה יתן ממנה לאותו ישראל
 כרואה שזה ישראל נותנו לגוי וסבור שניטל גידה ויאכלנה
 בגידה ונגמרא מוחי לה דלא משום חשש שמה היא טרפה
 משום דכיון שרואה שחתך וחטט וסרח אחר גיד אז יודע
 דחיי שסבירה הוא (ואיבעית אימא טעמא דמתני' דאמר
 דחתוכ' לא לישדר עם גידה משום דגזכב דעתן של גוי בסבור
 שישדאל זהו אזהבו מאד סתקב' וטריח בה ליטול הגיד עד
 סכרית לעצמו ואח"כ נתנה לו והוא לא נטל ונמכר מחז'
 לו שונת חנם וכתב בר"ן וזה סתקב' הרי"ף ז"ל וכו' לא נתנה
 לו חלא בשביל שאינה ראויה לו כלומר שכוף בגידה נתנה לו
 ומפני שהגיד אינו ראוי לישראל שלח לו ירך ולא שלח לו נתת
 אחר) חל ישראל בו לא יסביר בו בחיל ויודע בו שאינו עושה :

גיד הנשה פרק ז חולין

לדעתו של גוי דאמר שמואל אסור לננוב דעת הבריות ואפי'
 דעתו של גוי: תניא ר"מ אומר אל יסרהב אדם בחברו לסעוד
 אצלו ויודע שאינו סועד ואל ירבה לו בתקרובות ויודע
 שאינו מקבל ואל יפתח לו חביות המכורות לחנוני אא"כ
 הודיעו ואל יאמר לו סוך שמן מפך ריקן ואם בשביל כבודו
 מותר. ת"ר לא ילך אדם לבית האכל ובירו לגין המתקשקש
 ולא ימלאנו מים מפני שמטעהו ואם היה שם כבר עיר מותר:
 ת"ר לא ימכור אדם לחברו סנדל של מתה בשביל חיה מפני
 שני דברים אחד מפני שמתעהו ואחד מפני הסכנה. ואל
 ישלח אדם לחברו חבית יין ושמן צף על פיה ומעשה באחד
 ששיגר לחברו חבית של יין ושמן צף על פיה והלך וזימן
 עליה אורחים נכנס ומצאה שהיה של יין חנק עצמו ומת ואין
 האורחין רשאים ליתן ממה שלפניהם לבנו ולבתו של בעל
 חבית ומעשה באחד שזימן אורחים בשני בצורת ולא היה לו
 ליתן לפניהם אלא כשלש ביצים ובא בנו של בעל חבית ועמד
 לפניהם נטל אחד הלקו ונתן לו וכן שלישי בא אביו ומצאו
 שתופש א' בפיו ושתיים בידיו נטלו וחבטו על גבי קרקע ומת
 כיון שראתה אמו כך עלתח לראש הגג ונפלה ומתה אף הוא
 עלה לראש הגג ונפל ומת אמר ר"א בן יעקב על דבר זה מתו
 שלש נפשות מישראל: מר זוטרא בריה דרב נחמן הוה אזיל

מסיבא

עממי טנוכב דעתו להחזיק לן טובת חנם לסכור שמן הלכ הוא
 מפסיד בו: ולא יפתח לו כל חביותיהן היו מגוססו וכסביו בא
 אדם חסוב אכלס פותחין חביות להסקותו וין חזק ואם מכר
 חבית לחנוני מנוסה ועדין היא אכלו לא יפתחה לאורח הב'
 אכלו כי נוכב לבו טסכור שנססד גדול עבורו שתיסחר חבית
 זו חסירה ויתקלקל ייכח ובוהא חיכו וידע שמיר ימסרנה לחנוני
 שמכר' לו אלא אם כן הודיעו שמכרה לחנוני: סך שמן
 מסך ריקן ויודע בו שחיכו סך (וגוכב דעתו כסכור שיש בו
 שמן:) זאם בשביל כבודו של אורח להודיע לעולם שחסוב
 הוא עליו מותר: המתקשקש חסירים לפי סכור שהיא מלח
 וגוכב דעתו: חפר עיר חבורה עיר שיש בה רבים וזה מתכוין
 להחשיב האכל בזיהם (שיאמרו כמה חסוב שזה מכנדו כל
 כך: מותר דגדול כבוד הבריות) סנדל של מתה של עור
 בהמה שמתה מחילים לפי שאין עורה חזק כשל נריח' שחוטטה:
 מפני הסכנה שמה מנשיכת נחש מתה וסחרם נבלע בפו:
 ושמן קף על פיה וזה סכור שהכל שמן (ומזמן עליו אורחיו
 וכסוח שיש לו שמן הרב' לכהרה) וזימן אורחים שיהיה סכור
 שיש לו הרכה שמן: זחנק עצמו שלח ביה לו מכ לאכלס
 וכים

גיר הנשה פרק ז חולין שיח

מסיכרא לבי חוזאי ורב' ורב ספרא הוו אתו מבי חוזאי
 לסיכרא פגעו אהרדי אמר להן למה להו לרבנן לאמרזחי
 כולי האי א"ל רב ספרא ולא הוה ידעינן דקאתי מר אי הוה
 ידעינן מפי הוה מרחינן א"ל רבא מ"ט אמרת ליה הכי
 דאחלישתיה לדעתיה א"ל והא קא מטעינן ליה א"ל איהו
 דקא מטעי אנפשיה : אמר רב בשר הנעלם מן העין אסור :
 מתיבי מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד גוי מותר
 נמצא ביד גוי שאני תא שמע תשע חנויות כולן מוכר' בשר
 שחוסה ואחת מוכר' בשר נבלה ולקח מאחד מהן ואינו יודע
 מאי זה מהן לקח ספיקו אסור ובנמצא הלך הרוב ה"ג בנמצא
 ביד גוי : ואסיקנא אלא רב היכי אכיל בישראל אי בעירת
 אימא כשעתיה דלא איעלם עיניה מיניה : ואי בעית אימא
 בצרייר וחתיים : ואי בעית אימא דאית לה סימנא בי פסקיה
 כי הא דרבא בר רב הונא מחתך ליה אתלת קרנתא : וקיימא
 לן כוותיה דרב : רב חייא בר אבין איתביד ליה כרכשא ביני
 דני אתא לקמי' דרב הונא א"ל אית לך סימנא בגויה א"ל לא
 אית לך סביעות עינא בגויה א"ל אין אי הכי זיל שקל רב
 חנינא חוזאר איתבר ליה גבא דבשרא אתא לקמיה דרב
 גחמן א"ל אית לך סימנא בגויה א"ל לא אית לך סביעות עינא
 בגויה

זכיה בוש מהם : ומגעו אהרדי זכיה סבור מר זוטרא שכשכילו
 באו לקראתו : כולי האי שוכחם יותר מרמי : לא הוה
 ידעי ולעשות עסקים לילך אל מקום אחר יכאנו :
 דאחלישתיה לדעתיה מהיה סבור תחילה שכדכבוז : זכא קא
 מטעיה ליה אס לא היותי מגלה לו הים מתחילתו לנו טובת חנם :
 חיהו דקא מטעי אנפשו אחרי שלא אמרנו לו לקראתך באנו :
 בשר הנעלם מן העין מהיה טעם אחת שלא רואהו ואסו'
 מוכח על שלחן ישראל אסור שמה כתחלף בשל גזו או בכניסה
 לחייוסין דולמא עורב שקל כך דהויא מכח מקמיה סנתעלם
 וסדויה כך חתוכה דאיתא קמן : מקולין שעומדיו צעיר
 טבחי ישראל מתעסקי בהן : בשר הנמצא ביד גוי שלקחו'
 מן הטבח' לכשתבר מותר : נמצא ביד גוי שאני (מהיה בחוקת
 במסתמא) כי הוא זדאי לא שחטו דחולי' בתר רוב טבחי'
 ולטריופה לוכא לניחש דאס איתיה דהוה טריופה לא הוה מוזנין
 ליה למוכרי' במקולין חבל בשר המונח חייוסין שמה עוברים
 קחלוסו : ספיקו אסור דכל קבוע כמחכס על מחכס דמי וזה
 קחח מן הקבוע : אבל נמצא דכיווד הלך אחר הרוב דהשתא
 לאו קבוע הוה : (אלא רב היכי אכיל בשרא סזאיל זכעלמ'
 אסור :) בשעתים מיד כשנשחטם : בפסקי פחתך : אתלת
 קרנתא

גיד הנשה פרק ז חולין

בגויה א"ל אין אי הכי זיל שקול : אמר רבא מריש הגדה
 אמינא סימנא עדיף מטביעו עינא דהא מהדרינן אבדתא
 בסימנין ולא בטביעות עינא השתא דשמעתיהו להני
 שמעתתא אמינא טביעות עינא עדיף טפי מסימנא דאי לא
 תימא הכי טומא היאך מותר באשתו והיאך בני אדם מותרין
 בנשותיהן בלילה אלא בטביעות קלא ה"ג בטביעות עינא :
 א"ר יצחק בר משרשיא תדע דאלו אתו בי תרי ואמרי פלניא
 דהאי סימניה והאי סימניה קטל גברא לא קטלינן ליה ואילו
 אמרי ירעינן ליה בטביעות עינא והאי גיהו קטלינן ליה אמר
 רב אשי תדע דאילו אמר לשלוחי קריה לפלו' דהאי סימניה
 והאי סימניה ספק ידע ליה ספק לא ידע ליה ואילו אית ליה
 טביעות עינא בגויה כך חזי ליה ידע ליה : הגוטל גיד הנשה
 צריך שיטול את כולו ר' יהודה אומר יקיים בו מצוה נטילה
 והלכתא בתצא קמא וליתא לדרבי יהודה : מתני' האוכל
 מגיד הנשה כזית סופג ארבעה אכלו דאין בו כזית
 חייב : אכל מזה כזית ומזה כזית סופג שמנים רבי יהודה
 אומר

קרנתא לכל חתיכה שלש קרנות כזב ומסוס סי' שלא יגכובו
 לו חכמי ביתן : כרכשא טבחיא : רב הונא ס"ל כרב רביה
 ז. זסר בקבלמה ולא ק"ל כזיתיה חלל חמתניתא קא סמכין
 כמלא במקולין חתיכות מותרות אע"ג דבגמרי דחי לה בעמוד
 זרוחבו שבויה דחיקי הוון ולא ק"ל הכי חלל כמו שפסס
 במסכה משמע (וכי ק"ל הילכתא כרב באיסורי גבי פלוגתא
 דשמואל הוא דאמרי' אבל גבי מקבו' לא עכ"ל רש"י ודלא כמו
 שפסס בעמוד) דהא מהדר' חבדתא בסימנא לכל אדם : ולא
 מהדרינן בטביעות עינא חלל לכורבא מרבנן : (להבדל
 שמתתא דשרי איסור בטביעות עינא :) בטביעות עינא
 דקלא סנותן דעת להכירה בקול ומאביד' לא ילפינן דהתם
 מסוס חימוד ממוזן הוא וחייסוכן דולמא מסקר דאמר מר גזל
 זערי' אדם מתחוב לסן : תדע דטביעות עינא עדיפא :
 פלניא דכחי סימנא (פלוגי הרג את הכפס) ואין אנו נוכירין
 בו מעולם אבל סימנין כך וכך הוא בגוסו וכילין של הורג :
 טביעו' עינא חיק לן בגווי' ונכירין אנו בו : ואלו אית לשלוח
 טביעו' עינא בגויה שמכירו : צריך לטול את כולו יחטט
 אחריו בכל מקום וסתם משנה כר"מ (דאמר חטיט' בעי :)
 נתני' אכלו ואין בו כזית חייב וטעמא מסוס דבריה הוא
 וחייב בכל סבו כדאמרי' במכו' באוכל כמלא כל סבוא שהוא
 חייב מפני שהוא כזית : אינו סופג חלל ארבעים שחיבה
 כובת

גיר הנשה פרק ז חולין שיט

אימר אינו סופג אלא ארבעים : גמ' אמר שמואל לא
 אסרה תורה אלא שעל הכף בלכר שנאמר אשר על כף הירך
 וקיימא לן כותיה והשאר אסור מדרבנן : מתני' ירך
 שנתכשל בה גיר הנשה אם יש בה בנותן טעם הרי זו אסורה
 כיצד משערין אותה כבשר בלפת : גמ' מתני' דלא
 כי האי תנא דתניא רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן ברוקח
 אומר אין בנידין בנותן טעם : ההוא דאתא לקמיה דר' חנינא
 הוה יתיב רב יהודה בר זבינא אכבא א"ל מאי אמר לך א"ל
 שדיה ניהלי א"ל תני ועייל קמיה א"ל זיל אימא להווי
 דיתיב אכבא לא תצערן דהלכתה אין בנידין בנותן טעם
 וליתא למתני' דהנן משערין אות' כבשר בלפת : וה"מ גיר
 עצמו אבל שמנינותו משערין לח בששים מדרבא דאמר רבא
 השת' דאמו רבנן בטעמ' ואמור רבנן בקפילא ואמור רבנן
 בששים : מין בשאינו מינו דהתירא בטעמא כגון קדרה
 שבישל בה תרומה וחזר ובישל בה חולין מין בשאינו מינו
 דאיסורא כגון בשר בחלב איכא קפילא דטעם ליה בקפילא :
 מין במינו דלא יכיל למיקם אטעמא כגון שמנונית דגיר הנשה
 א"ב

שכנת אלא בא' : גמ' על הכף בלכר אע"פ שהגיד
 חרוך אין אסור ממש אלא מה שסוכב על הכף בשר הסוכב
 את הקולו ודכוף לע"ז והגיד חרוך ומקטנו סוכב על אותו
 בשר : מתני' כבשר בלפת רוחין כאלו כירך למתות
 והגיד בשר חלו היה בשר כשיעור הגיד היה כותן טעם
 בלפתות כשיעור הירך חסור דשיעורין כלכה למשה מסיני
 (וגמורו דרכי משערי) אע"פ שאלו היה כרוב או קפלוט היה
 כירך פחות או יותר : (גמ') מתני' דקתני דגיד חוסר
 בכותן טעם דלא כי האי קנא) אין בנידין כותן טעם והגיד
 מסליך והשא' מותר : לא תצערן תסמי' להטריח עליו :
 דאמר רבנן בטעמא בכמה מקומות סניכו בנותן טעם :
 בקפילא דאמר רבי יוחנן לטעמיה קפילא ארמאי נחתו גוי
 (ומותר לסמוך עליו לפי חומנו לא יודיעוהו שצרכין לדבר
 איסור והותר כיון דקפילא לא משקר שלא יפסיד חומנתו
 ואמור רבנן בששים צפ' בתרא דע"ז פסקוהו בלכתא בכל
 איסורין שנקור' בין בשר בחלב ובין שאר איסורין בששים :
 (מין בשאינו מינו שאלם וכול להכחין טעמא ושניהם של
 ביתר כגון תרומה וחולין סיכול כהן לטעמו יטעמנו כהן א"ל
 נתנס התרומה טעם בחולין ואם לא נתנס טעם יחכל
 התבטיל חמי' לזרים : באיסורא כגון בשר בחלב שאין
 ב"ב ברית יוכל לטועמן סמכיה הקפילא (ומין במינו בין
 דהיתרא לו Na

גיד הנשה פרק ז חולין

א"נ בשאינו מינו היבא דליבא קפילא דטעים בששים : א"ר
 חנינא כשמסערינן משערים ברוטב ובקיפה ובחתיכות
 ובקדירה א"ד במאי דבלעת קדירה : וירך שנצלה בגיד
 הנשה שלה ק"ל כשמואל דאמר שמואל קולף ואוכל עד
 שמגיע לגיד : אמר רב הונא גרי שצלאו כחלבו אסור לאכול
 אפי' מריש אונייה מ"ט דכיון דחלב מפעפע מיבלע בכולי'
 גופיה אבל אי מחוש הוא ק"ל כר' יוחנן דאמר קולף ואוכל
 עד שמגיע להלבו : ההוא אטמתא דאימלהן בבי ריש גלותא
 בגיד נשיא רבינא אסור ורב אחא שרי אתו ושילהיה למר בר
 רב אשי אמר להו אבא שריא : וכן הילכתא : אמר רב
 בחמץ גיד הנשה בששים ואין גיד מן המנין כחל בששים
 וכחל מן המנין ביצה בששים ואין ביצה מן המנין כחל היבא
 דלא קרעי' ובשלה בהרי בשרא בששים וכחל מן המנין : אמר
 רב יצחק בר רב מרשיא וכחל עצמו אסור ונפקא מיניה

דאי
 דהיתרא ובין דאיסורא ש"ח לפתחין טעמו חי נמי מין
 בשחינו מינו דאיסורא ביבא דליבא קפילא גוי לטעמיה :
 בששים בין דהיתרא בין דאיסורא לנד תרומה שצולב במא'
 וא' : כשמסערינן האיסור בששים מסערינן אותו שהא בו אחד
 מנ' מרוטב ובקיפה ובקדירה וקדירה קיפה דת דק סל בשר
 ותבלין המתאספי' בשולי הקדור : במאי דבלע' קדר' א"ס
 ראינוהו כשנפלה חס קודם שנתמעט און מסערים אותה
 בשתבשל לפי מה שהיא עתה בי אן שמא לא יבא ס' מן
 היתר אלא אומד כמה בלעב הקדירה מן היתר כי מתחילת
 היה היתר הרבה ונתמעט בקליע הקדירה אבל קדירש עכ"מ
 לא מסערינן וכיון דאיסליגו ליסכי ואיסור דחורייתא אזלינן
 לחומרא ולא מסערינן בקדירי עכ"מ ולא כמה דבלעב
 קדירה מן היתר כי גס האיסור נבלע ונתמעט ועיקר הדבר
 לשער כמו שבא לפנינו : (ק"ל כשמואל כו דאיהא דתנן ירך
 שנתבשל וכו' קאמר שמואל לא סנו אלא נתבשל שהרוטב
 אעלה טעם בכל הבשר אבל נבלה קולף כו דנפמת בתוכו
 ואינו מפעפע ויוצא בכשר :) קולף ואוכל כלומר חוקך
 בעליון ואוכל עד שמגיע לגיד : בחלבו כחלב הסליות :
 מריש אוניה מאוזנו אעפ"י שאין סס חלב מפעפע מבטחין
 ומתפשט בכל הכשר אבל גיד לא מתפשט : אטמתא
 יריכיס : ואין גיד מן המנין דבעינן ששים של היתר לנד מן
 האיסור : וכחל מן המנין דהואיל ומין היתר הוא עכ"מ
 ואין איסורו אלא מפני החלב שבתוכו וכיון שיבא חלבו
 יתערב בדיון הוא שיבא כחל עכ"מ מן המנין) וא"ש נתבשל

גיד הנשה פרק ז חוליין שב

זאי נפל לקדרה אחרת אוסר : אמר רב אשי כי הויגן בי ר' כהנא הוה איבעיא לן מי משעריגן בדיריה משעריגן או במאי דנפק מיני' ופשוט בדיריה משעריגן דאי ברנסיק מונייה משעריגן מנא ידעיגן : אלא מעתה נפל לתוך קדרה אחרת לא יאסר כיון דאמר רב יצחק וכחל עצמו אסור שויה רבנן בחתיכה נבלה : ומסקנא בביצה בששים והיא אסורה בששים וא' והיא מותרת : וה"מ דאית בה אפרוח אנל ביצה של עוף טמא שנתכלה עם ביצי' שהוריות אינה אוסרת ואינה צריכה שיעור דק"ל דמיא דביעי ולא בלו' הוא :
ההוא כזיתא דתרב' דנפל לדיקולא דבושרא סבר רב אשי לשעוריה

עם דשר משעריגן ליה בששים בדידי דידים : ביצה שיש בה אפרוח (שהבשר נתן טעם ול"ס טמאה ול"ס טכורא דכנילס היא) דאי ביצה טמא לא אסרת דכמיא מיכא דמסו' בגמר' : וכחל עצמו אסורה שהרי הבשר נתן טעם והוא לא נתן טעם דבשר כי מיטט היה (דאי נפל לקדר' אחרת חוסר כלומר דלא תימ' דכי אפריכוהו לכחל לפי שנשאר בתוכו מן החלב ואיבו פלט כל שכיב לו לפלוט וכימא שאס נפל לקדרה אחרת לא יחסר דליתא שהחלב יכא ממנו ונתבטל אלא כי כיכי דלא ליתי לאיחלוסי בחתיכה דנבלה טווה רבנן מפני מראות עין בחתיכה דנבלה ואי נפל לקדר' אחרת חוסר) בדידיה משעריגן דבעיגן טיבא דכיתר שזום ממנו : או במאי דנפק מיניה מה שפלט זה דמאי דאיתיה קמו' לאו בקדרה הוא כי משדח שדיגן ליה לבר' : אלא מעתה שואיל ובדידיה משעריגן בא' מיבטל כוליה כל טעמו סלך בתבטיל דאי לאו כפי מה צריך שמי' מכולן וכיון דכוליה בטליתיה נפל לקדרה אחרת לא יאסור ועיין בתוס' גד"כ אלא מעתה גדף ז' ע"ב) שויה רבנן חתיכה דאיסורא כי בתחילת נאסר עד שלא נכטמוק דמשנתכח הקדירה גו טעם מיד נאסר טוה רבנן כאיסור עולם : (ומסקנ' דביצה בששים והיא אסורה גם' ואחת זהיא מותרת וכתב הר"ן ואס תאמר זהיא אמרוגן גוד גם' זאין גיד אן המנין אלמא גם' וכוא מייגא סגו ומאי טכא ביצה מגיד תירץ הרמב"ן דלמי שיש בקיבי' גדולי' וקטני' וסבא לבטל ביצה חיכה משגיח עליה לראות אם זו וכולן טוות ממס' הוסיפו אחר בשיעור' ולא הקריכו לשער כל אחת ואחת : זהו מילודחית ביה אפרוח כלומר שיש עליה קורט דס' דאזכא גמיוחס לרקוס דסדא תיכלא בכליה :) לדיקולא קלחת :
סבר רב אשי לשעוריה היתרא ולאוסופיה עליה מה שבלע' בקדרה כדי לבטל האיסור והאיסור היה משער כמו טכא

גיד הנשה פרק ז חולין

לשעוריה במאי דבלע דיקולה א"ל רבנן לרב אשי האי
 דיקולא דהיתירא בלע דאיסורא לא בלע : ההוא כי פלגי
 דזיתא דתיבא דנפול לדיקולה דבישר' ספר מר רב אשי
 לשעוריה בתלתין פלגי זיתא א"ל אבוה לא אזול בשיעוריה
 שרבנן ועוד האמ' רבי יוחנן חצי שיעור' אסור' מן התור' : מתני'
 גיד הנשה שנתבשל עם הגידים בזמן שמכירו בנותן טעם ואם
 לאו כולם אסור' וכן חתיכה של נבילה ושל דג טמא :

גמ' וליבטל ברובה שאני גיד דברירה הוא וכן חתיכה
 הואיל ורואיה להתכבד לפני האורחים : דרש רבה בר רב
 הונא חתיכת נבלה וחתיכת דג טמא עד שתתן טעם ברוטב
 ובקיפה ובאלל ובחתיכות אוקי רב אמורא עלי' ודרש כיון
 שנתנה

לפניו מכונק : רבנן תלמידיו : דאיסורא לא בלעה בתמיה
 אף האיסור נכטמת וכשנפל היה בו יתר אלא הכל יש לשער
 כמו שאנו רואין : בתלתין פלגי זיתא דמשום דלא היה
 בו כזית וזולזל בביטלו ולא הסריך ששים : לא תזולזל
 בלומר אפי' במידי דלא מיתער אלא מדרבנן לא תזולזל בו :

(ועוד הא מדאורייתא אסור דחצי שיעור' אסור' מן התורה
 כדאמרין בס' דיומא חצי שיעור' מנין ת' לכל חלב : מתני'
 שנתבשל עם הגידים חל היתר :) בזמן שמכירו או משליכין
 לחוץ ואין כאן אלא פליטת טעמו : בנ"ט ואם הוא כ"ט בכל
 הכיתר הכל אסור ושיעורו בששי' כדאמרין לעיל מין במינו
 (דלכא למיקם אטעמא שיעורו בששים :) ואם לאו שאין
 מכירו כולן איסורין דכל חדא איכא למימר דזה הוא : וכן
 חתיכה נבילה שנתערבה ונתבשלה עם חתיכות היתר אם
 מכירו בנותן טעם ואם לאו כולן אסורות קדשירש : גמ'

וליבטל ברובא כשאין מכירו : חתיכה נבילה ואם הוא מכירה
 איכה אומר' בפליטה שלה עד שיהא בה כדי ליתן טעם ברוטב
 ובקיק' ובחתיכות (בלומר שלא יהא בה ששים כנגד חתיכת
 הנבילה הא אסי' בה ששים כנגד אע"פ שנתנה טעם בחתיכה
 אחרת שקיפה בדה קודם שנער את הקדירה או שנתן בה
 ברוטב ולא היה בה ששים ונתנה הנבילה טעם בה ונאסרה
 ואח' כנער את הקדירה אין חומרום דכיון שנאסרה זו תחיל'
 כעסי' בחתיכת נבילה עכמה ויכטרך ששים לבטל את סתיבה
 דליתא אלא כיון שנע' את הקדיר' בסוף סוף סוף נתפשט טעם
 הנביל' בכל הקדיר' והואיל ויש בהם ששים כנגד' אע"פ שאין
 בה ששים כנגד חתיכת נבילה וחתיכה היתר שנאסרה תחילה
 משליך חתיכת נבילה וכל השאר מותר אפי' אותה חתיכה
 שנאסרה תחילה עכ"ל הר"ן :) אוקי רב אמור' עליה ודרש

גיד הנשה פרק ז חולין שבא

שנתנה טעמא בחתיכה חתיכה עצמה נעשית נבלה ואוסרת
 כל החתיכות מפני שהן מינה א"ל רב ספרא לאביי מכרי כמאן
 אמר רב להך שמעתתא כו' יהודה דאמר מין במינו לא בטיל
 מאי איריא כי נתן טעם כי לא נתן טעם נמי א"ל הב"ע בשקדם
 וסילקו רבא אמר אפי' תימא לא קדם וסילקו הוי מין ומינו
 ודבר אחר וכל מין ומינו וד"א סלק את מינו כמי שאינו
 ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו :

סליק פירקא

לרבים שלא לשמו' לדבריו רבה בר רב הונא : כיון שנתן
 טעם בחתיכה אחר שהייתה בלדה קמיה או שנתבטלה עמה
 תחיל' קודם שנתן שאר חתיכות בקדירה : חתיכה זו שקיבלה
 טעם הנבילה נעשית כביל' ואוסר' כולן (וחס' דמפני שהן
 מינה לא בטל ואפי' יש בהן כדי ביטול סתיהן :) כי לא נתן
 הנבילה נמי טעם בחתיכה שבכירה נמי לא בטלה הנבילה
 גופה כיו מין במינו ולא בטיל : כשקדם וסילק האיסור
 קודם שנתן החתיכות אחרות בקדירה יכולך אם נתנה טעם
 בראשונה כרי זו חוזרת ואוסרתן ואי לא במאי מיתסרן
 ואשמועינן דחתיכ' עצמה נעשית נבילה לאסור חברותיה
 בפליטתה : אפי' תימא בטלה קדם וסילקו ואפי' לא מיתסרו
 שאר החתיכות אלא משום חתיכה ביתר קמיותא דכל מין
 ומינו כגון נבילה ושחוטתה ודבר אחר כגון תכלין ורוטב מיני
 דיתר אינו מבטלו לאיסור ולא מוסיף על היתר אלא סלקוהו
 כמי שאינו בקדירה זו ונשאר הנבילה והרוטב ונמארת
 הנבילה בטלה ברוטב ובקיפה אם יש בהם ששים כנגדה יכולך
 נתנה טעם בראשונה תחילה בעוד שלא ריבס הרוטב עליה
 ואח"כ נתן מים וקיפה בחתיכו' נתוספ' חתיכ' הראשונה עם
 הנבלות ואוסרת הכל מפני שהם מינה ולא מכו חתיכות
 לנבילה ואפי' שיש בהן יותר מששים והרוטב לכדו אין כדי
 לנביל סתיבס :

הדרן עלך גיד הנשה

הבשר אסור לבשל בחלב חוץ מבשר דגים וחגבים
 ואסור להעלותו עם חגיגה על השלחן חוץ מבשר
 דגים

הבשר אסור לאוכלו בחלב אפי' דכתיב גדי ה"ה חיה
 ועוף (ומסלג פליגי בה לקמן איכא למאן דאמר
 דאזרית' Na לו ג

כל

כל

כל הבשר פרק ה חולין

דגים והנבים והגודר מן הבשר מותר בבשר דגים וחנבים :
 העוף עולה עם חנבינה על השלחן ואינו נאכל בהביו כ"ש
 וב"ש אומר לא עולה ולא נאכל אמה רבי יוסי זה מקולו ב"ש
 ומחומרי ב"ה באיזה שלחן אמרו בשלחן שהוא אוכל עליו
 אבל בשלחן שהוא קודר עליו את התבשיל נותן זה בצד זה
 ואינו חושש : גמ' מרקתני הגודר מן הבשר מותר בבשר
 דגים וחנבים שמעונו דעוף אסור על הגודר מן הבשר וחומרי
 הדיון לקרבין ולבני מעיין וסתמא כד"ע ואמר כל מידי
 דמימלך עליה שליה מיניה הוא דתנן בגדרים הגודר מן הדיון
 מותר בדלועין ור"ע אומר אמרו לו לרבי עקיבא והלא אומר
 אדם לשלוחו קח לנו ירק והוא אימר לא מצאתי לא דלועין
 אומר להם וכן הדבר כלום אומר לא מצאתי אלא קטנית אלא
 שהדלועין בכלל ירק ואמרו' עלה מאן הנא דפליג עליה דר"ע
 רשב"ג הוא דתניא הגודר מן הבשר אסור בכל מיני בשר
 ובראש

דאורות' ואיכא למאן דאמר דרבנן) ואסו' להעלותן דילמא
 אתי למיכלינא כי קדמי (חזן מבשר דגים וחנבים וכתבו
 בתוספ' דסחו חזן לא איכטרוך דאפי' לבשל שרי אלא חנב
 רישא נקטיק : כבודר מן הבשר כל סודר חין דעתו אלא
 אחר לסון בני אדם שהוא קורא שם הדבר כך ואשמועינן דכל
 מין בשר אדם קוראין בשר חזן מבשר דגים וחנבי : בעוף
 עולה עם חנבי' על השלחן דקסברו דבשר עוף דרבנן ומסו'
 הכי לא גזרינן ביה בעלמ' אטו חכיל' : ואינו נאכל עם
 חנבי' : וב"ה אמרו לא עולה ולא נאכל דאע"ג דלא מיתסר
 אלא מדרבנן אש"ה גזרי בעלמ' דתו לא לא ק"ל גזר
 דאכיל' : דבר זה מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה מדברי סב"ס
 מקילין וב"ה מחמירין ובגמ' פריך ר' יוסי כינוי קנה קמא
 ומסני דאתה תכח לאשמועינן דמסמיה דר' יוסי נקטינן הך
 פלוגת דב"ס ובית הלל דכל החומר דבר בשם חומר מביא
 גחולה לעולם וסני איתא בגמ' : (בשולחן שאוכל עליו
 דחידי דממשמש ביה אתי לאתכוחי זה על זה : כל מידי
 דמימלך עליה שליה כל דבר שאינו נשמע מן הקטן לא בתוך
 הכלל ולא מוכח מן הכלל כגון הכח כשחומ' לשטוחו קנה לנו
 בשר בסוק אינו נשמע לו מסתם בשר עוף אלא חוזר הכל בעל
 הבית ואומ' לו כלום אקנה בשר עוף אבל בשר דגים מוכח חין
 בכלל כי לא יחזור לשאל כלום אקני בשר דגים כי חונס בכלל
 בשר : לא מצאתי אלא דילועין ואינו לוקחין מיד כשמוכחין
 חלמא אינו ירק דחושב ירק לא הוי כריך לימלך כי ירק
 קתס ח"ל לקנו' : כן סדכר משם אנו מביא רחיה ססוא מין
 ירק :

כל הבשר פרק ח הולין שכב

ובראש וברגלים ובקנה ובלב ובעופות ומותר בבשר דגים
 וחגבים רשב"ג אומר אף הנודר מן הבשר אסור בכל מיני
 בשר ומותר בראש וברגלים ובקנה ובלב ובעופות ואין צ"ל
 בשר דגים וחגבים וכן היה רשב"ג אומר קרבין לאו בשר
 ואוכלינהו לאו איניש ומדטתם לך חנא הכא כו"ע שמעינן
 דהילכתא כותיהו ואע"כ דלא ק"ל דיש סדר למשנה בתרי
 מסכת' ואיכא למיטר דילמא סתב' ואת"כ מחלוקת היא ואין
 הלכה כסתם אפ"ה ה"ל ספיקא דאורייתא וספיקא דאורייתא
 לחומרא הילכך הנודר מן הבשר אסור בכל מיני בשר ואינו
 מותר אלא בחגבים בלבד : אבל בבשר דגים אסור משום
 דממליך עליהו שליחא : והאי דקתני הכא מותר בבשר דגים
 אוקימנא בפרק הנודר מן הירק כשהקידם וכיובין לו עיניה
 בתחלת אוכלא דלא אכיל דגים דדגים קשין לתהלה אוכלא
 הא לאו הכי אסור אפי' בבשר דגים משום דממליך עליהו
 שליחא : גרסי' כו"ט בפ' קמא השוחט את התרנגולת ומצגת
 בה ביצים נמורות מותרות לאכלן בחלב : תני אנרא חמורה
 דר' אבא עוף וגבינה נאכלין באפיקודן ויש אומר באפקוליס
 הוא תני לה והוא אמר לה בלא קינח הפה ובלא נטולת
 דדים : רב יצחק בר רב מרשיה איקלע לבי רב אשי איתו
 ליה גבינא ואכיל ואיתו ליה בישרא ואכיל כו לא משי ידיה
 אמרו ליה והא תני אנרא חמורה דר' אבא עוף וגבינה נאכלין
 באפקוליס פי' מטלית עוף וגבינה אין בשר ובכנדה לא א"ל
 ה"מ בליליא אבל בזממא הא קא הזינא : ת"ר ב"ש אומר
 טקנה וב"ה אומר מדיח ואכוקנא רב"ש אומר מקנח והוא הרצן
 למריח

ירק : שאם לא מצא חלב קיטנית (לא היה משיבו לא מכחתי
 חלב קיטנית חלב) אומר לו מכחתי ירק ובדילועין אומר לא
 מכחתי חלב דילועין חלבא סבדילועין כקראין ירק ולא
 סקטני : דכייבין ליה עינים סקעינים קואבות לו :
 נמורות טכנורו בקליפתן (וסר"ן כתב וז"ל נמורו' שאינו
 מעורות בגידן כמו שכתבתי סם בפירקא קמא דיוס טוב :
 מותרת לאכלן בחלב דלא חשיבו בשר : באפיקודן דר' י
 ספרק שאין חסר כסן : הוא תני לה כד קיבלה סדורה
 מרבו : וזוהי חומר לך פירש' מסבדח' שכן דאפיקודן כלל
 קינח שאם חבל זה וזה לאכול זה ח"כ ליטול ידיו ולקנח פיו
 חבל כסר' בסמא בעי קינח כדלקמן חלב יפה כלום נדבק מן
 סדחטון בחיטיו : מטלי פי לקנח בו : הא קא חזינן
 סידיו ריקניות וחין לבוק מהן : מקנח בפת שאוכל בכתים
 מדיח במים: קימחא ונמרו ירקי דרכין הן ואין קועלין
 לקינח

כל הבשר פרק ה חולין

למדתי וב"ה אומר מדיח והוא חריץ למקנה ומר אמר חדא
 וזמר אמר חדא ולא פליגי הילכך בעי קינוח והדחה :
 והילכתא ככל מילי הוי קינוח הפה בין בפת בין במילי
 אחרינא בר מתמרי וקומחא וירקא וסימניך תק"י : אמר רב
 חסדא אכל בשר אסור לאכול גבינה גבינה מותר לאכול בשר
 א"ל רב אחא בר יוסף לרב חסדא בשר שכיך השינים מהו
 קרי עליה הבשר עודנו בין שיניהם כלומר הבשר של בין
 השינים בשר הוא : אמר רב עוקבא אנא בהא מילתא חללא
 בר חמרא אנא דאילו אבא כד הוה אכיל בשרה האירנא לא
 הוה אכיל גבינה עד למחר כי השתא ואילו אנא בחדא
 סעודתא לא אכילנא בסעודתא אחריתי אכילנא ושמעין
 מהא דהאי דאמר רב חסדא אכל בשר אסור לאכול גבינה
 דלא שרי למיכל גבינה בתר בישרא א"כ דשהי ליה שיעור
 פאי דצריך לסעודת' אחריתי דלא אשכחין מאן דשרי למיכל
 גבינה בתר בישרא בפחות מהאי שיעורא דהא מר עוקבא
 אע"ג דשהי ליה כי האי שיעורא קרו אנפשיה חלא בר חמרא :
 אמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן מים ראשוני'
 מצוה אחרונים חובה מיתבי מים ראשוני' ואחרונים חובה
 אמצעיים רשות מצוה לגבי רשות חובה קרי ליה : גופא מים
 ראשוני' ואחרוני' חובה אמצעיי' רשו' מים ראשוני' ניטלין בין
 צבלי בין ע"ג קרקע אחרונים אין נוטלין אלא ככלי ואמרי לה
 ציטלין על גבי קרקע מפני שרוח רעה שורדה עליהן איכא
 ציניהו קיסמא שהן חתיכות קרשים : מים ראשוני' ניטלין
 בין בחמין בין בצונן אחרונים אין ניטלין אלא בצונן אבל
 בחמין לא מפני שהחמין מפעפעץ את הידים ואין מעבירין את
 הזוהמ'

לקינוח : (אכל בסרא אסור לאכול גבינ' משום דבשר מוכא
 שומן והוא נדבק בפה ומאריך בטעמו : בשר טבין הסיניס
 מוקו מי חשיב בשר לאסור גבינ' עד שיטלנו : בבשר עודנו
 חלמא מיקרי בשר :) להאי מילתא חלא בר חמרא לדבר זה
 חזי גרוע מאבי כחומץ בן יין : למחר כי הסתא נטת לעת :
 חובה עדיפא ממנוה : אמרעיי' שנוטלין בין תבשיל לתבשיל
 לכקוות בעלמא : מצוה לגבי רשות חובה קרי
 ליה משום דתני לאמרעיי' בכדויהו טהן רשות חסכו
 ראשוני' למיקרי גביהו חובה אע"פ שאינה חלא מנוה
 קשוכות הן אכל הרשות להקרות חובה : בין בכלי מתחתיו
 לקבלן : קיסמא קיסמין קטנים למ"ד אין נוטלין ע"ג קרקע
 ספיר דמו : מפעפעין מרככין קידוש ומבלועין כוזהם
 שאינן : סולדת נכו ת' ואס היד טולדת בהן נסתנו מתורת

כל הבשר פרק ח חולין שוכג

הזוהמ' ודוקא חמין שהיך סולדת בהן אבל פשוטי לית לן בהן
 אמצעיי' רשות אמר רב נחמן לא שנו לא בין תבשיל לתבשיל
 אבל בין תבשיל לגבינה חובה : איכא מ"ד דגמרינן מהא
 דרב נחמן דשרי למיכל גבינה בתר בישרא דהא בין תבשיל
 לגבינה קאמר ואי אסור למיכ' גבינה בתר בשרא ה"ל למימר
 בין גבינה לתבשיל ולא לימא בין תבשיל לגבינה והא לאו
 מילתא היא דלא אתא רב נחמן לאשמועינן אלא דמי' אמצעיי'
 חובה אבל אקדומי בשר לגבינה וגבינה לבשר מדרב חסדא
 שמעינן לה דק"ל דהא דרב חסדא הילכתא היא דהא קא
 מקשיא מינה לר' יוחנן מקמה ואי לאו הילכתא היא חיכי
 דחינן למימרא דר' מקמה ומתריצין לה אליבא דרב חסדא
 אלא שמעינן דהילכתא היא והא דרב נחמן לא גמרי מינה
 אלא דמיס אמצעייס שבין גבינה לבשר חובה ותו לא מירי :
 אמר רב יהודה בר רב חיאי מפני מה אמרו מים אחרונים
 חובה מפני שאדם אוכל אחד סעודתו מלח ויש בה מלח
 סדומי' שמטמא את העיניים אמר אביי ומשתכח' כי קורט'
 בכורא וכו' כדכתיבנא לה במסכת ברכות ואפי' אם לא אכל
 מלח קבעו רבנן חובה משום דמים ראשונים האכילו בשר
 חזיר מים אחרונים הרגו את הנפש וכו' : מתני' צורר
 אדם בשר וגבינה במטפחת א' וכלכד שלא יהו נוגעין זה בזה
 רשב"ג אומר אף שני אכסנאין אוכלין על שלחן אחד זה
 בשר וזה גבינה ואין חוששין : גמ' וכי נוגעין זה בזה
 מאי הוי צונן וצונן הוה אמר אביי נהי דקליפה לא בעי
 הדחה מי לא בעי : רשב"ג אומר אף שני אכסנאין וכו' :
 אמר רב חנן בר אמי לא שנו אלא שאין מכירים זה את זה
 אבל מכירי' זה את זה אסור : גרסי' בפ' כל שעה תניא אין
 לשין את העיסה בחלב ואם לש כל הפת כולה אסורה מפני
 הרגל עבירה כיוצא בו אין ששין את התנור באליה
 ואם טש כל הפת כולו אסור עד שיוסק את התנור :
 ומסקנא דאי שני ביה ועבדינהי בעין תורה שרי :

מתני'

מים : מפני שאדם אוכל את סעודתו מלח טאמרו שכמוס
 אחר כל אכולתך אכול מלח : ויש בה מלח סדומית וכי כגע
 במלח וסדר כגע לעינים ומסמיח ליה לכך כריך לישולם : כי
 קורטח בכורא אינה מכזיב אלא כעין קורט בכור (מתני')
 ואין חוששין שמא יתן ח' לחבירו ויאכל כיון שאין מכירין זה
 את זה כדמס' לה בגמ' : גמ' אבל מכירין זה את זה
 אסור דמתוך סרגילין זה בזה חיישונן שמא יתן לחבירו ויאכל
 בעוד שאוכל את סלו : מפני הרגל עביר' שמא יבא לאוכלה
 גמ' בשר : טש טח : מתני' טיפת חלב טמלה על חתיכה
 אחת

כל הבשר פרק ה' חולין

ותני' (ג"ד צב) טיפת חלב שנפלה על התיכה אם יש ברה
 בנותן טעם באותה התיכה : ניער ארז הקדירה אם יש ברה
 בנותן טעם באותה קדירה : גמ' איתמר אפשר לסוחט
 רב ור' הגינא ור' יוחנן אומרים אסור ושמואל גר"ל אומרים
 מותר : וסבר רב אסור הא איתמר כזית בשר שנפל ליורה של
 חלב אמר רב בשר אסור והחלב מותר ואי אפשר לסוחט
 אסור חלב אמאי מותר חלב נבילה הוא הב"ע כגון שנפל
 ליורה רותחת דבלע ולא פלט סוף סוף כי ניח הדר פליט
 בשקדים וסילקו : ואפשר לסוחטו תנאי היא דתני' טיפת חלב
 שנפלה על החתיכה כיון שנתנה טעם בחתיכה התיכה עצמה
 בעצמת נבלה ואוסרת כל החתיכות מפני שהן מינה דכרי ר'
 יהודה וחכ"א עד שתתן טעם ברוטב ובקיפה ובתעניות א"ה
 נראין

אחת בקדרה ולא הגם הקדירה ולא כחלק טעם הטיפה ולא
 לאותה התיכה לבדה : אם יש בה בנותן טעם לאותה התיכה
 (כלומר שאין באותה התיכה לבדה ששום לבטל הטיפה) אז
 אותה התיכה נאסרת מיד ובשאר חתיכות לא איירו תנא
 דמתניתין ובגמ' פלוגי בהו (אם חוזרת אותה התיכה ואוסרת
 או לאו) : ניער את הקדירה שהגיס בה ביד קודם שקיבלה
 החתיכה טעם מן הטיפה דעתה מתערבה הטיפה בכלה : אם
 יש בה בנותן טעם באותה קדירה כלומר אין בה בטיפה לאסור
 כלום אלא כ"י יש בה ליתן טעם בכל הקדרה : גמ' אפשר
 לסוחטו איסור הנבלע בהיתר ונתן בו טעם ואסרו וחזר
 וניסל בהיתר הוה עם הית' הרבה שאיסור הנבלע בו אפשר
 ליסחט ממנו וליחלק בהיתר האחרון (ואין בו כשיעור לאסור
 את האחרון) אפשר לסוחטו מותר בהיתר הראשון מותר גם
 הוא אפילו לכתחלה אסור שאין מבטלין איסור לכתחלה אבל
 דיעבד סרי לאכול חף הראשון מפני שאיסור נפלט ממנו :

בשר אסור כי החלב נתן בו טעם : חלב מותר שהבשר לא נתן
 בו טעם כי הוא מעט : ואי ס"ד אפשר לסוחט' לא אמרו' חזר
 לכמות שהיה אלא כעשה איסור עולמות חלב אמאי מותר הרי
 מעט חלב הנבלע בבשר נעשה נבילה וכשחזר ונפלט בשאר
 החלב הוה ליה מין במינו חלב אסור בחלב היתר ורב אית
 ליה דמין במינו לא בטיל : סנפל לוורה רותחת דלא פליט
 מה שנבלע (שכל זמן שאיכו נח מרתחויותיו איכו פולט) :

כשקדם וסילקו לאותו זית קודם שתכוח : כיון שנתנה טעם
 באותה חתיכה כלומר כיון שיש בה כדי ליתן טעם באותה
 חתיכה בכל אסור ואפי' ניער את הקדירה דאיכא למימנ'
 בחלק לכולן והרי אין בו כדי לאסור אפי' האסור מפני שהן

כל הבשר פרק ח חולין ש"ב

וראין דבריו רבי יהודה בשלא נייער ולא כיסה ורברי הכמזים
בשנייער וכסה מאי לא נייער ולא כיסה אילימא לא נייער ולא
כיסה כלל מבלע בלע מפלט לא פליט אלא לא נייער בתחילה
אלא בקוף לא כיסה בתחילה לא בסוף קסבר אפשר לסוהטו
אסור : מכלל דר' יהודה סבר כי נייער מתחילה ועד סוף
אסור אמאי והא לא בלע' ולא פלט אימור לא נייער ופה גלגל
כיסה ופה : א"ר גראין דבריו חכמים כנייער וכיסה מאי נייער
וכסה אילימא נייער וכסה בסוף ולא נייער וכיסה בתחילה
האמר ר' גראין דבריו ר' יהודה בזה אלא נייער מתחילה ועד
סוף כיסה מתחילה ועד סוף מכלל דרבנן סברו אפילו נייער
לבסוף

מינה ומיין במינו לא בטיל כדמפרש לקמן : וחפ"א ע"ד שתתן
טעם כו' קס"ד דאטיספ קיימי עד שיסח בה כדו ליתן טעם
בכולם אין כאן איסור חסי' בחתיכה ראשונה מפני שהו חוזר
ונסחט : קיסה דק דק של בשר סיורד לשולי קדרה : נייער
הנים כשנייער הקדר' מתפשט הטעם בכולו וכן המכס' מפני
שמי השוליות עולים על פיה ויורדין : אילימא לא נייער כלל
אמאי נחטרו' האחרון מבלע בלע שהיו חתיכה ולא פלט
את טעם החלב באחרות (שהחלב בגגה של חתיכה הוה) ולא
נייער בתחילה קיבלה זו בחתיכה טעם הטיפה ואח"כ נייער
וחזרה ופלטת באחרות מה שבלעה ואע"ג דהא בלע והא פלט
מה שבלעה והאיסור שיחא מומי' אין בו פשיעו' לאסור חפ"ה
כולן אסורות) דקסבר רבי דקאמר גראין דבריו ר' יהודה
לאיסור אפשר לסוהטו אסור מפני שכולם נחטרה וכל הנשחט
מומנה אסור (וכל הנשאר בה אסור וכיון דאף טעם בשר שבה
נחטרה) חוזר ואסור האחרון חפ"ה הו' אף דמיין במינו לא
בטיל : מכלל מדקאמר רואה אני את דבריו רבי יהודה בזה
שלא נייער בתחלה אבל אינו רואה דבריו מה שאוסר אף
כשנייער מכלל דאינו אף כשנייער אוסר (מדלא קתני ח"ר לא
ח"ר יקודה חלא כשלא נייער) : הא לא בלעה יותר מאחרות
ובטיפה זאת אין בה טעור לאסור כולן : אימור לא נייער
יפה בתחלה ובלעה מוד ובאסרת וחוזר (ופלטת כשנייער
בסוף) ואוסר באחרות (וקס"א גזירה לא סבר לה ר' כזתוב
אבל בדאפשר לסוהטו אסור ומיין במינו לא בטיל קבר לפ
כוותיה) : ודבריו חכמים קמתורין את הכל בנייער מתחלה ועד
סוף שמוך פסט טעם הטיפה בכולן ואין בה כדו לאסור
כולם : מכלל מדקאמר רואה אני את דבריהן בנייער מתחיל'
ואין אינו רואה דבריהן (מה שהתירו) בלא נייער בתחלה חלא
בסוף ומטום קחיטה מכלל דקסברי אפשר לסוהטו מותר :

וכשתא

כל הבישור פרק ח חולין

לכסוף ולא בתחילה ביסה בסוף ולא בתחילה נמי מותר למא
 קסברי אפשר לסוהטו מותר : מתני' הכחל קורעו ומוציא
 ארת חלבו לא קרעו אינו עובר עליו : הלב קורעו ומוציא
 את דמו לא קרעו אינו עובר עליו : המעלה את העוף עם
 הגבינה על השלחן אינו עובר עליו בלא תעשה : גמ'
 הכחל קורעו וכו' א"ר זירא אמר רב לא קרעו אינו עובר עליו
 ומותר ותניא נמי הכי כחל שבשלו בהלבו מותר קיבה שבשלח
 בחלבה אסורה ומה הפרש בין זה לזה זה בנוס במעיו זוהר

אין
 והשתא דקסליה רבי בשיטתיה דר' יהודה דאפשר לסוחטו
 ורב ורבי תמיכה ורבי יוחנן כמו סברי הפי (אע"ג דאפלטנו
 עליה שמואל ור"ל) הילכתא כרב באיסורו וכרב יוחנן לגבי
 ר"ל ועבדיהן כרב יהודה ובין דאפשר לסוחטו דאיסור בין
 מין במינו ולא בטיל בהא קאז כמו רבי בשיטתיהו גם רב
 ושמואל סברי הכי במס' ע"ז וכן רבא ואבוי גבי חלא לנז
 חמרא בע"ז ובמס' פסחי ומיקו אס' יש ברוטב יותר אס' של
 אותה חתיכה או באחרות מותרות דכל מין ומינ' ודבר אחר
 סילק את מינו כו' כדאמרו לעיל : (ועיין פסק זה ברש"י
 בתלמודא בדף ת"ט ע"א :) מתני' אינו עובר עליו
 מדאורייתא ללקו לא על אכילתו ולא על בישולו דלאו חלב מיוחד
 (הלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו אינו עובר עליו להיות
 בכרת ובמס' כריתות מוקי' לה בלב עוף שאין בדם' כוית אכל
 בבהמה חיוב כרת אס' לא קרעו לאחר בישולו אכל בשרו אינו
 כאשר שהלב חלק הוא זהו נמו אמרי' בפסחים שאני לב
 דשיע : אינו עובר בלא תעשה הוא גופא לא איכטריך דהעלח
 לא דאורייתא אלא דיוקא דילה איכטריך למידת מיכה הא
 אוכל עוף בחלב עובר לאסוקי מדר' ע דאמר פרט לעומת
 כך סירט'י במתני' ובגמרא דייק הא אוכלו עובר בלא תעשה
 שמע מיניה בשר עוף בחלב דאורייתא ומסני לה אליבא דר'
 עקיבא אימא המעלה אינו בא לידו לא תעשה כלומר אין
 לחוש שמא יאכלנו ויעבור עליו דאי נמי אכיל לח עבר :

ומותר לכתחיל באכילה אי בשלן דאפי אס' נסחט ויכא ממו
 אינו אסור אלא מדרבנן דחלב שחוט דרבנן וכאי כיון
 דמיבלע ולא פליט אפי' איסור דרבנן ליכא (והא דתכן אינו
 עובר עליו משמע מיעבר הוא דלא עבר הא איסורה איכא
 מסכי לה בגמ' דאורייתא דבעו למיתני סיפא גבי חלב אינו עובר
 עליו דהתם מיעבר הוא דלא עבר ללקות דאין בו כוית הא
 איסורה איכא דחכי שיעור אסור מן התור' תכא נמי רישא
 אינו עובר עליו :) קינס של טלה ושל עגל שיונקו ויש

חלב

כל הבשר פרק ח חולין שנה

אין כנוס במעיו : זה"מ (פ"ו ה"ט) הא דלא קרעו אינו עובר עליו ומותר מתוס' פרו' האטר"ו) שבשלו לכהל בחלבו בפני עצמו אבל בשלו עם הבשר אסור דק"ל כהל בס' וכהל מן המנין וכהל עצמו אסור : והא דקתני קיבה שבשלה כחלבה אסורה קודם חזרה הוה אבל האידנא הא אימסיקא הילכתא בהריא רמעידין בקיבת הנבלה דפירשא היא כדבעיא למימ' קמן : כיצד קורעו אמר רב יהודה קורעו שתי וערב ושחו בכותל א"ל ר"א לשמעיה קרע לי זאנא איכול מאי קמ"ל מתני' היא הא קמ"ל דלא בעינן שתי וערב א"נ לקדרה : והילכתא היבא דקרעיה שתי וערב ושחיה בכותל שרי לבשולי בקדרה והיבא דלא עביד ליה הכי שרי למשוויה לכתחלה אבל לבשולי לכתחלה לא : אמר להו רב נחמן לטבחיא זוקו כחלי

חלב בקיבתו : זה כנוס במעיו ומשיכ' מדדי בהמ' חלב הוא כחל אינו כנוס במעיו כלו' לא יכא מדדי בהמה בחייה ולא כאסף אלא מודלע בבשר ולא בא לכלל חלב (ומיהו לכתחילה צעי קריעה מדרבנן) קודם חזרה הוה פרק אין מעמידין מוכח דחזר בו תנא דמתניתין מבא דאסר קיבה שנשלה בחלבה כדמסיק דחלב כנוס בה (זע"ש ע"ז דק"ל ד ועיון כאן בסוף הפרק ובגמ' דק"ל ע"ב) פרשא בעלמ' הוא ולא הוי חלב : קורעו שתי וערב לכתחילה צעי קריעה מדרבנן : ושחו בכותל כבשו בידיו לכותל כדי שיסחון חלבו : קרע לי כחל קודם שתכלנו ואנא איכול : מתני' היא דאמר קורעו מתחילה ומותר : הא קא משמע לן דקריע' בעלמא קא"ל או שתי או ערב לפי שהחלב הנוטף יושא למטא ומשיכא הרי הוא חלב לא חזר אליו ולא בעינן שתי וערב אלא רק לקדירה דהת' ודאי כריך לכוטיאו כולו לפי דכשהחלב יושא הוי חלב גמור וחזור ומתבשל עמו ודקתני לעיל כחל שביסלו מותר בכלי קאמר דכלי נמי קריביוסול כדכתיב בד"ה ויבשלו את הפסח (וכו' לאותן נוסחאו' דגרסי הא קמ"לן דלא צעי שתי וערב' אלא לקדירה והכזא דר"א מזורי לכלי זכין כתב הר"ש וז"ל הא קמ"ל דלא צעינן קריעה שתי וערב אלא לקדירה פי' בהדי בשר דלקדירה מסמע בהדי בשר כדתנן אסכתה טעם בקדירה ובר"ן הביא ג"כ אותו נוסחאות אבל הוא גורם כגורם בעמוד שנכאן וז"ל בר"ן הא קמ"ל דלא צעינן שתי וערב ולא פלוגי אדר' יהודה אפי' ולומר דמתניתין דקתני קורעו קריעה כל דהו אמר דבהכי סגי : אי נמי לקדירה א"כ מודה לדרכ יהודה דשתי וערב צעינן אלא דאי ממתניתין הוה אמינא דכי מהפיה קריעה ה"מ לכלי אבל לקדרה לא קא

כל הכשר פרק ח חולין

בחלי לילתא והא אנן קרעו תנן ההוא לקריודיה והא קתני
 שבשלו דיעבר אין לכתחילה לאה"ה דאפי' לכתחילה
 ומשום דקא בעי למיתנא סיפא קיבה שבשלה דאפי' דיעבר
 תני נמי רישא שבשלו : (ו"ד סו' עב) הלב קרעו ומוציא
 את דמו וכו' : גרסי' בכריתות תנן "התם הלב קרעו ומוציא
 את דמו לא קרעו אינו עובר עליו א"ר זירא אמר רב לא שנו
 אלא לב עוף שאין בו כזית : אבל לב בהמה הואיל ויש בו
 כזית עגוש כרת מיתבי דם הטחול ודם הלב ה"ו בלא תעשה
 זהוהא דאתא ל' מעלמא כי קאמר רב דם דגופייה ואי דאתי
 ל' מעלמא תיינו דם איברי' ולטעמיך מי לא קתני דם כליו'
 וקתני דם איבריים אלא תנא והדר תני ה"ג תני והדר תני :
 ומעלמא מהיכא אתי ליה א"ר זירא בשעת יציאת נפש מצרוף
 אמר

משמע לן דאפי' לקדירה מביניא קריעה) זניקו שפודו תנו לה
 צסכוד כחל : לילתא חסת רב כחמן : ההוא לקדירה וטעמא
 בדמור' לעיל שחלב הנפלט חוץ עליו זהו קתני שבשלו דיעבר
 והא ודאי שכלאז קאמר כדפירש מלקתני מותר דאי בקדירה
 אחאי מותר הלא החלב היוצא חוזר וכבלע : הלב קורעו לח
 קורעו אינו עובר עליו להסתחוב כרת וכדמוקוי לה בלב עוף
 שאין בו כזית אבל לב בהמה חייב כרת על דמו אם לא קרעו
 לאחר ביטולו (אבל בר"ז בתבוא"ל מייסודוקא אם חכלו כשהוא
 חי אבל ביטולו אפי' בלב בהמה אינו חייב כרת דכא ק"ל דדם
 שבשלו אינו עובר עליו כדליתא בפ' בקומץ רבה אלא דמשום
 דמתמיתין קתני סתמא אינו עובר עליו ומשמע אפי' חכלו חי
 בזקמינן לה התם בכריתו' בלב עוף אבל בלב בהמה דחית
 ביה כזית עובר עליו אם לא קרעו אחר ביטולו עכ"ל : אבל
 צטרו אינו נאסר שהלב חלק ואינו בולע וזכי אמרינו במס'
 פסחים שאפי' לב דשוע (ההוא דליתא ליה מעלמא וזהו ליה
 דם האברים שהיא בלוע בהם ופי' לתוך הלב ודם האיברים
 שפירש בלא תעשה כדליתא בכריתות : כי קאמר רב בדם
 דגופי' דם המכונס ועמוד לעולם בחלבו של לב דה"ל כדם
 צעין בעלמא דכל היכא דחית ביה כזית חייב : ואו דלית ליה
 מעלמא היינו דם האיברים והא תנא ליה דם האיברים :
 ולטעמיך מי לא תני דם הכליות דאע"ג דתני דם האיברים :
 ומעלמא מהיכא אתי היאך מתכנס' דם האיברים ללב :
 בשעת יציאת נשמה מכטרף הדם לתוך הלב כן פי' הר"ן
 לגירסת העמוד וגרסת הגמ' היא בביטול דההוא דם דגופיה
 וכי קאמר רב בדם דלית מעלמא ופריך דם דלית היינו דם
 האיברים ולטעמיך כו' ופרש"י דם דלית הנבלע בבשר הלב
 בשאר

כל הבשר פרק ה חולין שכו

אמר (ז"ר סו' סז) רב דם דגים שכנסו אסור מתיבי דם דגים
 דם חגבים מותר לכתחלה התם שלא כינסו כי הא דא"ל רב
 לרב שימי בר חייה אבלע לי ואנא איכול דכותי נמי דם
 מהלכי שתי' שלא כינסו אמאי אסור והא תני' דם שעל הכבר
 גוררו ואוכלו של בין השינים מוצצו ובולעו ואינו חושש א"ל
 הא דאית ביה קשקשי' הא דלית ביה קשקשי' : א"ל אביי
 לרב ספרא כדסלקת להתם בעי מנייהו כבדא מה אתון ביה
 בר סליק אשכחיה לר' זירא א"ל רב אמאי שלקי ליה ואכיל
 כי אתא א"ל למיסר נפשא לא קא מיבעיא לי : כי קא
 מיבעיא לי למיסר חברת' מאי : מאי שנא מיסר נפשה דלא
 קא מיבעיא לך דתנן רבי יוחנן בן גוריו אמר הכבר איגרי
 נאסר

כשאר דם הנבלע באיברים : דאית ליה מעלמא חותו
 הכממא בחלל הלב : מושרף שריף מושך הדם מבית
 השחיט' כנסיתו וכנסו בלבו עכ"ל : שכנסו בכלי אסור
 דמיחלף בדם בהמה והרואה אומר מותר לאכול דם : דם
 דגים וחגבים כו' היינו סיפא דהך בריותא דקתני לעיל דם
 הטחול דם הלב כו' : דכוותיה גבי מהלכי שתי' דקתני בהך
 מביעתא דם מהלכי שתי' דם שרצים ורמשים אסור ואין
 חייבין עליו מוקמית נמי כשלא כנסו דהא הכי תרצת לסיפא
 דבריותא : דם שעל הכבר אע"ג דלא ככינסהו דמו וליכא
 איסור מיהוממות פרוש יש בו : אבל שעל בין השיכים
 דאכתי מחובר הוא אפילו מכות פרוש אין בו ומוכחו ואינו
 חושש אלמא דבדם שעל הכבר ליכא רק מכות פרוש ולר' בון
 אסור כן היא הקושיא לפירש"י ועיין בכריתות דף כ"א ע"ב
 בתוספת ד"ה דכוותה כו' והר"ן כתב כאן וז"ל דכוותה דם
 מהלכי ב' דק"ל דשרי אמאי אסור בלא ככסי דתניא דם שעל
 הכבר גוררו גורר הדם ואוכל הכבר אלמא אע"ג דלא כנסו
 אסור טל בין השנים מוכחו ואינו חושש דליכא משום מראית
 העין : אלמא הא דאית ביה קשקשים כא דלית ביה קשקשים
 אי דאית ביה קשקשים שרי שהדבר ניכר שהוא של דגים לית
 ביה קשקשים אסור משום מראית העין : כי סלקת להתם
 לארץ ישראל : כבדא מה אתון בה מה אתם נוכגין בו וכי
 מותר לבטלו בקדירה או אסור שפולטת דם ואע"פ שכולו דם
 ואפי הכי לאחר שפירש וינא הרי הוא דם ואסור : (כי סליק
 רב ספרא אשכחיה לרבי זעירא ובע' מיניה וא"ל רבי זירא
 זכא שלקי לר' אמאי ואכל בשלתי לו הכבר ואכלו) כי אתא רב
 ספרא לגבי דאבוי וסיסר מה ששמע : א"ל למיסר נפשה לא
 קא מיבעיא לי דפשיטא לי דכיון דטרודב לפלוט אינה בולעת

כל הבשר פרק ח חולין

באסר' למיסר חברתה נמי לא תבעי לך דתנן רבי יוחנן בן נורי
 אומר הכבד אוסרת ואינה נאסרת מפני שהיא פולטת
 ואינה בולעת דילמא התם בכבד דאיסורא ומשום שמונות
 משום דמא מאי וכו' וסוגיא דשמעתא דאי חלטי ליה בחללא
 או ברותחי' שרי ואפי' קופיה לבר לא מיהו שדרנו סמתיכתא
 דהאידינא לא בקיאינן בחליטא : וספק איסורא לחוסר
 ולא שרי למיכל כבדא שליקא אלא היכא דטוו ליה מעיקרא
 ושלקי ליה בתר הכי אבל אי שלקי ליה מעיקרא אסור וכן
 הסנהג בכל ישראל : וה"מ כבדא אבל סחלא שומנא בעלמא
 הוא כי הא דשמואל עבדי ליה תבשילא דטחלי ביומא דעבד
 פילתא : דרש מרימר הילכתא בין כבדא בין כחלא
 למשפדיגהו בשפור' תותי בשר' שרי עילווי בישר' דיעבר אינן
 לכתחלה

דכל טעה טרודה לפלוט דסכי מיבעיא לי אם דם היוכל ממנה
 אסור בשר אחר המתבטל עמה : דתנן ככבד אינה נאסרת
 מדפסיט לך בדודה דשריא אלמא שמיע לך הא דתנן : א"כ
 למיסר חברת' נמילא תיבטי לך דבהא מסנה גוסה תנן בה
 דאוסרה ובפרקי' דתרומות היא :) ככבד דאיסורא כגון
 דטריפה ומשום שמנונית ואוסרת המתבטל עמה משום שכולע
 מן הטריפה ואינה נאסרת אם של יותר היא ונשלה עם
 הטריפה אינה נאסרת לפי שהיא טרודה לפלוט כל טעה
 ואינה בולע' כלום : אבל דמא דכסק מכשירי מיבעיא לי אם
 אסור המתבטל עמה או לא דאיכא לנוימר דמא דהיתירא הוא
 שהרי עיקרה דם וכל זמן שלא פירש פסיטא לן דיותר וכו'
 פירש מיבעיא לי מאי : חלט לה בחומץ שהחומץ כומתו ואינו
 פולט טוב עולמית : שלקא מבושלת (ואפי' קופיה לבר לשון
 הר"ן משום דבגמ' צעינ' לאזכוחי דכבד אינה חוסרת מדרב
 יהודה בר' ש"ר פזי דקריבו ליה קניא בקופיה ואכל כלומר
 הקנה עם כל המחובר לו הלב והכבד וכולן שנתבטלו יחד
 ודחינן דילמא פי הקנה חזן לקדירה הוה כלומר שסמפוני
 הכבד שזמכין דרך קנה הכבד לתוך הקנה הגדול ויכא דדם
 דרך חללו חזן לקדירה לפי' כקב ברב אלפסי ז"ל ואפי'
 קופיה לבר כלומר ופי קנה לגאון : דטוו סכלון : זה"ה כבדא
 מפני שהדם כנוס בתוכו : ביומא דעביד מילתא בקזי :

הילכתא כו' דאיתמ' בגמ' כבדא עילווי בישרא אסור מ"ט חלב
 שרוכיה מיסרך רב דימיומנהרדע' מתני' איפכא כחלא עילווי
 בישרא שרי מ"ט חלב שחוטה מדרבנן כבדא עילווי בישרא
 אסור דם דאוריותא ופירש"י בתכור היו כולין כל כלי שלהן
 וחודה של שפוד תלוי לנטה וכסהכבד נתון תחילה ואח"כ
 כבשר

כל הבשר פרק ח חולין שכו

לכתחלה לא רב אשי איקלע לבי רמי בר אבא חמיה חזייר
 לכרייה דחמיה דשפיר כבדא עילוי בישר' אמר כמרה זהיר
 האי מדרב' והאמור דיעבד אין לכתחלה לא : ואי איכא
 פי דוגי אפילו בישרא עילוי כבדא נמי אסור ומ"ש מדמא
 דבשר' דשרי כדבעי למימר קמן אמרי דמא דבשרא שכן דמא
 דכבדא קפי : אמר רב נחמן אמר שמואל *סכין ששחט בה
 אסור לחתוך בה רותח : צונן אמרי לה בעיא הרחה ואמרי
 לה לא בעיא הרחה : ואמר רב נחמן אמר שמואל קערת
 שמלח בה בשר אסור לאכול בה רותח שמואל לטעמיה דאמר
 שמואל מליח הרי הוא כרותח כבוש הרי הוא כמבושל ואף
 רבי יוחנן סבר לה להא דשמואל דהא רבי אמי תלמידו של
 רבי יוחנן כד אימלח ליה בישרא בההיא פינכא תכרא יתיב
 רב כהנא וקאמר קערה שמלח בה בשר אסור לאכול בה
 רותח צנן שחתכו בסכין מותר לאכול בכותח מ"ט האי אפשר
 למטעמי

הבשר נמא הכבד עליון כשתולין אותו : דמא מרק שרוק
 אע"פ שזב מן הכבד על הבשר אין בכך כלום לפי שהדם על ידי
 כלי אינו נוח ליכל חלה מחליק וכופל : מסריך סריך כדק
 וכפל ופסק מרימר הילכתא כו' ולדיודן הכל אסור לכתחילה
 דשפודים שלכו אינן תלוין אף שוכיין ופעמים שמגביה השפוד
 ונמא תחתון עליון לכך כבד וכשר בשפוד א' בכל ענין
 אסור שפיד נות' בשר כו' ולא חייש למה שהיה כבד עליון
 בתנור : אימור דאמרי רבין דשרו כדאמימר ה"מ דיעבד : כי
 דוגי כלו שכותיין תחת הכלי לקבל את סומן כמו שאנו עושין
 לחוויין : אפי' בישרא עילוי כבדא נמי אסור כי דם הכבד
 כוסף לבי דוגי ונמא אובלו : מאי שנא מדמא דבישר' אף דם
 הבשר כשאין שם כבד זב עם הסומן ואנו אוכלין אותו : דמא
 דבישרא שכן יורד לשולי הכלי והסומן כף למעל ומיחין
 בכלי מראה אדמומית שבוטליו : קפי כף למעלה : וכלכה
 כבד וכחל לכלי בעי קרועה שתי או ערב ואם לא קרע מותר
 בלישנא קמא דרב דהא תניא כוותי' ולקדיר' קורעו שתי וערב
 וחתו בכותל : סכין ששחט בה ובית השחיטה רותח הוא ובלע
 הסכין מן הדם : אסור לחתוך בה רותח מפני שחוזר ופולט :
 כונן כלומר חתך בו : בעיא הדחה שהוא כונן אסור לאכול
 בה רותח לפי שהדם נבלע בקער' והוא איסור גמור : פינכא
 קרעה של חרס שאין לה תקנה בהגבלה לכך שיצרה : שחתכו
 בסכין אע"ג דאגב חורפיה דכונן בולע משמנונית הקרוש על
 הסכין והוי האי כונן כותן טעם ראשון (שהרי בלע איסור
 פומט) והוי ככס' מ"מ מותר לאכול הכונן בכותח שיש כסיוני

כל הבשר פרק ח חולין

למשעמי' דהתירא בלע והאי דאיסור' בלע לא אפשר למשעמי':
 איתמר (ו' ד' כ"ז) דגים שעלו בקערה רב אמר אסור לאכלן
 בכותח ושמאל אמר מותר לאכלן בכותח : אמר רב חזקיה
 משמיה דאביי הילכתא דגים שעלו בקערה מותר לאכלן
 בכותח צנון שחתכו בסכין אסור לאכלו בכותח : ודוקא
 צנון ראגב חורפי' בלע אכל קשורה ואבטי' גריר לבי פסקי
 ואכיל ואי פתיך בהו ליפתא שרי בעא מיניה רב דימי בר
 יוסף

חלבא : האי צנון אכשר לישראל לטועמו קודם שיתכנו
 בכותח ומותר דקאמר צנון שטעמו ולא היה בו טעם שמכונת
 זהאי קערה איסורא בלע דם שאיסור הוא לכך אין לו תקנה
 והיתר ומיירי דליכ' קפילא דאי בזה קפילא ארמאה סומכין
 עליה כדלעיל (וכתב הר"ן וז"ל ותמיהניו הכי פשיטא ונראה
 לו דהכי קאמר שמלח בה בשר אסור לאכול בה רותח כל היכא
 דליכא קפילא ללא סומכין אגון דלאו קפילא הוא אבל צנון
 שחתכו בסכין שחתך בו בשר כהו ראגב הרפיה דצנון בלע
 משמכונת הבשר אה ע"ג דליכא קפילא שרי דטעם ליה ישראל
 כל דהוה ומיהו כי אמרינן דאי איכא קפילא שרי ה"מ בדיועבד
 אבל לכתחילה ודאי אסור לתת בה רותח דאיסורא משהו
 מיכא איכא עכ"ל) שעלו מן הכלי כשהיו רותחין נתנו לקערה
 שכבר הכלו בה בשר : אסור לאוכלו בכיתח לפי שבלע מטעם
 בשר הבלע בקערה : ושמאל אמר מותר וטעם מפר בגמרא
 משום דנותן טעם בר כותן טעם הוא כלומר אם היו מבוססין
 עם בשר ממש היו אסורין לאוכלן בכותח לפי שהבשר כותן בו
 טעם ראשון וגם מודה שמאל שאסור לאכול חלב רותח
 בקערה של בשר דנותן טעם ראשון הווי כבשר גמור אבל
 קערה זו היא טמאה אינה בשר אלא הבשר נתן בה טעם
 לכך אינה חוזרת ואוסרת בדגים משום נתינת טעם דהנך
 דגים הם כותן טעם בר כותן טעם ואינה כבשר דסתם קערות
 הם מוקבחות משמכונת : צנון שחתכו בסכין (שחתך בו בשר)
 אסור לפי שפעמים השמכונת קרוש על הסכין ואינו ניכר
 וכשהותך בו הצנון הווי כותן טעם הבא מן הממש ועוד משום
 חרפיה בלע טפי מדגים רותחי' ואגב דוחק' דסכינא נמי
 פליט סכינא ובלע צנון : (קישות מתוקה היא ואינו כבלע
 בתוכ' אלא השמכונת כף ועומד על מקוד' החתך הילכך גריר
 לבי פסקי למקום החתך גורר מעט צסכין ואוכל הקישות
 בכותח :) ואי פתיך בהו ליפתא עירבו בעת חיתוכו שחתך
 אחת של לפת ואח' של צנון שרי לפי שהלפת מבטל טעם
 שמכונת מן הסכין ואין עוד הצנון מקבל טעמו (ובגמ'
 אמרינן

כל הבשר פרק ה הולין שכח

אוסף מרב נחמן מהו לאנוחי כדא דמלחא גבי כדא דכמב' א"ל אסור דהלא מאי א"ל שפיר דמי א"ל ומאי שנא א"ל ההו' אתא לאיסורא בעיניה ההוא ליתא לאיסורא בעיניה : ההוא בר יונה דנפל לכדא דכמכא שרייה רב חיננא בר רבא מפשרניא אמר רבא מאן חכים למשרייה בה"ג אלא רב חיננא מפשרניא דגברא רבה הוא קסבר כי קאמר שמואל מליח הרף הוא כרותח הני מילי דאין נאכל מלחו אבל האי חרי נאכל מחמת מלחו : וה"מ חי אבל צלי קליפא בעי : ואי אית בה פילי אסור ואי מתבל בתכלי אסור אף על גב דלית לי' פילי : צרסי' בפרק כיצד צולין איתמר חם (ו"ד סו' קס) לתוך חם דברי הכל אסור : צונן לתוך צונן דברי הכל מותר : חם לתוך צונן וצונן לתוך חם רב אמר עילאה גבר ושמואל אמר

תתאה

אמרינן קולחי דלופת' שרו דסילקא אסור ואי פתיך בהו דלופתא שפיר דמי ופירש"י חולחי דלופתא שרו לפי שהלפת אינו חרוף אלא מתוק ואין טעם שומן ניכר בו דסילקא אסור משום שמנוניות ואי פתיך בהו דלופתא שהתך אחד של לפת ואח' של תרדון הלפת מבטל טעם השמנוניות מן הסכין ואין יתרדון מקבלין טעם ממנו ובעמוד נקט ואי פתיך בכנון וכו' וכן הוא הפי' נכאן דתרדון וכנון דין ח' להס ועיין ברא"ש בהגה"ה מספר התרומה : דכמכא כותח מי חיישי טעמא יפול מן הכותח במלח וסוף לא ידע וימלחו ממנו קדירב בשר : דחלא מאי דרך לתת חומץ לתוך התבטיל מי חיישינן שמא יפול מן הכותח בחומץ ויחזור ויתן ממנו לתבטיל : האי כותח דנופל במלח כרחה וניכר משכו שהוא עב ולא בטיל אבל כותח הנופל בחומץ ליתא בעינא וטעמא כמו לא ויובי הכותח בחומץ : שריה רב חיננא אף על פי שהכותח היה מליח : דאינו נאכל מחמת מלח אינו כוח לאכול מרוב מלח שבו עד שסורין ומדיהין אותו במים כעין מליחת בשר להכניע : נאכל מחמת מולחו הוא כמו' נאכל במלחו הוא : קלופסא קלמעה סביב : פילי בקעים והוא כלי ולא סגי ליה בקליפה לפי שכולע דרך הבקעים וכולו אסור : ואי מיתכל בתכלי קבלין שבו שנתבטלו עמו מרכיני אותו ונח לבלוע וכשנפל לכותח היב נמא לבלוע ובלע : חם לתוך חם בשר רותח אין ח' של איסור ואח' של ביתר : אסור דבלע ביתר מאיסור : עולחא גבר בעליון כו"ח הילכך דם לתוך כונן אסור שבעליון מחממו לתחקן והרי שניהן חמין ובלעו מהדדי וכונן לתוך חם מותר שבעליון מכניו לתחתון ולא בלעו ושמואל אמר תתאה גבר הילכך חם לתוך כונן מותר וכונן לתוך חם אסור ואף ע"ג

כל הַבֶּשֶׂר פֶּרֶק ח חוֹלִין

תחאה גביר ואמרינן תניא כותיה דשמואל חס לתוך חס אסור
 וכן צונן לתוך חס אסור : חס לתוך צונן וכן צונן לתוך צונן
 מדיח חס לתוך צונן מדיח ארמיקר ליה מיקר בלע וקליפה
 מיהא ליבעי אלא אימא חס לתוך צונן קולף לתוך צונן
 מדיח : תניא אידך בשר רותח שנפל לתוך חלב רותח וכן
 צונן לתוך חס אסור : חס לתוך צונן וכן צונן לתוך צונן
 מדיח : חס לתוך צונן מדיח ארמיקר ליה מיקר בלע וקליפה
 מיהא ליבעי אלא אימא חס לתוך צונן קולף וצונן לתוך צונן
 מדיח (ו"ד סו' עו) וכבר שהתך עליו בשר צלי רבא אכיל
 ליה וקרי ליה חמר בשר והילכתא כותיה : אמר רב נחמן
 אמר שמואל אין מניחין כלי תחת הבשר עד שיכלה כל מראה
 ארמימות שבו מנא ידעינן ואסקא רב אסי דלית ליה תקנתא
 עד דמייתי תרי או תלת גללי דמילחא ושרי ליה בכי דוגי
 בתר הכי שביק ליה עד דצויל ושפי ליה ושרי שהשומן צף
 למעלה והדס יורד למטה : ואמר רב נחמן אמר שמואל
 (ו"ד סו' ע) דגים ועופות שמלחן זה עם זה אסורין ואפילו
 בכלי מנוקב מ"ט דגים רפי קרמיהו ופלטי עופות קמיטי
 ובתר דניחו דגים פלטי עופות והדר בלעי דגים מנייהו :
 (ו"ד סו' ע) רב מרי בר רחל אימלח ליה בשר שחוטה בהרי

בשר

דבלכתא כרב באיסורי בהא הלכתא כשמואל דהא תניא תרתי
 מתני' כותיה : וארמיקר ליה מיקר קודם שיטטנן בלע כל
 דהו וניכר : שחתך עליה בשר צלי ויוצא ממנו ביר אדום
 ונבלע בבשר : רבא אכיל ליה ובגמר' פליגי עליה דרבא
 ופסק כאן בעמוד כרבא וע"ש בגמ' בדף קי"ב ע"א : חמר
 בשר יין בשר : אין מניחין כלי בי דוגי דלעיל : עד שיבלע
 שכל דמזויסלוט ממנו : תרי או תלת גללי דמילחא בין על
 הבשר בין תוך הכלי והדס נגרר אבל המלח לשוליים : בי דוגי
 סס הכלי ושפי ליה כלומר יערה השומן בעליון בנחת מכלי
 זה לכלי אחר שלא יתערב הדם בו וראיתי בה"ג דדוקא נקט
 תרי גללי כלומר מעט מלח אבל מלח מרובה פוסק כח הדס
 ועושהו כמי' והו' נעכר ומתערב עם השומן דגים ועושו' לאו
 דוקא נקט עופות (דכ"ט בשר אחר לפי שהוא קשה מבשר
 עופות) אסור שהדס יוצא מן הבשר ונבלע בדגים והדגים
 באסרין לבדן : רפי קרמיהו קרום שלהן רך קדמוי לפלוט
 ביר ממכרין הן לפלוט ביר שלהן : ועופות דקמטי כלומר
 כומתין ואין ממכרין לפליט ועדיין עופות פולטין הילכך
 בלעי דגים אבל בשר וכשר כמה שזה/זה לפלוט גם זה
 וזה לפלוט ושניהן פולטין יחד וכל זמן שהחתן טרוד
 בפליטה

כל הבשר פרק ה חולין שבת

בשר נבלה מליחא אתא לקמיה דרבא א"ל אלה הטמאים לכח
לאסור צירם ורוטבם וקיפם : דג טהור שמלחו עם דג טמא
מותר וחוא שיהיה הטהור מליח והטמא חפל אבל אם היו
שניהן מלוהין אסור ואצ"ל שהיה הטהור תפל והטמא מליח
שהוא אסור : אמר שמואל (ו"ד סט עה) אין הבשר יצא
מירי דמו אא"כ מולחו יפה ומדיחו יפה יפה : איתמר
רב הונא אמר מולח ומדיח במתניתא תנא מדיח ומולח ומדיח
ולא פליגי הא דחללי בי טבחא הא דלא חלליה בי טבחא :
רב דימי מנהדרעא מלח במילחא גללניתא ומנפיץ ליה :

אמר רב משרשיא אין מחזיקין דם בכני מעיס תרנומא הדרא
דכנתא מעיא וכרכשא : ואמר שמואל אין מניחין בשר מליח
אלא ע"ג כלי מנוקב : רב ששת מלח ליה גרמא גרמא תרי
מ"ט לא דילמא פליט האי ובלע האי דחד נמי דילמא פליט
האי גיסא ובלע האי גיסא אלא לא שנא : וכמה שיעור
שהייה שיצטרך להשתות את הבשר כמלח אמרו רבנן בכדי
שישחוט הכהמה ושתהיה נפשטת ותכרוק הבשר מן החלב
ומכל איסורין שיש בה בציר מהאי אסור לאכול מאות' בשר
וכו' : ואמר שמואל משום ר' חייא השובר מפרקת בהמדת
קודם

בפליטה אינו בולע : אמלח ליה בשר שחינו' בכדי בשר כביל'
ובכלי מנוקב כמספ' מולחי בשר וקחי מיבעיא ליה מי אמרינן
היכי דגנידס לא חיוסין דילמא פליט עליון ובלע תחתון
דכל זמן סטרודין לפליט אין בולעין וסכיבין כחין יחד
מפליטין הכ' נמי לא שנא חו' לא (הטמא חו' ה"א יקריה דגני)
בטמאין לכס בכל הפרץ לחסור טירן וריוסין וקיפס בשר
ותכלין הניקפס בשולי הקדירה וכיון דכירן חסור קמיתס'
בשר שחוט' נוחמת כיר בשר נכילה סהכיר כוח לבלין יותר מן
הדם : וטמא תפל מבלי מלח לכך שרי דכסתא טמא לא פליט
מודי אבל סכיבין מלוחו דטמא נמי מליח סורין דטמא נמי
פליט וכ"ס טהור תפל וטמא מליח : הא דחלליה בי טבחיה
רב הונא דלא בעי הדחה ברוסא היונו בדחלליה בי טבחיה כל
רחיקת בשר מתרגמין חילול : רב דימי מנהדרעא מלח
במילחא גללניתא מלח גסה שלימה : ומנסן למלח לחא זמן
כי הדס נבלע בו חבל מלח דקס אין כריך לכסן סבוא נמוסת
מעבמה בבשר : אין מחזיקין אינו כחוקת הסליחא חס לא
כמלחו : הדורא דכנת דקיס ססניב סכנתא אינטרו"ל :

ומעיה היא קיבה וכרס וסחר דקין : וכרכשא ביה טבחא
חבל בלב והריחה והכבד וסכתא גופא יש בהן דם וכרוכין
לימלח : לא טמא והכל מותר וטמא מפרט לעיל דכל זמן

כל הבשר פרקה חולין

אורם שתצא נפשה הרי זה מכביר את הבשר וגו' אר
 הבריות דמיכלע דם באיברים ואיבעיא לן הואיל ואכלע
 דם באיברים מי שרי למיכלע מינח באומצ' או לא וסלקא
 בתיקו וק"ל בתיקו דאיסורא להומרא : מתני' (ו"ד סו' פז)
 בשר בהמה טהורה עם חלב בהמה טהורה אסור לבשל ואסור
 בהנאה : בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור
 בהנאה : בשר בהמה טהורה מותר לבשל ומותר בהנאה
 ד"ע אומר חירא ועוף אינן מן התורה שנא' לא תבשל גרי
 בחלב אמו שלשה פעמים פרט לחיה ולעוף ולבהמה טמאה :
 קיבת הנכרי ושל נבלה אסורה המעמי' בעור של קיבת נבלה
 אם יש בה בנותן טעם הרי זה אסורה : כשרה שינקרה מן
 הטרפה קיבתה אסורה וטרפה שינקרה מן הכשרה קיבתה
 פותרת מפני שכנוס במעיה : גמ' אטו קיבת נכרי לאו
 נבלה היא אמר שמואל חדא קתני קיבת שחיטת נכרי נבלה :
 ומי

שטרודין לפלוט אין צולעים ומשנת זה כבר נח זה : ה"ז
 מכביר הבשר לפי טבע' שחיטה היא טרודה להוציא דם
 ונשובר מפרקתה מתוך סרתה אין בה כח להתאנח ולהוציא
 והיא נחה ושוקט' וכל' נבלע באיברים ומכביר את הבשר
 ונמכא גזול את הבריות כשמוכרה במסקל והדם שוקל (מי שרי
 למיכלע מיניה באומצ' הואיל ומבלע דם באיברים והדם פורש
 ומקום המקום מי חסוד כדם האיברים ספי' ואסור לו או לא
 כן הוא לפי גירס' בעמוד סגורם באומצ' דמשמע דדווקא
 בלא מליחה קא מיבעיא לן אבל על ידי מליחה או על ידי צלייה
 פשיטא דהדם יוצא אבל מלסוד רש"י משמע דאף לכלי ועל
 ידי מליחה מפעיא לן שכתב דמבלע דם ושוד אינו יוצא ואוכל
 דם (ע"סנדף קי"ג ע"ס ועיין בר"ן) : מתני' מותר לבשל
 ומותר בהנאה דאין בו משום ביטול בשר בחלב כדיליף בגמרא
 מגדי דבהמה טהורה היא ומ"מ אסור באכילה משום איסור
 טמאה : פרט לחיה לעוף ולבהמ' טמאה גדי פרט לעוף
 שאינה טמאה (גדי פרט לחיה שאינה טמאה) אע"ג דחיה
 בכלל בהמה אתא קרא יתירה ומיעטא גדי ולא בהמה טמאה
 אבל בהמה טהורה דלאו גדי כגון סרה ורחל איתרבאי מקראי
 כדחמרי' בגמרא נאמר לא תאכלו כל נבילה ונאמר באותו
 פסוק עמנו לא תבשל גדי משמע כל שכוונן בו איסור נבילה
 יש בו משום בשר בחלב : קיבה זה חלב בקרום (שנתוך
 הקיבה שהוא כסרה אם יש בה כדי ליתן טעם ה"ז אסורה
 (ודין חלב הנמלא קרום בעור הקיבה שמולחין אותה בעורה
 עיין בדט' ינדף קי"ו ע"ב) גמ' חדא קתני ומשום דשל נבילה
 הוא

כל הבשר פרק ח חולין של

ומי אמר שמואל הכי והאמר שמואל מפני מה אסרו גבינות הגוים מפני שמעמידין אות' בעור קיבת נבלה הא קיבה גופה שריא לא קשיא כאן קודם חזרה וכאן לאחר חזרה דתנן שאל רבי ישמעאל את רבי יהושע מפני מה אסרו גבינות הגוים אמר לו מפני שמעמידין אותה בקיבת נבילה והלא קיבת עולה חמורה מקיבת נבלה ואמרו כהן שדעתו יפה שורפה היה חזר רבי יהושע ואמר לו מפני שמעמידין אותה בעור קיבת עגלי ע"ז : והלכתא אין מעמידין בעור קיבת נבלה אבל בקיבת נבלה ובקיבת שחיטת נכרי ובקיבת כשרה שינקה מן הטרפה מעמידין וכ"ש בקיבת טרפה שינקה מן הברשה מ"ט דחלב המכונס בעור קיבה פירשא בעלמא הוא :

סליק פירקא

הוא אסרה : ומי אמר שמואל קיבת נבילה אסורה אלמא כגופה דמי וסאמר שמואל במס' ע"ז : הא קיבה גופה חלב בקרוט קרוי קיבה וקאמר דשריא קודם חזרה סחור צור' יחושע כדלקמן בדרייתא : וקיבת נבלה כלומר חלב בקרוט זה : כהן שדעתו יפה שחיטתו איסטניס שורפה חיה גומעה חיה : בקיבת עגלו ע"ז דאפי פירשא דידה אסור כדמפרש התם משום דניחא ליה בנפוחה הילכך משנתינו זו נשנית קודם חזרה משום הכי אסר וכי איתמר דשמואל דעור קיבה היא אסורה הא קיבה שריא לאחר חזרה קאמר דניחא ליה בנפוחה שתהא נראית עבה וגדולה : (והלכתא כו' עינין כאן בר"ן :)

הדר עלך כל הכשר

הזרוע והלחיים והקיבה נוהגין בארץ וכח"ל בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין אבל לא במוקדשין שהי' (ו"ד סא) בדין ומה חולין שאין חייבין בחזה ושוק חייבין במתנות קדשים שחייבין בחזה ושוק לא כל שכן תלמוד לומר ואתן אותן לאחרון הכהן ולבניו אין לי אלא מזה שאמור בעניוין : גם' אמר רב חסדא המזיק מתנו' כהונה או

הזרוע והלחיים והקיבה נוהגין בפני הבית בעולין קיים : שהיה בדין שיכונס בקדשים או לאו קרא : ואתן אותם בחזה ושוק כתיב ואתם מיינוטא הוא חזה ושוק אין ולא דבר אחר : גם' המזיק מתנות כהונה קודם שנתנו לכהן מטליבו

הזרוע פרק ט הולין

או שאכלן פטור מ"ט אי בעית אימא משום דכתיב זה וא"א
 משום דהוה ליה ממון שאין לו תוכעין : ההוא ליואה דהוה
 חטיף מתנתא אתו ואמרו ליה לרב אמר להו לא מסתייה דלא
 שקלינן מיניהו אלא מיחטף נמי חטיף ורב אי איקרו עם
 משקל נמי נשקול מיניהו ואי לא איקרו עם רחמנא פטרינהו
 מספקא ליה אי איקרו עם או לא דרש מרימר הילכתא כוותיה
 דרב והילכת' כוותיה דרב חסדא : כי אתא עולא אמר הבו
 מתנח' לכהנתא אלמא קסבר עולא כהן ואפי' כהנת : אמר
 רבינא אמר לי מרימר הילכת' כוותיה דרב חסדא : והילכתא
 כוותיה דרב : והילכתא כעיל' : והילכתא כרב אדא בר
 אהבה דאמר לוייה שילדה מישראל בנה פטור מחמש סלעים :
 רב כהנא אכיל בשביל אשתו רב יוסר אכיל בשביל אשתו
 רב

משליכו לאור או לים : דכתב זה יביה כלומר בעודן קיימא
 חייב ליתן אינן קיימת לא חייב בהן הכתובת שלומין : שאין לו
 תובעין אין לו בעלים שיכולים לתובעו שזה יכול לומר אתכם
 לכסן אחר ולא לך : חטיף מתנתא כשהיו התיקנות' מולוכין
 זרוע לחיים וקייב' לכסן היה חוטפן מדיהן : לא מסתייה לא
 די כשהו שחט בהמתו אין אלו כופין אותו לתת מתנות לכסן
 אחר אלא מיחטף נמי חטף בתמים : ורב מאי דעתיה דאמר
 לא מסתייה דלא שקלו' מיניה משמע דמן דקין היה לנו לכוסן
 ואנו כמנעין : אי איקרו לויס עם לטקול מיניה דכתוב זה
 יביה משפט הכבני מנת בעם : רחמנא פטרינהו ומאי
 טיבות עבדינהו בהדיהו : מספקא ליה ומספיקא פטריהו
 לכו דהמוכיא מחזירו עליו הראוי' : הילכת' כרב דלא שקלו
 מליואו : וכרב חסדא דאמר המזיק מתנות או אכלן פטור :
 לככה' לבת כהן ואפי' היא אשת ישראל דכיון דלית בהו קדושה
 דאינן חסורין לזרים כרי' היא מותרת בהן ולא דמי לתרומה
 ואי מחוסר דכתיב ונתן לכהן קסבר אפי' כהנת במשמ' : פטורה
 מחמש סלעים דתנן התם בזכורות כהנים ולויס פטורין מן
 הסדיון (ואתרינן התם בפ' יש בכו' בדף מ"ז ע"א אמר רב אל'
 בר אבהו לוייה שילדה בנה פטור מחמש סלעים ופריך
 דאיבערה ממאן חלומא דאיבערה מכסן ופוי מאי אינא לויס
 אפילו יכרחלית נמי אלא דאיבערה מישראל משפחות' לבית
 אבות' כתיב ומסני לה מר' בריה דרב יוסף משמיה דרבא
 לעול' דאיבערה מישראל ושחני התם דאמר קרא פטור רחם
 בפטור רחם תלא רחמנא ורב פשא מוקי לה התם לכח דרב
 אדא דאיבערה מגני דלית ליה תויס אכל דאיבערה
 מישראל

הזרוע פרק ט חוליץ שלא

וצ אירי בר אבין אכיל בשביל אשתו : כוי חייב בכולהו
 מתנות דתניא שור מה ת"ל אם שור לרבות את הפלאים שרה
 מה ת"ל אם שור לרבות את הכוי : מתני' בכור שנתערב
 במאה בזמן שמאה שוחטין ארת כולץ פוטריין ארת כולץ אחד
 שוחט את כולץ פוטריין לו א' : השוחט לכהן ולנכרי פסור
 מן המתנות : והמשתתף עמהם צריך שירשום ואם אמר חוץ
 מן המתנות פסור מן המתנות : אמר לו מכור לי בני מעי'
 של פרה והיו בהן מתנות גותנן לכהן ואין מנכה לו מן הדמי' :
 לקח' מטנו במשקל גותנן לכהן ומנכה לו מן הדמים : גמ'
 אמאי

מישראל ס"ל דבתר אב אזליה וחייב וקמ"ל הכא דהלכתא
 ברב אדא דלוייה טילדה מ"מ בכה פסור ואפי' נתעברה
 מישראל דבפטר רחס תלא רחמנ' וכמב הר"ן וז"ל
 זה"מ בלויב אבל כהנ טילדה דוקא מישראל הוא שבכה
 פסור מחמ' הלעים אבל נתעברה מגוי חייב כיון שנבעלה
 לו נפסלה מקדושתה וכוי כבת ישראל שנתעברה מגוי
 שבכה חייב בה' הלעים : בשביל אשתו ישראל היה ואשתו
 בהית (וס"ל כהן ואפי' כהנת : שור ה"מ למימר ומה ת"ל אם
 שור לרבות כלאים הבא מעז ומרחל :) כוי הוא בא מן העז
 ומן הכוי : מתני' בכור של ישראל שנתערב במאה
 בהמות אחרות של חוליץ והוא בעל מום ומוטר לשוחטו :
 בזמן שמאה בני אדם שוחטין את במאה בהמות והן של מאה
 אנשיה פוטריין את כולן ממתנות כהונה דכל אחד וא' יכול
 לרחוק את הכהן ולומר לכהן בכור שלי הוא ובגמ' פריך ונא
 עליו כהן משני כדדין :) א' שוחט את כולן שבכולן
 של איש א' פוטריין לו אחד ותו לא (דאמרי' ליה מתנות
 גבך נינהו אבל א' יכול ליפטר שאי אפשר שלא יהא
 בכור אחד מהם ומן הבכור חין נותנין מתנות בהונה
 שאין קדושה חלה על קדושה) השוחט בהמות של כהן
 ושלא בכרי פסור טבח זה ממתנות דאע"ג דחיובה על
 הטבח רמיא דכתיב מאת זבחי הזבח ה"מ בהמות דבת חיובה
 הא לאו בת חיובה היא : וישראל במשתתף עמהן וחולקין
 בבית הישראל ושוחטין בבית הישראל כריך סירשו' ויעשה
 סימן היכר שה' הן שותף בו (דאז פסור אפי' חלקו של ישראל
 כדמפרש לקמן) שלא יתחדנו ברואה שכולה שלו ואינו מפרוש
 מתנות כרסע : ואח א"ל כהן לישראל פרה זו מכורה לך חוץ
 מן מתנותיה פסור ישראל זה מן המתנות ואע"פ שרוב הכמה

הזרוע פרק ט חולין

אמאי יבא עליו כהן משני צדדין ולימא ליה אם בכור הוה
 כוליה דיילי ואם לאו בכור הוה הב לי מתנתא אמר רב
 הושעיא בכא לירי כהן ומכרו לישראל במומו : השוחט
 לכהן ולנכרי וכו' : וליתני כהן ונכרי פטורין מן המתנות
 אמר רבא זאת אומרת הדין עם הטבח : דרש רבא מאת העם
 ולא מאת הכהנים כשהוא אומר מאת זובחי הזבח אפי' כהן
 טבח במשמע : אושפיזכניה דרבי טבלא כהן הוה והוה דחיקא
 ליה מילתא אתא לגבי רבי טבלא א"ל זיל אישתתיה בהדי
 טבחי ישראל דמגו דפטרת לחו מסתנתא משתתפי בהדך
 הייביה רב נחמן א"ל והא רבי טבלא פטרן א"ל זיל אפיק ואי
 לא מפיקנא לך ר' טבלא מאונך אתא רבי טבלא לקמיה דרב
 נחמן א"ל מ"ט עבר מר הכי א"ל רבי אתא רב אחא בר חיננא
 מדרומא אמר ריב"ל וכל זקני דרום אמרו כהן טבח שתיים
 ושלש

שלו חובבא מיהא לאו דידיה הוה : אבל ישראל שמכר
 לישראל אחר חוץ מתנוקיה חייב הסוח ליתנו דהדין עם
 הטבח : א"ל ישראל לחברו מכור לי בני מעיה ויודע הוה
 שהקובה ניתנת לכהן ועל מנת כן לקחם לכך חין הטבח
 מכסה לו מן הדמים : גמ' צבא ליד כהן כלו' מתניתין בכור
 בעל מוס שניתן כבר לכהן וחזר ומכרו במומו ואין עוד
 לכהן דין עליו : (וליתני כהן ונכרי פטורין מן המתנות
 משום דלא איקרו עם ואמאי קמי השוחט : זאת אומרת
 מתניתין דקתני השוחט אתא לאשמועינן דבעלמא יוכא דקא
 שחט בהמו' ישראל הדין עם הטבח כלומר שדיכו של כהן
 לתבוע מתנותיו מן הטבח דהכי משמע השוחט לכהן פטור
 הא שוחט לישראל חייב השוחט ואין כהן הולך אצל בעל
 צהמה אלא דהכא כיון שהצבמה של כהן ונכרי הו פטור
 בטבח מן המתנות ואלו תנא בהן ונכרי פטורין מן המתנות
 לא הוב מצי למגמר מיכה האי : דרש רבא מאת העם ולא
 מאת הכהנים דכהנים לא איקרו עם : כשהוא אומר מאת
 זובחי הזבח דמשמע כל מי שהוה זובח אפי' כהן טבח במשמע
 ומיהו דוקא בשוחט לישראל אבל בשוחט לנכרו ודחי פטור :
 ובהו דחיקא ליה עלמא דחיק ועני הוה : דמגו דפטרה להו
 ממתנת' כדאמרי' במתניתין שהמשתתף עמה פטור מן
 המתנות : חייביה רב נחמן לכיאי ישראל שנסתתף עמו :
 זיל אפיקי הוכא המתנות שתחת ירך ותכס לכהן : ואילת
 משיקנא לך ר' טבלא מאונך כלו' כל ראיותיו וסיעותיו
 אחזה לו : מאונך מאונך : לשון אחר) משוקנא לך רבי
 טבלא בלומ' משמתין לך ולא יועיל לך רבי טבלא : (סתים
 ושלש

הזרוע פרק ט חולין שלב

ושלש שבתות פטור מן המתנות מכאן ואילך חייב : א"ל
 וליעביר מר בר' אחא בר חנינא א"ל ה"מ היכא דלא קבע
 מסחתא אבל הכא הא קבע מסחתא אמר רב חסדא האי כהנא
 טבחא דלא מפריש מתנתא בשמתא ליהוי : אמר רב חסדא
 מתנות כהונה זרוע לאחר קיבה לאחר לחיים לשנים ומתנות
 כהונה דתורא פליגי להו אפילו גרמא גרמא : והא דא"ר
 יוחנן אסור לאכול מבהמה שלא הורמו מתנותיה וכל האוכל
 מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאלו אוכל טבלי' לית הלכתא
 כותיה דמתנות אין בהן משום קדוש' אלא הובת טבח הן ואי
 לא יהיב להו הוא ניהו דקאים באיסורא אבל בישרא שרי
 וגרסי' נמי בסוף הדיון פירקא והרי מתנות דלא טבלי' אלמא
 דבר ברור דמתנות לא טבלי' וכן הילכתא : אמר רב חסדא
 מתנות כהונה אין נאכלות אלא צלי ואין נאכלות אלא
 בחרדל מ"ש אמר קרא למשחה לגדולה בדרך שהמלכים
 אוכלין : אמר רבא בדיק לן רב יוסף האי כהנא דהטיף מתנ'
 חבובי

ושלש שבתו' פטור מן המתנות לתתם לכהן אחר אמר משום
 דאכתי לא קביע ואין יודעין עדיין שהוא טבח אבל
 פוכאן ואילך חייב הואיל דקביע) לפיכך מר כרז אחת
 לפוטרו ב' וג' שבעות : (אבל הכא האי טבח כהן
 הוא קבע מסחתא וגלי אדעתיה דקבע מסחתא עלי
 קבוע לקבצ עליו בשר : (דלא מפריש מתנתא לכהן אחר :
 מתנות כהונה כד' היא מחלק' זרוע לכהן אחד וקיבה לכהן
 אחת ולחיים לשני כהנים : ופריך עליה בגמ' אינו והא כי
 אתא רב יוחנן בר יוסף אמרי במערבא פלגי' להו גרמי גרמי
 ומשכי תתם כדתני' ופרס'ו גרמי גרמי כל עכס היה מחלק
 לשנים : דתור' בסור הגדול שאבריו גדולים ביותר דאפי'
 היה מחלק האבר לשנים עדיין יש בכל חלק וחלק שיעור
 נתינה מעלי' אבל בצבמה דהא חס היה מחלק האבר לשנים
 לא היה בכל חלק נתינה מעליא ורקמנ' אמר ונתנו לכהן
 נתינה יפה ופי' שבכאן אינו כרס'ו בתלמודא : דתורא של
 שור שיש בו כרי נתינה בחטו זרוע פליגי להו לזרוע גרמא
 גרמא שני עכמו' יש בה דזרוע הוא מארכוב' עד הכף של יד
 ויש בה ב' עכמו' וביונותיון אותו לשני כהנים : למשחה
 במתנת כהונה כתיב נתתי לך למשחה (כל המתנות שנתתי לך
 צכהונתך נתתי לך ונגדול' כדמתרגמינן לרבות וכתב הר"ז
 דכחי כלו לאו דוקא אלא ה"ק מכותן לכלי לסת' בני אדם
 שהכלי ערב עליהם ביותר הא לנו שאובי יותר שלות או
 מקושל היינו מעליא' וגדולה דידיה והביא ראיה לדבריו ע"ס :

הזרוע פרק ט חולין

חבובי מצוח הוא או זלוולי מצוח הוא ופשיטנא ליה ונתן
 ולא שיטול מעצמו : אמר אביי מריש הוה חטיפנא מתנתא
 אמינא חבובי מצוח הוא כיון דשמעיתא להא דתני ונתן
 ולא שיטול מעצמו מיחטף לא חטיפנא מימר אמינא הבו לי :
 כיון דשמעיתא להא דתניא ויטו אחריי חבצע ר"מ אומר חלקם
 שאלו בפיהם מימר גמי לא אמינא אי יהיבי לי שקילנא :

כיון דשמעיתא להא דתנינא הצנועין מושבי ארת יריהם
 וגררנין חולקים מישקל לא שקילנא בר ממעלי יומא דכפורי
 לאחזקי נפשאי בכהנא ולפרוש ידיה אנסי ליה עידניה כלומ'
 חול' במעיו היה ולא היה יכול לשהות את נקביו ולפיכך לא
 היה פורש ידיו : אמר רב יוסף האי כהנא דאית לי צורבא
 מדרבנן בשיבכותיה ודחיקא ליה מילתא ליזכי ליה מתנת'
 ואף על גב דלא אתו ליה במכירי כהונה ולויה : רבא
 ורב ספרא איקלעי לגבי מר יוחנן בר רב חנה בר אדא ואמרי
 לה לבי יוחנא בר חנה בר ביזנא עבדי ליה עגלא תילתא
 א"ל רבא לשמעיה זכי לן מתנתא דבעירי למיכל לישנא
 בחדללא זכי ליה רבא אבל רב ספרא לא אכל אקריות לרב
 ספרא

רבא בדיק לן רב יוסף מנסה אותנו אם נדע להשיב ורבא היה
 כהן : דחטיף מתנתא לתיכונות סנושאין אותן לכהנים מי
 אמרינן חבובי מכוב קא מחכב ויפה הוא עושה : ונתן לכהן
 ולא שיטול מעצמו : מימר אמינא הבו לי ביותי סואל בפה
 מלא שהייתי עבור שיהא חבוב מכוס : חלקם שאלו גבי בני
 סמואל דכתיב ויטו אחריי הבצע וא"ר שלא היו גוזלין אלא חלק
 לויה מעשר ראשון היו שואלין בפיהם : הכנועין מושכין
 ידיהן גבי לחם הפנים : לאחזקי נפשיה כהני כדי שלא
 ישקח שאני כהן : ולפרוש ידיה כל השנה וזוה יחזיקוהו
 לכהן : דרחיק' ליה מילתא עמי והכהן רוצה להסתותו :
 ליזכי ליה יזכה להו מתנותיהן לקבל זרוע ולחיים וקובה מבני
 העיר בשביל הכהן והתלמיד חכם יאכלם ואע"ג דלא אתו ליה
 דכהן והיו התלמיד חכם כגזול הכהני שעדיין לא זכה בהן כהן
 זה שנתנו לו במכורי קהונ' ככהן שניכר בעיר ורוב בני העיר
 אוסדין אותו וכותנין לו (המתנות ובאותו כהן אמרו דיכול
 לזכות מתנותיו ואע"ג דלא אתי ליה מוכרי לשון איש מאת
 מכרו א"ל רבא לשמעיה לשמש של בעל הבית והוא כהן ובעל
 הבית נתן לו מתנותיו : זכי ליתן לנו רשות ליקח את
 מתנותיך ואוכל כי הלשון ניתן לכהן ודעתי לאוכלן בחדל
 ואע"ג דרבא כהן היה מ"מ לא רצה ליטול מעצמו ולא לישראל
 כדאמרינן

הזרוע פרק ט חולין שלג

ספרא בחלמיה מערדה בנדר ביום קרה אתא לקמיה רב יוסף
 א"ל דילמא משום דעברי אשמעתיא דמר אקריי הכי א"ל כי
 אמרי אנא בחבריה שמעא על כרחיה מוכה וכי אמרי אנא
 היכא דלא אפשר ליה והכא אפשר ליה אלא מ"ט אקריין
 כלפי רבא אקריין וליקריוא לרבא נזוף הוה מההוא מעשה
 דתעניורת דאטרח קמי שמיא ואתא מטרבא בתקופת תמוז
 דאחוי ליה אבוה בחלמיה וא"ל איבא דמטר' קמיה שמיא
 כולי האי ושני דוכתיה ואישתכח לרזכותי' דמרגש בסכיני
 אההיה נזיפא דיליה : א"ל אבוי לרע דימי פשטא דקרבא
 במאי כתב א"ל בשונה לתלמיד שאינו הגון נופל לגיהנם שנ'
 כל חשך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נפח ירע שריד באהליו
 ואין שריד אלא ת"ח שנ' ובשרידים אשר ה' קורא : אמר רב
 הונא ואם היה לו כהן שותף בראש פוטר מן הלחי שותף
 ביד פטור מן הזרוע שותף בבני מעים פטור מן הקיבה וחייב

בר

כדאמרינן לעיל : רב ספרא לא אכל משום דלא אתו ליד
 השמש : מעדה בנדר בנדר בלוי ונרקב : ציוס קרה בעת הקור
 אינו טוב כלום וכמו חומץ על נתר שאינו אלא מפסידו נתר
 מין כרף הוא אלום בלעז כן סר בשירים על לב רע כן
 האומר דבר למי שאינו יודע להבין זה : משום דעברי
 אשמעתיא דמר שלא סמכתי על שמועתך שאמרת דמותר
 לכורבא מרבנן לקבלה) כן סר בשירים על לב רע כך האומר
 דברי תורה מן שאין לו לב להבין : משום דעברי ליה לשמעתיא
 דמר רב יוסף דחמר שמותר לכורבא מדרבנן לקבלה (אע"כ
 דלא אתו לידים כהן אחר שאינו כסוף לו אבל שמעא דבעל
 הבית על כרחיה מנכח לאדם חשוב שהוא בא בביתו של בעל
 הבית : א"כ אימר דאמרו אנא דיכול לזכות מתנותיו לאחר
 אע"כ דלא אתו לידים היכא דלא אפשר ליה כלומר שהוא עני
 אבל רבא אפשר ליה ולא דחיקא ליה : אלא כיון דלא עבר
 רב ספרא אשמעתיא דרב יוסף מ"ט אקריין בחלמיה : כלפי
 רבא על רבא שאינו יודע להבין טעמא של רבי יוסף הקרוהו
 לרב ספרא כן : כזוף היה חני שמעתיא משום דהטריח כלפי
 מעלה במסכת תענית דבע' מיטרא בלא כורך משום יקרא
 דאמי' דשבו מלכא ואמרינן התם דאיתחזיה ליה בחולמ' אבוה
 זא"ל מי איבא דמיטרח חמיה שמיא אשני דוכתוך (אשני
 דוכתיא למחר אשכחיה לפורוייה דמרגשיה בסכיני שנועדו
 מלאכי חבלה להרגו בלילה ולי כראה דכזוף הזה משום האי
 מעשה (ירע שריד באהליו למי שיש באהליו תלמו רע תאכלכו
 אש לא נופת אשו של גיהנם :) שותף בראש ולא ביותר אפי'

באחד

הזרוע פרק ט חולין

פר רב אמר אפי' שותף בא' מהן פטור מכולם והילכתא בריב
הונא דהא איתותב חייא בר רב מיהא דתניא הרא' שלי וכול'
שלך אפי' א' מק' בראש פטור מן הלחי וחייב בכולן וסלקא
ליה בתיובת' : תניא מקום שנהגו למלוג בעגלי' לא ימלוג
את הזרוע להפשיט את הראש לא יפשיט את הלחי : ואם
אין שם כהן מעלין ברמי' ואוכלן מפני הפסד כהן מ"ט נתינת
פתיב בהו אבל לקט שכח' ופאה דלא כתב בהו נתינת אי
ליכא עני דשקיל להו לא צריך לאסוקינהו ברמי דכתיב
לעני ולגר תעזוב אותם ולא לעורבים ולא לעטלפים :

מתני' אי זהו הזרוע מן הפרק של ארכובה ועד כף של
יד : והוא של נזיר : וכנגדו ברגל שוק ר' יהודה אומר שוק
מן הפרק של ארכובה ועד סובך של רגל : איזהו הלחי מן
הפרק של לחי עד פיקה של גררת : גמ' ת"ר הזרוע זרוע
ימין אתה אומר זרוע ימין או אינו אלא שמאל ת"ר הזרוע
פי' לימא זרוע אלא הזרוע כלומר הזרוע הידוע והוא של
ימין : הלחיים להביא צמר שבראשי כבשים ושער שבזקן
תיישים

צאחד ממאה שבו : ופטור הטבח מן הלחי וצכסן או גוי שמכרו
צכמה לטבח של ישראל קאמר : למלוג בעגלים שמולגין
אותו עם עורו ברותחין וחוכלין גם את העור : אין ישראל
רשאי להפשיט הזרוע אלא כותכלכהן כמו שהוא בעורו :
להפשיט הראש אע"פ כן לא יפשיט הלחי כדמרבינן מקרא
בגמ' לקמן שאף הכמר שבראש הכבשי' הוא חייב לותן לו
זכ"ש העור (כל זה הוא לגורם רש"י בתלמודא דגרוס לא
יפשיט את הזרוע אבל לגירסת הרי"ף דגרוס לא ימלוג את
הזרוע כתב הר"ן דלא ימלוג לפי שהעור נפסד במליגתו
ואע"פ שהוא חשוב להם כך במנהגם בשלוי הוא רשאי ואינו
רשאי בשל כהן וע"ש בר"ן) ואם אין שם כהן לתת לו המתנות
מעלין אותו בדמים שם את דמי המתנות לכהן כבא ראשון :

פתיב כתיב בהו ועלו ליתנס לכהן : מתני' מן הפרק של
ארכובה ארכובה הנמכרת עם הראש עד הכף של יד ועם
רחב של כתף : והוא של נזיר זרוע בשלה האמורה בנזיר כך
בטולתה כנגדו ברגל שוק האמור בשלמים נמוי הוון שתי עכמות
מן הפרק של ארכובה עד בוקא דאטמא היינו כל הירך : ועד
סובך של רגל (הוינו פרק שבין) הקולית ועכס האמאעי :

הפרק של לחי אכל הכדעים וחותר כלפי מטה עד פרק של
גרגר' עד שפוי כובע פקיעת' ופתחא של קנה זכוא בית
הבליעה דהוינו לחיים תחתוכה עם הלשון : גמ' (כסני'
כהנו בו עין יפה שלא ליטלו מן הבטלים : לשון הר"ן וית'
כרבי חנינא בן אנטיגנוס והיינו שיר בחיטוי פי' זק"ל

ראשית פרק י חולין שלד

תיישים : הקיבה להביא חלב שע"ג הקיבה : א"ר יהושע
 בהנים נהגו בו עין יפה ונתנוהו לבעלים : אי זהו לחי וכו'
 והתניא נוטלה ואת בית השחיטה עמה לא קשיא מתניתין
 דבנן ברייתא ר' חנינא בן אנטיגנוס דתני' מוגרמת פסולת
 העיר ר' חנינא בן אנטיגנוס על מוגרמא שכשרה וק"ל כר'
 חנינא בן אנטיגנוס והיינו שויר בחיטי :

סליק פירקא

כר' חנינא לענין שיעור שחיטה וכווינו שויר לחיט' כדאיתא
 צמ"ק דאלו לענין לחי ככיתן לכסן לא פליג ביה רבי חנינא
 בן אנטיגנוס ורבנן אלא סבוכרך הרב אלפסי ז"ל לפסוק
 כאן לענין שחיטה לומר אע"ג דמתני' כרבנן דפליגי עליה
 דר' חנינא בן אנטיגנוס אפ"ה ק"ל כותיה :

הדרן עלך הזרוע

ראשית (ו"ד סי' סלג) הגז נוהג בארץ ובח"ל בפני הבי'
 ושלא בפני הבית בחולין אבל לא במוקדשין :
 חומר בזרוע ובלחיים ובקיבה מראשית הגז שהן נוהגין בבקר
 וכצאן במרובה ובמועט וראשית הגז אינו נוהג אלא ברחלים
 ואינו נוהג אלא במרובה : גמ' אמר רב נחמן בר יצחק
 האידנא נוהג עלמא כתלתין סבי כר' אלעאי בראשית הגז
 דתניא רבי אלעאי אומר ראשית הגז אינו נוהג אלא בארץ :
 פ"ר יהודה בן בתירא בדברי תורה דתניא ר' יהודה בן בתירא
 אומר אין דברי תורה מקבלין טומאה : כר' יאשיה בכלאים
 דתניא רבי יאשיה אומר לעולם אינו הייב ער שיזרע חטרה
 ושעורה וחרצן במפולת יד : מתני' וכמה היא מרובדת
 ב"ש אומר שתי רחל' שנ' יחיה איש עגלת בקר ושתי צאן וב"ה
 אומר

ראשית הגז כל הגזו שאנו בן טלחין בין זקנים ואפילו
 גוזזן מאה פעמים כותן ממנו מתכת לכסן
 ושיעורא מפרש לקמן : בבקר ובצאן דכתיב אם סור ואם טה :
 ובמועט אפי' לא שחט אלא אח' : אלא ברחלי' דגז שאכר
 כתיב ועזים לאוגז כאן איקרי : (ואינו נוהג אלא במרובה
 כדמפרש לקמן במתני' : גמ' כרבי אלעאי בראשית הגז
 ע"ה למתנות : מקבלין טומאה כלומר שטמא מותר לעסוק
 בתורה וא"כ טבילה : במפולת זת שהפילס ביחד : מתני'
 וסתי כאן אלמא לא מיקרי כאן בפחות משנים וגזי גז כאן
 כתיב

ראשית פרק י חולין

אומר חמש שנ' והמש צאן עשויות : חמש רחלות גוזזות מנת
מנה ופרס חייבת בראשיתה הנז דברי ר' רוסא וחכ"א חמש
רחלות גוזזות כל שהן : גמ' חניא ר' ישמעאל בר' יוסי
אומר משום אביו ד' שנ' וד' צאן תחת השה תניא א"ר אלמלא
דבריהן דברי תורה ודברי בריבי דברי קבלה דברי בריבי
אנו שומעין וכ"ש שדבריהן דברי קבלה ודברי בריבי דברי
תורה והאמר מר אין הכרעה שלישית מכרעת א"ר יוהנן מפי
שמועה אמרה מפי חני זכריה ומלאכי : גוזזות כל שהן
וכמה כל שהן אמר רב מנה ופרס ובלבד שיהו מחומשות
ושמואל אמר ששים סלעים ונותן סלע אח' לכהן רבה בר בר
חנה א"ר יוחנן שש חמש לכהן וא' לו עולה אמר ר"א כל
שהן שנינו רב ושמואל אמרי תרוויהו ראשית חנו בששים
פאי קשיא לך הא דתנן כמה הוא נותן לו משקל חמש סלעים
ביהודה שהן עשר סלעי בגליל מלובן ולא צואי ההוא בישראל
שיש

כתיב : מנה ופרס שגוזז מכל אחד מנה וחצי ובכור מהכילא
חישב גזסו פחותה שבגוזזות : כל שהן מפרש בגמ' : גמ' ודברי
ברבי רבי יוסוקרי ברבי לפי שגדול בדור היה דנימוקו עמו :
דברי בריבי שומעין ס' דבוי מכרוע לא חמש כב"ב ולא סתים
כב"ס : דברי תורה תורת משה קרויה תורה ושל כביאים קרו
דברי קבלה. אין הכרעת שלישי כששנים חולקים זה אומר כך
זה שלישי אומר (דעת שליסית חסו' היא אמעית ביניהו אין
זה הכרע חלא דעת שליסית חס' לא שנילו שנים הראשונים
סברת השלישי ואס' ה' בחלקו בדבר הווי הכרע דהכרע לשון
כף מאזנים הווי השנים חולקין ובה שליס ומכרוע המסקל בא'
או בכל דבר או בחסיו כזכ' ובחסיו כזה : מפי שמועה אמרה
דבי יוסי הילכך הילכתא כוותיה :) מנה ופרס החמש' כולן
גזז מהן רק מנה ופרס : שיבו מחומשין לכל אחת מסקל חמש
סלעים (ורש"י בגמ' כתב סיבא לכל אחת ז' סלעים וחצי דהוה
לך כולבו מנה ופרס שהמנה מאה וזו שהוא עשרי' וחמש
סלעים קרי למנה ופרס לז' סלעים וחצי : ששים סלעים ונותן
מהם סלע לכהן ולקמיה פרוך ליה ממתכו' : רבי יוחנן אמר
ששה סלעים הווי כל שהן : לכהן חמש' כדתנן במתנית' וא' לו
וחסו' הן גוזזות אלף סלעים סגיא ליה כמי בחמש סלעים
לכהן :) כל שהו שניכו כלומר חסו' אין כולן גוזזות חלא סלע
א' ראשית הגז בס' כלומר א' מששים נותן לכהן בין גזז הרבה
בין גזז מעט ואי קשיא לך וכו' הא דתנן כו' וקשיא לרב ושמואל
דשמואל אמר נותן סלע א' לכהן ורב דאמר כמי ראשית הגז
בס' וכיון דאמר סבע' ושלשים סלעים וחצי חייבין בראשית

דאשיות פרק י חולין שלה

שיש לו גזות הרבה ומבקש ליתנם לכהן עסקינן דאמרי' כר' חר וחד לא חבצר לי' מחמש סלעים ומנה הקאמר רב מנה בן מ' סלעים דה"ל מנה ופרס ששים סלעים כראמר שמואל ור' יוחנן נמי בששים ס"ל וההיא דקאמר שש חמש לכהן וא' לו ההיא משום ר' ינאי רביה הילכך הילכת' ראשית חנו בששי' דה"ל רבי ינאי יחיד אצל רבים וק"ל דיחיד ורבים הלכה כרבים ויחיד קמאי כגון בעל הלכות וסר רב הפץ גאון דפסקו הלכה כמתניתא דקתני חמש רחלות שנא' וחמש צאן עשויות וכפשטא דמתנית' דקתני וכמה הוא נותן לו משקר חמש סלעים ביהודה וכו' ואתיא כר' יוחנן משום רביה : מתני' לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור : לבנו ולא צבעו חייב : הלוקח גז צאנו של נכרי פטור מראשית הגז : לקח גז צאנו של הכרו : אם שייר הטובר חייב ואם לאו הלוקח חייב : סליק פירקא

הנז אם מחמש רחלות באו לא מהם חלקם' מטו לסלסים סלעים חכיסלע ולשבעת סלעים דבר מועט וא"כ מוקמינן לה כדלקמן במכה בן מ' סלעים אכתי סלע הוא דהוי ואכן ה' סלעים לכהן כן ולעולא נמי דאמר כל שהו' קשויא היכן נתן לכהן ה' סלעים : מלובן ולא כואי שלא נתלבן ועדיין כלכלכו ויאמרי' בנמ' לא שילבכו ויתכהו לו אלא כל שילבכו ככן וימוד על ה' סלעים : ההוא בישראל שיש לו גזות הרבה לעולם ראשית הגז בס' ומתני' דקתני חמש סלעים לאו ארוסא קאי אלא מילתא באפו כפסה היא : שיש לו גזות הרבה דחלק ששי' שנה יש כדי לחלק לכהנים הרבה ומבקש לתנם לכהנים הרבה : כל חד וחד כל כהן וכהן לא תבצר ליה מה' סלעים (דכתיב תתן לו) הואיל ויש שם כדי ליתקו בעינין כדי נתיבא דאווייה דהיינו חמש' סלעים דהן רחויין לאבנט (דכתיב בתם לעמוד לשרת דבר הראוי לשירות ומקוי לה בגמרא לאבנט) ותיבא דגז נמי גזות מעט סגוי באחת מס' : מכה בן מ' שיש מכה שהיא כל כך גדול כדאמרי' בנמ' בכריותא : משום ר' ינאי אמר וליה לא ס"ל : כר' יוחנן משום רביה רבי ינאי :

מתני' לא הספיק ליתנו לכהן עד שצבעו ישראל פטור דקנוי' בשינוי והיה ליה כמזיק במתכות כהוכה או שאכלן : לובנו ולא כבש אין זה שינוי ואכתי בעיניה הוא : הלוקח גז צאנו של נכרי במחוב' פטור דגז פליג' כתיב והאי כאן לאו דידיה הוא ולא כאן דידיה קפיד קרא ולא אגוזו דידיה : שייר המוכר חייב וטעמא משום דאין אדם רשאי להפקיע ממונו מידי מכה וכי מוכר לא מוכר מתכות הכהן לכך כי משייר מידי איכא למומר מדלא פירש מוכר ללוקח חוץ מן מתנותיו דפהן ודאי בכל מוכר

שילוח הקן פרק יא הולין

ושׂייר אכלו מתנות הכסן ואמר לוקח מתנות דכבן גב׳ מוסר
הוא וכי לא שׂייר חייב כלוקח ולאז משום דחייב מנזב עליה
דלאז כאנך הוא אלא משום דזב לא מבר חלקו של כבן כי אש
הסוור לכן כותן לכן חלקו דמתנה דכבן לא מוזבן איכס :

הדרן עלך ראשית הגז

שילוח (ז"ד רכב) הקן נוהג בארץ ובח"ל בפני הבית
ושלא בפני הבית בחולין אבל לא במוקדשין :

חומר בכיסוי הדם משילוח הקן שכסוי הדם נוהג בחירה
ובעוף במזומן ובשאינו מזומן ושילוח הקן אינו נוהג אלא
בעוף ואינו נוהג אלא בשאינו מזומן ואיזהו שאינו מזומן
כגון אווזין ותרנגולין שקננו בפרדס קננו בבית וכן יונים
הדרסיות פטור משלח : גמ' ת"ר כי יקרא קן צפור לפניך
מה ת"ל לפי שנא' שלח תשלח יכול יחזור בהרום ובגבעות
עד שימצא וישלח ת"ל כי יקרא במאורע לפניך : קן קן
מ"מ : צפור טהורה ולא טמאה : לפניך זו רשות היחיד
בדרך זו רשות הרבים באילנות מנין תלמוד לומר בכל עץ
בבורות בשוחזין ומערות מנין ת"ל על הארץ : וכי מאחר
שסופנו לרבות כל דבר מה ת"ל לפניך בדרך בכל עץ לומר
לך מה דרך שאין קניויו בידך אף כל שאין קניויו בידך מכאן
אמר

שילוח הקן אבל לא במוקדשין וטעמא משום דסנה הכתב
בלשון שלח תשלח לומר מי שראוי להשתלח יכא קן

של הקדש שאתה צריך לכבד לגזבר משום דלא אמרה תורה
שלח לתקלה ובגמ' פרוך היכי משכחת קן הקדש אי אקדישה
בביתותיפוק לו דפטור דכתיב כי יקרא פרט למזומן ואיחזא
קן ואקדישה לא קדים דכתיב איש כי יקדיש ביתו מה ביתו
ברשותו אף כל ברשותו ומסני כגון דאקדיש תרכנילתו ואח"כ
מרדה ומתחילה היתה של המקדיש ועתה מכהה זה כשנעשית
פרא : בשאינו מזומן דכתיב יקרא פרט למזומן : שקיכנו
בפרדס שמרדו ויכחו מן הבית ואין חזירות לבית וכעשן
מדבריות ופרדס לאו מזומן הוא שיכולה לפרוח : אבל קכנו
תיך הבית שלא מרדו : ויוכי הרדשיאת שדירכן ליגדל עם בני
אדם פטור : לפי שנאמר שלח תשלח שפי פעמים שומע אני
שיחזור אחר מנזב זן עד שתבא לידו : קן מ"מ חסי' ביכה ח'
או אפרוח ח' חייב לשלח : פטור טכורה דכתיב במזורה
לפרוש חיות טהורות אבל עוף משמע בין טמא בין טהור :

לפניך משמע רשות היחיד כגון פרדס או סדה שאינה
משמרת דלא קניא חזירו ולאז מזומן הוא : שאין קניוין בידך
אין קן שלו מכוין בידך ואינו מזומן לך : יוני סובך יוני מדבריו
שקיכנו

שילוח הקן יא חולין שלו

אמרו יוני שובך ויוני עליה וצפרים שקננו בטפיהין ובכירות
 ובשיחין ובמערות ותרנגולין ואווזין שקננו בפרד' חיי' לשלח
 קיננו בתוך הבית וכן יונים הדרסיו' פטור משלח : אמר רב
 יהודה המוצא קן בים חייב לשלח שנ' כה אמר ה' הגותן בים
 דרך : מתני' עוף טמא פטור משלח : עוף טמא רובץ
 על ביצי עוף טהור וטהור רובץ על ביצי עוף טמא פטור
 משלח : קורא זכר ר"א מחייב וחכמים פוטרין : גמ'
 א"ר אלעזר מחלוקת בקורא זכר אבל בזכר בעלמא דברי הכל
 פטור הנאי נמי הכי זכר דעלמא דברי הכל פטור קורא זכר
 ר"א מחייב וחכמים פוטרין : מתני' היתה מעופפת בזמן
 שכנפיה נוגעות בקן חייב לשלח אין כנפיה נוגעות בקן פטור
 משלח : אם אין שם אלא אפרוח א' או ביצה אח' חייב
 לשלח שנ' קן קן מ"מ : היו שם אפרוחין מפריחין או ביצים
 מזורות פטור משלח שנ' והאם רובצת על האפרוחין או על
 הביצים מה אפרוחים בני קיימא אף ביצים בני קיימא מזורות
 אינן בני קיימא מה הביצים צריכות לאמן אף אפרוחים צריכין
 לאמן יצאו מפורחין : שילחה וחזרה שילחה וחזרה : אפילו
 ארבעה וחמשה פעמים חייב לשלח שנאמר שלח תשלח : אמר
 הרי אני אני נוטל את האם ומשלח את הבנים לא אמר כלום
 שנ'

שקיננו בשוכך : (זכר וזכר פירקין פירקין כיון דחזירו של
 אדם הוכה לו שלח מדעתו הביצים שלו ומזמן הוא ומשניכין
 דהא אמר רב יהודה אסור לזכות בביצי' כל זמן שהאם רובצת
 עליהם וכיון דחיהו לא מטי זכי חזירו כמי לא זכי ליה וחייב
 בשילוח) טפיהים שנותקין כמין סכין הטנים בחומה : וכדירו'
 בורה מגדל עיר : מתני' עוף טמא פטור כדמפרש בגמ'
 פטור טהור ולא טמא כדאמרי' מעיל : עוף טמא רובץ על
 ביצי עוף טהור אע"פ שהאפרוחי' בר שילוח הקן הן פטור
 דקן פטור כתיב שתבא האם המתקנת פטור : על ביצי עוף
 טמא פטור דכתיב ואת הבנים תקח לך לך ולא לכלביד : קורח
 עוף טהור הוא ודרכן לרבוץ על ביצי אחרים ובקורא נקיבה
 אפי' אין הבנים שלה מודו רבנן כדלקמן דהואיל ודרכא הוא
 לגדלן והאם רובצת הרינא ביה לכך נקט דווקא זכר וכו'
 פלוגי ר"א ורבנן דר"א מחייב אע"ג דזכר דעלמא פטור
 דכתיב האם רובצת ולא בקורא זכר מחייבי דכתיב ביה דגירא
 ל"ט זכר ול"ט נקיבה (ולפיכך בגמ' מדכתיב הכא קורא דגר
 ולא ילך בירמיה י' וזכתיב התם ונקע' ודגרה בכלה ביטעיה
 ל"ד מה התם דגירה מעלי' דבמינו משתעב קרא חף ב"כ דגירה
 מעליה ורבנן סברו אע"ג דכתיב דגירה לאם בעינן ולא זכר :)

שילוח הקן פרק יא חולין

שנ' שלח תשלח את האם : נטל את הבנים והחזירם לקן
וחזרה האם עליהן פטור : הנוטל אם על הבנים ר' יהודה
אומר לוקה ואינו משלח וחכ"א משלח ואינו לוקה זה הכלל
כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה אין חיובין עליה :
גמ' עד כמה משלחה אמר רב יהודה עד כדי שתצא
מתחת ירו : כמה משלחה רב הונא אמר ברנליה רב יהודה
אמר בכנפיה וק"ל כרב יהודה : ההוא דגזרינהו לגפה שלחה
ואח"כ תפסה נגריה רב יהודה א"ל זיל רבי גרפיה ושלחה :
כמאן אי כר' יהודה לוקה ואינו משלח אי כרבנן משלח ואינו
לוקה לעולם כרבנן ומכת מדרות מדרבנן : מתני' לא
ישול אדם אם על הכנים ואפי' לטהר בהן את המצורע :
ומה מצוה קלה שהיא באיסור אמרה תורה למען ייטב לך
והארכת ימים קל וחומר למצות חמורות שבתורה :

שליק פירקא וסליקא לה מסכת חולין

מפריחין גדולי' : מוזרות שיסבה עליהן תרכנולת ואין ראויין
עוד : שלחה וחזרה חסוי' ד' זה' פעמים חייב לסלח סכא
שלח תשלח וכגומר' פרכינן עלה אימא שלח חדא זימנא תשלח
תרו זימני ומפריחין דשלח חסוי' מאה פעמים במשמע השלח
אין לו אלא לדבר הרשות לדבר מצוה מביין ת"ל תשלח מ"מ :
ואח"כ חזרה החס עליהן פטור מלשלוח דכיון דשילח הבינים
ה"ל קן מזומן : ואינו משלח דאיסור' דעבד עבד : אין חיובין
עליו דלהכי ניתקו לפניה לומר דחס עבר על הלואו ועסה זאת
וינכס כלו' לא תקח ואם לקחת שלח תשלח : גמ' (ז"ל הגמ'
במה משלחה רב הונא אמר ברנלי' דכתיב משלחי רגל הסור
זהקמור רב יהודה אמר באגפיה דהא כנפוי' כינכו ופרש"י
ברגל יאחזק ויטלח' : בגפה אחזה בכנפיה ומשלחה :
משלחי רגל אלמא שילוח ברגל הוא כך שמעתי ונראה בעיני
שאין שילוח זה דוסו' לטילוח רגל הסור שהוא הולך ברגלים
ובכא אחיזה ברגלים וכמדומ' לי דה"ק רב הונא אמר
ברגל שאם תלטג נפיה ושלחה נפטר ממנו שילוח כיון שהלכ'
ב' פסיעות או ג' ומוטר' לחזור ולתופס' ורבי יהודה אמר בגפס'
שקובל לעוף כדרכיה וראייה לדבריו מדמייתי הכא עובד'
דסהוא דתלטיכיהו לגפה ושלחה לחיוביה רב יהודה למישלחיה
דרב יהודה לפעמייה דחמר אין שילוח עוף ברגל : רבי
לגדפיה כסהה חותמה עד שיגדלו כנפיה : (מתני') סכיא
באיסור שאין בה חסרון כים אלא דבר מועט :

שליק שילוח הקן בריך רחמנא דסייען עד סען

לוח הסימנים של מסכתורת ופרקים דסדר
 נשים חלק שני מספר הנחמד ה"ה רב אלפס
 למצוא בקל איש על דגלו לאותות בין הכל
 הם ה' מסכתות ובין כולם נ"ג פרקים:

מסכת יבמות ט"ז פרקים ואלו הן

עמוד	דף	פרקים
א	א	ט"ו נשים
ט	ז	פיצד אשת אחיו
ט	י	ארבע אחים
ט	י	החולץ
ט	ל	רכן גמליאל
ט	לה	הבא אל יבמתו
ש	ט	אלמנה לב"ג
ט	סד	הערל
ט	סז	יש מותרת
א	סח	האשה רבה
א	נד	נושאין
א	נה	מצות חליצה
א	ס	סדר חליצה
ב	ס	צ"ט חליצה
א	סא	מצות יבום כתובת יבום
א	סא	בית שמאי
ב	עב	חרש
ט	עד	האשה שלום
ט	עט	האשה בתרא

לוח הסימנים

מסכת כתובות י"ג פרקים

עמוד	דף	פרקים
ב	פר	א בתולה נשאת
ב	צ	ב האשה שנתאלמנה
א	צג	ג אלו נערות
א	קא	ד נערה שנתפתח
א	קיא	ה אע"פ
ב	קד	ו מציאת האשה
א	קרו	ז המדיד
א	קלב	ח האשה שנפל
א	קלט	ט הכותב
ט	קנא	י מי שהיה נשוי
א	קנט	יא אלמנה ניונת
א	קסח	יב הנושה את האשה
א	קעא	יג שני דייני נזירות

מסכת גיטין ט פרקים

עמוד	דף	פרקים
ב	קעו	א המביא גט קמא
א	קפכ	ב המביא גט בתרא
א	קפז	ג כל הנט
ב	קצב	ד השולח
א	רב	ה הניזקין
ב	פח	ו האומר התקבל
ב	ריד	ז מי שאתנו
ב	רך	ח הזורק
א	רדה	ט חמנרש
ב	רדה	נט כריתות

מסכת קידושין ד' פרקים

עמוד	דף	פרקים
א	רלב	א האשה נקנית
א	רצא	ב האיש מקדש

ג האומר

שלה

לוח המימנים

א
ב

רנו
רסב

האומר לחבירו
עשרה יוחסין

ג
ד

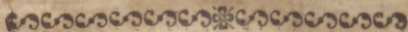
מסכת הולין י"א פרקים

עמוד	דף	פרקים
א	רסט	א הכל שוחטין
א	רעה	ב השוחט
ט	רעט	ג אלו מריפות
ט	שד	ד בהמה שהיא מקשה
ט	שח	ה אותו ואת בנו
ט	שי	ו כסוי הדם
ט	שיג	ז גיד הנשה
א	שקא	ח כל הבשר
א	של	ט הזרוע והלחיים
א	שלי	י ראשית הבז
ט	שלה	יא שילוח הקן

פ"ה ה' מסכתות ובין הכל נ"ג פרקים

התנצלות המגיה

ע"י שהכסף אפס : ואין מתיר פס : לספר רב אלפ"ס §
 דפוס מרובה לא חפס : לכן עתה בכתב דק מחוספס :
 באותיות ונייר יפו' נרפס : אשר כמו ו' לא גראה ולא נהי'
 אפס : נמסר סדר נשים פה ורנקפורט דמיין אי"ע ועד ביום
 ד' יוד כסליו בשנת רנלי מבשר משמי"ע שלום לפ"ק :
 כ"ר השפל יהודא ליב בן הח"ר אלכסנדר סג"ל מווירמשה
 ומנוע אופנהיים :

על ידי הפועל מומחה המסדר (בל"א זענור) קרבשטיאן
 גיקלאוי ממרבורג אין העסין דר ע"ע בורנקפורט
 דמיין הבירה :

על ידי

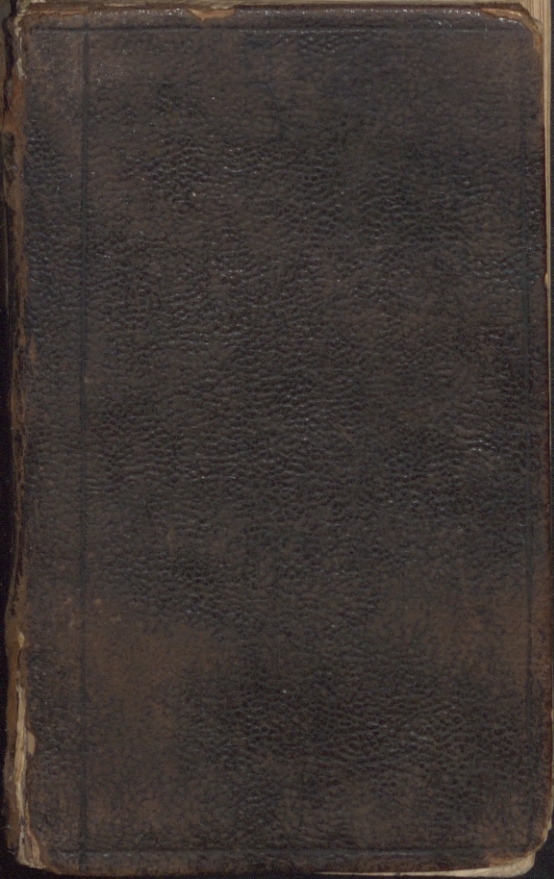
יצחק בנאי מרדכי

סוליאנו

1772
April 10

London

Dear Sir
I have the honor to receive your letter of the 10th inst. and in answer to inform you that I have the pleasure to acquaint you that the same has been forwarded to the proper authorities for their consideration. I am, Sir, very respectfully,
Your obedient servant,
[Signature]

B

73. II.

650

82
11